

Campbell P. Kirkney
1837

Williams Pirance White

Wm Pirance White
May 5th 1840.

EX LIBRIS
GEORGII WESLEY JOHNSTON
QUI QUUM EX ANNO A.D. MDCCCXVI
USQUE AD ANNUM MDCCCXVII
LINGUAE LATINAE IN COLLEGIO
UNIVERSITATIS DOCTOR AUT
PROFESSOR ASSOCIATUS FUISSET
MENSE MAIO A.D. MDCCCXVII MORTUUS EST
θήκης ἀγάλματ' αἱ πατούμεναι βιβλοί.

Campbell White
1843

THUCYDIDIS
HISTORIA.

1532
1815

Cambridge White Parkway

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ.

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO,

GRÆCE,

AD EDITIONEM DUKERI EXPRESSI.

*181903
5.7.23.*

Dronii,

DEPARTMENT OF
LIBRARY

TYPIS ET SUMPTU N. BLISS;

F. C. ET J. RIVINGTON, LONGMAN, HURST, REES,

ORME, & BROWNE, ET R. PRIESTLEY,

LONDINI.

—
1815.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους· ἀρξάμενος εὐθύς καθισταμένου, καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων· τεκμαιρόμενος, ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι παρ᾽ ἀσκευῇ τῇ πάσῃ, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὄρων ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο, καὶ μέρει τινὶ τῶν Βαρβάρων, ὡς δὲ εἰπεῖν, καὶ ἐπὶ πλείστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα, σαφῶς μὲν εὐρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατον ἦν· ἐκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πεισεῦσαι ξυμβαίνει, οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους, οὔτε ἐς τὰ ἄλλα.

β'. Φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη, οὐ πάσαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μετανασάσεις τε οὔσαι τὰ πρότερα, καὶ ῥαδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπὸ τινων ἀεὶ πλειόνων. τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπιμιγνόντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν, οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ γῆν φυτεύοντες, (ἀδὴλον ὂν, ὅποτε τις ἐπελθὼν, καὶ ἀτειχίστων ἀμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρήσεται) τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἀνηγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο· καὶ δι'

αὐτὸ, οὔτε μεγέθει πόλειων ἰσχυον, οὔτε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. μάλισα δὲ τῆς γῆς ἡ ἀρίστη αἰεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων εἶχεν· ἢ τε νῦν Θεσσαλία καλουμένη, καὶ Βοιωτία, Πελοποννήσου τε τὰ πολλὰ, πλὴν Ἀρκαδίας, τῆς τε ἄλλης ὅσα ἦν κράτις. διὰ γὰρ ἀρετὴν γῆς, αἶ τε δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγινόμεναι γάσεις ἐνεποίουν, ἐξ ὧν ἐφθείροντο, καὶ ἅμα ὑπὸ ἀλλοφύλων μᾶλλον ἐπεβουλεύοντο. τὴν γοῦν Ἀττικὴν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖσθόν διὰ τὸ λεπτόγεων ἀσασίαςόν οὔσαν, ἄνθρωποι ὄκουν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ. καὶ παραδείγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχισθόν ἐστι, διὰ τὰς μετοικίας ἐς τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως αὐξήθησθαι· ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, οἱ πολέμῳ ἢ γάσει ἐκπίπτοντες, παρ' Ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι, ὡς βέβαιον ὄν, ἀνεχώρουν· καὶ πολῖται γινόμενοι, εὐθύς ἀπὸ παλαιοῦ μείζω ἔτι ἐποίησαν πλῆθει ἀνθρώπων τὴν πόλιν· ὡς καὶ ἐς Ἰωνίαν ὕσερον, ὡς οὐχ ἰκανῆς οὔσης τῆς Ἀττικῆς, ἀποικίας ἐξέπεμψαν.

γ'. Δηλοῖ δὲ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἤκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωϊκῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἢ Ἑλλάς. δοκεῖ δὲ μοι, οὐδὲ τοῦτομα τούτο ξύμπασά πω εἶχεν· ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίανος, καὶ πάνυ οὐδὲ εἶναι ἢ ἐπικλησις αὕτη, κατὰ ἔθνη δὲ, ἄλλα τε καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπιπλεῖσθον, ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπαυυμίαν παρέχεσθαι. Ἑλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ Φθιώτιδι ἰσχυσάντων, καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ ἐς τὰς ἄλλας πόλεις, κατ' ἐκάστους μὲν ἤδη τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον καλεῖσθαι Ἑλληνας. οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου ἠδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. τεκμηριοῖ δὲ μάλισα Ὀμηρος. πολλῶν γὰρ ὕσερος ἔτι καὶ τῶν Τρωϊκῶν γενόμενος, οὐδ' αὐμοῦ τοὺς ξύμπαντας ἀνόμασεν· οὐδ' ἄλλους ἢ τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἑλληνες ἦσαν· Δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι, καὶ Ἀργείους, καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. οὐ μὲν οὐδὲ βαρβάρους εἶρηκε, διὰ τὸ μηδὲ Ἑλληνας πω (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) ἀντίπαλον εἰς ἐν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι Ἑλληνες κατὰ πόλεις τε ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν, καὶ ξύμπαντες ὕσερον κληθέντες, οὐδὲν

πρὸ τῶν Τρωϊκῶν δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμιξίαν ἀλλήλων ἀθροοὶ ἐπράξαν· ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν, θαλάσση ἤδη τὰ πλείω χρώμενοι, ξυνήλθον.

δ'. Μίνως γὰρ παλαιάτατος ὢν ἀκοῆ ἴσμεν, ναυτικὸν ἐκτίσαστο, καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπιπλεῖσον ἐκράτησε· καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἤρξέ τε, καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας. τό, τε λησικὸν, ὡς εἰκὸς, καθήρει ἐκ τῆς θαλάσσης, ἐφόσον ἠδύνατο, τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ.

ε'. Οἱ γὰρ Ἕλληνες τοπάλοι, καὶ τῶν βαρβάρων οἳ τε ἐν τῇ ἡπείρῳ παραθαλάσσιοι, καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς λησίαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς. καὶ προσπίπτοντες πύλεσιν ἀτειχίστοις, καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις, ἤρπαζον, καὶ τὸν πλείων τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο· οὐκ ἔχοντός πο αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον. ἠηλοῦσι δὲ τῶν τε ἡπειρωτῶν τινες ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾶν, καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν, τὰς πύσεις τῶν καταπλεόντων, πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες, εἰ λησαὶ εἰσιν· ὡς οὔτε ὢν πυνθάνονται ἀπαξιούτων τὸ ἔργον, οἷς τ' ἐπιμελὲς εἶη εἰδέναι, οὐκ ὀνειδίζόντων. ἐληθίζοντο δὲ καὶ κατ' ἡπειρον ἀλλήλους. καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμεται, περὶ τε Λοκροῦς τοὺς Ὀζόλας, καὶ Αἰτωλοῦς, καὶ Ἀκαρνανίας, καὶ τὴν ταύτην ἡπειρον. τό, τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις τοῖς ἡπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς λησιείας ἐμμεμένηκε.

ς'. Πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλάς ἐσιδηροφόρει, διὰ τὰς ἀφράκτους τε οἰκῆσεις, καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους· καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μετ' ὄπλων ἐποιήσαντο, ὥσπερ οἱ Βάρβαροι. σημεῖον δ' ἐστὶ ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἔτι οὕτω νεμόμενα, τῶν ποτὲ καὶ ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων. ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τὸν τε σιδηρον κατέδεντο, καὶ ἀνειμένη τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφώτερον μετέστησαν. καὶ οἱ πρῶτοι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων, διὰ τὸ ἀβροδίαιτον, οὐ πολλὸς χρόνος ἐπειδὴ

χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες, καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐν ἔρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν. ἀφ' οὗ καὶ Ἰώνων τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἐπιπολὺ αὐτῆ ἡ σκευὴ κατέσχε. μετρία δ' αὖ ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο, καὶ ἐς τὰ ἄλλα πρὸς τοὺς πολλοὺς οἱ τὰ μείζω κεκτημένοι, ἰσοδαίτιοι μάλισα κατέστησαν. ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι, καὶ ἐς τὸ φανερόν ἀποδύντες, λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο. τὸ δὲ πάλαι καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ ἀγωνί διαζώματα ἔχοντες πρὸς τὰ αἰδοῖα οἱ ἀθληταὶ ἠγωνίζοντο· καὶ οὐ πολλὰ ἔτι ἐπειδὴ πέπαυται. ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις ἔσιν οἷς νῦν, καὶ μάλισα τοῖς Ἀσιανοῖς, πυγμαῖς καὶ πάλης ἄθλα τίθεται, καὶ διεζωσμένοι τοῦτο δρῶσι. πολλὰ δ' ἂν καὶ ἄλλα τις ἀποδείξειε τὸ παλαιὸν Ἑλληνικὸν ἰμοιότροπα τῷ νῦν βαρβαρικῷ διαιτώμενον.

ζ'. Τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μὲν νεώτατα ὠκίσθησαν, καὶ ἤδη πλωϊμωτέρων ὄντων, περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι χρημάτων, ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο, καὶ τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον, ἐμπορίας τε ἕνεκα, καὶ τῆς πρὸς τοὺς πρесоίκους ἕκαστοι ἰσχύος· αἱ δὲ παλαιαὶ, διὰ τὴν ληξείαν ἐπιπολὺ ἀντισχοῦσαν, ἀπὸ θαλάσσης μᾶλλον ὠκίσθησαν, αἷ τε ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἐν ταῖς ἠπείροις. ἔφερον γὰρ ἀλλήλους τε καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ὄκουν· καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνωκισμένοι εἰσὶ.

η'. Καὶ οὐχ ἦσπον ληξαι ἦσαν οἱ νησιῶται, Κᾶρες τε ὄντες καὶ Φοίνικες. οὗτοι γὰρ ὀη τὰς πλείστας τῶν νήσων ὄκησαν. μαρτύριον δέ· Δήλου γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ, καὶ τῶν Θηκῶν ἀναιρεθεισῶν ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἡμισυ Κᾶρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὀπλων ξυντεθαμμένῃ, καὶ τῷ τρόπῳ ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσι. καταστάντος δὲ τοῦ Μίνιο ναυτικοῦ, πλωϊμώτερα ἐγένετο πρὸς ἀλλήλους· οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτεπερ καὶ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατώκιζε. καὶ οἱ πρὸς θάλασσαν ἀνδρωποὶ μᾶλλον ἤδη τὴν κτήσιν τῶν χρημάτων ποιούμενοι, βεβαιότερον ὄκουν· καὶ τινες καὶ τείχη περιβάλλοντο, ὡς

πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι. ἐφιέμενοι γὰρ τῶν κερδῶν, οἳ τε ἡσσοὺς ὑπέμενον τὴν τῶν κρείσσωνων δουλείαν, οἳ τε δυνατώτεροι περισσίας ἔχοντες, προσεποιούντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις· καὶ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες, ὑσέρῳ χρόνῳ ἐπὶ Γροίαν ἐσράτευσαν.

Δ΄. Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ, τῶν τότε δυνάμει προὔχων, καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὄρκοις κατειλημμένος τοὺς Ἑλένης μνηστῆρας ἄγων, τὸν ζόλον ἀγεῖραι. λέγουσι δὲ καὶ οἳ τὰ σαφέστατα Πελοποννησίων μνήμη παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι, Πέλοπά τε πρῶτον πλήθει χρημάτων, ἃ ἤλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων, εἰς ἀνθρώπους ἀπόρους δύναμιν περικυλισάμενον, τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας ἐπηλύτην ὄντα ὅμως σχεῖν, καὶ ὕσερον τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω ξυνενεχθῆναι, Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος, Ἀτρείως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ, καὶ ἐπιτρέψαντος Εὐρυσθέως, ὅτ' ἐσράτευε, Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν, κατὰ τὸ οἰκεῖον, Ἀτρεῖ· (τυγχάνειν δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον) καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεὺς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων, φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι, καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότα, τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὄσων Εὐρυσθεὺς ἤρχε τὴν βασιλείαν Ἀτρεῖα παραλαβεῖν, καὶ τῶν Περσειδῶν τοὺς Πελοπίδας μείζους καταστῆναι. ἅ μοι δοκεῖ Ἀγαμέμνων παραλαβὼν, καὶ ναυτικῷ τε ἅμα ἐπιπλέον τῶν ἄλλων ἰσχύσας, τὴν στρατιὰν οὐ χάριτι τὸ πλεῖον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν ποιήσασθαι· φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος, καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχωὼν, ὡς Ὀμηρὸς τοῦτο δεδήλωκεν, εἴ τῳ ἰκανὸς τεκμηριῶσαι. καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει, εἴρηκεν αὐτὸν “ ΠΟΛΛΗΣΙ ΝΗΣΟΙΣΙ
“ ΚΑΙ ΑΡΓΕΙ ΠΑΝΤΙ ΑΝΑΣΣΕΙΝ.” οὐκ ἂν οὖν νήσων ἔξω τῶν περιοικίδων (αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἴησαν,) ἠπειρώτης ὧν ἐκράτει, εἰ μὴ τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. εἰκάζειν δὲ χρὴ καὶ ταύτῃ τῇ στρατιᾷ οἷα ἦν τὰ πρὸ αὐτῆς.

Ε΄. Καὶ ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα νῦν μὴ ἀξιόχρεων δοκεῖ εἶναι, οὐκ ἀκριβεῖ

ἂν τις σημείω χρώμενος ἀπιστοῖη μὴ γενέσθαι τὸν ζόλον
 τοσοῦτον ὅσον οἷτε ποιηταὶ εἰρήκασι, καὶ ὁ λόγος κατέ-
 χει. Λακεδαιμονίων γὰρ εἴ ἢ πόλις ἐρημωθείη, λει-
 φθείη δὲ τὰ τε ἱερά καὶ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη,
 πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως, προελθόντος
 πολλοῦ χρόνου, τοῖς ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος αὐτῶν εἶναι
 καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοῖρας νέμον-
 ται, τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται, καὶ τῶν ἔξω ξυμμά-
 χων πολλῶν. ὅμως δὲ, οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως, ἔτε
 ἰσοῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης, κατὰ
 κώμας δὲ τῶ παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης,
 φαίνοιτ' ἂν ὑποδεεζέερα. Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο
 παθόντων, διπλάσιαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἀπὸ
 τῆς φανεραῆς ὄψεως τῆς πόλεως, ἢ ἔσιν. οὔκου ἀπιστεῖν
 εἰκὸς, οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν, ἢ
 τὰς δυνάμεις· νομίζουσιν δὲ τὴν στρατιάν ἐκείνην, μεγίστην
 μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν·
 τῇ Ὀμήρου αὖ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν,
 ἦν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μείζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμησαί,
 ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεζέερα. πεποίηκε γὰρ
 χιλίων καὶ διακοσίων νεῶν· τὰς μὲν Βοιωτῶν, εἴκοσι
 καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν· τὰς δὲ Φιλοκτῆτου, πενήτηκον-
 τα· ὀηλῶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰς μεγίστας καὶ ἐλαχίστας.
 ἄλλων γούν μεγέθους πέρα ἐν νεῶν καταλόγῳ οὐκ
 ἐμνήσθη. αὐτερέται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ μάχιμοι πάντες
 ἐν ταῖς Φιλοκτῆτου ναυσὶ δεδῆλωκε. τοξότας γὰρ
 πάντας πεποίηκε τοὺς προσκώπους. περινεως δὲ οὐκ
 εἰκὸς πολλοὺς ξυμπλεῖν, ἔξω τῶν βασιλέων, καὶ τῶν
 μάλισα ἐν τέλει· ἄλλως τε καὶ μέλλοντας πέλαιος
 περαιώσεσθαι μετὰ σκευῶν πολεμικῶν· οὐδ' αὖ τὰ
 πλοῖα κατάφρακτα ἔχοντας, ἀλλὰ τῶ παλαιῷ τρόπῳ
 ληθικώτερον παρσκευασμένα. πρὸς τὰς μεγίστας
 γούν καὶ ἐλαχίστας νεῦς τὸ μέσον σκοποῦντι, οὐ πολλοὶ
 φαίνονται ξυνηλθόντες, ὡς ἀπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος
 κοινῇ πεμπόμενοι.

ια'. Αἴτιον δ' ἦν οὐχ ἡ ὀλιγανθρωπία τοσοῦτον ὅσον
 ἡ ἀχορηματία. τῆς γὰρ τροφῆς ἀπορία τὸν τε στρατὸν
 ἐλάσσω ἤγαγον, καὶ ὅσον ἠλπιζον αὐτόθεν πολεμοῦντα
 βιοτεύσειν. ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκράτησαν, δῆ-

λου δέ. τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἔτειχίσαντο. φαίνονται δ' οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι, ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν τῆς Χερρόνησου τραπέμενοι καὶ λησιείαν, τῆς τροφῆς ἀπορία. ἢ καὶ μᾶλλον οἱ Τρῶες αὐτῶν διεσπαρμένων τὰ δέκα ἔτη ἀντεῖχον, βία τοῖς ἀεὶ ὑπολειπομένοις ἀντίπαλοι ὄντες. περιουσίαν θὲ εἰ ἦλθον ἔχοντες τροφῆς, καὶ ὄντες ἀδρόοι, ἀνευ λησιείας καὶ γεωργίας ξυνεχῶς τὸν πόλεμον διέφερον, ῥαδίως αὖ μάχῃ κρατοῦντες εἶλον· οἶγε καὶ οὐκ ἀδρόοι, ἀλλὰ μέγαι τῷ ἀεὶ παρατυχόντι, ἀντεῖχον. παλιουρία δ' αὖ προσκαλεζόμενοι, ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ ἀπονώτερον τὴν Τραίαν εἶλον. ἀλλὰ δι' ἀχρηματίαν, τὰ τε πρὸ τῶν ἀσθενῆ ἦν, καὶ αὐτὰ γε δὴ ταῦτα ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα, δηλοῦται τοῖς ἔργοις ὑποδείξασθαι ὅσα τῆς Φήμης, καὶ τοῦ νῦν περὶ αὐτῶν διὰ τοὺς πωιητῶν λόγου κατεσχηκότος.

ιβ'. Ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ ἡ Ἑλλάς ἔτι μετανίστατό τε καὶ μετωκίζετο, ὥσε μὴ ἡσυχάσασα αὐξηθῆναι· ἦτε γὰρ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρονία γενομένη πολλὰ ἐνεώχμησε, καὶ ζῴσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπιπολὺ ἐγίνοντο, ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον. Βοιωτοὶ τε γὰρ οἱ νῦν, ἐξηκοσῶ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἄλωσιν, ἐξ Ἀργῆς ἀναστάντες ὑπὸ Θεσσαλῶν, τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηΐδα γῆν καλουμένην ὤκησαν· (ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀπόδασμος πρότερον ἐν τῇ γῆ ταύτῃ, ἀφ' ὧν καὶ ἐς Ἰλιον ἐσράτευσαν) Δωριεῖς τε ὀγδοηκοσῶ ἔτει ξὺν Ἡρακλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον· μόγις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ ἡσυχάσασα ἡ Ἑλλάς βεβαίως, καὶ οὐκ ἔτι ἀνισαμένη, ἀποικίας ἐξέπεμψε· καὶ Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ὤκισαν, Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας τὸ πλεῖστον Πελοποννήσιοι, τῆς τε ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἅ χωρία· πάντα δὲ ταῦτα ὕσερον τῶν Τρωϊκῶν ἐκτίσθη.

ιγ'. Δυνατωτέρας δὲ γενομένης τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν χρημάτων τὴν κτῆσιν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ποιημένης, τὰ πολλὰ τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι καθίσταντο, τῶν προσόδων μειζόνων γιγνομένων. (πρότερον δὲ ἦσαν ἐπὶ ῥήτοισι γέραςι πατρικαὶ βασιλείαι) νυκτικὰ τε ἐξηρτύετο ἡ Ἑλλάς, καὶ τῆς θαλάσσης μᾶλλον ἀντεῖ-

χοντο. πρῶτοι δὲ Κορίνθιοι λέγονται ἐγγύτατα τοῦ νῦν τρόπου μεταχειρίζαι τὰ περὶ τὰς ναῦς, καὶ τριήρεις ἐν Κορίνθῳ πρῶτον τῆς Ἑλλάδος ναυπηγηθῆναι. φαίνεται δὲ καὶ Σαμίσις Ἀμεινοκλῆς Κορίνθιος ναυπηγὸς ναῦς ποιήσας τέσσαρας. ἔτη δ' ἐςὶ μάλιςα τριακόσια ἐς τὴν τελευταίην τοῦδε τοῦ πολέμου, ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίσις ἦλθε. ναυμαχία τε παλαιότητα ὧν ἴσμεν γίνεσθαι Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους. ἔτη δὲ μάλιςα καὶ ταύτη ἐξῆκοντα καὶ διακόσιά ἐσι μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου. οἰκοῦντες γὰρ τὴν πόλιν οἱ Κορίνθιοι ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ, ἀεὶ δὴ ποτε ἐμπόριον εἶχον, τῶν Ἑλλήνων τοπάλαι κατὰ γῆν τὰ πλείω ἢ κατὰ θάλασσαν, τῶν τε ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ τῶν ἔξω, διὰ τῆς ἐκείνων παρ' ἀλλήλους ἐπιμισγόντων. χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς δεδήλωται· ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον. ἐπειδὴ τε οἱ Ἕλληες μᾶλλον ἐπλαιῖζοντο, τὰς ναῦς κτησάμενοι τὸ λησικὸν καθήρουν· καὶ ἐμπόριον παρέχοντες ἀμφοτέροι, δυνατὴν ἔσχον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν. καὶ Ἴωσιν ὕπερον πολὺ γίνεσθαι ναυτικὸν ἐπὶ Κύρου, Περσῶν πρώτου βασιλεύοντος, καὶ Καμβύσου τοῦ υἱέως αὐτοῦ. τῆς τε καθ' ἑαυτοὺς θαλάσσης Κύρῳ πολεμοῦντες ἐκράτησάν τινα χρόνον. καὶ Πολυκράτης Σάμου τυραννῶν ἐπὶ Καμβύσου, ναυτικῶν ἰσχύων, ἄλλας τε τῶν νήσων ὑπηκόους ἐποίησατο· καὶ Ῥήνεια ἐλὼν, ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ. Φωκαεῖς τε Μασσαλίαν οἰκίζοντες, Καρχηδονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες.

ιδ'. Δυνατώτατα γὰρ ταῦτα τῶν ναυτικῶν ἦν. φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα πολλαῖς γενεαῖς ὕπερα γενόμενα τῶν Τρωϊκῶν, τριήρεσι μὲν ὀλίγαις χρώμενα, πεντηκοντόροις δ' ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρητυμένα, ὥσπερ ἐκεῖνα. ὀλίγον τε πρὸ τῶν Μηδικῶν καὶ τοῦ Δαρσίου θανάτου, ὃς μετὰ Καμβύσῃν Περσῶν ἐβασίλευσε, τριήρεις περὶ τε Σικελίαν τοῖς τυράννοις ἐς πλῆθος ἐγένοντο, καὶ Κερκυραίοις. ταῦτα γὰρ τελευταῖα πρὸ τῆς Ξέρξου στρατείας ναυτικὰ ἀξιόλογα ἐν τῇ Ἑλλάδι κατέστη. Αἰγινήται γὰρ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ εἴ τινας ἄλλοι, βραχέα ἐκέκτηντο, καὶ τούτων τὰ πολλὰ πεντηκοντόρους· ὄψέ τε, ἀφ' οὗ Ἀθηναῖος Θεμιστοκλῆς ἐπεισεν Αἰγινήταις πο-

λεμοῦντας, καὶ ἅμα τοῦ βαρβάρου προσδοκίμου ὄντος, τὰς ναῦς ποιήσασθαι, αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησαν καὶ αὐταὶ οὕτω εἶχον διὰ πάσης κατασρώματα.

ιε'. Τὰ μὲν οὖν ναυτικὰ τῶν Ἑλλήνων, τοιαῦτα ἦν, τὰ τε παλαιὰ, καὶ τὰ ὕστερον γιγνόμενα· ἰσχὺν δὲ περιποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσχόντες αὐτοῖς, χρημάτων τε προσόδῳ, καὶ ἄλλων ἀρχῇ. ἐπιπλέοντες γὰρ, τὰς νήσους κατεσρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι μὴ διαρκῆ εἶχον χώραν. κατὰ γῆν δὲ πόλεμος, ὃδεν τις καὶ δύναμις παρεγένετο, οὐδεὶς ξυνεστῆ· πάντες δὲ ἦσαν, ὅσοι καὶ ἐγένοντο, πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους ἐκάσους· καὶ ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ οὐκ ἐξήεσαν οἱ Ἕλληνες. οὐ γὰρ ξυνεστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις αἱ ὑπήκοοι, οὐδ' αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοινὰς στρατείας ἐποιῶντο, κατ' ἀλλήλους δὲ μᾶλλον ὡς ἕκαστοι οἱ ἀσυγγίτονες ἐπολέμουν. μάλιστα δὲ ἐς τὸν πάλαι ποτὲ γεγόμενον πόλεμον Χαλκιδίων καὶ Ἐρετριέων, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη.

ις'. Ἐπεγίγνετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα μὴ αὐξήθῃναι· καὶ Ἰωσι, προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων, Κύρος καὶ ἡ Περσικὴ βασιλεία, Κροῖσον καθελούσα, καὶ ὅσα ἐντὸς Ἄλυος ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν, ἐπεσράτευσε, καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλεις ἐδόύλωσε· Δαρειῶς τε ὕστερον, τῷ Φοινίκων ναυτικῷ κρατῶν, καὶ τὰς νήσους.

ιζ'. Τύραννοι δὲ ὅσοι ἦσαν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προοράμενοι, ἔς τε τὸ σῶμα καὶ ἐς τὸ τὸν ἴδιον οἶκον αὕξειν, δι' ἀσφαλείας ὅσον ἠδύναντο, μάλιστα τὰς πόλεις ὥκουν. ἐπράχθη τε ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον, εἰ μὴ εἴτι πρὸς περιόικους τοὺς αὐτῶν ἐκάσους. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνάμειος. οὕτω πανταχόθεν ἡ Ἑλλάς ἐπὶ πολὺν χρόνον κατείχετο, μήτε κοινῇ φανερόν μηδὲν κατεργάζεσθαι, κατὰ πόλεις τε ἀτολμοτέρα εἶναι.

ιη'. Ἐπειδὴ δὲ οἱ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐπιπολὺ καὶ πρὶν τυραννευθείσης οἱ πλεῖστοι καὶ τελευταῖοι, πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ, ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν, (ἢ γὰρ Λακεδαιμόνων μετὰ

τὴν κτίσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων αὐτὴν Δαωριέων, ἐπὶ πλεῖστον ὧν ἴσμεν χρόνον βασιάσασα, ὅμως ἐκ παλαιτάτου καὶ εὐνομήθη, καὶ αἰεὶ ἀτυράνευτος ἦν· ἔτη γὰρ ἐσι μάλισα τετρακόσια καὶ ὀλίγω πλείω ἐς τὴν τελευταίην τοῦδε τοῦ παλέμου, ἀφ' οὗ Λακεδαιμόνιοι τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ χρῶνται) καὶ δι' αὐτὰ δυνάμενοι, καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καθίσασαν. μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, οὗ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον καὶ ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο. δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐτὴν αὐθις ὁ βάρβαρος τῶ μεγάλῳ σόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθε· καὶ μεγάλου κινδύνου ἐπικρεμασθέντος, οἷτε Λακεδαιμόνιοι τῶν ξυμπολεμησάντων Ἑλλήνων ἠγήσαντο, δυνάμει προὔχοντες, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιόντων τῶν Μήδων, διανοηθέντες ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἀνασκευασάμενοι, ἐς τὰς ναῦς ἐμβάντες, ναυτικοὶ ἐγένοντο. κοινῇ τε ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον, ὕστερον οὐ πολλῶ δεκρίθησαν πρὸς τε Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους, οἱ τε ἀποσάντες βασιλέως Ἑλληνες καὶ οἱ ξυμπολεμησάντες· δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγισα διεφάνη· ἴσχυον γὰρ οἱ μὲν κατὰ γῆν, οἱ δὲ ναυσί· καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυνέμεινεν ἡ ὀρμηχμία. ἔπειτα δὲ διενεχθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ξυμμάχων πρὸς ἀλλήλους· καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἴ τινές που διασαῖεν, πρὸς τούτους ἤδη ἐχώρου· ὥσε ἀπὸ τῶν Μηδικῶν ἐς τόνδε αἰεὶ τὸν πόλεμον, τὰ μὲν σπενδόμενοι, τὰ δὲ πολεμοῦντες ἢ ἀλλήλοις ἢ τοῖς ἑαυτῶν ξυμμάχοις ἀφισαμένοις, εὖ παρσκευάσαντο τὰ πολέμια, καὶ ἐμπειροτέροι ἐγένοντο, μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι.

ιδ'. Καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι, οὐχ ὑποτελεῖς ἔχοντες φόρου τοὺς ξυμμάχους ἠγοῦντο, κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσασσι διαπαύοντες. Ἀθηναῖοι δὲ ναῦς τε τῶν πολεμίων τῶ χρόνῳ παραλαβόντες, ἤρχον, πλὴν Χίων καὶ Λεσθίων, καὶ χρήματα τοῖς πᾶσι τάξαντες φέρειν. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἡ ἰδία παρσκευὴ μείζων ἢ ὡς τὰ κράτιστά ποτε μετὰ ἀκραίφνους τῆς ξυμμαχίας ἦνθησαν.

κ'. Τὰ μὲν οὖν παλαιὰ, τοιαῦτα εἶρον, χαλεπὰ ὄντα παντὶ ἐξῆς τεκμηρίω πειθεῖσαι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰς ἀκοὰς τῶν προγεγενημένων, καὶ ἦν ἐπιχώρια σφίσιν ἢ, ὁμοίως ἀβασανίσως παρ' ἀλλήλων δέχονται. Ἀθηναίων γοῦν τὸ πλῆθος Ἰππαρχον οἶονται ὑφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, τύραννον ὄντα, ἀποθανεῖν· καὶ οὐκ ἴσασιν ὅτι Ἰππίας μὲν πρῶτος ὦν ἤρχε τῶν Πεισιφράτου υἱέων, Ἰππαρχος δὲ καὶ Θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν αὐτοῦ. ὑποτοπήσαντες δὲ τι ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ καὶ παρὰ χρῆμα Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων, ἐκ τῶν ξυνειδότην σφίσιν, Ἰππία μεμνησθαι, τοῦ μὲν ἀπέσχοντο, ὡς προειδότης, βουλόμενοι δὲ, πρὶν ξυλληφθῆναι, δρᾶσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι, τῷ Ἰππάρχω περιτυχόντες περὶ τὸ Λεωκόριον καλούμενον τὴν Παναθηναϊκὴν πομπὴν διακοσμοῦντι, ἀπέκτειναν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔτι καὶ νῦν ὄντα, καὶ οὐ χρόνῳ ἀμνησούμενα, καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς οἶονται· ὥσπερ, τοὺς τε Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ ψήφῳ πρὸς ἴδεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυεῖν· καὶ τὸν Πιτανάτην λόχον αὐτοῖς εἶναι, ὃς οὐδ' ἐγένετο πώποτε. οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπὶ τὰ ἔτοιμα μᾶλλον τρέπονται.

κα'. Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων τεκμηρίων, ὅμως τοιαῦτα ἂν τις νομίζων μάλιθα ἂ διήλθον, οὐχ ἀμαρτάνοι· καὶ οὔτε ὡς ποιηταὶ ὑμνήκασιν περὶ αὐτῶν, ἐπὶ τὸ μείζον κοσμοῦντες, μᾶλλον πειθεύων, οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέδρσαν ἐπὶ τὸ προσαγωγότερον τῇ ἀκροάσει, ἢ ἀληθέσειον, ὄντα ἀνεξέλεγκτα, καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνῳ αὐτῶν ἀπίσως ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνευικηκότα· εὐρησθαι δὲ ἠγασάμενος ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σημείων, ὡς παλαιὰ εἶναι, ἀποχρώντως. καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, καὶ περὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾧ μὲν ἂν πολεμῶσι, τὸν παρόντα ἀεὶ μέγιστον κοινόντων, παυσάμενων δὲ, τὰ ἀρχαῖα μᾶλλον θαυμαζόντων, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων σκοποῦσι, δηλώσει ὅμως μείζον γεγεννημένος αὐτῶν.

κβ'. Καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι, ἢ μέλλοντες πολεμήσειν, ἢ ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν αὐτῆν τῶν λεχθέντων διαμνημονεῦσαι ἦν, ἐμοὶ τῶν αὐτὸς ἤκουσα, καὶ τοῖς ἄλλοθεν ποθεν ἐμοὶ ἀπαγ-

γέλλουσιν· ὡς δ' ἂν ἐδόκει μοι ἕκαστοι περὶ τῶν ἀεὶ παρόντων τὰ δέοντα μάλισα εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται. τὰ δ' ἔργα τῶνπραχθέντων ἐν τῷ πολέμῳ, οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος συνθανόμενος ἠξίωσα γράφειν, οὐδ' ὡς ἐμοὶ ἐδόκει, ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρήν, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὅσον δυνατὸν ἀκριβεῖα περὶ ἑκάστου ἐπεξελεθῶν. ἐπιπόνως δὲ εὐρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις ἑκάστοις, οὐ ταυτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον, ἀλλ' ὡς ἑκατέσων τὶς εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχει. καὶ ἐς μὲν ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν, ἀτερεπέστερον φανεῖται· ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὖθις, κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, τοιέτων ὄντων καὶ παραπλησίῳ ἔσσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ, ἀρκούντως ἔξει. κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μάλλον, ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχοῆμα ἀκούειν, ξύγκριται.

κγ'. Τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπράχθη τὸ Μηδικόν· καὶ τοῦτο ὅμως διεῖν ναυμαχίαι καὶ πεζομαχίαι ταχεῖαι τὴν κρίσιν ἔσχε· τούτου δὲ τοῦ πολέμου μήκος τε μέγα προὔθη, παθήματά τε ξυνηέχθη γενέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ Ἑλλάδι οἷα οὐχ ἕτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ. οὔτε γὰρ πόλεις τοσαῖδε ληφθεῖσαι ἠρημώθησαν, αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀλιπολεμούντων, (εἰσὶ δὲ αἱ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἀλιτκόμεναι,) ἔτε φυγαὶ τοσαῖδε ἀνθρώπων· καὶ φόνος, ὁ μὲν, κατ' αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ δὲ, διὰ τὸ ζασιάζειν. τὰ τε πρότερον ἀκοῆ μὲν λεγόμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα, οὐκ ἄπισα καλέσῃ, σεισμῶν τε πέρι, οἱ ἐπὶ πλείστον ἅμα μέγος γῆς καὶ ἰσχυρότατοι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχω· ἠλίε τε ἐκλείψει, αἱ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρῶτον χρόνου μνημονευόμενα ξυνέβησαν. αὐχμοὶ τε ἔσι παρ' οἷς μεγάλοι, καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ λιμοὶ· καὶ ἡ οὐχ ἦκιστα βλάβασα, καὶ μέρος τὶ φθείρασα, ἢ λοιμώδης νόσος. ταῦτα γὰρ πάντα μετὰ τοῦδε τοῦ πολέμου ἅμα ξυνεπέθετο. ἦρξαντο δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι, λύσαντες τὰς τριακοντούτεϊς σπονδὰς, αἱ αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ Εὐβοίας ἄλωσιν. διότι δ' ἔλυσαν, τὰς αἰτίας ἔγραψα πρῶτον, καὶ τὰς διαφορὰς, τῆ μὴ τινὰς ζητῆσαι

ποτε, ἔξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἑλλησι κατέστη τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ, τοὺς Ἀθηναίους ἠγοῦμαι, μεγάλους γιγνομένους, καὶ φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν· αἱ δ' ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι, αἷδ' ἦσαν ἑκατέρων, ἀφ' ὧν λύσαντες τὰς σπονδὰς, ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν.

κδ'. **ΕΠΙΔΑΜΝΟΣ** ἔσι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἴονιον κόλπον· προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος. ταύτην ἀπόικισαν μὲν Κερκυραῖοι, οἰκιστὴς δ' ἐγένετο Φάλιος Ἐρατοκλείδου, Κορινθίος γένος, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθεῖς. ξυνώκισαν δὲ καὶ τῶν Κορινθίων τινὲς, καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ Δαρικοῦ γένους. προσελθόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο ἡ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος· σασιάσαντες δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλὰ, ὡς λέγεται, ὑπὸ πολέμου τινὸς τῶν προσοίκων βαρβάρων ἐφθάρησαν, καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς ἐσερήθησαν. τὰ δὲ τελευταῖα, πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου, ὁ δῆμος αὐτῶν ἐξεδίωξε τοὺς δυνατοὺς. οἱ δὲ ἀπελθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐληθίζοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ὄντες Ἐπιδάμνιοι, ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς τὴν Κέρκυραν πρέσβεις, ὡς μητρόπολιν οὔσαν, δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τοὺς τε φεύγοντας συναλλάξαι σφίσι, καὶ τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι. ταῦτα δὲ ἰκέται καθεζόμενοι εἰς τὸ Ἡραῖον ἐδέοντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὴν ἰκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀπράκτους ἀπέπεμψαν.

κε'. Γινόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφίσι ἀπὸ Κερκύρας τιμωρίαν οὔσαν, ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο θέσθαι τὸ παρὸν· καὶ πέμψαντες εἰς Δελφοὺς, τὸν θεὸν ἐπηρώτων, εἰ παραδοῖεν Κορινθίοις τὴν πόλιν, ὡς οἰκισαῖς, καὶ τιμωρίαν τινὰ πειρῶντ' ἀπ' αὐτῶν ποιῆσθαι. ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε, παραδοῦναι, καὶ ἡγεμόνας ποιῆσθαι· ἐλθόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον, κατὰ τὸ μαντεῖον παρέδοσαν τὴν ἀποικίαν, τὸν τε οἰκιστὴν ἀποδεικνύοντες σφῶν ἐκ Κορινθοῦ ὄντα, καὶ τὸ χρηστήριον ὁλοῦντες·

ἐδέοντό τε μὴ σφᾶς περιορᾶν διαφθειρομένους, ἀλλ' ἐπαμῦναι. Κορινθιοὶ δὲ, κατὰ τε τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν, (νομίζοντες οὐχ ἧσσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν ἢ Κερκυραίων) ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι αὐτῶν παρημέλουν ὄντες ἀποικοὶ. οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα, οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἰεσῶν, ὡσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι· περιφρονῶντες δὲ αὐτούς, καὶ χρημάτων δυνάμει ὄντες κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὅμοια τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις, καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι. ναυτικῶ δὲ καὶ πολὺ πρόχειν ἔσιν ὅτε ἐπαιζόμενοι, καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προνομίαν τῆς Κερκυρας, κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς. ἢ καὶ μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικόν, καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι. τριήρεις γὰρ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς ὅτε ἤρχοντο πολεμείν.

κς'. Πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ Κορινθιοὶ, ἔπεμπον ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἄσμενοι τὴν ὠφέλειαν, οἰκήτορά τε τὸν βουλόμενον ἰέναι κελεύοντες, καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων καὶ ἑαυτῶν φρουρούς. ἐπορεύθησαν δὲ περὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, Κορινθίων οὖσαν ἀποικίαν, δέει τῶν Κερκυραίων, μὴ κωλύωνται ὑπ' αὐτῶν κατὰ θάλατταν περαιοῦμενοι. Κερκυραῖοι δὲ, ἐπειδὴ ἧσθη τούς τε οἰκήτορας καὶ φρουρούς ἦκοντας ἐς τὴν Ἐπίδαμνον, τὴν τε ἀποικίαν Κορινθίοις δεδομένην, ἐχαλέπαινον καὶ πλεύσαντες εὐδὺς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶ, καὶ ὕστερον ἐτέρῳ σόλῳ, τούς τε φεύγοντας ἐκέλευον κατ' ἐπήρειαν δέχεσθαι αὐτούς (ἦλθον γὰρ ἐς τὴν Κέρκυραν οἱ τῶν Ἐπίδαμνίων φυγάδες, κάφως τε ἀποδεικνύοντες καὶ ξυγγένειαν, ἣν προῖσχύμενοι, ἐδέοντο σφᾶς κατάγειν) τούς τε φρουρούς, οὓς οἱ Κορινθιοὶ ἔπεμψαν, καὶ τούς οἰκήτορας ἀποπέμπειν. οἱ δὲ Ἐπίδαμνιοὶ οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν. ἀλλὰ στρατεύουσιν ἐπ' αὐτούς οἱ Κερκυραῖοι ναυσὶ τεσσαράκοντα μετὰ τῶν φυγάδων, ὡς κατάξοντες αὐτούς, καὶ τούς Ἰλλυριοὺς προσλαβόντες, προσκαθεζόμενοι δὲ τῇ πόλει, προσεῖπον, Ἐπίδαμνίων τε τὸν βουλόμενον καὶ τούς ξένους, ἀπαθεῖς ἀπίεναί· εἰ δὲ μὴ, ὡς πολεμίοις χρή-

σεσθαι. ὡς δ' οὐκ ἐπέιδοντο, οἱ μὲν Κερκυραῖοι (ἔξι δ' ἰσθμὸς τὸ χωρίον) ἐπολιόρουν τὴν πόλιν.

κζ'. Κορινθιοὶ δ' ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθον ἄγγελοι ὅτι πολιορκοῦνται, παρεσκευάζοντο στρατιάν καὶ ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἐκήρυσσον, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ τὸν βουλούμενον ἵεναι. εἰ δέ τις τοπαραυτικά μὲν μὴ ἐδέλει ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα Κορινθίας μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ πλείοντες πολλοὶ, καὶ οἱ τὸ ἀργύριον καταβάλλοντες. ἐδεήθησαν δὲ καὶ τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι, εἰ ἄρα κωλύοντο ὑπὸ Κερκυραίων πλεῖν. οἱ δὲ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ἑκτῶ ναυσὶ ξυμπλεῖν, καὶ Παλῆς Κεφαλλήνων, τέσσαρσι. καὶ Ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν, οἱ παρέσχον πέντε. Ἐρμιονῆς δὲ, μίαν· καὶ Τροιζήνιοι, δύο· Λευκάδιοι δὲ, δέκα· καὶ Ἀμπρακιῶται, ὀκτώ. Θηβαίους δὲ χρήματα ἤτησαν, καὶ Φλιασίους· Ἡλείους τε ναῦς τε κενὰς καὶ χρέματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων νῆες παρεσκευάζοντο τριάκοντα, καὶ τρισχίλιοι ὀπλίται.

κη'. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν, ἐλθόντες εἰς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικυωνίων πρῶσθεων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ φρουροὺς τε καὶ οἰκήτορας ἀπάγειν, ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς Ἐπιδάμνου. εἰ δέ τι ἀντιποιοῦνται, δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν αἷς ἂν ἀμφοτέρω ξυμβῶσιν ὁποτέρων δ' ἂν δικασθῆ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν. ἤθελον δὲ καὶ τῶ ἐν Δελφοῖς μαντεῖῳ ἐπιτρέψαι. πόλεμον δὲ οὐκ εἶων ποιεῖν· εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοὶ ἀναγκασθήσεσθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων, φίλους ποιηῖσθαι οὓς οὐ βούλονται, ἑτέρους τῶν νῦν ὄντων μᾶλλον, ὠφελείας ἕνεκα. οἱ δὲ Κορινθιοὶ ἀπεκρίναντο αὐτοῖς, ἦν τάς τε ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπιδάμνου ἀπάγωσι, βουλεύσεσθαι πρῶτερον δὲ, οὐ καλῶς ἔχειν, τοὺς μὲν πολιορκεῖσθαι, ἑαυτοὺς δὲ δικάζεσθαι. Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἦν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ ἀπάγωσι, ποιήσειν ταῦτα· ἔτοιμοι δὲ εἶναι καὶ ὡς ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται.

κθ'. Κορινθιοὶ δὲ οὐδὲν τούτων ὑπήκουον, ἀλλ' ἐπειδὴ πλῆρεις αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆες, καὶ οἱ ξύμμαχοι παρήσαν, προπέμψαντες κήρυκα πρότερον πόλεμον προσερόντα Κερκυραίοις, ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε, δισχιλίοις τε ὀπλίταις, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον, Κερκυραίοις ἐναντία πολεμήσοντες. ἐξρατῆγει δὲ τῶν μὲν νεῶν Ἄρισεὺς ὁ Πελλίικου, καὶ Καλλικράτης ὁ Καλλίου, καὶ Τιμάνωρ ὁ Τιμάνθους. τοῦ δὲ πεζοῦ, Ἀρχέτιμος τε ὁ Εὐρυτίμου, καὶ Ἰσαρχίδας ὁ Ἰσάρχου. ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο ἐν Ἀκτίῳ τῆς Ἀνακτορίας γῆς, οὗ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν, ἐπὶ τῷ σώματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κάλπου, οἱ Κερκυραῖοι κήρυκά τε προπέμψαν αὐτοῖς ἐν ἀκατίῳ ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφᾶς, καὶ τὰς ναῦς ἅμα ἐπλήρουν, ζεύξαντές τε τὰς παλαιὰς, ὡς πλωτῆρους εἶναι, καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαντες. ὡς δὲ ὁ κήρυξ τε ἀπήγγειλεν οὐδὲν εἰρηναῖον παρὰ τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπλήρωντο οὐσαὶ ὀγδοήκοντα, (τεσσαράκοντα γὰρ Ἐπίδαμνον ἐπολιόρκουν,) ἀνταναγαγόμενοι καὶ παραταξάμενοι ἐναυμάχησαν καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παραπολὺ, καὶ ναῦς πεντεκαίδεκα διέφθειραν τῶν Κορινθίων. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη καὶ τοὺς τὴν Ἐπίδαμνον πολιορκοῦντας παρὰ τῆς ἀποδοσθῆναι ὁμολογία, ὡς τοὺς μὲν ἐπὶ λυδᾶς ἀποδοσθῆναι, Κορινθίους δὲ δῆσαντας ἔχειν, ἕως ἂν ἄλλο τι δόξῃ.

λ'. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ, τῆς Κερκύρας ἀκρωτηρίῳ, τοὺς μὲν ἄλλους οὗς ἔλαβον αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν, Κορινθίους δὲ δῆσαντες εἶχον. ὕσερον δὲ, ἐπειδὴ οἱ Κορινθιοὶ καὶ οἱ ξύμμαχοι ἠσσημένοι ταῖς ναυσὶν, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἀπάσης ἐκράτουν τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύσαντες εἰς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν, τῆς γῆς ἔτεμον, καὶ Κυλλήνην τὸ Ἠλείων ἐπίνειον ἐνέπρησαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρῆσχον τοῖς Κορινθίοις. τοῦ τε χρόνου τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπεκράτουν τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς τῶν Κορινθίων ξυμμάχους ἐπιπλέοντες ἔφθειρον. μέχρις οὗ Κορινθιοὶ περιόντι τῷ θέρει πέμψαντες ναῦς καὶ στρατῶν, ἐπεὶ σφῶν οἱ ξύμμαχοι

ἐπόνουν, ἐσρατοπεδεύοντο ἐπὶ Ἀκτίῳ, καὶ περὶ τὸ Χει-
μέριον τῆς Θεσπρωτιδῆς, φυλακῆς ἕνεκα τῆς τε Λευκά-
δος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅσαι σφίσι φίλαι ἦσαν.
ἀντεσρατοπεδεύοντο δὲ καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ Λευ-
κίμνῃ ναυσί τε καὶ πεζῶ. ἐπέπλεόν τε οὐδέτεροι
ἀλλήλοις, ἀλλὰ τὸ θέρους τοῦτο ἀντικαθεζόμενοι, χει-
μῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου ἐκάτεροι.

λα΄. Τὸν δ' ἐνιαυτὸν πάντα τὸν μετὰ τὴν ναυμαχίαν,
καὶ τὸν ὕσερον, οἱ Κορίνθιοι ὀργῇ φέροντες τὸν πρὸς
Κερκυραίους πόλεμον, ἐναυπηγοῦντο, καὶ παρεσκευά-
ζοντο τακράτιςα νεῶν σόλων, ἕκ τε αὐτῆς Πελοποννήσῃ
ἀγείροντες καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐρέτας, μισθῶ
πείδοντες. πυνθανόμενοι δὲ οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρα-
σκευὴν αὐτῶν, ἐφοβοῦντο, καὶ (ἦσαν γὰρ οὐδενὸς Ἑλλή-
νων ἔνσπονδοι, οὐδὲ ἐπεγράψαντο ἑαυτοὺς οὔτε ἐς τὰς
Ἀθηναίων σπονδὰς, οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων) ἔδοξεν
αὐτοῖς, ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους, ξυμμάχους γενέ-
σθαι, καὶ ὠφέλειάν τινα πειραῖσθαι ἀπ' αὐτῶν εὐρί-
σκεσθαι. οἱ δὲ Κορίνθιοι, πυνθόμενοι ταῦτα, ἦλθον
καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρεσβευσόμενοι, ὅπως μὴ
σφίσι πρὸς τῷ Κερκυραίων ναυτικῷ καὶ τὸ αὐτῶν
προσγεγόμενον, ἐμπόδιον γένηται θέσθαι τὸν πόλεμον
ἢ βούλονται. καταστάσης δὲ ἐκκλησίας, ἐς ἀντιλογίαν
ἦλθον. καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἔλεξαν τοιάδε.

λβ΄. “ ΔΙΚΑΙΟΝ, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς, μήτε εὐερ-
“ γείας μεγάλης, μήτε ξυμμαχίας προυφιλομένης,
“ ἦκοντας παρὰ τοὺς πέλας ἐπικουρίας (ὥσπερ καὶ
“ ἡμεῖς νῦν) δεησομένους, ἀναδιδάξαι πρῶτον, μάλιστα
“ μὲν, ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ μὴ, ὅτι γε οὐκ
“ ἐπιζήμια· ἐπειτα δὲ, ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἔξου-
“ σιν. εἰ δὲ τούτων μὴδὲν σαφὲς καταστήσουσι, μὴ
“ ὀργίξουσθαι ἦν ἀτυχῶσι. Κερκυραῖοι δὲ μετὰ τῆς
“ ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως καὶ ταῦτα πιεθεύοντες ἐχυ-
“ ρὰ ὑμῖν παρέξιεν, ἀπέσειλαν ἡμᾶς. τετύχηκε δὲ
“ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα πρὸς τε ὑμᾶς ἐς τὴν χρείαν ἡμῶν
“ ἄλογον, καὶ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι
“ ἀξύμφορον. ξύμμαχοί τε γὰρ οὐδενὸς πω ἐν τῷ προ-
“ τοῦ χρόνῳ ἐκούσιοι γεγόμενοι, νῦν ἄλλων τοῦτο δεησό-
“ μενοι ἦκομεν, καὶ ἅμα ἐς τὸν παρόντα πόλεμον Κο-

“ ρινθίων ἔρημοι δι’ αὐτὸ κατέστημεν. καὶ περιέστηκεν
 “ ἡ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἄλλο-
 “ τρία ξυμμαχία τῇ τοῦ πέλαιας γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν,
 “ νῦν ἀδουλία καὶ ἀσθένεια φαινομένη. τὴν μὲν οὖν
 “ γενομένην ναυμαχίαν αὐτοὶ καταμόνας ἀπεωσάμε-
 “ θα Κορινθίους. ἐπειδὴ δὲ μείζονι παρασκευῇ ἀπὸ
 “ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐφ’ ἡμᾶς ὤρ-
 “ μηνται, καὶ ἡμεῖς ἀδύνατοι ὀρῶμεν ὄντες τῇ οἰκείᾳ
 “ μόνου δυνάμει περιγενέσθαι, καὶ ἅμα μέγας ὁ κίνδυ-
 “ νος εἰ ἐσόμεθα ὑπ’ αὐτοῖς· ἀνάγκη καὶ ὑμῶν καὶ
 “ ἄλλου παντὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι· καὶ ξυγγνώμη
 “ εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἀμαρτία, τῇ
 “ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν.

λγ’. “ Γενήσεται δὲ ὑμῖν πειδομένοις καλλὴ ἡ ξυ-
 “ τυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας. πρῶτον
 “ μὲν, ὅτι ἀδικουμένοις, καὶ οὐχ ἑτέρους βλάπτουσι,
 “ τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε· ἔπειτα, περὶ τῶν μεγί-
 “ στων κινδυνεύοντας δεξάμενοι, ὡς ἂν μάλισα μετ’
 “ ἀειμνήσου μαρτυρίου τὴν χάριν κατάδησθε. ναυτι-
 “ κόν τε κεκτῆμεθα, πλὴν τοῦ παρ’ ὑμῖν, πλεῖστον.
 “ καὶ σκέψασθε τίς εὐπραξία σπανιωτέρα, ἢ τίς τοῖς
 “ πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ ἢν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν
 “ χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν
 “ προσγενέσθαι, αὕτη πάρεσιν αὐτεπάγγελτος, ἄνευ
 “ κινδύνου καὶ δαπάνης· διδοῦσα ἑαυτήν· καὶ προσέτι
 “ φέρουσα ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς, ἀρετὴν, οἷς δὲ ἐπαμυ-
 “ νεῖτε, χάριν, ὑμῖν δ’ αὐτοῖς, ἰσχύν. ἃ ἐν τῷ παντὶ
 “ χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα πάντα ξηρέθη. καὶ ὀλίγοι
 “ ξυμμαχίας δεόμενοι, οἷς ἐπικαλοῦνται, ἀσφάλειαν
 “ καὶ κόσμον οὐχ ἤσσαν διδόντες ἢ ληψόμενοι παρα-
 “ γίνονται. τὸν δὲ πόλεμον δι’ ὄνπερ χρήσιμοι ἂν εἴημεν,
 “ εἴ τις ὑμῶν μὴ οἶεται ἔσσεσθαι, γνώμης ἀμαρτάνει,
 “ καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς Λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ
 “ ὑμετέρῳ πολεμησεύοντα, καὶ τοὺς Κορινθίους δυ-
 “ ναμένους παρ’ αὐτοῖς, καὶ ὑμῖν ἐχθροὺς ὄντας, καὶ
 “ προκαταλαμβάνοντα ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπι-
 “ χεῖρσιν, ἵνα μὴ τῷ κοινῷ ἔχθρῳ κατ’ αὐτῶν μετ’ ἄλ-
 “ λῶν σῶμεν· μηδὲ δυεῖν φθάσαι ἀμάρτωσιν, ἢ κακῶ-
 “ σαι ἡμᾶς, ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι.

λδ'. " Ὑμέτερον δέ γ' αὖ ἔργον προτερῆσαι, τῶν
 " μὲν, διδόντων, ὑμῶν δέ, δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν,
 " καὶ προεπιβλεῦειν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἀντεπιβουλεύειν.
 " ἣν δὲ λέγωσιν ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ἀποίκους
 " ὑμᾶς δέχεσθαι, μαδέτωσαν ὡς πᾶσα ἀποικία, εὖ
 " μὲν πάσχουσα, τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ,
 " ἀλλοτριούται. οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ
 " ὅμοιοι τοῖς λειπομένοις εἶναι, ἐκπέμπονται. ὡς δὲ ἡδί-
 " κουν σαφές ἐσι. προκληθέντες γὰρ περὶ Ἐπιδάμνου
 " ἐς κρίσιν, πολέμῳ μᾶλλον ἢ τῷ ἴσῳ ἠβουλήθησαν
 " τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. καὶ ὑμῖν ἔσω τί τεκμήριον
 " ἂ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δεῶσιν, ὡς ἀπάτη τε
 " μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν, δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθέος
 " μὴ ὑποουγεῖν. ὁ γὰρ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας ἐκ
 " τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων, ἀσφαλές α-
 " τος ἂν διατελοῖη.

λε'. " Λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς,
 " δεχόμενοι ἡμᾶς, μηδετέρων ὄντας ξυμμαχούς. εἰρη-
 " ται γὰρ ἐν αὐταῖς, τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἤτις μη-
 " δαμοῦ ξυμμαχεῖ, ἐξεῖναι παρ' ὀποτέρους ἂν ἀρέσκη-
 " ται ἐλθεῖν. καὶ δεῖνόν ἐι τοῖσδε μὲν ἀπό τε τῶν ἐν-
 " σπόνδων ἔσαι πληροῦν τὰς ναῦς, καὶ προσέτι καὶ ἐκ
 " τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ ἔχῃ κίσα ἀπὸ τῶν ὑμετέρων
 " ὑπηκόων. ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς προκειμένης τε ξυμμα-
 " χίας εἰρξουσὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλοθεν ποδῶν ὠφελείας.
 " εἶτα ἐν ἀδικήματι θήσονται, πεισθέντων ὑμῶν ἂ δεό-
 " μεθα. πολὺ δὲ ἐν πλείονι αἰτία ἡμεῖς μὴ πείσαντες
 " ὑμᾶς, ἔξομεν. ἡμᾶς μὲν γὰρ, κινδυνεύοντας καὶ οὐκ
 " ἐχθρὸς ὄντας, ἀπώσεσθε· τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυ-
 " ται ἐχθρῶν ὄντων καὶ ἐπιόντων γενήσεσθε, ἀλλὰ
 " καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν προσλαβεῖν
 " περιούσεσθε, ἣν οὐ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κακείνων κωλύειν
 " τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους, ἢ καὶ ἡμῖν πέμ-
 " πειν, καθ' ὅ, τι ἂν πεισθῆτε, ὠφέλειαν μάλιστα δὲ
 " ἀπὸ τοῦ προφανοῦς δεξαμένους, βοηθεῖν. πολλὰ δὲ,
 " ὥσπερ ἐν ἀρχῇ ὑπέιπομεν, τὰ ξυμφέροντα ἀποδείκνυ-
 " μεν καὶ μέγιστον, ὅτι οἱ τε αὐτοὶ πολέμιοι ὑμῖν ἦσαν,
 " (ὅπερ σαφές αὐτῆ πείσις,) καὶ οἱτοι οὐκ ἀσθενεῖς, ἀλλ'
 " ἱκανοὶ τοὺς μετασάντας βλάψαι· καὶ ναυτικῆς καὶ

“ οὐκ ἠπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδομένης, οὐχ ὁμοία
 “ ἢ ἀλλοτρίωσις. ἀλλὰ μάλισα μὲν, εἰ δύνασθε, μηδ-
 “ ἓνα ἄλλον ἔᾶν κεκτῆσθαι ναῦς· εἰ δὲ μῆ, ὅστις ἐχυρώ-
 “ τατος, τοῦτον φίλον ἔχειν.

λς'. “ Καὶ ὄτω τάδε ξυμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι,
 “ φοβεῖται δὲ μῆ δι' αὐτὰ πειθόμενος τὰς σπονδὰς λύ-
 “ σγι, γνώτω τὸ μὲν δεδιδὸς αὐτοῦ ἰσχὺν ἔχον τοὺς
 “ ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον· τὸ δὲ θαρσοῦν μῆ δεξα-
 “ μένου, ἀσθενὲς ὄν πρὸς ἰσχύοντας τοὺς ἐχθρούς, ἀδέε-
 “ ζερον ἐσόμενον. καὶ ἅμα οὐ περὶ τῆς Κερκύρας νῦν τὸ
 “ πλεόν ἢ καὶ τῶν Ἀθηῶν βουλευόμενος· καὶ οὐ τὰ
 “ κράτις αὐταῖς προνοῶν, ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα καὶ
 “ ὅσονοῦ παρόντα πόλεμον, τὸ αὐτίκα περισκοπῶν,
 “ ἐνδοιάξῃ χωρίον προσλαβεῖν, ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν
 “ οἰκειοῦται καὶ πολεμοῦται. τῆς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ
 “ Σικελίας καλῶς παράπλου κείται, ὥσε μῆτε ἐκεῖ-
 “ θεν ναυτικὸν ἔᾶσαι Πελοποννησίοις ἐπελθεῖν, τό-
 “ τε ἐνθένδε πρὸς τὰκεῖ παραπέμψαι, καὶ ἐς τᾶλλα
 “ ξυμφορώτατόν ἐσι. βραχυτάτω δ' ἂν κεφαλαίῳ, τοῖς
 “ τε ξύμπασιν καὶ καθ' ἕκασον, τῷ δ' ἂν μὴ προέσθαι
 “ ἡμᾶς μάθοιτε. τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἑλ-
 “ λησι ναυτικὰ, τὸ παρ' ὑμῖν, καὶ τὸ ἡμέτερον, καὶ τὸ
 “ Κορινθίων. τούτων δ' εἰ περιόψεσθε τὰ δύο ἐς τὸ
 “ αὐτὸ ἐλθεῖν, καὶ Κορίνθιοι ἡμᾶς προκαταλήψονται,
 “ Κερκυραίοις τε καὶ Πελοποννήσίοις ἅμα ναυμαχήσε-
 “ τε· δεξάμενοι δὲ ἡμᾶς, ἔξετε πρὸς αὐτοὺς πλειοσι
 “ ναυσὶ ταῖς ὑμετέραις ἀγωνίζεσθαι.” Τοιαῦτα μὲν
 οἱ Κερκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς
 τοιάδε.

λς'. “ **ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ**, Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον
 “ περὶ τοῦ δέξασθαι σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων,
 “ ἀλλ' ὡς καὶ ἡμεῖς τε ἀδικοῦμεν, καὶ αὐτοὶ οὐκ εικό-
 “ τως πολεμοῦνται, μνησθέντας πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ
 “ ἀμφοτέρων, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἵεναι· ἵνα
 “ τὴν ἀφ' ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέςερον προσιδῆτε,
 “ καὶ τὴν τῶνδε χρεῖαν μὴ ἀλογίως ἀπίωσθηθε. φασὶ
 “ δὲ ξυμμαχίαν, διὰ τὸ σῶφρον, οὐδενός πω δέξασθαι·
 “ τὸ δ' ἐπὶ κακουργία καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδευσαν, ξύμ-
 “ μαχόν τε οὐδένα βουλόμενοι πρὸς τὰδικήματα οὐδὲ

“ μάρτυρα ἔχειν, οὔτε παρακαλῶντες αἰσχύνεσθαι. καὶ
 “ ἢ πόλις αὐτῶν ἅμα, αὐτάρκη θέσιν κειμένη, παρέχει
 “ αὐτοὺς δικασὰς ὧν βλάπτουσι τινὰς μᾶλλον ἢ κατὰ
 “ ξυνθήκας γίνεσθαι, διὰ τὸ ἦκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκ-
 “ πλέοντας, μάλισα τοὺς ἄλλους ἀνάγκη καταίροντας
 “ δέχεσθαι. καὶν τούτῳ τὸ εὐπρεπὲς ἄσπουδον, οὐχ
 “ ἵνα μὴ ξυναδικῶσιν ἐτέροις προδέβληνται, ἀλλ’ ὅπως
 “ καταμόνας ἀδικῶσι καὶ ὅπως ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι
 “ βιάζωνται· οὐ δ’ ἂν λάθωσι, πλεόν ἔχωσιν· ἦν δέ
 “ που τι προσλάβωσιν, ἀναισχυντώσι. καίτοι εἰ ἦσαν
 “ ἄνδρες (ὥσπερ φασὶν) ἀγαθοὶ, ὅσω ἀληπτότεροι ἦσαν
 “ τοῖς πέλας, τοσῶδε φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς τὴν
 “ ἀρετὴν, διδοῦσι καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια, δεικνύ-
 “ ναι.

λή. “ Ἄλλ’ οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους, οὔτε ἐς ἡμᾶς
 “ τοιοῦδε εἰσὶν. ἀποικοὶ δ’ ὄντες, ἀφεσῆσίν τε διαπαντός,
 “ καὶ νῦν πολεμουσί, λέγοντες αἰς οὐκ ἐπὶ τῷ κακῶς
 “ πάσχειν ἐκπεμφθεῖσαν. ἡμεῖς δὲ οὐδ’ αὐτοὶ φαρμὴν
 “ ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι κατοικίσει, ἀλλ’ ἐπὶ
 “ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι καὶ τὰ εἰκότα θουμάζεσθαι.
 “ αἱ γοῦν ἄλλαι ἀποικίαι τιμῶσιν ἡμᾶς, καὶ μάλισα ὑπὸ
 “ ἀποίκων σεργόμεθα. καὶ δῆλον ὅτι εἰ τοῖς πλέοσιν
 “ ἀρέσκοντες ἐσμέν, τοῖσδ’ ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέ-
 “ σκοιμεν. οὐδ’ ἐπιστρατεύοιμεν εὐπρεπῶς, μὴ καὶ δια-
 “ φερόντως τὶ ἀδικούμενοι. καλὸν δ’ ἦν, εἰ καὶ ἡμαρτά-
 “ νομεν, τοῖσδε μὲν, εἴξαι τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ, ἡμῖν δὲ
 “ αἰσχρὸν βιάσασθαι τὴν τούτων μετριότητα. ὕβρει δὲ
 “ καὶ ἐξουσία πλούτου, πολλὰ ἐς ἡμᾶς ἄλλα τε ἡμαρ-
 “ τήκασι, καὶ Ἐπίδαμον ἡμετέραν οὔσαν, κακουμένην
 “ μὲν οὐ προσεποιούντο, ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμαρξία,
 “ ἐλόντες βία ἔχουσι.

λθ’. “ Καὶ φασὶ δὴ δίκη πρότερον ἐβελῆσαι κρίνε-
 “ σθαι, ἦν γε οὐ τὸν προῦχοντα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς
 “ προκαλούμενον λέγειν τί, δοκεῖν δεῖ τηρεῖν, ἀλλὰ τὸν
 “ ἐς ἴσαν τὰ ἔργα ὁμοίως καὶ τοὺς λόγους, πρὶν διαγα-
 “ νίξεσθαι, καθιστάντα. οὔτοι δ’ οὐ πρὶν πολιορκεῖν τὸ
 “ χωρίον, ἀλλ’ ἐπειδὴ ἡγήσαντο ἡμᾶς οὐ περιόψεσθαι,
 “ τότε καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης παρέσχοντο· καὶ
 “ δεῦρο ἦκαυσιν, αἱ τὰκεῖ μόνον αὐτοὶ ἀμαρτόντες,

“ ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ
 “ ξυναδικεῖν· καὶ διαφόρους ὄντας ἡμῖν, δέχεσθαι σφᾶς.
 “ οὓς χρῆν, ὅτε ἀσφαλέςατοί ἦσαν, τότε προσίεναι, καὶ
 “ μὴ ἐν ᾧ ἡμεῖς μὲν ἠδικήμεθα, οὗτοι δὲ κινδυνεύουσι,
 “ μὴδ' ἐν ᾧ ὑμεῖς τῆς τε δυνάμεως αὐτῶν τότε οὐ με-
 “ ταλαβόντες, τῆς ὠφελείας νῦν μεταδώσετε, καὶ τῶν
 “ ἀμαρτημάτων ἀπογενόμενοι, τῆς ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ
 “ ἴσον ἔξετε· πάλαι δὲ κοινώσαντας τὴν δύναμιν, κοινὰ
 “ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἔχειν. ἐγκλημάτων δὲ μόνων
 “ ἀμετόχους, οὕτω τῶν μετὰ τὰς πράξεις τούτων μὴ
 “ κοινωνεῖν.

μ'. “ Ὡς μὲν οὖν αὐτοὶ τε μετὰ προσηκόντων τῶν
 “ τοῦ δικαίου κεφαλαίων ἐς ὑμᾶς ἐρχόμεθα, καὶ οἷδε
 “ βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσὶ, δεδήλωται. ὡς δὲ οὐκ ἂν
 “ δικαίως αὐτοὺς δέχοισθε μαθεῖν χρῆ. εἰ γὰρ εἴρηται
 “ ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους τις τῶν
 “ ἀγράφων πώλεων βούλεται ἐλθεῖν, οὐ τοῖς ἐπὶ βλά-
 “ βῃ ἐτέρων ἰοῦσιν ἢ ξυνηθήκη ἐσὶν, ἀλλ' ὅστις μὴ ἄλλων
 “ ἑαυτὸν ἀποσερῶν, ἀσφαλείας δεῖται, καὶ ὅστις μὴ τοῖς
 “ δεξαμένοις, εἰ σωφρονοῦσι, πώλεμον ἀντ' εἰρήνης ποιή-
 “ σει· ὁ νῦν ὑμεῖς μὴ πειθόμενοι ἡμῖν πράδοιτε ἄν. οὐ
 “ γὰρ τοῖσδε μόνον ἐπίκουροι ἂν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ
 “ ἡμῖν ἀντὶ ἐνσπόνδων, πολέμιοι. ἀνάγκη γὰρ, εἰ ἴτε
 “ μετ' αὐτῶν, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους.
 “ καίτοι δίκαιοί γ' ἐσὲ, μάλισα μὲν ἐκποδῶν σῆναι ἀμ-
 “ φοτέροις, εἰ δὲ μὴ, τούναντίον, ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν
 “ ἰέναι· (Κορινθίοις μὲν γε ἐνσπονδοὶ ἐσὲ, Κερκυραίοις
 “ δὲ οὐδὲ δι' ἀνακωχῆς πώποτ' ἐγένεσθε·) καὶ τὸν νόμον
 “ μὴ καθιστάναι, ὡς τε τοὺς ἐτέρων ἀφισαμένους δέχε-
 “ σθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς, Σαμίων ἀποσάνων, ψῆφον προσ-
 “ εθόμεθα ἐναντίαν ὑμῖν, τῶν ἄλλων Πελοποννησίων
 “ δίχα ἐψηφισμένων εἰ χρῆ αὐτοῖς ἀμύνειν· φανερώς
 “ δὲ ἀντείομεν, τοὺς προσήκοντας ξυμμάχους αὐτὸν
 “ τινὰ κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακὸν τι δρῶντας δεχό-
 “ μενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἅ τῶν ὑμετέρων οὐκ
 “ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσεισι, καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς
 “ μᾶλλον ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε.

μα'. “ Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχουμεν
 “ ἱκανὰ, κατὰ τοὺς Ἑλλήνων νόμους. παραίνεσιν δὲ καὶ

“ ἀξίωσιν χάριτος, τοιάνδε, ἣν οὐκ ἔχθροὶ ὄντες, ὡς
 “ βλάβπτειν, οὐδ’ αὖ φίλοι, ὡς’ ἐπιχρήσθαι, ἀντιδοθῆ-
 “ ναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν χρῆναι. νεῶν γὰρ μα-
 “ κοῶν σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν Αἰγινήτων ὑπὲρ
 “ τὰ Μηδικὰ πόλεμον, παρὰ Κορινθίων εἴκοσι ναῦς
 “ ἐλάβετε· καὶ ἡ εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους,
 “ τὸ δι’ ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι, παρ-
 “ ἔσχεν ὑμῖν Αἰγινήτων μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ
 “ κόλασιν. καὶ ἐν καιροῖς τοιοῦτοις ἐγένετο οἷς μάλιστα
 “ ἀνδρωποὶ ἐπ’ ἐχθροὺς τοὺς σφετέρους ἰόντες, τῶν
 “ ἀπάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν. φίλον τε
 “ γὰρ ἡγοῦνται τὸν ὑπουργοῦντα, ἣν καὶ πρότερον ἔχ-
 “ θρὸς ἢ πολέμιόν τε τὸν ἀντιστάντα, ἣν καὶ τύχη φίλος
 “ ὢν· ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα χεῖρον τίθενται φιλονεικίας
 “ ἕνεκα τῆς αὐτίκα.

μβ’. “ Ὡν ἐνδυμηθέντες, καὶ νεώτερός τις παρὰ
 “ πρῆσβυτέρου αὐτὰ μαθῶν, ἀξιούτω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς
 “ ἀμύνεσθαι· καὶ μὴ νομίση δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι,
 “ ξύμφορα δὲ, εἰ πολεμήσει, ἄλλα εἶναι. τό, τε γὰρ
 “ ξυμφέρον, ἐν ᾧ ἂν τις ἐλάχισα ἀμαρτάνοι, μάλιστα
 “ ἔπεται· καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου (ᾧ φοβοῦντες ὑμᾶς
 “ Κερκυραῖοι κελεύουσιν ἀδικεῖν) ἐν ἀφανεῖ ἔτι κεῖται·
 “ καὶ οὐκ ἄξιον, ἐπαρθένας αὐτῷ, φανεράν ἔχθραν ἤδη
 “ καὶ οὐ μέλλουσιν πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι· τῆς
 “ δὲ ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποψίας σω-
 “ φρον ὑφελεῖν μᾶλλον. ἡ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν
 “ ἔχουσα, καὶ ἐλάσσων ἤ, δύναται μεῖζον ἔγκλημα λυ-
 “ σαι. μὴδ’ ὅτι ναυτικοῦ ξυμμαχίαν μεγάλην διδόασι,
 “ τούτῳ ἐφέλκεσθε. τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους,
 “ ἐχυρωτέρα δύναμις, ἢ τῷ αὐτίκα φανερωῖ ἐπαρθέ-
 “ ντας, διὰ κινδύνων τὸ πλεόν ἔχειν.

μγ’. “ Ἡμεῖς δὲ περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ Λακε-
 “ δαίμονι αὐτοὶ ποιεῖπομεν, τοὺς σφετέρους ξυμμαχοὺς
 “ αὐτόν τινα κολάζειν, νῦν παρ’ ὑμῶν τὸ αὐτὸ ἀξιούμεν
 “ κομίζεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμετέρα ψήφῳ ἀφελθέντας,
 “ τῇ ὑμετέρα ἡμᾶς βλάψαι. τὸ δ’ ἴσον ἀνταπόδοτε,
 “ γνόντες τούτον ἐκείνον εἶναι τὸν καιρὸν ἐν ᾧ ὁ, τε ὑπερ-
 “ γῶν, φίλος μάλιστα, καὶ ὁ ἀντιστὰς, ἐχθρὸς. καὶ Κερ-

“ κυραίους τε τούσδε, μήτε ξυμμάχους δέχησθε βία
 “ ἡμῶν, μήτε ἀμύνητε αὐτοῖς ἀδικοῦσι. καὶ τάδε ποι-
 “ οῦντες, τὰ προσήκοντά τε δράσετε, καὶ τὰ ἄριστα
 “ βουλευέσθε ὑμῖν αὐτοῖς.” Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορίν-
 θιοὶ εἶπον.

μδ'. Ἀθηναῖοι δὲ, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων, γενομένης
 καὶ δις ἐκκλησίας, τῇ μὲν προτέρᾳ οὐχ ἤσπον τῶν Κο-
 ρινθίων ἀπεδέξαντο τοὺς λόγους, ἐν δὲ τῇ ὑσεραίᾳ μετέ-
 γνωσαν, Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι,
 ὡς τε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζουσιν· (εἰ γὰρ
 ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν,
 ἐλύοντ' ἂν αὐτοῖς αἰ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαί.) ἐπι-
 μαχίαν δὲ ἐποιήσαντο, τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, εἴαν τις
 ἐπὶ Κέρκυραν ἦ, ἢ Ἀθήνας, ἢ τοὺς τούτων ξυμμάχους.
 ἐδόκει γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὡς ἔσε-
 σθαι αὐτοῖς, καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προσέσθαι
 τοῖς Κορινθίοις, ναυτικὸν ἔχουσιν τοσοῦτον, ξυγκρούειν
 δὲ ὀτιμάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεσέροις οὔσιν,
 ἦν τι δέη, Κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ναυτικὸν ἔχου-
 σιν, ἐς πόλεμον καθιστῶνται. ἅμα δὲ τῆς τε Ἰταλίας
 καὶ Σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἡ νῆσος ἐν παρὰ-
 πλω κείσθαι.

μέ'. Τοιαύτη μὲν γνώμη οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Κερκυραί-
 οὺς προσεδέξαντο, καὶ τῶν Κορινθίων ἀπελθόντων, εὐ-
 πολὺ ὑσερον δέκα ναῦς αὐτοῖς ἀπέσειλαν βοηθούς. ἐσρα-
 τήγει δὲ αὐτῶν Λακεδαιμονίος τε ὁ Κίμμωνος, καὶ Διό-
 τιμος ὁ Στρομβίχου, καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους. προ-
 εἶπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις, ἦν μὴ ἐπὶ
 Κέρκυραν πλέωσι, καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν, ἢ ἐς τῶν
 ἐκείνων τὶ χωρίον· οὕτω δὲ, καλύειν κατὰ δύναμιν.
 προεἶπον δὲ ταῦτα, τοῦ μὴ λύειν ἔνεκα τὰς σπονδάς. αἱ
 μὲν δὲ νῆες ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Κέρκυραν.

μς'. Οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκευάσθη,
 ἔπλεον ἐπὶ τὴν Κέρκυραν ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν.
 ἦσαν δὲ Ἠλείων μὲν, δέκα, Μεγαρέων δὲ, δώδεκα, καὶ
 Λευκαδίων, δέκα, Ἀμπρακιωτῶν δὲ, ἑπτὰ καὶ εἴκοσι,
 καὶ Ἀνακτορίων, μία, αὐτῶν δὲ Κορινθίων, ἐννεμήκον-
 τα. στρατηγοὶ δὲ τούτων ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις

ἐκάσων, Κορινθίων δὲ Ξενοκλείδης, ὁ Εὐθυκλέους, πέμ-
πτος αὐτός. ἐπειδὴ δὲ προσέμιξαν τῇ κατὰ Κέρκυραν
ἠπείρῳ, ἀπὸ Λευκάδος πλέοντες, ὁρμίζονται εἰς Χειμέριον
τῆς Θεσπρωτίδος γῆς. ἔσι δὲ λιμὴν, καὶ πόλις ὑπὲρ αὐ-
τοῦ κεῖται ἀπὸ θαλάσσης, ἐν τῇ Ἐλαιάτιδι τῆς Θε-
σπρωτίδος Ἐφύρη. ἔξισι δὲ παρ' αὐτὴν Ἀχερουσία
λίμνη εἰς τὴν θάλασσαν. διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτίδος Ἀχέ-
ρων ποταμὸς ῥέων ἐσβάλλει εἰς αὐτὴν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν
ἔπωνυμίαν ἔχει. ῥεῖ δὲ καὶ Θύαμις ποταμὸς, ὀρίζων τὴν
Θεσπρωτίδα καὶ Κεσσίην, ὧν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ
Χειμέριον. οἱ μὲν οὖν Κορινθιοὶ τῆς ἠπείρου ἐνταῦθα ὁρ-
μίζονται τε καὶ στρατόπεδον ἐποίησαντο.

μζ'. Οἱ δὲ Κερκυραῖοι ὡς ἦσθοντο αὐτοὺς προσπλέ-
οντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν ναῦς, ὧν ἦρχε
Μεικιάδης, καὶ Αἰσιμίδης, καὶ Εὐρύβατος, ἐστρατοπε-
δεύσαντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων αἱ καλοῦνται Σύβοτα. καὶ
αἱ Ἀττικαὶ δέκα παρεῆσαν. ἐπὶ δὲ τῇ Λευκίμνῃ αὐτοῖς
τῷ ἀκρωτηρίῳ ὁ πεζὸς ἦν, καὶ Ζακυνθίων χίλιοι
ὀπλίται βεβοηθηκότες. ἦσαν δὲ καὶ τοῖς Κορινθίοις ἐν
τῇ ἠπείρῳ πολλοὶ τῶν βαρβάρων παραβεβοηθηκότες.
οἱ γὰρ ταύτῃ ἠπειρῶνται αἰεὶ ποτε φίλοι αὐτοῖς εἰσιν.

μη'. Ἐπειδὴ δὲ παρεσκευάσθη τοῖς Κορινθίοις, λα-
βόντες τριαῶν ἡμερῶν σιτία, ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ
ἀπὸ τοῦ Χειμερίου νυκτός. καὶ ἅμα ἔφω πλέοντες,
καθοροῶσι τὰς τῶν Κερκυραίων ναῦς μετεώρους τε καὶ
ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. ὡς δὲ κατεῖδον ἀλλήλους, ἀντι-
παρετάσσοντο, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας Κερκυραίων,
αἱ Ἀττικαὶ νῆες, τὸ δὲ ἄλλο αὐτοὶ ἐπέϊχον, τρία
τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν, ὧν ἦρχε τριῶν στρατηγῶν
ἐκάσου εἷς. οὕτω μὲν Κερκυραῖοι ἐτάξαντο. Κοριν-
θίοις δὲ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας αἱ Μεγαρίδες νῆες εἶχον,
καὶ αἱ Ἀμπρακιοῦτιδες· κατὰ δὲ τὸ μέσον, οἱ ἄλλοι
ἔσυμμαχοι ὡς ἕκαστοι. εὐώνυμον δὲ κέρας αὐτοὶ οἱ Κο-
ρινθιοὶ, ταῖς ἄριστα τῶν νεῶν πλεούσαις, κατὰ τοὺς
Ἀθηναίους καὶ τὸ δεξιὸν τῶν Κερκυραίων, εἶχον.

μδ'. Συμμιξάντες δὲ, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἑκατέρους
ἦρθη, ἐνανυμάχουν, πολλοὺς μὲν ὀπλίτας ἔχοντες ἀμ-
φότεροι ἐπὶ τῶν κατασρωμάτων, πολλοὺς δὲ τοξότας

τε καὶ ἀκοντισὰς, τῷ παλαιῷ τρόπῳ ἀπειρότερον ἔτι παρεσκευασμένοι. ἦν τε ἡ ναυμαχία καρτερὰ, τῇ μὲν τέχνῃ οὐχ ὁμοίως, πεζομαχία δὲ τοπλέον προσφευγῆς οὔσα. ἐπειδὴ γὰρ προσβάλλοιεν ἀλλήλοις, οὐ ῥαδίως ἀπελύοντο, ὑπὸ τε τοῦ πλήθους καὶ ὄχλου τῶν νεῶν καὶ μᾶλλον τι πισειύοντες τοῖς ἐπὶ τοῦ κατασβράματος ὀπλίταις ἐς τὴν νίκην, οἱ κατασάντες ἐμάχοντο, ἴσχυαζουσῶν τῶν νεῶν. δῖεκπλοι δ' οὐκ ἦσαν, ἀλλὰ θυμῷ καὶ ῥώμῃ τοπλέον ἐναυμάχουν, ἢ ἐπισήμε. πανταχῆ μὲν οὖν πολὺς θόρυβος, καὶ ταραχώδης ἦν ἡ ναυμαχία, ἐν ἣ αἱ Ἀττικαὶ νῆες παραγιγνώμεναι τοῖς Κερκυραίοις, εἶπη πιέζοιτο, φόβον μὲν παρείχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης δὲ οὐκ ἦρχον δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν προῤῥῆσιν τῶν Ἀθηναίων. μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων ἐπόνει. Οἱ γὰρ Κερκυραῖοι εἴκοσι ναυσὶν αὐτοὺς τρεψάμενοι, καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐς τὴν ἠπειρον, καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου πλεύσαντες αὐτῶν, καὶ ἐπεκθάντες, ἐνέπρησάν τε τὰς σκηναὺς ἐρήμους, καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ταύτη μὲν οὖν οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἤσσωντό τε, καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπεκράτου. ἦ δὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ Κορίνθιοι, ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, πολὺ ἐνίκων, τοῖς Κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν ἀπὸ ἐλάσσονος πλήθους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρουσῶν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὀρῶντες τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους, μᾶλλον ἤδη ἀπροφασίως ἐπεκούρου, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεχόμενοι, ὥσε μὴ ἐμβάλλειν τινί· ἐπειδὴ δὲ ἡ τροπὴ ἐγίγνετο λαμπρῶς, καὶ ἐνέκειντο οἱ Κορίνθιοι, τότε δὴ ἔργου πᾶς εἶχετο ἤδη, καὶ διεκέκριτο οὐδὲν ἔτι, ἀλλὰ ξυνέπεσον ἐς τοῦτο ἀνάγκης ὥσε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις τοὺς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους.

ν'. Τῆς δὲ τροπῆς γενομένης, οἱ Κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἶλκον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν ἄς καταδύσειαν, πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο, φονεύειν διεκπλέοντες μᾶλλον ἢ ζωγεῖν. τοὺς τε αὐτῶν φίλους (οὐκ ἠσθημένοι ὅτι ἤσσωτο οἱ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα) ἀγνοοῦντες ἔκτεινον. πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων, καὶ ἐπιπολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν, ἐπειδὴ

ξυνέμιξαν ἀλλήλοις, οὐ βραδίως τὴν διάγνωσιν ἐποιῶντα ὁποῖοι ἐκράτουν, ἢ ἐκρατοῦντο. ναυμαχία γὰρ αὕτη Ἑλλησι πρὸς Ἑλληνας νεῶν πλήθει μεγίστη δὴ τῶν πρὸ αὐτῆς γεγένηται. ἐπειδὴ δὲ κατεδίωξαν τοὺς Κερκυραίους οἱ Κορίνθιοι ἐς τὴν γῆν, πρὸς τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτράποντο· καὶ τῶν πλείστων ἐκράτησαν, ὥς προσκομίσει πρὸς τὰ Σύβοτα, οἳ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρβάρων προσεθεοθηθήκει. ἔσι δὲ τὰ Σύβοτα, τῆς Θεσπρωτίδος λιμὴν ἔρημος. τοῦτο δὲ ποιήσαντες, αὐδῆς ἀδροισθέντες ἐπέπλεον τοῖς Κερκυραίοις. οἱ δὲ ταῖς πλωϊμοῖς, καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ μετὰ τῶν Ἀττικῶν νεῶν, καὶ αὐτοὶ ἀντεπέπλεον, δεῖσαντες μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν πειρωσιν ἀποβαίνειν. ἤδη δὲ ἦν ὄψε, καὶ ἐπεπαιώνισο αὐτοῖς ὡς ἐπίπλουν, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐξαπίνης πρῦμναν ἐκρούοντο, κατιδόντες εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων προσπλεύσας· ἄς ὕπερον τῶν δέκα βοηθῶν ἐξέπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι, δεῖσαντες (ὅπερ ἐγένετο) μὴ νικηθῶσιν οἱ Κερκυραῖοι, καὶ αἱ σφέτεραι δέκα νῆες ὀλίγα ἀμύνειν ὄσι.

να΄. Ταύτας οὖν προῖδόντες οἱ Κορίνθιοι, καὶ ὑποπόησαντες ἀπ' Ἀθηναίων εἶναι οὐχ ὅσας ἑώρων, ἀλλὰ πλείους, ἐπανεχώρουν. ταῖς δὲ Κερκυραίοις (ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς) οὐχ ἑωρῶντο, καὶ ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους πρῦμναν κρουμένους· πρὶν τινὲς ἰδόντες εἶπον ὅτι νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσι· τότε δὴ καὶ αὐτοὶ ἀνεχώρουν. ξυνεσκόταζε γὰρ ἤδη, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἀποτραπόμενοι τὴν διάλυσιν ἐποίησαντο. οὕτω μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλλήλων, καὶ ἡ ναυμαχία ἐτελεύτα ἐς νύκτα. ταῖς δὲ Κερκυραίοις στρατοπεδευομένοις ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ, αἱ εἴκοσι νῆες αἱ ἐκ τῶν Ἀθηναίων αὐται, ἧς ἦρχε Γλαύκιον τε ὁ Λεάγρου καὶ Ἀνδοκίδης ὁ Λεωγόρου, διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων προσκομισθεῖσαι, κατέπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον, οὐ πολλῶν ὕπερον ἢ ὠφθησαν. οἱ δὲ Κερκυραῖοι (ἦν γὰρ νύξ) ἐφοβήθησαν μὴ πολέμια ὄσιν, ἔπειτα δὲ ἐγνωσαν, καὶ ὤρμισαντο.

νβ΄. Τῇ δὲ ὑσεραία ἀναγόμεναί αἶτε Ἀττικαὶ τριάκοντα νῆες καὶ τῶν Κερκυραίων ὅσαι πλωῖμοι ἦσαν,

ἐπέπλευσαν ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβότοις λιμένα, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ἄρμου, βουλόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δὲ, τὰς μὲν ναῦς ἄρσαντες ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ παραταξάμενοι μετεώρους, ἡσύχαζον, ναυμαχίας οὐ διανοόμενοι ἄρχειν ἐκόντες, ὁρῶντες προσγεγενημένας τε ναῦς ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἀκραιφνεῖς, καὶ σφίσι πολλὰ τὰ ἄπορα ξυμβεθηκότα, αἰχμαλώτων τε πῆρι φυλακῆς, οὓς ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχον, καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὔσαν τῶν νεῶν, ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ. τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν, ὅπη κομισθῆσονται, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι, νομίσαντες λελύσθαι τὰς σπονδὰς, διότι ἐς χεῖρας ἦλθον, οὐκ ἐῷσι σφᾶς ἀποπλεῖν.

νγ'. Ἐδοξεν οὖν αὐτοῖς, ἄνδρας ἐς κελήτιον ἐμβιβάσαντας, ἄνευ κηρυκίου προπέμψαι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ πεῖραν ποιήσασθαι. πέμψαντές τε ἔλεγον τοιάδε. “ ΑΔΙ-
 “ ΚΕΙΤΕ, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολέμου ἄρχοντες, καὶ
 “ σπονδὰς λύοντες. ἡμῖν γὰρ πολεμίους τοὺς ἡμετέρους
 “ τιμωρούμενοις ἐμποδῶν ἴσασθε, ὅπλα ἀνταιρόμενοι.
 “ εἰ δ' ὑμῖν γνώμη ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ἐπὶ Κέρκυραν,
 “ ἢ ἄλλοσε, εἴποι βουλόμεθα, πλεῖν, καὶ τὰς σπον-
 “ δὰς λύετε, ἡμᾶς τούσδε πρῶτους λαβόντες, χρήσα-
 “ σθε ὡς πολεμίους.” Οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπον· τῶν δὲ Κερκυραίων τὸ μὲν στρατόπεδον ὅσον ὑπήκουσεν, ἀνεβόησεν εὐθύς λαβεῖν τε αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖναι. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο. “ ΟΥΤΕ ἄρχομεν πα-
 “ λέμου, ᾧ ἄνδρες Πελοποννήσιοι, οὔτε τὰς σπονδὰς λύο-
 “ μεν· Κερκυραίοις δὲ τοῖσδε ξυμμάχοις οὔσι βοηθοὶ
 “ ἦλθομεν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοσέ ποι βούλεσθε πλεῖν, οὐ
 “ κωλύομεν· εἰ δὲ ἐπὶ Κέρκυραν πλευσεῖσθε, ἢ ἐς τῶν
 “ ἐκείνων τὶ χωρίον, οὐ περιεσφόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν.”

νδ'. Τοιαῦτα τῶν Ἀθηναίων ἀποκριναμένων, οἱ μὲν Κορίνθιοι τότε τε πλοῦν τὸν ἐπ' οἴκου παρεσκευάζοντο, καὶ τροπαῖον ἐξήσαν ἐν τοῖς ἐν τῇ ἠπειρῷ Συβότοις. οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὰ τε ναυάγια καὶ νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς, ἐξενεχθέντα ὑπὸ τε τοῦ ροῦ καὶ ἀνέμου, ὅς γενόμενος τῆς νυκτὸς διεσκέδασεν αὐτὰ πανταχῇ· καὶ τροπαῖον ἀντέστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ Συβότοις ὡς νενικηκότες. γνώμη δὲ ἐκάτεροι τοιάδε τὴν νίκην προσεποιή-

σαντο. Κορίνθιοι μὲν, κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ μέχρι νυκτός, ὥς τε καὶ ναυάγια πλεῖστα καὶ νεκροὺς προσκομίσασθαι, καὶ ἄνδρας ἔχοντες αἰχμαλώτους οὐκ ἐλάσσους χιλίων, ναῦς τε καταδύσαντες περὶ ἑβδομήκοντα, ἔρησαν τροπαῖον. Κερκυραῖοι δὲ, τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες, καὶ ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον, ἀνελόμενοι τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια, καὶ νεκροὺς, καὶ ὅτι αὐτοῖς τῇ τε προτεραίᾳ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ Κορίνθιοι, ἰδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς, καὶ ἐπειδὴ ἦλθον οὐκ ἀντέπλεον ἐκ τῶν Συβάτων, διὰ ταῦτα τροπαῖον ἔρησαν. οὗτοι μὲν ἐκάτεροι νικᾶν ἠξίου.

νέ'. Οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀποπλέοντες ἐπ' οἴκου, Ἀνακτόριον, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῷ σώματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, εἶλον ἀπάτη· (ἦν δὲ κοινὸν Κερκυραίων καὶ ἐκείνων) καὶ κατασήσαντες ἐν αὐτῷ Κορινθίους οἰκήτορας, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· καὶ τῶν Κερκυραίων ὀκτακοσίους μὲν, οἳ ἦσαν δοῦλοι, ἀπέδοντο, πεντήκοντα δὲ καὶ διακοσίους δήσαντες ἐφύλαττον, καὶ ἐν θεραπείᾳ εἶχον πολλῇ, ὅπως αὐτοῖς τὴν Κέρκυραν ἀναχωρήσαντες προσποιήσειαν. ἐτύγχανον δὲ καὶ δυνάμει αὐτῶν οἱ πλείους πρῶτοι ὄντες τῆς πόλεως. ἡ μὲν οὖν Κέρκυρα οὕτω περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς. αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο τοῦ πολέμου τοῖς Κορινθίοις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι σφίσι ἐν σπονδαῖς μετὰ Κερκυραίων ἐναυμάχουν.

νε'. Μετὰ ταῦτα δ' εὐθύς καὶ τότε ξυνέβη γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις διάφορα ἐς τὸ πολεμεῖν. τῶν γὰρ Κορινθίων πρᾶσσόντων ὅπως τιμωρήσονται αὐτοὺς, ὑποτοπήσαντες τὴν ἔχθραν αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι, Ποτιδαιάτας, οἱ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τῆς Παλλήνης, ὄντας Κορινθίων ἀποίκους, ἑαυτῶν δὲ ξυμμάχους φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευον τὸ ἐς Παλλήνην τεῖχος καταλεῖν, καὶ ὀμήρους δοῦναι· τοὺς τε ἐπιδημιουργοὺς ἐκπέμπειν, καὶ τολαιπὸν μὴ δέχεσθαι, οὓς κατὰ ἔτος ἕκαστον Κορίνθιοι ἔπεμπον· δεῖσαντες μὴ ἀποσῶσιν, ὑπὸ τε Περδικκού πειδόμενοι καὶ Κορινθίων, τοὺς τε ἄλλους τοὺς ἐπὶ Θρᾷκης ξυναποθήσασσι ξυμμάχους.

νζ'. Ταῦτα δὲ πρὸς τοὺς Ποτιδαιάτας οἱ Ἀθηναῖοι προπαρασκευάζοντο εὐθύς μετὰ τὴν ἐν Κερκύρα ναυμαχίαν. οἳ τε γὰρ Κορινθιοὶ φανερώς διάφοροι ἦσαν Πεσθίικας τε ὁ Ἀλεξάνδρου, Μακεδόνων βασιλεὺς, ἐπεπολέμητο, ξύμμαχος πρότερον καὶ φίλος ὤν. ἐπολεμάθη δὲ ὅτι Φιλίππῳ τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ καὶ Δέρδῳ κοινῇ πρὸς αὐτὸν ἐναντιωμένοις οἱ Ἀθηναῖοι ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο. δεδιώς τε ἐπρασσεν, ἕς τε τὴν Λακεδαίμονα πέμπων, ὅπως πόλεμος γένηται αὐτοῖς πρὸς Πελοποννησίους, καὶ τοὺς Κορινθίους προσεποιεῖτο, τῆς Ποτιδαιίας ἕνεκα ἀποσάσεως. προσέφερε δὲ λόγους καὶ τοῖς ἐπὶ Θρακῆς Χαλκιδῆῦσι καὶ Βοττιαίοις ξυναποσῆναι· νομίζων, εἰ ξύμμαχα ταῦτα ἔχοι ὁμορα ὄντα τὰ χωρία, ῥᾶον ἂν τὸν πόλεμον μετ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὣν οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι, καὶ βουλόμενοι προκαταλαμβάνειν τῶν πόλεων τὰς ἀποσάσεις (ἔτυχον γὰρ τριάκοντα ναῦς ἀποσέλλοντες καὶ χιλίους ὀπλίτας ἐπὶ τὴν γῆν, αὐτοῦ Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ' ἄλλων δέκα στρατηγούντος) ἐπιστέλλουσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν, Ποτιδαιατῶν τε ὑμῆρους λαβεῖν, καὶ τὸ τεῖχος καθελεῖν, τῶν τε πωλησίον πόλειον φυλακὴν ἔχειν, ὅπως μὴ ἀποσῆσονται.

νη'. Ποτιδαιάται δὲ πέμπσαντες μὲν καὶ παρ' Ἀθηναίους πρέσβεις, εἴπως πείσειαν μὴ σφῶν πῆρι νεωτερίζειν μηδὲν, ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα μετὰ Κορινθίων, ἐπρασσον ὅπως ἐτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἣν δέη. ἐπειδὴ ἕκ τε Ἀθηναίων ἕκ πολλοῦ πρᾶσσοντες οὐδὲν εὔροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ' αἱ νῆες αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ σφας ὁμοίως ἔπλεον, καὶ τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχοντο αὐτοῖς, ἣν ἐπὶ Ποτιδαιαν ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ Χαλκιδῆων καὶ Βοττιαίων, κοινῇ ξυνομόσαντες· καὶ Πεσθίικας πείθει Χαλκιδέας, τὰς ἐπὶ θαλάσῃ πόλεις ἐκλιπόντας, καὶ καταβαλόντας, ἀνοικίσασθαι ἐς Ὀλυμπον, μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι. τοῖς τε ἐκλείπουσι τούτοις, τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς τε Μυγδονίας περὶ τὴν Βόλβην λίμνην ἔδωκε νέμεσθαι, ἕως ἂν ὁ πρὸς Ἀθηναίους πόλε-

μος η. και οι μεν ανωκίζοντό τε, καθαιροῦντες τὰς πόλεις, και ἐς πόλεμον παρεσκευάζοντο.

νδ'. Αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀφικνοῦνται ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης, και καταλαμβάνουσι τὴν τε Ποτιδαίαν και τὰλλα ἀφεσηκότα. νομίσαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρὸς τε Περδικκαν πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει, και τὰ ξυναφεσῶτα χωρία, τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ και τοπρότερον ἐξεπέμποντο. και κατασάντες, ἐπολέμου μετὰ Φιλίππου, και τῶν Δέσδου ἀδελφῶν, ἀνωθεν στρατιᾷ ἐσβεβληκότων.

ξ'. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Κορίνθιοι, τῆς Ποτιδαίας ἀφησηκούας, και τῶν Ἀττικῶν νεῶν πρὸς Μακεδονίαν οὐσῶν, θεοιότες πρὸς τῷ χωρίῳ, και οἰκείον τὸν κίνδυνον ἠγούμενοι, πέμπουσιν ἑαυτῶν τε ἐθελοντάς, και τῶν ἄλλων Πελοποννησίων μισθῶ πείσαντες, ἐξακοσίους και χιλίους τοὺς πάντας ὀπλίτας, και ψιλούς τετρακοσίους. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Ἀρισεύς ὁ Ἀδεϊμάντου, κατὰ Φιλίαν τε αὐτοῦ οὐχ ἦκιστα οἱ πλεῖστοι ἐκ Κορίνθου στρατιῶται ἐθελονταὶ ξυνέσποντο. ἦν γὰρ τοῖς Ποτιδαίαις ἀεὶ ποτε ἐπιτήδειος. και ἀφικνοῦνται τεσσαρακοσῆ ἡμέρᾳ ὕστερον ἐπὶ Θράκης, ἢ Ποτιδαία ἀπέση.

ξα'. Ἦλθε δὲ και τοῖς Ἀθηναίοις εὐθύς ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεσῶσι και πέμπουσιν, ὡς ἦσαντο και τοὺς μετὰ Ἀρισεύς ἐπιπαρόντας, δισχιλίους ἑαυτῶν ὀπλίτας και τεσσαράκοντα ναῦς, πρὸς τὰ ἀφεσῶτα, και Καλλίαν τὸν Καλλιᾶδου πέμπτον αὐτῶν στρατηγόν. οἱ ἀφικόμενοι ἐς Μακεδονίαν πρῶτον, καταλαμβάνουσι τοὺς προτέρους χιλίους Θέρμην ἄρτι ἠρηκότας, και Πύδναν πολιορκούντας. προσκαθεζόμενοι δὲ και αὐτοὶ τὴν Πύδναν ἐπολιόρκησαν μὲν, ἔπειτα δὲ ξύμβασιν ποιησάμενοι και συμμαχίαν ἀναγκαίαν πρὸς τὸν Περδικκαν, ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν ἡ Ποτιδαία, και ὁ Ἀρισεύς παρῆλυθῶς, ἀπανίστανται ἐκ τῆς Μακεδονίας και ἀφικόμενοι ἐς Βέρροϊαν, ἀκχεῖδεν ἐπιστρέψαντες, και πειζάταντες πρῶτον τοῦ χωρίου, και οὐχ ἔλόντες, ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς τὴν Ποτιδαίαν, τρισχιλίους

μὲν ὀπλίταις ἑαυτῶν, χωρὶς δὲ τῶν ξυμμάχων πολλοῖς, ἰππεῦσι δὲ ἑξακοσίοις Μακεδόνων τοῖς μετὰ Φιλίππου καὶ Πausανίου. ἅμα δὲ νῆες παρέπλεον ἐβδομήκοντα. κατ' ὀλίγον δὲ προΐόντες, τριταῖοι ἀφίκοντο ἐς Γίγωνόν, καὶ ἐσρατοπεδεύσαντο.

ξβ'. Ποτιδαιάται δὲ καὶ οἱ μετὰ Ἀριστεύου Πελοποννήσιοι προσδεχόμενοι τοὺς Ἀθηναίους, ἐσρατοπεδεύοντο πρὸς Ὀλύμπῳ ἐν τῷ ἰσθμῷ· καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως ἐπεποίηντο. στρατηγὸν μὲν οὖν τοῦ δῆ πεζοῦ παντὸς οἱ ξύμμαχοι ἤρηντο Ἀριστεύα, τῆς δὲ ἵππου, Περδίκκαν. ἀπέστη γὰρ εὐθύς πάλιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ξυνεμάχει τοῖς Ποτιδαιάταις, Ἰόλαον ἀνθ' αὐτοῦ καταστήσας ἀρχοντα. ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστεύου, τὸ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ στρατόπεδον ἔχοντα ἐν τῷ ἰσθμῷ, ἐπιτηρεῖν τοὺς Ἀθηναίους ἢ ἐπίωσι, Χαλκιδιάς δὲ, καὶ τοὺς ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους, καὶ τὴν πᾶρὰ Περδίκκου διακοσίαν ἵππων ἐν Ὀλύμπῳ μένειν· καὶ ὅταν Ἀθηναῖοι ἐπίσφας χωρῶσι, κατὰ νότου βοηθοῦντας ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καλλίας δ' αὖ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, καὶ οἱ ξυναρχόντες, τοὺς μὲν Μακεδόνας ἰππέας καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγους ἐπὶ Ὀλύμπου ἀποπέμπουσιν, ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν. αὐτοὶ δ' ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Ποτιδαίαν. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ ἐγένοντο, καὶ εἶδον τοὺς ἐναντίους παρασκευαζομένους ὡς ἐς μάχην, ἀντικαθίσταντο καὶ αὐτοί· καὶ οὐ πολὺ ὕσερον ξυνέμισγον. καὶ αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ Ἀριστεύου κέρως, καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν Κορινθίων τε καὶ τῶν ἄλλων λογάδες, ἐτρέψαντο τὸ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ ἐπεξῆλθον διώκοντες ἐπιπολύ· τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον Ποτιδαιατῶν καὶ Πελοποννησίων ἤσσαντο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν.

ξγ'. Ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ Ἀριστεύς ἀπὸ τῆς διώξεως, ὡς ἑώρα τὸ ἄλλο στρατεύμα ἤσσημένον, ἠπόρησε μὲν ὀποτέρωσε διακινδυνεύσει χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς Ὀλύμπου, ἢ ἐς τὴν Ποτιδαίαν. ἔδοξε γοῦν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ, ὡς (εἰς) ἐλάχισον χωρίον δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτιδαίαν. καὶ παρήλθε πᾶρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς

θαλάσσης βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς, ὀλίγους μὲν τινὰς ἀποβαλὼν, τοὺς δὲ πλείους σώσας. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ὀλύμπου τοῖς Ποτιδαιάταις βοηθοὶ (ἀπέχει δὲ ἐξήκοντα μάλιστα σταδίους, καὶ ἔστι καταφανὲς) ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ τὰ σημεῖα ἤρθη, βραχὺ μὲν τι προῆλθον, ὡς βοηθήσοντες, καὶ οἱ Μακεδόνες ἰππεῖς ἀντιπαρετάξαντο, ὡς κωλύσοντες· ἐπεὶ δὲ διὰ τάχους ἡ νίκη τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο, καὶ τὰ σημεῖα κατεσπάρσθη, πάλιν ἐπανεχώρουσιν εἰς τὸ τεῖχος, καὶ οἱ Μακεδόνες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους ἰππεῖς δ' οὐδετέροις παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν μάχην, τροπαῖον ἔσησαν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Ποτιδαιάταις. ἀπέθανον δὲ Ποτιδαιατῶν μὲν καὶ τῶν ξυμμαχῶν, ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων, Ἀθηναίων δὲ αὐτῶν, πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ Καλλίας ὁ στρατηγός.

ξδ'. Τὸ δ' ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος εὐθὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἀποτειχίσαντες ἐφρούρουσιν. τὸ δ' εἰς τὴν Παλλήνην, ἀτείχισον ἦν. οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐνόμιζον εἶναι ἐν τε τῷ ἰσθμῷ φρουρεῖν, καὶ εἰς τὴν Παλλήνην διαβάντες τειχίζειν· δεδιότες μὴ σφίσιν οἱ Ποτιδαιάται καὶ οἱ ξύμμαχοι γιγνομένοις δίχα ἐπίθωνται. καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι τὴν Παλλήνην ἀτείχισον οὖσαν, χρόνῳ ὕσερον πέμπουσιν ἑξακοσίους καὶ χιλίους ὀπίστας ἑαυτῶν, καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου στρατηγόν. ὃς ἀφικόμενος εἰς τὴν Παλλήνην, καὶ ἐξ Ἀφύτιος ὀρμώμενος προσήγαγε τῇ Ποτιδαίᾳ τὸν στρατὸν, κατὰ βραχὺ προῖων, καὶ κείρων ἅμα τὴν γῆν. ὡς δὲ οὐδεὶς ἐπεξῆει εἰς μάχην, ἀπτείχισε τὸ ἐκ τῆς Παλλήνης τεῖχος· καὶ οὕτως ἤδη κατὰ κράτος ἡ Ποτιδαία ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο, καὶ ἐκ θαλάσσης ναυσὶν ἅμα ἐφορμούσας.

ξε'. Ἄριστος δὲ, ἀποτειχισθείσης αὐτῆς, καὶ ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων σωτηρίας, ἢ μὴ τι ἀπὸ Πελοποννήσου ἢ ἄλλο παράλογον γίγνηται, ξυνεβούλευε μὲν, πλὴν πεντακοσίων, ἀνεμον τηρήσασιν τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπιπλέον ὁ σίτος ἀντίσχη· καὶ αὐτὸς ἤθελε τῶν μενόντων εἶναι. ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, βουλόμενος τὰ ἐπὶ τέτοις παρασκευάζειν, καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν ἔξει ὡς ἄριστα, ἐκπλοῦν ποιεῖται λαθῶν τὴν φυλακὴν τῶν Ἀθη-

ναίων. καὶ παραμένων ἐν Χαλκιδεῦσι, τὰ τε ἄλλα ἐπο-
λέμει, καὶ Σερμυλίων λοχῆσας πρὸς τῇ πόλει, πολλὰς
διέφθειρεν· ἔς τε τὴν Πελοπόννησον ἔπρασεν ὅτη ὠφέ-
λειά τις γενήσεται. μετὰ δὲ τῆς Ποτιδαίας τὴν ἀποτεί-
χισιν, Φορμίων μὲν ἔχων τοὺς ἑξακοσίους καὶ χιλίους,
τὴν Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν ἐδῆου, καὶ ἔσιν ἅ καὶ
πολίσματα εἶλε.

Ξς'. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι
μὲν αὐταὶ προεγεγένητο ἐς ἀλλήλους· τοῖς μὲν Κοριν-
θίοις, ὅτι τὴν Ποτιδαίαν, ἑαυτῶν οὔσαν ἀποικίαν, καὶ
ἄνδρας Κορινθίων τε καὶ Πελοποννησίων ἐν αὐτῇ ὄντας
ἐπολιόρχουν· τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἐς τοὺς Πελοποννησίους,
ὅτι ἑαυτῶν τε πόλιν Ξυμμαχίδα καὶ Φόρου ὑποτελῆ
ἀπέσκησαν, καὶ ἐλθόντες σφίσι ἀπὸ τοῦ προφανοῦς
ἐμάχοντο μετὰ Ποτιδαιατῶν. οὐ μέντοι ὄγε πόλεμος
πω ξυνεῖργει, ἀλλ' ἔτι ἀνακωχὴ ἦν. ἰδίᾳ γὰρ ταῦτα
οἱ Κορινθιοὶ ἔπραξαν.

Ξζ'. Πολιορκουμένης δὲ τῆς Ποτιδαίας, οὐχ ἡσύχα-
ζον, ἀνδρῶν τε σφίσι ἐνόησαν, καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ
δεδιότες· παρεκάλουν τε εὐθύς ἐς τὴν Λακεδαιμόνα τὸς
Ξυμμάχους, καὶ κατεβόων ἐλθόντες τῶν Ἀθηναίων ὅτι
σπονδὰς τε λευκότες εἶεν, καὶ ἀδικοῖεν τὴν Πελοπόν-
νησον. Αἰγινήται δὲ φανερώς μὲν οὐ πρῆσβευόμενοι,
δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρούφα δὲ οὐχ ἤκιστα μετ' αὐ-
τῶν ἐνήγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι
κατὰ τὰς σπονδὰς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προσπαρα-
καλέσαντες τῶν Ξυμμάχιον τε καὶ εἴτις τι ἄλλο ἔφη
ἠδίκησθαι ὑπὸ Ἀθηναίων, ξύλλογον σφῶν αὐτῶν ποιή-
σαντες τὸν εἰωθότα, λέγειν ἐκέλευον. καὶ ἄλλοι τε
παριόντες ἐγκλήματα ἐποιούνητο αἰς ἕκαστοι, καὶ Μεγα-
ρεῖς, δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, μά-
λιστ' ἀεὶ, λιμένων τε εἰργασθαι τῶν ἐν τῇ Ἀθηναίων
ἀρχῇ, καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς, παρὰ τὰς σπονδὰς.
παρελθόντες δὲ τελευταῖοι Κορινθιοὶ, καὶ τοὺς ἄλλους
ἑάσαντες πρῶτον παροξύναι τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐπεῖ-
πον τοιάδε.

Ξη'. “ ΤΟ ΠΙΣΤΟΝ ὑμᾶς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τῆς
“ κατ' ὑμᾶς αὐτοῦς πολιτείας καὶ ὀμιλίας ἀπιστοτέρους
“ ἐς τοὺς ἄλλους, ἦν τι λέγωμεν, καθίσησι· καὶ ἀπ'

αὐτοῦ, σωφροσύνην μὲν ἔχετε, ἀμαθία δὲ πλείονι
 πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε. πολλάκις γὰρ
 προαγορευόντων ἡμῶν ἃ ἐμέλλομεν ὑπὸ Ἀθηναίων
 βλάπτεσθαι, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν ἐκάστοτε τὴν
 μάθησιν ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν λεγόντων μᾶλλον
 ὑπειροεῖτε ὡς ἔνεκα τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων λέγουσι·
 καὶ δι' αὐτὸ οὐ πρὶν πάσχειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ
 ἐσμὲν, τοὺς ξυμμάχους τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷς
 προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα
 ἐγκλήματα ἔχομεν, ὑπὸ μὲν Ἀθηναίων ὑβριζόμενοι,
 ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι. καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖς που ὄν-
 τες ἠδίκουσι τὴν Ἑλλάδα, διδασκαλίας ἂν ὡς οὐκ εἰ-
 δόσι προσέδει· νῦν δὲ τί δεῖ μακρηγορεῖν, ὧν τοὺς
 μὲν, δεδουλωμένους ὄρατε, τοῖς δ' ἐπιβουλεύοντας αὐ-
 τοὺς, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις, καὶ ἐκ
 πολλοῦ προπαρεσκευασμένους, εἴποτε ἄρα πολεμήσου-
 νται. οὐ γὰρ ἂν Κέρκυραν τε ὑπολαβόντες βία ἡμῶν
 εἶχον, καὶ Ποτιδαίαν ἐπολιόρκουν. ὧν τὸ μὲν, ἐπι-
 καιρότατον χωρίον πρὸς τὰ ἐπὶ Θρᾷκης ἐπιχρη-
 σθαι, ἢ δὲ ναυτικὸν ἂν μέγιστον παρέσχε Πελοπον-
 νησίοις.

ξδ'. "Καὶ τῶνδε ὑμεῖς αἴτιοι, τό, τε πρῶτον ἔασαν-
 τες αὐτοὺς τὴν πόλιν μετὰ τὰ Μηδικὰ κρατῦναι,
 καὶ ὕστερον τὰ μακρὰ σῆσαι τείχη· ἐς τόδε τε αἰεὶ
 ἀποσεροῦντες οὐ μόνον τοὺς ὑπ' ἐκείνων δεδουλωμένους
 ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑμετέρους ἤδη ξυμμά-
 χους. οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν
 παῦσαι, περιορῶν δὲ, ἀληθέςερον αὐτὸ δρᾶ, εἴπερ καὶ
 τὴν ἀξιώσιν τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθερῶν τὴν Ἑλλάδα
 φέρεται. μόλις δὲ νῦν τε ξυνήλθομεν, καὶ οὐδὲ νῦν
 ἐπὶ φανεροῖς. χρῆν γὰρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα ἔτι σκο-
 πεῖν, ἀλλὰ καθότι ἀμυνόμεθα. οἱ γὰρ δρῶντες βε-
 βουλευμένοι, πρὸς οὐ διεγνωκότας ἤδη καὶ οὐ μέλλον-
 τες ἐπέρχονται. καὶ ἐπισάμεθα οἷα ὁδῶ οἱ Ἀθηναῖοι
 καὶ ἅτι κατ' ὀλίγον χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας. καὶ
 λανθάνειν μὲν οἴομενοι, διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν, ἦσ-
 στον θάρρῳσι· γνόντες δὲ εἰδότας περιορᾶν, ἰσχυρῶς
 ἐγκείσονται. ἦσυχάζετε γὰρ μόνοι Ἑλλήνων, ὧ Λα-
 κεδαιμόνιοι, οὐ τῇ δυνάμει τινὰ ἀλλὰ τῇ μελλήσει.

“ ἀμυνόμενοι· καὶ μόνοι οὐκ ἀρχομένην τὴν αὔξησιν
 “ τῶν ἐχθρῶν, διπλασιουμένην δὲ καταλύοντες. καί-
 “ τοι ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὧν ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἕρ-
 “ γου ἐκράτει. τόν τε γὰρ Μῆδον αὐτοὶ ἴσμεν ἐκ περά-
 “ των γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλθόντα, ἢ
 “ τὰ παρ’ ὑμῶν ἀξίως προαπαντῆσαι· καὶ νῦν τοὺς
 “ Ἀθηναίους οὐχ ἕκασ, ὥσπερ ἐκεῖνον, ἀλλ’ ἐγγύς ὄντας,
 “ περιουσαῖτε, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοὶ, ἀμύνεσθαι
 “ βούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας, καὶ ἐς τύχας πρὸς πολ-
 “ λῶν δυνατωτέρους ἀγωνιζόμενοι καταστῆναι· ἐπιστάμενοι
 “ καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν περὶ αὐτῶ τὰ πλείω σφα-
 “ λέντα, καὶ πρὸς αὐτούς τοὺς Ἀθηναίους πολλὰ ἡμᾶς
 “ ἤδη τοῖς ἀμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον ἢ τῇ ἀφ’ ὑμῶν
 “ τιμωρία περιγεγενημένους. ἐπεὶ αἴγε ὑμέτεροι ἐλπίδες
 “ ἤδη τινὰς πού καὶ ἀπαρασκευούς διὰ τὸ πεισεῦσαι
 “ ἔφθειραν. καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ’ ἐχθρῶν τοπλέων ἢ
 “ αἰτία νομίση τάδε λέγεσθαι. αἰτία μὲν γὰρ, φίλων
 “ ἀνδρῶν ἐσὶν ἀμαρτανόντων· κατηγορία δὲ, ἐχθρῶν
 “ ἀδικησάντων.

ὁ. “ Καὶ ἅμα, εἴπερ τινες καὶ ἄλλοι, νομίζομεν ἀξιοί
 “ εἶναι τοῖς πέλαις ψόγον ἐπενεγκεῖν· ἄλλως τε καὶ
 “ μεγάλων τῶν διαφερόντων καθεσῦτων, περὶ ὧν οὐκ
 “ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε δοκεῖτε, οὐδ’ ἐκλογίσασθαι πώ-
 “ ποτε πρὸς οἴους ὑμῖν Ἀθηναίους ὄντας, καὶ ὅσον ὑμῶν
 “ καὶ ὡς πᾶν διαφέρουτας, ὁ ἀγὼν ἔσται. οἱ μὲν γε,
 “ νεωτεροποιοὶ, καὶ ἐπινοῆσαι ὀξείας, καὶ ἐπιτελέσαι ἔργα
 “ ὃ ἂν γνῶσιν· ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν καὶ
 “ ἐπιγνώναι μηδὲν, καὶ ἔργω ἐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέσθαι.
 “ αὐθις δὲ οἱ μὲν, καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ, καὶ παρὰ
 “ γνώμην κινδυνευταὶ, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ
 “ δὲ ὑμέτερον, τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξιαι, τῆς τε
 “ γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πεισεῦσαι· τῶν τε δεινῶν
 “ μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι
 “ πρὸς ὑμᾶς μελλητάς, καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτά-
 “ τούς. οἴονται γὰρ οἱ μὲν, τῇ ἀπουσίᾳ ἂν τι κτᾶσθαι,
 “ ὑμεῖς δὲ, τῶ ἐπελθεῖν, καὶ τὰ ἔτοιμα ἂν βλάψαι. κρα-
 “ τῆντές τε τῶν ἐχθρῶν, ἐπὶ πλείστον ἐξέρχονται, καὶ
 “ νικώμενοι, ἐπ’ ἐλάχισον ἀναπίπτουσιν. ἔτι δὲ, τοῖς μὲν
 “ σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις ὑπὲρ τῆς πύλεως χρωῦνται,

“ τῇ δὲ γνώμῃ, οικειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τὶ ὑπὲρ
 “ αὐτῆς. καὶ ἅ μὲν ἂν ἐπινοήσαντες μὴ ἐπέξελθωσιν,
 “ οικειῶν γέρεσθαι ἠγοῦνται· ἅ δ’ ἂν ἐπελθόντες κτή-
 “ σωνται, ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα τυχεῖν πράξαντες.
 “ ἦν δ’ ἄρα πῶς καὶ πείρα σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες
 “ ἄλλα ἐπλήρωσαν τὴν χρεῖαν. μόνον γὰρ ἔχουσί τε
 “ καὶ ὁμοίως ἐλπίζουσιν ἅ ἂν ἐπινοήσωσι, διὰ τὸ τα-
 “ χεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν πωλεῖσθαι ὣν ἂν γυῶσι. καὶ
 “ ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι’ ὄλου τοῦ
 “ αἰῶνος μοχθοῦσι. καὶ ἀπολαύουσιν ἐλάχιστα τῶν
 “ ὑπαρχόντων, διὰ τὸ ἀεὶ κτᾶσθαι. καὶ μήτε ἐροτῆν
 “ ἄλλο τι ἠγεῖσθαι ἢ τὸ τὰ δέοντα πράξαι· ξυμ-
 “ φορᾶν τε οὐχ ἤσσον ἠσυχίαν ἀπράγμονα, ἢ ἀσχο-
 “ λίαν ἐπίπονον. ὥσε εἴτις αὐτοὺς ξυνελὼν φαίη πε-
 “ φυκέναι ἐπὶ τῷ μήτε αὐτοὺς ἔχειν ἠσυχίαν, μήτε
 “ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἔαν, ὑρθῶς ἂν εἴποι.

οἱ. “ Ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας πό-
 “ λεως, ᾧ Λακεδαιμόνιοι, διαμέλλετε· καὶ οἴεσθε τὴν
 “ ἠσυχίαν οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐπιπλεῖσον ἀρκεῖν
 “ οἱ ἂν τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια πράσσωσι, τῇ δὲ
 “ γνώμῃ, ἣν ἀδικῶνται, δῆλοι ὡσι μὴ ἐπιτρέψοντες·
 “ ἀλλ’ ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖν τε τοὺς ἄλλους, καὶ αὐτοὶ ἀμυ-
 “ νόμενοι μὴ βλάπτεσθαι, τὸ ἴσον νέμετε. μόλις δ’ ἂν
 “ πόλει ὁμοίᾳ παροικοῦντες, ἐτυγχάνετε τούτου· νῦν δ’
 “ (ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν) ἀρχαιότροπα ὑμῶν τὰ
 “ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτοὺς ἐσιν. ἀνάγκη δ’ ὡσπερ
 “ τέχνης αἰεὶ τὰ ἐπιγιγνώμενα κρατεῖν· καὶ ἠσυχάζεσθαι
 “ μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα, πρὸς πολλὰ δὲ
 “ ἀναγκαζομένοις ἵεναι, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως
 “ δεῖ. διόπερ καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς πολυπει-
 “ ρίας ἐπιπλέον ὑμῶν κεκαίνωται. μέχρι μὲν οὖν τοῦδε
 “ ὠρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής. νῦν δὲ τοῖς τε ἄλλοις, καὶ
 “ Ποτιδαιάταις, ὡσπερ ὑπεδέξασθε, βοηθήσατε, κατὰ
 “ τάχος ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀττικὴν· ἵνα μὴ ἄνδρας
 “ τε φίλους καὶ ξυγγενεῖς τοῖς ἐχθρίοις πρὸσῆσθε, καὶ
 “ ἡμᾶς τοὺς ἄλλους ἀδυμῖα πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμμα-
 “ χίαν τρέψητε. ὀρῶμεν δ’ ἂν ἀδικον οὐδὲν, οὔτε πρὸς
 “ θεῶν τῶν ὀρκίων, οὔτε πρὸς ἀνθρώπων τῶν αἰσθανο-
 “ μένων. λύουσι γὰρ σπονδὰς οὐχ οἱ δι’ ἐρημίαν ἄλλοις

“ προσιόντες, ἀλλ’ οἱ μὴ βοηθῶντες οἷς ἂν ξυνομόσωσι.
 “ βουλομένων δὲ ὑμῶν προθύμων εἶναι, μενοῦμεν. οὔτε
 “ γὰρ ὅσα ἂν ποιῶμεν μεταβαλλόμενοι, οὔτε ξυνηθε-
 “ σέρους ἂν ἄλλους εὐροίμεν. πρὸς τὰδε βουλευέσθε εὔ,
 “ καὶ τὴν Πελοπόννησον πειραῶσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖ-
 “ σθαι ἢ οἱ πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν.”

οβ'. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον. τῶν δὲ Ἀθη-
 ναίων, ἔτυχε γὰρ πρῆσθαι πρότερον ἐν τῇ Λακεδαί-
 μονι περὶ ἄλλων παροῦσα, καὶ ὡς ᾗσθοντο τῶν λόγων,
 ἔδοξεν αὐτοῖς παριτήτεια ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι,
 τῶν μὲν ἐγκλημάτων πῆρι μηδὲν ἀπολογησομένους, ὧν
 αἱ πόλεις ἐνεκάλουν, δηλοῦσαι δὲ περὶ τοῦ παντὸς, ὡς
 οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη, ἀλλ’ ἐν πλείονι σκε-
 πτέον. καὶ ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν ἐβούλοντο σημεῖναι,
 ὅση εἴη δύναμις, καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς τε
 πρῆσθυστοις, ὧν ᾗδῃσαν, καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν
 ὧν ἄπειροι ᾗσαν· νομίζοντες μᾶλλον αὐτοὺς ἐκ τῶν λό-
 γων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τραπέσθαι, ἢ πρὸς τὸ πολε-
 μεῖν. προσελθόντες οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἔφασαν
 βούλεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ πλῆθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴτι
 μὴ ἀποκωλύοι. οἱ δ’ ἐκέλευόν τε παριέναι, καὶ παρελ-
 θόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον τοιαῦτα.

ογ'. “ Ἡ ΜΕΝ πρῆσθυστοις ἡμῶν ἐκ ἐς ἀντιλογίαν
 “ τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις ἐγένετο, ἀλλὰ περὶ ὧν ἡ
 “ πόλις ἔπεμψεν. αἰσθόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην
 “ οὔσαν ἡμῶν, παρήλθομεν, οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν
 “ πόλεων ἀντεροῦντες, (οὐ γὰρ παρὰ δικασαῖς ὑμῖν
 “ οὔτε ἡμῶν, οὔτε τούτων, οἱ λόγοι ἂν γίγνοιτο,) ἀλλ’
 “ ὅπως μὴ ῥαδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων, τοῖς
 “ ξυμμάχοις πειθόμενοι, χειρόν βουλεύσησθε· καὶ ἅμα
 “ βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθε-
 “ σῶτος δηλοῦσαι, ὡς οὔτε ἀπεικότως ἔχομεν ἅ κεκτῆ-
 “ μεθα, ἢ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐσί. καὶ τὰ μὲν
 “ πᾶν παλαιὰ τί δεῖ λέγειν; ὧν ἀκοαὶ μᾶλλον λόγων
 “ μάρτυρες, ἢ ὄψεις τῶν ἀκουσομένων; τὰ δὲ Μηδικὰ,
 “ καὶ ὅσα αὐτοῖς ξύνιζε, εἰ καὶ δι’ ὄχλου μᾶλλον ἔσαι
 “ αἰεὶ προβαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν. καὶ γὰρ ὅτε
 “ ἐδρῶμεν, ἐπ’ ὠφελείᾳ ἐκινδυνεύετο, ἢς τοῦ μὲν ἔργου
 “ μέρος μετέσχετε, τοῦ δὲ λόγου, μὴ παντὸς, εἴ τι

ὠφελεί, σερισκόμεθα. ῥηθήσεται δὲ οὐ παραιτή-
 σεως μᾶλλον ἔνεκα ἢ μαρτυρίου, καὶ δηλώσεως πρὸς
 οἶαν ὑμῖν πόλιν μὴ εὖ βουλευομένοις ὁ ἀγὼν καταστή-
 σεται. Φαμέν γὰρ Μαραθῶνι τε μόνοι προκινδυνεύ-
 σαι τῷ βαρβάρῳ, καὶ ὅτε τὸ ὕπερον ἦλθεν, οὐχ ἰκα-
 νοὶ ὄντες κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς
 πανδημεὶ, ἐν Σαλαμῖνι ξυμμαχῆσαι, ὅπερ ἔσχε
 μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν Πελοπόννησον
 πορθεῖν, ἀδυνάτων ὄντων πρὸς ναῦς πολλὰς ἀλλή-
 λους ἐπιβοηθεῖν. τεκμήριον δὲ μέγιστον αὐτὸς ἐποίησε.
 νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσὶν, ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὁμοίας
 οὔσης τῆς δυνάμεως, κατὰ τάχος τῷ πλέονι τοῦ
 στρατοῦ ἀνεχώρησε.

οὐδ'. "Τοιοῦτου μέντοι τούτου ξυμβάντος, καὶ σαφῶς
 δηλωθέντος ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ πρᾶ-
 γματα ἐγένετο, τοῖα τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸ παρε-
 σχόμεθα, ἀριθμὸν τε νεῶν πλεῖστον, καὶ ἄνδρα στρα-
 τηγὸν ξυνετώτατον, καὶ προθυμίαν ἀκονοτάτην· ναῦς
 μὲν γὰρ ἐς τὰς τετρακοσίας, ὀλίγων ἐλάσσους τῶν
 δύο μοιρῶν. Θεμισοκλέα δὲ ἄρχοντα, ὃς αἰτιώτατος
 ἐν τῷ γενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο. ὅπερ σαφέστατα
 ἔσωσε τὰ πρᾶγματα· καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς
 ἐτιμήσατε, μάλιστα δὲ ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλ-
 θόντων. προθυμίαν δὲ καὶ πολὺ τολμηροτάτην ἐδεί-
 ξαμεν, οἳ γὰρ, ἐπειδὴ ἡμῖν κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐβοήθει,
 τῶν ἄλλων ἤδη μέχρι ἡμῶν δουλευόντων, ἤξιώσαμεν,
 ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, καὶ τὰ οἰκεία διαφθείραντες,
 μηδ' ὡς τὸ τῶν περιλοιπίων ξυμμάχων κοινὸν προλι-
 πεῖν, μηδὲ σκεδασθέντες ἀχρεῖοι αὐτοῖς γενέσθαι,
 ἀλλ' ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς, κινδυνεύσαι, καὶ μὴ ὀργι-
 σθῆναι ὅτι ἡμῖν οὐ προετιμωρήσατε. ὡς φαμέν οὐχ
 ἦσσαν αὐτοὶ ὠφελῆσαι ὑμᾶς, ἢ τυχεῖν τούτου. ὑμεῖς
 μὲν γὰρ ἀπὸ τε οἰκουμένων τῶν πόλεων, καὶ ἐπὶ τῷ
 τὸ λοιπὸν νέμεσθαι, ἐπειδὴ ἐδείσατε ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
 οὐχ ἡμῶν τοπλέον, ἐβοηθήσατε· ὅτε γοῦν ἦμεν ἔτι
 σώοι, οὐ παρεγένεσθε. ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τε τῆς οὐκ
 οὔσης ἔτι ὀρμώμενοι, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλ-
 πίδι οὔσης κινδυνεύοντες, ξυνεσώσαμεν ὑμᾶς τε τὸ
 μέρος, καὶ ἡμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ προσεχωρήσαμεν

“ πρῶτον τῷ Μῆδῳ, δέισαντες, ὥσπερ καὶ ἄλλοι,
 “ περὶ τῆς χώρας, ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν ὕψερον ἐσθῆναι
 “ ἐς τὰς ναῦς, ὡς διεφθαρμένοι, οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει
 “ ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς ἰκανὰς ναυμαχεῖν, ἀλλὰ κατ’
 “ ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ προεχώρησε τὰ πρᾶγματα ἢ ἐβού-
 “ λητο.

οε΄. “ Ἄρ’ ἄξιοι ἐσμέν, ὧ Λακεδαιμόνιοι, καὶ προ-
 “ θυμίας ἕνεκα τῆς τότε, καὶ γνώμης ξυνέσεως, ἀρ-
 “ χῆς τε ἧς ἔχομεν, τοῖς Ἑλλησι μὴ οὕτως ἄγαθ
 “ ἐπιφθόνως διακείσθαι; καὶ γὰρ αὐτὴν τήνδε ἐλάβο-
 “ μεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ’ ὑμῶν μὲν οὐκ ἐδελησάντων
 “ παραμείναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου, ἡμῖν δὲ
 “ προσελθόντων τῶν ξυμμάχων, καὶ αὐτῶν δεηθέντων
 “ ἡγεμόνας καταστήναι. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατη-
 “ ναγκάσθημεν τὸ πρῶτον προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε,
 “ μάλισα μὲν ὑπὸ δέους, ἔπειτα δὲ καὶ τιμῆς, ὕψερον
 “ καὶ ὠφελείας. καὶ οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει εἶναι, τοῖς
 “ πολλοῖς ἀπηχθημένους, καὶ τινων καὶ ἤδη ἀποσάντων
 “ κατεσραμμένων, ὑμῶν τε ἡμῖν οὐκέτι ὁμοίως φίλων,
 “ ἀλλ’ ὑπόπτων καὶ διαφόρων ὄντων, ἀνέντας κινδυνεύ-
 “ ειν. καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποσάσεις πρὸς ὑμᾶς ἐγίγνοντο.
 “ πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον, τὰ ξυμφέροντα τῶν μεγίστων
 “ πέρα κινδύνων εὔ τίθεσθαι.

ος΄. “ Ὑμεῖς γοῦν, ὧ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Πε-
 “ λοποννήσῳ πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστῆσά-
 “ μενοι ἐξηγεῖσθε· καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες διὰ παντὸς
 “ ἀπήχθεσθε ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ, ὥσπερ ἡμεῖς, εὔ ἴσμεν
 “ μὴ ἂν ἦσσαν ὑμᾶς λυπηροῦς γενομένους τοῖς ξυμμά-
 “ χοις, καὶ ἀναγκασθέντας ἂν ἢ ἄρχειν ἐγκρατῶς, ἢ
 “ αὐτὸς κινδυνεύειν. οὕτως ἔδ’ ἡμεῖς θάυμασόν ἐδὲν πε-
 “ ποιήκαμεν, οὐδ’ ἄπο τοῦ ἀνθρωπέου τρόπου, εἰ ἀρχὴν
 “ τε διαδιδόμενῃν ἐδεξάμεθα, καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν,
 “ ὑπὸ τῶν μεγίστων νικηθέντες, τιμῆς, καὶ δέους, καὶ
 “ ὠφελείας· οὐδ’ αὖ πρῶτοι τοῦ τοιούτου ὑπάρξαντες,
 “ ἀλλ’ ἀεὶ καθεσῶτος, τὸν ἦσσω ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου
 “ κατείργεσθαι· ἄξιοί τε ἅμα νομίζοντες εἶναι, καὶ
 “ ὑμῖν δοκῶντες, μέχρις οὗ τὰ ξυμφέροντα λογιζόμενοι,
 “ τῷ δικαίῳ λόγῳ νῦν χρῆσθε· ὃν οὐδεὶς πω, πασατυ-
 “ χὸν ἰσχυί τι κτήσασθαι, προθεῖς, τοῦ μὴ πλεόν

ἔχειν ἀπετράπετο. ἐπαινέισθαί τε ἄξιοι οἵτινες χρη-
 σάμενοι τῇ ἀνδραπείᾳ φύσει ὥσε ἐτέρων ἀρχεῖν,
 δικαιότεροι ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν γένων-
 ται. ἄλλους γ' ἂν οὖν οἰόμεθα, τὰ ἡμέτερα λαβόντας
 δεῖξαι ἂν μάλιστα εἴτι μετριάζομεν· ἡμῖν δὲ καὶ ἐκ
 τοῦ ἐπιεικοῦς ἀδοξία τοπλέον ἢ ἔπαινος οὐκ εἰκότως
 περιέστη.

“ οὔ. “ Καὶ ἐλασσούμενοι γὰρ ἐν ταῖς ξυμβουλαίαις
 πρὸς τοὺς ξυμμάχους δίκαις, καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἐν
 τοῖς ὁμοίοις νόμοις ποιήσαντες τὰς κρίσεις, φιλοδικεῖν
 δοκοῦμεν. καὶ οὐδεὶς σκοπεῖ αὐτῶν, τοῖς καὶ ἀλληδί-
 που ἔχουσιν ἀρχὴν, καὶ ἦσσαν ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπη-
 κόους μετρίοις οὔσι διότι τοῦτο οὐκ ὀνειδίξεται. βιά-
 ζεσθαι γὰρ οἷς ἂν ἐξῆ, δικάζεσθαι οὐδὲν προσδέον-
 ται. οἱ δὲ, εἰδισμένοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὀμι-
 λεῖν, ἦν τι παρὰ τὸ μὴ οἶεσθαι χρῆναι, ἢ γνώμη,
 ἢ δυνάμει τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν, καὶ ὀπωσοῦν ἐλασσω-
 θῶσιν, οὐ τοῦ πλείονος μὴ σερισκόμενοι, χάριν ἔχουσιν,
 ἀλλὰ τοῦ ἐνδεοῦς, χαλεπώτερον φέρουσιν ἢ εἰ ἀπὸ
 πρώτης ἀποθέμενοι τὸν νόμον, φανεραῖς ἐπλεονεκτοῦ-
 μεν. ἐκείνως δὲ οὐδ' ἂν αὐτοὶ ἀντέλεγον ὡς οὐ χρεῶν
 τὸν ἦσσω τῷ κρατοῦντι ὑποχωρεῖν. ἀδικούμενοί τε,
 ὡς ἔοικεν, οἱ ἀνδραποὶ μᾶλλον ὀργίζονται, ἢ βιαζό-
 μενοι. τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἴσου, δοκεῖ πλεονεκτεῖσθαι·
 τὸ δ' ἀπὸ τοῦ κρείττονος, καταναγκάζεσθαι. ὑπὸ
 γοῦν τοῦ Μῆδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνεί-
 χοντο· ἢ δὲ ἡμέτερα ἀρχὴ, χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι. εἰκό-
 τως· τὸ παρὸν γὰρ αἰεὶ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις. ὑμεῖς γ'
 ἂν οὖν εἰ κατελόντες ἡμᾶς ἀρχαίτε, τάχα ἂν τὴν
 εὐνοίαν, ἦν διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφατε, μεταβά-
 λοιτε· εἴπερ οἷα καὶ τότε πρὸς τὸν Μῆδον δι' ὀλίγου
 ἠγησάμενοι ἀπεδείξατε, ὅμοια καὶ νῦν γνώσεσθε,
 ἀμικτα γὰρ τάτε καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νόμιμα τοῖς ἄλ-
 λοις ἔχετε, καὶ προσέτι εἰς ἕκαστος ἐξιῶν, οὔτε τέτοις
 χρῆται, οὔθ' οἷς ἢ ἄλλη Ἑλλὰς νομίζει.

οἴ. “ Βουλεύεσθε ἔν βραδέως, ὡς οὐ περὶ βραχέων.
 καὶ μὴ ἀλλοτρίαις γνώμαις καὶ ἐγκλήμασι πεισθέν-
 τες, οἰκείον πόνον πρῶσθησθε. τοῦ δὲ πολέμου τὸν
 παράλογον, ὅσος ἐστὶ, πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι, προ-

“ διάγνωτε. μηκυνόμενος γὰρ φιλεῖ ἐς τύχας τὰ πολλὰ
 “ περιίσασθαι. ὦν ἴσον τε ἀπέχομεν, καὶ ὀποτέως
 “ ἔσαι, ἐν ἀδύλῳ κινδυνεύεται. ἴοντες τε οἱ ἄνθρωποι
 “ ἐς τοὺς πολέμους, τῶν ἔργων πρότερον ἔχονται ἂν χρῆν
 “ ὕσερον ὁρᾶν· κακοπαθῶντες δὲ ἤδη, τῶν λόγων ἀπτου-
 “ ται. ἡμεῖς δὲ ἐν οὐδεμιᾷ πῶ τοιαύτη ἁμαρτία ὄντες,
 “ οὐτ’ αὐτοὶ, οὐδ’ ὁμᾶς ὁρῶντες, λέγομεν ὑμῖν, ἕως ἔτι
 “ ἀνδραίρετος ἀμφοτέροις ἢ εὐβουλία, σπονδὰς μὴ λύειν,
 “ μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, τὰ δὲ διάφορα δίκη
 “ λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνηθήκην. ἢ θεοὺς τοὺς ὀρκίους
 “ μάρτυρας ποιούμενοι, πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέ-
 “ μου ἄρχοντας ταύτη ἢ ἂν ὑψηγῆσθε.

οδ’. Τοιαῦτα μὲν οἱ Ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ τῶν
 ξυμμάχων ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐγκλήματα τὰ
 ἐς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τῶν Ἀθηναίων ἂ ἔλεξαν, με-
 τασησάμενοι πάντας, ἐβουλεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς
 περὶ τῶν παρόντων. καὶ τῶν μὲν πλεόνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 αἰ γνῶμαι ἔφερον, ἀδικεῖν τε τοὺς Ἀθηναίους ἤδη, καὶ
 πολεμητέα εἶναι ἐν τάχει. παρελθὼν δὲ Ἀρχίδαμος
 ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς δοκῶν εἶναι καὶ
 σώφρων, ἔλεξε τοιαύδε.

π’. “ ΚΑΙ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειρός
 “ εἰμι, ὧ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ
 “ ἡλικίᾳ ὁρῶ· ὥσε μῆτε ἀπειρία ἐπιθυμῆσαί τινα τοῦ
 “ ἔργου (ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ πάθοιεν) μῆτε ἀγαθὸν καὶ
 “ ἀσφαλὲς νομίσαντα. εὔροιτε ὃ ἂν τὸν πόλεμον τόνδε,
 “ περὶ οὗ νῦν βουλεύεσθε, οὐκ ἂν ἐλάχισον γενόμενον,
 “ εἰ σωφρόνως τίς αὐτὸν ἐκλογίζοιτο. πρὸς μὲν γὰρ
 “ τοὺς Πελοποννησίους καὶ τοὺς ἀσυγγείτους παρόμοιος
 “ ἡμῶν ἢ ἀλκῆ, καὶ διὰ ταχέων οἷόν τε ἐφ’ ἕκαστα
 “ ἐλθεῖν· πρὸς δὲ ἄνδρας οἱ γῆν τε ἐκάς ἔχουσι, καὶ
 “ πρὸς ἐπὶ θαλάσσης ἔμπειρότατοί εἰσι, καὶ τοῖς ἄλλοις
 “ ἅπασιν ἄριστα ἐξήρτυνται, πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημο-
 “ σίῳ, καὶ ναυσὶ, καὶ ἵπποις, καὶ ὀπλοῖς, καὶ ὄχλῳ,
 “ ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἐνὶ γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἔστιν· ἔτι
 “ δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φόβου ὑποτελεῖς ἔχουσι·
 “ πῶς χρῆ πρὸς τούτους ῥαδίως πόλεμον ἄρασθαι, καὶ
 “ τίνι πεισέσαντας, ἀπαρασκεύους ἐπειχθῆναι; πότερον
 “ ταῖς ναυσίν; ἀλλ’ ἤσους ἐσμέν. εἰ δὲ μελετήσομεν,

καὶ ἀντιπαρασκευασθησόμεθα, χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῶ ἔτι πλείον τούτου ἐλλείπομεν, καὶ οὔτε ἐν κοινῷ ἔχομεν, οὔτε ἐτοίμως ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν.

πα΄. “Τάχ’ ἂν τις θαρσοίη ὅτι τοῖς ὅπλοις αὐτῶν καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥς τε τὴν γῆν δηλοῦν ἐπιφοιτῶντες. τοῖς δὲ ἄλλη γῆ ἐστὶ πολλῆ ἢς ἀρχουσι, καὶ ἐκ θαλάσσης ὧν δέονται ἐπάξονταί. εἰ δ’ αὖ τοὺς ξυμμάχους ἀφιστάναι πειρασόμεθα, δεήσει καὶ τούτοις ναυσὶ βοηθεῖν, τὸ πλείον οὔσι νησιώταις. τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατήσομεν, ἢ τὰς προσόδους ἀφαιρήσομεν, ἀφ’ ὧν τὸ ναυτικὸν τρέφουσι, βλαψόμεθα ταπλέω. κὰν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν· ἄλλως τε καὶ εἰ ὀξόμεν ἄρξαι μᾶλλον τῆς διαφορᾶς. μὴ γὰρ δὴ ἐκείνη γε τῇ ἐλπίδι ἐπαιρώμεθα, ὥς ταχὺ παυθήσεται ὁ πόλεμος, ἢν τὴν γῆν αὐτῶν τάμωμεν. δέδοικα δὲ μᾶλλον μὴ καὶ τοῖς πωσιν αὐτὸν ὑπολίπωμεν. οὕτως εἰκὸς Ἀθηναίους φρονήματι, μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι, μήτε ὥσπερ ἀπίερους καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ.

παβ΄. “Οὐ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κελεύω τοὺς τε ξυμμάχους ἡμῶν εἶναι βλάπτειν, καὶ ἐπιβουλεύοντας μὴ καταφωρᾶν, ἀλλὰ ὅπλα μὲν μήπω κινεῖν, πέμπειν δὲ καὶ αἰτιᾶσθαι μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας, μήθ’ ὥς ἐπιτρέφομεν· κὰν τούτῳ καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρτῦεσθαι, ξυμμάχων τε προσαγωγῇ, καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, εἴ ποθέν τινα ἢ ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα. ἀνεπίφθονον δὲ, ὅσοι ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ’ Ἀθηναίων ἐπιβουλεύόμεθα, μὴ Ἑλληνας μόνον ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαδόντας, διασωθῆναι. καὶ τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα. καὶ ἢν μὲν ἐπακούσῃσι τι πρῶσθευόμενων ἡμῶν, ταῦτα ἀριστα· ἢν δὲ μὴ, διελθόντων ἐτῶν δύο καὶ τριῶν, ἄμεινον ἤδη, ἢν δοκῇ, πεφραγμένοι, ἴμεν ἐπ’ αὐτούς· καὶ ἴσως, ὁρῶντες ἡμῶν ἤδη τὴν τε παρασκευὴν, καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ ὅμοια ὑποσημαίνοντας, μᾶλλον ἂν εἴκοιεν, καὶ γῆν ἔτι ἀτμητον ἔχοντες, καὶ περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὔπω ἐφθαρμένων βουλεύόμενοι. μὴ γὰρ ἄλλο τι νομίσητε. τὴν γῆν αὐτῶν

“ ἢ ὄμηρον ἔχειν· καὶ οὐχ ἦσσον, ὅσω ἄμεινον ἐξείργα-
 “ σαι. ἧς φεῖδυσθαι χρῆ ὡς ἐπιπλεῖσον, καὶ μὴ ἐς
 “ ἀπόνοιαν κατασῆσαντας αὐτοὺς, ἀληπτοτέρους ἔχειν.
 “ εἰ γὰρ ἀπαράσκειοι τοῖς τῶν ξυμμάχων ἐγκλήμασιν
 “ ἐπειχθέντες τεμνοῦμεν αὐτήν, ὁρᾶτε ὅπως μὴ αἰσχίον
 “ καὶ ἀπορώτερον τῇ Πελοποννήσῳ πράξωμεν. ἐγκλή-
 “ ματα μὲν γὰρ καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν οἷόν τε κατα-
 “ λῦσαι. πόλεμον δὲ ξύμπαντας ἀραμένους ἔνεκα τῶν
 “ ἰδίων, ὃν οὐχ ὑπάρχει εἰδέναι καθότι· χωρήσει· οὐ
 “ ῥάδιον εὐπρεπῶς θέσθαι.

πγ’. “ Καὶ ἀνανδρία μηδενί, πολλοὺς μιᾷ πόλει μὴ
 “ ταχύ ἐπελθεῖν, δοκείτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνοις
 “ οὐκ ἐλάσσους χρήματα φέροντες ξύμμαχοι· καὶ ἔσιν
 “ ὁ πόλεμος οὐχ ὅπλων τοπλέον, ἀλλὰ θαπάνης, δι’
 “ ἣν τὰ ὅπλα ὠφελεῖ, ἄλλως τε καὶ ἠπειρώταις πρὸς
 “ θαλασσίους. πορισώμεθα οὖν πρῶτον αὐτήν, καὶ μὴ
 “ τοῖς τῶν ξυμμάχων λόγοις πρότερον ἐπαιρώμεθα.
 “ οἵπερ δὲ καὶ τῶν ἀποβαινόντων τοπλέον ἐπ’ ἀμφοτέρα
 “ τῆς αἰτίας ἔξομεν, οὔτοι καὶ καθ’ ἡσυχίαν τὶ αὐτῶν
 “ προῖδωμεν.

πδ’. “ Καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον ὃ μέμφονται μάλι-
 “ σα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε γὰρ, σχο-
 “ λαίτερον ἂν παύσαισθε, διὰ τὸ ἀπαράσκειοι ἐγχει-
 “ ρεῖν· καὶ ἅμα ἐλευθέραν καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν
 “ διὰ παντὸς νεμόμεθα. καὶ δύναται μάλισα σωφρο-
 “ σύνη ἔμφρων τούτ’ εἶναι. μόνοι γὰρ δι’ αὐτὸ εὐπρα-
 “ γίαις τε οὐκ ἐξυβρίζομεν, καὶ ξυμφοραῖς ἦσσον ἐτέ-
 “ ρον εἴκομεν· τῶν τε ξὺν ἐπαίνῳ ἐποτρυνόντων ἡμᾶς
 “ ἐπὶ τὰ δεινὰ, παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν, οὐκ ἐπαιροῦμεθα
 “ ἠδονῆ. καὶ ἦν τις ἄρα ξὺν κατηγορία πάροξνυη, οὐδὲν
 “ δὴ μᾶλλον ἀχθεσθέντες ἀνεπίσθημεν. πολεμικοὶ τε
 “ καὶ εὐβουλοὶ διὰ τὸ εὐκοσμον γιγνώμεθα, τὸ μὲν, ὅτι
 “ αἰδῶς σωφροσύνης πλεῖσον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐ-
 “ ψυχία· εὐβουλοὶ δὲ, ἀμαθέστεροι τῶν νόμων τῆς ὑπερ-
 “ οψίας παιδευόμενοι, καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρο-
 “ νέστερον ἢ ὡσεὺς αὐτῶν ἀνηκουσεῖν. καὶ μὴ τὰ ἀχερεῖα
 “ ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες, τὰς τῶν πολεμίων παρασκευαίας
 “ λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι, ἀνομοίως ἔργῳ ἐπέξιέναι·
 “ νομίζειν δὲ τὰς τε δικαιοσύνας τῶν πέλας παραπλησίους·

“ εἶναι, καὶ τὰς προσπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαίρει-
 “ τας. ἀεὶ δὲ ὡς πρὸς εὖ βουλευομένους τοὺς ἐναντίους
 “ ἔργῳ παρασκευαζόμεθα. καὶ οὐκ ἐξ ἐκείνων, ὡς
 “ ἀμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ’ ὡς ἡμῶν
 “ αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοουμένων. πολὺ τε διαφέρειν οὐ
 “ δεῖ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνδρώπου, κράτιστον δὲ εἶναι
 “ ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.

πεί. “ Ταύτας οὖν ἄς οἱ πατέρες τε ἡμῖν παρέδωσαν
 “ μελέτας, καὶ αὐτοὶ διαπαντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν,
 “ μὴ παροῦμέν, μηδ’ ἐπειχθέντες ἐν βραχεῖ μῶρίῳ ἡμέ-
 “ ρας, περὶ πολλῶν σωμάτων, καὶ χρημάτων, καὶ
 “ πόλεων, καὶ δόξης, βουλευσώμεν, ἀλλὰ καθ’ ἡσυ-
 “ χίαν. ἔξῃσι δ’ ἡμῖν μᾶλλον ἐτέγων, διὰ ἰσχύν. καὶ
 “ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέμπετε μὲν περὶ τῆς Ποτι-
 “ δαίας, πέμπετε δὲ περὶ ὧν οἱ ξυμμαχοὶ φασὶν ἀδι-
 “ κείσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐτοίμων ὄντων αὐτῶν δίκας
 “ δοῦναι. ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα, οὐ πρότερον νόμιμον ὡς
 “ ἐπ’ ἀδικοῦντα ἵναί. παρασκευάζεσθε δὲ τὸν πόλεμον.
 “ ἅμα. ταῦτα γὰρ καὶ κράτιστα βουλευέσθε, καὶ τοῖς
 “ ἐναντίοις φοβερώτατα.” Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοι-
 “ αῦτα εἶπε· παρελθὼν δὲ Σθενελαΐδας τελευταῖος, εἷς
 “ τῶν Ἐφόρων τότε ὢν, ἔλεξε τοῖς Λακεδαιμονίοις ὧδε.

πρς’. “ ΤΟΥΤΣ μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθη-
 “ ναίων οὐ γιννώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυ-
 “ τοὺς, οὐδαμοῦ ἀντείπον ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρας
 “ ξυμμάχους, καὶ τὴν Ἰηλοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς
 “ τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς δ’ ἡμᾶς κα-
 “ κοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιόι εἰσιν, ὅτι ἀγα-
 “ θῶν κακοὶ γεγένηται. ἡμεῖς δὲ ὅμοιοι καὶ τότε καὶ
 “ νῦν ἐσμεν, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἣν σωφρονῶμεν, οὐ
 “ περιοφόμεθα ἀδικουμένους, οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν
 “ οἷδ’ οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν. ἄλλοις μὲν γὰρ
 “ χρήματά ἐσι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι· ἡμῖν δὲ,
 “ ξυμμαχοὶ ἀγαθοὶ, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις
 “ ἐσὶν, οὐδὲ δίκαις καὶ λόγοις διακριτέα, μὴ λόγῳ καὶ
 “ αὐτοὺς βλαπτομένους· ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει, καὶ
 “ παντὶ σθένει. καὶ ὡς ἡμᾶς πρέπει βουλευέσθαι ἀδι-
 “ κουμένους, μηδεὶς διδασκέτω. ἀλλὰ τοὺς μέλλοντας
 “ ἀδικεῖν, μᾶλλον πρέπει πολὺν χρόνον βουλευέσθαι.

“ ψηφίζεσθε οὖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἀξίως τῆς Σπάρτης
 “ τὸν πόλεμον· καὶ μήτε τοὺς Ἀθηναίους ἑᾶτε μείζους
 “ γίνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῶμεν,
 “ ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς ἐπίωμεν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας.”

πζ'. Τοιαῦτα λέξας, ἐπεψήφισεν αὐτὸς Ἐφορος ὦν
 ἐς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ δὲ (κρίνουσι
 γὰρ βοῆ, καὶ οὐ ψήφῳ) οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν
 βοήν. ὁποτέρᾳ μείζων, ἀλλὰ βουλόμενος αὐτοὺς φανερώς
 ἀποδεικνυμένους τὴν γνώμην, ἐς τὸ πολεμεῖν μᾶλλον
 ὀρμηῆσαι, ἔλεξεν, “ Ὅτω μὲν ὑμῶν, ὦ Λακεδαιμόνιοι,
 “ δοκοῦσι λελύσθαι αἰ σπονδαί, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀδικεῖν,
 “ ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον (δείξας τὸ χωρίον αὐ-
 “ τοῖς). ὅτω δὲ μὴ δοκοῦσιν, ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα.” ἀνα-
 ζάντες δὲ διέεξησαν, καὶ πολλῶ πλείους ἐγένοντο οἷς
 ἐδόκουν αἰ σπονδαί λελύσθαι. προσκαλέσαντές τε τοὺς
 ξυμμάχους, εἶπον, “ Ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ
 “ Ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους
 “ παρακαλέσαντες, ψῆφον ἐπαγαγεῖν ὅπως κοινῇ βου-
 “ λευσάμενοι, τὸν πόλεμον ποιῶνται, ἣν δοκῆ.” καὶ οἱ
 μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου διαπραξάμενοι ταῦτα. καὶ
 οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις ὕσερον, ἐφ' ἅπερ ἤλθον χρημα-
 τίσαντες. ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς ἐκκλησίας, τοῦ τὰς
 σπονδὰς λελύσθαι, ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ
 ἔτει τῶν τριακοντούτιδων σπανδῶν προκεχωρηκυῶν, αἱ
 ἐγένοντο μετὰ τὰ Εὐβοϊκά.

πη'. Ἐψηφίσαντο δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς
 λελύσθαι, καὶ πολεμητέα εἶναι, οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμ-
 μάχων πεισθέντες τοῖς λόγοις, ὅσον φοβούμενοι τοὺς
 Ἀθηναίους, μὴ ἐπὶ μείζον ὀνηθῶσιν, ὁρῶντες αὐτοῖς
 τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα.

πθ'. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἤλθον ἐπὶ τὰ
 πράγματα ἐν οἷς ἠῤῥήθησαν. ἐπειδὴ Μῆδοι ἀνεχώρη-
 σαν ἐκ τῆς Εὐρώπης νικηθέντες καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ
 ὑπὸ Ἑλλήνων, καὶ οἱ καταφυγόντες αὐτῶν ταῖς ναυσὶν
 ἐς Μυκάλην, διεφθάρησαν, Λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς
 τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἠγείτο τῶν ἐν Μυκάλῃ
 Ἑλλήνων, ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου, ἔχων τοὺς ἀπὸ Πε-
 λοποννήσου ξυμμάχους. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ἀπὸ
 Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου ξύμμαχοι, ἤδη ἀφεςηκότες

ὁπότε τις αὐτὸν ἔροιτο τῶν ἐν τέλει ὄντων ὅτι οὐκ ἐπέρχεται ἐπὶ τὸ κοινόν, ἔφη, “Τοὺς ξυμπρέσβεις ἀναμένειν, ἀσχολίας δέ τινος οὐσης αὐτοὺς ὑπολειφθῆναι· προσδέχεσθαι μέντοι ἐν τάχει ἤξειν, καὶ θαυμάζειν ὡς οὐπω πάρειςιν.”

ζα'. Οἱ δὲ, ἀκούοντες, τῷ μὲν Θεμισοκλεΐ ἐπέειποντο, διὰ φιλίαν αὐτοῦ· τῶν δὲ ἄλλων ἀφικνουμένων, καὶ σαφῶς κατηγορούντων ὅτι τειχίζεται τε καὶ ἤδη ὕψος λαμβάνει, οὐκ εἶχον ὅπως χρῆ ἀπιστῆσαι. γνοὺς δὲ ἐκεῖνος κελεύει αὐτοὺς μὴ λόγοις μᾶλλον παράγεσθαι, ἢ πέμψαι σφῶν αὐτῶν ἀνδρας οἵτινες χρησοί, καὶ πιστῶς ἀναγγελοῦσι σκεψάμενοι. ἀποσέλλουσιν οὖν καὶ περὶ αὐτῶν ὁ Θεμισοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις κρύφα πέμπει, κελεύων ὡς ἦκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν, καὶ μὴ ἀφείναι πρὶν ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶσιν. ἤδη γὰρ καὶ ἦκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις, Ἀβρώνυχός τε ὁ Λυσικλέους, καὶ Ἀρισείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀγγέλλοντες ἔχειν ἱκανῶς τὸ τεῖχος. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς, ὁπότε σαφῶς ἀκούσειαν, οὐκέτι ἀφῶσιν. οἶτε οὖν Ἀθηναῖοι τοὺς πρέσβεις ὥσπερ ἐπεσάλη κατεῖχον· καὶ ὁ Θεμισοκλῆς ἐπελθὼν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐνταῦθα δὴ φανερωῶς εἶπεν, “Ὅτι ἡ μὲν πόλις σφῶν τετείχισαι ἤδη, ὡς εἰ
“ ἱκανῆ εἶναι σώζειν τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ· εἰ δέ τι
“ βούλονται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι πρεσβεύεσθαι
“ παρὰ σφᾶς, ὡς πρὸς διαγιγνώσκοντας τολοῖπὸν ἰεναί
“ τά τε σφίσι αὐτοῖς ξύμφορα καὶ τὰ κοινά. τὴν τε
“ γὰρ πόλιν ὅτε ἐδόκει ἐκλιπεῖν ἄμεινον εἶναι, καὶ ἐς
“ τὰς ναῦς ἐσθῆναι, ἀνευ ἐκείνων ἔφασαν γνόντες πολ-
“ μῆσαι· καὶ ὅσα αὖ μετ' ἐκείνων βουλευέσθαι, οὐδενὸς
“ ὕψεροί γινώμη φανῆναι. δοκεῖν οὖν σφίσι καὶ νῦν
“ ἄμεινον εἶναι, τὴν ἑαυτῶν πόλιν τεῖχος ἔχειν, καὶ
“ ἰδίᾳ τοῖς πολίταις καὶ ἐς τοὺς πάντας ξυμμάχους
“ ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι. οὐ γὰρ οἷόν τ' εἶναι μὴ ἀπὸ
“ ἀντιπάλου παρασκευῆς ὁμοίον τι ἢ ἴσον ἐς τὸ κοινόν
“ βουλευέσθαι. ἢ πάντας οὖν ἀτειχίσους ἔφη χρῆναι
“ ξυμμαχεῖν, ἢ καὶ τάδε νομίζειν ὁρθῶς ἔχειν.”

ζβ'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες, ὄργην μὲν φανεράν ὡς ἐποιοῦντο τοῖς Ἀθηναίοις· (οὐ δὲ γὰρ ἐπὶ κωλύμῃ, ἀλλὰ γνώμῃς παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρε-

σθεύσαντο. ἅμα δὲ καὶ προσφιλεῖς ὄντες ἐν τῷ τότε διὰ τὴν ἐς τὸν Μῆδον προθυμίαν μάλις αὐτοῖς ἐτύγχανον) τῆς μέντοι βουλήσεως ἀμαρτάνοντες, ἀδήλως ἤχλοντο. οἱ τε πρῶσθεις ἑκατέρων ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου ἀνεπικλήτως.

57. Τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτειχίσαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. καὶ δῆλη ἡ οἰκοδομία ἔτι καὶ νῦν ἐστὶν ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο. οἱ γὰρ θεμέλιοι παντοίων λίθων ὑπόκεινται, καὶ οὐ ξυνεργασμένων ἔστιν ἤ, ἀλλ' ὡς ἕκασοί ποτε προσέφερον· πολλοὶ τε σῆλαι ἀπὸ σημάτων καὶ λίθοι εἰργασμένοι ἐγκατελέγησαν. μείζων γὰρ ὁ περὶβολος πανταχῆ ἐξήχθη τῆς πόλεως. καὶ διὰ τοῦτο πάντα ὁμοίως κινούντες, ἠπείγοντο. ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ ὁ Θεμισοκλῆς οἰκοδομεῖν. ὑπῆρκετο δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς, ἧς κατ' ἐνιαυτὸν Ἀθηναῖοις ἤρξε. νομίζων τό, τε χωρίον καλὸν εἶναι, λιμένας ἔχον τρεῖς αὐτοφυεῖς, καὶ αὐτοὺς ναυτικούς γεγεννημένους, μέγα προφέρειν ἐς τὸ κτήσασθαι δύναμιν. τῆς γὰρ δὴ θαλάσσης πρῶτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὡς ἀνδεκτέα ἐστὶ, καὶ τὴν ἀρχὴν εὐθύς συγκατεσκεύαζε. καὶ ὑποδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πᾶχος τοῦ τείχους, ὅπερ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ. δύο γὰρ ἄμαξαι ἐναντία ἀλλήλαις τοὺς λίθους ἐπῆγον. ἐντὸς δὲ οὔτε χάλιξ, οὔτε πηλὸς ἦν. ἀλλὰ ξυνωκοδομημένοι μεγάλοι λίθοι καὶ ἐν τομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν καὶ μολύβδῳ δεδεμένοι. τὸ δὲ ὕψος ἡμισυ μάλις ἀτετέλεσθη οὐ διανοεῖτο. ἐβούλετο γὰρ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πᾶχει ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβολὰς· ἀνθρώπων τε ἐνόμιζεν ὀλίγων καὶ τῶν ἀχρειοτάτων ἀρκέσειν τὴν φυλακὴν τοὺς δ' ἄλλους ἐς τὰς ναῦς ἐσθίσεσθαι. ταῖς γὰρ ναυσὶ μάλις προσέκειτο· ἰδὼν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. τῆς βασιλέως στρατιᾶς τὴν κατὰ θάλασσαν ἔφοδον εὐποριώτεραν τῆς κατὰ γῆν οὔσαν· τὸν τε Πειραιᾶ ὠφελιμώτερον ἐνόμιζε τῆς ἀνω πόλεως. καὶ πολλάκις τοῖς Ἀθηναῖοις παρήγει, ἣν ἄρα ποτὲ κατὰ γῆν βιασθῶσι, καταβάντας ἐς αὐτὸν, ταῖς ναυσὶ πρὸς ἅπαντας ἀντίσασθαι. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως ἐτειχίσθησαν, καὶ τᾶλλα κατεσκεύαζοντο εὐθύς μετὰ τὴν Μῆδων ἀναχώρησιν.

54. Παισανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαίμονος στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου. ξυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσί, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος· καὶ ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον, καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο· καὶ ὕσερον ἐς Βυζάντιον, Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ.

55. Ἦδη δὲ καὶ βιαίου ὄντος αὐτοῦ, οἳ τε ἄλλοι Ἑλληνες ἤχθοντο, καὶ οὐχ ἦκιστα οἱ Ἴωνες, καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλείως νεωσί ἠλευθέρωντο. φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἠξίουσαν αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γενέσθαι κατὰ τὸ ξυγγενές, καὶ Παισανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἦν περ βιάζεται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους, καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην ὡς οὐ περιεψόμενοι, τᾶλλα τε καταστρεφόμενοι ἢ φαίνοιτο ἄξιζα αὐτοῖς. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Παισανίαν, ἀνακρινούστας ὧν περὶ ἐπυνθάνοντο. καὶ γὰρ ἀδικία πολλὴ κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀφικνουμένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ στρατηγία. ξυνέβη τε αὐτῷ καλεῖσθαι τε ἅμα, καὶ τοὺς ξυμμάχους τῷ ἐκείνου ἔχθει παρ' Ἀθηναίους μετατάξασθαι, πλὴν τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατιωτῶν. ἐλθὼν δὲ ἐς Λακεδαίμονα, τῶν μὲν ἰδίᾳ πρὸς τινα ἀδικημάτων εὐθύνη, τὰ δὲ μέγιστα ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν. κατηγορεῖτο δὲ αὐτῷ οὐχ ἦκιστα Μηδισμὸς, καὶ ἐδόκει σαφέστατον εἶναι. καὶ ἐκείνον μὲν ἐκέτι ἐκπέμπουσιν ἄρχοντα, Δόρκιον δὲ, καὶ ἄλλους τινὰς μετ' αὐτῷ, στρατιὰν ἔχοντας οὐ πολλήν· οἷς οὐκέτι ἐφίεσαν οἱ ξύμμαχοι τὴν ἡγεμονίαν. οἱ δὲ, αἰσθόμενοι ἀπῆλθον· καὶ ἄλλους οὐκέτι ὕσερον ἐξέπεμψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι μὴ σφίσι οἱ ἐξιόντες χεῖρους γίνωνται· (ὅπερ καὶ ἐν τῷ Παισανίᾳ ἐνεῖδον) ἀπαλλαξείοντες δὲ καὶ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, καὶ τῶν Ἀθηναίους νομίζοντες ἰκανὸς ἐξηγεῖσθαι, καὶ σφίσι ἐν τῷ τότε παρόντι ἐπιτηδεῖσαι.

56. Παραλαβόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἐχόντων τῶν ξυμμάχων, διὰ τὸ Παισανίου μῖσος, ἔταξαν ἅς τε εἶδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρὸς τὸν βάρβαρον, καὶ ἅς, ναῦς. πρόσχημα γὰρ ἦν ἀμύνεσθαι ὧν ἔπαθον, δηοῦντας τὴν βα-

σιλέως χώραν. καὶ Ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον Ἀθηναίοις κατέστη ἀρχή, οἱ ἐδέχοντο τὸν φόρον. οὕτω γὰρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ Φορά. ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς, τετρακόσια τάλαντα, καὶ ἐξήκοντα. ταμειῖόν τε Δῆλος ἦν αὐτοῖς, καὶ ξύνοδοι ἐς τὸ ἱερόν ἐγίνοντο.

ζ΄. Ἡγούμενοι δὲ αὐτονόμων τοπρῶτον τῶν ξυμμάχων, καὶ ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων, τοσαύτε ἐπῆλθον πολέμῳ τε καὶ διαχειρίσει πραγμάτων μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου καὶ τοῦ Μηδικοῦ, ἃ ἐγένετο πρὸς τε τὸν βάρβαρον αὐτοῖς καὶ πρὸς τοὺς σφετέρους ξυμμάχους νεωτερίζοντας, καὶ Πελοποννησίων τοὺς αἰεὶ προστυγχάνοντας ἐν ἐκάσῳ. ἔγραψα δὲ αὐτὰ, καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην διὰ τὸδε, ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἄπασιν ἐκλιπές τοῦτο ἦν τὸ χωρίον, καὶ ἡ τὰ πρὸ τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικὰ ξυνετίθεσαν, ἢ αὐτὰ τὰ Μηδικὰ. τούτων δὲ ὅσπερ καὶ ἤψατο ἐν τῇ Ἀττικῇ ξυγγραφεῖ Ἑλλάνικος, βραχέως τε καὶ τοῖς χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει τῆς τῶν Ἀθηναίων, ἐν οἷῳ τρόπῳ κατέστη.

ζη'. Πρῶτον μὲν Ἡΐονα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι. Μήδων ἐχόντων, πολιορκία εἶλον, καὶ ἠνδραπόδισαν, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγούντος. ἔπειτα Σκύρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον, ἣν ὤκουσιν Δόλοπες, ἠνδραπόδισαν, καὶ ὤκισαν αὐτοί. πρὸς δὲ καὶ Καρυσίους αὐτοῖς, ἄνευ τῶν ἄλλων Εὐβοέων, πόλεμος ἐγένετο· καὶ χρόνῳ ξυνέβησαν καθ' ὁμολογίαν. Ναξίοις δὲ ἀποσᾶσι μετὰ ταῦτα ἐπολέμησαν, καὶ πολιορκία παρεσχέσαντο. πρῶτη τε αὕτη πόλις ξυμμαχίς παρὰ τὸ καθ' ἑσθληκὸς ἐδουλώθη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἐκάσῃ ξυνέβη.

ςθ'. Αἰτίαι δὲ ἄλλαι τε ἦσαν τῶν ἀποσάσεων, καὶ μέγισται, αἱ τῶν φόρων καὶ νεῶν ἐκδειαίαι, καὶ λειποσρατίου, εἴτω ἐγένετο. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἀκριβῶς ἔπρασσον, καὶ λυπηροὶ ἦσαν, οὐκ εἰωθόσιν οὐδὲ βουλομένοις τάλαιπωρεῖν προσάγοντες τὰς ἀνάγκας· ἦσαν δὲ πως καὶ ἄλλως οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ὁμλίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες, καὶ οὔτε ξυνεσράτευον ἀπὸ τοῦ ἴσου, ῥαδίῳ τε προσάγεσθαι ἦν αὐτοῖς τοὺς ἀφισαμένους. ὧν αὐτοὶ αἴτιοι ἐγένοντο οἱ ξύμμαχοι. διὰ γὰρ τὴν ἀπόκνησιν ταύτην

τῶν στρατειῶν, οἱ πλείους αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀπ' οἴκου ᾧσι, χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ τῶν νεῶν τὸ ἰκνούμενον ἀνάλωμα φέρειν. καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις ἠΰξτετο τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῆς δαπάνης ἣν ἐκεῖνοι ἔσυμφέροιεν, αὐτοὶ δὲ, ὁπότε ἀποσαῖεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄποροι ἐς τὸν πόλεμον καθίσαντο.

ρ'. Ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ ἐν Παμφυλίᾳ πεζομαχία καὶ ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων πρὸς Μήδους. καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφοτέρω Ἀθηναῖοι, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγούντος· καὶ εἶλον τριήρεις Φοινίκων, καὶ διεφθειραν τὰς πᾶσας, ἐς διακοσίας. χρόνῳ δὲ ὕσερον ξυνέβη Θασίους αὐτῶν ἀποσῆναι, διενεχθέντας περὶ τῶν ἐν τῇ ἀντιπέρας Θράκῃ ἐμπορίων, καὶ τοῦ μετάλλου, ᾧ ἐνέμοντο. καὶ ναυσὶ μὲν ἐπὶ Θάσον πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, ναυμαχίᾳ ἐκράτησαν, καὶ ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν. ἐπὶ δὲ Στρυμόνα πέμψαντες μυριάδας οἰκήτορας αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ὡς οἰκειοῦντες τὰς τότε καλουμένας Ἐννέα ὁδοὺς, νῦν δὲ Ἀμφίπολιν, τῶν μὲν Ἐννέα ὁδῶν αὐτοὶ ἐκράτησαν ἃς εἶχον Ἡδωνοί· προσελθόντες δὲ τῆς Θράκης ἐς μεσόγειαν, διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ τῇ Ἡδωνικῇ ὑπὸ τῶν Θρακῶν συμπάντων, οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον αἱ Ἐννέα ὁδοὶ κτιζόμενον.

ρβ'. Θάσιοι δὲ νικηθέντες μάχαις, καὶ πολιορκούμενοι, Λακεδαιμονίους ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐπαμύνειν ἐκέλευον ἐσβαλόντας ἐς τὴν Ἀττικὴν. οἱ δὲ ὑπέσχοντο μὲν κρύφα τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἔμελλον, διεκωλύθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμῆ. ἐν ᾧ καὶ οἱ Εἰλωτες αὐτοῖς καὶ τῶν περὶ οὐκίαν Θουριάται τε καὶ Αἰθῆσις ἐς Ἰθώμην ἀπέσκησαν. πλείοι δὲ τῶν Εἰλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων τότε δουλωθέντων ἀπόγονοι· ἢ καὶ Μεσσηνιοὶ ἐκλήθησαν οἱ πάντες. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν Ἰθώμῃ πόλεμος καθεισθήκει Λακεδαιμονίοις· Θάσιοι δὲ, τρίτῳ ἔτει πολιορκούμενοι, ὠμολόγησαν Ἀθηναίοις, τεῖχος τε καθελόντες καὶ ναῦς παραδόντες, χρήματά τε ὅσα ἔδει ἀποδοῦναι αὐτίκα, ταξάμενοι, καὶ τολοπὸν φέρειν. τὴν τε ἡπειρον καὶ τὸ μέταλλον ἀφέντες.

ρβ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς αὐτοῖς πρὸς τὰς ἐν Ἰθώμῃ

ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμάχους, καὶ Ἀθηναίους. οἱ δ' ἦλθον, Κίμωνος στρατηγῶντος πλήθει οὐκ ὀλίγω. μάλισα δ' αὐτῶς ἐπεκαλέσαντο ὅτι τειχομαχεῖν ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι. τοῖς δὲ, πολιορκίας μακροῦς καθεστηκυίας, τούτου ἐνδεῶ ἐφαίνετο. βία γὰρ ἂν εἶλον τὸ χωρίον. καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς στρατείας πρῶτον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις φανερὰ ἐγένετο. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὸ χωρίον βία οὐχ ἠλίσκετο, δεισαντες τῶν Ἀθηναίων τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροκοίαν, καὶ ἀλλοφύλης ἅμα ἠγησάμενοι, μήτι, ἦν παραμείνωσιν, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰθώμῃ πεισθέντες νεωτερίσωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δὲ ὅτι οὐδὲν προσδέονται αὐτῶν ἔτι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἄγνωσαν οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ ἀποπεμπόμενοι, ἀλλὰ τινος ὑπόπτου γενομένου· καὶ δεινὸν ποιησάμενοι, καὶ οὐκ ἀξιόσαντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων τούτο παθεῖν, εὐδὺς ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, ἀφέντες τὴν γενομένην ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτούς, Ἀργείοις τοῖς ἐκείνων πολεμίοις ξύμμαχοι ἐγένοντο· καὶ πρὸς Θεσσαλοὺς ἅμα ἀμφοτέροις οἱ αὐτοὶ ὄρκοι καὶ ξυμμαχία κατέστη.

ργ'. Οἱ δ' ἐν Ἰθώμῃ δεκάτῳ ἔτει, ὡς οὐκέτι ἐδύναντο ἀντέχειν, ξυνέβησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ τε ἐξίασιν ἐκ Πελοποννήσου ὑπόσπονδοι, καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς· ἦν δὲ τις ἀλίσκηται, τοῦ λαβόντος εἶναι ὀδῶλον. ἦν δὲ τι καὶ χρηστήριον τοῖς Λακεδαιμονίοις Πυθικὸν προτοῦ, τὸν ἰκέτην τοῦ Διὸς τοῦ Ἰθωμήτα ἀφιέναι. ἐξῆλθον δὲ αὐτοὶ, καὶ παῖδες, καὶ γυναῖκες. καὶ αὐτοὺς Ἀθηναῖοι δεξάμενοι κατ' ἔχδος ἤδη τὸ Λακεδαιμονίων, ἐς Ναύπακτον κατώκισαν, ἦν ἔτυχον ἡρηκότες νεωσι, Λοκρῶν τῶν Ὀξολῶν ἐχόντων. προσεχώρησαν δὲ καὶ Μεγαρῆς Ἀθηναίοις ἐς ξύμμαχίαν, Λακεδαιμονίων ἀποσάντες, ὅτι αὐτοὺς Κορίνθιοι περὶ γῆς ἕρων πόλεμῳ κατεῖχον. καὶ ἔσχον Ἀθηναῖοι Μέγαρα καὶ Πηγὰς· καὶ τὰ μακρὰ τείχη ἀποκόμησαν Μεγαρεῦσι τὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Νισαίαν· καὶ ἐφρούρουσαν αὐτοί. καὶ Κορίνθίοις μὲν οὐχ ἦκισα ἀπὸ τούδε τὸ σφοδρὸν μῖσος ἤρξατο πρῶτον ἐς Ἀθηναίους γενέσθαι.

ρδ'. Ἰνάσῳ δὲ ὁ Φαμητήχῃ, Λίδῳ, βασιλεὺς Λι-

βύων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ, ὀσμώμενος ἐκ Μαρείας τῆς ὑπὲρ Φάγου πόλεως, ἀπέστησεν Αἰγύπτου τὰ πλέω ἀπὸ βασιλείως Ἀρταξέρξου· καὶ αὐτὸς ἄρχων γενόμενος, Ἀθηναίους ἐπηγάγετο. οἱ δὲ (ἔτυχον γὰρ ἐς Κύπρον στρατευόμενοι ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων) ἤλθον, ἀπολιπόντες τὴν Κύπρον. καὶ ἀναπλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν Νεῖλον, τοῦ τε ποταμοῦ κρατοῦντες, καὶ τῆς Μέμφιδος τῶν δύο μερῶν, πρὸς τὸ τρίτον μέρος, ὃ καλεῖται Λευκὸν τεῖχος, ἐπολέμουν. ἐνῆσαν δὲ αὐτόθι Περσῶν καὶ Μήδων οἱ καταφυγόντες, καὶ Αἰγυπτίων οἱ μὴ ξυναποσάντες.

ρέ. Ἀθηναῖοι δὲ ναυσὶν ἀποβαῖσιν ἐς Ἀλιάς, πρὸς Κορινθίους καὶ Ἐπιδαυρίους μάχῃ ἐγένετο· καὶ ἐνίκων Κορίνθιοι. καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ Κεκουφαλείᾳ Πελοποννησίων ναυσὶ· καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. πολέμου δὲ κατασάντος πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναῖοι, μετὰ ταῦτα ναυμαχία γίνεται ἐπ' Αἰγίνῃ, μεγάλη Ἀθηναίων καὶ Αἰγινήτων· καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐκάτεροις παρήσαν. καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι, καὶ ναῦς ἐδδομήκοντα λαβόντες αὐτῶν, ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν. καὶ ἐπολιόρκουν, Λεωκράτους τοῦ Στρούβου στρατηγούντος. ἔπειτα Πελοποννήσιοι ἀμύνειν βουλόμενοι Αἰγινήταις, ἐς μὲν τὴν Αἰγίαν τριακοσίους ὀπλίτας πρότερον Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους διεβίβασαν, τὰ δὲ ἄκρα τῆς Γερανεῖας κατέλαβον· καὶ ἐς τὴν Μεγαρίδα κατέβησαν Κορίνθιοι μετὰ τῶν ξυμμάχων, νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι. Ἀθηναῖοις βοθηεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν, ἐν τε Αἰγίνῃ, ἀπούσης στρατιᾶς πολλῆς, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ· ἦν δὲ καὶ βοθηῶσιν, ἀπ' Αἰγίνης ἀνασῆσθαι αὐτούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρὸς Αἰγίνῃ στρατεύματα οὐκ ἐκίνησαν, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοίπων οἷτε πρᾶσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι ἀφικνοῦνται ἐς τὰ Μέγαρα, Μυρωνίδου στρατηγούντος. καὶ μάχης γενομένης ἰσοῦρόπου πρὸς Κορινθίους, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐνόμισαν αὐτοὶ ἐκάτεροι οὐκ ἔλασσον ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι (ἐκράτησαν γὰρ ὅμως μᾶλλον) ἀπελθόντων τῶν Κορινθίων, τροπαῖον ἔσθησαν. οἱ δὲ Κορίνθιοι, κακιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει πρᾶσβυτέρων, καὶ παρασκευασάμενοι ἡμέρας ὕστερον ὀδώδεκα μάλισα, ἐλ-

Θόντες ἀνδίσασαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ ὡς νικήσαντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκβοήσαντες ἐκ τῶν Μεγάρων, τοὺς τε τὸ τροπαῖον ἰσάντας διαφθείρουσι, καὶ τοῖς ἄλλοις, ξυμβαλόντες ἐκράτησαν.

ρς'. Οἱ δὲ, νικώμενοι ὑπεχώρουν. καὶ τι αὐτῶν μέρος οὐκ ὀλίγον προσβιασθὲν, καὶ διαμαρτὸν τῆς ὁδοῦ, ἐσέπεσεν ἔς του χωρίου ἰδιώτου, ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα μέγα περιεῖργον, καὶ οὐκ ἦν ἔξοδος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι γνόντες, κατὰ πρόσωπόν τε εἶργον τοῖς ὀπλίταις, καὶ περιεῖρσαντες κύκλῳ τοὺς ψιλούς, κατέλευσαν πάντας τοὺς εἰσελθόντας. καὶ πάθος μέγα τοῦτο τοῖς Κορινθίοις ἐγένετο. τὸ δὲ πλῆθος ἀπεχώρησεν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς ἐπ' οἴκου.

ρδ'. Ἦρξαντο δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ μακρὰ τείχη Ἀθηναῖοι ἔς θάλασσαν οἰκοδομεῖν, τό, τε Φαληρόνδε καὶ τὸ ἐς Πειραιᾶ. καὶ Φωκέων στρατευσάντων ἐς Δωριᾶς, τὴν Λακεδαιμονίων μητρόπολιν, Βοιόν, καὶ Κυτίνιον, καὶ Ἐρινδόν, καὶ ἐλόντων ἐν τῶν πολισμάτων τούτων, οἱ Λακεδαιμόνιοι, Νικομήδους τοῦ Κλεομβρότου ὑπὲρ Πλεισοάνακτος τοῦ Πausανίου βασιλέως, νέου ὄντος ἔτι, ἡγουμένου, ἐβοήθησαν τοῖς Δωριεῦσιν, ἑαυτῶν τε πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὀπλίταις, καὶ τῶν ξυμμάχων μυρίοις. καὶ τοὺς Φωκέας ὁμολογίᾳ ἀναγκάσαντες ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀπεχώρουν πάλιν· καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν αὐτοὺς διὰ τοῦ Κρισσαίου κόλπου εἰ βούλοιντο περαιουῦσθαι, Ἀθηναῖοι ναυσὶ περιπλεύσαντες ἔμελλον κωλύσειν· διὰ δὲ τῆς Γερανείας οὐκ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο αὐτοῖς, Ἀθηναίων ἐχόντων Μέγαρα καὶ Πηγὰς, πορεύεσθαι. δύσοδός τε γὰρ ἡ Γερανεία, καὶ ἐφρουρεῖτο αἰεὶ ὑπὸ Ἀθηναίων· καὶ τότε ἤσθάνοντο αὐτοὺς μέλλοντας καὶ ταύτη κωλύσειν. ἔδοξε δ' αὐτοῖς ἐν Βοιωτοῖς περιμείνασι σκέψασθαι ὅτω τρόπῳ ἀσφαλῆστα διαπορεύσονται. τὸ δέ τι καὶ ἄνδρες τῶν Ἀθηναίων ἐπήγον αὐτοὺς κρύφα, ἐλπίσαντες δημόν τε καταπαύσειν, καὶ τὰ μακρὰ τείχη οἰκοδομούμενα. ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι πανδημεῖ, καὶ Ἀργείων χίλιοι, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων ὡς ἕκαστοι. ξύμπαντες δὲ ἐγένοντο τετρακισχίλιοι καὶ μύριοι. νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν ὅπη διέλθωσιν, ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς.

καί τι καὶ τοῦ δήμου καταλύσεως ὑποψία ἦν. ἤλθον δὲ καὶ Θεσσαλῶν ἵππεῖς τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, οἱ μετέστησαν ἐν τῷ ἔργῳ παρὰ τοὺς Λακεδαιμονίους.

ρῆ'. Γενομένης δὲ μάχης ἐν Τανάγρα τῆς Βοιωτίας, ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ φόνος ἐγένετο ἀμφοτέρων πολὺς. καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν, ἐς τὴν Μεγαρίδα ἐλθόντες, καὶ δεινδοτομήσαντες, πάλιν ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, διὰ Γεραναίας καὶ Ἰσθμοῦ. Ἀθηναῖοι δὲ δευτέρᾳ καὶ ἑξήκοστῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἐσράτευσαν ἐς Βοιωτοὺς Μυρωνίδου στρατηγούντος. καὶ μάχην ἐν Οἰνοφύτοις τοὺς Βοιωτοὺς νικήσαντες, τῆς τε χώρας ἐκράτησαν τῆς Βοιωτίας καὶ Φωκίδος, καὶ Ταναγραίων τὸ τεῖχος περιεῖλον· καὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουστίων ἑκατὸν ἀνδρας ὁμήρους τοὺς πλουσιωτάτους ἔλαβον· τὰ τε τείχη τὰ ἑαυτῶν τὰ μακρὰ ἀπετέλεσαν. ὠμολόγησαν δὲ καὶ οἱ Αἰγινῆται μετὰ ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις, τείχη τε περιελόντες, καὶ ναῦς παρὰδόντες, φόρον τε ταξάμενοι ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον. καὶ Πελοπόννησον περιέπλευσαν Ἀθηναῖοι, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγούντος, καὶ τὸ νεώριον τῶν Λακεδαιμονίων ἐνέπρησαν, καὶ Χαλκίδα Κορινθίων πόλιν εἶλον, καὶ Σικυωνίους ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς μάχῃ ἐκράτησαν.

ρθ'. Οἱ δὲ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔτι ἐπέμενον, καὶ αὐτοῖς πολλαὶ ἰδέαι πολέμων κατέστησαν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐκράτουν τῆς Αἰγύπτου οἱ Ἀθηναῖοι. καὶ βασιλεὺς πέμπει ἐς Λακεδαίμονα Μεγάβαρον, ἀνδρα Πέρσην, χρήματα ἔχοντα, ὅπως ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν πεισθέντων τῶν Πελοποννησίων, καὶ ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαγάγοι Ἀθηναίους. ὡς δὲ αὐτῷ οὐ προσέχρῳσει, καὶ τὰ χρήματα ἄλλως ἀναλῆτο, ὁ μὲν Μεγάβαρος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χρημάτων πάλιν ἐς τὴν Ἀσίαν ἀνεκομίσθη. Μεγάβαρον δὲ τὸν Ζωπύου πέμπει, ἀνδρα Πέρσην, μετὰ στρατῆς πολλῆς· ὃς ἀφικόμενος κατὰ γῆν τοὺς τε Αἰγυπτίους καὶ τοὺς ξυμμάχους μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐκ τῆς Μέμφιδος ἐξήλασε τοὺς Ἕλληνας, καὶ τέλος ἐς Προσωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλεισε· καὶ ἐπολιόρκει ἐν αὐτῇ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἑξ, μέχρις οὗ ξηράνας τὴν διώρυχα, καὶ παρατρέψας ἄλλη τὸ ὕδωρ,

τάς τε ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε, καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἠπειρον· καὶ διαβάς εἶλε τὴν νῆσον περὶ τὴν.

ρί'. Οὕτω μὲν τὰ τῶν Ἑλλήνων πρῶτα ἐφθάσθη, ἐξ ἑτῆ πολεμῆσαντα· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν πορευόμενοι διὰ τῆς Λιβύης, εἰς Κυρήνην διεσώθησαν, οἱ δὲ πλείστοι ἀπώλοντο. Αἴγυπτος δὲ πάλιν ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένετο, πλὴν Ἀμυρταίου τοῦ ἐν τοῖς ἔλεσι βασιλέως. τοῦτον δὲ διὰ μέγεθός τε τοῦ ἔλους οὐκ ἐδύναντο ἐλεῖν, καὶ ἅμα μαχιμώτατοί εἰσι τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἔλαιοι. Ἰνάσως δὲ ὁ τῶν Λιβύων βασιλεὺς, ὃς τὰ πάντα ἔπραξε περὶ τῆς Αἰγύπτου, προδοσίᾳ ληφθεὶς, ἀνεξαυρώθη. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἄλλης ξυμμαχίδος πεντήκοντα τρίτηρις διάδοχοι πλέουσai εἰς Αἴγυπτον, ἔσχον κατὰ τὸ Μενδήσιον κέρασ, οὐκ εἰδότες τῶν γεγενημένων οὐδέν. καὶ αὐτοῖς ἐκ τε γῆς ἐπιπεσόντες περὶ τὴν θάλασσαν Φοινικῶν ναυτικῶν, διέφθειραν τὰς πολλὰς τῶν νεῶν, αἱ δ' ἐλάσσους διέφυγον πάλιν. τὰ μὲν κατὰ τὴν μεγάλην στρατείαν Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ξυμμάχων εἰς Αἴγυπτον οὕτως ἐτελεύτησεν.

ρια'. Ἐκ δὲ Θεσσαλίας Ὀρέστης ὁ Ἐχεκρατίδου υἱὸς τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως, φεύγων, ἔπεισεν Ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν. καὶ παραλαβόντες τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Φωκίας ὄντας ξυμμάχους οἱ Ἀθηναῖοι, ἐςράτευσαν τῆς Θεσσαλίας ἐπὶ Φάρσαλον. καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν ὅσα μὴ προΐοντες πολὺ ἐκ τῶν ὄπλων, (οἱ γὰρ ἵππεῖς τῶν Θεσσαλῶν εἶργον,) τὴν δὲ πόλιν οὐχ εἶλον, οὐδ' ἄλλο πρὸς χάσσει αὐτοῖς οὐδὲν αἰν ἕνεκα ἐςράτευσαν, ἀλλ' ἀπεχώρισαν πάλιν Ὀρέστην ἔχοντες ἄπρακτοι. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῶ ὕστερον χίλιοι Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς ναῦς τὰς ἐν Πηγαῖς ἐπιβάντες (εἶχον δ' αὐτοὶ τὰς Πηγάς) παρέπλευσαν εἰς Σικυῶνα, Περικλέους τῆ Ξανδίππου στρατηγούντος. καὶ ἀποβάντες Σικυωνίων τοὺς προσμύξαντας μάχῃ ἐκράτησαν. καὶ εὐθὺς παραλαβόντες Ἀχαιῖδς, καὶ διαπλεύσαντες πέραν, τῆς Ἀκαρνανίας εἰς Οἰνιάδας ἐςράτευσαν, καὶ ἐπολιόσκουν. οὐ μὲντοι εἶλόν γε, ἀλλ' ἀπεχώρισαν ἐπ' οἴκου.

ριβ'. Ὑστερον δὲ διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν σπονδαὶ γίνονται Πελοποννησίοις καὶ Ἀθηναίοις πενταετείς. καὶ Ἑλληνικῆ μὲν πολέμου ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι, εἰς δὲ Κύπρον

ἐσρατεύοντο ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, Κίμωνος στρατηγούντος. καὶ ἐξήκοντα μὲν νῆες ἐς Αἴγυπτον ἀπ' αὐτῶν ἐπλευσαν, Ἀμυρταίου μεταπέμποντος, τοῦ ἐν τοῖς ἔλεσι βασιλέως· αἱ δὲ ἄλλαι Κίτιον ἐπολιόρκουν. Κίμωνος δὲ ἀποθανόντος, καὶ λιμοῦ γενομένου, ἀπεχώρησαν ἀπὸ Κιτίου· καὶ πλεύσαντες ὑπὲρ Σαλαμίνας τῆς ἐν Κύπρῳ, Φοίνιξι καὶ Κυπρίοις καὶ Κίλιξιν ἐναυμάχησαν καὶ ἐπεξομάχησαν ἅμα. καὶ νικήσαντες ἀμφότερα ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ αἱ ἐξ Αἰγύπτου νῆες πάλιν αἱ ἐλθοῦσαι μετ' αὐτῶν. Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον ἐσράτευσαν. καὶ κρατήσαντες τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ, παρέδωσαν Δελφοῖς. καὶ αὖθις ὕστερον Ἀθηναῖοι, ἀποχωρησάντων αὐτῶν, στρατεύσαντες καὶ κρατήσαντες παρέδωσαν Φωκεῦσι.

ριγ'. Καὶ χρόνου ἐγγενομένου, μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι Βοιωτῶν τῶν φευγόντων ἐχόντων Ὀρχομενὸν καὶ Χαιρώνειαν, καὶ ἄλλ' ἄττα χωρία τῆς Βοιωτίας, ἐσράτευσαν, ἑαυτῶν μὲν χιλίοις ὀπίταις, τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἐκάσοις, ἐπὶ τὰ χωρία ταῦτα, πολέμια ὄντα, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγούντος. καὶ Χαιρώνειαν ἐλόντες καὶ ἀνδραποδίσαντες, ἀπεχώρουν, φυλακὴν κατασχέσαντες. πορευομένοις δὲ αὐτοῖς ἐν Κορωνείᾳ ἐπιτίθενται οἱ τε ἐκ τῆς Ὀρχομενοῦ φυγάδες Βοιωτῶν, καὶ Λοκροὶ μετ' αὐτῶν, καὶ Εὐβοέων φυγάδες, καὶ ὅσοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν καὶ μάχῃ κρατήσαντες, τοὺς μὲν διέφθειραν τῶν Ἀθηναίων, τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον. καὶ τὴν Βοιωτίαν ἐξέλιπον Ἀθηναῖοι πᾶσαν, σπονδὰς ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ τοὺς ἀνδρας κομιοῦνται. καὶ οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν κατελθόντες, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, αὐτόνομοι πάλιν ἐγένοντο.

ριδ'. Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῶ ὕστερον Εὐβοια ἀπέσθη ἀπὸ Ἀθηναίων· καὶ ἐς αὐτὴν διαβεθηκότος ἤδη Περικλέους στρατῶ Ἀθηναίων, ἠγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέσθηκε, καὶ Πελοποννήσιοι μέλλουσιν ἐσβάλλειν ἐς τὴν Ἀπτικὴν. καὶ οἱ φρουροὶ Ἀθηναίων διεφθαζόμενοι εἰσὶν ὑπὸ Μεγαρέων, πλὴν ὅσοι ἐς Νίσαιαν ἀπέφυγον. ἐπαγαγόμενοι δὲ Κορινθίους καὶ Σικυωνίους καὶ Ἐπιδαυρίους, ἀπέσθησαν οἱ Μεγαρεῖς. ὁ δὲ Περικλῆς πάλιν

κατὰ τάχος ἐκόμιζε τὴν στρατιάν ἐκ τῆς Εὐβοίας. καὶ μετὰ τῆτο οἱ Πελοποννήσιοι τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσίνα καὶ Θρῖωζε ἐσβαλόντες, ἐδήωσαν, Πλῆξιόανακτος τοῦ Πausανίου βασιλείως Λακεδαιμονίων ἡγουμένου. καὶ τοπλέον οὐκέτι προελθόντες, ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὐβοίαν διαβάντες, Περικλέους στρατηγούντος, κατεστρέψαντο πᾶσαν. καὶ τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογία κατεστῆσαντο, Ἐρσιαιᾶς δὲ ἐξοικίσαντες, αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον.

ριε΄. Ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπὸ Εὐβοίας, οὐ πολλῶ ὕσερον σπονδὰς ἐποίησαντο πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους τῆριακονούτους, ἀποθούτες Νίσαιαν, καὶ Ἀχαΐαν, καὶ Πηγὰς, καὶ Τροιζῆνα. ταῦτα γὰρ εἶχον Ἀθηναῖοι Πελοποννησίων. ἔκτω δὲ ἔτει Σαμίους καὶ Μιλησίοις πόλεμος ἐγένετο περὶ Προίηνης· καὶ οἱ Μιλήσιοι ἐλασσόμενοι τῷ πολέμῳ, παρ' Ἀθηναίους ἐλθόντες, κατεβῶν τῶν Σαμίων. ξυνεπελαμβάνοντο δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Σάμου ἄνδρες ἰδιῶται, νεωτερίσαι βουλόμενοι τὴν πολιτείαν. πλεύσαντες οὖν Ἀθηναῖοι ἐς Σάμον ναυσὶ τεσσαράκοντα, δημοκρατίαν κατέστησαν, καὶ ὁμήρους ἔλαβον τῶν Σαμίων, πεντήκοντα μὲν παῖδας, ἴσθς δὲ ἄνδρας, καὶ κατέθεντο ἐς Λῆμνον, καὶ Φρουρὰν ἐγκαταλιπόντες ἀνεχώρησαν. τῶν δὲ Σαμίων (ἦσαν γὰρ τινες οἱ οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἠπειρον) ξυνδέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισσοῦδῃ τῷ Ὑδάσπου ξυμμαχίαν, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε, ἐπικούρους τε ξυλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους, διέβησαν ὑπὸ νύκτα ἐς τὴν Σάμον. καὶ πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ ἐπανέστησαν, καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων· ἔπειτα τοὺς ὁμήρους κλέψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς αὐτῶν, ἀπέστησαν, καὶ τοὺς Φρουρὰς τῶν Ἀθηναίων, καὶ τοὺς ἀρχοντας, οἳ ἦσαν παρὰ σφίσι, ἐξέδοσαν Πισσοῦδῃ. ἐπὶ τε Μίλητον εὐδὺς παρεσκευάζοντο στρατεύειν. ξυναπέστησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Βυζάντιοι.

ρις΄. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἤσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἐξήκοντα ἐπὶ Σάμου, ταῖς μὲν ἐκκαίδεκα τῶν νεῶν οὐκ ἐχρήσαντο. (ἔτυχον γὰρ αἱ μὲν, ἐπὶ Καρίας ἐς προσκοπήν τῶν Φοινισσῶν νεῶν οἰχόμεναι, αἱ δ' ἐπὶ Χίου καὶ Λέσβου, περιαγγέλλουσαι βοηθεῖν) τεσσαράκοντα δὲ

ναυσὶ καὶ τέσσαρσι, Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ στρατηγούντος, ἐναυμάχησαν πρὸς Τραγία τῇ νήσῳ, Σαμίων ναυσὶν ἑβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες· ἔτυχον δὲ αἱ πᾶσαι ἀπὸ Μιλήτου πλέουσαι. καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. ὕστερον δὲ αὐτοῖς ἐδοθήθησαν ἐκ τῶν Ἀθηναίων νῆες τεσσαράκοντα, καὶ Χίων καὶ Λεσβίων πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ἀποδάντες ἐς τὴν γῆν, καὶ κρατοῦντες τῷ πεζῷ, ἐπολιόρχουν τρισὶ τείχεσι τὴν πόλιν, καὶ ἐκ θαλάσσης ἄμα. Περικλῆς δὲ, λαβὼν ἐξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν, ὤχετο κατὰ τάχος ἐπὶ Κεύου καὶ Καρίας, ἐσαγγεληέντων ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοὺς πλέουσιν. ὤχετο γὰρ καὶ ἐκ τῆς Σάμου πέντε ναυσὶ Στρησαγόρας, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας.

ριζ'. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σάμιοι ἐξαπιναίως ἔκπλου ποιησάμενοι, ἀφράκτῳ τῷ στρατοπέδῳ ἐπιπεσόντες, τὰς τε προφυλακίδας ναῦς διέφθισαν, καὶ ναυμαχοῦντες τὰς ἀνταναγομένας ἐνίκησαν, καὶ τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἐκράτησαν ἡμέρας περὶ τεσσαρεσκαίδεκα, καὶ ἐσεκομίσαντο καὶ ἐξεκομίσαντο ἅ ἐβούλονται. ἐλθόντος δὲ Περικλέους, πάλιν ταῖς ναυσὶ κατεκλείσθησαν· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηναίων ὕστερον προσεβοήθησαν τεσσαράκοντα μὲν αἱ μετὰ Θουκυδίδου καὶ Ἄγνωτος καὶ Φορμίωνος νῆες, εἴκοσι δὲ αἱ μετὰ Τληπολέμου καὶ Ἀντικλέους· ἐκ δὲ Χίου καὶ Λέσβου, τριάκοντα. καὶ ναυμαχίαν μὲν τινα βραχεῖαν ἐποιήσαντο οἱ Σάμιοι· ἀδύνατοι δὲ ὄντες ἀντισχεῖν, ἐξεπολιορκήθησαν ἐννάτῳ μηνί, καὶ προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ, τείχος τε καθελόντες, καὶ ὁμήρους δόντες, καὶ ναῦς παραδόντες, καὶ χρήματα τὰ ἀναλωθέντα κατὰ χρόνους ταξάμενοι ἀποδοῦναι. ξυνέβησαν δὲ καὶ Βυζάντιοι, ὥσπερ καὶ πρότερον ὑπήκοοι εἶναι.

ριή'. Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίνεται οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τὰ προειρημένα, τὰ τε Κερκυραϊκὰ, καὶ τὰ Ποτιδαιατικὰ, καὶ ὅσα πρόφασις μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου κατέστη. ταῦτα δὲ ξύμπαντα ὅσα ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες πρὸς τε ἀλλήλους, καὶ τὸν βάρβαρον, ἐγένετο ἐν ἔτεσι πενήκοντα μάλισα, μεταξὺ τῆς τε Ξέρξης ἀναχωρήσεως, καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦδε τοῦ πολέμου· ἐν

οἷς Ἀθηναῖοι τὴν τε ἀρχὴν ἐγκρατεσέεσαν κατεστήσαντο, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμειος. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι, οὔτε ἐκώλυον, εἰ μὴ ἐπὶ βραχὺ, ἠσύχαζόν τε τοπλέον τοῦ χρόνου· (ὄντες μὲν καὶ πρῶτον μὴ ταχεῖς ἵεναι ἐς τοὺς πολέμους, εἰ μὴ ἀναγκάζονται, τὸ δὲ τι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξαιρεγόμενοι·) πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ἤρετο, καὶ τῆς ξυμμαχίας αὐτῶν ἤπτοντο. τότε δὲ οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' ἐπιχειρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ, καὶ καθαιρετέα ἢ ἰσχύς, ἣν δύνωνται, ἀραμένοις τόνδε τὸν πόλεμον. αὐτοῖς μὲν οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις διέγνωσθαι τε τὰς σπονδὰς, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἀδικεῖν πᾶσι δὲ ἐς Δελφοὺς, ἐπηρώτων τὸν θεὸν εἰ πολεμοῦσιν ἀμεινον ἔσαι. ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὐτοῖς, ὡς λέγεται, κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσσεσθαι· καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι, καὶ παρακαλούμενος καὶ ἀκλήτος.

ριθ'. Αὐθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες, ψῆφον ἐβούλοντο ἐπαγαγεῖν, εἰ χρὴ πολεμεῖν. καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβεων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας, καὶ ξυνόδου γενομένης, οἷτε ἄλλοι εἶπον ἃ ἐβούλοντο, κατηγοροῦντες οἱ πλείους τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γενέσθαι· καὶ οἱ Κορίνθιοι, δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις πρῶτον ἐκάσαν ἰδία ὡς ψηφίσασθαι πόλεμον, δεδιότες περὶ τῆς Ποτιδαίας μὴ προδιαφθαρεῖν· παρόντες δὲ καὶ τότε, καὶ τελευταῖοι ἐπελθόντες, ἔλεγον τοιαῦτα.

ρκ'. “**ΤΟΥΣ** μὲν Λακεδαιμονίους, ὧ ἄνδρες ξύμμαχοι, οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμον εἰσι, καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον. χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας, τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας, τὰ κοινὰ προσκοπεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων πρῶτον τιμῶνται. ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν, οὐχὶ διδαχῆς δεόνται ὡς φυλάξασθαι αὐτούς· τοὺς δὲ τὴν μεσόγειον μάλλον καὶ μὴ ἐν πόρῳ κατακνημένους, εἰδέναι χρὴ, ὅτι ταῖς κάτω ἢ μὴ ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἔξουσι τὴν κατακομιδὴν τῶν ἀσπίων, καὶ πάλιν ἀντίληψιν ὧν ἡ θάλασσα τῆς ἡπείρου διήκωσι· καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς, ὡς μὴ προσηκόντων, εἶναι,

“ προσδέχασθαι δέ ποτε, εἰ τὰ κάτω πρόοιντο, καὶ
 “ μέχει σφῶν τὸ δεινὸν προσελθεῖν, καὶ περὶ αὐτῶν οὐχ
 “ ἦσσαν νῦν βουλευέσθαι. διόπερ καὶ μὴ ὀκνεῖν δεῖ αὐ-
 “ τοὺς τὸν πόλεμον αὐτ’ εἰρήνης μεταλαμβάνειν. ἀνδρῶν
 “ γὰρ σωφρόνων μὲν ἐσὶν, εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν·
 “ ἀγαθῶν δὲ, ἀδικουμένους, ἐκ μὲν εἰρήνης, πολεμεῖν,
 “ εὖ δὲ παρασχόν, ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι· καὶ
 “ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίροσθαι, μήτε
 “ τῷ ἡσυχῶ τῆς εἰρήνης ἠδόμενον ἀδικεῖσθαι. ὃ, τε
 “ γὰρ διὰ τὴν ἠδονὴν ὀκνῶν, τάχισ’ ἂν ἀφαιρεθεῖ τῆς
 “ ἔρασιώνης τὸ τεροννόν, δι’ ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι· ὃ, τε
 “ ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων, οὐκ ἐντεθύμηται
 “ θράσει ἀπίσῳ ἐπαίρομενος. πολλὰ γὰρ κακῶς γνω-
 “ σθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα, κατωρ-
 “ θώθη· καὶ ἔτι πλείω ἂ καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆ-
 “ ναι, εἰς τὸν αὐτίον αἰσχυρῶς περιέστη. ἐνδυμεῖται γὰρ
 “ οὐδείς ὁμοῖα τῇ πίσει, καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ
 “ μετ’ ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ
 “ ἔργῳ ἐλλείπομεν.

ρκά’. “ Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον
 “ ἐγείρομεν, καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα· καὶ ὅταν
 “ ἀμυνόμεθα Ἀθηναίους, καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν και-
 “ ρῷ. κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατῆσαι, πρῶτον
 “ μὲν, πλήθει προὔχοντας καὶ ἐμπειρία πολυμικῇ, ἔπει-
 “ τα ὁμοίως πάντα ἐς τὰ παραγγελλόμενα ἰόντας. ναυ-
 “ τικόν τε, ᾧ ἰσχύουσιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε ἐκά-
 “ σοις οὐσίας ἐξαστυσόμεθα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς
 “ καὶ Ὀλυμπίᾳ χρημάτων· δάνεισμα γὰρ ποιησάμενοι,
 “ ὑπολαβεῖν οἵσι τ’ ἐσμὲν μισθῷ μείζονι τοὺς ξένους
 “ αὐτῶν ναυδάτας. ὠνητὴ γὰρ Ἀθηναίων ἡ δύναμις
 “ μᾶλλον ἢ οἰκεία· ἢ δὲ ἡμετέρα ἦσσαν ἂν τοῦτο πᾶ-
 “ ροι, τοῖς σώμασι τοπλέον ἰσχύουσα ἢ τοῖς χρημασι.
 “ μιᾷ τε νίκῃ ναυμαχίας κατὰ τὸ εἰκὸς ἀλίσκονται·
 “ εἰ δ’ ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι
 “ χρόνῳ τὰ ναυτικά. καὶ ὅταν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἴσον
 “ καταστήσωμεν, τῆγε εὐψυχία δήπου περιεσόμεθα. ὃ
 “ γὰρ ἡμεῖς φύσει ἔχομεν ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἂν γέ-
 “ νοιτο διδαχῇ. ὃ δ’ ἐκείνοι ἐπιστήμη προὔχουσι, καδαι-
 “ ρετέου ἡμῖν ἐσι μελέτη. χρημάτων δ’ ὡς ἔχειν ἐς

“ αὐτὰ, οἴσομεν. ἢ δεινὸν ἂν εἶη, εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ξύμ-
 “ μαχοὶ ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὐτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν,
 “ ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτοὶ
 “ ἄμα σώζεσθαι, οὐκ ἄρα θάπανήσομεν, καὶ ἐπὶ τῷ μὴ
 “ ὑπ' ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες, αὐτοῖς τούτοις κακῶς
 “ πάσχειν.

ρκβ'. “ Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὁδοὶ τοῦ πολέμου
 “ ἡμῖν, ξυμμάχων τε ἀπόσασις, μάλισα παραίρεσις
 “ οὔσα τῶν προσόδων, αἷς ἰσχύουσι, καὶ ἐπιτειχισμὸς
 “ τῇ χώρᾳ, ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἂν τις νῦν προΐδοι. ἤκιστα
 “ γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥήτοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δὲ ἀφ' αὐτοῦ τὰ
 “ πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον. ἐν ᾧ ὁ μὲν
 “ εὐρογῆτως αὐτῷ προσομιλήσας, βεβαιότερος· ὁ δὲ ὀρ-
 “ γισθεὶς περὶ αὐτὸν, οὐκ ἐλάσσωπταίει. ἐνθυμώμεθα
 “ δὲ καὶ ὅτι εἰ μὲν ἡμῶν ἦσαν ἐκάστοις πρὸς ἀντιπάλους
 “ περὶ γῆς ὄρων διαφοράι, οἷσόν ἂν ἦν· νῦν δὲ πρὸς ξύμ-
 “ παντὰς τε ἡμᾶς Ἀθηναῖοι ἱκανοὶ, καὶ κατὰ πόλιν ἔτι
 “ δυνατώτεροι. ὥς· εἰ μὴ καὶ ἄδρόοι, καὶ κατὰ ἔθνη,
 “ καὶ ἕκαστον ἄξυ μιᾷ γνώμῃ ἀμυνόμεθα αὐτοὺς, δίχα
 “ γε ὄντας ἡμᾶς ἀπόνως χεῖρώσονται καὶ τὴν ἦσαν,
 “ εἰ καὶ δεινὸν τῷ ἀκοῦσαι, ἴσῳ οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν
 “ ἢ ἀντικρυς δελεῖαν. ὁ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχρὸν
 “ τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ πόλεις τοσάσδε ἀπὸ μιᾶς
 “ κακοπαθεῖν. ἐν ᾧ ἢ δικαίως δοκοῖμεν ἂν πάσχειν, ἢ
 “ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι, καὶ τῶν πατέρων χεῖρους
 “ φαίνεσθαι, οἱ τὴν Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν· ἡμεῖς δὲ
 “ οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦμεν αὐτό· τύραννον δὲ εἴωμεν
 “ ἐγκαθεσθῆναι πόλιν, τοὺς δ' ἐν μιᾷ μονάρχους ἀξιοῦμεν
 “ καταλύειν. καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε τριῶν τῶν με-
 “ γίστων ξυμφορῶν οὐκ ἀπήλλακται, ἀξυνεσίας, ἢ μα-
 “ λακίας, ἢ ἀμελείας. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες ταῦτα,
 “ ἐπὶ τὴν πλείους δὴ βλάβασαν καταφρόνησιν κεχω-
 “ ρήκατε· ἢ ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλιν, τὸ ἐναντίον ὄνο-
 “ μα ἀφροσύνη μετωνόμασαι.

ρκγ'. “ Τὰ μὲν οὖν προγεγενημένα τί δεῖ μακρότερον
 “ ἢ ἐς ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει, αἰτιασθῆναι; περὶ δὲ τῶν
 “ ἔπειτα μελλόντων τοῖς παροῦσι βοηθοῦντας χρῆ ἐπι-
 “ τάλαιπρωεῖν. πάτριον γὰρ ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς
 “ ἀρετὰς κτᾶσθαι, καὶ μὴ μεταβάλλειν τὴν ἔλθοι, εἰ ἄρα

“ πλούτω τε νῦν καὶ ἐξουσία ὀλίγον προφέρετε. οὐ γὰρ
 “ δίκαιον, ἂ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτῆθη, τῇ περὶ οὐσίᾳ ἀπολέ-
 “ σθαι· ἀλλὰ θαρσοῦντας ἴεναι κατὰ πολλὰ εἰς τὸν
 “ πόλεμον, τῷ τε θεῷ χροῖσάντος, καὶ αὐτῷ ὑποσχομένῃ
 “ ξυλλήψεσθαι· καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀπάσης ξυ-
 “ αγωνιουμένης, τὰ μὲν, φόβῳ, τὰ δὲ, ἀφειδείᾳ. σπον-
 “ δάς τε οὐ λύσετε πρότεροι (ὅς γε καὶ ὁ θεός, κελεύων
 “ πολεμεῖν, νομίζει παραδεθᾶσθαι) ἠδικημέναις δὲ
 “ μᾶλλον βοηθήσετε. λύουσι γὰρ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι,
 “ ἀλλ’ οἱ πρότεροι ἐπιόντες.

ρκδ’. “ Ὡς περὶ πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πο-
 “ λεμεῖν, καὶ ἡμῶν κοινῇ τάδε παραινούντων, εἴπερ βε-
 “ βαιότατον τὸ ταῦτα συμφέροντα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώ-
 “ ταις εἶναι, μὴ μέλλετε Ποτιδαιάταις τε ποιεῖσθαι
 “ τιμωρίαν, οἷσι Δαριεῦσι, καὶ ὑπὸ Ἴωνων πολιορκου-
 “ μένοις, (οἷ πρότερον ἦν τούναντίου,) καὶ τῶν ἄλλων
 “ μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν. ὡς οὐκέτι ἐνδέχεται πε-
 “ ριμένοντας, τοὺς μὲν, ἤδη βλάπτεσθαι, τοὺς δ’, εἰ
 “ γνωσθησόμεθα ξυνηλθόντες μὲν, ἀμύνεσθαι δὲ οὐ
 “ τολμῶντες, μὴ πολὺ ὕπερον τὸ αὐτὸ πάσχειν· ἀλλὰ
 “ νομίσαντες ἐπ’ ἀνάγκην ἀφίχθαι, ὡς ἄνδρες ξύμμα-
 “ χοι, καὶ ἅμα τάδε ἄριστα λέγεσθαι, ψηφίσασθε δὴ
 “ τὸν πόλεμον· μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν, τῆς
 “ δ’ ἀπ’ αὐτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες· (ἐκ
 “ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιούται· ἀφ’
 “ ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι, οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον) καὶ
 “ τὴν καθεστηκυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγη-
 “ σάμενοι ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεσθάναι, ὡς τῶν μὲν
 “ ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ, διανοεῖσθαι, παρασησώμεθα
 “ ἐπελθόντες. καὶ αὐτοὶ τε ἀκινδύνως τολοπιὸν οἰκῶ-
 “ μεν, καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους Ἕλληνας ἐλευθερώ-
 “ σωμεν.” Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

ρκε’. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ ἀφ’ ἀπάντων ἤκου-
 “ σαν γνώμην, ψῆφον ἐπέγαγον τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν,
 “ ὅσοι παρήσαν ἐξῆς, καὶ μείζονι καὶ ἐλάσσονι πόλει
 “ καὶ τὸ πλεῖστον ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. δεδογμένον δὲ
 “ αὐτοῖς, εὐδύς μὲν ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκευάσις
 “ οὔσιν, ἐκπορρίζεσθαι δὲ ἐδόκει ἐκάστοις ἂ πρὸς φορα ἦν,
 “ καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν. ὁμοίως δὲ καθισταμένοις ὧν ἔδει

ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετριβή, ἔλασσον δὲ, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι φανερώς.

ρκς'. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ πρὸς τὰς Ἀθηναίους, ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅπως σφίσιν ὀτιμεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν, ἣν μή τι ἐσακούωσι. καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκίλευον τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς Θεοῦ. τὸ δὲ ἄγος ἦν τοιούδε. Κύλων ἦν Ἀθηναῖος, ἀγῆς Ὀλυμπιονίκης, τῶν πάλαι εὐγενῆς τε καὶ δυνατός. ἐγεγαμήκει δὲ θυγατέρα Θεαγένους Μεγαρέως ἀνδρὸς, ὃς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐτυράννει Μεγάρων. χρωμένῳ δὲ τῷ Κύλωνι ἐν Δελφοῖς ἀνεΐλεν ὁ Θεὸς, ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ καταλαβεῖν τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν. ὁ δὲ, παρὰ τε τοῦ Θεαγένους δύναμιν λαβὼν, καὶ τοὺς φίλους ἀναπέισας, ἐπειδὴ ἐπῆλθεν Ὀλύμπια τὰ ἐν Πελοποννήσῳ, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν ὡς ἐπὶ τυραννίδι νομίσας ἑορτῆν τε τῆ Διὸς μεγίστην εἶναι, καὶ ἑαυτῷ τι προσήκειν, Ὀλύμπια νενικηκότι. εἰ δὲ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἢ ἄλλοθί που ἡ μεγίστη ἑορτὴ εἴρητο, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι κατενόησε, τό, τε μαντεῖον οὐκ ἐδήλου· ἔσι γὰρ καὶ Ἀθηναίοις Διάσια, ἃ καλεῖται Διὸς ἑορτὴ Μειλιχίου μεγίστη, ἕξω τῆς πόλεως· ἐν ἣ πανδημεὶ θύουσι πολλοὶ, οὐχ ἰερεῖα, ἀλλὰ θύματα ἐπιχώρια. δοκῶν δὲ ὀρθῶς γινώσκειν, ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι, ἐβοήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ προσκαθεζόμενοι ἐπολιόρκουν. χρόνου δὲ ἐπιγιγνομένου, οἱ Ἀθηναῖοι τρυχόμενοι τῇ προσεδρεία, ἀπῆλθον οἱ πολλοὶ, ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα Ἄρχουσι τὴν φυλακὴν τε καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορσι διαθεῖναι ἢ ἂν ἄριστα διαγιγνώσκωσι. τότε δὲ τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν οἱ ἐννέα Ἄρχοντες ἔπρασσαν. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κύλωνος πολιορκούμενοι, φλαύρως εἶχον, σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορία. ὁ μὲν οὖν Κύλων καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐκδιδράσκουσιν· οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἐπιέζοντο, καὶ τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἰκέται τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἀνασήσαντες δὲ αὐτοὺς οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν, ὡς ἑώραν ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ ἱερῷ, ἐφ' ᾧ μὴδὲν κακὸν ποιήσουσιν, ἀπαγαγόντες ἀπέκτειναν. καθέζομένους δὲ τινας

καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν θειῶν ἐν τοῖς βωμοῖς, ἐν τῇ παροῦσῃ διεχρήσαντο. καὶ ἀπὸ τούτου ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ ἐκεῖνοί τε ἐκαλοῦντο, καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνων. ἤλασαν μὲν οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς τούτους. ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος, ὕσερον μετὰ Ἀθηναίων ζασιαζόντων· τοὺς τε ζῶντας ἐλαύνοντες, καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὄσα ἀνελόντες, ἐξέβαλον. κατῆλθον μέντοι ὕσερον, καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἔτι ἐστὶ ἐν τῇ πόλει.

ρκζ'. Τοῦτο δὴ τὸ ἄγος οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλαύνειν ἐκέλευον δῆθεν τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμαροῦντες, εἰδότες δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου προσεχόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα, καὶ νομίζοντες, ἐκπεσόντος αὐτοῦ, ῥᾶον σφίσι προχωρήσειν τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τοσοῦτον ἠλπίζον παθεῖν ἂν αὐτὸν τοῦτο, ὅσον διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφορὰν τὸ μέρος ἔσαι ὁ πόλεμος. ὦν γὰρ δυνατώτατος τῶν καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἄγων τὴν πολιτείαν, ἠναντιοῦτο πάντα τοῖς Λακεδαιμόνιοις· καὶ οὐκ εἶα ὑπέικειν, ἀλλ' ἐς τὸν πόλεμον ὄμμα τοὺς Ἀθηναίους.

ρκη'. Ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαιμόνιους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι ἀνασήσαντες ποτὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπὸ Ταινάρου τῶν Εἰλώτων τοὺς ἰκέτας ἀπαγαγόντες, διέφθειραν. δι' ὃ δὴ καὶ σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι ἐν Σπάρτῃ. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς Χαλκιοῖκου ἄγος ἐλαύνειν αὐτούς· ἐγένετο δὲ τοιοῦδε. ἐπειδὴ Πausανίας ὁ Λακεδαιμόνιος τοπρῶτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ Σπαρτιατῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ κριθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν, δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη, ἰδίᾳ δὲ αὐτὸς τρίτην λαβὼν Ἑρμιονίδα, ἄνευ Λακεδαιμονίων ἀφικνεῖται ἐς Ἑλλήσποντον· τῷ μὲν λόγῳ, ἐπὶ τὸν Ἑλληνικὸν πόλεμον, τῷ δὲ ἔργῳ, τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα βουλόμενος πράσσειν. ὥσπερ καὶ τοπρῶτον ἐπεχείρησεν, ἐφιέμενος τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχῆς. εὐεργεσίαν δὲ ἀπὸ τοῦδε πρῶτον ἐς βασιλέα κατέδετο, καὶ τοῦ παντὸς πράγματος ἀρχὴν ἐποιήσατο. Βυζάντιον γὰρ ἐλὼν τῇ προτέρᾳ παρουσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ Κύπρου ἀναχώρησιν,

(εἶχον δὲ Μῆδοι αὐτὸ, καὶ βασιλέως προσήκοντες τινες καὶ ξυγγενεῖς, οἱ ἐάλωσαν ἐν αὐτῷ,) τότε τούτους οὓς ἔλαβεν, ἀποπέμπει βασιλεῖ κρύφα τῶν ἄλλων ξυμμάχων· τῷ δὲ λόγῳ, ἀπέδρασαν αὐτόν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα μετὰ Γογγύλου τοῦ Ἑρετριέως, ὃπερ ἐπέτρεψε τό, τε Βυζάντιον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐπισολὴν τὸν Γογγύλον φέροντα αὐτῷ. ἐνεγέγραπτο δὲ τάδε καὶ ἐν αὐτῇ, ὡς ὕσπερον ἀνευρέθη: “ Πausανίας ὁ ἡγε-
 “ μὼν τῆς Σπάρτης τούσδε τέ σοι χαρίζεσθαι βουλό-
 “ μενος, ἀποπέμπει δορὶ ἐλών· καὶ γνώμην ποιουμαι, εἰ
 “ καὶ σοι δοκεῖ, θυγατέρά τε τὴν σὴν γῆμαι, καὶ σοι
 “ Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ὑποχείριον ποιῆ-
 “ σαι. δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πρᾶξαι, μετὰ σοῦ
 “ βουλευόμενος. εἰ οὖν τί σε τούτων ἀρέσκει, πέμπε
 “ ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θάλασσαν, δι' οὗ τοιοπὸν τοὺς λόγους
 “ ποιησόμεθα.”

ρκδ'. Τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. Ξέρξης δὲ ἤσθη τε τῇ ἐπισολῇ, καὶ ἀποσέλλει Ἀρτάβαζον τὸν Φαρνάκου ἐπὶ θάλασσαν, καὶ κελεύει αὐτόν τὴν τε Δασκυλίτιν σατραπείαν παραλαβεῖν, Μεγαβάτην ἀπαλλάξαι, ὃς πρότερον ἦρχε· καὶ παρὰ Πausανίαν ἐς Βυζάντιον ἐπισολὴν ἀντεπετίθει αὐτῷ, ὡς τάχις διαπέμψαι, καὶ τὴν σφραγίδα ἀποδείξαι· καὶ ἦν τι αὐτῷ Πausανίας παραγγέλλη περὶ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων, πρᾶσσειν ὡς ἄρις καὶ πιστότατα. ὁ δὲ ἀφικόμενος, τά τε ἄλλα ἐποίησεν ὥσπερ εἴρητο, καὶ τὴν ἐπισολὴν διέπεμψεν. ἀντεγέγραπτο δὲ τάδε. “ Ὡδὲ λέγει βασι-
 “ λεὺς Ξέρξης Πausανία, καὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς μοι πέ-
 “ ραν θαλάσσης ἐκ Βυζαντίου διέσωσας, κείσεται σοι
 “ εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐσαεὶ ἀνάγκαστος,
 “ καὶ τοῖς λόγοις τοῖς ἀπὸ σοῦ ἀρέσκομαι. καὶ σε μήτε
 “ νύξ μήτ' ἡμέρα ἐπισχέτω ὥσε ἀνεῖναι πρᾶσσειν
 “ τί ὦν ἐμοὶ ὑπισχνη· μηδὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου
 “ δαπάνη κεκωλύσθω, μηδὲ σρατιᾶς πλῆθει, εἴποι
 “ δεῖ παραγίγνεσθαι· ἀλλὰ μετ' Ἀρταβάζου ἀνδρὸς
 “ ἀγαθοῦ, ὃν σοι ἔπεμψα, πρᾶσσε θαρσῶν καὶ τὰ
 “ ἐμὰ καὶ τὰ σά, ὅπη κάλλις καὶ ἄρις ἔξει ἀμφο-
 “ τέροις.”

ελ'. Ταῦτα λαβὼν ὁ Πausανίας τὰ γράμματα, ὦν

καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν Πλαταιάσιν ἡγεμονίαν, πολλῶ τότε μᾶλλον ἦρτο, καὶ οὐκέτι ἠδύνατο ἐν τῷ καδεσῶτι τρόπῳ βιοτεύειν· ἀλλὰ σκευάς τε Μηδικὰς ἐνδύόμενος ἐκ τοῦ Βυζαντίου ἐξῆει, καὶ διὰ τῆς Θεράκης πορευόμενον αὐτὸν Μῆδοι καὶ Αἰγύπτιοι ἐδορυφόρουν. τράπεζάν τε Περσικὴν παρετίθετο, καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκ ἠδύνατο, ἀλλ' ἔργοις βραχέσι προϋδήλου ἅ τῇ γνώμῃ μειζόνως ἐσέπειτα ἔμελλε πράξειν. δυσπρόσοδόν τε αὐτὸν παρεῖχε, καὶ τῇ ὀργῇ οὕτω χαλεπῇ ἐχερῆτο ἐς πάντας ὁμοίως, ὥς τε μηδένα δύνασθαι προσίεναι. διόπερ καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἦκιστα ἡ ξυμμαχία μετέστη.

ρλα'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι, τό, τε πρῶτον δι' αὐτὰ ταῦτα ἀνεκάλεσαν αὐτὸν, καὶ ἐπειδὴ τῇ Ἑρμιονίδι νηϊ τοδεύτερον ἐκπλεύσας, οὐ κελυσάντων αὐτῶν, τοιαῦτα ἐφαίνετο ποιῶν. καὶ ἐκ τοῦ Βυζαντίου βία ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκηθεῖς, ἐς μὲν τὴν Σπάρτην οὐκ ἐπανεχώρει, ἐς δὲ Κολωνὰς τὰς Τρωϊάδας ἰδρυθεῖς, πρᾶσσαν τε ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἐς τοὺς βαρβάρους, καὶ οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τὴν μονὴν ποιούμενος. οὕτω δὴ οὐκέτι ἐπέσχον, ἀλλὰ πέμψαντες κήρυκα οἱ Ἐφοροί, καὶ σκυτάλην, εἶπον τοῦ κήρυκος μὴ λείπεσθαι· εἰ δὲ μὴ, πόλεμον αὐτῷ Σπαρτιάτας προαγορεύειν. ὁ δὲ, βουλόμενος ὡς ἦκιστα ὑποπτος εἶναι, καὶ πεισέων χρημασι διαλύσειν τὴν διαβολὴν, ἀνεχώρει τοδεύτερον ἐς Σπάρτην. καὶ ἐς μὲν τὴν εἰσκήτην ἐπίπτει τοπρῶτον ὑπὸ τῶν Ἐφόρων, (ἔξισι δὲ τοῖς Ἐφόροις τὸν βασιλέα δρᾶσαι τοῦτο,) ἔπειτα διαπραξάμενος, ὕσερον ἐξῆλθε, καὶ καθίστησιν ἑαυτὸν ἐς κρίσιν τοῖς βουλομένοις πρὸς αὐτῶν ἐλέγχειν.

ρλβ'. Καὶ φανερόν μὲν εἶχον οὐδὲν οἱ Σπαρτιάται σημεῖον, οὔτε οἱ ἐχθροί, οὔτε ἡ πᾶσα πόλις, ὅτω ἂν πεισεύσαντες βεβαίως ἐτιμωροῦντο ἄνδρα γένους τε τοῦ βασιλείου ὄντα, καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν ἔχοντα. Πλείσασχον γὰρ τὸν Λεωνίδου, ὄντα βασιλέα καὶ νέον ἔτι, ἀνεψιὸς ὢν ἐπετρόπευεν. ὑπαψίας δὲ πολλὰς παρεῖχε, τῇ τε παρανομίᾳ, καὶ ζηλώσει τῶν βαρβάρων, μὴ ἴσος βούλεσθαι εἶναι τοῖς παροῦσι. τά τε ἄλλα αὐτοῦ ἀνεσκόπου, εἶτι που ἐξεδεδιγῆτο τῶν καδεσῶτων

νομίμων, καὶ ὅτι ἐπὶ τὸν τρίποδα ποτὲ τὸν ἐν Δελφοῖς, ὃν ἀνέθρεσαν οἱ Ἕλληνας ἀπὸ τῶν Μήδων ἀκροθίνιον, ἠξίωσεν ἐπιγράψασθαι αὐτὸς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγείον τὸδε,

Ἑλλήνων ἀρχηγός, ἐπεὶ ζυγατὸν ὤλεσε Μήδων,
 Πausανίας, Φοῖβω μνήμ' ἀνέθηκε τὸδε.

τὸ μὲν οὖν ἐλεγείον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν εὐθύς τότε ἀπὸ τοῦ τρίποδος τοῦτο· καὶ ἐπέγραψαν ὀνομασί τὰς πόλεις, ὅσαι ζυγκαθελούσαι τὸν βάρβαρον, ἐσήσαντο ἀνάδημα. τοῦ μέντοι Πausανίου ἀδίκημα καὶ τοῦτ' ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπεὶ γε ὁ ἔν τούτῳ καθεισθήκει, πολλῶ μᾶλλον παρόμοιον πραχθῆναι ἐφαίνετο τῇ παρούσῃ διανοίᾳ. ἐπυθάνοντο δὲ καὶ εἰς τοὺς Εἰλωτας πρᾶσσειν τὸ αὐτόν. καὶ ἦν δὲ οὕτως. ἐλευθέρωσίν τε γὰρ ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς καὶ πολιτείαν, ἣν ξυνεπανασῶσι, καὶ τὸ πᾶν ζυγκατεργάσωνται. ἀλλ' οὐδ' ὡς οὐδὲ τῶν Εἰλώτων μηνυταῖς τισι πιστεύσαντες, ἠξίωσαν νεώτερόν τι ποιεῖν εἰς αὐτόν· χρώμενοι τῷ τρόπῳ ᾧπερ εἰώθασιν ἐς σφᾶς αὐτοὺς, μὴ ταχεῖς εἶναι περὶ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου, ἀνευ ἀναμφισβητήτων τεκμηρίων, βουλευσαί τι ἀνηκεῖον· πρὶν γε δὴ αὐτοῖς, ὡς λέγεται, ὁ μέλλων τὰς τελευταίας βασιλεῖ ἐπισολὰς πρὸς Ἀρτάβαζον κομιεῖν, ἀνὴρ Ἀργίλιος, παιδικὰ ποτὲ ὦν αὐτοῦ, καὶ πιστότατος ἐκεῖνῳ, μηνυτῆς γίγνεται· δεῖσας κατὰ ἐνδύμησίν τινα ὅτι οὐδεὶς πω τῶν πρὸ ἑαυτοῦ ἀγγέλων πάλιν ἀφίκετο· καὶ παραποησάμενος σφραγίδα, ἵνα, ἦν ψευστῇ τῆς δόξης, ἢ καὶ ἐκεῖνος μεταγράψαι τὴν αἰτήσῃ, μὴ ἐπιγνώ, λύει τὰς ἐπισολὰς· ἐν αἷς ὑπονόησας τὴν τοιοῦτον προσεπεσάλλει, καὶ αὐτὸν εὖρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν.

ρλγ'. Τὸδε δὴ οἱ Ἐφόροι, δεῖξαντος αὐτοῦ τὰ γράμματα, μᾶλλον μὲν ἐπίστευσαν, αὐτήκοοι δὲ βουλευθέντες ἔτι γενέσθαι αὐτοῦ Πausανίου τὴν λέγοντος, ἀπὸ παρασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ Ταίναρον ἰκέτου οἰχομένου, καὶ σκηνησαμένου διπλῆν διαφράγματι καλύθειν· ἐς ἣν τῶν τε Ἐφόρων ἐντὸς τινὰς ἔκρουσε, καὶ Πausανίου ὡς αὐτὸν ἐλθόντος, καὶ ἐρωτῶντος τὴν πρόφασιν τῆς ἰκετείας, ἤσθοντο πάντα σαφῶς, αἰτιωμένου τοῦ ἀνθρώπου

τά τε περὶ αὐτοῦ γραφέντα, καὶ τᾶλλα ἀποφαίνοντες κατ' ἕκαστον, ὡς οὐδὲν πώποτε αὐτὸν ἐν ταῖς πρὸς βασιλέα διακονίαις παραβάλοιτο, πρυτιμηθεῖη δ' ἐν ἴσω τοῖς πολλοῖς τῶν διακόνων ἀποθανεῖν· καὶ κείνου αὐτά τε ταῦτα ξυνομολογοῦντος, καὶ περὶ τοῦ παρόντος οὐκ ἔωντος ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ πῖσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διδόντος τῆς ἀναστάσεως, καὶ ἀξιῶντος ὡς τάχιστα πορευέεσθαι, καὶ μὴ τὰ πρρασόμενα διακωλύειν.

ρλδ'. Ἀκούσαντες δὲ ἀκριβῶς, τότε μὲν ἀπῆλθον οἱ Ἐφοροὶ βεβαίως δὲ ἤδη εἰδότες, ἐν τῇ πόλει τὴν ξύλληψιν ἐποιοῦντο. λέγεται δ' αὐτὸν μέλλοντα ξυλληφθῆσεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ, ἐνὸς μὲν τῶν Ἐφόρων τὸ πρῶτον προσωπιόντος ὡς εἶδε, γινῶναι ἐφ' ᾧ ἐχώρει ἄλλου δὲ νεύματι ἀφανεῖ χρησαμένου, καὶ ἀηλώσαντος εὐνοία, πρὸς τὸ ἱερόν τῆς Χαλκιοίκου χωρῆσαι δρόμον, καὶ προκαταφυγεῖν· ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ τέμενος. καὶ ἐς οἰκῆμα οὐ μέγα, ὃ ἦν τοῦ ἱεροῦ, ἐσελθὼν, ἵνα μὴ ὑπαίθριος τάλαιπωροίη, ἠσύχαζεν. οἱ δὲ, τοπαραυτικά μὲν ὑξέστησαν τῇ διώξει· μετὰ δὲ τοῦτο, τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον ἀφείλον, καὶ τὰς θύρας, ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν, καὶ ἀπολαβόντες εἴσω, ἀπωκοδόμησαν. προσκαθεζόμενοι τε, ἐξεπολιόρκησαν λιμῶ. καὶ μέλλοντος αὐτοῦ ἀποψύχειν, ὥσπερ εἶχεν ἐν τῷ οἰκήματι, αἰσθόμενοι, ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπνου ὄντα. καὶ ἐξαχθεῖς, ἀπέθανε παραχρῆμα. καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν Καιάδαν, οὐπερ τοὺς κακούργους ἐμβάλλειν εἰώθεισαν· ἔπειτα ἔδοξε πλησίον πωυ κατορύξαι. ὁ δὲ θεὸς ὁ ἐν Δελφοῖς τὸν τε τάφον ὑσερον ἔχρησε τοῖς Λακεδαιμονίοις μετενεγκεῖν οὐπερ ἀπέθανε, (καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ προτεμεγίσματι, ὃ γραφῆ σῆλαι δηλοῦσι,) καὶ ὡς ἄγος αὐτοῖς ὃν τὸ πεπραγμένον, δύο σώματα ἀνδ' ἐνὸς τῆ Χαλκιοίκῃ ἀποδοῦναι. οἱ δὲ, ποιησάμενοι χαλκοῦς ἀνδριάντας δύο, ὡς ἀντὶ Πausανίου ἀνέδησαν.

ρλε'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἄγος κρίναντος, ἀντιπέταξαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐλαύνειν αὐτό, τοῦ δὲ Μηδισμοῦ τοῦ Pausanίου Λακεδαιμόνιοι, πρέσβεις πέμψαντες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους, ξυνεπητιῶντα καὶ τὸν Θεμισοκλέα, ὡς εὐρισκὸν ἐκ τῶν περὶ Pausa-

νίαν ἐλέγχων· ἠξίου τε τοῖς αὐτοῖς κολάζεσθαι αὐτόν. οἱ δὲ, πεισθέντες (ἔτυχε γὰρ ὠσερακισμένος, καὶ ἔχων δῖαιταν μὲν ἐν Ἄργει, ἐπιφοιτῶν δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον) πέμπουσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἐτοιμῶν ὄντων ξυνδιώκειν, ἄνδρας οἷς εἶρητο ἄγειν ὅπου ἂν περιτύχωσιν.

ρλς'. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς προσαισθόμενος φεύγει ἐκ Πελοποννήσου ἐς Κέρκυραν, ὣν αὐτῶν εὐεργέτης. δεδιέναι δὲ φασκόντων τῶν Κερκυραίων ἔχειν αὐτόν, ὥσε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἀπέχθεσθαι, διακομίζεται ὑπ' αὐτῶν ἐς τὴν ἠπειρον τὴν καταντικρῦ. καὶ δικωόμενος ὑπὸ τῶν προσηταγμένων, κατὰ πύσιν οἱ χαιροῖη, ἀναγκάζεται κατὰ τι ἄπορον παρὰ Ἀδμητον τὸν Μολοσσῶν βασιλέα, ὄντα αὐτῷ οὐ φίλον, καταλύσαι. καὶ ὁ μὲν οὐκ ἔτυχεν ἐπιδημῶν· ὁ δὲ, τῆς γυναικὸς ἰκέτης γενόμενος, διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν καθίζεσθαι ἐπὶ τὴν ἐσίαν. καὶ ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕσερον τοῦ Ἀδμήτου, δηλοῖ τε ὅς ἐστι, καὶ οὐκ ἄξιοι, εἴτι ἄρα αὐτὸς ἀντεῖπεν αὐτῷ Ἀθηναίων δεομένῳ, φεύγοντα τιμωρεῖσθαι. καὶ γὰρ ἂν ὑπ' ἐκείνου πολλῷ ἀσθενεσέου ἐν τῷ παρόντι κακῶς πάσχειν· γενναῖον δὲ εἶναι τοὺς ὁμοίους ἀπὸ τοῦ Ἰσου τιμωρεῖσθαι. καὶ ἅμα, αὐτὸς μὲν ἐκείνῳ χρείας τινὸς, καὶ οὐκ ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι, ἐναντιωθῆναι· ἐκείνου δ' ἂν, εἰ ἐκδοῖη αὐτόν, (εἰπὼν ὑφ' ὧν καὶ ἐφ' ᾧ διώκεται,) σωτηρίας ἂν τῆς ψυχῆς ἀποσερῆσαι. ὁ δὲ ἀκούσας, ἀνίστησιν τε αὐτόν μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ υἱέος, ὥσπερ καὶ ἔχων αὐτὸν ἐκαθέζετο, καὶ μέγιστον ἦν ἰκέτευμα τοῦτο.

ρλς'. Καὶ ὕσερον οὐ πολλῷ τοῖς τε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἐλθοῦσι, καὶ πολλὰ εἰποῦσιν, οὐκ ἐκδίδωσιν, ἀλλ' ἀποσέλλει, βουλόμενον ὡς βασιλέα πορευθῆναι, ἐπὶ τὴν ἐτέραν θάλασσαν περὶ, ἐς Πύδναν τὴν Ἀλεξάνδρου. ἐν ἣ ὀλκάδος τυχῶν ἀναγομένης ἐπ' Ἰωνίας, καὶ ἐπιβάς, καταφέρεται χειμῶνι ἐς τὸ Ἀθηναίων στρατόπεδον, ὃ ἐπολιόρκει Νάξον· καὶ (ἦν γὰρ ἀγνώστῳ τοῖς ἐν τῇ νηϊ) δείσσας φράζει τῷ ναυκλήρῳ ὅστις ἐστὶ, καὶ δι' αὐτοῦ φεύγει· καὶ, εἰ μὴ σώσει αὐτόν, ἔφη εἰρεῖν ὅτι χρημάσι πεισθεῖς αὐτόν ἄγει· τὴν δὲ ἀσφάλειαν εἶναι, μηδένα ἐκβῆναι· ἐκ τῆς νεῶς μέχρι πλοῦς γένηται· πει-

δομένῳ δ' αὐτῷ χάριν ἀπομνήσσεσθαι ἀξίαν. ὁ δὲ ναύκληρος ποιεῖται ταῦτα, καὶ ἀποσαλεύσας ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου, ὕσερον ἀφικνεῖται εἰς Ἐφέσον. καὶ ὁ Θεμισοκλῆς ἐχεῖνόν τε ἐδεράπευσε χερσημάτων ὄσει, (ἦλθε γὰρ αὐτῷ ὕσερον ἐκ τῆς Ἀθηναίων παρὰ τῶν φίλων, καὶ ἐξ Ἄργους, ἃ ὑπεξέκειτο,) καὶ μετὰ τῶν κάτω Περσῶν τινὸς πορευθεὶς ἄνω, ἐσπέμπει γράμματα εἰς βασιλέα Ἄρταξέρξην τὸν Ξέρξου, νεωστὶ βασιλεύοντα. ἐδήλου δ' ἡ γραφὴ ὅτι, “ Θεμισοκλῆς “ ἦκω παρὰ σέ, ὅς κακὰ μὲν πλείεσσα Ἑλλήνων εἰς- “ γασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον, ὅσον χρόνον τὸν σὸν πα- “ τέρα ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγκη ἡμυνόμην· πολλὸν δ' ἔτι “ πλείω ἀγαθὰ, ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοὶ, ἐκεί- “ νῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ πάλιν ἢ ἀποκομιδῇ ἐγίγνετο. “ καὶ μοι εὐεργεσία ὀφείλεται, (γράφας τὴν τε ἐκ “ Σαλαμῖνος προάγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ τὴν “ τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο τότε δι' αὐ- “ τὸν, οὐ διάλυσιν,) καὶ νῦν ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ “ δρᾶσαι, πάριμι, διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ “ τὴν σὴν φιλίαν. βούλομαι δ' ἐνιαυτὸν ἐπισχῶν, αὐτός “ σοι περὶ ὧν ἦκω δηλῶσαι.”

ρλή. Βασιλεὺς δὲ, αἰς λέγεται, ἐθαύμασέ τε αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, καὶ ἐκέλευσε ποιεῖν οὕτως. ὁ δ' ἐν τῷ χρόνῳ ὃν ἐπέσχε, τῆς τε Περσίδος γλώσσης ὅσα ἠδύνατο κατενόησε, καὶ τῶν ἐπιτηδεμάτων τῆς χώρας. ἀφικόμενος δὲ μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν, γίγνεται παρ' αὐτῷ μέγας, καὶ ὅσος οὐδεὶς πω Ἑλλήνων, διὰ τε τὴν προὔπαρχουσαν ἀξίωσιν, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐλπίδα, ἣν ὑπετίθει αὐτῷ δουλώσειν· μάλις δὲ ἀπὸ τοῦ πείσαν διδοῦς ξυνετὸς φαίνεσθαι. ἦν γὰρ ὁ Θεμισοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας, καὶ διαφερόντως τίς ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἐτέρου ἀξίος θουμάσαι. οἰκεία γὰρ ξυνέσει, καὶ οὔτε προμαθῶν ἐς αὐτὴν οὐδὲν, οὔτ' ἐπιμαθῶν, τῶν τε παραχετῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κρατίστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιπλείεσον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής. καὶ ἃ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι, καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε ὧν δὲ ἄπειρος εἴη, κρῖναι ἰκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο. τό, τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλις, καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν,

Φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι, κράτις οὗτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο. νοσήσας δὲ, τελευτᾷ τὸν βίον. λέγουσι δὲ τινες καὶ ἐκούσιον φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτὸν, ἀδύνατον νομίσαντα εἶναι ἐπιτελέσαι βασιλεῖ ἃ ὑπέσχετο· μνημεῖον μὲν οὖν αὐτοῦ ἐν Μαγνησίᾳ ἐστὶ τῇ Ἀσιανῇ, ἐν τῇ ἀγορᾷ. ταύτης γὰρ ἦρχε τῆς χώρας, δόντος βασιλέως αὐτῷ, Μαγνησίαν μὲν, ἄρτον, ἣ προσέφερε πεντήκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ· Λάμψακον δὲ, οἶνον, (ἐδόκει γὰρ πολυσινότατον τῶν τότε εἶναι,) Μυοῦντα δὲ, ὄψον. τὰ δὲ ὅσα φασὶ κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προσήκοντες οἴκαδε, κελεύσαντος ἐκείνου, καὶ τεθῆναι κρύφα Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ. οὐ γὰρ ἐξῆν δάπτειν, ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. τὰ μὲν κατὰ Πausανίαν τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ Θεμισοκλέα τὸν Ἀθηναῖον, λαμπροτάτους γενομένους τῶν καθ' ἑαυτοὺς Ἑλλήνων, οὕτως ἐτελεύτησε.

ρλδ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρῆσις τοιαῦτα ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς ἐλάσεως· ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρ' Ἀθηναίους, Ποτιδαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον, καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφίεναι. καὶ μάλιστα γὰρ πάντων καὶ ἐνδηλότατα προσῆλθον, τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελούσι μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον· ἐν ᾧ εἶρητο αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ, μηδὲ τῇ Ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δ' Ἀθηναῖοι οὔτε τάλλα ὑπήκουον, οὔτε τὸ ψήφισμα καθήρουν, ἐπικαλοῦντες ἐπ' ἐργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς, καὶ τῆς ἀγορᾶς, καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισαμένων. τέλος δὲ, ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων ἐκ Λακεδαιμόνος, Ῥαμφίου τε καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγρησάνδρου, καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδὲν ὢν πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ δὲ τάδε, ὅτι Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ' ἂν εἰ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε· ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι, γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προὔτιθισαν. καὶ ἐδόκει, ἅπαξ, περὶ πάντων βουλευσαμένους, ἀποκρίνεσθαι. καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον, ἐπ' ἀμφοτέρω γιγνώμενοι ταῖς γνώμαις, καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν, καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν. καὶ παρελ-

θῶν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον πρῶτος Ἀθηναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, παρήγει τοιαύδε.

ρμ'. " ΤΗΣ μὲν γνώμης, ᾧ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, μὴ εἶκειν Πελοποννησίοις· καίπερ εἰδὼς τοὺς ἀνδράποους οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειδομένους τε πολεμεῖν, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ πράσσουντας, πρὸς δὲ τὰς ξυμφορὰς καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους. ὅς ᾧ δὲ καὶ νῦν ὅμοια καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοι ὄντα, καὶ τοὺς ἀναπειδομένους ὑμῶν δικαίῳ, τοῖς κοινῇ δόξασιν, ἣν ἄρα τι καὶ σφαλόμεθα, βοηθεῖν· ἢ μηδὲ κατορθοῦντας, τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέχεται γὰρ τὰς ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων οὐχ ἥσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι ἢ καὶ τὰς διανοίας τοῦ ἀνδρώπου. διόπερ καὶ τὴν τύχην ὅσα ἂν παραλόγως ξυμβῆ, εἰώδαμεν αἰτιαῖσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν, καὶ νῦν οὐχ ἦκιστα. εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις δύναι καὶ δέχεσθαι, ἔχειν δὲ ἐκατέρους ἂ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ δίκας πω ἤτησαν, οὔτε ἡμῶν διδόντων δέχονται. βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι, καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι πάρεσι. Ποτιδαίας τε γὰρ ἀπανίσασθαι κελεύουσι, καὶ Αἴγιαν αὐτόνομον ἀφίεναι, καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν. οἱ δὲ τελευταῖοι οἷδε ἦκοντες, καὶ τοὺς Ἑλλήνας προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφίεναι. ὑμῶν δὲ μηδεὶς νομίση περὶ βραχέως ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν· ὅπερ μάλιγα προῦχονται, εἰ καθαιρεθῆ, μὴ ἂν γίνεσθαι τὸν πόλεμον· μηδ' ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν ὑπολίπησθε ὡς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε. τὸ γὰρ βραχὺ τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ πείραν τῆς γνώμης. οἷς εἰ ξυγχωρήσετε, καὶ ἄλλο τι μεῖζον εὐδύς ἐπιταχθήσεσθε, ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσοντες· ἀπισχυριστάμενοι δὲ, σαφεῖς ἂν καταστήσητε αὐτοῖς, ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι.

ρμα'. " Αὐτόθεν δὴ διανοήθητε, ἢ ὑπακούειν πρὶν τι βλαθῆναι, ἢ, εἰ πολεμήσομεν, (ὥσπερ ἔμοιγε ἀμει-

46 νον δοκεῖ εἶναι,) καὶ ἐπὶ μεγάλη καὶ ἐπὶ βραχεία
 47 ὁμοίως προφάσει μὴ εἶζοντες, μηδὲ ξὺν φόβῳ ἔζοντες
 48 ἅ κεκτήμεθα. τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἢ τε
 49 μεγίστη καὶ ἢ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν ὁμοίων πρὸς
 50 δίκης τοῖς πέλαις ἐπιτασσομένη. τὰ δὲ τοῦ πολέμου
 51 καὶ τῶν ἑκατέροις ὑπαρχόντων ὡς οὐκ ἀσθενέστερα
 52 ἔξομεν, γνῶτε κατ' ἕκαστον ἀκούοντες. αὐτουργοὶ τε
 53 γὰρ εἰσι Πελοποννήσιοι, καὶ οὔτε ἰδία, οὔτε ἐν κοινῷ
 54 χρήματά ἐσιν αὐτοῖς· ἔπειτα, χρόνιων πολέμων καὶ
 55 διαποντίων ἄπειροι, διὰ τὸ βραχέως αὐτοὶ ἐπ' ἀλλή-
 56 λους ὑπὸ πενίας ἐπιφέρειν. καὶ οἱ τοιοῦτοι, οὔτε ναῦς
 57 πληροῦντες, οὔτε πειρὰς στρατιᾶς πολλάκις ἐκπέμπειν
 58 δύνανται, ἀπὸ τῶν ἰδίων τε ἅμα ἀπόντες, καὶ ἀπὸ
 59 τῶν αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ προσέτι καὶ θαλάσσης
 60 εἰσγόμενοι. αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς πολέμους μᾶλλον
 61 ἢ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσι. σώμασί τε ἐτοιμότεροι
 62 οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολεμεῖν, τὸ
 63 μὲν, πρὶν ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων καὶ περιγενέσθαι·
 64 τὸ δὲ, οὐ βέβαιον, μὴ οὐ προαναλώσειν, ἄλλως τε
 65 καὶ παρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκὸς, ὁ πόλεμος αὐτοῖς μηκύ-
 66 νηται. μάχη μὲν γὰρ μιᾷ πρὸς ἅπαντας Ἑλληνας
 67 δυνατοὶ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀντισχεῖν,
 68 πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντιπαρασκευηὴν ἀδύ-
 69 νατοι, ὅταν μὴ τε βουλευτηρίῳ ἐνὶ χρώμενοι, παρὰ
 70 χρήματι οὐκ ἔξως ἐπιτελώσι, πάντες τε ἰσόψηφοι
 71 ὄντες, καὶ οὐχ ὁμόφυλοι, τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύ-
 72 δῃ· ἔξ ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελεῖς γίνεσθαι. καὶ γὰρ
 73 οἱ μὲν ὡς μάλιγα τιμωρήσασθαι τινα βούλονται, οἱ
 74 δὲ, ὡς ἠκιστα τὰ οἰκεῖα φθεῖραι. χρόνιοί τε ξυνιόντες,
 75 ἐν βραχεῖ μὲν μορίῳ σκοποῦσί τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ
 76 πλείονι τὰ οἰκεῖα πρᾶσσουσι. καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ
 77 τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἶεται βλάψειν τὰ κοινὰ, μέλειν
 78 δὲ τινι καὶ ἄλλῳ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι πραιθεῖν· ὡς τε τῷ
 79 αὐτῷ ὑπὸ ἀπάντων οἶεται ἰδία δοξάσματι λανθάν-
 80 νειν τὸ κοινὸν ἀδρόν φθειρόμενον.

ρμβ'. "Μέγιστον δὲ, τῇ τῶν χρημάτων σπάνει κοι-
 81 λύσονται, ὅταν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι διαμέλλωσι·
 82 τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροὶ οὐ μενετοί. καὶ μὴν οὐδ'
 83 ἢ ἐπιτείχισις, οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν ἄξιον φοβῆ-

“ θῆναι. τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν
 “ ἀντίπαλον παρασκευάσασθαι, ἧπου δὴ ἐν πολεμίᾳ
 “ τε, καὶ οὐχ ἥσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμέ-
 “ νων. φρούριον δ’ εἰ ποιήσονται, τῆς μὲν γῆς βλά-
 “ πτοιεν ἂν τι μέρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις, οὐ
 “ μέντοι ἰκανόν γε ἔσαι ἐπιτειχίζειν τε, καὶ κωλύειν
 “ ἡμᾶς πλεύσαντας ἐς τὴν ἐκείνων, καὶ, ἧπερ ἰσχύο-
 “ μεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι. πλέον γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν
 “ τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας, ἢ ἐκείνοι ἐκ
 “ τοῦ κατ’ ἡπείρου ἐς τὰ ναυτικά. τὸ δὲ τῆς θαλάσσης
 “ ἐπιστήμονας γενέσθαι, οὐ ῥαδίως αὐτοῖς προσγενήσε-
 “ ται. οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς, μελετῶντες αὐτὸ εὐθύς ἀπὸ
 “ τῶν Μηδικῶν, ἐξείργασθέ πω. πῶς δὴ ἄνδρες γεωρ-
 “ γοὶ, καὶ οὐ θαλάσσιοι, καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι
 “ ἐασόμενοι, διὰ τὸ ὑφ’ ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν ἀεὶ ἐφορ-
 “ μεῖσθαι, ἄξιον ἂν τι δοῦν; πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας
 “ ναῦς ἐφορμούσας καὶ διακινδυνεύουσαν, πληθῆει τὴν
 “ ἀμαθίαν θρασύνοντες· πολλαῖς δὲ εἰσγόμενοι, ἡσυ-
 “ χάσουσι· καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶντι, ἄξυνετώτεροι
 “ ἔσονται, καὶ δι’ αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι. τὸ δὲ ναυτικόν,
 “ τέχνης ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται,
 “ ὅταν τύχη, ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον
 “ μηδὲν ἐκείνω πᾶρεργον ἄλλο γίνεσθαι.

ρμγ’. “ Εἴτε καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπιάσιν ἢ
 “ Δελφοῖς χρημάτων, μισθῷ μείζονι περὶ τῶν ἡμῶν
 “ ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν, μὴ ὄντων μὲν
 “ ἡμῶν ἀντιπάλων, ἐσθάντων αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοί-
 “ κων, δεινὸν ἂν ᾦν· νῦν δὲ τότε τε ὑπάρχει, καὶ (ὅπερ
 “ κράτιστον) κυβεργήτας ἔχομεν πόλιτας, καὶ τὴν ἄλλην
 “ ὑπηρεσίαν, πλείους καὶ ἀμείνους ἢ πᾶσα ἢ ἄλλη
 “ Ἑλλάς. καὶ ἐπὶ τῷ κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν
 “ ξένων τὴν τε αὐτοῦ φεύγειν, καὶ μετὰ τῆς ἥσσονος
 “ ἅμα ἐλπίδος, ὀλίγων ἡμερῶν ἕνεκα μεγάλου μισθοῦ
 “ ὁδοσεως, ἐκείνοις ξυναγωνίζεσθαι. καὶ τὰ μὲν Πελο-
 “ ποννησίαν ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παραπλήσια δοκεῖ
 “ εἶναι· τὰ δὲ ἡμέτερα, τούτων τε ὥνπερ (παρ’) ἐκείνοις
 “ ἐμεμψάμην, ἀπηλλάχθαι, καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ τοῦ
 “ ἴσου μεγάλα ἔχειν. ἦν τ’ ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν πεζῆ
 “ ἴωσιν, ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευσοῦμεθα. καὶ

“ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσαι Πελοποννήσου τε μέρος τὴ
 “ τμηθῆναι, καὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπασαν. οἱ μὲν γὰρ οὐχ
 “ ἔξουσιν ἄλλην ἀντιλαθεῖν ἀμαχεῖ· ἡμῖν δὲ ἐσι γῆ
 “ πολλή, καὶ ἐν νήσοις, καὶ κατ’ ἠπειρον. μέγα γὰρ τὸ
 “ τῆς θαλάσσης κράτος. σκέψασθε δέ· εἰ γὰρ ἤμεν
 “ νησιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν; καὶ νῦν χρῆ
 “ ὅτι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας, τὴν μὲν γῆν καὶ
 “ οἰκίας ἀφείναι, τῆς δὲ θαλάσσης καὶ πόλεως φυλα-
 “ κὴν ἔχειν, καὶ Πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέν-
 “ τας, πολλῶ πλείοσι μὴ διαμάχεσθαι. (κρατήσαντές
 “ τε γὰρ, αὐδῖς οὐκ ἐλάσσοσι μαχούμεθα, καὶ ἦν
 “ σφαλωμένοι, τὰ τῶν ξυμμάχων, ὄθεν ἰσχύομεν, πρὸς-
 “ ἀπόλλυται. οὐ γὰρ ἠσυχάσουσι μὴ ἰκανῶν ἡμῶν
 “ ὄντων ἐπ’ αὐτοὺς στρατεύειν.) τὴν τε ὀλόφυρσιν μὴ
 “ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων· οὐ
 “ γὰρ τάδε τοὺς ἀνδρας, ἀλλ’ οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται.
 “ καὶ εἰ ὄμην πείσειν, ὑμᾶς αὐτοὺς ἂν ἐξελεθόντας
 “ ἐκέλευον αὐτὰ δηῖσαι, καὶ δεῖξαι Πελοποννησίοις
 “ ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ ὑπακούσεσθε. *ἄλλ’*
 “ ἤμῃ. “ Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ
 “ περὶέσεσθαι, ἣν ἐθέλητε ἀρχὴν τε μὴ ἐπικτησθαι
 “ ἅμα πολεμοῦντες, καὶ κινδύνους αὐδαιρέτους μὴ πρὸς-
 “ τίθεσθαι. μᾶλλον γὰρ πεφόδημαι τὰς οἰκίας ἡμῶν
 “ ἀμαρτίας, ἢ τὰς τῶν ἐναντίων διανοίας. ἀλλ’ ἐκεῖνα
 “ μὲν καὶ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἅμα τοῖς ἔργοις δηλωθήσεται·
 “ νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι, ἀποπέμψωμεν, Μεγα-
 “ ρέας μὲν ὅτι ἔασομεν ἀγορᾶ καὶ λιμέσι χρῆσθαι,
 “ ἦν καὶ Λακεδαιμόνιοι ξηνηλασίας μὴ ποιῶσι, μήτε
 “ ἡμῶν, μήτε τῶν ἡμετέρων ξυμμάχων. οὔτε γὰρ
 “ ἐκεῖνο κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς, οὔτε τόδε. τὰς δὲ
 “ πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους
 “ ἔχοντες ἐσπείσαμεθα, καὶ ὅταν κάκεῖνοι ταῖς ἑαυτῶν
 “ ἀποδώσι πόλεσι, μὴ σφίσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπι-
 “ τηδείως αὐτονομεῖσθαι, ἀλλὰ αὐτοῖς ἐκάσοις, ὡς
 “ βούλονται. δίκας δὲ ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς
 “ ξυνθήκας. πολέμου δὲ οὐκ ἄρξομεν, ἀρχομένους δὲ
 “ ἀμυνόμεθα. ταῦτα γὰρ δίκαια καὶ πρέποντα ἅμα
 “ τῆδὲ τῆ πόλει ἀποκρίνασθαι. εἰδέναι δὲ χρῆ, ὅτι
 “ ἀνάγκη πολεμεῖν· ἦν δὲ ἐκούσιοι μᾶλλον δεχόμεθα,

“ ἦσσαν ἐγκεισομένους τοὺς ἐναντίους ἔξομεν. ἔκ τε
 “ τῶν μεγίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ ἰδιότη μεί-
 “ γισαι τιμαὶ περιγίγνονται. οἱ γοῦν πατέρες ἡμῶν
 “ ὑποσάντες Μήδους, καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε ὑρῳόμενοι,
 “ ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐκλείποντες, γνώμη τε
 “ πλείονι ἢ τύχῃ, καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ δυνάμει, τὸν τε
 “ βάρβαρον ἀπέωσαντο, καὶ ἐς τὰδε προήγαγον αὐτά.
 “ ὧν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τοὺς τε ἐχθροὺς παντὶ
 “ τρόπῳ ἀμύνεσθαι, καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειραῖσθαι
 “ αὐτὰ μὴ ἐλάσσω παραδοῦναι.”

ρμέ'. Ὁ μὲν Περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι,
 νομίσαντες ἄριστα σφίσι παραινεῖν αὐτὸν, ἐψηφίσαντο
 ἂ ἐκέλευε. καὶ τοῖς τε Λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο,
 τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ' ἕκαστά τε ὡς ἔφρασε, καὶ τὸ
 ξύμπαν, οὐδὲν κελευόμενοι ποιήσῃν, δίκη δὲ κατὰ τὰς
 ξυνθήκας ἔτοιμοι εἶναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημά-
 των, ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ'
 οἴκου, καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρῆσθεύοντο.

ρμς'. Αἰτίαι δὲ αὐταὶ καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφο-
 τέροισι πρὸ τοῦ πολέμου, ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν
 Ἐπιδάμνῳ καὶ Κερκύρα· ἐπεμίγνυντο δὲ ὁμῶς ἐν αὐ-
 ταῖς, καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων, ἀκηρύκτως μὲν,
 ἀνυπόπτως δὲ οὐ. σπονδῶν γὰρ ξύγχυσις τὰ γιγνόμενα
 ἦν, καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΑΡΧΕΤΑΙ δὲ ὁ πόλεμος ἐνθ' ἔνδε ἤδη Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων, καὶ τῶν ἑκατέροις ξυμμάχων· ἐν ᾧ οὔτε ἐπεμίσγνοντο ἔτι ἀκηροκτεῖ παρ' ἀλλήλους, καταζάντες τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν. γέγραπται δὲ ἐξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο κατὰ θέρος καὶ χειμῶνα.

β'. Τέσσαρα μὲν γὰρ καὶ δέκα ἔτη ἐνέμειναν αἱ τριακοντούται σπονδαί, αἱ ἐγένοντο μετ' Εὐβοίας ἁλωσιν· τῷ δὲ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, ἐπὶ Χρυσίδος ἐν Ἄργει τότε πενήτηντα δυοῖν θέοντα ἔτη ἐξαμμένης, καὶ Αἰνησίου Ἐφόρου ἐν Σπάρτῃ, καὶ Πυθοδώρου ἔτι δύο μῆνας Ἄρχοντος Ἀθηναίοις, μετὰ τὴν ἐν Ποτιδαίᾳ μάχην, μηνὶ ἕκτῳ, καὶ ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ, Θηβαίων ἄνδρες ὀλίγω πλείους τριακοσίων (ἠγαῦντο δὲ αὐτῶν Βοιωταρχοῦντες, Πυθάγγελός τε ὁ Φυλίδου, καὶ Διέμπος ὁ Ὀνητορίδου) ἐσῆλθον περὶ πρῶτον ὕπνον ξὺν ὄπλοις ἐς Πλάταιαν τῆς Βοιωτίας, οὗσαν Ἀθηναίων ξυμμαχίδα. ἐπηγάγοντο δὲ καὶ ἀνέωξαν τὰς πύλας Πλαταιέων ἄνδρες, Ναυκλείδης τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, βουλόμενοι, ἰδίας ἕνεκα δυνάμειος, ἄνδρας τε τῶν πολιτῶν τοὺς σφίσιν ὑπεναντίους διαφθεῖραι, καὶ τὴν πόλιν Θηβαίοις προσποιῆσαι. ἐπραξάν δὲ ταῦτα δι' Εὐρυμάχου τοῦ Λεοντιάδου, ἀνδρὸς Θηβαίων δυνατωτάτου. προῖδόντες γὰρ οἱ Θηβαῖοι ὅτι ἔσοιτο ὁ πόλεμος, ἐδούλοντο τὴν Πλάταιαν, ἀεὶ σφίσι διάφορον οὗσαν, ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε, καὶ τοῦ πολέμου μήπω φανεροῦ καθ' ἑσῆτος,

προκαταλαβείν. ἢ καὶ ῥᾶον ἔλαθον ἐσελθόντες, φυλακῆς οὐ προκαθῆκηκυίας. Δέμενοι δὲ ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὄπλα, τοῖς μὲν ἐπαγομένοις οὐκ ἐπίδοντο, ὡς' εὐδὺς ἔργου ἔχασθαι, καὶ ἰέναι ἐς τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν γνώμην δὲ ἐποιούντο, κηρύγμασί τε χερίσασθαι ἐπιτηδείοις, καὶ ἐς ξύμβασιν μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν ἀγαγεῖν (καὶ ἀνεῖπεν ὁ κῆρυξ, εἴτις βούλεται κατὰ τὰ πάτρια τῶν πάντων Βοιωτῶν ξυμμαχεῖν, τίθεσθαι παρ' αὐτοὺς τὰ ὄπλα.) νομίζοντες σφίσι ῥαδίως τούτω τῷ τρόπῳ προσχωρήσειν τὴν πόλιν.

γ'. Οἱ δὲ Πλαταιῆς, αἷς ἤσθοντο ἔνδον τε ὄντας τοὺς Θεβαίους, καὶ ἐξαπιναιῶς κατειλημμένην τὴν πόλιν, καταδείσαντες, καὶ νομίσαντες πολλῶ πλείους ἐσεληλυθέναι, (οὐ γὰρ εἴρων ἐν τῇ νυκτὶ,) πρὸς ξύμβασιν ἐχώρησαν, καὶ τοὺς λόγους δεξάμενοι ἠσύχαζον· ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον. πρᾶσσοντες δὲ πως ταῦτα κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θεβαίους ὄντας, καὶ ἐνόμισαν, ἐπιδέμενοι, ῥαδίως κρατῆσαι. τῷ γὰρ πλήθει τῶν Πλαταιέων οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίσασθαι. ἐδόκει οὖν ἐπιχειρητέα εἶναι. καὶ ξυνελέγοντο, διορύσσοντες τοὺς κοινούς τοίχους, παρ' ἀλλήλους, ὅπως μὴ διὰ τῶν ὁδῶν φανεροὶ ᾧσιν ἴοντες· ἀμάξας τε ἄνευ τῶν ὑποζυγίων ἐς τὰς ὁδοὺς καθίσασαν, ἵν' ἀντὶ τείχους ἦ. καὶ τᾶλλα ἐξήστουν, ἢ ἕκασον ἐφαίνετο πρὸς τὰ παρόντα ξύμφορον ἔσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν ἔτοιμα ἦν, φυλάξαντες ἔτι νύκτα καὶ αὐτὸ τὸ περίορθρον, ἐχώρουν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπ' αὐτούς· ὅπως μὴ κατὰ φῶς θαρσαλεωτέροις οὔσι προσφέρωνται, καὶ σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου γίνωνται, ἀλλ' ἐν νυκτὶ φοβερώτεροι ὄντες, ἥσσοις ᾧσι τῆς σφετέρας ἐμπειρίας τῆς κατὰ τὴν πόλιν. προσέβαλλόν τε εὐδὺς, καὶ ἐς χεῖρας ἤσαν κατὰ τάχος.

δ'. Οἱ δ' ὡς ἔγνωσαν ἐξηπατημένοι, ξυνεσρέφοντό τε ἐν σφίσιν αὐτοῖς, καὶ τὰς προσβολὰς ἢ προσπίπτουεν ἀπεκρούοντο. καὶ δις μὲν ἢ τρεῖς ἀπεκρούσαντο, ἔπειτα πολλῶ θασύθῃ αὐτῶν τε προσβαλόντων, καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν οἰκετῶν ἀμὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν κραυγῇ τε καὶ ὀλαλυγῇ χρωμένων, λίθοις τε καὶ κεράμῳ βαλλόντων, καὶ ὑετοῦ ἀμα διὰ νυκτὸς πολλοῦ ἐπιγενομένου,

ἐφουδῆθησαν· καὶ τραπόμενοι, ἔφυγον διὰ τῆς πόλεως, ἄπειροι μὲν ὄντες οἱ πλείους, ἐν σκότῳ καὶ πηλῶ, τῶν διόδων ἢ χρῆσθαι, (καὶ γὰρ τελευτῶντος τοῦ μηνὸς τὰ γιγνόμενα ἦν,) ἐμπείρους δὲ ἔχοντες τοὺς διώκοντας, τοῦ μὴ ἐκφεύγειν ὥστε διεφθείροντο οἱ πολλοί. τῶν δὲ Πλαταιέων τὶς τὰς πύλας ἢ ἐσῆλθον, καὶ αἵπερ ἦσαν ἀνεωγμένοι μόναι, ἐκλείσειε, συρακίῳ ἀκοντίου ἀντὶ βαλάνου χρησάμενος εἰς τὸν μοχλόν· ὥστε μηδὲ ταύτῃ ἔτι ἔξοδον εἶναι. διωκόμενοι δὲ κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μὲν τινες αὐτῶν, ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβάντες, ἐρρίψαν ἐς τὸ ἔξω σφᾶς αὐτοῦς, καὶ διεφθάρησαν οἱ πλείους· οἱ δὲ, κατὰ πύλας ἐσθῆμοις, γυναικὸς δοῦσης πῆλεκυ, λαθόντες καὶ διακόψαντες τὸν μοχλόν, ἐσῆλθον οὐ πολλοί. αἰσθησὶς γὰρ ταχεῖα ἐπεγένετο. ἄλλοι δὲ ἄλλη τῆς πόλεως σποράδην ἀπώλλυντο. τὸ δὲ πλεῖστον καὶ ὅσον μάλιστ' ἦν ξυνεστραμμένον, ἐσπίπτουσιν ἐς οἶκημα μέγα, ὃ ἦν τῆς τείχους, καὶ αἱ θύραι ἀνεωγμένοι ἔτυχον αὐτοῦ, οἴομενοι πύλας τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος εἶναι, καὶ ἀντικρυς δίοδον ἐς τὸ ἔξω. ὀρώντες δὲ αὐτοῦς οἱ Πλαταιεῖς ἀπειλημένους, ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσουσιν, ὥσπερ ἔχουσιν, ἐμπρήταντες τὸ οἶκημα, εἴτε τι ἄλλο χρῆσονται. τέλος δὲ οὗτοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν Θηβαίων περιῆσαν, κατὰ τὴν πόλιν πλανώμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι σφᾶς τε αὐτοῦς παραδοῦναι καὶ τὰ ὄπλα, χρήσασθαι ὃ, τι αὐτοὶ βούλωνται. οἱ μὲν δὲ ἐν τῇ Πλαταιαίᾳ οὕτως ἐπεπράγασαν.

ε΄. Οἱ δὲ ἄλλοι Θηβαῖοι, οὓς ἔδει ἔτι τῆς νυκτὸς παραγενέσθαι πανστρατιᾶ, εἴτι ἄρα μὴ προχωροῖη τοῖς ἐσεληλυθόσι, τῆς ἀγγελίας ἅμα καθ' ἑδὼν αὐτοῖς ῥηθείσης περὶ τῶν γεγενημένων, ἐπεσθῆθουν. ἀπέχει δ' ἡ Πλαταια τῶν Θηβῶν σαθίους ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ ὄδον τὸ γενόμενον τῆς νυκτὸς, ἐποίησε βραδύτερον αὐτοῦς ἐλθεῖν. ὁ γὰρ Ἄσωπὸς [ποταμὸς] ἐρρύη μέγας, καὶ οὐ βραδίως διαβατὸς ἦν. παρευόμενοί τε ἐν ὑετῶ, καὶ τὸν ποταμὸν μόγις διαβάντες, ὕστερον παρεγένοντο, ἦδη τῶν ἀνδρῶν, τῶν μὲν, διεφθαρμένων, τῶν δὲ, ζῶντων ἐχομένων. ὡς δ' ἤσθοντο οἱ Θηβαῖοι τὸ γεγενημένον, ἐπεβούλευον ταῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλαταιέων. ἦσαν γὰρ καὶ ἄνθρωποι κατὰ τοὺς ἀγρούς, καὶ κατα-

σκευῇ, οἷα ἀπροσδοκίτου κακῷ ἐν εἰρήνῃ γενομένου. ἐβούλοντο γὰρ σφίσι, εἴ τινα λάβοιεν, ὑπάσχειν ἀντὶ τῶν ἔνδον, ἣν ἄρα τύχῳσι τινὲς ἐξωγρημένοι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα διανοῶντο. οἱ δὲ Πλαταιῆς, ἔτι διαβουλευομένων αὐτῶν, ὑποτοπήσαντες τοιοῦτόν τι ἔσσεσθαι, καὶ θείσαντες περὶ τοῖς ἔξω, κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς Θεβαίους, λέγοντες ὅτι οὔτε τὰ πεποιημένα ὀσίως ὀράσειαν, ἐν σπονδαῖς σφῶν πειραθέντες καταλαβεῖν τὴν πόλιν, τὰ τε ἔξω ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν. εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν αὐτῶν τοὺς ἀνδρας ἀποκτενεῖν, οὓς ἔχουσι ζῶντας ἀναχωρησάντων δὲ πάλιν ἐκ τῆς γῆς, ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς ἀνδρας. Θεβαῖοι μὲν ταῦτα λέγουσι, καὶ ἐπομόσαι φασὶν αὐτούς. Πλαταιῆς δ' οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἀνδρας εὐδύς ὑποσχέσθαι ἀποδώσειν, ἀλλὰ λόγων πρῶτον γενομένων, ἣν τι ξυμβαίνωσι· καὶ ἐπομόσαι οὐ φασίν. ἐκ γοῦν τῆς γῆς ἀνεχώρησαν οἱ Θεβαῖοι οὐδὲν ἀδικήσαντες· οἱ δὲ Πλαταιῆς, ἐπειδὴ τὰ ἐκ τῆς χώρας κατὰ τάχος εἰσεκομίσαντο, ἀπέκτειναν τοὺς ἀνδρας εὐδύς. ἦσαν δὲ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν οἱ ληφθέντες· καὶ Εὐρύμαχος εἰς αὐτῶν ἦν, πρὸς ὃν ἔπραξαν οἱ προδιόντες.

ζ'. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες, ἔς τε τὰς Ἀθήνας ἀγγελλον ἔπεμπον, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Θεβαίοις· τὰ τ' ἐν τῇ πόλει καθίσαντο πρὸς τὰ παρόντα ἢ ἐδόκει αὐτοῖς. τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἠγγέλθη εὐδύς τὰ παρὰ τῶν Πλαταιέων γεγενημένα· καὶ Βοιωτῶν τε παραχρῆμα ξυνέλαβον ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ ἔς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα, κελεύοντες αὐτοῖς εἰπεῖν μηδὲν νεώτερον ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔχουσι Θεβαίων, πρὶν ἂν τι καὶ αὐτοὶ βουλευσῶσι περὶ αὐτῶν. οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς ὅτι τεθνηκότες εἶεν. ἅμα γὰρ τῇ ἐσόδῳ γιγνομένη τῶν Θεβαίων, ὁ πρῶτος ἀγγελος ἐξῆι· ὁ δὲ δεύτερος, ἄσπι νεικηθέντων τε καὶ ξυνειλημμένων· καὶ τῶν ὕστερον οὐδὲν ἤδεσαν. οὕτω δὲ οὐκ εἰδότες οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέσελλον· ὁ δὲ κήρυξ ἀφικόμενος εὔρε τοὺς ἀνδρας διεφθαρμένους. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐς Πλάταιαν, σῖτόν τε ἐσήγαγον, καὶ φρουροὺς ἐγκατέλιπον· τῶν τε ἀνθρώπων τοὺς ἀχρειοτάτους ξὺν γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐξέκόμισαν.

ζ'. Γεγενημένου δὲ τοῦ ἐν Πλαταιαῖς ἔργου, καὶ ληλυμένων λαμπρῶς τῶν σπονδῶν, οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες. παρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, πρῶτος τε μέλλοντες πέμπειν παρὰ βασιλέα, καὶ ἄλλοσε ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴποδεν τινα ὠφέλειαν ἤλπιζον ἐκάτεροι προσλήψεσθαι· πόλεις τε ξυμμαχίδας ποιούμενοι ὅσαι ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως. καὶ Λακεδαιμόνιοις μὲν πρὸς ταῖς αὐτοῦ ὑπαρχέσαις ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας, τοῖς τὰ κείνων ἐλομένοις, ναῦς ἐπετάχθησαν ποιεῖσθαι κατὰ μέγεθος τῶν πόλεων, ὡς, ἐς τὸν πᾶντα ἀριθμὸν, πεντακοσίων νεῶν ἐσομένων· καὶ ἀργύριον ῥητὸν ἐτοιμάζειν, τὰ τ' ἄλλα ἡσυχάζοντας, καὶ Ἀθηναίους δεχομένους μιᾶ νηϊ, ἕως ἂν ταῦτα παρασκευασθῆ. Ἀθηναῖοι δὲ τὴν τε ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν ἐξήταζον, καὶ ἐς τὰ περὶ Πελοπόννησον μᾶλλον χωρία ἐπρῆσθύνοντο, Κέρκυραν, καὶ Κεφαλληνίαν, καὶ Ἀκαρνανίαν, καὶ Ζάκυνθον ὁρῶντες, εἰ σφίσι φίλια ταῦτ' εἴη, βεβαίως πᾶσι τὴν Πελοπόννησον καταπολεμήσοντες.

η'. Ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδὲν ἀμφοτέρω, ἀλλ' ἔρραντο ἐς τὸν πόλεμον. οὐκ ἀπεικότως· ἀρχόμενοι γὰρ πάντες, ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται. τότε δὴ καὶ νεύτης πολλῆ μὲν οὔσα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πολλῆ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις, οὐκ ἀκουσίως ὑπὸ ἀπειρίας ἤπτετο τοῦ πολέμου· ἢ τε ἄλλη Ἑλλάς πᾶσα μετέωρος ἦν, ξυνιουσῶν τῶν πρώτων πόλεων. καὶ πολλὰ μὲν λόγια ἐλέγετο, πολλὰ δὲ χρησμολόγοι ἤδον, ἐν τε τοῖς μέλλουσι πολεμήσειν, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν. εἴτι δὲ Δῆλος ἐκινήθη ὀλίγῳ πρὸ τούτων, πρότερον οὐπω σεισθεῖσα, ἀφ' οὗ Ἑλληνες μέμνηνται. ἐλέγετο δὲ καὶ ἐδόκει ἐπὶ ταῖς μέλλουσι γενήσεσθαι σημεῖναι. εἴτε τι ἄλλο τοιωτότροπον ξυνέβη γενέσθαι, πᾶντα ἀνεζητεῖτο. ἢ δὲ εὐνοια παραπολὺ ἐποίει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμόνιους, ἄλλως τε καὶ προσιπόντων ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν. ἔρρωτό τε πᾶς καὶ ἰδιώτης καὶ πολίτης, εἴτι δύναιτο καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς. ἐν τούτῳ τε κεκαλύσθαι ἐδόκει ἐκάσῳ τὰ πράγματα, ὧ μὴ τις αὐτὸς παρῆσαι. οὕτως ὀργῇ εἶχον οἱ πλείους

τοὺς Ἀθηναίους, οἱ μὲν, τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι βουλό-
μενοι, οἱ δὲ, μὴ ἀρχθῶσι φοβούμενοι. παρασκευῆ μὲν
οὖν καὶ γνώμη τοιαύτη ὄρμηντο.

θ'. Πόλεις δ' ἐκάτεροι τάσδ' ἔχοντες ξυμμαχοὺς ἐς
τὸν πόλεμον καθίσταντο. Λακεδαιμονίων μὲν εἶδε ξύμ-
μαχοι. Πελοποννήσιοι μὲν οἱ ἐντὸς ἰσθμοῦ πάντες,
πλην Ἀργείων καὶ Ἀχαιῶν. τούτοις δ' ἐς ἀμφοτέρας
φιλία ἦν. Πελληνῆς δὲ Ἀχαιῶν μόνον ξυεπολέμου
τοπρωῶτον, ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ ἅπαντες. ἔξω δὲ Πε-
λοποννήσου, Μεγαρῆς, Λοκροί, Βοιωτοί, Φωκῆς, Ἀμ-
πρακιῶται, Λευκάδιοι, Ἀνακτόριοι. τούτων ναυτι-
κὸν παρείχοντο Κορίνθιοι, Μεγαρῆς, Σικυώνιοι, Πελ-
ληνῆς, Ἠλεῖοι, Ἀμπρακιῶται, Λευκάδιοι ἰππέας δὲ,
Βοιωτοί, Φωκῆς, Λοκροί. αἱ δ' ἄλλαι πόλεις πεζῶν
παρείχον. αὕτη μὲν Λακεδαιμονίων ξυμμαχία. Ἀθη-
ναίων δὲ, Χῖοι, Λέσβιοι, Πλαταιῆς, Μεσσήνιοι οἱ ἐν
Ναυπάκτῳ, Ἀκαρνάνων οἱ πλείους, Κερκυραῖοι, Ζακύν-
θιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ ὑποτελεῖς οὔσαι ἐν ἔθνεσι
τοσοῖσδε· Καρία ἢ ἐπὶ θαλάσῃ, Δωριῆς Κασσι πρῶσ-
οικοι, Ἰωνία, Ἑλλάσποντος, τὰ ἐπὶ Θράκης, νῆσοι οὔσαι
ἐντὸς Πελοποννήσου, καὶ Κρήτης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα
πᾶσαι αἱ ἄλλαι Κυκλάδες, πλην Μήλου, καὶ Θήρας.
τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Χῖοι, Λέσβιοι, Κερκυραῖοι,
οἱ δ' ἄλλοι πεζῶν καὶ χεῖματα. ξυμμαχία μὲν αὕτη
ἐκατέρων καὶ παρασκευῆ ἐς τὸν πόλεμον ἦν.

ι'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὰ ἐν Πλαταιαῖς εὐθὺς
περιήγγελλον κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἔξω
ξυμμαχίδα στρατιὰν παρασκευάζεσθαι ταῖς πόλεσι,
τὰ τε ἐπιτήδεια, οἷα εἰκὸς ἐπὶ ἔξοδον ἔκδημον ἔχειν, ὡς
ἐσβαλοῦντες ἐς τὴν Ἀττικὴν. ἐπειδὴ δὲ ἐκάσθις ἔτοιμα
γίγνοιτο κατὰ τὸν χρόνον τὸν εἰρημνόν, ξυνήεσαν τὰ
δύο μέρη ἀπὸ πόλεως ἐκάσθης ἐς τὸν ἰσθμόν. καὶ ἐπειδὴ
πᾶν τὸ στρατεῦμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βα-
σιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἠγεῖτο τῆς ἐξόδου
ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων πα-
σῶν, καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει, καὶ ἀξιολογωτάτους
παρεῖναι, τοιαύδε ἔλεξεν.

ια'. “ ἌΝΔΡΕΣ Πελοποννήσιοι, καὶ οἱ ξύμμα-
χοι, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν

“ αὐτῇ τῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἔξω ἐποιήσαντο, καὶ ἡμῶν
 “ αὐτῶν οἱ πρῶτον οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσίν·
 “ ὅμως δὲ τῆσδε οὐπω μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες
 “ ἐξήλθομεν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν
 “ ἐρχόμεθα, καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες.
 “ δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χεῖρους φαίνε-
 “ σθαι, μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεζέσθους. ἡ
 “ γὰρ Ἑλλάς πᾶσα τῆδε τῇ ὀσμῇ ἐπῆρται. καὶ πρῶτον
 “ ἔχει τὴν γνώμην, εὐνοίαν ἔχουσα, διὰ τὸ Ἀθηναίων
 “ ἔχθρος, πρῶτον ἡμᾶς ἀ ἐπινοοῦμεν. οὐκ οὐκ ἔγωγε, εἴτω
 “ καὶ δοκοῦμεν πλῆθει ἐπιέναι, καὶ ἀσφάλεια πολλή
 “ εἶναι μὴ ἂν ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους ἡμῖν διὰ μάχης,
 “ τούτων ἕνεκα ἀμελέσθων τι παρασκευασμένους χω-
 “ ρεῖν, ἀλλὰ καὶ πόλεως ἐκάστης ἡγεμόνα καὶ στρατιώ-
 “ την τὸ καθ’ αὐτὸν ἀεὶ προσδέχεσθαι ἐς κίνδυνόν τινα
 “ ἦξιν. ἀθλα γὰρ τὰ τῶν πολέμων, καὶ ἐξ ὀλίγου
 “ τὰ πολλὰ, καὶ δι’ ὀργῆς αἰ ἐπιχειρήσεις γίνονται.
 “ πολλάκις τε τὸ ἔλασσον πλῆθος δεδιὸς, ἄμεινον
 “ ἡμίνατο τοὺς πλείονας, διὰ τὸ καταφρονοῦντας ἀπα-
 “ ρασκεύους γενέσθαι. ἔγωγε δὲ ἀεὶ ἐν τῇ πολεμίᾳ, τῇ
 “ μὲν γνώμῃ θαρσαλέως στρατεύειν, τῷ δὲ ἔργῳ, δεδιό-
 “ τας παρασκευάσθαι. οὕτω γὰρ πρὸς τε τὸ ἐπιέναι
 “ τοῖς ἐναντίοις εὐψυχότατοι ἂν εἴην, πρὸς τε τὸ ἐπι-
 “ χειρεῖσθαι ἀσφαλέστατοι. ἡμεῖς δὲ οὐδ’ ἐπὶ ἀδύνατον
 “ ἀμύνεσθαι οὕτω πόλιν ἐρχόμεθα, ἀλλὰ τοῖς πᾶσιν
 “ ἄριστα παρασκευασμένην. ὥςτε ἔγωγε καὶ πάνυ ἐλπίζω
 “ διὰ μάχης ἵεναι αὐτοὺς, εἰ μὴ καὶ νῦν ὤρμηται, ἐν
 “ ᾧ οὐπω πάρεσμεν, ἀλλ’ ὅταν ἐν τῇ γῆ ὀρῶσιν ἡμᾶς
 “ ὀηοῦντάς τε καὶ τὰ κείνων φθείροντας. πᾶσι γὰρ, ἐν
 “ τοῖς ὅμοισι καὶ ἐν τῷ παραυτίκῳ ὄραν πᾶσχοντάς
 “ τι ἄηδες, ὀργὴν προσπίπτει· καὶ οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα
 “ χράμενοι, θυμῷ πλεῖστα ἐς ἔργον καθίστανται. Ἀθη-
 “ ναίους δὲ καὶ πλείον τι τῶν ἄλλων εἰκὸς τοῦτο ἰδῆσαι,
 “ οἱ ἄρχοι τε τῶν ἄλλων ἀξιούσι, καὶ ἐπιόντες τὴν
 “ τῶν πύλων ἀποδοῦν μᾶλλον ἢ τὴν ἑαυτῶν ὄραν. ὡς οὖν
 “ ἐπὶ τῷ αὐτῷ πόλιν στρατεύοντες, καὶ μεγίστην δόξαν
 “ οἰσόμενοι τοῖς τε προγόνοις καὶ ἡμῖν αὐτοῖς, ἐπ’ ἀμ-
 “ φότερα ἐκ τῶν ἀποβαινόντων, ἔπεσθ’ ὅποι ἂν τις ἡγή-
 “ ται, κόσμον καὶ φυλακὴν περὶ πάντων ποιούμενοι,

“ καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὀξέως δεχόμενοι. κάλλιστον
 “ γὰρ τὸδε καὶ ἀσφαλέςατον, πολλοὺς ὄντας ἐνὶ κόσμῳ
 “ χρωμένους φαίνεσθαι.”

ιβ'. Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ διαλύσας τὸν ξύλλογον ὁ Ἀρχίδαμος, Μελήσιππον πρῶτον ἀποσέλλει ἐς τὰς Ἀθήνας τὸν Διακρίτου, ἄνδρα Σπαρτιάτην, εἴτι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὀρῶντες ἤδη σφᾶς ἐν ὕδῳ ὄντας. οἱ δὲ οὐ προσεδέξαντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν, οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν. ἦν γὰρ Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα, κήρυκα καὶ πρεσβείαν μὴ προσδέχασθαι Λακεδαιμονίων ἐξεστρατευμένων. ἀποπέμπουσιν οὖν αὐτὸν πρὶν ἀκοῦσαι, καὶ ἐκέλευον ἐκτὸς ὄρων εἶναι αὐθημερόν· τό, τε λοιπὸν ἀναχωρήσαντας ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἦν τι βούλωνται, πρεσβεύεσθαι. ξυμπέμπουσί τε τῷ Μελήσιππῳ ἀγωγούς, ὅπως μηδενὶ ξυγγένηται. ὁ δὲ, ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἐγένετο, καὶ ἔμελλε διαλύεσθαι, τοσόνδε εἰπὼν ἐπορεύετο, ὅτι ἦδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἑλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχίδαμος ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδέν πω ἐνδῶσουςιν, οὕτω δὴ ἄρας, τῷ στρατῷ προὔχωρει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ μέρος μὲν τὸ σφέτερον καὶ τοὺς ἰππέας παρείχοντο Πελοποννησίοις ξυστρατεύειν· τοῖς δὲ λειπομένοις ἐς Πλάταιαν ἐλθόντες, τὴν γῆν ἐδήουν.

ιγ'. Ἐτι δὲ τῶν Πελοποννησίων ξυλληγομένων τε ἐς τὸν ἰσθμὸν, καὶ ἐν ὕδῳ ὄντων, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, δέκατος αὐτὸς, ὡς ἔγνω τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην, ὑποτοπήσας, ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὢν ἐτύγχανε, μὴ πολλάκις ἢ αὐτὸς ἰδίᾳ βουλούμενος χαρίζεσθαι, τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπη, καὶ μὴ δηώσῃ, ἢ καὶ, Λακεδαιμονίων κελευσάντων, ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἑαυτοῦ γένηται τοῦτο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄγῃ ἐλαύνειν προεῖπον ἕνεκα ἐκείνου· προηγόρευε τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι Ἀρχίδαμος μὲν οἱ ξένος εἶη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῷ γε τῆς πόλεως γένοιτο· τοὺς δ' ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ καὶ οἰκίας ἦν ἄρα μὴ δηώσωσιν οἱ πολέμιοι, ὥσπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι, καὶ μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ ταῦτα γί-

γνεσθαι. παρήγει δὲ καὶ περὶ τῶν παρόντων ἄπερ καὶ πρότερον, παρασκευάζεσθαι τε ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγροῶν ἐσκομίζεσθαι· ἔς τε τὴν μάχην μὴ ἐπεξιέναι, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν· καὶ τὸ ναυτικόν, ἵπερ ἰσχύουσιν, ἐξαρτύεσθαι· τὰ τε τῶν ξυμμάχων διὰ χειρὸς ἔχειν· λέγων τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς ἀπὸ τούτων εἶναι τῶν χρημάτων τῆς προσόδου, τὰ δὲ πολλὰ τοῦ πολέμου, γνώμη καὶ χρημάτων περιουσία κρατεῖσθαι. θασσεῖν τε ἐκέλευε, προσιόντων μὲν ἑξακοσίων ταλάντων ὡς ἐπιτοπολὺ φόρου κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ πόλει, ἄνευ τῆς ἄλλης προσόδου, ὑπαρχόντων δὲ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔτι τότε ἀργυρίου ἐπιστήμου ἑξακισχιλίων ταλάντων. τὰ γὰρ πλεῖστα, τριακοσίων ἀποδέοντα μύσια ἐγένετο, ἀφ' ὧν ἔς τε τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τἄλλα οἰκοδομήματα, καὶ ἐς Ποτίδαιαν, ἀπανηλώθη. χωρὶς δὲ, χρυσίου ἀσήμου καὶ ἀργυρίου, ἐν τε ἀναθήμασιν ἰδίοις καὶ δημοσίοις, καὶ ὅσα ἰερὰ σκευὴ περὶ τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας, καὶ σκευὰ Μηδικὰ, καὶ εἴτι τοιουτότροπον, οὐκ ἐλάσσονος ἦν ἢ πεντακοσίων ταλάντων. ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἰερῶν προσετίθει χρήματα οὐκ ὀλίγα, οἷς χρῆσεσθαι αὐτούς· καὶ ἦν πᾶν ἐξείργωνται πάντων, καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ τοῖς περικειμένοις χρυσίοις. ἀπέφαινε δ' ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα σάδμον χρυσίου ἀπέφθου, καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν· χρησαμένους τε ἐπὶ σωτηρίᾳ, ἔφη χρῆναι μὴ ἐλάσσω ἀντικαταστῆσαι πάλιν. χρήμασι μὲν οὖν οὕτως ἐθάρσυνεν αὐτούς. ὀπλίτας δὲ τρισχιλίουσ καὶ μυσίους εἶναι, ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις, καὶ τῶν παρ' ἑπαλξιν ἑξακισχιλίων καὶ μυσίων. τοσοῦτοι γὰρ ἐφύλασσαν τοπρωῶτον, ὅποτε οἱ πολέμιοι ἐσβάλοιεν, ἀπὸ τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ τῶν νεωτάτων, καὶ μετοίκων, ὅσοι ὀπλίται ἦσαν. τοῦ τε γὰρ Φαληρικοῦ τείχους σάδιοι ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς τὸν κύκλον τοῦ ἄσους, καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα. ἔσι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ καὶ τοῦ Φαληρικοῦ. τὰ δὲ μακρὰ τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ, τεσσαράκοντα σάδιων, ὧν τὸ ἕξωθεν ἐτηρεῖτο. καὶ τοῦ Πειραιέως ξύν

Μουνοχία, ἐξήκοντα μὲν σαλίων ὁ ἅπας περὶ βολος· τὸ δ' ἐν φυλακῇ ὄν, ἦν ἡμισυ τούτου. ἰππέας δ' ἀπέφαινε διακοσίους καὶ χιλίους, ξὺν ἵπποτοξόταις, ἐξακοσίους δὲ καὶ χιλίους τοξότας, καὶ τριήρεις τὰς πλωτῆρους τριακοσίας. ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν Ἀθηναίοις, καὶ οὐκ ἐλάσσω ἕκαστα τούτων, ὅτε ἡ ἐσβολὴ τοπρωῶτων ἔμελλε Πελοποννησίων ἔσσεσθαι, καὶ ἐς τὸν πόλεμον καθίστατο. ἔλεγε δὲ καὶ ἄλλα οἷά περ εἰώθει Περικλῆς, ἐς ἀπόδειξιν τοῦ περὶ ἐσσεσθαι τῷ πολέμῳ.

ιδ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἀνεπείδοντό τε, καὶ ἐσεκομίζοντο ἐκ τῶν ἀγρῶν παῖδας καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἢ κατ' οἶκον ἐχεῶντο, καὶ αὐτῶν οἰκιῶν καθαιροῦντες τὴν ξύλωσιν. πρῶτα δὲ καὶ ὑποζύγια ἐς τὴν Εὐβοίαν διεπέμψαντο, καὶ ἐς τὰς νήσους τὰς ἐπικειμένας. χαλεπῶς δὲ αὐτοῖς, διὰ τὸ αἰεὶ εἰωθέναι τοὺς πολλοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι, ἡ ἀνάσασις ἐγίνετο.

ιε'. Ξυνεβεθήκει δὲ ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου ἐτέρων μᾶλλον Ἀθηναίοις τοῦτο. ἐπὶ γὰρ Κέκροπος καὶ τῶν πρῶτων βασιλέων ἡ Ἀττικὴ ἐς Θησεία αἰεὶ κατὰ πόλεις ᾤκειτο, πρυτανεῖά τε ἔχουσα καὶ Ἄρχοντας· καὶ ὁπότε μὴ τι δεῖσειαν, οὐ ξυνήεσαν βουλευσόμενοι ὡς τὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο καὶ ἐβουλεύοντο. καὶ τινες καὶ ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν, ὅσπερ καὶ Ἐλευσίνιοι μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθεά. ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς ἐβασίλευσε, γενόμενος μετὰ τοῦ Ξυνετοῦ καὶ δυνατὸς, τὰ τε ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν, καὶ καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τὰ τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς, ἐς τὴν νῦν πόλιν οὔσαν, ἐν βουλευτήριον ἀποδείξας καὶ πρυτανεῖον, ξυνώκισε πάντας· καὶ νεμομένους τὰ αὐτῶν ἑκάστους, ἄπερ καὶ πρῶτῃ, ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτη χρῆσθαι, ἢ, ἀπάντων ἤδη ξυντελούντων ἐς αὐτὴν, μεγάλη γενομένη, παρεδόθη ὑπὸ Θησεῶς τοῖς ἔπειτα. καὶ ξυνοίκια ἐξ ἐκείνου Ἀθηναῖοι ἔτι καὶ νῦν τῆς θεῶς ἐορτὴν δημοτελεῖ ποιῶσι. τὸ δὲ πρὸ τούτου, ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὔσα, πόλις ἦν, καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν πρὸς νότον μάλισα τετραμμένον. τεκμήριον δὲ τὰ γὰρ ἱερὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐσι, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἴδρυ-

ται, τό, τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, καὶ τὸ Πύθιον, καὶ τὸ τῆς Γῆς, καὶ τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνδρησιῶνι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπ' Ἀθηναίων Ἴωνες ἔτι καὶ νῦν νομίζουσιν. Ἰδρυταὶ δὲ καὶ ἄλλα ἱερὰ ἀρχαῖα ταύτῃ. καὶ τῇ κρηνῇ, τῇ νῦν μὲν, τῶν τυράννων οὕτω σκευασάντων, Ἐνεακρούμφη καλουμένη, τὸ δὲ πάλαι, Φανερώων τῶν πηγῶν οὐσῶν, Καλλιρῶη ὠνομασμένη, ἐκείνῃ τε ἐγγὺς οὐσίῃ, τὰ πλείους ἄξια ἐχρῶντο. καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρό τε γαμικῶν καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν νομίζεται τῷ ὕδατι χρῆσθαι. καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν ταύτην κατοίκησιν καὶ ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπ' Ἀθηναίων πόλις.

15'. Τῇ τε οὖν ἐπιτολῇ κατὰ τὴν χώραν αὐτονόμῳ οἰκήσει μετεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπειδὴ ξυνοκίσθησαν, διὰ τὸ ἔθος ἐν ταῖς ἀγροῖς ὅμως οἱ πλείους τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν ὕστερον μέχρι τοῦδε τοῦ πολέμου πανοικησία γενόμεναί τε καὶ οἰκήσαντες, οὐ ῥαδίως τὰς μετανασάσεις ἐποιῶντο, ἄλλως τε καὶ ἄσπι ἀνειληφότες τὰς κατασκευὰς μετὰ τὰ Μηδικά. ἐβαρύνοντο δὲ καὶ χαλεπῶς ἔφερον, οἰκίας τε καταλιπόντες, καὶ ἱερὰ, ἃ διὰ παντὸς ἦν αὐτοῖς ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἀρχαῖον πολιτείας πάτρια· δῖαιτάν τε μέλλοντες μεταβάλλειν, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ πόλιν τὴν αὐτοῦ ἀπολείπων ἕκαστος.

15'. Ἐπειδὴ δὲ ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, ὀλίγοις μὲν τισιν ὑπῆρχον οἰκήσεις, καὶ παρὰ φίλων τινὰς ἢ οἰκειῶν καταφυγῇ· οἱ δὲ πολλοὶ τὰ τε ἔρημα τῆς πόλεως ᾤκησαν, καὶ τὰ ἱερὰ, καὶ τὰ ἡρώα πάντα, πλὴν τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοῦ Ἑλευσινίου, καὶ εἴτι ἄλλο βεβαίως κληῖσθον ἦν· τό, τε Πελασγικὸν καλούμενον τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ καὶ ἐπάσατόν τε ἦν μὴ οἰκεῖν, καὶ τι καὶ Πυθικοῦ μαντείου ἀκροτελεῖτιον τοιούτῃ διεκάλυψε, λέγον ὡς—τὸ Πελασγικὸν, ἀργὸν ἄμεινον. ὅμως ὑπὸ τῆς παραχρηῖμα ἀνάγκης ἐξωκίθη. καὶ μοι δοκεῖ τὸ μαντεῖον τούναντίον ξυμβῆναι ἢ προσεδέχοντο. οὐ γὰρ διὰ τὴν παράνομον ἐνοίκησιν αἱ ξυμφοραὶ γενέσθαι τῇ πόλει. ἀλλὰ διὰ τὸν πόλεμον ἢ ἀνάγκη τῆς οἰκήσεως· ὃν οὐκ ἠνομάζον τὸ μαντεῖον προῆδαι μὴ ἐπ' ἀγαθῷ ποτὲ αὐτὸ κατοικισθῆ-

σόμενον. κατεσκευάσαντο δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν τειχῶν πολλοὶ, καὶ ὡς ἕκασός που ἐδύνατο. οὐ γὰρ ἐχώρησε ξυνηλθόντας αὐτοὺς ἢ πόλις, ἀλλ' ὕψερρον δὴ τὰ τε μακρὰ τείχη ᾤκησαν κατανειμάμενοι, καὶ τοῦ Πειραιέως τὰ πολλά. ἅμα δὲ καὶ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον ἤπτοντο, ξυμμάχους τε ἀγείροντες, καὶ τῇ Πελοποννήσῳ ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλουν ἐξαστύοντες. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν.

ιη'. Ὁ δὲ στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προῖων ἀφίκετο τῆς Ἀττικῆς εἰς Οἰνίην πρῶτον, ἧπερ ἔμελλον ἐσβαλεῖν. καὶ ὡς ἐκαθέζοντο, προσβολὰς παρεσκευάζοντο τῷ τείχει ποιησόμενοι μηχαναῖς τε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ. ἡ γὰρ Οἰνίη ἔσα ἐν μεθασοῖς τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐτετείχισο, καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχεῶντο, ὁπότε πόλεμος καταλάβοι. τὰς τε οὖν προσβολὰς ἠὺτρεπίζοντο, καὶ ἄλλως ἐνδιέτριψαν χρόνον περὶ αὐτήν. αἰτίαν τε οὐκ ἐλαχίστην Ἀρχίδαμος ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ, δοκῶν καὶ ἐν τῇ ξυναγωγῇ τοῦ πολέμου μαλακὸς εἶναι, καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιτήρησις, οὐ παραινῶν προθύμως πολεμεῖν. ἐπειδὴ τε ξυνηλέγετο ὁ στρατὸς, ἡ τε ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιμονὴ γενομένη, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην πορείαν ἡ σχολαιότης διέβαλεν αὐτὸν, μάλισα δὲ ἡ ἐν τῇ Οἰνίῃ ἐπίσχεσις. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἐσεκομίζοντο ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, καὶ ἐδόκουν οἱ Πελοποννήσιοι ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχους, πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν. ἐν τοιαύτῃ μὲν ὀργῇ ὁ στρατὸς τὸν Ἀρχίδαμον ἐν τῇ καθέδρᾳ εἶχεν. ὁ δὲ, προσδεχόμενος (ὡς λέγεται) τοὺς Ἀθηναίους τῆς γῆς ἔτι ἀκραιῶν οὐσῆς ἐνδώσειν τί, καὶ κατοκνήσειν περιιδεῖν αὐτὴν τμηθεῖσαν, ἀνεῖχεν.

ιθ'. Ἐπειδὴ μέντοι προσβαλόντες τῇ Οἰνίῃ, καὶ πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες, οὐκ ἐδύναντο ἐλεῖν, οἱ τε Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐπεκηρυκεύοντο· οὕτω δὲ ὀρμήσαντες ἀπ' αὐτῆς, μετὰ τὰ ἐν Πλαταιᾷ τῶν ἐσελθόντων Θηβαίων γενόμενα ἡμέρα ὀγδοηκοστῇ μάλισα, τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος, ἐσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν. ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ καλδεζόμενοι ἔτεμον, πρῶτον μὲν Ἐλευσίνα, καὶ τὸ Θριάσιον πεδῖον. καὶ τροπὴν τινα τῶν

Ἀθηναίων ἰππέων περὶ τοὺς Ῥεῖτους καλουμένους ἐποιήσαντο. ἔπειτα παρούχωρον, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ Αἰγάλεων ὄρος, διὰ Κεκροπίας, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ἀχαρνὰς, χωρίον μέγιστον τῆς Ἀττικῆς, τῶν δήμιων καλουμένων. καὶ καθεζόμενοι ἐς αὐτὸ, στρατόπεδόν τε ἐποιήσαντο, χρόνον τε πολὺν ἐμμείναντες ἔτεμον.

κ'. Γνώμη δὲ τοιαῦδε λέγεται τὸν Ἀρχίδαμον περὶ τε τὰς Ἀχαρνὰς ὡς ἐς μάχην ταξάμενον μείναι, καὶ ἐς τὸ πεδίον ἐκείνη τῇ ἐσβολῇ οὐ καταβῆναι. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους ἠλπίζεν ἀκμάζοντάς τε νεότητι πολλῇ, καὶ παρσκευασμένους ἐς πόλεμον ὡς οὐπω πρότερον, ἴσως ἂν ἐπέξελθῆιν, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἂν περιῖδῆιν τηρῆναι. ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ἐς Ἐλευσίνα καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον οὐκ ἀπήντησαν, πείσσαν ἐποιεῖτο, περὶ τὰς Ἀχαρνὰς καθήμενος, εἰ ἐπεξίσσιν. ἅμα μὲν γὰρ αὐτῷ ὁ χῶρος ἐπιτηδῆσιος ἐφαίνετο ἐνστρατοπεδεῦσαι, ἅμα δὲ καὶ οἱ Ἀχαρνῆς μέγα μέρος ὄντες τῆς πόλεως (τρισχίλιοι γὰρ ὀπλίται ἐγένοντο) οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα διαφθαρέντα, ἀλλ' ὁρμήσειν καὶ τοὺς πάντας ἐς μάχην. εἴτε καὶ μὴ ἐπέξελθοῖεν ἐκείνη τῇ ἐσβολῇ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀδέεσθρον ἦδη ἐς τὸ ὕσθρον τό, τε πεδίον τεμεῖν, καὶ ἐς αὐτὴν τὴν πόλιν χωρῆσεσθαι. τοὺς γὰρ Ἀχαρνέας, ἐςερημένους τῶν σφετέρων, οὐχ ὁμοίως προθύμους ἔσεσθαι ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων κινδυνεύειν· γάσιν δὲ ἐνέσεσθαι τῇ γνώμῃ. τοιαύτη μὲν διανοία ὁ Ἀρχίδαμος περὶ τὰς Ἀχαρνὰς ἦν.

κα'. Ἀθηναῖοι δὲ, μέχρι μὲν οὐ περὶ Ἐλευσίνα καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον ὁ στρατὸς ἦν, καὶ τινα ἐλπίδα εἶχον ἐς τὸ ἐγγυτέρω αὐτοὺς μὴ προΐεναι, μεμνημένοι καὶ Πλεισοάνακτα τὸν Πανσανίου Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὅτε ἐσβαλὼν τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσίνα καὶ Θριάζε στρατῷ Πελοποννησίω, πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου τέσσαρσι καὶ δέκα ἔτεσιν, ἀνεχώρησε πάλιν, ἐς τὸ πλέον οὐκέτι προσελθών. διὸ δὲ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης, δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν. ἐπειδὴ δὲ περὶ Ἀχαρνὰς εἶδον τὸν στρατὸν ἐξήκοντα σταδίους τῆς πόλεως ἀπέχοντα, οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιούοντο· ἀλλ' αὐτοῖς, ὡς εἰκὸς, τῆς γῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεῖ (ὁ οὐπω ἐωράκεσαν οἱ γε νεώτεροι, οὐδ' οἱ

πρεσβύτεροι, πλὴν τὰ Μηδικὰ) δεινὸν ἐφαίνετο· καὶ ἐδόκει τοῖς τε ἄλλοις, καὶ μάλιστα τῇ νεότητι, ἐπεξίεναι, καὶ μὴ περιορᾶν. κατὰ ξυσάσεις τε γιγνόμενοι, ἐν πολλῇ ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν, κελεύοντες ἐπεξίεναι, οἱ δὲ τινες, οὐκ ἔϋντες. χρησμολόγοι τε ἦδον χρησμούς παντοίους, ὧν ἡκροᾶτο ὡς ἕκαστος ὄρμητο. οἱ τε Ἀχαρνῆς, οἰόμενοι παρὰ σφίσιν αὐτοῖς οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν εἶναι Ἀθηναίων, ὡς αὐτῶν ἡ γῆ ἐτέμνετο, ἐνῆγον τὴν ἔξοδον μάλιστα. παντὶ τε τρόπῳ ἀνηρέθισο ἢ πόλις, καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὀργῇ εἶχον· καὶ ὧν παρήνεσε πρότερον, ἐμέμνητο οὐδὲν, ἀλλ' ἐκάκιζον ὅτι στρατηγὸς ὧν οὐκ ἐπεξάγοι· αἰτίον τε σφίσιν ἐνόμιζον πάντων ὧν ἔπασχον.

κβ'. Περικλῆς δὲ, ὁρῶν μὲν αὐτοὺς πρὸς τὸ παρὸν χαλεπαίνοντας, καὶ οὐ τὰ ἄριστα φρονούντας, πισεύων δὲ ὀρθῶς γινώσκειν περὶ τοῦ μὴ ἐπεξίεναι, ἐκκλησίαν τε οὐκ ἐποίησε αὐτῶν, οὐδὲ ξύλλογον οὐδένα, τοῦ μὴ ὀργῇ τί μᾶλλον ἢ γνώμῃ ξυνελθόντας ἐξαμαρτεῖν. τὴν τε πόλιν ἐφύλασσε, καὶ δι' ἡσυχίας μάλιστα ὅσον ἠδύνατο εἶχεν. ἰππέας μέντοι ἐξέπεμπεν ἄει, τοῦ μὴ προδοσόμενος ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἐσπίπτοντας ἐς τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐγγύς τῆς πόλεως κακουργεῖν· καὶ ἵππομαχία τις ἐγένετο βραχεῖα ἐν Φρυγίαις, τῶν τε Ἀθηναίων τέλει ἐνὶ τῶν ἰππέων, καὶ Θεσσαλοῖς μετ' αὐτῶν, πρὸς τοὺς Βοιωτῶν ἰππέας· ἐν ἧ οὐκ ἔλασσον ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Θεσσαλοί· μέχρις οὗ προσβοηθησάντων τοῖς Βοιωτοῖς τῶν ἠπλιτῶν, τροπὴ ἐγένετο αὐτῶν, καὶ ἀπέθανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ Ἀθηναίων οὐ πολλοί. ἀνείλοντο μέντοι αὐτοὺς αὐθημερὸν ἀσπόνδους. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον τῇ ὑπεραία ἔστειλαν. ἡ δὲ βοήθεια αὕτη τῶν Θεσσαλῶν κατὰ τὸ παλαιὸν ξυμμαχικὸν ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ ἀφίκοντο παρ' αὐτοὺς Λαρισσαῖοι, Φαρσάλιοι, Παράσιοι, Κραωνῖοι, Πειράσιοι, Γυρτῶνιοι, Φεραῖοι. ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν, ἐκ μὲν Λαρίσσης, Πολυμήδης καὶ Ἀρισόβου, ἀπὸ τῆς γάσεως ἐκάτερος· ἐκ δὲ Φαρσάλου, Μέων. ἦσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων κατὰ πόλεις ἄρχοντες.

κγ'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξήσαν αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μάχην, ἄραγτες ἐκ τῶν Ἀχαρνῶν,

ἐδήουν τῶν δήμων τινὰς ἄλλους. τῶν μεταξύ Πάρνηθος καὶ Βοιλήσσου ὄρους. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γῆ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέσειλαν τὰς ἑκατὸν ναῦς περὶ Πελοπόννησον, ὥσπερ παρσκευάζοντο, καὶ χιλίους ὑπλίτας ἐπ' αὐτῶν, καὶ τοξότας τετρακισίους. ἐσρατῆγει δὲ Καρκίνος τε ὁ Ξενοτίμου, καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους, καὶ Σωκράτης ὁ Ἀντιγένους. καὶ οἱ μὲν, ἄσραντες, τῇ παρασκευῇ ταύτῃ περιέπλεον. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι χρόνον ἐμμεύαντες ἐν τῇ Ἀττικῇ ὅσον εἶχον τὰ ἐπιτήρεια, ἀνεχώρησαν διὰ Βοιωτῶν, οὐχ ἤπερ ἐσέβαλον. παριόντες δὲ Ὠρωπὸν, τὴν γῆν τὴν Πειραιϊκὴν καλουμένην. ἦν νέμονται Ὠρώπιοι Ἀθηναίων ὑπήκοοι, ἐδήωσαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Πελοπόννησον, διελύθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι.

κδ'. Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι Φύλακας κατεσῆσαντο κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ὥσπερ δὴ ἔμελλον διὰ παντὸς τοῦ πολέμου φυλάξειν· καὶ χίλια τάλαντα ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει χρημάτων ἔδοξεν αὐτοῖς, ἐξαιρέτα ποιησαμένοις, χωρὶς δέσθαι, καὶ μὴ ἀναλοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἄλλων πολεμεῖν· ἦν δέ τις εἶπη ἢ ἐπιψηφίσῃ κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα ἐς ἄλλο τι, ἦν μὴ οἱ πολέμιοι νῆϊτι στρατῷ ἐπικλέωσι τῇ πόλει, καὶ δέη ἀμύνασθαι, θάνατον (τὴν) ζημίαν ἐπέδεντο. τριῆρεις τε μετ' αὐτῶν ἐξαιρέτους ἑκατὸν ἐποίησαντο κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον τὰς βελτίστας. καὶ τριηράρχους αὐταῖς· ὧν μὴ χρῆσθαι μηδεμιᾷ ἐς ἄλλο τι ἢ μετὰ τῶν χρημάτων περὶ τοῦ αὐτοῦ κινδύνου, ἦν δέη. χ

κε'. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ περὶ Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι, καὶ Κερκυραῖοι μετ' αὐτῶν, πεντήκοντα ναυσὶ προσβεβηθηκότες, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐκεῖ συμμάχων, ἄλλα τε ἐκάκουν περιπλέοντες, καὶ ἐς Μεθώνην τῆς Λακωνικῆς ἀποβάντες, τῷ τείχει προσέβαλον ὄντι ἀσθενεῖ, καὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐνότων. ἔτυχε δὲ περὶ τοὺς χώρους τούτους Βρασίδης ὁ Τέλλιθος, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, φρουρὰν ἔχων· καὶ αἰσθόμενος ἐβοήθει τοῖς ἐν τῷ χωρίῳ μετὰ ὑπλιτῶν ἑκατόν. διαδραμῶν δὲ τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον ἰσκειδασμένον κατὰ τὴν χώραν, καὶ πρὸς τὸ τείχος τετραμμένον, ἐσπίπτει ἐς

τὴν Μεθώνην, καὶ ὀλίγους τινὰς ἐν τῇ ἐσδρομῇ ἀπολέσας τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, τὴν τε πόλιν περιεποίησε, καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος πρῶτος τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐπὴνέθη ἐν Σπάρτῃ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ἄραντες παρέπλεον· καὶ σχόντες τῆς Ἠλείας ἐς Φειᾶν, ἐδήγουν τὴν γῆν ἐπὶ δύο ἡμέρας. καὶ προσβοηθήσαντας τῶν ἐκ τῆς κοίλης Ἡλίδος τριακοσίους λογάδας, καὶ τῶν αὐτόθεν ἐκ τῆς περιοικίδος Ἠλείων, μάχῃ ἐκράτησαν. ἀνέμου δὲ κατιόντος μεγάλου, χειμαζόμενοι ἐν ἀλιμένῳ χωρίῳ, οἱ μὲν πολλοὶ ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ περιέπλεον τὸν Ἰχθυὺν καλούμενον τὴν ἄκραν ἐς τὸν ἐν τῇ Φειᾷ λιμένα. οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ ἐν τούτῳ, καὶ ἄλλοι τινὲς οἱ οὐ δυνάμενοι ἐπιβῆναι, κατὰ γῆν χωρήσαντες, τὴν Φειᾶν αἰρούσι· καὶ ὕσερον αἶ τε νῆες περιπλεύσασαι ἀναλαμβάνουσιν αὐτοὺς, καὶ ἐξανάγονται ἐκλιπόντες Φειᾶν· καὶ τῶν Ἠλείων ἢ πολλὴ ἤδη στρατιὰ προσεβεδοηθήκει. παραπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ ἄλλα χωρία, ἐδήγουν.

κς'. Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον οἱ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναῦς ἐξέπεμψαν περὶ τὴν Λοκρίδα, καὶ Εὐβοίας ἅμα φυλακὴν. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Κλεόπομπος ὁ Κλεινίου· καὶ ἀποβάσεις ποιησάμενος, τῆς τε παραδασσίου ἔσιν ἃ ἐδήωσε, καὶ Θρόνιον εἶλεν· ὁμήρους τε ἔλαβεν αὐτῶν, καὶ ἐν Ἀλώπῃ τοὺς βοηθήσαντας Λοκρῶν μάχῃ ἐκράτησεν.

κζ'. Ἀνέστησαν δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ ἐξ Αἰγίνης Ἀθηναῖοι, αὐτοὺς τε καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐπικαλέσαντες οὐχ ἥκιστα τοῦ πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι. καὶ τὴν Αἰγίαν ἀσφαλέσερον ἐφαίνετο τῇ Πελοποννήσῳ ἐπικειμένην, αὐτῶν πέμψαντες ἐποίκουσ, ἔχουσ· καὶ ἐξέπεμψαν ὕσερον οὐ πολλῶ ἐς αὐτὴν τοὺς οἰκήτορας. ἐκπεσούσι δὲ τοῖς Αἰγινήταις οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδωσαν Θυρέαν οἰκεῖν, καὶ τὴν γῆν νέμεσθαι, κατὰ τε τὸ Ἀθηναίων διάφορον, καὶ ὅτι σφῶν εὐεργέται ἦσαν ὑπὸ τὸν σεισμόν, καὶ τῶν Εἰλώτων τὴν ἐπανάσασιν. ἢ δὲ Θυρέατις γῆ, μεθόρια τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς ἔσιν, ἐπὶ θάλασσαν καθήκουσα. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐνταῦθα ὤκησαν, οἱ δ' ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.

κή. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους νομηνία κατὰ σελήνην (ὡσπερ καὶ μόνον δοκεῖ εἶναι γίνεσθαι δυνατόν) ὁ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν, καὶ πάλιν ἀνεπληρώθη, γενόμενος μηνοειδής, καὶ ἀσέζων τινῶν ἐκφανέντων.

κδ'. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει Νυμφόδωρον τὸν Πύθειον, ἄνδρα Ἀδοήριτην, οὗ εἶχε τὴν ἀδελφὴν Σιτάλκης, δυνάμενον παρ' αὐτῷ μέγα, οἱ Ἀθηναῖοι, πρότερον πολέμιον νομίζοντες, πρόξενον ἐποιήσαντο, καὶ μετεπέμψαντο βουλόμενοι Σιτάλκην σφίσι τὸν Τήρειον Θρακῶν βασιλεῖα ξύμμαχον γενέσθαι. ὁ δὲ Τήρης οὗτος, ὁ τοῦ Σιτάλκου πατρὸς, πρῶτος Ὀδρυσαῖς τὴν μεγάλην βασιλείαν ἐπιπλέον τῆς ἄλλης Θρακίας ἐποίησε. πολὺ γὰρ μέρος καὶ αὐτόνομον ἐστὶ Θρακῶν. Τηρεῖ δὲ τῷ Πρῶκην τὴν Πανδίωνος ἀπ' Ἀθηναίων σχόντι γυναῖκα, προσῆκεν ὁ Τήρης οὗτος οὐδέν. οὐδὲ τῆς αὐτῆς Θρακίας ἐγένοντο· ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Δαυλίᾳ τῆς Φωκίδος νῦν καλουμένης γῆς ὁ Τηρεὺς ὤκει, τότε ὑπὸ Θρακῶν οἰκουμένης· (καὶ τὸ ἔργον τὸ περὶ τὸν Ἴτυν αἱ γυναῖκες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἔπραξαν. πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ἐν ἀηδόνας μνήμη Δαυλιάς ἢ ὄρου ἐπωνόμασαι. εἰκὸς δὲ καὶ τὸ κῆδος Πανδίωνα ξυνάφασθαι τῆς θυγατρὸς διὰ τοσούτου, ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους, μᾶλλον ἢ διὰ πολλῶν ἡμερῶν ἐς Ὀδρυσας ὁδῶ.) Τήρης δὲ, οὔτε τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχων, βασιλεὺς τε πρῶτος ἐν κράτει Ὀδρυσῶν ἐγένετο. οὗ δὴ ὄντα τὸν Σιτάλκην οἱ Ἀθηναῖοι ξύμμαχον ἐποιήσαντο, βουλόμενοι σφίσι τὰ ἐπὶ Θρακίας χωρία καὶ Περδίκκην ξυνελεῖν αὐτόν. ἐλθὼν τε ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Νυμφόδωρος τὴν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμαχίαν ἐποίησε, καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναῖον. τὸν τε ἐπὶ Θρακίας πόλεμον ὑπεδέχετο καταλύσειν. πείσειν γὰρ Σιτάλκην πέμπειν στρατιὰν Θρακίαν Ἀθηναίοις ἰππέων τε καὶ Πελτασῶν. ξυνεβίβασε δὲ καὶ τὸν Περδίκκην τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ Θέρμην αὐτῷ ἔπεισεν ἀποδοῦναι. ξυνεστράτευσέ τ' ἐκ τούτου Περδίκκας ἐπὶ Χαλκιδέας μετ' Ἀθηναίων, καὶ Φορμίλωνος. οὕτω μὲν Σιτάλκης τε ὁ Τήρειος, Θρακῶν βασιλεὺς, ξύμμαχος ἐγένετο Ἀθηναίοις, καὶ Περδίκκας ὁ Ἀλεξάνδρου, Μακεδόνων βασιλεὺς.

λ'. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν Ἀθηναῖοι, ἔτι ὄντες περὶ Πελοπόννησον, Σόλιόν τε Κορινθίων πόλισμα αἰροῦσι, καὶ παραδιδώσι Παλιρεῦσιν Ἀκαρνανῶν μόνοις τὴν γῆν καὶ πόλιν νέμεσθαι. καὶ Ἄσακον, ἧς Εὐάρχος ἐτυράννει, λαβόντες κατὰ κράτος, καὶ ἐξέλασαντες αὐτὸν, τὸ χωρίον εἰς τὴν ξυμμαχίαν προσεποιήσαντο. ἐπὶ τε Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον προσπλεύσαντες, προσηγάγοντο ἀνευ μάχης. κεῖται δὲ ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν καὶ Λευκάδα· τετράπολις οὖσα, Παλλῆς, Κράνιοι, Σαμαῖοι, Πρῶναιοι. ὕστερον δ' οὐ πολλῶ ἀνεχώρησαν αἱ νῆες εἰς τὰς Ἀθήνας.

λα'. Περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τῷ θέρους τούτου, Ἀθηναῖοι πανδημεί, αὐτοὶ καὶ οἱ μέτοικοι ἐσέβαλον εἰς τὴν Μεγαρίδα, Περικλέους τοῦ Ξανδίππου στρατηγοῦντος. καὶ οἱ περὶ Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν (ἔτυχον γὰρ ἤδη ἐν Αἰγίνῃ ὄντες) ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμενοι, ὡς ἤσθοντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανστρατιᾶ ἐν Μεγάροις ὄντας, ἐπλευσαν παρ' αὐτοὺς, καὶ ξυνεμίχθησαν. στρατόπεδόν τε μέγιστον δὴ τοῦτο ἀδρόον Ἀθηναίων ἐγένετο, ἀκμαζούσης ἔτι τῆς πόλεως, καὶ οὐπω νενοσηκυίας. μυρίων γὰρ ὀπλιτῶν οὐκ ἐλάσσους ἦσαν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι· χωρὶς δὲ, αὐτοῖς οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ τρισχίλιοι ἦσαν. μέτοικοι δὲ ξυνεσέβαλον οὐκ ἐλάσσους τρισχιλίων ὀπλιτῶν. χωρὶς δὲ, ὁ ἄλλος ὄμιλος ψιλῶν οὐκ ὀλίγος. δῆψαντες δὲ τὰ πολλὰ τῆς γῆς, ἀνεχώρησαν. ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλαι [πολλαί] ὕστερον ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ ἔτος ἕκασον ἐσβολαὶ Ἀθηναίων εἰς τὴν Μεγαρίδα, καὶ ἰππέων, καὶ πανστρατιᾶ, μέχρις οὗ Νίσαια ἐάλω ὑπ' Ἀθηναίων.

λβ'. Ἐτειχίσθη δὲ καὶ Ἀταλάντη ὑπ' Ἀθηναίων φρούριον, τοῦ θέρους τούτου τελευτῶντος, ἢ ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις νήσος, ἐξήμη πρότερον οὖσα, τοῦ μὴ λησᾶς ἐκπλέοντας ἐξ Ὀποῦντος καὶ τῆς ἄλλης Λοκροῖδος, κακουργεῖν τὴν Εὐβοίαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει τούτῳ, μετὰ τὴν τῶν Πελοποννησίων ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναχώρησιν, ἐγένετο.

λγ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Εὐάρχος ὁ Ἀκαρναν, βουλούμενος εἰς τὴν Ἄσακον κατελθεῖν, πείθει Κορυμβίους τεσσαράκοντα ναυσὶ καὶ πεντακοσίοις καὶ

χιλίους ὀπλίταις ἑαυτὸν κατάγειν πλεύσαντας· καὶ αὐτὸς ἐπικούρους τινὰς προσεμισθώσατο. ἤρχον δὲ τῆς στρατίας Εὐφαιμίδας τε ὁ Ἄρισωνόμου, καὶ Τιμόξενος ὁ Τιμοκράτους, καὶ Εὐμαχος ὁ Χρῦσιδος. καὶ πλεύσαντες, κατήγαγον· καὶ τῆς ἄλλης Ἀκαρνανίας τῆς περὶ θάλασσαν ἔστιν ἅ χωρία βουλόμενοι προσποιήσασθαι, καὶ πειραθέντες, ὡς οὐκ ἠδύναντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου. σχόντες δ' ἐν τῷ παράπλω ἐς Κεφαλλήναιαν, καὶ ἀπόβασιν ποιησάμενοι ἐς τὴν Κρανίων γῆν, ἀπατηθέντες ὑπ' αὐτῶν ἐξ ὁμολογίας τινός, ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι σφῶν αὐτῶν, ἐπιθεμένων ἀπροσδοκῆτως τῶν Κρανίων· καὶ βιαιότερον ἀναγαγόμενοι, ἐκομίσθησαν ἐπ' οἴκου.

λδ'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι, οἱ Ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι, δημοσίᾳ ταφὰς ἐποιήσαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρῶτον ἀποθανόντων, τρώπῳ τοιαύτῃ. τὰ μὲν ὅσα προτίθενται τῶν ἀπογενομένων, πρότρυτα σκηνὴν ποιήσαντες, καὶ ἐπιφέρει τῷ αὐτοῦ ἕκαστος ἦν τι βούληται. ἐπειδὴν δὲ [καὶ] ἡ ἐκφορὰ ἦ, λάρνακας κυπαρισσίνας ἄγουσιν ἄμαξαι, φυλῆς ἐκάστης μίαν. ἔνεσι δὲ καὶ τὰ ὅσα ἦς ἕκαστος ἦν φυλῆς. μία δὲ κλίνη κενὴ φέρεται ἐστραμμένη τῶν ἀφανῶν, οἳ ἂν μὴ εὐρεθῶσιν ἐς ἀναίρεσιν. ξυνεκφέρει δὲ ὁ βουλόμενος καὶ ἀσῶν καὶ ξένων. καὶ γυναῖκες πάρειςιν αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον, ὀλοφυρόμεναι. τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ καλλίστου πρῶτου τῆς πόλεως. (καὶ αἰεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλὴν γε τοὺς ἐν Μαγαθῶνι. ἐκείνων δὲ διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες, αὐτοῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν.) ἐπειδὴν δὲ κρύψωσι γῆ, ἀνης ἡρημένος ὑπὸ τῆς πόλεως, ὃς ἂν γνώμη τε δοκῆ μὴ ἄξύνετος εἶναι, καὶ ἀξιώματι προσήκη, λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον τὸν πρέποντα. μετὰ δὲ ταῦτο ἀπέρχονται. ὧδε μὲν θάπτουσι· καὶ διὰ παντὸς τοῦ πολέμου, ὁπότε ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανδίππου ἡρέθη λέγειν. καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προσελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς ἐπιπλεῖσον τοῦ ὀμίλου, ἔλεγε τοιαύδε.

λέ'. "ΟΙ μὲν πολλὰ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων
 "ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε,
 "ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θάπτομένοις
 "ἀγορεύεσθαι αὐτόν. ἐμοὶ δ' ἂν ἀρκοῦν ἐδόκει εἶναι,
 "ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων, ἔργῳ καὶ δηλοῦ-
 "σθαι τὰς τιμὰς, οἷα καὶ νῦν περὶ τὸν τάφον τόνδε
 "δημοσίᾳ παρασκευασθέντα ὁρᾶτε· καὶ μὴ ἐν ἐνὶ
 "ἀνδρὶ πολλῶν ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι, εὖ τε καὶ χεῖρον
 "εἰπὸντι πρὸς αὐτῶν. χαλεπὸν γὰρ τὸ μετρίως εἰπεῖν,
 "ἐν ᾧ μόλις καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται.
 "ὅ, τε γὰρ ξυνειδῶς καὶ εὐνοῦς ἀχροατῆς τάχ' ἂν τι
 "ἐνδεσσεύρως πρὸς ἃ βούλεται τε καὶ ἐπίσεται νομί-
 "σειε δηλοῦσθαι· ὅ, τε ἄπειρος, ἔστιν ἃ καὶ πλεονάζε-
 "σθαι, διὰ φθόνον, εἴτι ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἀκούσι.
 "μέχρι γὰρ τοῦδε ἀνεκτοὶ οἱ ἐπαινοὶ εἰσι περὶ ἐτέρων
 "λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἰκανὸς
 "εἶναι ὁρᾶσθαι τι ὧν ἤκουσε· τῷ δὲ ὑπερβάλλουσι αὐ-
 "τῶν φθονοῦντες ἤδη, καὶ ἀπιστοῦσιν. ἐπειδὴ δὲ τοῖς
 "πάλαι οὕτως ἐδοκιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρῆ
 "καὶ ἐμὲ ἐπόμενον τῷ νόμῳ, πειραῖσθαι ὑμῶν τῆς
 "ἐκάστου βουλήσεώς τε καὶ δόξης τυχεῖν ὡς ἐπι-
 "πλεῖσον.

λς'. "Ἀρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον.
 "δίκαιον γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῶνδε
 "τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ
 "χώραν αἰεὶ οἱ αὐτοὶ οἰκοῦντες, διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνο-
 "μένων μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδωσαν.
 "καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου, καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ
 "πατέρες ἡμῶν. κτησάμενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο
 "ὄσπην ἔχομεν ἀρχὴν, οὐκ ἀπόνως ἡμῖν τοῖς νῦν προσ-
 "κατέλιπον. τὰ δὲ πλέω αὐτῆς αὐτοὶ ἡμεῖς οἶδε,
 "οἱ νῦν ἔτι ὄντες μάλισα ἐν τῇ καθ' ἑσθλαίᾳ ἡλικίᾳ,
 "ἐπηξήσαμεν, καὶ τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι παρσκευά-
 "σαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην ἀνταρκεςάτην.
 "ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα, οἷς ἕκαστα
 "ἐκτέθη, ἢ εἴτι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ
 "Ἕλληνα πόλεμον ἐπιόντα προθύμως ἡμυνάμεθα,
 "μακροηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, ἕασω. ἀπὸ δὲ
 "οἷας τε ἐπιτηγρεύσεως ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ, καὶ μεθ' οἷας

“ πολιτείας, καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα ἐγένετο, ταῦ-
 “ τα δηλώσας πρῶτον, εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον,
 “ νομίζων ἐπὶ τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι
 “ αὐτὰ, καὶ τὸν πάντα ὄμιλον καὶ ἀσῶν καὶ ξένων
 “ ξύμφορον εἶναι αὐτῶν ἐπακοῦσαι.

λζ’. “ Χρῶμεθα γὰρ πολιτεία οὐ ζηλούση τοὺς τῶν
 “ πέλαις νόμους, παράδειγμα δὲ αὐτοὶ μάλλον ὄντες
 “ τισὶν, ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν, διὰ τὸ
 “ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ’ ἐς πλείονας οἰκεῖν, δημοκρατία
 “ κέκληται· μέτεσι δὲ, κατὰ μὲν τοὺς νόμους, πρὸς τὰ
 “ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν,
 “ ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ
 “ πλεῖον ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ’ ἀρετῆς προτιμᾶται· οὐδ’
 “ αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων δὲ τι ἀγαθὸν δοῦναι τὴν
 “ πόλιν, ἀξιώματος ἀφανεία κεικώλυται. ἐλευθέρως
 “ δὲ τὰ τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν, καὶ ἐς τὴν
 “ πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ’ ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων
 “ ὑποψίαν, οὐ δι’ ὀργῆς τὸν πέλαις, εἰ καθ’ ἡδονὴν τι
 “ δοῦναι, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηρὰς δὲ τῇ
 “ ὄψει ἀχθηδόνως προσιδέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ
 “ ἴδια προσομιλοῦντες, τὰ δημόσια διὰ ὄεος μάλις
 “ οὐ παρανομοῦμεν· τῶν τε αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροά-
 “ σαι, καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλις αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ’
 “ ἀφελεία τῶν ἀδικουμένων κεῖνται, καὶ ὅσοι ἄγραφοι
 “ ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσι.

λη’. “ Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας
 “ τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μὲν γε καὶ δυσίαις
 “ διετησίαις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρε-
 “ πείσιν, ὧν καθ’ ἡμέραν ἢ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσ-
 “ σαι. ἐπεισέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλειως ἐκ
 “ πάσης γῆς τὰ πάντα· καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν
 “ οἰκειοτέρα τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα
 “ καρποῦσθαι, ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

λη’. “ Διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν με-
 “ λέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. τὴν τε γὰρ πόλιν κοινὴν
 “ παρέχομεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπείργομέν
 “ τινὰ ἢ μαδήματος, ἢ θανάτου, ὃ μὴ κρυφθὲν ἂν
 “ τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ἀφελῆσει. πεισθέντες οὐ
 “ ταῖς παρασκευαῖς τοπλέον καὶ ἀπάταις, ἢ τῷ ἀφ’

“ ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ. καὶ ἐν ταῖς παι-
 “ δαίαις, οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει, εὐθύς νέοι ὄντες, τὸ
 “ ἀνδρεῖον μετέρχονται· ἡμεῖς δὲ, ἀνειμένως διαιτώμενοι,
 “ οὐδὲν ἤσπον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν.
 “ τεκμήριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ’ ἐκάστους,
 “ μετὰ πάντων ὃ’ ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι· τὴν
 “ τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες, οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ
 “ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμε-
 “ νοι ταπλείῳ κρατοῦμεν. ἀθροῖα τε τῇ δυνάμει, ἡμῶν
 “ οὐδεὶς πῶ πολέμιος ἐνέτυχε, διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε
 “ ἄμα ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν ἐν τῇ γῆ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν
 “ αὐτῶν ἐπίπεμψιν. ἦν δὲ πῶ μορῖα τινὶ προσμίξω-
 “ σι, κρατήσαντές τε τινὰς ἡμῶν, πάντας αὐχοῦσιν
 “ ἀπεῶσθαι, καὶ νικηθέντες, ὑφ’ ἀπάντων ἡσση-
 “ σθαι. καίτοι εἰ ῥαθυμία μᾶλλον ἢ πόνων μελέτη,
 “ καὶ μὴ μετὰ νόμων τοπλεῖον ἢ τρόπων ἀνδρείας
 “ ἐθέλομεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε
 “ μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκαμνεῖν, καὶ ἐς αὐτὰ
 “ ἐλθοῦσι, μὴ ἀτολμοτέρους τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαί-
 “ νεσθαι.

μί. “ Καὶ ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι
 “ θαυμάζεσθαι, καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις. φιλοκαλοῦμέν τε
 “ γὰρ μετ’ εὐτελείας, καὶ φιλοσοφοῦμεν ἀνευ μαλα-
 “ κίας· πλοῦτῳ τε ἔργου μᾶλλον ἐν καιρῷ ἢ λόγου
 “ κόμπῳ χρώμεθα· καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν
 “ τινὶ αἰσχρὸν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ, αἰσχιον.
 “ ἔνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἄμα καὶ πολιτικῶν ἐπι-
 “ μέλεια, καὶ ἐτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις, τὰ
 “ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι. μόνοι γὰρ τόν τε μη-
 “ δὲν τῶνδε μετέχοντα, οὐκ ἀπράγμονα ἀλλ’ ἀχρεῖον
 “ νομίζομεν· καὶ αὐτοὶ ἦτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμού-
 “ μεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς
 “ ἔργοις βλάβην ἠγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι
 “ μᾶλλον λόγῳ πρότερον ἢ ἐπὶ ᾧ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν·
 “ διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τότε ἔχομεν, ὥσε τολ-
 “ μᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιγα, καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσο-
 “ μεν, ἐκλογίζεσθαι. ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν
 “ θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτις οὐδ’ ἂν
 “ τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν οἱ τὰ τε δεινὰ καὶ

ἡδέα [σαφέςατα] γιγνώσκοντες, καὶ διὰ ταῦτα
 μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων. καὶ τὰ ἐς
 ἀρετὴν ἠγκυτιόμεθα τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχο-
 ντες εἴ. ἀλλὰ δρῶντες, κτώμεθα τοὺς φίλους. βε-
 θαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν, ὥς ἐφειλομένην
 δι' εὐνοίας ὧ δέδωκε σῶζειν· ὁ δ' ἀντοφείλων, ἀμ-
 βλύτερος, εἰδῶς οὐκ ἐς χάριν ἀλλ' ἐς ὑφείλημα τὴν
 ἀρετὴν ἀποδώσων. καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέροντος
 μᾶλλον λογισμῶ, ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πσιῶ ἀδεῶς
 τινὰ ὠφελοῦμεν.

μα'. " Ξυνελών τε λέγω, τὴν τε πᾶσαν πόλιν, τῆς
 Ἑλλάδος παίδευσιν εἶναι, καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν
 ἂν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλεῖς εἶδη,
 καὶ μετὰ χαρίτων μάλις ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα
 αὐταρχεσθαι. καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ
 παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλή-
 θεια, αὕτη ἢ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε
 τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν
 νῦν ἀκοῆς κρεῖσσων ἐς πείραν ἔρχεται, καὶ μόνη
 οὔτε τῷ πολεμῶ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ'
 οἶον κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὡς
 οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. μετὰ μεγάλων δὲ σημείων
 καὶ οὐ δήτοι ἀμάετυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμε-
 νοι, τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θάυμασθησόμεθα·
 καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὀμήρου ἐπαινέτου, οὔτε
 ὅσας ἔπεσι μὲν τοαυτικά τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν
 ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θά-
 λασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ κατα-
 ναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν
 τε καὶ ἀγαθῶν αἰδία ξυγκατοικίσαντες. περὶ τοιαύτης
 οὔν πόλεως οἶδε τε γενναίως, δικαιοῦντες μὴ ἀφαι-
 ρεθῆναι αὐτὴν, μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν
 λειπομένων πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς
 κάμνειν.

μβ'. " Διὰ δὲ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς πόλεως,
 διδασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῖν εἶναι
 τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει ὁμοίως, καὶ
 τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανεράν σημείους
 καθιστάς. καὶ εἴρηται αὐτῆς τὰ μέγιστα. ἃ γὰρ στή

“ πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε καὶ τῶν τοιῶνδε ἀρεταὶ
 “ ἐκόσμησαν. καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόρ-
 “ ροπος, ὡς περ τῶνδε, ὁ λόγος τῶν ἔργων φανεῖται. δο-
 “ κεῖ δέ μοι ἀηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν, τρώτη τε μνηύουσα,
 “ καὶ τελευταία βεβαίουσα, ἣ νῦν τῶνδε κατασσοφῆ.
 “ καὶ γὰρ τοῖς τᾶλλα χεῖροσι δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πο-
 “ λέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαδίαν προτιθέσθαι.
 “ ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες, κοινῶς μᾶλλον ὠφέ-
 “ λησαν. ἢ ἐκ τῶν ἰδίων ἔβλαψαν. τῶνδε δὲ οὔτε
 “ πλοῦτου τίς τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας ἐμαλα-
 “ κίσθη, οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὡς κἂν ἔτι διαφυγῶν
 “ αὐτὴν πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο.
 “ τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν προδεινότεραν αὐτῶν
 “ λαβόντες, καὶ κινδύνων ἅμα τόνδε κάλλισον νομίσαν-
 “ τες, ἠβουλήθησαν μετ’ αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι,
 “ τῶν δὲ ἐφίεσθαι. ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κατῶ-
 “ θώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἦδη ὄρωμένου
 “ σφίσιν αὐτοῖς ἀξιούντες πεποιθέναί. καὶ ἐν αὐτῷ
 “ τῷ ἀμύνασθαι καὶ παθεῖν, μᾶλλον ἠγησάμενοι, ἢ
 “ τῷ ἐνδόντες σώζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου
 “ ἔφυγον, τὸ δ’ ἔργον τῷ σώματι ὑπέμειναν, καὶ δι’
 “ ἐλαχίστου καιροῦ τύχης ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον
 “ ἢ τοῦ θεοῦς ἀπηλλάγησαν.

μγ’. “ Καὶ οἶδε μὲν προσηκόντως τῇ πόλει τοιοῖδε
 “ ἐγένοντο. τοὺς δὲ λοιποὺς χρῆ ἀσφαλεσέραν μὲν
 “ εὐχεσθαι, ἀτολμοτέραν δὲ μηδὲν ἀξιοῦν τὴν ἐς τοὺς
 “ πολεμίους διάνοιαν ἔχειν, σκοποῦντας μὴ λόγῳ μόνῳ
 “ τὴν ὠφέλειαν. ἦν ἂν τις πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοῦς
 “ ὑμᾶς εἰδότες μηκύνοι, λέγων ὅσα ἐν τῷ τοὺς πο-
 “ λεμίους ἀμύνεσθαι, ἀγαθὰ ἔνεσιν. ἀλλὰ μᾶλλον
 “ τὴν τῆς πόλεως δύναμιν κατ’ ἡμέραν ἔργῳ θεωμέ-
 “ νους, καὶ ἐρασὰς γιγνομένους αὐτῆς. καὶ ὅταν ὑμῖν
 “ μεγάλη δόξη εἶναι, ἐνθυμουμένοις ὅτι τολμῶντες,
 “ καὶ γινώσκοντες τὰ δέοντα, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις
 “ αἰσχυρόμενοι ἄνδρες αὐτὰ ἐκτήσαντο. καὶ ὅποτε καὶ
 “ πείρα του σφαλεῖν, οὐκ οὐκ καὶ τὴν πόλιν γε τῆς
 “ σφετέρας ἀρετῆς ἀξιοῦντες σερίσκειν, κάλλισον δὲ
 “ ἔρανον αὐτῇ προΐεμενοι. κοινῇ γὰρ τὰ σώματα
 “ διδόντες, ἰδίᾳ τὸν ἀγῆρων ἔπαινον ἐλάμβανον, καὶ

“ τὸν τάφον ἐπισημώτατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖνται μᾶλλον,
 “ ἀλλ’ ἐν ᾧ ἡ δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχόντι ἀεὶ καὶ
 “ λόγου καὶ ἔργου καιρῶ ἀείμνητος καταλείπεται.
 “ ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ ση-
 “ λῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ
 “ καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ ἀγραφος μνήμη παρ’
 “ ἑκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδiciaται.
 “ οὐδὲ νῦν ὑμεῖς ζηλώσαντες. καὶ τὸ εὐδαιμον, τὸ ἐλεύ-
 “ θερον· τὸ δὲ ἐλεύθερον, τὸ εὐψυχον κρίναντες, μὴ πε-
 “ ρισοῦσθε τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κα-
 “ κοπραγοῦντες δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, οἷς
 “ ἐλπίς οὐκ ἔσ’ ἀγαθοῦ· ἀλλ’ οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ
 “ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυνεύεται, καὶ ἐν οἷς μάλιστα με-
 “ γάλα τὰ διαφέροντα, ἤν τι πταίσωσιν. ἀλγεινο-
 “ τέρα γὰρ ἀνδρῶν γε φρόνημα ἔχοντι ἢ ἐν τῷ μετὰ
 “ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις, ἢ ὁ μετὰ ρώμης καὶ
 “ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος ἀναίσθητος θά-
 “ νατος.

μδ’. “ Διόπερ καὶ τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρε-
 “ σε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον ἢ παραμυθήσομαι. ἐν
 “ πολυτρόποις γὰρ συμφοραῖς ἐπίσανται τραφέντες. τὸ
 “ δ’ εὐτυχές, οἱ ἂν τῆς εὐπρεπείας λάχωσιν, ὥσπερ
 “ οἷδε μὲν νῦν, τελευταῖης, ὑμεῖς δὲ λύπης· καὶ ἐν οἷς
 “ ἐνευδαιμονῆσαι τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ ἐντελευτῆσαι
 “ ξυμεμέτρῃθι· χαλεπὸν μὲν οὖν αἶδα πεῖθειν ὄν, ὧν
 “ καὶ πολλάκις ἔξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλων εὐτυχίαις,
 “ αἷς ποτὲ καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε· καὶ λύπη οὐχ ὧν ἂν
 “ τις μὴ πειρασάμενος ἀγαθῶν σερίσκηται, ἀλλ’ οὗ
 “ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθείη. καρτερεῖν δὲ χρῆ
 “ καὶ ἄλλων παιδῶν ἐλπίδι, οἷς ἔτι ἡλικία τέκνωσιν
 “ ποιῆσθαι· ἰδίᾳ τε γὰρ τῶν οὐκ ὄντων λήθη οἱ ἐπιγι-
 “ γνόμενοί τισιν ἔσονται· καὶ τῇ πύλει διχόθεν, ἕκ τε
 “ τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι, καὶ ἀσφαλείᾳ ξυνοῖσιν. οὐ γὰρ
 “ οἷόν τε ἴσόν τι ἢ δίκαιον βουλευέσθαι οἱ ἂν μὴ καὶ
 “ παιῖδας ἐκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν.
 “ ὅσοι δ’ αὖ παρηθήκατε, τὸν τε πλείονα, κέρδος ὄν,
 “ εὐτυχεῖτε βίον, ἠγεῖσθε καὶ τόνδε βραχὺν ἔσεσθαι,
 “ καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ κουφίσεσθε. τὸ γὰρ φιλότιμον

“ ἀγήρων μόνον· καὶ οὐκ ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας
 “ τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ τινὲς φασί, μᾶλλον τέρει,·
 “ ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι.

μέ'. “ Παισὶ δ' αὖ ὅσοι τῶνδε πάρεσε, ἢ ἀδελφοῖς,
 “ ὅρῳ μέγαν τὸν ἀγῶνα. τὸν γὰρ οὐκ ὄντα ἅπας
 “ εἶωθεν ἐπαινεῖν· καὶ μόλις ἂν καθ' ὑπερβολὴν ἀρε-
 “ τῆς οὐχ ὅμοιοι ἀλλ' ὀλίγω χείρους κριθεῖντε. φθόνος
 “ γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸν ἀντίπαλον· τὸ δὲ μὴ ἐμπο-
 “ δῶν ἀνανταγωνίσῳ εὐνοία τετίμηται. εἰ δέ με δεῖ
 “ καὶ γυναικείας τὶ ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσου-
 “ ται, μνησθῆναι, βραχεῖα παραινέσει ἅπαν σημα-
 “ νῶ. τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ χείροσι
 “ γενέσθαι, ὑμῖν μεγάλη ἡ δόξα, καὶ οἷς ἂν ἐπ' ἐλά-
 “ χισον ἀρετῆς πᾶρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ἦ.

μς'. “ Εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον ὅσα
 “ εἶχον πρόσφορα· καὶ ἔργῳ, οἱ θαπτόμενοι, τὰ μὲν,
 “ ἤδη κεκόσμηται· τὰ δὲ, αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ
 “ τοῦδε δημοσίᾳ ἢ πόλις μέχρῃς ἤβης θρέψει, ὠφέ-
 “ λιμον ζέφανον τοῖσδ' ἐτε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν
 “ τοικῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα. ἄθλα γὰρ οἷς κεί-
 “ ται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖσδε καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολι-
 “ τεύουσι. νῦν δὲ ἀπολοφραζόμενοι ὄν προσήκει ἐκάσῳ,
 “ ἅπιτε.”

μς'. Τοιοῦσδε μὲν ὁ τάφος ἐγένετο ἐν τῷ χειμῶνι τού-
 τῳ· καὶ διελθόντος αὐτοῦ, πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου
 τοῦδε ἐτελεύτα. Τοῦ δὲ θέρους εὐθύς ἀρχομένου, Πιε-
 λοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὰ δύο μέρη, ὥσπερ καὶ
 τοπρῶτον, ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικὴν, (ἠγεῖτο δὲ Ἀρχί-
 δαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεὺς) καὶ
 καθεζόμενοι ἐδήουν τὴν γῆν. καὶ ὄντων αὐτῶν οὐ πολ-
 λὰς πω ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο
 γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον
 πολλαχόστε ἐγκατασκῆψαι, καὶ περὶ Λῆμνον καὶ ἐν
 ἄλλοις χωρίοις· οὐ μέντοι τοσοῦτός γε λοιμὸς, οὐδὲ
 φθορὰ οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέ-
 σθαι. οὔτε γὰρ ἰατροὶ ἤρχον τοπρῶτον θεραπεύοντες
 ἀγνοία, ἀλλ' αὐτοὶ μάλιχα ἔθνησκον ὅσῳ καὶ μάλιχα
 προσήεσαν, οὔτε ἄλλη ἀνθρωπεῖα τέχνη οὐδεμία. ὅσα

τε πρὸς ἱεροῖς ἰκέτευσαν, ἢ μαντείοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐχρήσαντο, πάντα ἀνωφελῆ ἦν. τελευτῶντές τε αὐτῶν ἀπέστησαν, ὑπὸ τοῦ κακοῦ νικώμενοι.

μη΄. Ἡρξάτο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ Αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην κατέβη, καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν. ἐς δὲ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναιῶς ἐνέπεσε· καὶ τοπρῶτον ἐν τῷ Πειραιεῖ ἤψατο τῶν ἀνθρώπων, ὡσεὶ καὶ ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρμακα ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα. κρῆναι γὰρ οὕτω ἦσαν αὐτόθι. ὕπερον δὲ καὶ ἐς τὴν ἄνω πόλιν ἀφίκετο, καὶ ἔδνησκον πολλῶ μᾶλλον ἤδη. λεγέτω μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ ὡς ἕκαστος γινώσκει, καὶ ἰατρός, καὶ ἰδιώτης, ἀφ' οὔτου εἰκὸς ἦν γενέσθαι αὐτὸ, καὶ τὰς αἰτίας ἄσυνας νομίζει τοσαύτης μεταβολῆς ἱκανὰς εἶναι δύναμιν ἐς τὸ μεταστῆσαι σχεῖν· ἐγὼ δὲ οἶόν τε ἐγίγνετο λέξω, καὶ ἀφ' ὧν ἂν τις σκοπῶν, εἶποτε καὶ αὖθις ἐπιπέσοι, μάλισ' ἂν ἔχοι τὶ προειδὼς μὴ ἀγνοεῖν, ταῦτα δηλώσω, αὐτὸς τε νοσήσας, καὶ αὐτὸς ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας.

μηδ΄. Τὸ μὲν γὰρ ἔτος, ὡς ὠμολογεῖτο, ἐκ πάντων μάλισα δὴ ἐκείνο ἀνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας ἐτύγχανεν ὄν· εἰ δέ τις καὶ προέκαμνέ τι, ἐς τοῦτο πάντα ἀπεκρίθη. τοὺς δ' ἄλλους ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως, ἀλλ' ἐξαίφνης, ὑγιεῖς ὄντας, πρῶτον μὲν τῆς κεφαλῆς δέξμαι ἰσχυραὶ, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθρήματα καὶ φλόγῳσις ἐλάμβανε. καὶ τὰ ἐντὸς, ἢ τε φάρυγξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐδὺς αἱματώδη ἦν, καὶ πνεῦμα ἄτοπον καὶ θυσιῶδες ἠφίει· ἔπειτα, ἐξ αὐτῶν πταρμὸς καὶ βράγχος ἐπεγίγνετο. καὶ ἐν οὐ πολλῶ χρόνῳ κατέβαινεν ἐς τὰ στήθη ὁ πόνος, μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ· καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν σφίξαι, ἀνέσρεφέ τε αὐτὴν, καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὀνομασμέναι εἰσὶν, ἐπήεσαν, καὶ αὐται μετὰ ταλαιπωρίας μεγάλης· λύγξ τε τοῖς πλείοσιν ἐνέπιπτε κενὴ, σπασμὸν ἐνδιδούσα ἰσχυρὸν, τοῖς μὲν, μετὰ ταῦτα λωφήσαντα, τοῖς δὲ, καὶ πολλῶ ὕπερον. καὶ τὸ μὲν ἔξωθεν ἀπτομένῳ σώματι, οὐκ ἄγαν θερμὸν ἦν, οὔτε χλωρὸν, ἀλλ' ὑπέρυθρον, πελιδνόν, φλυκταίναις μικραῖς καὶ ἔλκεσιν ἐξηθηκόσ·

τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκαίετο, ὥςτε μῆτε τῶν πάντων λεπτῶν ἱματίων καὶ σινδόνων τὰς ἐπιβολὰς, μῆτ' ἄλλο τι ἢ γυμνὸν ἀνέχεσθαι, ἤδιςά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ρίπτειν. καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἡμελημένων [ἀνθρώπων] καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα, ἀπαύσω τῇ δίψῃ ^{h. 105} ξυνεχόμενοι. καὶ ἐν τῷ ὁμοίῳ καθεῖσθαι τό, τε πλέον καὶ ἔλασσον ποτόν. καὶ ἡ ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν καὶ ἡ ἀγρυπνία ἐπέκειτο διαπαντός· καὶ τὸ σῶμα, ὅσον περ χρόνον καὶ ἡ νόσος ἀκμάζει, οὐκ ἐμαραινέτο, ἀλλ' ἀντεῖχε παρὰ δόξαν τῇ ταλαιπωρίᾳ. ὥςτε ἡ διεφθειρόντο οἱ πλεῖστοι ἐνναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι ὑπὸ τοῦ ἐντὸς καύματος, ἔτι ἔχοντές τι δυνάμειος, ἢ, εἰ διαφύγοιεν, ἐπικατιόντος τοῦ νοσήματος ἐς τὴν κοιλίαν, καὶ ἐλκώσεώς τε αὐτῇ ἰσχυρᾶς ἐγγιγνομένης, καὶ διαρροίας ἅμα ἀκράτου ἐπιπιπτούσης, οἱ πολλοὶ ὕστρον διὰ τὴν ἀσθένειαν διεφθειρόντο. [καὶ] διεξίει γὰρ διὰ παντός τοῦ σώματος ἄνωθεν ἀρξάμενον τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ πρῶτον ἰδρῶδὲν κακόν· καὶ εἴτις ἐκ τῶν μεγίστων περιγένοιτο, τῶν γε ἀκρωτηρίων ἀντίληψις αὐτοῦ ἐπεσήμαινε. κατέσκηπτε γὰρ καὶ ἐς τὰ αἰδοῖα, καὶ ἐς ἄκρας χεῖρας, καὶ πόδας· καὶ πολλοὶ σφεισκόμενοι τούτων διέφευγον· εἰσὶ δ' οἱ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. τοὺς δὲ καὶ λήθη ἐλάμβανε παραυτίκα ἀνασάντας τῶν πάντων ὁμοίως, καὶ ἡγνόησαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐπιτηδεῖους.

ν'. Γενόμενον γὰρ κρεῖισσον λόγου τὸ εἶδος τῆς νόσου, τὰ τε ἄλλα χαλεπωτέως ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν προσέπιπτεν ἐκάσῳ, καὶ ἐν τῷδε ἐδήλωσε μάλισα ἄλλο τι ὄν ἢ τῶν ξυντρόφων τι. τὰ γὰρ ὄνεα καὶ τετράποδα ὅσα ἀνθρώπων ἀπτεται, πολλῶν ἀτάφων γιγνομένων, ἢ οὐ προσήει, ἢ γευσάμενα διεφθείρετο. τεκμήριον δὲ, τῶν μὲν τοιούτων ὀρνίθων ἐπίλειψις σαφῆς ἐγένετο, καὶ οὐχ ἐιωρῶντο οὔτε ἄλλως, οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν. οἱ δὲ κύνες μᾶλλον αἰσθησιν παρῆχον τοῦ ἀποβαίνοντος, διὰ τὸ ξυνδαιταῖσθαι.

να'. Τὸ μὲν οὖν νόσημα, πολλὰ καὶ ἄλλα παραλιπόντι ἀτοπίας, ὡς ἐκάσῳ ἐτύγχανέ τι διαφερόντως ἐτέρῳ πρὸς ἕτερον γιγνόμενον, τοιοῦτον ἦν ἐπίπαν τὴν ἰδέαν. καὶ ἄλλο παρῆλυπει κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον οὐδὲν τῶν

εἰωθότων· ὁ δὲ καὶ γένοιτο, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. ἔθνησκον δὲ, οἱ μὲν, ἀμελεία, οἱ δὲ, καὶ πᾶν θεραπευόμενοι. ἐν τε οὐδὲν κατέστη ἴαμα, ὡς εἰπεῖν, ὅ τι χρῆν προσφέροντας ὠφελεῖν. τὸ γὰρ τῷ ξυνευγκῶν ἄλλον τοῦτο ἔβλαπτε. σώμα τε αὐταρκές ὃν οὐδὲν διεφάνη πρὸς αὐτὸ, ἰσχύος περὶ ἢ ἀσθενείας, ἀλλὰ πάντα ξυνήρει, καὶ τὰ πάσῃ διαίτῃ θεραπευόμενα. δεινότατον δὲ πάντως ἦν τοῦ κακοῦ, ἢ τε ἀθυμία, ὅποτε τις αἰσθοίτο κάμναν, (πρὸς γὰρ τὸ ἀνέλπισον εὐδὺς τραπόμενοι τῇ γνώμῃ, πολλῶ μᾶλλον προΐεντο σφᾶς αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀντεῖχον,) καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ' ἑτέρου, θεραπείας ἀναπιμπλάμενοι, ὥσπερ τὰ πρόβατα, ἔθνησκον· καὶ τὸν πλεῖστον φθόρον τοῦτο ἐνεποίει. εἴτε γὰρ μὴ θέλοιεν δεδιότες ἀλλήλοις προσιέναι, ἀπώλλυντο ἔρημοι, καὶ οἰκίαι πολλὰ ἐκενώθησαν ἀπορία τοῦ θεραπεύσαντος· εἴτε προσίοιεν, διεφθείροντο· καὶ μάλιστα οἱ ἀρετῆς τὶ μεταποιούμενοι. αἰσχύνη γὰρ ἠφείδουν σφῶν αὐτῶν, ἐσίοντες παρὰ τοὺς φίλους, ἐπεὶ καὶ τὰς ὀλοφύρσεις τῶν ἀπογιγνομένων τελευτῶντες καὶ οἱ οἰκῆοι ἐξέκαμνον, ὑπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ νικώμενοι. ἐπιπλέον δὲ ὁμως οἱ διαπεφευγότες τὸν τε θνήσκοντα καὶ τὸν πονούμενον ὠκτίζοντο, διὰ τὸ προειδέναι τε, καὶ αὐτοὶ ἦδη ἐν τῷ θαρσαλέῳ εἶναι. οἷς γὰρ τὸν αὐτὸν, ὡς καὶ κτείνειν, οὐκ ἐπελάμβανε. καὶ ἐμακαρίζοντό τε ὑπὸ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτοὶ τῷ παραχρήμα περιχαρεῖ, καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον ἐλπιδος τὶ εἶχον κούφης μὴδ' ἂν ὑπ' ἄλλου νοσήματος ποτὲ ἔτι διαφραῖναι. —

ββ'. Ἐπίσσε δ' αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς τῷ ὑπάρχοντι πόνῳ καὶ ἡ ξυγκομιδῇ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄξυ, καὶ οὐχ ἦσσαν τοὺς ἐπελθόντας. οἰκιῶν γὰρ οὐχ ὑπαρχουσῶν, ἀλλ' ἐν καλύβαις πνιγηραῖς ὥρα ἔτους διαιτωμένων, ὁ φθόρος ἐγίγνετο, οὐδενὶ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ' ἀλλήλοις ἀποθνήσκοντες ἔκειντο· καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκαλινδοῦντο, καὶ περὶ τὰς κρήνας ἀπάσας, ἡμιθνήτες, τῇ τοῦ ὕδατος ἐπίθυμία. τὰ τε ἱερά, ἐν οἷς ἐσκήνηντο, νεκρῶν πλέα ἦν, αὐτοῦ ἐναποθνήσκόντων. ὑπερβιαζομένου γὰρ τοῦ κακοῦ, οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔχοντες ὅ, τι γένηνται, ἐς ὀλιγορίαν ἐτράποντο καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων ὁμοίως· νόμοι τε πάντες συνεταρά-

χρησαν, οἷς ἐχρῶντο πρότερον περὶ τὰς ταφάς. ἔταπτον δὲ ὡς ἕκαστος ἠδύνατο. καὶ πολλοὶ ἐς ἀναισχύντους θήκας ἐτρέποντο, σπάνει τῶν ἐπιτηδείων, διὰ τὸ συχνοὺς ἤδη προτεθῆναι σφίσιν. ἐπὶ πυρὰς γὰρ ἀλλοτρίας, φθάσαντες τοὺς νήσαντας, οἱ μὲν, ἐπιθέντες τὸν ἑαυτῶν νεκρὸν ὑφῆπτον, οἱ δὲ, καιομένου ἄλλου, ἄνωθεν ἐπιβαλόντες ὄν φέροιεν, ἀπήεσαν.

γ'. Πρῶτόν τε ἤρξε καὶ ἐς τάλλα τῇ πόλει ἐπιπλέον ἀνομίας τὸ νόσημα. ῥᾶον γὰρ ἐτόλμα τις ἂ πρότερον ἀπεκρύπτετο μὴ καθ' ἠδονὴν ποιεῖν, ἀγχίτροφον τὴν μεταβολὴν ὁρῶντες τῶν τ' εὐδαιμόνων καὶ αἰφνιδίως θνησκόντων, καὶ τῶν οὐδὲν πρότερον κεκτημένων, εὐδύς δὲ τὰ κείνων ἐχόντων. ὥσε ταχείας τὰς ἐπαυρέσεις καὶ πρὸς τὸ τερπνὸν ἠξίουσι ποιεῖσθαι, ἐφήμερα τὰ τε σώματα καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως ἠγούμενοι. καὶ τὸ μὲν προσαλαιπυρεῖν τῶ ὀόξαντι καλῶ, οὐδεὶς πρόθυμος ἦν, ἀδήλον νομίζων εἰ πρὶν ἐπ' αὐτὸ ἐλθεῖν, διαφθαρήσεται· ὅ, τι δὲ ἦδαι τε ἠδὲ καὶ πανταχόθεν τὸ ἐς αὐτὸν κερδαλέον, τοῦτο καὶ καλὸν καὶ χρήσιμον κατέστη. θεῶν δὲ φόβος, ἢ ἀνθρώπων νόμος οὐδεὶς ἀπέιργε· τὸ μὲν, κρίνοντες ἐν ὁμοίῳ καὶ σέβειν καὶ μὴ, ἐκ τοῦ πάντας ὁρᾶν ἐν ἴσῳ ἀπολλυμένους· τῶν δὲ ἀμαρτημάτων οὐδεὶς ἐλπίζων μέχρι τοῦ δίκην γενέσθαι βίους ἂν τὴν τιμωρίαν ἀντιδοῦναι· πολὺ δὲ μείζω τὴν ἤδη κατεψηφισμένην σφῶν ἐπικρεμασθῆναι, ἢ πρὶν ἐμπεσεῖν, εἰκὸς εἶναι τοῦ βίου τὴ ἀπολαῦσαι.

δ'. Τοιούτω μὲν πάθει οἱ Ἀθηναῖοι περιπεσόντες ἐπιέζοντο, ἀνθρώπων τε ἔνδον θνησκόντων, καὶ γῆς ἔξω ὀηουμένης. ἐν δὲ τῶ κακῶ, οἷα εἰκὸς, ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦδε τοῦ ἔπους, φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι πάλαι ἄδεδεσθαι,

Ἦξει Δωριακὸς πόλεμος, καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῶ.

Ἐγένετο μὲν οὖν ἔρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ λοιμὸν ἀνομάσθαι ἐν τῶ ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ λιμόν. ἐνίκησε δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰκότως, λοιμὸν εἰρησθαι. οἱ γὰρ ἀνθρώποι πρὸς ἅ ἔπασχον, τὴν μνήμην ἐποιοῦντο. ἦν δὲ γε, οἶμαι, ποτὲ ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ

Δωρικὸς τοῦδε ὕσερος, καὶ ξυμβῆ γενέσθαι λιμὸν, κατὰ τὸ εἰκὸς οὕτως ἄσονται. μνήμη δὲ ἐγένετο καὶ τοῦ Λακεδαιμονίων χρησηρίου τοῖς εἰδόσιν, ὅτε ἐπερωτῶσιν αὐτοῖς τὸν θεὸν εἰ χρὴ πολεμεῖν, ἀνείλε κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι. περὶ μὲν οὖν τοῦ χρησηρίου, τὰ γιγνόμενα εἴκαζον ὅμοια εἶναι. ἐσβεβληκότων δὲ τῶν Πελοποννησίων, ἡ νόσος ἤρξατο εὐθύς. καὶ ἐς μὲν Πελοπόννησον οὐκ ἐσηλθεν, ὅ, τι καὶ ἄξιον εἰπεῖν, ἐπενείματο δὲ Ἀθήνας μὲν μάλισα, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων χωρίων τὰ πολυανθρωπότατα. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νόσον γενόμενα.

νε'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἔτεμον τὸ πεδίον, παρῆλθον ἐς τὴν Πάραλον γῆν καλουμένην, μέχρι Λαυρίου ὄρους, οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλα ἐσὶν Ἀθηναίοις. καὶ πρῶτον μὲν ἔτεμον ταύτην ἢ πρὸς Πελοπόννησον ὄρα, ἔπειτα δὲ τὴν πρὸς Εὐβοίαν τε καὶ Ἄνδρον τετραμμένην. Περικλῆς δὲ, στρατηγὸς ὢν καὶ τότε, περὶ μὲν τοῦ μὴ ἐπεξίεναι τοὺς Ἀθηναίους, τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχεν ὥσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐσβολῇ.

νς'. Ἔτι δ' αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ὄντων, πρὶν ἐς τὴν παραλίαν γῆν ἐλθεῖν, ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλου τῇ Πελοποννήσῳ παρεσκευάζετο, καὶ ἐπειδὴ ἔτοιμα ἦν, ἀνήγετο. ἦγε δ' ἐπὶ τῶν νεῶν ὀπλίτας Ἀθηναίων τετρακισχιλίους, καὶ ἰππέας τριακοσίους, ἐν ναυσὶν ἰπαγωγαῖς πρῶτον τότε ἐκ τῶν παλαιῶν [νεῶν] ποιηθείσαις. ξυνεστρατεύοντο δὲ καὶ Χῆοι καὶ Λέσβιοι πεντήκοντα ναυσίν. ὅτε δὲ ἀνήγετο ἡ στρατιὰ αὕτη Ἀθηναίων, Πελοποννησίους κατέλιπον τῆς Ἀττικῆς ὄντας ἐν τῇ παραλίᾳ. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Ἐπίδαυρον τῆς Πελοποννήσου, ἔτεμον τῆς γῆς τὴν πολλήν· καὶ πρὸς τὴν πόλιν προσβαλόντες, ἐς ἐλπίδα μὲν ἦλθον τοῦ ἐλεῖν, οὐ μέντοι προεχώρησέ γε. ἀναγαγόμενοι δὲ ἐκ τῆς Ἐπιδαύρου, ἔτεμον τὴν τε Τροιζηνίδα γῆν καὶ τὴν Ἀλιάδα, καὶ τὴν Ἐρμιονίδα. ἔσι δὲ πάντα ταῦτα ἐπιθαλάσσια τῆς Πελοποννήσου. ἄραντες δὲ ἀπ' αὐτῶν, ἀφίκοντο ἐς Πρασιάς, τῆς Λακωνικῆς πόλιςμα ἐπιθαλάσσιον, καὶ τῆς τε γῆς ἔτεμον καὶ αὐτὸ τὸ πόλιςμα εἶλον, καὶ

ἐπόρθησαν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἐπ' οἴκῳ ἀνεχώρησαν. τοὺς δὲ Πελοποννησίους οὐκέτι κατέλαβον ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντας, ἀλλ' ἀνακεχώρηκός τας.

νζ'. Ὅσον ἡ χρόνον οἵτε Πελοποννήσιοι ἦσαν ἐν τῇ γῆ τῶν Ἀθηναίων, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐσράτευον ἐπὶ τῶν νεῶν, ἡ νόσος ἔν τε τῇ στρατιᾷ τοὺς Ἀθηναίους ἔφθειρε καὶ ἐν τῇ πόλει. ὥς καὶ ἐλέχθη, τοὺς Πελοποννησίους δείσαντας τὸ νόσημα, ὡς ἐπυθάνοντο τῶν αὐτομόλων ὅτι ἐν τῇ πόλει εἶη, καὶ θάπτοντας ἅμα ἡσθάνοντο, θάσσαν ἐκ τῆς γῆς ἐξελθεῖν. τῇ δὲ ἐσβολῇ ταύτῃ πλεῖσόν τε χρόνον ἐνέμειναν, καὶ τὴν γῆν πᾶσαν ἔτεμον. ἡμέρας γὰρ τεσσαράκοντα μάλιστα ἐν τῇ γῆ τῇ Ἀττικῇ ἐγένοντο.

νη'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, Ἄγων ὁ Νικίου καὶ Κλεόπομπρος ὁ Κλεινίου, ξυσράτηγοι ὄντες Περικλέους, λαβόντες τὴν στρατιάν ἧπερ ἐκεῖνος ἐχρήσατο, ἐσράτευσαν [εὐθύς] ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θυράκης, καὶ Ποτιδαίαν ἔτι πολιορκουμένην. ἀφικόμενοι δὲ, μηχανάς τε τῇ Ποτιδαίᾳ προσέφερον, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐπειρῶντο ἐλεῖν. πρὸς χάριτι δὲ αὐτοῖς οὔτε ἡ αἰρεσις τῆς πόλεως, οὔτε τᾶλλα τῆς παρασκευῆς ἀξίως. ἐπιγενομένη γὰρ ἡ νόσος, ἐνταῦθα δὴ πᾶν ἐπίσσε τοὺς Ἀθηναίους, φθείρουσα τὴν στρατιάν, ὥς καὶ τοὺς προτέρους στρατιώτας νοσῆσαι τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς ξὺν Ἄγωνι στρατιᾶς, ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ ὑγιαίνοντας. Φορμίων δὲ, καὶ οἱ ἐξακόσιοι καὶ χίλιοι οὐκέτι ἦσαν περὶ Χαλκιδέας. ὁ μὲν οὖν Ἄγων ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησεν ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τετρακισχιλίων ὀπλιτῶν χιλίους καὶ πεντήκοντα τῇ νόσῳ ἀπολέσας, ἐν τεσσαράκοντα μάλιστα ἡμέραις. οἱ δὲ πρότεροι στρατιῶται κατὰ χώραν μένοντες ἐπολιόρχουν τὴν Ποτιδαίαν.

νθ'. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων, οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἢ τε γῆ αὐτῶν ἐτέμνητο τοδεύτερον, καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα καὶ ὁ πόλεμος, ἡλλοίοντο τὰς γνώμας. καὶ τὸν μὲν Περικλέα ἐν αἰτία εἶχον, ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν, καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς συμφοραῖς περιπεπωκότες· πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀσμενητο ξυγχαρεῖν, καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαντες ὡς αὐτοὺς, ἀπρακτοὶ ἐγένοντο. πανταχόθεν τε τῇ

γνώμη ἄποροι καθ' ἑσώτες, ἐνέκειντο τῷ Περικλεΐ. ὁ δὲ, ὁρῶν αὐτοὺς πρὸς τὰ παρόντα χαλεπαίνοντας καὶ πάντα ποιοῦντας ἄπερ αὐτὸς ἤλπιζε, ξύλλογον ποιήσας (ἔτι δ' ἐξορατήγει) ἐβούλετο θαρσύναι τε, καὶ ἀπαγαγὼν τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης, πρὸς τὸ ἡπιώτερον καὶ ἀδέεξερον καταστῆσαι. καὶ παρελθὼν ἔλεξε τοιαῦτα.

ξ'. "ΚΛΙ προσδεχομένω μοι τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν
 " ἔς μὲ γεγένηται· (αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας) καὶ
 " ἐκκλησίαν τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω,
 " καὶ μέμψωμαι εἴτι μὴ ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ χαλεπαίνετε, ἢ
 " ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε. ἐγὼ γὰρ ἠγῆμαι πόλιν πλέω
 " ξύμπασαν ὀρθομένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ κατ'
 " ἕκασον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλ-
 " λομένην. καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ κατ'
 " ἑαυτὸν, διαφθειρομένης τῆς πατρίδος, οὐδὲν ἦσπον
 " ξυναπόλλυται· κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ, πολλῶ
 " μᾶλλον διασώζεται. ὅποτε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας
 " ξυμφορὰς εἶα τε φέρειν, εἰς δὲ ἕκαστος τὰς ἐκείνης
 " ἀδύνατος, πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ; καὶ
 " μὴ (ὁ νῦν ὑμεῖς ὀρθᾶτε, ταῖς κατ' οἶκον κακοπραγίαις
 " ἐκπεπληγμένοι) τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀφίσσθε,
 " καὶ ἐμὲ τὸν παραινέσαντα πολεμεῖν, καὶ ὑμᾶς αὐτῶς,
 " οἱ ξυνέγνωτε, δι' αἰτίας ἔχετε. καίτοι ἐμοὶ τοιοῦτω
 " ἀνδρὶ ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς ἦσπων οἶομαι εἶναι γυνῶναι
 " τε τὰ δέοντα, καὶ ἐρμηνεῦσαι ταῦτα· φιλόπολις τε,
 " καὶ χρημάτων κρείσσων. ὃ, τε γὰρ γνοὺς, καὶ μὴ
 " σαφῶς διδάξας, ἐν ἴσῳ εἰ καὶ μὴ ἐνεδυμήθη· ὃ, τ'
 " ἔχων ἀμφοτέρω, τῇ δὲ πόλει δύσνης, οὐκ ἂν ὁμοίως τι
 " οἰκείως φράζοι· πρῶτόντος δὲ καὶ τοῦδε, χρήμασι δὲ
 " νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἐνὸς ἂν πωλοῖτο.
 " ὡς' εἴ μοι καὶ μέσως ἠγούμενοι μᾶλλον ἐτέρον προσ-
 " εῖναι αὐτὰ, πολεμεῖν ἐπέισθητε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν
 " γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην.

ξβ'. "Καὶ γὰρ οἷς μὲν αἴρεσις γεγένηται τᾶλλα
 " εὐτυχούσι, πολλῆ ἀνοια πολεμῆσαι· εἰ δ' ἀναγκαῖον
 " ἦν, ἢ εἰξάντας, εὐδὺς τοῖς πέλαις ὑπακοῦνται, ἢ κίν-
 " δυνεύσαντας περιγενέσθαι, ὁ Φυγῶν τὸν κίνδυνον, τοῦ
 " ὑποσάντος μεμπτότερος. καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι,
 " καὶ οὐκ ἐξίσταμαι. ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε, ἐπειδὴ

“ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραίοις, μεταμέλειν
 “ δὲ κακουμένοις· καὶ τὸν ἑμὸν λόγον ἐν τῷ ὑμετέρῳ
 “ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης μὴ ὀρθὸν φαίνεσθαι· διότι τὸ
 “ μὲν λυποῦν ἔχει ἤδη τὴν αἴσθησιν ἐκάσῳ, τῆς δὲ
 “ ὠφελείας ἀπεσιν ἔτι ἡ δῆλωσις ἀπασι· καὶ μεταβο-
 “ λῆς μεγάλης, καὶ ταύτης ἐξ ὀλίγου ἐμπεσοῦσης,
 “ ταπεινὴ ὑμῶν ἡ διάνοια ἐγκαρτερεῖν ἀ ἔγνωτε. δουλοῖ
 “ γὰρ φρόνημα, τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον, καὶ τὸ
 “ πλείσῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον. ὁ ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλ-
 “ λοις οὐχ ἤκιστα καὶ κατὰ τὴν νόσον γεγένηται. ὅμως
 “ δὲ, πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας, καὶ ἐν ἡῤεσιν ἀντιπά-
 “ λοις αὐτῇ τετραμμένους, χρεῶν καὶ ξυμφοραῖς ταῖς
 “ μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίσασθαι, καὶ τὴν ἀξίωσιν μὴ
 “ ἀφανίζεῖν. (ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦσι τῆς
 “ τε ὑπαρχούσης δόξης αἰτιᾶσθαι ὅσις μαλακία ἐλ-
 “ λείπει, καὶ τῆς μὴ προσηκούσης μισεῖν τὸν θρασύ-
 “ τητι ὀρεγόμενον.) ἀπαλγήσαντας δὲ τὰ ἴδια, τοῦ κοι-
 “ νοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι. *ἀπὸ τοῦ μὴ*
 “ ξβ’. “ Τὸν δὲ πόνον τὸν κατὰ τὸν πόλεμον, μὴ γένη-
 “ ταί τε πολὺς, καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα, ἀρ-
 “ κείτω μὲν ὑμῖν καὶ ἐκεῖνα ἐν οἷς ἄλλοτε πολλάκις
 “ γε δὴ ἀπέδειξα οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπτευόμενον. δη-
 “ λώσω δὲ καὶ τόδε, ὅ μοι δοκεῖτε οὐτ’ αὐτοὶ πώ-
 “ ποτε ἐνθυμηθῆναι ὑπάρχον ὑμῖν μεγέθους πέρα ἐς
 “ τὴν ἀρχὴν, οὐτ’ ἐγὼ ἐν τοῖς πρὶν λόγοις. οὐδ’ ἂν
 “ νῦν ἐχρησάμην κομπωδεσέραν ἔχοντι τὴν προσ-
 “ ποίησιν, εἰ μὴ καταπεπληγμένους ὑμᾶς παρὰ τὸ εἰκὸς
 “ εἰώρων. ὅεσθε μὲν γὰρ τῶν ξυμμάχων μόνον ἄρχειν·
 “ ἐγὼ δὲ ἀποφαίνω, δύο μερῶν τῶν ἐς χρῆσιν φανεραῶν,
 “ γῆς καὶ θαλάσσης, τοῦ ἐτέρου ὑμᾶς παντὸς κυριω-
 “ τάτους ὄντας, ἐφ’ ὅσον τε νῦν νέμεσθε, καὶ ἦν ἐπὶ
 “ πλεόν βουλευθῆτε. καὶ οὐκ ἔσιν ὅσις τῇ ὑπαρχούσῃ
 “ παρασκευῇ τοῦ ναυτικοῦ πλεόντας ὑμᾶς οὔτε βασι-
 “ λεὺς κωλύσει, οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος τῶν ἐν τῷ
 “ παρόντι. ὥσε οὐ κατὰ τὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς
 “ χρεῖαν (ἂν μεγάλων νομίζετε ἐσερῆσθαι) αὕτη ἡ
 “ δύναμις φαίνεται· οὐδ’ εἰκὸς χαλεπῶς φέρεῖν αὐτῶν
 “ μᾶλλον, ἢ οὐ κήπιον, καὶ ἐγκαλλώπισμα πλούτου
 “ πρὸς ταύτην νομίσαντας, ὀλιγορῆσαι· καὶ γινῶναι

“ ἑλευθερίαν μὲν, ἣν ἀντιλαμβανόμενοι αὐτῆς διασώ-
 “ σωμεν, ῥαδίως ταῦτα ἀναληψομένην, ἄλλων δ’ ὑπακέ-
 “ σασι, καὶ τὰ προσκεκμημένα φιλεῖν ἑλασσοῦσθαι.
 “ τῶν τε πατέρων μὴ χεῖρους κατ’ ἀμφοτέρω φανῆναι,
 “ οἱ μετὰ πόνων καὶ οὐ παρ’ ἄλλων δεξάμενοι κατέ-
 “ σχον τε καὶ προσέτι διασώσαντες παρεῖδον ἡμῖν
 “ αὐτά. αἰσχίον δὲ ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι, ἢ κτωμένους
 “ ἀτυχεῖσθαι. ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμοσε, μὴ φρονή-
 “ ματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. αὐχημα μὲν
 “ γὰρ καὶ ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς καὶ δειλῶ τινι ἐγγί-
 “ γνεται· καταφρόνησις δὲ, ὅς ἂν καὶ γνώμη πεισυῆ
 “ τῶν ἐναντίων προσέχειν· ὃ ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ τὴν
 “ τόλμαν ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἢ ξύνεσις ἐκ τοῦ
 “ ὑπέρφρονος ἐχυρωτέραν παρέχεται· ἐλπίδι τε ἤσσον
 “ πεισυῆ, ἣς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἢ ἰσχύς· γνώμη δὲ ἀπὸ
 “ τῶν ὑπαρχόντων, ἣς βεβαιότερα ἢ πρόνοια.

ξγ’. “ Τῆς τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ
 “ ἀπὸ τοῦ ἄρχειν (ὥπερ ἅπαντες ἀγάλλεσθε) βοη-
 “ θεῖν, καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους, ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς
 “ διώκειν· μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου δουλείας
 “ ἀντ’ ἑλευθερίας ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς σερῆ-
 “ σεως, καὶ κινδύνου ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπήχθεσθε·
 “ ἣς οὐδ’ ἐκστῆναι ἔτι ὑμῖν ἔστιν· εἴτις καὶ τότε ἐν τῷ
 “ παρόντι δεδιὼς ἀπραγμοσύνη ἀνδραγαθίζεται. ὡς
 “ τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν· ἣν λαβεῖν μὲν, ἄδικον
 “ δοκεῖ εἶναι, ἀφείναι δὲ, ἐπικίνδυνον. τάχιστα ἂν τε
 “ πόλιν οἱ τοιοῦτοι ἐτέρους τε πείσαντες ἀπολέσειαν,
 “ καὶ εἴπου ἐπὶ σφῶν αὐτῶν αὐτόνομοι οἰκήσειαν. τὸ
 “ γὰρ ἀπραγμον οὐ σώζεται, μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου
 “ τεταγμένον, οὐδὲ ἐν ἀρχούσῃ πόλει ξυμφέρει, ἀλλ’
 “ ἐν ὑπηκόῳ, ἀσφαλῶς δουλεύειν.

ξδ’. “ Ὑμεῖς δὲ μήτε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολιτῶν
 “ παροάγεσθε, μήτε ἐμὲ δι’ ὀργῆς ἔχετε, (ὧ καὶ αὐτοὶ
 “ ξυνδιέγνωτε πολεμεῖν,) εἰ καὶ ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι
 “ ἔορασαν ἅπερ εἰκὸς ἦν, μὴ ἐδελησάντων ὑμῶν ὑπα-
 “ κούειν. ἐπεὶ γεγένηται τε πέρα ὧν προσεδεχόμεθα
 “ ἢ νόσος ἤδε, (περᾶγμα μόνον δὴ τῶν πάντων ἐλπίδος
 “ κρείσσον γεγενημένον,) καὶ δι’ αὐτὴν οἶδ’ ὅτι μέγρος
 “ τί μᾶλλον ἔτι μισοῦμαι· οὐδ’ οὐκ αἰσῶμαι, εἰ μὴ καὶ

“ οταν παρὰ λόγον τὶ εὖ πράξῃτε, ἐμοὶ ἀναθήσετε.
 “ φέρειν τε χρὴ τὰ τε δαιμόνια ἀναγκαίως, τὰ τε
 “ ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρείως. ταῦτα γὰρ ἐν ἔδει
 “ τῆδε τῆ πόλει πρότερόν τε ἦν, νῦν τε μὴ ἐν ὑμῖν
 “ κωλυθῆ. γινώτε δὲ ὄνομα μέγισον αὐτὴν ἔχουσαν ἐν
 “ πᾶσιν ἀνθρώποις, διὰ τὸ ταῖς συμφοραῖς μὴ εἶκειν.
 “ πλείω δὲ σώματα καὶ πόνους ἀναλωθέναι πολέμῳ,
 “ καὶ δύναμιν μεγίστην δὴ μέχρι τοῦδε κεκτημένην, ἣς
 “ ἐς αἰῶδιον τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ἦν καὶ νῦν ὑπενδωμέν
 “ ποτε, (πάντα γὰρ πέφυκε καὶ ἐλασσοῦσθαι,) μνήμη
 “ καταλελείψεται. Ἑλλήνων τε, ὅτι Ἕλληνες πλείων
 “ δὴ ἤρξαμεν, καὶ πολέμοις μεγίστοις ἀντέσχομεν, πρὸς
 “ τε ξύμπαντας, καὶ καθ’ ἑκάστους. πόλιν τε τοῖς
 “ πᾶσιν εὐπορωτάτην καὶ μεγίστην ἀκήσαμεν. καίτοι
 “ ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμψαιτ’ ἂν, ὁ δὲ δεῖν τι
 “ βουλόμενος, καὶ αὐτὸς ζηλώσει. εἰ δέ τις μὴ κέ-
 “ κηται, φθονήσει. τὸ δὲ μισεῖσθαι καὶ λυπηροῦς
 “ εἶναι ἐν τῷ παρόντι, πᾶσι μὲν ὑπῆρξε δὴ ὅσοι ἕτεροι
 “ ἐτέρων ἠξίωσαν ἄρχειν. ὅσις δ’ ἐπὶ μεγίστοις τὸ ἐπί-
 “ φθονον λαμβάνει, ὁρθῶς βουλεύεται. μῖσος μὲν γὰρ
 “ οὐκ ἐπιπολὺ ἀντέχει. ἢ δὲ παραυτίκα τε λαμπρότης,
 “ καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα αἰμίμητος καταλείπεται.
 “ ὑμεῖς δὲ ἐς τε τὸ μέλλον καλὸν προγόντες, ἐς τε τὸ
 “ αὐτίκα μὴ αἰσχρὸν, τῷ ἦδη προθύμῳ ἀμφοτέρω κτή-
 “ σασθε. καὶ Λακεδαιμονίοις μῆτε ἐπικηρυκεύεσθε,
 “ μῆτε ἔνδηλοί ἐσε τοῖς παροῦσι πόνοις βαρυνόμενοι.
 “ ὡς οἵτινες πρὸς τὰς συμφορὰς γνώμη μὲν ἦκιστα
 “ λυποῦνται, ἔργῳ δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν, οὔτοι καὶ
 “ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κράτισοί εἰσι.”

ξέ. Τοιαῦτα ὁ Περικλῆς λέγων, ἐπειράτο τοὺς Ἀθη-
 ναίους τῆς τε ἐπ’ αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν, καὶ ἀπὸ τῶν
 παρόντων δεινῶν ἀπάγειν τὴν γνώμην. οἱ δὲ δημοσίᾳ
 μὲν τοῖς λόγοις ἀνεπίθοντο, καὶ οὔτε πρὸς τοὺς Λακε-
 δαιμονίους ἔτι ἔπεμπον, ἐς τε τὸν πόλεμον μᾶλλον ὤρ-
 μητο. ἰδίᾳ δὲ τοῖς παθήμασιν ἐλυποῦντο. ὁ μὲν πένθη,
 ὅτι ἀπ’ ἐλασσόνων ὀρμώμενος, ἐσέρητο καὶ τέτων. οἱ δὲ
 δυνατοὶ, καλὰ κτήματα κατὰ τὴν χώραν οἰκοδομίαις τε
 καὶ πολυτελέσι κατασκευαῖς ἀπολωλεκότες. τὸ δὲ μέ-
 γιστον, πόλεμον ἀντ’ εἰρήνης ἔχοντες. οὐ μέντοι πρότε-

ρόν γε οἱ ξύμπαντες ἐπαύσαντο ἐν ὀργῇ ἔχοντες αὐτὸν
 πρὶν ἐζημίωσαν χρίμασιν. ὕσερον δ' αὖθις οὐ πολλῶ
 (ὅπερ Φιλῆϊ ὁμιλος ποιεῖν) στρατηγὸν εἶλοντο καὶ πάντα
 τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν· ὧ μὲν περὶ τὰ οἰκεῖα ἕκα-
 σος ἤλγει, ἀμβλύτεροι ἤδη ὄντες, ὧν δὲ ἡ ξύμπασα
 πόλις προσεδεῖτο, πλείους ἀξιὸν νομίζοντες εἶναι. ὅσον
 τε γὰρ χρόνον προὔση τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως
 ἐξηγεῖτο, καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτήν, καὶ ἐγένετο
 ἐπ' ἐκείνου μεγίστη· ἐπειδὴ τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ
 φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν. ἐπεβίω
 δὲ δύο ἔτη, καὶ ἐξ ἡμέρας· καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπιπλέον
 ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἢ ἐς τὸν πόλεμον. ὁ μὲν
 γὰρ, ἡσυχάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας,
 καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ, μηδὲ τῇ
 πόλει κινδυνεύοντας, ἔφη περιέσεσθαι. οἱ δὲ ταῦτά τε
 πάντα ἐς τὸν ναυτικὸν ἔπραξαν, καὶ ἄλλα ἕξω τοῦ πο-
 λέμου δοκοῦντα εἶναι, κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας, καὶ
 ἴδια κέρδη, κακῶς ἐς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς ξυμμα-
 χους ἐπολίτευσαν· ἅ κατορθούμενα μὲν, τοῖς ἰδιώταις
 τιμὴ καὶ ὠφέλεια μᾶλλον ἦν· σφαλέντα δὲ, τῇ πόλει
 ἐς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο. αἴτιον δ' ἦν, ὅτι ἐκεῖ-
 νος μὲν δυνατὸς ὧν τῶν τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ, χρη-
 μάτων τε διαφανῶς ἀδωρότατος γενόμενος, κατεῖχε τὸ
 πλῆθος ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ
 αὐτὸς ἦγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν
 δύναμιν πρὸς ἠδονὴν τι λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει
 καὶ πρὸς ὀργὴν τι ἀντιπεῖν. ὁπότε γοῦν αἰσδοιτό τι
 αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας, λέγων κατέ-
 πλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι· καὶ δεδιότας αὐτὸν ἀλόγως,
 ἀντικαθίστη πάλιν ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. ἐγένετό τε λόγῳ
 μὲν, δημοκρατία· ἔργῳ δὲ, ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρ-
 χή· οἱ δὲ ὕσερον, ἴσοι αὐτοὶ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλους
 ὄντες, καὶ ὀρεγόμενοι τοῦ πρώτου ἕκαστος γίνεσθαι,
 ἐτράποντο κατ' ἠδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα ἐνδι-
 δόμει. ἐξ ὧν ἄλλα τε πολλὰ, ὡς ἐν μεγάλῃ πόλει καὶ
 ἀρχὴν ἐχούσῃ, ἡμαρτήθη, καὶ ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς· ὃς
 οὐ τοσοῦτον γνώμης ἀμάρτημα ἦν πρὸς οὓς ἐπήεσαν,
 ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες, οὐ τὰ πρόσφορα τοῖς οἰχομένοις
 ἐπιγιγνώσκοντες, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περὶ

τῆς τοῦ δήμου πρῶσαςίας, τὰ τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀμβλύτερα ἐποίουν, καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν πρῶτον ἐν ἀλλήλοις ἐταράχθησαν. σφαλέντες δ' ἐν Σικελίᾳ ἄλλη τε παρασκευῇ καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ πλέονι μορίῳ, καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἤδη ἐν σάσει ὄντες, ὅμως τρία μὲν ἔτη ἀντεῖχον τοῖς τε πρότερον ὑπάρχουσι πολεμίοις, καὶ τοῖς ἀπὸ Σικελίας μετ' αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ἔτι τοῖς πλέοσιν ἀφεσηκόσι. Κύρω τε ὕψερον βασιλέως παιδὶ προσγενομένῳ, ὃς παρεῖχε χρήματα Πελοποννησίοις ἐς τὸ ναυτικόν. καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν ἢ αὐτῷ ἐν σφίσι κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περιπεσόντες ἐσφάλησαν. τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευσε τότε, ἀφ' ὧν αὐτὸς προέγνω, καὶ πᾶν ἀν' ῥαδίως περιγενέσθαι τὴν πόλιν τῶν Πελοποννησίων αὐτῶν τῷ πολέμῳ.

Ξδ'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐσράτευσαν ναυσὶν ἑκατὸν ἐς Ζάκυνθον τὴν νῆσον, ἣ κεῖται ἀντιπέρας Ἡλίδος· εἰσὶ δὲ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Πελοποννήσου ἀποικοι, καὶ Ἀθηναίους ξυνεμάχουν· ἐπέπλεον δὲ Λακεδαιμονίων χίλιοι ὀπλίται, καὶ Κνημῶς Σπαρτιάτης ναύαρχος. ἀποβάντες δὲ ἐς τὴν γῆν, ἐδήλωσαν τὰ πολλὰ. καὶ ἐπειδὴ οὐ ξυνεχώρουν, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.

Ξε'. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, Ἀριστεύς Κορίνθιος, καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις, Ἀνήριος, καὶ Νικόλαος, καὶ Πρατόδημος, καὶ Τεγεάτης Τιμαγόρας, καὶ Ἀργεῖος ἰδία, Πόλις, πορευόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν ὡς βασιλέα, εἶπως πείσειαν αὐτὸν χρήματά τε παρέχειν καὶ ξυμπολεμεῖν, ἀφικνοῦνται ὡς Σιτάλκην πρῶτον τὸν Τήρῳ ἐς Θράκην, βουλόμενοι πείσαι τε αὐτὸν, εἰ δύναιντο, μετασάντα τῆς Ἀθηναίων ξυμμαχίας, στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν Ποτίδαιαν, οὗ ἦν σράτευμα τῶν Ἀθηναίων πολιορκοῦν· καὶ παῦσαι βοηθεῖν τε αὐτοῖς, καὶ ἤπερ ὤρημντο, δι' ἐκείνου πορευθῆναι πέραν τῆ Ἑλλησπόντου ὡς Φαρνάκην τὸν Φαρναβάζου, ὃς αὐτοὺς ἐμελλεν ὡς βασιλέα ἀναπέμψειν. παρατυχόντες δὲ Ἀθηναίων πρέσβεις, Λέαρχος ὁ Καλλιμάχου, καὶ Ἀμεινιάδης ὁ Φιλήμονος, παρὰ τῷ Σιτάλκῃ, πείθουσι τὸν Σάδοκον τὸν γεγεννημένον Ἀθηναῖον, Σιτάλκου υἱόν, τοὺς ἀνδρας ἐγχειρίσαι σφίσι, ὅπως μὴ διαβάντες ὡς βασιλέα,

τὴν ἐκείνου πόλιν τὸ μέρος βλάβωσιν. ὁ δὲ, πεισθεὶς, πορευομένους αὐτοὺς διὰ τῆς Θράκης ἐπὶ τὸ πλοῖον, ᾧ ἔμελλον τὸν Ἑλλησποντον περαιώσειν, πρὶν ἐσβαίνειν, ξυλλαμβάνει, ἄλλους ξυμπέμφας μετὰ τοῦ Λεάρχου καὶ Ἀμεινιάδου· καὶ ἐκέλευσεν ἐκείνοις παραδοῦναι. οἱ δὲ, λαβόντες, ἐκόμισαν ἐς τὰς Ἀθήνας. ἀφικομένων δὲ αὐτῶν, δέισαντες οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀριεῖα, μὴ αὐτίς σφᾶς ἔτι πλέω κακουργῇ διαφυγῶν, ὅτι καὶ πρὸ τούτων τὰ τῆς Ποτιδαίας καὶ τῶν ἐπὶ Θράκης πάντ' ἐφαίνετο πράξας, ἀκρίτους καὶ βουλομένους ἔσιν ἅ εἰπεῖν, αὐτῆμερὸν ἀπέκτειναν πάντας, καὶ ἐς Φάραγγας ἐσέβαλον· οἰκαιοῦντες τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι οἷσπερ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπῆρξαν, τοὺς ἐμπόρους οὓς ἔλαβον Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, ἐν ὄλκασι περὶ Πελοπόννησον πλέοντας ἀποκτείναντες, καὶ ἐς Φάραγγας ἐσβαλόντες. πάντας γὰρ δὴ κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσους λάβοιεν ἐν τῇ θαλάσῃ, ὡς πολεμίουσ διέφθειρον, καὶ τοὺς μετὰ Ἀθηναίων ξυμπολεμοῦντας, καὶ τοὺς μηδὲ μεθ' ἑτέρων.

ξή'. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ θέρους τελευτῶντος, καὶ Ἀμπρακιῶται, αὐτοὶ τε καὶ τῶν βαρβάρων πολλοὺς ἀνασήσαντες, ἐσράτευσαν ἐπὶ τὸ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν, καὶ τὴν ἄλλην Ἀμφιλοχίαν. ἔχθρα δὲ πρὸς τοὺς Ἀργεῖους ἀπὸ τοῦδε αὐτοῖς ἤρξατο πρῶτον γενέσθαι. Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν καὶ Ἀμφιλοχίαν τὴν ἄλλην ἔκτισε μετὰ τὰ Τρωϊκὰ οἴκαδε ἀναχωρήσας, καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ ἐν Ἄργει κατασάσει, Ἀμφίλοχος ὁ Ἀμφιάρειος, ἐν τῷ Ἀμπρακιῶ κόλπῳ, ὁμῶνυμον τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι Ἄργος ὀνομάσας. καὶ ἦν ἡ πόλις αὕτη μεγίστη τῆς Ἀμφιλοχίας, καὶ τοὺς δυνατώτατους εἶχεν οἰκῆτορας. ὑπὸ ξυμφορῶν δὲ πολλαῖς γενεαῖς ὕπερον πιεζόμενοι, Ἀμπρακιώτας ὁμάρους ὄντας τῇ Ἀμφιλοχικῇ ξυνοίκους ἐπηγάγοντο· καὶ Ἑλληνίσθησαν τὴν νῦν γλῶσσαν τότε πρῶτον ἀπὸ τῶν Ἀμπρακιωτῶν ξυνοικησάντων. οἱ δὲ ἄλλοι Ἀμφίλοχοι, βάρβαροί εἰσιν. ἐκβάλλουσιν οὖν τοὺς Ἀργεῖους οἱ Ἀμπρακιῶται χρόνῳ, καὶ αὐτοὶ ἴσχουσι τὴν πόλιν. οἱ δ' Ἀμφίλοχοι, γενομένου τούτου, διδάασιν ἑαυτοὺς Ἀκαρονᾶσι, καὶ προσεκαλέσαντο ἀμφοτέρωι Ἀθηναίους· οἱ αὐτοῖς Φορμίωνά

τε στρατηγὸν ἔπεμψαν, καὶ ναῦς τριάκοντα. ἀφικομένου δὲ τοῦ Φορμίωνος, αἰροῦσι κατὰ κράτος Ἄργος, καὶ τοὺς Ἀμπρακιώτας ἠνδραπόδισαν. κοινῇ τε ὤκησαν αὐτὸ Ἀμφίλοχοι καὶ Ἀκαρνανῆες. μετὰ δὲ τοῦτο ἡ ξυμμαχία ἐγένετο πρῶτον Ἀθηναίους καὶ Ἀκαρνανῶσιν. οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται τὴν μὲν ἔχθραν ἐς τοὺς Ἀργεῖους ἀπὸ τῆ ἀνδραποδισμῆ σφῶν αὐτῶν πρῶτον ἐποιήσαντο, ὅσῃσιν δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τῆνδε τὴν στρατείαν ποιοῦνται αὐτῶν τε καὶ Χαόνων καὶ ἄλλων τινῶν τῶν πληθυσιοχῶρων βαρβάρων ἐλθόντες τε πρὸς τὸ Ἄργος, τῆς μὲν χώρας ἐκράτουν, τὴν δὲ πόλιν ὡς οὐκ ἐδύνατο ἐλεῖν προσβαλόντες, ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ διελύθησαν κατὰ ἔθνη. τοσαῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει ἐγένετο.

ξθ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἀθηναῖοι ναῦς ἔσειλαν εἴκοσι μὲν περὶ Πελοπόννησον, καὶ Φορμίωνα στρατηγόν. ὃς ὀρμώμενος ἐκ Ναυπάκτου, φυλακὴν εἶχε μῆτ' ἐκπλεῖν ἐκ Κορίνθου καὶ τοῦ Κρισαίου κόλπου μηδένα, μῆτ' ἐσπλεῖν. ἐτέρας δὲ ἕξ ἐπὶ Καρίας καὶ Λυκίας, καὶ Μελήσανδρον στρατηγόν, ὅπως ταῦτά τε ἀργυρολογῶσι, καὶ τὸ λησικὸν τῶν Πελοποννησίων μὴ ἐῷσιν, αὐτόθεν ὀρμώμενον, βλάπτειν τὸν πλοῦν τῶν ὀλκᾶδων τῶν ἀπὸ Φασήλιδος καὶ Φοινίκης, καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἠπείρου. ἀναβάς δὲ στρατιᾷ Ἀθηναίων τε τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς τὴν Λυκίαν ὁ Μελήσανδρος, ἀποθνήσκει, καὶ τῆς στρατιᾶς μέγος τὶ διέφθειρε, νικηθεὶς μάχῃ.

ο'. Τῆ δ' αὐτῆ χειμῶνος οἱ Ποτιθαιᾶται, ἐπειδὴ οὐκ ἔτι ἐδύνατο πολιορκούμενοι ἀντέχειν, ἀλλ' αἱ τε ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολαὶ Πελοποννησίων οὐδὲν μᾶλλον ἀπανίσασαν τοὺς Ἀθηναίους, ὃ, τε σῆτος ἐπελελοίπει, καὶ ἄλλα τε πολλὰ ἐπεγεγένητο αὐτοῖσι ἤδη βρώσεως πέραν ἀναγκαίας, καὶ τινες καὶ ἀλλήλων ἐγεύοντο, οὕτω δὲ λόγους προσφέρουσι περὶ ξυμβάσεως τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἐπὶ σφίσι τεταγμένοις, Ξενοφῶντί τε τῷ Εὐριπίδου, καὶ Ἐξιοδώρῳ τῷ Ἀρισοκλείδου, καὶ Φανομάχῳ τῷ Καλλιμάχου. οἱ δὲ προσεῖδξαντο, ὁρῶντες μὲν τῆς στρατιᾶς τὴν ταλαιπωρίαν ἐν χωρίῳ χειμερινῷ, ἀναλωκυίας τε ἤδη τῆς πόλεως δισχίλια τάλαντα ἐς τὴν πολιορκίαν. ἐπὶ τοῖσδε οὖν ξυθέθησαν,

ἐξελεῖν αὐτοὺς, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, καὶ τοὺς ἐπικούρους, ξὺν ἐνὶ ἱματίῳ, γυναῖκας δὲ ξὺν δυοῖν· καὶ ἀργυρίον τι ῥητὸν ἔχοντας ἐφόδιον. καὶ οἱ μὲν, ὑπόσπονδοι ἐξῆλθον ἔς τε τὴν Χαλκιδικήν, καὶ ἕκαστος ἢ ἐδύνατο. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς τε στρατηγοὺς ἐπητιάσαντο ὅτι ἄνευ αὐτῶν ξυνέβησαν· (ἐνόμιζον γὰρ ἂν κρατῆσαι τῆς πόλεως ἢ ἐβούλοντο) καὶ ὕσερον ἐποίκουσ ἐαυτῶν ἔπεμψαν ἔς τὴν Ποτίδαιαν, καὶ κατώκισαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ χειμῶνι ἐγένετο· καὶ τὸ δεύτερον ἔτος ἐτελευτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

οά'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔς μὲν τὴν Ἀττικὴν οὐκ ἐσέβαλον, ἐστράτευσαν δ' ἐπὶ Πλαταιαν. ἠγείτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξίδαμου, Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, καὶ καθίσας τὸν στρατὸν ἐμελλε ἀγῶσειν τὴν γῆν. οἱ δὲ Πλαταιῆς, εὐθύς προσθεῖς πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, ἔλεγον τοιαῦδε.

“ Ἀρχίδαμε, καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐ δίκαια ποιεῖτε, οὐδ' ἄξια οὔτε ὑμῶν, οὔτε πατέρων ὧν ἐσέ, ἔς γῆν τὴν Πλαταιέων στρατεύοντες. Πausanias γὰρ ὁ Κλεομβρότου Λακεδαιμόνιος, ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων, μετὰ Ἑλλήνων τῶν ἑθελήσαντων ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης, ἢ παρ' ἡμῖν ἐγένετο, θύσας ἐν τῇ Πλαταιέων ἀγορᾷ Διὶ ἐλευθερίῳ ἱερά, καὶ ξυγκαλέσας πάντας τοὺς ξυμμάχους, ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι, γῆν καὶ πόλιν τὴν σφετέρην ἔχοντας αὐτονόμους αἰκεῖν· στρατεύσαι τε μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' αὐτοὺς, μηδ' ἐπὶ δουλείᾳ· εἰ δὲ μὴ, ἀμύνειν τοὺς παρόντας ξυμμάχους κατὰ δύναμιν. τάδε μὲν ἡμῖν πατέρες οἱ ὑμέτεροι ἔδοσαν, ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ προθυμίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς κινδύνοις γενομένης· ὑμεῖς δὲ τἀναντία δρᾶτε. μετὰ γὰρ Θηβαίων τῶν ἡμῖν ἐχθρίων ἐπὶ δουλείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ἤκετε. μάρτυρας δὲ θεοὺς τοὺς τε ὀρκίους τότε γενομένους ποιούμενοι, καὶ τοὺς ὑμετέρους πατέρας, καὶ ἡμετέρους ἐγχωρίους, λέγομεν ὑμῖν τὴν γῆν τὴν Πλαταιίδα μὴ ἀδικεῖν, μηδὲ παραδαινεῖν τοὺς ὄρκους, ἔᾶν δὲ οἰκεῖν αὐτονόμους, καθάπερ Πausanias ἐδικαίωσε.”

οβ'. Τοσαῦτα εἰπόντων Πλαταιέων, Ἀρχίδαμος ὑπα-

λαβῶν εἶπεν. “ Δίκαια λέγετε, ὦ ἄνδρες Πλαταιῆς,
 “ ἢν ποιῆτε ὅμοια τοῖς λόγοις. καθάπερ γὰρ Παισα-
 “ νίας ὑμῖν παρέδωκεν, αὐτοὶ τε αὐτονομείσθε, καὶ
 “ τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε, ὅσοι μετασχόντες τῶν
 “ τότε κινδύνων, ὑμῖν τε ξυνώμοσαν, καὶ εἰσὶ νῦν ὑπ’
 “ Ἀθηναίοις. παρασκευὴ τε τοσῆδε καὶ πόλεμος γε-
 “ γνήηται αὐτῶν ἕνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως.
 “ ἥς μάλισα μὲν μετασχόντες καὶ αὐτοὶ ἐμμεύνατε τοῖς
 “ ὄρκοις. εἰ δὲ μὴ, (ἅπερ καὶ τοπρότερον ἤδη προῦκα-
 “ λεσάμεθα,) ἡσυχίαν ἄγετε, νεμόμενοι τὰ ὑμέτερα
 “ αὐτῶν· καὶ ἔσε μὴδὲ μεθ’ ἐτέρων· δέχεσθε δὲ ἀμφο-
 “ τέρους φίλους, ἐπὶ πολέμῳ δὲ, μὴδ’ ἐτέρους. καὶ
 “ τὰδε ἡμῖν ἀρέσκει.” Ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοσαῦτα
 εἶπεν οἱ δὲ Πλαταιέων πρέσβεις ἀκούσαντες ταῦτα,
 ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν, καὶ τῷ πλήθει τὰ ρηθέντα
 κοινώσαντες, ἀπεκρίναντο αὐτῶ· “ Ὅτι ἀδύνατα σφί-
 “ σιν εἶη ποιεῖν ἂ προκαλεῖται, ἀνευ Ἀθηναίων· παῖ-
 “ δες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ’ ἐκείνοις εἶησαν. δε-
 “ διέναι δὲ καὶ περὶ τῆ πάσῃ πόλει, μὴ ἐκείνων ἀπο-
 “ χωρησάντων, Ἀθηναῖοι ἐλθόντες σφίσιν οὐκ ἐπι-
 “ τρέπωσιν, ἢ Θηβαῖοι, ὡς ἔνορκοι ὄντες κατὰ τὸ ἀμ-
 “ φοτέρους δέχεσθαι, αὔθις σφῶν τὴν πόλιν πειρά-
 “ σωσι καταλαβεῖν.” ὁ δὲ, Θαρσύνων αὐτοὺς, πρὸς
 ταῦτα ἔφη. “ Ὑμεῖς δὲ πόλιν μὲν καὶ οἰκίας παρὰ-
 “ δοτε ἡμῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ γῆς ὄρους ἀποδεί-
 “ ξατε, καὶ δένδρα ἀριθμῶ τὰ ὑμέτερα, καὶ ἄλλο εἶτι
 “ δυνατὸν ἐς ἀριθμὸν ἐλθεῖν. αὐτοὶ δὲ μεταχωρήσατε
 “ ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾗ· ἐπειδὴν δὲ παρ-
 “ ἔλθῃ, ἀποδώσομεν. μέχρι δὲ τοῦ δὲ ἔξομεν παρα-
 “ καταθήκην, ἐργαζόμενοι, καὶ φορὰν φέροντες ἢ ἂν
 “ ὑμῖν μέλλῃ ἰκανὴ ἔσεσθαι.”

ογ’. Οἱ δ’ ἀκούσαντες, ἐσῆλθον αὔθις ἐς τὴν πόλιν.
 καὶ βουλευσάμενοι μετὰ τοῦ πλήθους, ἔλεξαν. “ Ὅτι
 “ βούλονται ἂ προκαλεῖται, Ἀθηναίοις κοινῶσαι πρῶ-
 “ τον. καὶ, ἢν πείθωσιν αὐτοὺς, ποιεῖν ταῦτα.” μέχρι
 δὲ τούτου, σπείσασθαι σφίσιν ἐκέλευον, καὶ τὴν γῆν
 μὴ δηοῦν. ὁ δὲ, ἡμέρας τε ἐσπείσατο ἐν αἷς εἰκὸς ἦν
 κομισθῆναι, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἔτεμνευ. ἐλθόντες δὲ οἱ
 Πλαταιῆς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ βουλευσά-

μενοι μετ' αὐτῶν, πάλιν ἦλθον ἀπαγγέλλοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει τοιαύδε. “ Οὐτ' ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ, ὡς ἄνδρες Πλαταιῆς, ἀφ' οὗ ξυμμαχίαι ἐγενόμεθα, Ἄθηναῖοι φασὶν ἐν οὐδενὶ ἡμᾶς προσέσθαι ἀδικουμένους, οὔτε νῦν περιόψεσθαι, βοηθήσειν δὲ κατὰ δύναμιν. ἐπισκῆπτουσί τε ὑμῖν, πρὸς τῶν ὄρκων οὓς οἱ πατέρες ἄμωσαν, μηδὲν νεωτερίζειν περὶ τὴν ξυμμαχίαν.”

οὗ. Τοιαῦτα τῶν πρέσβειων ἀπαγγειλάντων, οἱ Πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προδιδόναι, ἀλλ' ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην, εἰ δεῖ, ὁρῶντας, καὶ ἄλλο πᾶσχοντας ὅ, τι ἂν ξυμβαίη· ἐξελθεῖν τε μηδένα ἔτι, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποκρίνασθαι, “ Ὅτι ἀδύνατα σφίσι ποιεῖν ἐσὶν ἅ Λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται.” ὡς δὲ ἀπεκρίναντο, ἐντεῦθεν δὴ πρῶτον μὲν ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχωρίων Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς κατέσκη, λέγων ὧδε. “ Θεοὶ ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιῶν ἔχετε, καὶ ἡρώες, ξυνίστορες ἐσεσθε ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως ἐκλιπόντων τῶνδε πρότερον τὸ ξυνώμοτον, ἐπὶ γῆν τὴνδε ἦλθομεν, ἐν ἧ ἡμεῖς οἱ πατέρες ἡμῶν εὐξάμενοι ὑμῖν Μήδων ἐκράτησαν, καὶ παρῆσθε αὐτὴν εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἕλλησιν· οὔτε νῦν, ἣν τι ποιῶμεν, ἀδικήσομεν. προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ καὶ εἰκότα, οὐ τυγχάνομεν. ξυγγνώμονες δὲ ἐσεσθε, τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσιν προτέροις, τῆς δὲ τιμωρίας τυγχάνειν τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως.”

οἱ. Τοιαῦτα ἐπιθειάσας, καθίσκη ἐς πόλεμον τὸν στρατόν. καὶ πρῶτον μὲν περιεσαύρωσεν αὐτοὺς τοῖς δένδροισιν ἃ ἔκοψαν, τοῦ μηδένα ἔτι ἐξίεναι. ἔπειτα χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν, ἐλπίζοντες ταχύσκη αἰετοῖσιν ἔσεσθαι αὐτῶν, στρατεύματος τοσοῦτου ἐργαζομένου. ξύλα μὲν οὖν τέμνοντες ἐκ τοῦ Κιθαιρώωνος, παρωκοδόμουν ἐκατέρωθεν, φορητῶν ἀντὶ τοίχων τιθέντες, ὅπως μὴ διαχέοιτο ἐπιπολὺ τὸ χῶμα. ἐφόρου δὲ ὕλην ἐς αὐτὸ, καὶ λίθους, καὶ γῆν, καὶ εἴτι ἄλλο ἀνύτειν μέλλοι ἐπιβαλλόμενον. ἡμέρας δὲ ἔχουν ἐβδομήκοντα καὶ νύκτας ξυνεχῶς, διηρημένοι κατ' ἀναπαύλας, ὡς τοὺς μὲν, φέρειν, τοὺς δὲ, ὕμνον τε καὶ σῖτον αἰρεῖσθαι. Λα-

κεθαιμονίων τε οἱ ξεναγοὶ ἐκάσῃς πόλεως ξυμφεσῶτες ἠνάγκαζον εἰς τὸ ἔργον. οἱ δὲ Πλαταιῆς, ὀρῶντες τὸ χῶμα αἰρόμενον, ξύλινον τεῖχος ξυνθέντες, καὶ ἐπισήσαντες τῷ ἑαυτῶν τείχει ἢ προσεχοῦτο, ἐσωκοδόμουν εἰς αὐτὸ πλίνθους, ἐκ τῶν ἐγγύς οἰκιῶν καθαιροῦντες. ξυνδесμος δ' ἦν αὐτοῖς τὰ ξύλα, τοῦ μὴ, ὑψηλὸν γιγνόμενον, ἀσθενές εἶναι τὸ οἰκοδόμημα. καὶ προκαλύμματα εἶχε δέρρῃεις, καὶ διφθέραις, ὥς τε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μήτε πυρφόροις οἷοις βάλλεσθαι, ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι. ἤετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους μέγα, καὶ τὸ χῶμα οὐ σχολαίτερον ἀντανήει αὐτῷ. καὶ οἱ Πλαταιῆς τοιούδε τι ἐπινουῶσι. διελούτες τοῦ τείχους ἢ προσέπιπτε τὸ χῶμα, ἐσεφόρουσιν τὴν γῆν.

ος'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι, ἐν ταρσοῖς καλάμου πηλὸν ἐνείλλοντες ἐσέβαλον εἰς τὸ διηρημένον, ὅπως μὴ διαχεόμενον, ὥσπερ ἡ γῆ, φοροῖτο. οἱ δὲ, ταύτη ἀποκλειόμενοι, τοῦτο μὲν ἐπέσχον. ὑπόνομον δ' ἐκ τῆς πόλεως ὀρύξαντες, καὶ ξυντεκμηράμενοι ὑπὸ τὸ χῶμα, ὑφεῖλκον αὐτῶν παρὰ σφᾶς τὸν χοῦν. καὶ ἐλάνθανον ἐπιπολὺ τοὺς ἕξω, ὥς' ἐπιβάλλοντας ἤσσαν ἀνύτειν, ὑπαγομένου αὐτοῖς κάτωθεν τοῦ χώματος, καὶ ἰζάνοντος αἰεὶ ἐπὶ τὸ κενούμενον. δεδιότες δὲ μὴ οὐδ' οὕτω δύνωνται ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἀντέχειν, προσεπεξεῦρον τὸδε· τὸ μὲν μέγα οἰκοδόμημα ἐπαύσαντο ἐργαζόμενοι τὸ κατὰ τὸ χῶμα, ἐνθεν δὲ καὶ ἐνθεν αὐτοῦ ἀρξάμενοι, ἀπὸ τοῦ βραχέος τείχους ἐκ τοῦ ἐντὸς εἰς τὴν πόλιν μηχανοειδῆς προσωκοδόμουν, ὅπως εἰ τὸ μέγα τεῖχος ἀλίσκετο, τοῦτ' ἀντέχει, καὶ ὀνει τοὺς ἐναντίους αὐτῶν πρὸς αὐτὸ χοῦν καὶ προχωροῦντας εἴσω, διπλάσιόν τε πόνον ἔχειν, καὶ ἐν ἀμφιπόλῳ μᾶλλον γίνεσθαι. αἶμα δὲ τῇ χάσει καὶ μηχανὰς προσῆγον τῇ πόλει οἱ Πελοποννήσιοι· μίαν μὲν, ἢ τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος κατὰ τὸ χῶμα προσαχθεῖσα, ἐπὶ μέγα τε κατέσεισε, καὶ τοὺς Πλαταιῆς ἐφόθησεν· ἄλλας δὲ ἄλλη τοῦ τείχους, ἅς βρόχους τε περιβάλλουτες ἀνέκλων οἱ Πλαταιῆς, καὶ ὀκοὺς μεγάλας ἀρτήσαντες ἀλύσει μακραιῶσι σιδηραῖσι ἀπὸ τῆς τομῆς ἐκατέρωθεν, ἀπὸ κεραιῶν δύο ἐπικεκλιμένων, καὶ ὑπερτεινουσῶν, ὑπὲρ τοῦ τείχους ἀνεκλύσαντες ἐγκαρσίως. ὁπότε προσπε-

σεῖσθαί πη μέλλοι ἢ μηχανῇ, ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς παῖς ἀλύσει, καὶ οὐ διὰ χειρὸς ἔχοντες. ἡ δὲ, ῥύμη ἐμπύπτουσα, ἀπεκαύλιζε τὸ πρῶτόν τῆς ἐμβολῆς.

οζ'. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι, ὡς αἶ τε μηχαναὶ οὐδὲν ὠφέλουσι, καὶ τῷ χώματι τὸ ἀντιτείχισμα ἐγίγνετο, νομίσαντες ἄπορον εἶναι ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἐλεῖν τὴν πόλιν, πρὸς τὴν περιτείχισιν παρσκευάζοντο. πρότερον δὲ πρὸς ἔδοξεν αὐτοῖς πειράσαι, εἰ δύναιντο, πνεύματος γενομένου, ἐπιφλέξαι τὴν πόλιν, οὔσαν οὐ μεγάλην. πᾶσαν γὰρ δὴ ἰδέαν ἐπενόουν, εἴπῳ σφίσι ἀνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας προσαχθεῖη. φοροῦντες δὲ ὕλης φακέλλους, παρέβαλον ἀπὸ τοῦ χώματος εἰς τὸ μεταξὺ πρῶτον τοῦ τείχους καὶ τῆς προσχώσεως. ταχὺ δὲ πλήρους γενομένου διὰ πολυχειρίαν, ἐπιπαρένησαν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ὅσον ἐδύναντο ἀπὸ τοῦ μετεώρου πλεῖστον ἐπισχεῖν. ἐμβαλόντες δὲ πῦρ ξὺν θείῳ καὶ πίσσῃ, ἤψαν τὴν ὕλην, καὶ ἐγένετο φλόξ τοσαύτη ὅσην οὐδεὶς πω ἔς γε ἐκεῖνον τὸν χρόνον χειροποίητον εἶδεν. ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν ὕλη τριφθεῖσα ὑπ' ἀνέμων πρὸς αὐτὴν, ἀπὸ ταυτομάτου πῦρ καὶ φλόγα ἀπ' αὐτοῦ ἀνῆκε. τοῦτο δὲ μέγα τε ἦν, καὶ τοὺς Πλαταιέας τᾶλλα διαφυγόντας, ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι. ἐντὸς γὰρ πολλοῦ χωρίου τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι πνεῦμά τε εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον (ὅπερ καὶ ἤλπιζον οἱ ἐναντίοι) οὐκ ἂν διέφυγον. νῦν δὲ καὶ τότε λέγεται ξυμβῆναι, ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πολὺ καὶ βροντὰς γενομένας σθέσαι τὴν φλόγα, καὶ οὕτω παυσθῆναι τὸν κίνδυνον.

οι'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ καὶ τούτου διήμαρτον, μέρος μὲν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ λοιπὸν ἀφέντες, περιτείχισον τὴν πόλιν κύκλῳ, διελόμενοι κατὰ πόλεις τὸ χωρίον. τάφρος δὲ ἐντὸς τε ἦν καὶ ἔξωθεν, ἐξ ἧς ἐπλινθεύσαντο. καὶ ἐπειδὴ πᾶν ἐξείργαστο περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολᾶς, καταλιπόντες φύλακας τοῦ ἡμίσεος τείχους (τὸ δὲ ἡμισυ Βοιωτοὶ ἐφύλασσον ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. Πλαταιῆς δὲ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας, καὶ τοὺς πρεσβυτάτους τε, καὶ πλῆθος τὸ ἀχρεῖον τῶν ἀνδρώπων

πρότερον ἐκκεκομισμένοι ἦσαν ἐς τὰς Ἀθήνας. αὐτοὶ δ' ἐπολιορχοῦντο ἐγκαταλελειμμένοι τετρακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ ὀγδοήκοντα, γυναῖκες δὲ δέκα, καὶ ἑκατὸν σίτοποιοί. τοσοῦτοι ἦσαν οἱ ξύμπαντες ὅτε ἐς τὴν πολιορκίαν καθίσαντο· καὶ ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει, οὔτε δοῦλος, οὔτε ἐλεύθερος. τοιαύτη μὲν ἡ Πλαταιέων πολιορκία κατεσκευάσθη.

οἴ. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, καὶ ἅμα τῇ τῶν Πλαταιέων ἐπιστρατεία, Ἀθηναῖοι δισχιλίοις ὀπλίταις ἑαυτῶν καὶ ἱππεῦσι διακοσίοις ἐστράτευσαν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θράκης, καὶ Βοττιαίους, ἀκμάζοντας τοῦ σίτου. ἐστρατῆγαι δὲ Ξενοφῶν ὁ Εὐριπίδου, τρίτος αὐτός. ἐλθόντες δὲ ὑπὸ Σπάρτῳ τὴν Βοττικὴν, τὸν σῆτον διέφθειραν. ἐδόκει δὲ καὶ προσχωρήσειν ἡ πόλις ὑπὸ τινῶν ἔνδοθεν πρᾶσσόντων. προπεμφάντων δὲ ἐς Ὀλύμπου τῶν μὴ ταῦτα βουλομένων, ὀπλίται τε ἤλθον καὶ στρατιὰ ἐς φυλακὴν. ἧς ἐπεξελθούσης ἐκ τῆς Σπαρτώλου, ἐς μάχην καθίσανται Ἀθηναῖοι ὑπ' αὐτῇ τῇ πόλει. καὶ οἱ μὲν ὀπλίται τῶν Χαλκιδέων, καὶ ἱπποκοῦροι τινες μετ' αὐτῶν, νικῶνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀναχωροῦσιν ἐς τὴν Σπάρτῳ. οἱ δὲ ἱππῆς τῶν Χαλκιδέων καὶ ψιλοὶ νικῶσι τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἱππέας καὶ ψιλοὺς. εἶχον δὲ τινὰς οὐ πολλοὺς πελτασὰς ἐκ τῆς Κρούσιδος γῆς καλουμένης. ἄρτι δὲ τῆς μάχης γεγεννημένης, ἐπιβοηθοῦσιν ἄλλοι πελτασᾶι ἐκ τῆς Ὀλύμπου. καὶ οἱ ἐκ τῆς Σπαρτώλου ψιλοὶ, ὡς εἶδον, θαρσύναντες τοῖς τε προσγιγνομένοις, καὶ ὅτι πρότερον οὐχ ἦσθητο, ἐπιτίθενται αὖθις μετὰ τῶν Χαλκιδέων ἱππέων, καὶ τῶν προσβοηθησάντων τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ ἀναχωροῦσι πρὸς τὰς δύο τάξεις, ἃς κατέλιπον παρὰ τοῖς σκευοφόροις. καὶ ὑπότε μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνεδίδουσαν, ἀποχωροῦσι δὲ ἐνέκειντο, καὶ ἐσηκόντιζον. οἱ τε ἱππῆς τῶν Χαλκιδέων προσιππεύοντες ἢ δοκοῖ ἐσέβαλλον, καὶ οὐχ ἤκιστα φοβήσαντες ἔτρεψαν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐπεδίωξαν ἐπὶ πολὺ. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Πατίδαιαν καταφεύγουσι, καὶ ὕστερον τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους κομισάμενοι, ἐς τὰς Ἀθήνας ἀναχωροῦσι τῷ περιόντι τοῦ στρατοῦ. ἀπέθανον δὲ αὐτῶν τριακόνα καὶ τετρακόσιοι, καὶ οἱ στρατηγὸὶ ἅπαν-

τες. οἱ δὲ Χαλκιδῆς καὶ οἱ Βοττιαῖοι τροπαῖόν τε ἔξησαν, καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς αὐτῶν ἀνελόμενοι, διελύθησαν κατὰ πόλεις.

π'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, οὐ πολλῶ ὕσερον τούτων, Ἀμπρακιῶται καὶ Χάονες βουλόμενοι Ἀκαρνανίαν πᾶσαν καταστρέψασθαι, καὶ Ἀθηναίων ἀποσῆσαι, πείθουσι Λακεδαιμονίους ναυτικὸν παρασκευάσασθαι ἐκ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ ὀπλίτας χιλίους πέμψαι ἐς Ἀκαρνανίαν· λέγοντες ὅτι ἦν ναυσὶ καὶ πεζῶ ἅμα μετὰ σφῶν ἔλθωσιν, ἀδυνάτων ὄντων ξυμβοηθεῖν τῶν ἀπὸ θαλάσσης Ἀκαρνανίων, ῥαδίως ἂν Ἀκαρνανίαν σχόντες, καὶ τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας κρατήσουσι, καὶ ὁ περιπλοὺς οὐκέτι ἔσοιτο Ἀθηναίοις ὅμοιος περὶ Πελοπόννησον. ἐλπίδα δ' εἶναι καὶ Ναύπακτον λαβεῖν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πεισθέντες Κνημον μὲν, ναύαρχον ἔτι ὄντα, καὶ τοὺς ὀπλίτας ἐπὶ ναυσὶν ὀλίγαις εὐδὺς πέμπουσι· τῶ δὲ ναυτικῶ περιήγγειλαν παρασκευασαμένῳ ὡς τάχις αὖ πλεῖν ἐς Λευκάδα. ἦσαν δὲ Κορίνθιοι ξυμπροθυμούμενοι μάλιστα τοῖς Ἀμπρακιώταις, ἀποίκους οὖσι. καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν ἐκ τε Κορίνθου καὶ Σικυῶνος καὶ τῶν ταύτη χωρίων, ἐν παρασκευῇ ἦν. τὸ δ' ἐκ Λευκάδος καὶ Ἀνακτορίου καὶ Ἀμπρακίας πρότερον ἀφικόμενον, ἐν Λευκάδι περιέμενε. Κνημος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ χίλιοι ὀπλίται, ἐπειδὴ ἐπεραιώθησαν λαθόντες Φορμίωνα, ὃς ἦρχε τῶν εἴκοσι νεῶν τῶν Ἀττικῶν, αἱ περὶ Ναύπακτον ἐφρούρουν, εὐδὺς παρασκευάζοντο τὴν κατὰ γῆν στρατείαν. καὶ αὐτῶ παρῆσαν Ἑλλήνων μὲν Ἀμπρακιῶται καὶ Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι, καὶ οὓς αὐτὸς ἔχων ἦλθε, χίλιοι Πελοποννησίων· βάρβαροι δὲ, Χάονες χίλιοι, ἀβασίλευτοι, ὧν ἠγοῦντο ἐπ' ἑτησίῳ προςασίᾳ [ἐκ] τοῦ ἀρχικοῦ γένους Φώτιος καὶ Νικάνωρ. ἐστρατεύοντο δὲ μετὰ Χάωνων καὶ Θεσπρωτῶν ἀβασίλευτοι. Μολοσσοὺς δὲ ἦγε καὶ Ἀντιτάνας, Σαθύλινθος, ἐπίτροπος ὦν Θάρυπος τοῦ βασιλέως, ἔτι παιδὸς ὄντος· καὶ Παραναίους Ὁροίδος, βασιλεὺς ὦν. Ὁρέσαι δὲ χίλιοι, ὧν ἐβασίλευεν Ἀντιόχος, μετὰ Παραναίων ξυνεστρατεύοντο Ὁροίδῳ, Ἀντιόχου ἐπιτρέψαντος. ἐπεμψε δὲ καὶ Περδίκκας κρούφα τῶν Ἀθηναίων χιλίους Μακεδόνων, οἱ ὕσερον ἦλθον.

τούτω τῷ στρατῷ ἐπορεύετο Κνήμιος, οὐ περιμείνας τὸ ἀπὸ Κορίνθου ναυτικόν· καὶ διὰ τῆς Ἀργείας ἰόντες, Λιμναίαν κώμην ἀτείχισον ἐπόρθησαν. ἀφικνούνται τε ἐπὶ Στρατόν, πόλιν μεγίστην τῆς Ἀκαρνανίας, νομίζοντες, εἰ πρώτην ταύτην λάβοιεν, ῥαδίως ἂν σφίσι τάλλα προσχωρήσειν.

πᾶς Ἀκαρνανῆς δὲ, αἰσθόμενοι κατὰ τε τὴν γῆν πολλὴν στρατιὰν ἐσθεβληκυῖαν, ἔκ τε θαλάσσης ναυσὶν ἅμα τοὺς πολεμίους παρεσομένους, οὔτε ξυνεβοήθην, ἐφύλασσόν τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι· παρὰ τε Φορμίωνα ἔπεμπον, κελεύοντες ἀμύνειν. ὁ δὲ ἀδύνατος ἔφη εἶναι, ναυτικοῦ ἐκ Κορίνθου μέλλοντος ἐκπλεῖν, Ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τρία τέλη ποιήσαντες σφῶν αὐτῶν, ἐχώρουν πρὸς τὴν τῶν Στρατίων πόλιν, ὅπως ἐγγὺς στρατοπεδευσάμενοι, εἰ μὴ λόγῳ πειθοῖεν, ἔργῳ περὶ ἄντο τοῦ τείχους. καὶ τὸ μέσον μὲν ἔχοντες προσήεσαν Χάονες, καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι· ἐκ δεξιᾶς δ' αὐτῶν, Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι, καὶ οἱ μετὰ τούτων· ἐν ἀριστερᾷ δὲ Κνήμιος, καὶ οἱ Πελοποννήσιοι, καὶ οἱ Ἀμπρακιῶται. διεῖχον δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἔστιν ὅτε οὐδὲ ἐωρῶντο. καὶ οἱ μὲν Ἕλληνας τεταγμένοι τε προσήεσαν, καὶ διὰ φυλακῆς ἔχοντες, ἕως ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν ἐπιτηδείῳ. οἱ δὲ Χάονες, σφίσι τε αὐτοῖς πειθεύοντες, καὶ ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκείνη, ἠπειρωτῶν μαχιμώτατοι εἶναι, οὔτ' ἐπέσχον τὸ στρατόπεδον καταλαβεῖν, χωρήσαντές τε ῥύμη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, ἐνόμισαν [καὶ] αὐτοβοεῖ ἂν τὴν πόλιν ἐλεῖν, καὶ αὐτῶν τὸ ἔργον γενέσθαι. γνόντες δ' αὐτοὺς οἱ Στρατίοι ἔτι προσιόντας, καὶ ἠγησάμενοι, μεμονωμένων εἰ κρατήσειαν, οὐκ ἂν ἔτι σφίσι τοὺς Ἕλληνας ὁμοίως προσελθεῖν, προλοχίζουσι τὰ πρὸς τὴν πόλιν ἐνέδραις. καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἔκ τε τῆς πόλεως ὁμῶσε χωρήσαντες καὶ ἐκ τῶν ἐνεδρῶν, προσπίπτουσι. καὶ ἐς φόβον κατασάντων, διαφθείρονται τε πολλοὶ τῶν Χαόνων. καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι, ὡς εἶδον αὐτοὺς ἐνδόντας, οὐκέτι ὑπέμειναν, ἀλλ' ἐς φυγὴν κατέστησαν. τῶν δὲ Ἑλληνικῶν στρατοπέδων οὐδέτερον ᾗσθετο τῆς μάχης, διὰ τὸ πολὺ προσελθεῖν αὐτοὺς, καὶ στρατόπεδον οἰθῆναι καταληψομένης ἐπειγέσθαι. ἐπεὶ

δὲ ἐνέκειντο Φεύγοντες οἱ βάρβαροι, ἀνελάμβανόν τε αὐτούς, καὶ ξυναγαγόντες τὰ στρατόπεδα, ἠσύχαζον αὐτοῦ τὴν ἡμέραν· ἐς χεῖρας μὲν οὐκ ἰόντων σφίσι τῶν Στρατίων, διὰ τὸ μήπω τοὺς ἄλλους Ἀκαρνανας ξυμβεβοηθηκέναι, ἀποδεν δὲ σφενδονώντων, καὶ ἐς ἀπορίαν καδιζάντων. οὐ γὰρ ἦν ἄνευ ὄπλων κινήθηαι. δοκοῦσι δ' οἱ Ἀκαρνανες κράτιςοι εἶναι τοῦτο ποιεῖν.

πβ'. Ἐπειδὴ δὲ νύξ ἐγένετο, ἀναχωρήσας ὁ Κνήμος τῇ στρατιᾷ κατὰ τάχος ἐπὶ τὸν Ἄναπον ποταμὸν, ὃς ἀπέχει σαδίους ὀγδοήκοντα Στράτου, τοὺς τε νεκροὺς κομίζεται τῇ ὑπεραία ὑποσπόνδους· καὶ Οἰνιαδῶν ξυμπαραγενομένων κατὰ Φιλίαν, ἀναχωρεῖ παρ' αὐτούς, πρὶν τὴν ξυμβοηθεῖαν ἐλθεῖν. κἀκεῖθεν ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον ἕκασοι. οἱ δὲ Στράτιοι τροπαῖον ἔρησαν τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους.

πγ'. Τὸ δ' ἐκ τῆς Κορίνθου καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ἐκ τοῦ Κρῖσαίου κόλπου ναυτικόν, ὃ ἔδει παραγενέσθαι τῷ Κνήμῳ, ὅπως μὴ ξυμβοηθῶσιν οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Ἀκαρνανες, οὐ παραγίγνεται, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τῆς ἐν Στράτῳ μάχης ναυμαχῆσαι πρὸς Φορμίωνα, καὶ τὰς εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων, αἱ ἐφρούρουν ἐν Ναυπάκτῳ. ὁ γὰρ Φορμίων παραπλέοντας αὐτοὺς ἔξω τοῦ κόλπου ἐτήρει, βουλόμενος ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ ἐπιδέσθαι. οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπλεοῦ μὲν, ὡς οὐκ ἐπὶ ναυμαχία ἀλλὰ στρατιωτικώτερον παρεσκευασμένοι, ἐς τὴν Ἀκαρνανίαν· καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι πρὸς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ναῦς τὰς σφετέρας τολμῆσαι τοὺς Ἀθηναίους εἴκοσι ταῖς· ἐαυτῶν ναυμαχίαν ποιήσασθαι. ἐπειδὴ μέντοι ἀντιπαραπλέοντάς τε ἑώρων αὐτούς, παρὰ γῆν σφῶν κομιζομένων, καὶ ἐκ Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας πρὸς τὴν ἀντιπέρας ἠπειρον διαβαλλόντων ἐπὶ Ἀκαρνανίας, κατεῖδον τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τῆς Χαλκίδος καὶ τοῦ Εὐηνοῦ ποταμοῦ προσπλέοντας σφίσι, καὶ οὐκ ἔλαθον νυκτὸς ὑφορμισάμενοι· οὕτω δὴ ἀναγκάζονται ναυμαχεῖν κατὰ μέσον τὸν πορθμὸν. στρατηγὸι δὲ ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων, οἱ παρεσκευάζοντο. Κορινθίων δὲ, Μάχων, καὶ Ἰσοκράτης, καὶ Ἀγαρχίδας· καὶ οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐτάξαντο, κύκλον

τῶν νεῶν ποιήσαντες ὡς μέγιστον οἰοί τ' ἦσαν, μὴ διδόντες διέκπλουν, τὰς πρῶρας μὲν ἕξω, εἴσω δὲ τὰς πρῶμνας. καὶ τὰ τε λεπτὰ πλοῖα ἅ ξυνέπλει, ἐντὸς ποιοῦνται, καὶ πέντε ναῦς τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως ἐκπλείουεν διαβραχέος παραγιγνώμενοι, εἶπη προσπίπτοιεν οἱ ἐναντίοι.

πδ'. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι, κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι, περιέπλεον αὐτοὺς κύκλῳ, καὶ ξυνῆγον ἐς ὀλίγον, ἐν χρωῖ αἰεὶ παραπλέουτες, καὶ δόκησιν παρέχοντες αὐτίκα ἐμβάλειν. προεῖρητο δ' αὐτοῖς ὑπὸ Φορμίωνος μὴ ἐπιχειρεῖν πρὶν ἂν αὐτὸς σημήνη. ἤλπιζε γὰρ αὐτῶν οὐ μενεῖν τὴν τάξιν, ὥσπερ ἐν γῆ πεζὴν, ἀλλὰ ξυμπεσεῖσθαι πρὸς ἀλλήλας τὰς ναῦς, καὶ τὰ πλοῖα ταραχὴν παρῆξιν· εἴτ' ἐκπνεῦσαι ἐκ τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἀναμένων τε περιέπλει, καὶ εἰώθει γίνεσθαι ἐπὶ τὴν ἔσω, οὐδένα χρόνον ἡσυχάσειν αὐτοὺς. καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ' ἑαυτῷ τε ἐνόμιζεν εἶναι, ὅποταν βούληται, τῶν νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν, καὶ τότε καλλίστην γίνεσθαι. ὡς δὲ τό, τε πνεῦμα κατῆει, καὶ αἱ νῆες ἐν ὀλίγῳ ἤδη οὔσαι ὑπ' ἀμφοτέρων, τοῦ τε ἀνέμου, τῶν τε πλοίων ἅμα προσκειμένων, ἐταράσσοντο, καὶ ναῦς τε νηὶ προσέπιπτε, καὶ τοῖς κοντοῖς διαδοῦντο, βοῆ τε χρώμενοι, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀντιφυλακῆ τε καὶ λοιδορία, οὐδὲν κατήκουον οὔτε τῶν παραγγελλομένων, οὔτε τῶν κελευσῶν· καὶ τὰς κύπας ἀδύνατοι ὄντες ἐν κλυδωνίῳ ἀναφέρειν ἀνδρωποὶ ἄπειροι, τοῖς κυβερνήταις ἀπειδεδέσρας τὰς ναῦς παρῆχον· τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον σημαίνει, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι προσπεσόντες, πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν στρατηγίδων νεῶν μίαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς ἄλλας, ἧ χωρήσειαν, διέφθειρον· καὶ κατέστησαν ἐς ἀλκὴν μὲν μηδένα τρέπεσθαι αὐτῶν ὑπὸ τῆς ταραχῆς, Φεύγειν δ' ἐς Πάτρας, καὶ Δύμην τῆς Ἀχαΐας. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, καταδιώξαντες, καὶ ναῦς δώδεκα λαβόντες, τοὺς τε ἀνδρας ἐξ αὐτῶν τοὺς πλείστους ἀνελήμενοι, ἐς Μολύκρειον ἀπέπλεον· καὶ τροπαῖον εἶσαντες ἐπὶ τῷ Ῥίῳ, καὶ ναῦν ἀναθέντες τῷ Ποσειδῶνι, ἀνεχώρησαν ἐς Ναύπακτον. παρέπλευσαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι εὐθὺς ταῖς περιλοίοις τῶν νεῶν ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν ἐς Κυλλήνην,

τὸ Ἡλείων ἐπίνειον· καὶ ἀπὸ Λευκάδος, Κνημιος, καὶ αἱ ἐκεῖθεν νῆες, ἃς ἔδει ταύταις ξυμμίξαι, ἀφικνοῦνται μετὰ τὴν ἐν Στράτῳ μάχην ἐς τὴν Κυλλήνην.

πς'. Πέμπουσι δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ Κνήμῳ ξυμβούλους ἐπὶ τὰς ναῦς, Τιμοκράτην καὶ Βρασιδάν καὶ Λυκόφρονα, κελεύοντες ἄλλην ναυμαχίαν βελτίω κατασκευάζεσθαι, καὶ μὴ ὑπ' ὀλίγων νεῶν εἶργεσθαι τῆς θαλάσσης. ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς, ἄλλως τε καὶ πρῶτον ναυμαχίας πειρασάμενοις, πολὺς ὁ παράλογος εἶναι· καὶ οὐ τοσοῦτω ᾧοντο σφῶν τὸ ναυτικὸν λείπεσθαι, γεγενῆσθαι δέ τινα μαλακίαν· οὐκ ἀντιτιθέντες τὴν Ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν τῆς σφετέρως δι' ὀλίγων μελέτης. ὀργῇ οὖν ἀπέσελλον. οἱ δὲ, ἀφικόμενοι μετὰ Κνήμου, ναῦς τε περιήγγελλον κατὰ πόλεις, καὶ τὰς προῦπαρχούσας ἐξηρτύοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν. πέμπει δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐς τὰς Ἀθήνας τὴν τε παρασκευὴν αὐτῶν ἀγγελοῦντας, καὶ περὶ τῆς ναυμαχίας ἦν ἐνίκησαν φράσσοντας· καὶ κελεύων αὐτῷ ναῦς ὅτιπλειςας διὰ τάχους ἀποσείλαι, ὡς κατ' ἡμέραν ἐκάσῃν ἐλπίδος οὔσης αἰεὶ ναυμαχήσειν. οἱ δὲ ἀποπέμπουσιν εἴκοσι ναῦς αὐτῷ· τῷ δὲ κομίζοντι αὐτὰς προσεπέσειλαν ἐς Κρήτην πρῶτον ἀφικέσθαι. Νικίας γὰρ Κρής Γορτύνιος, προξένος ὢν, πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Κυδωνίαν πλεῦσαι, φάσκων προσποιήσειν αὐτὴν οὔσαν πολεμίαν. ἐπῆγε δὲ, Πολιχνίταις χαριζόμενος ὁμόροις τῶν Κυδωνιατῶν. καὶ ὁ μὲν, λαβὼν τὰς ναῦς, ᾤχετο ἐς Κρήτην, καὶ μετὰ τῶν Πολιχνιτῶν ἐδήρου τὴν γῆν τῶν Κυδωνιατῶν· καὶ ὑπὸ ἀνέμων καὶ ὑπὸ ἀπλοίας ἐνδιέτριψεν οὐκ ὀλίγον χρόνον.

πς'. Οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι, ἐν τούτῳ ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τὴν Κρήτην κατείχοντο, παρεσκευασμένοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, παρέπλευσαν ἐς Πανορμον τὸν Ἀχαϊκόν· οὐπερ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προσεβεβηθήκει. παρέπλευσε δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ Μολυκρικόν, καὶ ὠρμίσατο ἔξω αὐτοῦ ναυσὶν εἴκοσιν, αἰσπερ καὶ ἐναυμάχησεν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τὸ Ῥίον Θίλιον τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δ' ἕτερον Ῥίον ἐστὶν ἀντιπέρας, τὸ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ· διείχεται δὲ ἀπ' ἀλλήλων σαθίους μάλισα ἑπτὰ τῆς

θαλάσσης. τοῦ δὲ Κρισαίου κόλπου σῶμα τοῦτό ἐστιν. ἐπὶ οὖν τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαικῷ οἱ Πελοποννήσιοι, ἀπέχοντι οὐ πολὺ τοῦ Πανόρμου, ἐν ᾧ αὐτοῖς ὁ περὶ ἦν, ὠρμίσαντο καὶ αὐτοὶ ναυσὶν ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα, ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους εἶδον. καὶ ἐπὶ μὲν ἕξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνδῶρμον ἀλλήλοις, μελετῶντές τε καὶ παρασκευαζόμενοι τὴν ναυμαχίαν· γνώμην ἔχοντες, οἱ μὲν, μὴ ἐκπλεῖν ἕξω τῶν Ῥίων ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, φοβούμενοι τὸ πρότερον πάθος· οἱ δὲ, μὴ ἐσπλεῖν ἐς τὰ ξενὰ, νομίζοντες πρὸς ἐκείνων εἶναι τὴν ἐν ὀλίγῳ ναυμαχίαν. ἔπειτα ὁ Κνήμος καὶ ὁ Βρασιδάς, καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Πελοποννησίων στρατηγοὶ, βουλόμενοι ἐν τάχει τὴν ναυμαχίαν ποιῆσαι, πρὶν τι καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπιβοηθῆσαι, ξυνεκάλεσαν τοὺς στρατιώτας πρῶτον, καὶ ὀρῶντες αὐτῶν τοὺς πολλοὺς διὰ τὴν πρῶτην ἤσσαν φοβουμένους, καὶ οὐ προθύμους ὄντας, παρεκελεύσαντο, καὶ ἔλεξαν τοιαύτα.

πζ'. “ Ἡ ΜΕΝ γενομένη ναυμαχία, ᾧ ἄνδρες Πελοποννήσιοι, εἴτις ἄρα δι’ αὐτὴν ὑμῶν φοβεῖται τὴν μέλλουσαν, οὐχὶ δικαίαν ἔχει τέκμαρσιν τὸ ἐκφοβῆσαι. τῇ τε γὰρ παρασκευῇ ἐνδεῆς ἐγένετο, ὥσπερ ἴξε, καὶ οὐχὶ ἐς ναυμαχίαν μᾶλλον ἢ ἐπὶ στρατείαν ἐπλέομεν. ξυνέβη δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τύχης οὐκ ὀλίγα ἐναντιωθῆναι. καὶ που τὶ καὶ ἡ ἀπειρία πρῶτον ναυμαχοῦντας ἔσφηλεν. ὥσε οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν κακίαν τὸ ἤσσησθαι προσεγένετο. οὐδὲ δίκαιον, τῆς γνώμης τὸ μὴ κατὰ κράτος νικηθῆναι, ἔχον δέ τινα ἐν αὐτῷ ἀντιλογίαν, τῆς [γε] ξυμφορᾶς τῷ ἀποθάναι ἀμβλύνεσθαι· νομίσαι δὲ ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχεσθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ ἀνδρείους ὀρθῶς εἶναι· καὶ μὴ ἀπειρίαν, τοῦ ἀνδρείου παρόντος, προβαλλομένων, εἰκότως ἂν ἐν τινὶ κακοῦς γενέσθαι. ὑμῶν δὲ οὐδ’ ἡ ἀπειρία τοσοῦτον λείπεται ὅσον τόλμη προέχετε· τῶνδε δὲ ἡ ἐπισήμη, ἣν μάλις φοβεῖσθε, ἀνδρείαν μὲν ἔχουσα, καὶ μνήμην ἕξει ἐν τῷ δεινῷ ἐπιτελεῖν ἅ ἔμαθεν, ἄνευ δὲ εὐψυχίας οὐδεμία τέχνη πρὸς τοὺς κινδύνους ἰσχύει· φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει, τέχνη δὲ ἄνευ ἀλκῆς οὐδὲν ὠφελεῖ. πρὸς μὲν οὖν τὸ ἐμπειρότερον

“ αὐτῶν, τὸ τολμηρότερον ἀντιτάξασθε· πρὸς δὲ τὸ διὰ
 “ τὴν ἦσαν δεδιέναι, τὸ ἀπαράσκευοι τότε τυχεῖν.
 “ περιγίγνεται δὲ ὑμῖν πλῆθος τε νεῶν, καὶ πρὸς τῇ
 “ γῆ οἰκείᾳ οὔσῃ, ὀπλιτῶν παρόντων, ναυμαχεῖν· τὰ
 “ δὲ πολλὰ, τῶν πλειόνων καὶ ἄμεινον παρεσκευα-
 “ σμένων τὸ κράτος ἐσίν. ὥς οὐδὲ κατ’ ἐν εὐρίσκομεν
 “ εἰκότως ἂν ἡμᾶς σφαλλομένους· καὶ ὅσα ἡμάρτομεν
 “ πρότερον, νῦν αὐτὰ ταῦτα προσγενόμενα διδασκαλίαν
 “ παρῆξει· θαρσοῦντες οὖν καὶ κυβεσῆνται, καὶ ναῦται,
 “ τὸ κατ’ ἑαυτὸν ἕκαστος ἔπεσθε, χῶραν μὴ λείποντες ἢ
 “ ἂν τις προσάχθῃ. τῶν δὲ πρότερον ἡγεμόνων οὐ χεῖ-
 “ ρον τὴν ἐπιχείρησιν ἡμεῖς παρασκευάσομεν, καὶ οὐκ
 “ ἐνδώσομεν πρόφασιν οὐδενὶ κακῶ γενέσθαι· ἦν δέ τις
 “ ἄρα καὶ βεληθῆ, κολασθήσεται τῇ πρεπούσῃ ζημίᾳ·
 “ οἱ δὲ ἀγαθοὶ τιμῆσονται τοῖς προσήκουσιν ἄλλοις
 “ τῆς ἀρετῆς.”)

πῆ. Τοιαῦτα μὲν τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες
 παρεκελεύσαντο. ὁ δὲ Φορμίων, δεδιὼς καὶ αὐτὸς τὴν
 τῶν στρατιωτῶν ὀρρωδίαν, καὶ αἰσθόμενος ὅτι τὸ πλῆ-
 θος τῶν νεῶν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνηγάμενοι ἐφοβοῦντο,
 ἐβούλετο ξυγκαλέσας θαρσοῦναί τε, καὶ παραίνεσιν ἐν
 τῷ παρόντι ποιήσασθαι. πρότερον μὲν γὰρ ἀεὶ αὐτοῖς
 ἔλεγε, καὶ προπαρεσκευάζε τὰς γνώμας, ὡς οὐδὲν αὐ-
 τοῖς πλῆθος νεῶν τοσοῦτον, ἦν ἐπιπλή, ὅ, τι οὐχ ὑπο-
 μενετέον αὐτοῖς ἐσι. καὶ οἱ στρατιῶται ἐκ πολλοῦ ἐν
 σφίσι αὐτοῖς τὴν ἀξίωσιν ταύτην εἰλήφισαν, μηδένα
 ὄχλον Ἀθηναῖοι ὄντες Πελοποννησίων νεῶν ὑποχω-
 ρεῖν. τότε δὲ πρὸς τὴν παρούσαν ὄψιν ὄρων αὐτοὺς
 ἀδυμοῦντας, ἐβούλετο ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῦ θαρ-
 σεῖν. καὶ ξυγκαλέσας τοὺς Ἀθηναίους, ἔλεξε τοιάδε.

πθ’. “ ὍΡΩΝ ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες στρατιῶται, πεφοβη-
 “ μένους τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ξυνεκάλεσα, οὐκ
 “ ἀξιώων τὰ μὴ δεινὰ ἐν ὀρρωδίᾳ ἔχειν. οὗτοι γὰρ πρῶ-
 “ τον μὲν, διὰ τὸ προνεικῆσθαι, καὶ μηδὲ αὐτοὶ οἴεσθαι
 “ ὅμοιοι ἡμῖν εἶναι, τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, καὶ οὐκ ἀπὸ
 “ τοῦ ἴσου παρεσκευάσαντο· ἔπειτα, ὧ μάλιστα πεισέ-
 “ οντες προσέρχονται, ὡς προσῆκον σφίσι ἀνδρείοις
 “ εἶναι, οὐδὲ ἄλλο τι θαρσοῦσιν ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ πεζῷ
 “ ἐμπειρίαν, ταπλείω κατορθοῦντες, καὶ οἶονταί σφίσι

“ καὶ ἐν τῷ ναυτικῷ ποιήσῃ τὸ αὐτό. τὸ δ' ἐκ τοῦ
 “ δικαίου ἡμῖν μᾶλλον νῦν περιέσαι, εἶπερ καὶ τούτοις
 “ ἐν ἐκείνῳ. ἐπεὶ εὐψυχία γε οὐδὲν προσφέρουσι·
 “ τῷ δὲ ἐκάτεροί τι ἐμπειρότεροι εἶναι, θρασύτεροί
 “ ἔσμεν. Λακεδαιμόνιοί τε ἡγούμενοι τῶν ξυμμά-
 “ χων, διὰ τὴν σφετέραν δόξαν, ἄκοντας προσάγουσι
 “ τοὺς πολλοὺς ἐς τὸν κίνδυνον. ἐπεὶ οὐκ ἂν ποτὲ ἐνε-
 “ χεῖρησαν ἡσσηθέντες παραπολὺ, αὐδῖς ναυμαχεῖν.
 “ μὴ δὴ αὐτῶν τὴν τόλμαν δεῖσῃτε· πολὺ δὲ ὑμεῖς
 “ ἐκείνοις πλείω φόβον παρέχετε καὶ πιστότερον, κατὰ
 “ τε τὸ προνευικημέναι, καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἡγούνται μὴ
 “ μέλλοντάς τι ἄξιον τοῦ παραπολὺ πράξῃν, ἀντίστα-
 “ σθαι ὑμᾶς. ἀντίπαλοι μὲν γὰρ οἱ πλείους, ὥσπερ
 “ οὔτοι, τῇ δυνάμει τοπλέον πείσονται ἢ τῇ γνώμῃ ἐπέρ-
 “ χονται· οἱ δ' ἐκ πολλῶ ὑποδεεσέρων, καὶ ἅμα οὐκ
 “ ἀναγκαζόμενοι, μέγα τὶ τῆς διανοίας τὸ βέβαιον ἔχου-
 “ τες ἀντιτολμῶσιν. ἂ λογιζόμενοι οὔτοι, τῷ οὐκ εἰκότι
 “ πλείον πεφόδηται ἡμᾶς ἢ τῇ κατὰ λόγον παρα-
 “ σκευῇ. πολλὰ δὲ καὶ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπ'
 “ ἔλασσόνων τῇ ἀπειρίᾳ, ἔσι δὲ ἅ καὶ τῇ ἀτολμίᾳ· ὧν
 “ οὐδετέρου ἡμεῖς νῦν μετέχομεν. τὸν δὲ ἀγῶνα οὐκ ἐν
 “ τῷ κόλπῳ ἐκῶν εἶναι ποιήσομαι, οὐδὲ ἐσπλεύσομαι
 “ ἐς αὐτόν· ὁρῶ γὰρ ὅτι πρὸς πολλὰς ναῦς ἀνεπιστήμο-
 “ νας ὀλίγαις ναυσὶν ἐμπείρωσ καὶ ἄμεινον πλεούσαις
 “ ἢ ξυνοχωρία οὐ ξυμφέρεει. οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλεύσειέ
 “ τις ὡς χρῆ ἐς ἐμβολὴν, μὴ ἔχων τὴν πρόσοψιν τῶν
 “ πολεμίων ἐκ πολλοῦ, οὔτε ἂν ἀποχωρήσειεν ἐν δέοντι,
 “ πιεζόμενος. δῖε κπλοὶ τε οὐκ εἰσὶν, οὐδὲ ἀναστροφαί,
 “ ἅπερ νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν ἔργα ἐσὶν· ἀλλ' ἀνάγκη
 “ ἂν εἴη τὴν ναυμαχίαν, πεζομαχίαν καθίστασθαι.
 “ καὶ ἐν τούτῳ αἱ πλείους νῆες κρείσσους γίνονται.
 “ τούτων μὲν οὖν ἐγὼ ἔξω τὴν πρόνοιαν κατὰ τὸ δυνα-
 “ τόν. ὑμεῖς δὲ, εὐτακτοὶ παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες,
 “ τά τε παραγγελλόμενα ὀξέως δέχεσθε, ἄλλως τε
 “ καὶ δι' ὀλίγου τῆς ἐφορμήσεως οὐσης, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ
 “ κόσμον καὶ σιγὴν περὶ πλείσου ἡγεῖσθε· (ὥς τε τὰ
 “ πολλὰ τῶν πολεμικῶν ξυμφέρεει, καὶ ναυμαχία οὐκ
 “ ἦκιστα) ἀμύνεσθε τε τούσδε ἀξίως τῶν προεργα-
 “ σμένων. ὁ δὲ ἀγὼν μέγας ὑμῖν, ἢ καταλῦσαι Πε-

“λοπονησίωv τὴν ἐλπίδα τοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἐγγυτέρω
 “καταστῆσαι Ἀθηναίοις τὸν φόβον περὶ τῆς θαλάσ-
 “σης. ἀναμιμνήσκω δ’ αὖ ὑμᾶς ὅτι νενικήκατε αὐτῶν
 “τοὺς πολλοὺς ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν οὐκ ἐθέλουσιν
 “αἱ γινῶμαι πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὅμοιοι εἶναι.” >

ς'. Τοιαῦτα μὲν καὶ ὁ Φορμίων παρεκελεύσατο. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐπέπλεον ἐς τὸν κόλπον καὶ τὰ στεῖνά, βουλόμενοι ἄκοντας ἔσω πρσαγαγεῖν αὐτοὺς, ἀναγόμενοι ἅμα ἔω, ἔπλεον, ἐπὶ τεσσάρων ταξάμενοι τὰς ναῦς, ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν γῆν ἔσω ἐπὶ τοῦ κόλπου, δεξιῶ κέρα ἡγούμενοι, ὥσπερ καὶ ὠρμουν. ἐπὶ δ’ αὐτῶ εἴκοσι ναῦς ἔταξαν τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως εἰ ἄρα νομίσας ἐπὶ τὴν Ναύπακτον αὐτοὺς πλεῖν ὁ Φορμίων, καὶ αὐτὸς ἐπιβοηθῶν ταύτῃ παραπλέοι, μὴ διαφύγοιεν πλέοντα τὸν ἐπίπλουv σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἔξω τοῦ ἑαυτῶν κέρως, ἀλλ’ αὐταὶ αἱ νῆες περικλείσειαν. ὁ δὲ (ὅπερ ἐκεῖνοι προσεδέχοντο) φοβηθεῖς περὶ τῷ χωρίῳ ἐρήμῳ ὄντι, ὡς ἑώρα ἀναγομένους αὐτοὺς, ἄκων καὶ κατὰ σπονδὴν ἐμβιδάσας, ἔπλει παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὁ περὶ τὸν ἅμα τῶν Μεσσηνίων παρεβοηθεῖ. ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως παραπλέοντας, καὶ ἤδη ὄντας ἐντὸς τοῦ κόλπου τε καὶ πρὸς τῇ γῆ, (ὅπερ ἐβούλοντο μάλιχα) ἀπὸ σημείου ἐνὸς ἄφνω ἐπισρέψαντες τὰς ναῦς, μετωπηθὸν ἔπλεον, ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος, ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους· καὶ ἠλπιζον πάσας τὰς ναῦς ἀπολήψασθαι. τῶν δὲ, ἔνδεκα μὲν τινες, αἵπερ ἡγούvτο, ὑπεκφύγουσι τὸ κέρασ τῶν Πελοποννησίων, καὶ τὴν ἐπισροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν· τὰς δὲ ἄλλας ἐπικαταλαβόντες, ἐξέωσάν τε πρὸς τὴν γῆν ὑποφευγῆσας, καὶ διέφθειραν. ἀνδρας τε τῶν Ἀθηναίων ἀπέκτειναν ὅσοι μὴ ἐξένευσαν αὐτῶν· καὶ τῶν νεῶν τινὰς ἀναθούμενοι εἶλκον κενὰς, μίαν δὲ αὐτοῖς ἀνδράσιν εἶλον ἤδη. τὰς δὲ τινὰς οἱ Μεσσηνιοὶ παραβοηθήσαντες, καὶ ἐπεσβαίνοντες ξὺν τοῖς ὅπλοις ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπιβάντες, ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μαχόμενοι ἀφείλοντο ἑλκομένας ἤδη.

ςα'. Ταύτῃ μὲν οὖν οἱ Πελοποννήσιοι ἐκράτουv τε καὶ ἐφθειραν τὰς Ἀττικὰς ναῦς. αἱ δὲ εἴκοσι νῆες αὐτῶν αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιῶ κέρως ἐδίωκον τὰς ἔνδεκα

ναῦς τῶν Ἀθηναίων, αἵπερ ὑπέξέφυγον τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν εὐρυχωρίαν· καὶ φθάουσιν αὐτούς, πλὴν μιᾶς νεῶς, προκαταφυγοῦσαι εἰς τὴν Ναύπακτον. καὶ ἴσχουσαι ἀντίπρωροι κατὰ τὸ Ἀπολλώνιον, παρ᾽ εὐσκευάζοντο ἀμυνομένοι, ἦν εἰς τὴν γῆν ἐπὶ σφᾶς ἐπιπλέωσιν. οἱ δὲ, παραγιγνόμενοι ὕσερον, ἐπαιώνιζόν τε ἅμα πλέοντες, ὡς νευικηκότες, καὶ τὴν μίαν ναῦν τῶν Ἀθηναίων τὴν ὑπόλοιπον ἐδίωκε Λευκαδία ναῦς μία πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων. ἔτυχε δὲ ὀλκὰς ὄρμουσα μετέωρος, περὶ ἣν ἡ Ἀττικὴ ναῦς φθάσασα καὶ περιπλεύσασα, τῇ διακούσῃ Λευκαδία ἐμβάλλει μέσῃ, καὶ καταθύει. τοῖς μὲν οὖν Πελοποννησίοις, γεννημένου τούτου τοῦ ἀπροσδοκίτου τε καὶ παραλόγου, φόβος ἐμπίπτει· καὶ ἅμα ἀτάκτως διώκοντες, διὰ τὸ κρατεῖν, αἱ μὲν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι τὰς κόπας, ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ, ἀξύμφορον ὀρώντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντεξόρμησιν, βουλόμενοι τὴν πλείους περιμεῖναι· αἱ δὲ καὶ εἰς βραχέα, χωρίων ἀπειρία, ᾤκειλαν.

ξβ'. Τοὺς δ' Ἀθηναίους ἰδόντας ταῦτα γιγνόμενα θάρσος τε ἔλαβε, καὶ ἀπὸ ἐνὸς κελεύσματος ἐμβοήσαντες, ἐπ' αὐτοὺς ὄρμησαν. οἱ δὲ, διὰ τὰ ὑπάρχοντα ἀμαρτήματα, καὶ τὴν παροῦσαν ἀταξίαν, ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμειναν, ἔπειτα δὲ ἐτράποντο εἰς τὸν Πάνορμον, ὅθεν περ ἀνηγάγοντο. ἐπιδιώκοντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὰς τε ἐγγυὲς οὔσας μάλισα ναῦς ἔλαβον ἕξ, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀφείλοντο, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς τῇ γῇ διαφθείραντες, τοπρῶτον ἀνεδήσαντο· ἀνδρας τε τοὺς μὲν, ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγησαν. ἐπὶ δὲ τῆς Λευκαδίας νεῶς, ἣ περὶ τὴν ὀλκάδα κατέου, Τιμοκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος πλέων, ὡς ἡ ναῦς διεφθείρετο, ἔσφαξεν ἑαυτὸν, καὶ ἐξέπεσεν εἰς τὸν Ναυπακτίων λιμένα. ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν, ὅθεν ἀναγόμενοι ἐκράτησαν· καὶ τοὺς νεκρὰς καὶ τὰ ναυάγια ὅσα πρὸς τῇ ἑαυτῶν ἦν, ἀνείλοντο, καὶ τοῖς ἐναντίοις τὰ ἐκείνων ὑπόσπονδα ἀπέδωκαν. ἔστησαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον, ὡς νευικηκότες, τῆς τροπῆς ἃς πρὸς τῇ γῇ ναῦς διέφθειραν· καὶ ἦν περ ἔλαβον ναῦν, ἀνέδωσαν ἐπὶ τὸ Ἴριον τὸ Ἀχαϊκὸν παρὰ τὰ τροπαῖον. μετὰ δὲ ταῦτα, φοβούμενοι τὴν ἀπὸ τῶν

Ἀθηναίων βοήθειαν, ὑπὸ νύκτα ἐσέπλευσαν ἐς τὸν κόλπον τὸν Κρισαῖον καὶ Κόρινθον πάντες, πλὴν Λευκαδίων. καὶ οἱ ἐκ τῆς Κρήτης Ἀθηναῖοι ταῖς εἰκοσι ναυσὶν, αἷς ἔδει πρὸ τῆς ναυμαχίας τῷ Φορμίῳ παραγενέσθαι, οὐ πολλῶ ὕψερρον τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νεῶν ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Ναύπακτον καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ζγ'. Πρὶν δὲ διαλυῆσαι τὸ ἐς Κόρινθον τε καὶ τὸν Κρισαῖον κόλπον ἀναχωρῆσαν ναυτικόν, ὁ Κνήμιος καὶ ὁ Βρασιῖδας, καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες τῶν Πελοποννησίων, ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος, ἐβούλοντο, διδαξάντων τῶν Μεγαρέων, ἀποπειράσαι τοῦ Πειραιῶς τοῦ λιμένος τῶν Ἀθηναίων. ἦν δὲ ἀφύλακτος καὶ ἀκλειστος, εἰκότως, διὰ τὸ ἐπικρατεῖν πολὺ τῷ ναυτικῷ. ἐδόκει δὲ, λαβόντα τῶν ναυτῶν ἕκασον τὴν κώπην, καὶ τὸ ὑπηρέσιον, καὶ τὸν τροπιωτῆρα, περὶ ἡ ἰέναι ἐκ Κορίνθου ἐπὶ τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν καὶ ἀφικομένους κατὰ τάχος ἐς Μέγαρα, καθελεύσαντας ἐκ Νισαίας τοῦ νεωρίου αὐτῶν τεσσαράκοντα ναῦς, αἱ ἔτυχον αὐτόθι οὔσαι, πλεῦσαι εὐδύς ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ. οὔτε γὰρ ναυτικόν ἦν προφυλάσσειν ἐν αὐτῷ οὐδὲν, οὔτε προσδοκία οὐδεμία μὴ ἂν ποτε οἱ πολέμιοι ἑξαπιναιῶς οὕτως ἐπιπλεύσειαν. ἐπεὶ οὐδ' ἀπὸ τοῦ προφανοῦς τολμῆσαι ἂν καθ' ἡσυχίαν, οὐδὲ, εἰ διανοῶντο, μὴ οὐκ ἂν προαισθῆσθαι. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐχώρουσαν εὐδύς· καὶ ἀφικόμενοι νυκτὸς, καὶ καθελεύσαντες ἐκ τῆς Νισαίας τὰς ναῦς, ἔπλεον ἐπὶ μὲν τὸν Πειραιᾶ οὐκέτι, ὥσπερ διανοῶντο, καταδείσαντες τὸν κίνδυνον, (καὶ τις καὶ ἄνεμος αὐτοὺς λέγεται κωλύσαι,) ἐπὶ δὲ τῆς Σαλαμίως τὸ ἀκρωτήριον τὸ πρὸς Μέγαρα ὄρων· (καὶ Φρούριον ἐπ' αὐτοῦ ἦν, καὶ νεῶν τριῶν φυλακὴ, τοῦ μὴ ἐσπλεῖν Μεγαρεῦσι μηδ' ἐκπλεῖν μηθέν·) τῷ τε φρουρίῳ προσέβαλον, καὶ τὰς τριήρεις ἀφείλκυσαν κενάς· τὴν τε ἄλλην Σαλαμίνα ἀπροσδοκῆτοῖς ἐπιπεσόντες ἐπόρθουν.

ζδ'. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας φρυκτοὶ τε ἤρουντο πολέμιοι, καὶ ἐκπληξίς ἐγένετο οὐδεμιᾶς τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐλάσσωσαν. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἄσει, ἐς τὸν Πειραιᾶ ὄντο τοὺς πολεμίους ἐσπεπλευκέναι ἤδη· οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ,

τὴν τε τῶν Σαλαμινίων πόλιν ἡρῆσθαι, καὶ παρὰ σφᾶς ὁσονούκ ἐσπλεῖν αὐτούς. ὅπερ ἂν, εἰ ἐβουλήθησαν μὴ κατοκνήσαι, ῥαδίως ἂν ἐγένετο, καὶ οὐκ ἂν ἄνεμος ἐκώλυσε· βοηθήσαντες δὲ ἅμ' ἡμέρα πανδημεῖ αἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν Πειραιᾶ, ναῦς τε καθεῖλκον, καὶ ἐσβάντες κατὰ σπουδὴν καὶ πολλῶ ἄρουρῳ, ταῖς μὲν ναυσὶν ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα ἐπλεον, τῷ πεζῷ δὲ φυλακὰς τοῦ Πειραιῶς καθίσταντο. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ὡς ἤσθοντο τὴν βοήθειαν, καταδραμόντες τῆς Σαλαμίνας τὰ πολλὰ, καὶ ἀνθρώπους καὶ λείαν λαβόντες, καὶ τὰς τρεῖς ναῦς ἐκ τοῦ Βουδόρου τοῦ φρουρίου, κατὰ τάχος ἐπὶ τῆς Νισαίας ἐπλεον. ἔσι γὰρ ὅτε καὶ αἱ νῆες αὐτούς διὰ χρόνου καθελκυσθεῖσαι, καὶ οὐδὲν ζέγουσαι, ἐφύθουν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰ Μέγαρα, πάλιν ἐπὶ τῆς Κορίνθου ἀπεχώρησαν πεζοί. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, οὐκέτι καταλαβόντες πρὸς τῇ Σαλαμῖνι, ἀπέπλευσαν καὶ αὐτοί. καὶ μετὰ τοῦτο φυλακὴν ἤδη τοῦ Πειραιῶς μᾶλλον τοιοπῶν ἐποιοῦντο, λιμένων τε κλείσει, καὶ τῇ ἄλλῃ ἐπιμελεία.

ζε'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ χειμῶνος τούτου ἀρχομένου, Σιτάλκης ὁ Τήρειω Ὀδρύσης, Θρακῶν βασιλεὺς, ἐστράτευσεν ἐπὶ Περδικκαν τὸν Ἀλεξάνδρου, Μακεδονίας βασιλέα, καὶ ἐπὶ Χαλκιδίας τοὺς ἐπὶ Θράκης· διὰ δύο ὑποσχέσεις, τὴν μὲν βουλόμενος ἀναπράξαι, τὴν δὲ αὐτὸς ἀποδοῦναι. ὅ, τε γὰρ Περδικκας, αὐτῷ ὑποσχόμενος εἰ Ἀθηναίοις τε διαλλάξσειεν ἑαυτὸν κατ' ἀρχὰς τῷ πολέμῳ πιεζόμενον, καὶ Φίλιππον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πολέμιον ὄντα μὴ καταγάγοι ἐπὶ βασιλεία, ἃ ὑπεδέξατο οὐκ ἐπετέλει· τοῖς τε Ἀθηναίοις αὐτὸς ἀμολογῆκει, ὅτε τὴν ξυμμαχίαν ἐποιεῖτο, τὸν ἐπὶ Θράκης Χαλκιδικὸν πόλεμον καταλύσειν. ἀμφοτέρων οὖν ἕνεκα τὴν ἔφοδον ἐποιεῖτο, καὶ τὸν τε Φιλίππου υἱὸν Ἀμόνταν ὡς ἐπὶ βασιλεία τῶν Μακεδόνων ἦγε, καὶ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις, οἱ ἔτυχον παρόντες τούτων ἕνεκα καὶ ἡγεμόνα Ἄγνωνα. ἔδει γὰρ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ναυσὶ τε καὶ στρατιᾷ ὡς πλείστη ἐπὶ τοὺς Χαλκιδικίας παραγενέσθαι.

ζς'. Ἀνίστησιν οὖν, ἐκ τῶν Ὀδρυσῶν ὀρμώμενος, πρῶτον μὲν τοὺς ἐντὸς τοῦ Αἴμου τε ὄρους καὶ τῆς Ῥοδόπης Θρακίας, ὅσων ἦρχε μέχρι θαλάσσης τῆς ἐς τὸν

Εὐξεινόν τε πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἔπειτα τοὺς ὑπερβάντι Αἴμον Γέτας, καὶ ὅσα ἄλλα μέρη ἐντὸς τοῦ Ἰσρου ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν μᾶλλον τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου κατώκητο. εἰσὶ δ' οἱ Γέται, καὶ οἱ ταύτη, ὁμοροὶ τε τοῖς Σκύθαις καὶ ὁμόσκειοι, πάντες ἵπποτοξοί τε. παρεκάλει δὲ καὶ τῶν ὀρεινῶν Θρακῶν πολλοὺς τῶν αὐτονόμων, καὶ μαχαιροφόρων, οἱ Δῖοι καλοῦνται, τὴν Ῥοδόπην οἱ πλείστοι οἰκοῦντες· καὶ τοὺς μὲν μισθῶ ἔπειθεν, οἱ δ' ἐθέλονται ξυνηκολούθουν. ἀνίστη δὲ καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ Λεαίους, καὶ ἄλλα ὅσα ἔδνη Παιονικά, ἃν ἤρχε. καὶ ἔσχατοι τῆς ἀρχῆς οὗτοι ἦσαν, μέχρι Γρααίων καὶ Λεαίων Παιόνων, καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ὃς ἐκ τοῦ Σκομίου ὄρους διὰ Γρααίων καὶ Λεαίων ρεῖ· ἔ ἀρίζετο ἡ ἀρχὴ τὰ πρὸς Παίονας αὐτονόμους ἤδη. τὰ δὲ πρὸς Τριβαλλοὺς, καὶ τούτους αὐτονόμους, Τρήρες ὠρίζον, καὶ Τιλαταῖοι. οἰκοῦσι δ' οὗτοι πρὸς βορρᾶν τοῦ Σκομίου ὄρους, καὶ παρήκουσι πρὸς ἡλίου δύσιν μέχρι τοῦ Ὀσκίου ποταμοῦ· ρεῖ δ' οὗτος ἐκ τοῦ ὄρους ὀθενπερ καὶ ὁ Νέσος καὶ ὁ Ἔβρος. ἔσι δὲ ἔρημον τὸ ὄρος καὶ μέγα, ἐχόμενον τῆς Ῥοδόπης.

ζζ'. Ἐγένετο δὲ ἡ ἀρχὴ ἡ Ὀδρουσῶν, μέγεθος, ἐπὶ μὲν θάλασσαν καθήκουσα, ἀπὸ Ἀβδῆρων πόλεως ἐς τὸν Εὐξεινὸν πόντον, τὸν μέχρι Ἰσρου ποταμοῦ. αὕτη περίπλους ἐστὶν ἡ γῆ ταξυντομώτατα, ἣν αἰεὶ κατὰ πρύμναν ἰσῆται τὸ πνεῦμα νηὶ σρογγύλῃ, τεσσάρων ἡμερῶν, καὶ ἴσων νυκτῶν. ὁδῶ δὲ ταξυντομώτατα ἐξ Ἀβδῆρων ἐς Ἰσρον ἀνῆς εὐζωνος ἑνδεκαταῖος τελεῖ. τὰ μὲν πρὸς θάλασσαν τοσαύτη ἦν. ἐς ἠπειρον δὲ, ἀπὸ Βυζαντίου ἐς Λεαίους, καὶ ἐπὶ τὸν Στρυμόνα (ταύτη γὰρ διὰ πλείστου ἀπὸ θαλάσσης ἄνω) ἐγένετο ἡμερῶν ἑνδρὶ εὐζώνῳ τριῶν καὶ δέκα ἀνύσαι. φόρος τε ἐκ πάσης τῆς βαρβάρου καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ὅσον προσῆξαν ἐπὶ Σεύθου, (ὃς ὕπερον Σιτάλκου βασιλεύσας, πλείστον δὴ ἐποίησε,) τετρακοσίων ταλάντων ἀργυρίου μάλισα δύναμις· ἃ χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς εἶη. καὶ δῶρα οὐκ ἐλάσσω τούτων χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου προσεφέρετο· χωρὶς δὲ, ὅσα ὑφαντά τε καὶ λεῖα, καὶ ἡ ἄλλη κατασκευή· καὶ οὐ μόνον αὐτῶ, ἀλλὰ καὶ τοῖς παραδυναστεύουσιν τε καὶ γενναίοις Ὀδρουσῶν. κατεσῆσαντο γὰρ

τοῦναντίον τῆς [τῶν] Περσῶν βασιλείας τὸν νόμον, ὄν-
 τα μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις Θραξί, λαμβάνειν μᾶλλον ἢ
 διδόναι. καὶ αἴσχιον ἦν, αἰτηθέντα μὴ δοῦναι, ἢ αἰτή-
 σαντα μὴ τυχεῖν. ὅμως δὲ κατὰ τὰ δύνασθαι, ἐπι-
 πλέον αὐτῷ ἐχρήσαντο. οὐ γὰρ ἦν πρᾶξαι οὐδὲν μὴ
 διδόντα δῶρα. ὥς ἐπὶ μέγα ἡ βασιλεία ἦλθεν ἰσχύος.
 τῶν γὰρ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὅσαι μεταξὺ τοῦ Ἴονίου κόλ-
 που καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου, μεγίστη ἐγένετο χρημάτων
 προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ. ἰσχυῖ δὲ μάχης, καὶ
 στρατοῦ πλήθει, πολὺ δευτέρα μετὰ τὴν Σκυθῶν. ταύ-
 τη δὲ ἀδύνατα ἐξισουῖσθαι οὐχ ὅτι τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ,
 ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνος ἐν πρὸς ἐν οὐκ ἔστιν ὅ, τι
 δυνατὸν Σκύθαις ὁμογνωμονοῦσι πᾶσιν ἀντιστῆναι. οὐ
 μὴν οὐδ' ἐς τὴν ἄλλην εὐδουλίαν καὶ ξύνεσιν περὶ τῶν
 παρόντων ἐς τὸν βίον ἄλλοις ὁμοιοῦνται.

ζή. Σιτάλκης μὲν οὖν χώρας τοσαύτης βασιλεύων,
 παρεσκευάζετο τὸν στρατόν. καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ ἔτοιμα
 ἦν, ἄρας ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, πρῶτον μὲν διὰ
 τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς, ἔπειτα διὰ Κερνίκης, ἐρήμου ὄρους, ὃ
 ἐστὶ μεθόριον Σίντων καὶ Παιόνων. ἐπορεύετο δὲ δι' αὐ-
 τοῦ τῇ ἰδίῳ ἦν πρότερον αὐτὸς ἐποίησατο, τεμῶν τὴν
 ὕλην. ὅτε ἐπὶ Παιόνας ἐστράτευσε. τὸ δὲ ὄρος ἐξ Ὀδρυ-
 σῶν διϊόντες, ἐν δεξιᾷ μὲν εἶχον Παιόνας, ἐν ἀριστερᾷ δὲ
 Σίντους καὶ Μαίδους. διελθόντες δὲ αὐτὸ, ἀφίκοντο ἐς
 Δάβηρον τὴν Παιονικὴν. πορευομένῳ δὲ αὐτῷ ἀπεγί-
 γνετο μὲν οὐδὲν τοῦ στρατοῦ, εἰ μὴ τι νόσῳ προσεγί-
 γνετο δέ. πολλοὶ γὰρ τῶν αὐτονόμων Θρακῶν ἀπαρά-
 κλητοι ἐφ' ἀσπαγὴν ἠκολούθουν. ὥς τὸ πᾶν πληθὺς
 λέγεται οὐκ ἔλασσον πεντεκαίδεκα μυριάδων γενέσθαι.
 καὶ τούτου τὸ μὲν πλέον περὶ ἦν τριτημόριον δὲ μά-
 λιστα, ἵππικόν. τοῦ δ' ἵππικοῦ τὸ πλεῖστον αὐτοὶ Ὀδρῦσαι
 παρείχοντο, καὶ μετ' αὐτοὺς Γέται. τοῦ δὲ περὶ οὗ, οἱ
 μαχαιοφόροι μαχιμώτατοι μὲν ἦσαν, οἱ ἐκ τῆς Ῥο-
 δόπης αὐτόνομοι καταβάντες. ὁ δὲ ἄλλος ὄμιλος, ξύμ-
 μικτος, πλήθει φοβερώτατος ἠκολούθει.

ζθ. Ξυνηθροίζοντο οὖν ἐν τῇ Δοδρήρῳ, καὶ παρεσκευ-
 ᾶζοντο ὅπως κατὰ κορυφὴν ἐσβαλοῦσιν ἐς τὴν κάτω
 Μακεδονίαν, ἧς ὁ Περδίκκας ἦρχε. τῶν γὰρ Μακεδό-
 νων εἰσὶ καὶ Λυγκησαί, καὶ Ἐλειμιῶται, καὶ ἄλλα

ἔθνη ἐπάνωθεν, ἃ ξύμμαχα μὲν ἐσι τούτοις καὶ ὑπήκοα, βασιλείας δ' ἔχει καθ' αὐτά. τὴν δὲ περὶ θάλασσαν νῦν Μακεδονίαν Ἀλεξάνδρος ὁ Περδίκκου πατήρ, καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ Τημενίδαι, τοαρχαῖον ὄντες ἐξ Ἀργους, πρῶτοι ἐκτίσαντο, καὶ ἐβασίλευσαν, ἀναστήσαντες μάχη ἐκ μὲν Πιερίας Πίερας, (οἱ ὕσερον ὑπὸ τὸ Παγγαῖον πέραν Στρυμόνος ὤκησαν Φάγρητα, καὶ ἄλλα χώρια· καὶ ἔτι καὶ νῦν Πιερικὸς κόλπος καλεῖται ἢ ὑπὸ τῷ Παγγαίῳ πρὸς θάλασσαν γῆ,) ἐκ δὲ τῆς Βοττίας καλουμένης, Βοττιαίους, οἱ νῦν ὄμοροι Χαλκιδέων οἰκοῦσι· τῆς δὲ Παιονίας παρὰ τὸν Ἄξιον ποταμὸν, σενήν τινα καθήκουσαν ἀνωθεν μέχρι Πέλλης καὶ θαλάσσης ἐκτίσαντο. καὶ πέραν Ἀξίου, μέχρι Στρυμόνος, τὴν Μυγδονίαν καλουμένην, Ἡδῶνας ἐξελάσαντες, νέμονται. ἀνέστησαν δὲ καὶ ἐκ τῆς νῦν Ἑορδίας καλουμένης Ἑορδοῦς, (ῶν οἱ μὲν πολλοὶ διεφθάρησαν, βραχὺ δὲ τι αὐτῶν περὶ Φύσκαν κατῴκηται,) καὶ ἐξ Ἀλμωπίας, Ἀλμώπας. ἐκράτησαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἔθνῶν οἱ Μακεδόνες οὗτοι, ἃ καὶ νῦν [ἔτι] ἔχουσι, τόν τε Ἀνθεμοῦντα καὶ Γρησωνίαν καὶ Βισαλτίαν, καὶ Μακεδόνων αὐτῶν πολλήν. τὸ δὲ ξύμπαν, Μακεδονία καλεῖται, καὶ Περδίκκας Ἀλεξάνδρου, βασιλεὺς αὐτῶν ἦν, ὅτε Σιτάλκης ἐπήει.

β'. Καὶ οἱ μὲν Μακεδόνες οὗτοι, ἐπιόντος πολλοῦ στρατοῦ, ἀδύνατοι ὄντες ἀμύνεσθαι, ἔς τε τὰ καρτερὰ καὶ τὰ τεῖχη ὅσα ἦν ἐν τῇ χώρᾳ, ἐσεκομίσθησαν. ἦν δὲ οὐ πολλά. ἀλλὰ ὕσερον Ἀρχέλαος ὁ Περδίκκου υἱός, βασιλεὺς γενόμενος, τὰ νῦν ὄντα ἐν τῇ χώρᾳ ὠκοδόμησε, καὶ ὁδοὺς εὐθείας ἔτεμε, καὶ τᾶλλα διεκόσμησε τά τε κατὰ τὸν πόλεμον ἵπποις καὶ ὄπλοις, καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ κρείσσοι, ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι βασιλεῖς ὀκτῶ οἱ πρὸ αὐτοῦ γενόμενοι. ὁ δὲ στρατὸς τῶν Θρακῶν ἐκ τῆς Δοδῆρου ἐσέβαλε πρῶτον μὲν ἐς τὴν Φιλίππου πρότερον οὔσαν ἀρχήν, καὶ εἶλεν Εἰδομένην μὲν κατὰ κράτος, Γορτυνίαν δὲ, καὶ Ἀταλάντην, καὶ ἄλλα ἅπτα χωρία, ὁμολογία, διὰ τὴν Ἀμύντου Φιλίαν προσχωροῦντα, τοῦ Φιλίππου υἱέος παρόντος. Εὐρωπὸν δὲ ἐπολιόρησαν μὲν, ἐλεῖν δὲ οὐκ ἠδύναντο. ἔπειτα δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Μακεδονίαν προὐχώρει τὴν ἐν ἀρισερᾷ

Πέλλης καὶ Κύρρου. ἔσω δὲ τούτων ἐς τὴν Βοττιαίαν καὶ Πιερίαν οὐκ ἀφίκοντο, ἀλλὰ τὴν τε Μυρδοनीαν καὶ Γρησωνίαν καὶ Ἀνθεμοῦντα ἐδήγουν. οἱ δὲ Μακεδόνες περὶ μὲν οὐδὲ διενεοῦντο ἀμύνεσθαι, ἵππους δὲ προσμεταπεμφάμενοι ἀπὸ τῶν ἄνω ξυμμάχων, ὅπη δοκοῖ ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἐσέβαλλον ἐς τὸ στρατεύμα τῶν Θρακῶν. καὶ ἦ μὲν προσπέσοιεν, οὐδεὶς ὑπέμενεν ἀνδρας ἵππεας τε ἀγαλοὺς καὶ τεθωρακισμένους· ὑπὸ δὲ πλήθους περικλειόμενοι, αὐτοὺς πολλαπλασίῳ τῷ ἠμίῳ ἐς κίνδυνον καθίσασαν. ὥς τε τέλος ἡσυχίαν ἤγουν, οὐ νομίζοντες ἱκανοὶ εἶναι πρὸς τὸ πλεον κινδυνεύειν.

ρά. Ὁ δὲ Σιτάλκης πρὸς τε τὸν Περδίκκαν λόγους ἐποιεῖτο ὧν ἕνεκα ἐστράτευσε, καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ παροῦσαν ταῖς ναυσίν, ἀπιστοῦντες αὐτὸν μὴ ἤξειν, δῶρά τε καὶ πρῆσθεις ἔπεμψαν αὐτῷ, ἐς τε τοὺς Χαλκιδιέας καὶ Βοττιαίους μέρος τι τοῦ στρατοῦ πέμπει. καὶ τειχήρεις ποιήσας, ἐδήγου τὴν γῆν. καθημένου δ' αὐτοῦ περὶ τοὺς χώρους τούτους, οἱ πρὸς νότον οἰκοῦντες Θεσσαλοὶ καὶ Μάγνητες, καὶ οἱ ἄλλοι ὑπήκοοι Θεσσαλῶν, καὶ οἱ μέχρι Θερμοπυλῶν Ἕλληνες ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ, καὶ ἐν παρασκευῇ ἦσαν. ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ πέραν Στρυμόνος πρὸς βορέαν Θραῖκες, ὅσοι πεδία εἶχον, Παναῖοι, καὶ Ὀδόμαντοι, καὶ Δρωῖοι, καὶ Δερσαῖοι· αὐτόνομοι δ' εἰσὶ πάντες. παρέσχε δὲ λόγον καὶ ἐπὶ τοὺς τῶν Ἀθηναίων πολεμίους Ἕλληνας, μὴ ὑπ' αὐτῶν ἀγόμενοι κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ ἐπὶ σφᾶς χωρήσωσιν. ὁ δὲ, τὴν τε Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν καὶ Μακεδονίαν ἅμα ἐπέχων, ἔφθειρε. καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ οὐδὲν ἐπράσσετο ὧν ἕνεκα ἐσέβαλε, καὶ ἡ στρατιὰ σίτον τε οὐκ εἶχεν αὐτῷ, καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἐταλαιπώρει, ἀναπέιθεται ὑπὸ Σεύθου τοῦ Σπαραδόκου, ἀδελφιδοῦ ὄντος, καὶ μέγιστον μετ' αὐτὸν δυναμένου, ὥς ἐν τάχει ἀπελθεῖν. τὸν δὲ Σεύθην κρύφα Περδίκκας, ὑποσχόμενος ἀδελφὴν ἑαυτοῦ δώσειν, καὶ χρήματα ἐπ' αὐτῇ, προσποιεῖται. καὶ ὁ μὲν, πεισθεὶς, καὶ μείνας τριάκοντα τὰς πάσας ἡμέρας, τούτων δὲ ὀκτῶ ἐν Χαλκιδιεῦσιν, ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ κατὰ τάχος ἐπ' οἶκου. Περδίκκας δὲ ὕσερον Στρατονικήν τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν δίδωσι Σεύθῃ, ὥσπερ ὑπέ-

σχετο. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Σιτάλκου γρατείαν οὕτως ἐγένετο.

ββ'. Οἱ δὲ ἐν Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, ἐπειδὴ τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικὸν διελύθη, Φορμίωνος ἡγουμένου, ἐσράτευσαν παραπλεύσαντες ἐπ' Ἀσακοῦ. καὶ ἀποβάντες ἐς τὴν μεσόγειαν τῆς Ἀκαρνανίας, τετρακοσίοις μὲν ὀπλίταις Ἀθηναίων τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν, τετρακοσίοις δὲ Μεσσηνίων, καὶ ἕκ τε Στράτου, καὶ Κορόντων, καὶ ἄλλων χωρίων, ἄνδρας οὐ δοκοῦντας βεβαίους εἶναι ἐξήλασαν, καὶ Κύνητα τὸν Θεολύτου ἐς Κόροντα καταγαγόντες, ἀνεχώρησαν πάλιν ἐπὶ τὰς ναῦς. ἐς γὰρ Οἰνιάδας, αἰεὶ ποτε πολεμίους ὄντας μόνους Ἀκαρνανίων, οὐκ ἐδόκει δυνατὸν εἶναι, χειμῶνος ὄντος, στρατεύειν. ὁ γὰρ Ἀχελῷος ποταμὸς ῥέων ἐκ Πίνδου ὄρους διὰ Δολοπίας, καὶ Ἀγραῶν καὶ Ἀμφιλόχων, καὶ διὰ τοῦ Ἀκαρνανικοῦ πεδίου, ἄνωθεν μὲν παρὰ Στράτον πόλιν, ἐς θάλασσαν διεξιείς παρ' Οἰνιάδας, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλιμνάζων, ἄπορον ποιεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν χειμῶνι στρατεύειν. κείνται δὲ καὶ τῶν νήσων τῶν Ἐχινιάδων αἱ πολλαὶ καταντικρὺ Οἰνιάδων, τοῦ Ἀχελῷου τῶν ἐκβολῶν οὐδὲν ἀπέχουσαι. ὡς μέγας ὢν ὁ ποταμὸς προσχοῖ αἰεὶ, καὶ εἰσὶ τῶν νήσων αἱ ἠπείρωνται. ἐλπίς δὲ καὶ πάσας οὐκ ἐν πολλῶ τινι ἂν χρόνῳ τοῦτο παθεῖν. τό, τε γὰρ ῥεῦμά ἐστι μέγα καὶ πολὺ καὶ θοερὸν, αἶ τε νῆσοι, πυκναὶ, καὶ ἀλλήλαις τῆς προσχώσεως, τῷ μὴ σκεδάννυσθαι, σύνδεσμοι γίνονται, παραλλάξ καὶ οὐ κατὰ σοῖχον κείμεναι, οὐδ' ἔχουσαι εὐθείας διόδους τοῦ ὕδατος ἐς τὸ πέλαιος. ἔρημοι δ' εἰσὶ, καὶ οὐ μεγάλαι. λέγεται δὲ καὶ Ἀλκμαίῳ τῷ Ἀμφιάρῳ, ὅτε δὴ ἀλᾶσθαι αὐτὸν μετὰ τὸν φόνον τῆς μητρὸς, τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν ὑπειπόντα οὐκ εἶναι λύσιν τῶν δειμάτων, πρὶν ἂν εὐρὼν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ κατοικήσῃται, ἥτις, ὅτε ἔκτεινε τὴν μητέρα, μήπω ὑπὸ ἡλίου ἑώρατο, μηδὲ γῆ ἦν ὡς τῆς γε ἄλλης αὐτῷ μεμιασμένης. ὁ δ' ἀπορῶν, ὡς Φασι, μόλις κατενόησε τὴν πρόσχωσιν ταύτην τοῦ Ἀχελῷου. καὶ ἐδόκει αὐτῷ ἰκανὴ ἂν κεχῶσθαι δίαίτα τῷ σώματι, ἀφ' οὐπερ κτείνας τὴν μητέρα, οὐκ ὀλίγον χρόνον ἐπλανᾶτο. καὶ κατοικισθεῖς ἐς τοὺς περὶ Οἰ-

νιάδας τόπους, ἐδυνάσευσέ τε, καὶ ἀπὸ Ἀκαρνᾶνος παι-
δὸς ἑαυτοῦ, τῆς χώρας τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκατέλιπε. τὰ
μὲν οὖν περὶ Ἀλκμαίωνα, τοιαῦτα λεγόμενα παρελά-
βομεν.

ργ΄. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φορμίων, ἄραντες ἐκ τῆς
Ἀκαρνανίας, καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν Ναύπακτον, ἅμα
ἤρι κατέπλευσαν ἐς τὰς Ἀθήνας· τοὺς τε ἐλευθέρους
τῶν αἰχμαλώτων ἐκ τῶν ναυμαχιῶν ἄγοντες, οἱ ἀνὴρ
ἀντ' ἀνδρὸς ἐλύθησαν, καὶ τὰς ναῦς ἅς εἶλον. καὶ ὁ
χειμῶν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ τρίτον ἔτος τῷ πολέμῳ
ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Thucydides *10.184*

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ.

ΤΟΥ δ' ἐπιγιγνομένου Θέρους Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι, ἐσράτευσαν ἐς τὴν Ἀττικὴν. ἤγειτο δὲ αὐτῶν Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδήουν τὴν γῆν· καὶ προσβολαί, ὥσπερ εἰώθεσαν, ἐγίγνοντο τῶν Ἀθηναίων ἰππέων, ὅπη παρσίκοι· καὶ τὸν πλεῖστον ὄμιλον τῶν ψιλῶν εἶργον, τὸ μὴ προεξιόντας τῶν ὅπλων, τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν. ἐμμείναντες δὲ χρόνον οὐ εἶχον τὰ σιτία, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις.

β'. Μετὰ δὲ τὴν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων, εὐθύς Λέσθος, πλὴν Μηθύμνης, ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων· βουληθέντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ προσεδέξαντο, ἀναγκασθέντες δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀπόσασιν πρότερον ἢ διανοοῦντο, ποιήσασθαι. τῶν τε γὰρ λιμένιον τὴν χῶσιν καὶ τειχῶν οἰκοδόμησιν, καὶ νεῶν ποιήσιν ἐπέμενον τελεσθῆναι, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου ἔδει ἀφικέσθαι, τειχότας τε, καὶ σίτον, καὶ ἄ μεταπεμπόμενοι ἦσαν. Τενέδιοι γὰρ ὄντες αὐτοῖς διάφοροι, καὶ Μηθυμναῖοι, καὶ αὐτῶν Μιτυληναίων ἰδία ἀνδρες κατὰ ζῴσιν πρόξενοι Ἀθηναίων μηνυταὶ γίνονται τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι ξυνοικίζουσί τε τὴν Λέσθον ἐς τὴν Μιτυλήνην βία, καὶ τὴν παρασκευὴν ἅπασαν. μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν ξυγγενῶν ὄντων, ἐπὶ ἀπο-

ζάσει ἐπείγονται· καὶ εἰ μὴ τις προκαταλήψεται ἤδη, σερήσεσθαι αὐτοὺς Λέσβου.

γ'. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι (ἦσαν γὰρ τεταλαιπωρημένοι ὑπὸ τε τῆς νόσου, καὶ τοῦ πολέμου ἄρτι καθισαμένου, καὶ ἀκμάζοντος) μέγα μὲν ἔργον ἠγοῦντο εἶναι Λέσβου προσπολεμώσασθαι, ναυτικὸν ἔχουσαν, καὶ δύναμιν ἀκέραιον. καὶ οὐκ ἀπεδέχοντο τοπρωῶτον τὰς κατηγορίας, μεῖζον μέρος νέμοντες τῷ μὴ βούλεσθαι ἀληθῆ εἶναι ἐπειδὴ μέντοι καὶ πῆμψαντες πρὸςθεῖς οὐκ ἔπειθον τοὺς Μιτυληναίους τὴν τε ξυνοίκησιν καὶ τὴν παρασκευὴν διαλύειν, δείσαντες προκαταλαβεῖν ἐβούλοντο. καὶ πῆμψουσιν ἕξαπιναιῶς τεσσαράκοντα ναῦς, αἱ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον παρσκευασμέναι πλεῖν. Κλείπιδης δὲ ὁ Δεινίου, τρίτος αὐτὸς ἐσρατήγει. ἐσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς ὡς εἶη Ἀπόλλωνος Μαλέντος ἕξω τῆς πόλεως ἐορτῆ, ἐν ἧ ᾠανθῆμει Μιτυληναῖοι ἐορτάζουσι, καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπιχειρήσας ἐπιπεσεῖν ἄφνω· καὶ ἦν μὲν ξυμβῆ ἢ πεῖρα· εἰ δὲ μὴ, Μιτυληναίοις εἰπεῖν, ναῦς τε παραδοῦναι, καὶ τείχη καθελεῖν· μὴ πειδομένων δὲ, πολεμεῖν. καὶ αἱ μὲν νῆες ᾤχοντο. τὰς δὲ τῶν Μιτυληναίων δέκα τριήρεις, αἱ ἔτυχον βοηθοὶ παρὰ σφᾶς κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παροῦσαι, κατέσχον οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν ἐς φυλακὴν ἐποιήσαντο. τοῖς δὲ Μιτυληναίοις ἀνὴρ ἐκ τῶν Ἀθηναίων διαβὰς ἐς Εὐβοίαν, καὶ περὶ ἐπὶ Γεραιὸν ἐλθὼν, ὀκνάδος ἀναγομένης ἐπιτυχῶν, πλεῶν χρησάμενος, καὶ τριταῖος ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐς Μιτυλήνην ἀφικόμενος, ἀγγέλλει τὸν ἐπίπλου. οἱ δὲ οὔτε ἐς τὸν Μαλέντα ἐξῆλθον, τὰ τε ἄλλα τῶν τειχῶν καὶ λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεσα φραζάμενοι ἐφύλασσαν.

δ'. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πολλῶ ὕστερον καταπλεύσαντες, ὡς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν οἱ στρατηγῶι τὰ ἐπεσαλμένα, οὐκ ἐσακούντων δὲ τῶν Μιτυληναίων, ἐς πόλεμον καθίσαντο. ἀπαράσκευοι δὲ οἱ Μιτυληναῖοι, καὶ ἐξαίφνης ἀναγκασθέντες πολεμεῖν, ἔκπλου μὲν τινα ἐποιήσαντο τῶν νεῶν ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ, ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος· ἔπειτα καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νεῶν, λόγους ἤδη προσέφερον τοῖς στρατηγοῖς, βουλόμενοι τὰς ναῦς τοπαρραυτικά, εἰ δύναιντο, ὁμολογία

τινὶ ἐπεικεῖ ἀποπέμψασθαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπεδέξαντο, καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι μὴ οὐχ ἱκανοὶ ὡς ἰ Λέσθῳ πάσῃ πολεμεῖν. καὶ ἀνακωχὴν ποιησάμενοι, πέμπουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Μιτυληναῖοι τῶν τε διαβαλλόντων ἕνα, ὃ μετέμελεν ἤδη, καὶ ἄλλους, εἴπως πείσειαν τὰς ναῦς ἀπελθεῖν, ὡς σφῶν οὐδὲν νεωτεριοῦντων. ἐν τούτῳ δὲ ἀποσέλλουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαιμόνα πρέσβεις τριήρει, λαθόντες τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἱ ὄρμουσιν ἐν τῇ Μαλέᾳ, πρὸς βορέαν τῆς πόλεως. οὐ γὰρ ἐπίσειον τοῖς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων προχωρήσειν. καὶ οἱ μὲν, ἐς τὴν Λακεδαιμόνα ταλαιπώρως διὰ τοῦ πελάγους κομισθέντες, αὐτοῖς ἔπρασσαν ὅπως τὶς βοήθεια ἦξει.

ε'. Οἱ δ' ἐκ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις, ὡς οὐδὲν ἤλθον πρῶξαντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο οἱ Μιτυληναῖοι, καὶ ἡ ἄλλη Λέσθος, πλὴν Μηθύμνης. οὗτοι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἐβεβοηθήκεσαν, καὶ Ἴμβριοι, καὶ Λήμνιοι, καὶ τῶν ἄλλων ὀλίγοι τινὲς ξυμμάχων. καὶ ἔξοδον μὲν τινα πανδημεῖ ἐποίησαντο οἱ Μιτυληναῖοι ἐπὶ τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον· καὶ μάχην ἐγένετο, ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσαν ἔχοντες οἱ Μιτυληναῖοι, οὔτε ἐπηυλίσαντο, οὔτε ἐπίσεισαν σφίσι αὐτοῖς, ἀλλ' ἀνεχώρησαν· ἔπειτα οἱ μὲν ἠσύχαζον, ἐκ Πελοποννήσου, καὶ μετ' ἄλλης παρασκευῆς, βουλόμενοι, εἰ προσγένοιτό τι, κινδυνεύειν. καὶ γὰρ αὐτοῖς Μελέας Λάκων ἀφικνεῖται, καὶ Ἑρμαιώνδας Θεβαῖος, οἱ προαπεσάλησαν μὲν τῆς ἀποσάσεως, φθάσαι δὲ οὐ δύναμενοι τὸν τῶν Ἀθηναίων ἐπίπλουσιν, κρύφα μετὰ τὴν μάχην ὕπερον ἐσπλέουσι τριήρει. καὶ παρῆγουν πέμπειν τριήρη ἄλλην, καὶ πρέσβεις μετ' ἑαυτῶν· καὶ ἐκπέμπουσιν.

ς'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πολὺ ἐπιβρώσθέντες διὰ τὴν τῶν Μιτυληναίων ἠσυχίαν, ξυμμάχους τε προσεκάλουσιν, οἱ πολὺ θᾶσσον παρῆσαν, ὄρωντες οὐδὲν ἰσχυρὸν ἀπὸ τῶν Λεσθίων· καὶ περιορμισάμενοι τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως, ἐτείχισαν στρατόπεδα δύο ἐκατέρωθεν τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἐφόρους ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσιν ἐποιούνητο. καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοῖς Μιτυληναίοις, τῆς δὲ γῆς τῆς μὲν ἄλλης ἐκράτουσιν

οἱ Μιτυληναῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Λέσθιοι, προσβεβηθηκότες ἤδη. τὸ δὲ περὶ τὰ στρατόπεδα οὐ πολὺ κατεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, ναύσαθμον δὲ μᾶλλον ἢν αὐτοῖς πλοίων καὶ ἀγορᾶς ἢ Μαλέα. καὶ τὰ μὲν περὶ Μιτυλήνην οὕτως ἐπολεμεῖτο.

ζ'. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους τούτου, Ἀθηναῖοι καὶ ἐς Πελοπόννησον ναῦς ἀπέστειλαν τριάκοντα, καὶ Ἀσώπιον τὸν Φορμίωνος στρατηγόν· κελυσάντων Ἀκαρνανῶν τῶν Φορμίωνός τινα σφίσι πέμψαι ἢ υἷον ἢ ξυγγενῆ, ἄρχοντα. καὶ παραπλεύσαι αἰνῆς τῆς Λακωνικῆς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρθησαν. ἔπειτα τὰς μὲν πλείους ἀποπέμπει τῶν νεῶν πάλιν ἐπ' οἴκου ὁ Ἀσώπιος, αὐτὸς δ' ἔχων δώδεκα ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον· καὶ ὕσερον Ἀκαρνανίας ἀναστήσας πανδημεί, στρατεύει ἐπ' Οἰνιάδας. καὶ ταῖς τε ναυσὶ κατὰ τὸν Ἀχελῶν ἐπλευσε, καὶ ὁ κατὰ γῆν στρατὸς ἐδήου τὴν χώραν. ὡς δ' οὐ προσεχώρουν, τὸν μὲν πεζὸν ἀφίησιν, αὐτὸς δὲ πλεύσας ἐς Λευκάδα, καὶ ἀπόβασιν ἐς Νήρικον ποιησάμενος, ἀναχωρῶν διαφθείρεται, αὐτὸς τε καὶ τῆς στρατιᾶς τι μέρος, ὑπὸ τῶν αὐτόθεν τε ξυμβοηθησάντων, καὶ φρουρῶν τινῶν ὀλίγων. καὶ ὕσερον ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀποπλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι παρὰ τῶν Λευκαδίων ἐκομίσαντο.

η'. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης νεῶς ἐκπεμφθέντες Μιτυληναίων πρῆσθεις, ὡς αὐτοῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶπον Ὀλυμπιάζε παρῆναι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀκούσαντες βουλευσῶνται, ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Ὀλυμπίαν. ἦν δὲ Ὀλυμπιάς ἡ Δωριεὺς Ῥόδιος τοδεύτερον ἐνίκα. καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἑορτὴν κατέστησαν ἐς λόγους, εἶπον τοιάδε.

θ'. “ΤΟ μὲν καθ' ἑσθλῶς τοῖς Ἑλλησι νόμιμον, ὡς ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, καὶ ξύμμαχοι, ἴσμεν. τοὺς γὰρ ἀφιστάμενους ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ ξυμμαχίαν τὴν πρὶν ἀπολείποντας, οἱ δεξάμενοι, καθ' ὅσον μὲν ὠφελούονται, ἐν ἡδονῇ ἔχουσι· νομίζοντες δὲ εἶναι προσόδο- τας τῶν προτοῦ Φίλων, χεῖρους ἡγούνται. καὶ οὐκ ἄδικος αὕτη ἢ ἀξίωσις ἐστίν, εἰ τύχοιεν πρὸς ἀλλήλους οἱ τε ἀφιστάμενοι, καὶ ἀφ' ὧν διακρίνοιντο, ἴσοι μὲν τῇ γνώμῃ ὄντες καὶ εὐνοία, ἀντίπαλοι δὲ τῇ πα-

“ ρασκευῆ καὶ δυνάμει, πρόφασίς τε ἐπεικῆς μηδεμίαν
 “ ὑπάρχοι τῆς ἀποστάσεως· ὁ ἡμῖν τε καὶ Ἀθηναίοις
 “ οὐκ ἦν. μηδὲ τῶ χείρους δόξωμεν εἶναι, εἰ ἐν τῇ
 “ εἰρήνῃ τιμώμενοι ὑπ’ αὐτῶν, ἐν τοῖς δεινοῖς ἀφι-
 “ σάμεθα.

ί. “ Περὶ γὰρ τοῦ δικαίου καὶ ἀρετῆς πρῶτον, ἄλ-
 “ λως τε καὶ ξυμμαχίας δεόμενοι, τοὺς λόγους ποιησό-
 “ μεθα· εἰδότες οὔτε φιλίαν ἰδιώταις βέβαιον γιγνομέ-
 “ νην, οὔτε κοινωνίαν πόλεσιν ἐς οὐδὲν, εἰ μὴ μετ’ ἀρετῆς
 “ δοκούσης ἐς ἀλλήλους γίνονται, καὶ τὰλλα ὁμοίτρο-
 “ ποι εἶεν. ἐν γὰρ τῷ διαλλάσσοντι τῆς γνώμης καὶ
 “ αἰ διαφοραὶ τῶν ἔργων καθίστανται. ἡμῖν δὲ καὶ
 “ Ἀθηναίοις ξυμμαχία ἐγένετο πρῶτον, ἀπολιπόντων
 “ μὲν ὑμῶν ἐκ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, παραμεινάντων
 “ δὲ ἐκείνων πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἔργων. ξύμμαχοι
 “ μέντοι ἐγενόμεθα οὐκ ἐπὶ καταδουλώσει τῶν Ἑλλή-
 “ νων Ἀθηναίοις, ἀλλ’ ἐπ’ ἐλευθερώσει ἀπὸ τοῦ Μῆδου
 “ τοῖς Ἑλλησι. καὶ μέχρι μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰσου ἠγοῦντο,
 “ προσθύμως εἰπόμεθα· ἐπειδὴ δὲ ἐωρῶμεν αὐτοὺς τὴν
 “ μὲν τοῦ Μῆδου ἔχθραν ἀνιέντας, τὴν ἡ δὲ τῶν ξυμμά-
 “ χων δούλωσιν ἐπαγομένους, οὐκ ἀδεεῖς ἔτι ἦμεν. ἀδύ-
 “ νατοι δὲ ὄντες κατ’ ἐν γενόμενοι διὰ πολυψηφίαν ἀμύ-
 “ νασθαι, οἱ ξύμμαχοι ἐδουλώθησαν, πλὴν ἡμῶν καὶ
 “ Χίων. ἡμεῖς δὲ, αὐτόνομοι δὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι
 “ τῷ ὀνόματι, ξυνεστρατεύσαμεν. καὶ πωιστοὺς οὐκέτι
 “ εἴχομεν ἡγεμόνας Ἀθηναίους, παραδείγμασι τοῖς
 “ προγιγνομένοις χρώμενοι. οὐ γὰρ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς,
 “ οὓς μὲν μετ’ ἡμῶν ἐνσπόνδους ἐποιήσαντο, καταστρέ-
 “ ψασθαι, τοὺς δὲ ὑπολοίπους, εἴποτε ἄρα ἐδυνήθησαν,
 “ μὴ δεῖσθαι τοῦτο.

ια. “ Καὶ εἰ μὲν αὐτόνομοι ἔτι ἦμεν ἅπαντες, βε-
 “ βαιότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν νεωτεριεῖν· ὑποχειρίους
 “ δὲ ἔχοντες τοὺς πλείους, ἡμῖν δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰσου ὁμι-
 “ λούντες, χαλεπώτερον εἰκότως ἐμελλον οἴσειν, καὶ
 “ πρὸς τὸ πλείον ἤδη εἶκον, τοῦ ἡμετέρου ἔτι μόνου ἀν-
 “ τισουμένου· ἄλλως τε καὶ ὅσῳ δυνατώτεροι αὐτοὶ
 “ αὐτῶν ἐγίνοντο, καὶ ἡμεῖς ἐρημότεροι. τὸ δὲ ἀντίπα-
 “ λόν δέος, μόνον πωισὸν ἐς ξυμμαχίαν. ὁ γὰρ παραβαί-
 “ νειν τὶ βουλόμενος, τὸ μὴ προέχων ἂν ἐπελθεῖν ἀπο-

“ τρέπεται. αὐτόνομοί τε ἐλείφθημεν οὐ δι’ ἄλλο τι ἢ
 “ ὅσον αὐτοῖς ἐς τὴν ἀρχὴν εὐπρεπεία τε λόγου, καὶ
 “ γνώμης μᾶλλον ἐφόδῳ ἢ ἰσχύος, τὰ πρᾶγματα ἐφαί-
 “ νετο καταληπτά. ἅμα μὲν γὰρ μαρτυρίῳ ἐχρῶντο,
 “ μὴ ἂν τοὺς γε ἰσοψήφους ἄκοντας, εἰ μὴ τι ἠδίκουν οἷς
 “ ἐπήεσαν, ξυστρατεύειν. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ τὰ κρά-
 “ τισα ἐπὶ τε τοὺς ὑποδεεσέρους πρῶτους ξυνεπήγον, καὶ
 “ τὰ τελευταῖα λιπόντες, τοῦ ἄλλου περιηρημένου,
 “ ἀσθενέστερα ἔμελλον ἕξειν. εἰ δὲ ἀφ’ ἡμῶν ἤρξαντο,
 “ ἐχόντων ἔτι τῶν πάντων, αὐτῶν τε ἰσχύον, καὶ πρὸς
 “ ὅ, τι χρῆ ἤναι, οὐκ ἂν ὁμοίως ἐχειρώσαντο. τό, τε
 “ ναυτικὸν ἡμῶν παρεῖχε τινα φόβον μὴ ποτε κατ’ ἐν
 “ γενόμενον, ἢ ὑμῖν; ἢ ἄλλῳ τῷ προσθέμενον κίνδυνον
 “ σφίσι παράσχη· τὰ δὲ, καὶ ἀπὸ θεραπείας τοῦ τε
 “ κοινοῦ αὐτῶν καὶ τῶν αἰεὶ προεσῶτων περιεγιγνόμε-
 “ θα. οὐ μέντοι ἐπιπολύ γ’ ἂν ἐδοκοῦμεν δυνηθῆναι, εἰ
 “ μὴ ὁ πόλεμος ὅδε κατέστη, παραδείγμασι χρώμενοι
 “ τοῖς ἐς τοὺς ἄλλους.

ββ’. “ Τίς οὖν αὕτη ἢ φιλία ἐγίγνετο, ἢ ἐλευθερία
 “ πωσῆ, ἐν ἣ παρὰ γνώμην ἀλλήλους ὑπεδεχόμεθα;
 “ καὶ οἱ μὲν ἡμᾶς ἐν τῷ πολέμῳ δεδιότες ἐθεράπευον,
 “ ἡμεῖς δὲ ἐκεῖνους ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τὸ αὐτὸ ἐποιοῦμεν· ὅ,
 “ τε τοῖς ἄλλοις μάλισα εὐνοια πῖσιν βεβαιοῖ, ἡμῖν
 “ τοῦτο ὁ φόβος ἐχυρὸν παρεῖχε· δέει τε τοπλέον ἢ
 “ φιλία κατεχόμενοι, ξύμμαχοι ἤμεν· καὶ ὁποτέρους
 “ θᾶσσον παράσχοι ἀσφάλεια θράσος, οὗτοι πρῶτεροί
 “ τι καὶ παραθήσεσθαι ἔμελλον. ὥσε εἴπω δοκοῦμεν
 “ ἀδικεῖν, προαποσάντες διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν
 “ ἐς ἡμᾶς δεινῶν, αὐτοὶ οὐκ ἀνταναμείναντες σαφῶς
 “ εἰδέναι εἴτι αὐτῶν ἕξαι, οὐκ ὀρθῶς σκοπεῖ. εἰ γὰρ
 “ δυνατοὶ ἤμεν ἐκ τοῦ ἴσου καὶ ἀντεπιβουλευσῶν καὶ
 “ ἀντεπιμελῆσαι, τί ἔδει ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ’ ἐκεί-
 “ νοις εἶναι; ἐπ’ ἐκείνοις δὲ ὄντος αἰεὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν,
 “ καὶ ἐφ’ ἡμῖν εἶναι δεῖ τὸ προαμύνασθαι.

βγ’. “ Τοιαύτας ἔχοντες προφάσεις καὶ αἰτίας, ὧ
 “ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ξύμμαχοι, ἀπέστημεν, σαφεῖς μὲν
 “ τοῖς ἀκούουσι γινῶναι ὡς εἰκότως ἐθράσαμεν, ἱκανὰς
 “ δὲ ἡμᾶς ἐκφοβῆσαι, καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τινα τρέ-
 “ ψαι· βουλομένους μὲν καὶ πάλαι, ὅτε ἔτι ἐν τῇ εἰρήνῃ

“ ἐπέμψαμεν ὡς ὑμᾶς περὶ ἀποστάσεως, ὑμῶν δὲ οὐ
 “ προσδεξαμένων, κωλυθέντας· νῦν δὲ, ἐπειδὴ Βοιωτοὶ
 “ προῦκαλέσαντο, εὐθύς ὑπηκούσαμεν· καὶ ἐνομίζομεν
 “ ἀποστήσεσθαι διπλὴν ἀπόστασιν, ἀπὸ τε τῶν Ἑλλή-
 “ νων, μὴ ξὺν κακῶς ποιεῖν αὐτοὺς μετ’ Ἀθηναίων,
 “ ἀλλὰ ξυνελευθεροῦν ἀπὸ τε Ἀθηναίων, μὴ αὐτοὶ
 “ διαφθαρῆναι ὑπ’ ἐκείνων ἐν ὕστερῳ, ἀλλὰ προποιῆσαι.
 “ ἢ μέντοι ἀπόστασις ἡμῶν θάσσον γεγένηται, καὶ
 “ ἀπαράσκευος· ἢ καὶ μᾶλλον χρὴ ξυμμάχους δεξα-
 “ μένους ἡμᾶς, διὰ ταχέων βοηθίαν ἀποσέλλειν, ἵνα
 “ φαίνησθε ἀμύνοντές τε οἷς δεῖ, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τοὺς
 “ πολεμίους βλάπτοντες. καιρὸς δὲ ὡς οὐπῶ πρότερον.
 “ νόσω τε γὰρ ἐφθάρσεται Ἀθηναῖοι, καὶ χρημάτων
 “ δαπάνῃ· νῆές τε αὐτοῖς, αἱ μὲν περὶ τὴν ὑμετέραν
 “ εἰσὶν, αἱ δ’ ἐφ’ ἡμῖν τετάχεται. ὥς οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς
 “ περιουσίαν νεῶν ἔχειν, ἢν ὑμεῖς ἐν τῷ θέρει τῶδε
 “ ναυσί τε καὶ περὶ ἅμα ἐπεσβάλητε τοδεύτερον.
 “ ἀλλ’ ἢ ἡμᾶς οὐκ ἀμυνοῦνται ἐπιπλέοντας, ἢ ἀπ’
 “ ἀμφοτέρων ἀποχωρήσονται. νομίση τε μηδεὶς ἄλλο-
 “ τρίας γῆς περὶ οἰκεῖον κίνδυνον ἔξειν. ᾧ γὰρ δοκεῖ
 “ μακρὰν ἀπέιναι ἢ Λέσβος, τὴν ὠφέλειαν αὐτῷ ἐγγύ-
 “ θεν παρέξει. οὐ γὰρ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἔσαι ὁ πύλεμος,
 “ ὡς τις οἶεται, ἀλλὰ δι’ ἣν ἢ Ἀττικὴ ὠφελεῖται.
 “ ἔσι δὲ τῶν χρημάτων ἀπὸ τῶν ξυμμάχων ἢ πρόσο-
 “δος, καὶ ἔτι μείζων ἔσαι εἰ ἡμᾶς κατασρέψονται.
 “ οὔτε γὰρ ἀποστήσεται ἄλλος, τὰ τε ἡμέτερα προσ-
 “ γενήσεται· πάδοιμὲν τ’ ἂν δεινότερα ἢ οἱ πρὶν δου-
 “ λεύοντες. βοηθησάντων δὲ ὑμῶν προθύμως, πόλιν
 “ τε προσλήψεσθε ναυτικὸν ἔχουσαν μέγα, (οὐπερ ὑμῖν
 “ μάλισα προσδεῖ,) καὶ Ἀθηναίους ῥᾶον καθαιρήσετε,
 “ ὑφαιροῦντες αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους. θρασύτερον γὰρ
 “ πᾶς τις προσχωρήσεται. τὴν τε αἰτίαν ἀποφεύ-
 “ ξεσθε, ἢν εἴχετε μὴ βοηθεῖν τοῖς ἀφισαμένοις. ἢν δ’
 “ ἐλευθεροῦντες φαίνησθε, τὸ κράτος τοῦ πολέμου
 “ βεβαιότερον ἔξετε.

ἰδ'. “ Αἰσχυρθέντες οὖν τὰς τε τῶν Ἑλλήνων ἐς
 “ ὑμᾶς ἐλπίδας, καὶ Δία τὸν Ὀλύμπιον, ἐν οὗ τῷ ἱερῷ
 “ ἴσα καὶ ἰκέται ἐσμέν, ἐπαμύνατε, Μιτυληναίοις ξύμ-
 “ μαχοι γενόμενοι· καὶ μὴ πρόησθε ἡμᾶς, ἴδιον μὲν

“ τὸν κίνδυνον τῶν σωμάτων παραβαλλομένους, κοινὴν
 “ δὲ τὴν ἐκ τοῦ κατορθῶσαι ὠφέλειαν ἅπασιν διδόντας·
 “ ἔτι δὲ κοινοτέραν τὴν βλάβην, εἰ, μὴ πεισθέντων
 “ ὑμῶν, σφαλησόμεθα. γίνεσθε δὲ ἄνδρες, οἴουσπερ
 “ ὑμᾶς οἱ τε Ἕλληνες ἀξιούσι, καὶ τὸ ἡμέτερον δέος
 “ βούλεται.”

14'. Τοιαῦτα μὲν οἱ Μιτυληναῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐπειδὴ ἤκουσαν, προσδεξάμενοι τοὺς λόγους, ξυμμάχους τε τοὺς Λεσβίους ἐποίησαντο, καὶ [τὴν] ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολήν. τοῖς τε ξυμμάχοις παροῦσι κατὰ τάχος ἔφραζον ἰέναι ἐς τὸν ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν, ὡς ποιησόμενοι. καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφίκοντο, καὶ ὄλκους παρεσκευάζον τῶν νεῶν ἐν τῷ ἰσθμῷ, ὡς ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς Κορίνθου ἐς τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ ἅμα ἐπιόντες. καὶ οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον. οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι βραδέως τε ξυνελέγοντο, καὶ ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν, καὶ ἀρρώστια τοῦ στρατεύειν.

15'. Λίσσόμενοι δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν παρασκευαζομένους, δηλῶσαι βουλόμενοι ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκασιν, ἀλλ' οἰοί τε εἰσὶ, μὴ κινουῦντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ ναυτικόν, καὶ τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπὶ ῥαδίως ἀμύνεσθαι, ἐπλήρωσαν ναῦς ἑκατὸν, ἐσβάντες αὐτοὶ τε, πλὴν ἰππέων, καὶ πεντακοσιομεδίμων, καὶ οἱ μέτοικοι. καὶ περὶ τὸν ἰσθμὸν ἀναγαγόντες, ἐπίδειξιν τε ἐποιοῦντο, καὶ ἀποβάσεις τῆς Πελοποννήσου ἢ δοκοῖ αὐτοῖς· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ὀρῶντες πολὺν τὸν παράλογον, τά τε ὑπὸ τῶν Λεσβίων ῥηθέντα ἠγοῦντο οὐκ ἀληθῆ, καὶ ἄπορα νομίζοντες, ὡς αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα οὐ παρήσαν, καὶ ἠγγέλλοντο καὶ αἱ περὶ τὴν Πελοπόννησον τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων τὴν περὶοικίδα αὐτῶν πορθοῦσαι, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὕστερον δὲ ναυτικόν παρεσκευάζον ὃ, τι πῆμψουσιν ἐς τὴν Λέσβον. καὶ κατὰ πόλεις ἐπήγγελλον τεσσαράκοντα νεῶν πλῆθος. καὶ ναύαρχον προσέταξαν Ἀλκίδα, ὃς ἔμελλεν ἐπιπλεύσεσθαι. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνους εἶδον.

ιζ'. Καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὃν αἱ νῆες ἔπλεον, ἐν τοῖς πλεῖσαι δὴ νῆες ἅμ' αὐτοῖς ἐνεργοὶ κάλλει ἐγένοντο, παραπλήσια δὲ καὶ ἔτι πλείους ἀρχομένου τοῦ πολέμου. τὴν τε γὰρ Ἀττικὴν καὶ Εὐβοίαν καὶ Σαλαμῖνα ἑκατὸν ἐφύλασσον, καὶ περὶ Πελοπόννησον ἕτεροι ἑκατὸν ἦσαν· χωρὶς δὲ, αἱ περὶ Ποτιδαίαν, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις χωρίοις. ὥσε αἱ πᾶσαι ἅμα ἐγίνοντο ἐν ἐνὶ θέρει διακόσιαι καὶ πεντήκοντα. καὶ τὰ χρήματα τοῦτο μάλισα ὑπανάλωσε μετὰ Ποτιδαίας. τὴν τε γὰρ Ποτιδαίαν διόραχοι ὑπλίται ἐφρουροῦν· (αὐτῷ γὰρ καὶ ὑπηρέτη δραχμὴν ἐλάμβανε τῆς ἡμέρας.) τρισχίλιοι μὲν οἱ πρῶτοι, ὧν οὐκ ἐλάσσους διεπολιόρκησαν· ἑξακόσιοι δὲ καὶ χίλιοι μετὰ Φορμίωνος, οἱ προαπῆλθον. νῆες τε αἱ πᾶσαι τὸν αὐτὸν μισθὸν ἔφερον. τὰ μὲν οὖν χρήματα οὕτως ὑπαναλώθη τοπρωῶτον, καὶ νῆες τοσαῦται δὴ πλεῖσαι ἐπληρώθησαν.

ιη'. Μιτυληναῖοι δὲ, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι περὶ τὸν ἰσθμὸν ἦσαν, ἐπὶ Μήθυμναν ὡς προδιδόμενην ἐσράτευσαν κατὰ γῆν, αὐτοὶ τε καὶ οἱ ἐπίκουροι. καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει, ἐπειδὴ οὐ προύχῳρει ἢ προσεδέχοντο, ἀπῆλθον ἐπ' Ἀντίσσης, καὶ Πύρας, καὶ Ἐρέσου. καὶ κατασησάμενοι τὰ ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις βεβαιότερα, καὶ τείχη κρατύναντες, διὰ τάχος ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. ἐσράτευσαν δὲ καὶ οἱ Μηθυμναῖοι, ἀναχωρησάντων αὐτῶν ἐπ' Ἀντισσαν. καὶ ἐκβοηθείας τινὸς γενομένης, πληγέντες ὑπὸ τε τῶν Ἀντισσαίων καὶ τῶν ἐπικυύρων, ἀπέθανόν τε πολλοὶ, καὶ ἀνεχώρησαν οἱ λοιποὶ κατὰ τάχος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, συνθανόμενοι ταῦτα, τοὺς τε Μιτυληναῖους τῆς γῆς κρατοῦντας, καὶ τοὺς σφετέρους στρατιώτας οὐχ ἱκανοὺς ὄντας εἶργειν, πέμπουσι, περὶ τὸ Φθινόπωρον ἤδη ἀρχόμενον, Πάχητα τὸν Ἐπικούρου στρατηγόν, καὶ χιλίους ὑπλίτας ἑαυτῶν. οἱ δὲ, αὐτερέται πλεύσαντες τῶν νεῶν, ἀφικνοῦνται, καὶ περιτειχίζουσι Μιτυλήνην ἐν κύκλῳ ἀπλῶ τείχει. φρούρια δὲ ἔσιν οἱ ἐπὶ τῶν καστερῶν ἐγκατωκοδόμεται. καὶ ἡ μὲν Μιτυλήνη κατὰ κράτος ἤδη ἀμφοτέρωθεν καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης εἶργετο, καὶ ὁ χειμὼν ἦρχετο γίνεσθαι.

ιθ'. Προσδεόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι χρημάτων ἐς τὴν

πολιορκίαν, καὶ αὐτοὶ ἐσενεγκόντες, τότε πρῶτον εἰσφορὰν διακόσια τάλαντα ἐξέπεμψαν, καὶ ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους ἀργυρολόγους ναῦς δώδεκα, καὶ Λυσικλέα, πῆμpton αὐτὸν στρατηγόν. ὁ δὲ ἄλλα τε ἠργυρολόγει, καὶ περιέπλει, καὶ τῆς Καρίας ἐκ Μυσοῦντος ἀναβάς διὰ τοῦ Μαιάνδρου πεδίου μέχρι τοῦ Σανδίου λόφου, ἐπιθεμένων τῶν Κασῶν καὶ Ἀναϊτῶν, αὐτὸς τε διαφθείρεται, καὶ τῆς ἄλλης στρατιάς πολλοί.

κ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, οἱ Πλαταιῆς (ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων καὶ τῶν Βοιωτῶν) ἐπειδὴ τῷ τε σίτῳ ἐπιλιπόντι ἐπιέζοντο, καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων οὐδεμία ἦν ἐλπίς τιμωρίας, οὐδὲ ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο, ἐπιβουλεύουσιν αὐτοῖ τε καὶ Ἀθηναίων οἱ ξυμπολιορκούμενοι, πρῶτον μὲν πάντες ἐξελεθεῖν, καὶ ὑπερβῆναι τὰ τείχη τῶν πολεμίων, ἣν δύνωνται βιάσασθαι, ἐσηγησάμενων τὴν πεῖραν αὐτοῖς, Θεαινέτου τε τοῦ Τιμίδου, ἀνδρὸς μάντεως, καὶ Εὐπολπίδου τοῦ Δαϊμάχου, ὃς καὶ ἐστράτηγει. ἔπειτα οἱ μὲν ἡμίσεις ἀπώκησαν πως, τὸν κίνδυνον μέγαν ἠγησάμενοι. ἐς δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ εἴκοσι μάλισα ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ ἐδελονταί, τρόπῳ τοιῷδε. κλίμακας ἐποιήσαντο ἴσας τῷ τείχει τῶν πολεμίων. ξυνεμετροῦσαντο δὲ ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πλίνθων, ἣ ἔτυχε πρὸς σφᾶς οὐκ ἐξαηλιμμένον τὸ τεῖχος αὐτῶν. ἠριθμοῦντο δὲ πολλοὶ ἅμα τὰς ἐπιβολάς. καὶ ἔμελλον οἱ μὲν τινες ἀμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ, ἄλλως τε καὶ πολλακίς ἀριθμοῦντες, καὶ ἅμα οὐ πολὺ ἀπέχοντες, ἀλλὰ ῥαδίως καθορωμένου ἐς ὃ ἐβούλοντο τοῦ τείχους. τὴν μὲν οὖν ξυμμέτρουσιν τῶν κλιμάκων οὕτως ἔλαβον, ἐκ τοῦ πάχους τῆς πλίνθου εἰκάσαντες τὰ μέτρον.

κα'. Τὸ δὲ τεῖχος ἦν τῶν Πελοποννησίων τοιοῦδε τῇ οἰκοδομήσει. εἶχε μὲν δύο τοὺς περιβόλους, πρὸς τε Πλαταιῶν, καὶ εἴ τις ἐξῶθεν ἀπ' Ἀθηναίων ἐπίοι. διεῖχον δὲ οἱ περιβόλοι ἐκκαίδεκα πόδας μάλισα ἀπ' ἀλλήλων. τὸ οὖν μεταξὺ τοῦτο, οἱ ἐκκαίδεκα πόδες, τοῖς φύλαξιν οἰκήματα διανενημένα ἀποκόμητο. καὶ ἦν ξυνεχῆ, ὥς τε ἐν φαίνεσθαι τεῖχος παχὺ, ἐπάλξεις ἔχον ἀμφοτέρωθεν. διὰ δέκα δὲ ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν

μεγάλοι, καὶ ἰσοπλατεῖς τῷ τείχει, διήκοντες ἔς τε τὸ ἔσω μέτωπον αὐτοῦ, καὶ οἱ αὐτὰ καὶ ἔς τὸ ἔξω. ὡς ἐπάρροδον μὴ εἶναι παρὰ πύργον, ἀλλὰ δι' αὐτῶν μέσων διήεσαν. τὰς οὖν νύκτας, ὑπότε χειμῶν εἴη νοτερός, τὰς μὲν ἐπάλλξεις ἀπέλειπον, ἐκ δὲ τῶν πύργων ὄντων δι' ὀλίγου καὶ ἄνωθεν σεγαυῶν τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο. τὸ μὲν οὖν τεῖχος ᾧ περιεφρουροῦντο οἱ Πλαταιῆς, τοιοῦτον ἦν.

κβ'. Οἱ δ', ἐπειδὴ παρῆσαν αὐτοῖς, τηρήσαντες νύκτα χειμῆριον ὕδατι καὶ ἀνέμῳ, καὶ ἅμα ἀσέλγηνον, ἐξήεσαν. ἠγοῦντο δὲ οἵπερ καὶ τῆς πείρας αἴτιοι ἦσαν. καὶ πρῶτον μὲν τὴν τάφρον διέβησαν ἢ περιεῖχεν αὐτὰς, ἔπειτα προσέμιξαν τῷ τείχει τῶν πολεμίων, λαθόντες τοὺς φύλακας, ἀνὰ τὸ σκοτεινὸν μὲν, οὐ προιδόντων αὐτῶν, ψόφῳ δὲ, τῷ ἐκ τοῦ προσιέναι αὐτοὺς, ἀντιπαταγοῦντος τοῦ ἀνέμου, οὐ κατακουσάντων. ἅμα δὲ καὶ διέχοντες πολὺ ἤεσαν, ὅπως τὰ ὄπλα μὴ κρουόμενα πρὸς ἀλλήλα αἰσθησιν παρέχοι. ἦσαν δὲ εὐσαλεῖς τε τῇ ὀπλίσει, καὶ τὸν ἀρισερόν ποῦδα μόνον ὑποδεμένοι, ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πηλόν. κατὰ οὖν μεταπύργιον προσέμισγον πρὸς τὰς ἐπάλλξεις, εἰδότες ὅτι ἔρημοί εἰσι, πρῶτον μὲν οἱ τὰς κλίμακας φέροντες, καὶ προσέδισαν. ἔπειτα ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ καὶ δῶρακι ἀνέβαινον. ὧν ἠγεῖτο Ἀμμέας ὁ Κοροΐθου, καὶ πρῶτος ἀνέβη. μετὰ δὲ αὐτὸν οἱ ἐπόμενοι ἕξ ἕφ' ἐκάτερον τῶν πύργων ἀνέβαινον· ἔπειτα ψιλοὶ ἄλλοι μετὰ τούτους ξὺν δορατίοις ἐχώρουν. οἷς ἕτεροι κατόπιν τὰς ἀσπίδας ἔφερον, ὅπως ἐκεῖνοι ῥᾶον προσβαίνοιεν, καὶ ἔμελλον δώσειν ὑπότε πρὸς τοῖς πολεμίοις εἴησαν. ὡς δὲ ἄνω πλείους ἐγέναντο, ἤσθοντο οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες. κατέβαλε γάρ τις τῶν Πλαταιέων, ἀντιλαμβανόμενος, ἀπὸ τῶν ἐπάλλξεων κερραμίδα· ἢ πεσοῦσα ψόφον ἐποίησε, καὶ αὐτίκα βοή ἦν. τὸ δὲ σερατόπεδον ἐπὶ τὸ τεῖχος ὤρμησεν· οὐ γὰρ ἤξει ὁ, τι ἦν τὸ δεινόν, σκοτεινῆς νυκτὸς, καὶ χειμῶνος ὄντος. καὶ ἅμα οἱ ἐν τῇ πόλει τῶν Πλαταιέων ὑπολελειμμένοι, ἐξελθόντες προσέβαλλον τῷ τείχει τῶν Πελοποννησίων, ἐκ τοῦμπαλιν ἢ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὑπερέβαινον, ὅπως ἤκιστα πρὸς αὐτοὺς τὸν νοῦν ἔχοιεν. ἐδορυβοῦντο μὲν οὖν κατὰ χιᾶ-

ραν μένοντες, βοηθεῖν δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα ἐκ τῆς ἑαυτῶν φυλακῆς· ἀλλ' ἐν ἀπόρῳ ἦσαν εἰκάσαι τὸ γιγνόμενον. καὶ οἱ τριακόσιοι αὐτῶν, οἷς ἐτέτακτο παραβοηθεῖν, εἴτι δέοι, ἐχώρουν ἔξω τοῦ τείχους πρὸς τὴν βοήν. Φρυκτοὶ τε ἤρηντο ἐς τὰς Θήβας πολέμιοι. παρανίσχον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς ἀπὸ τοῦ τείχους Φρυκτοὺς πολλοὺς, πρότερον παρεσκευασμένους ἐς αὐτὸ τοῦτο, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς Φρυκτωρίας τοῖς πολέμοις ᾗ, καὶ μὴ βοηθοῖεν, ἄλλο τι νομίσαντες τὸ γιγνόμενον εἶναι ἢ τὸ ὄν· πρὶν σφῶν οἱ ἄνδρες οἱ ἐξιόντες διαφύγοιεν, καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀντιλάδοιτο.

κγ'. Οἱ δ' ὑπερβαίνοντες τῶν Πλαταιέων ἐν τούτῳ, ὡς οἱ πρῶτοι αὐτῶν ἀναβεβήκεσαν, καὶ τοῦ πύργου ἐκατέρου τοὺς φύλακας διαφθείραντες ἐκεκρατήκεσαν, τὰς τε διόδους τῶν πύργων αὐτοὶ ἐνσάντες ἐφύλασσον, μηδένα δι' αὐτῶν ἐπιβοηθεῖν. καὶ κλίμακας προσθέντες ἀπὸ τοῦ τείχους τοῖς πύργοις, καὶ ἐπαναδιβάσαντες ἄνδρας πλείους, οἱ μὲν, ἀπὸ τῶν πύργων τοὺς ἐπιβοηθοῦντας καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν εἴργον βάλλοντες· οἱ δ' ἐν τούτῳ, οἱ πλείους, πολλὰς προσθέντες κλίμακας ἅμα, καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπώσαντες, διὰ τοῦ μεταπυργίῳ ὑπερέβαινον. ὁ δὲ διακομιζόμενος αἰὲ, ἴσατο ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς τάφρου, καὶ ἐντεῦθεν ἐτόξευόν τε καὶ ἠκόντιζον εἴτις παραβοηθῶν παρὰ τὸ τεῖχος κωλυτῆς γίγνοιτο τῆς διαβάσεως. ἐπεὶ δὲ πάντες διεπεπεραίωντο οἱ ἀπὸ τῶν πύργων, χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες ἐχώρουν ἐπὶ τὴν τάφρον. καὶ ἐν τούτῳ οἱ τριακόσιοι αὐτοῖς ἐπεφέροντο, λαμπάδας ἔχοντες. οἱ μὲν οὖν Πλαταιῆς ἐκείνους ἐώρων μᾶλλον ἐκ τοῦ σκότους, ἐς ὧντες ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς τάφρου, καὶ ἐτόξευόν τε καὶ ἐσηκόντιζον ἐς τὰ γυμνά· αὐτοὶ δὲ ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄντες, ἦσσαν διὰ τὰς λαμπάδας καθεωρῶντο. ὥς φθάνουσι τῶν Πλαταιέων καὶ οἱ ὕσατοι διαβάντες τὴν τάφρον, χαλεπῶς δὲ καὶ βιαίως. κούσαλλός τε γὰρ ἐπεπήγει οὐ βέβαιος ἐν αὐτῇ, ὡς' ἐπελθεῖν, ἀλλ' ὅιος ἀπηλιώτου, ἢ βορέου, ὑδατώδης μᾶλλον. καὶ ἡ νύξ τοιοῦτω ἀνέμῳ ὑπονοιφομένη πολὺ τὸ ὕδωρ ἐν αὐτῇ ἐπεποιήκει, ὃ μόλις ὑπερέχοντες ἐπεραιώθησαν. ἐγένετο δὲ καὶ ἡ διάφευξις αὐτοῖς μᾶλλον διὰ τοῦ χειμῶνος τὸ μέγεθος.

κδ'. Ὀρμήσαντες δὲ ἀπὸ τῆς τάφρου οἱ Πλαταιῆς, ἐχώρουν ἀλλήλοισι τὴν ἐς Θήβας φέρουσαν ὁδὸν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρώϊον· νομίζοντες ἦκιστα σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι τραπέσθαι, τὴν ἐς τοὺς πολεμίους· καὶ ἅμα ἐώρων τοὺς Πελοποννησίους τὴν πρὸς Κιθαιρώνα καὶ Δρυὸς κεφαλὰς, τὴν ἐπ' Ἀθηνῶν φέρουσαν μετὰ λαμπάδων διώκοντας. καὶ ἐπὶ μὲν ἕξ ἢ ἑπτὰ σταδίου οἱ Πλαταιῆς τὴν ἐπὶ τῶν Θηβῶν ἐχώρησαν, ἔπειθ' ὑποσρέψαντες ἦσαν τὴν πρὸς τὸ ὄρος φέρουσαν ὁδὸν, ἐς Ἐρύθρας, καὶ Ὑσίας· καὶ λαβόμενοι τῶν ὁρῶν, διαφεύγουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας, ἄνδρες δώδεκα καὶ διακόσιοι ἀπὸ πλειόνων. εἰσὶ γάρ τινες αὐτῶν οἱ ἀπετραπόμποντο ἐς τὴν πόλιν, πρὶν ὑπερβαίνειν· εἰς δ' ἐπὶ τῇ ἔξω τάφρῳ τοξότης ἐλήφθη. οἱ μὲν οὖν Πελοποννησίοι κατὰ χώραν ἐγένοντο, τῆς βοηθείας παυσάμενοι. οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς, τῶν μὲν γεγεννημένων εἰδότες οὐδὲν, τῶν δὲ ἀποτραπομένων σφίσιν ἀπαγγειλάντων αἰς οὐδείς περιέσι, κήρυκα ἐκπέμψαντες, ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, ἐσπένδοντο ἀναίρεσιν τοῖς νεκροῖς. μαθόντες δὲ τὸ ἀληθές, ἐπαύσαντο. οἱ μὲν δὴ τῶν Πλαταιέων ἄνδρες, οὕτως ὑπερβάντες ἐσώθησαν.

κε'. Ἐκ δὲ τῆς Λακεδαιμόνος, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τελευτῶντος, ἐκπέμπεται Σάλαιθος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐς Μιτυλήνην τριήρει. καὶ πλεύσας ἐς Πύρραν, καὶ ἐξ αὐτῆς περὶ κατὰ χαράδραν τινὰ, ἣ ὑπερβατὸν ἦν τὸ περιτείχισμα, διαλαθὼν ἐσέρχεται ἐς τὴν Μιτυλήνην· καὶ ἔλεγε τοῖς πρῶτοισι ὅτι ἐσβολὴ τε ἅμα ἐς τὴν Ἀττικὴν ἔσαι, καὶ αἱ τεσσαράκοντα νῆες παρέσσονται ἄς ἔδει βοηθῆσαι αὐτοῖς· προαποπεμφθῆναί τε αὐτὸς τούτων ἕνεκα, καὶ ἅμα τῶν ἄλλων ἐπιμελησόμενος. καὶ οἱ μὲν Μιτυληναῖοι ἐθάρσαν τε, καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἦσσαν εἶχον τὴν γνώμην, ὥσε ξυμβαίνειν. ὃ, τε χειμῶν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ τέταρτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῶδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

κς'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνωμένου θέρους, οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ τὰς ἐς Μιτυλήνην δύο καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέσειλαν ἔχοντα Ἀλκίδα, ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος, προσάξαντες, αὐτοὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον· ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν δορυβούμε-

νοι, ἤσσαν ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Μιτυλήνην καταπλεῖσαις ἐπιβοηθήσωσιν. ἤγειτο δὲ τῆς ἐσβολῆς ταύτης Κλεομένης, ὑπὲρ Πausανίου τοῦ Πλεισοάνακτος υἱός, βασιλέως ὄντος καὶ νεωτέρου ἔτι, πατὴρ ἀδελφὸς ὤν. ἐδήλωσαν δὲ τῆς Ἀττικῆς τὰ τε πρότερον τετμημένα, καὶ εἴτι ἐβεβλασθήκει, καὶ ὅσα ἐν ταῖς πρὶν ἐσβολαῖς παρελέλειπτο. καὶ ἡ ἐσβολὴ αὕτη χαλεπωτάτη ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις μετὰ τὴν δευτέραν. ἐπιμένοντες γὰρ αἰεὶ ἀπὸ τῆς Λέσθου τὶ πρῶσεσθαι τῶν νεῶν ἔργον, ὡς ἤδη πεπεραιωμένων, ἐπεξῆλθον τὰ πολλὰ τέμνοντες. ὡς δ' ἐδὲν ἀπέβαιναν αὐτοῖς ὤν προσεδέχοντο, καὶ ἐπελελοίπει ὁ σῆτος, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις.

κζ'. Οἱ δὲ Μιτυληναῖοι ἐν τῷ, ὡς αἶ τε νῆες αὐτοῖς οὐχ ἦκον ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, ἀλλὰ ἐνεχρόνιζον, καὶ ὁ σῆτος ἐπελελοίπει, ἀναγκάζονται ξυμβαίνειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, διὰ τὰδε· ὁ Σάλαιδος, καὶ αὐτὸς οὐ προσδεχόμενος ἔτι τὰς ναῦς, ὑπλίζει τὸν δῆμον, πρότερον ψιλὸν ὄντα, ὡς ἐπεξιών τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δὲ, ἐπειδὴ ἔλαβον ὄπλα, αὔτε ἠκροῶντο ἔτι τῶν ἀρχόντων, κατὰ ξυλλόγους τε γιγνόμενοι, ἢ τὸν σῆταν ἐκέλευον τοὺς δυνατοὺς φέρειν ἐς τὸ φανερόν, καὶ διανέμειν ἅπασιν, ἢ αὐτοὶ ξυγχωρήσαντες πρὸς Ἀθηναίους ἔφασαν παραδώσειν τὴν πόλιν.

κη'. Γνόντες δὲ οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν, ἔτ' ἀποκωλύσειν δυνατοὶ ὄντες, εἴτ' ἀπομονωθήσονται τῆς ξυμβάσεως, κινδυνεύοντες, ποιοῦνται κοινῇ ὁμολογίαν πρὸς τε Πάχητα καὶ τὸ στρατόπεδον, ὡς ἔφη Ἀθηναίοις μὲν ἐξεῖναι βουλευῆσαι περὶ Μιτυληναίων ὅποιον ἂν τι βούλωνται, καὶ τὴν στρατίαν ἐς τὴν πόλιν δέχεσθαι αὐτοὺς, πρῆσθειαν δὲ ἀποσέλλειν ἐς τὰς Ἀθήνας Μιτυληναῖους, περὶ ἑαυτῶν. ἐν ὅσῳ δ' ἂν πάλιν ἔλθῃσι, Πάχητα μῆτε δῆσαι Μιτυληναίων μηδένα, μῆτε ἀνδραποδίσαι, μῆτε ἀποκτείνειν. ἡ μὲν ξύμβασις αὕτη ἐγένετο. οἱ δὲ πράξαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους μάλις τῶν Μιτυληναίων, περιδεῖς ὄντες, ὡς ἡ στρατιὰ ἐσῆλθεν, οὐκ ἠνέσχοντο, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ὅμως καθίζουσι. Πάχης δ' ἀνασῆσας αὐτοὺς, ὡς μὴ ἀδικῆσαι, κατατίθεται ἐς Τένεδον, μέχρις οὗ τοῖς Ἀθηναίοις τὶ δόξη, πέμψας δὲ καὶ ἐς τὴν Ἄντισσαν τριήρεις, προσεκτήσατο,

καὶ τᾶλλα τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον καθίστατο ἢ αὐτῷ ἔδοκει.

κθ'. Οἱ δ' ἐν ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶ Πελοποννήσιοι, οὓς ἔδει ἐν τάχει παραγενέσθαι, πλείοντες, περὶ τε αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον ἐνδιέτριψαν, καὶ κατὰ τὸν ἄλλον πλοῦν σχολαῖοι κομισθέντες, τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηναίους λαυθάνουσι, πρὶν δὴ τῇ Δήλῳ προσέσχον. προσμίξαντες δ' ἀπ' αὐτῆς τῇ Ἰκάρῳ καὶ Μυκόνῳ, πυνθάνονται πρῶτον ὅτι ἡ Μιτυλήνη ἐάλωκε. βουλόμενοι δὲ τὸ σαφὲς εἰδέναι, κατέπλευσαν εἰς Ἐμβατον τῆς Ἐρυθραίας. ἡμέραι δὲ μάλισα ἦσαν τῇ Μιτυλήνῃ ἐαλωκυία ἑπτὰ, ὅτ' εἰς τὸ Ἐμβατον κατέπλευσαν. πυθόμενοι δὲ τὸ σαφὲς, ἐβουλεύοντο ἐκ τῶν παρόντων. καὶ ἔλεξεν αὐτοῖς Τευτίαπλος ἀνὴρ Ἡλείος τάδε.

λ'. “ ΑΛΚΙΔΑ, καὶ Πελοποννησίων ὅσοι πάρεσμεν ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μιτυλήνην, πρὶν ἐκπύσους γενέσθαι ὥσπερ ἔχομεν. κατὰ γὰρ τὸ εἶκος, ἀνδρῶν νεωσὶ πόλιον ἐχόντων, πολὺ τὸ ἀφύλακτον εὐρήσομεν· κατὰ μὲν θάλασσαν καὶ πᾶν, ἢ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἂν τινα σφίσι πολέμιον, καὶ ἡμῶν ἡ ἀλκὴ τυγχάνει μάλισα οὔσα. εἶκος δὲ καὶ τὸ πεζὸν αὐτῶν κατ' οἰκίας ἀμελέσερον, ὡς κεκρατηκότων, διεσπάρθαι. εἰ οὖν προσπέσοιμεν ἄφνω τε καὶ νυκτὸς, ἐλπίζω μετὰ τῶν ἔνδον (εἴ τις ἄρα ἡμῖν ἐσὶν ὑπόλοιπος εὐνους) καταληφθῆναι ἂν τὰ πράγματα. καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον, νομίσαντες οὐκ ἄλλο τι εἶναι τὸ καινὸν τοῦ πολέμου ἢ τὸ τοιοῦτον, ὃ εἴ τις στρατηγὸς ἐν τε αὐτῷ φυλάσσοιτο, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν ἐπιχειροίη, πλεῖς ἂν ὀρθοῖτο.”

λα'. Ὁ μὲν, τοσαῦτα εἰπὼν, οὐκ ἔπειθε τὸν Ἀλκίδα. ἄλλοι δὲ τινες τῶν ἀπ' Ἰωνίας φυγάδων, καὶ οἱ Λέσθιοι ξυμπλείοντες παρήγουν, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν κίνδυνον φοβείται, τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων καταλαβεῖν τινα, ἢ Κύμην τὴν Αἰολίδα· ὅπως ἐκ πόλεως ὀρμώμενοι τὴν Ἰωνίαν ἀποσήσωσιν. ἐλπίδα δ' εἶναι· οὐδὲν γὰρ ἀκουσίως ἀφίχθαι. καὶ τὴν πρόσοδον ταύτην μέγιστην οὔσαν Ἀθηναίων ἦν ὑφέλωσι, καὶ ἅμα ἦν ἐφορμῶσιν αὐτοὺς σφίσι θαπάνη γίγνηται, πείσειν τε οἴε-

σθαι καὶ Πισσέθνην ὡς ἐξυμπολεμεῖν. ὁ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐνεδέχετο, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῆς γνώμης εἶχεν, ἐπειδὴ τῆς Μιτυλήνης ὑσερήκει, ὅτι τάχιστα τῇ Πελοποννήσῳ πάλιν προσμίξαι.

λβ'. Ἄρας δὲ ἐκ τοῦ Ἐμβάτου παρέπλει. καὶ προσχωὼν Μυονήσῳ τῇ Τητίων, τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς κατὰ πλοῦν εἰλήφει, ἀπέσφαξε τοὺς πολλούς. καὶ ἐς τὴν Ἐφέσον καθορμισαμένου αὐτῆ, Σαμίων τῶν ἐξ Ἀναίων ἀφικόμενοι πρὸς ἑβεις ἔλεγον οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν αὐτὸν, εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταιρουμένους, οὔτε πολεμίους, Ἀθηναίων δὲ ὑπ' ἀνάγκης ξυμμάχους· εἰ δὲ μὴ παύσεται, ὀλίγους μὲν αὐτὸν τῶν ἐχθρῶν ἐς φιλίαν προσάξουσθαι, πολὺ δὲ πλείους τῶν φίλων πολεμίους ἔξειν. καὶ ὁ μὲν ἐπέισθη τε, καὶ Χίων ἄνδρας ὅσους εἶχεν ἔτι, ἀφῆκε, καὶ τῶν ἄλλων τινάς. ὀρῶντες γὰρ τὰς ναῦς οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔφευγον, ἀλλὰ προσεχώρουν μᾶλλον ὡς Ἀττικάϊς· καὶ ἐλπίδα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχον μὴ ποτε Ἀθηναίων τῆς θαλάσσης κρατούντων, ναῦς Πελοποννησίων εἰς Ἰωνίαν παραβαλεῖν.

λγ'. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἐφέσου ὁ Ἀλικίδας ἔπλει κατὰ τάχος, καὶ φυγὴν ἐποιεῖτο. ὠφθη γὰρ ὑπὸ τῆς Σαλαμινίας καὶ Παράλου, ἔτι περὶ Κλάρων ὀρμῶν. αἱ δ' ἀπ' Ἀθηναίων ἔτυχον πλείους· καὶ δεδιὼς τὴν δίωξιν, ἔπλει διὰ τοῦ πελάγους, ὡς γῆ ἐκούσιος οὐ σχήσων ἄλλη ἢ Πελοποννήσῳ· τῶ δὲ Πάχητι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἦλθε μὲν καὶ ἀπὸ τῆς Ἐρυθραίας ἀγγελία, ἀφικνεῖτο δὲ καὶ πανταχόθεν. ἀτειχίστου γὰρ οὔσης τῆς Ἰωνίας, μέγα τὸ δέος ἐγένετο μὴ παραπλέοντες οἱ Πελοποννήσιοι, εἰ καὶ ὡς μὴ διεννοοῦντο μένειν, πορθεῖσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς πόλεις. αὐτάγγελοι δ' αὐτὸν ἰδοῦσαι ἐν τῇ Κλάρῳ ἢ τε Πάραλος καὶ ἡ Σαλαμινία ἔφρασαν. ὁ δὲ ὑπὸ σπουδῆς ἐποιεῖτο τὴν δίωξιν· καὶ μέχρι μὲν Λάτμου τῆς νήσου ἐπεδίωξεν, ὡς δ' οὐκέτι ἐν καταλήψει ἐφαίνετο, ἐπανεχώρει. κέρδος δὲ ἐνόμισεν, ἐπειδὴ οὐ μετεώροις περιέτυχεν, ὅτι οὐδαμῶς ἐγκαταληφθεῖσαι ἠναγκάσθησαν στρατόπεδόν τε ποιῆσθαι, καὶ φυλακὴν σφίσι καὶ ἐφόρμησιν παρασχεῖν.

λδ'. Παραπλέων δὲ πάλιν ἔσχε καὶ ἐς Νότιον τὸ

Κολοφωνίων, οὗ κατώκητο Κολοφώνιοι, τῆς ἄνω πόλεως ἐαλωκυίας ὑπὸ Ἰταμάνους, καὶ τῶν βαρβάρων κατὰ ζάσιν ἰδίαν ἐπαχθέντων. ἑάλω δὲ μάλις αὕτη ὅτε ἡ δευτέρα Πελοποννησίων ἐσβολὴ εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐγίνετο. ἐν ἔν τῷ Νοτίῳ, οἱ καταφυγόντες καὶ κατοικήσαντες αὐτόθι, αὐθις ζασιάσαντες, οἱ μὲν, παρὰ Πισσοῦθου ἐπικούρους Ἀρκάδων τε καὶ βαρβάρων ἐπαγόμενοι, ἐν διατειχίσματι εἶχον, καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄνω πόλεως Κολοφωνίων οἱ Μηδίσαντες, ξυσελεθρόντες ἐπολίτευον. οἱ δὲ, ὑπεξελεθρόντες τούτους, καὶ ὄντες φυγάδες, τὸν Πάχητα ἐπάγονται. ὁ δὲ, προσκαλεσάμενος εἰς λόγους Ἰππίαν τὸν ἐν τῷ διατειχίσματι Ἀρκάδων ἄρχοντα, ὥς, ἢ μὴδὲν ἀρέσκον λέγῃ, πάλιν αὐτὸν καταστήσειν εἰς τὸ τεῖχος σῶν καὶ ὑγιά· ὁ μὲν ἐξῆλθε παρ' αὐτόν· ὁ δ' ἐκεῖνον μὲν ἐν φυλακῇ ἀδέσμιον εἶχεν, αὐτὸς δὲ προσβαλὼν τῷ τειχίσματι ἐξαπιναιῶς, καὶ οὐ προσδεχομένων, αἰρεῖ, τοὺς τε Ἀρκάδας καὶ τῶν βαρβάρων ὅσοι ἐνήσαν διαφθεῖρει· καὶ τὸν Ἰππίαν ὕσερον ἐσαγαγὼν ὥσπερ ἐσπέισατο, ἐπειδὴ ἔνδον ἦν, ξυλλαμβάνει, καὶ κατατοξεύει. Κολοφωνίοις δὲ Νότιον παραδίδωσι, πλὴν τῶν Μηδισάντων. καὶ ὕσερον Ἀθηναῖοι οἰκιστὰς πέμψαντες, κατὰ τοὺς ἑαυτῶν νόμους κατώκισαν τὸ Νότιον, ξυναγαγόντες πάντας ἐκ τῶν πόλεων, εἶπου τίς ἦν Κολοφωνίων.

λε'. Ὁ δὲ Πάχης, ἀφικόμενος εἰς τὴν Μιτυλήνην, τὴν τε Πύρραν καὶ Ἐρεσον παρεστήσατο· καὶ Σάλαιθον λαβὼν ἐν τῇ πόλει τὸν Λακεδαιμόνιον κεκρυμμένον, ἀποπέμπει εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς Τενέδου Μιτυληναίους ἄνδρας ἅμα, οὓς κατέθετο, καὶ εἴτις ἄλλος αὐτῷ αἴτιος ἐδόκει εἶναι τῆς ἀποσάσεως. ἀποπέμπει δὲ καὶ τῆς στρατιᾶς τὸ πλεόν. τοῖς δὲ λοιποῖς ὑπομένων καθίστατο τὰ περὶ τὴν Μιτυλήνην καὶ τὴν ἄλλην Λέσβον ἢ αὐτῷ ἐδόκει.

λς'. Ἀφικομένων δὲ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τοῦ Σαλαίθου, οἱ Ἀθηναῖοι τὸν μὲν Σάλαιθον εὐθὺς ἀπέκτειναν, ἔστιν ἂν παρεχόμενον, τὰ τ' ἄλλα, καὶ ἀπὸ Πλαταιῶν (ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο) ἀπάξειν Πελοποννησίους. περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν γνώμας ἐποιῶντο· καὶ ὑπὸ ὀργῆς ἐδόξεν αὐτοῖς οὐ τοὺς παρόντας μόνον ἀποκτείνειν, ἀλλὰ καὶ

τοὺς ἅπαντας Μιτυληναίους ὅσοι ἠθῶσι, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσαι· ἐπικαλοῦντες τὴν τε ἄλλην ἀπόστασιν, ὅτι οὐκ ἀρχόμενοι ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἐποίησαντο, καὶ προσξυνελάδοντο οὐκ ἐλάχισον τῆς ὕμνης αἰ Πελοποννησίων νῆες, ἐς Ἴωνίαν ἐκείνοις βοηθοὶ τολμήσασαι παρακινδυνεύσαι. οὐ γὰρ ἀπὸ βραχείας διανοίας ἐδόκουν τὴν ἀπόστασιν ποιήσασθαι. πέμπουσιν οὖν τριήρη ὡς Πάχητα ἄγγελον τῶν δεδογμένων, κατὰ τάχος κελεύοντες διαχρήσασθαι Μιτυληναίους. καὶ τῇ ὑσεραΐα μετάνοιά τις εὐθύς ἦν αὐτοῖς, καὶ ἀναλογισμὸς, ὡμὸν τὸ βούλευμα καὶ μέγα ἐγνωσθαι, πόλιν ὅλην διαφθεῖραι μᾶλλον, ἢ οὐ τοὺς αἰτίους. ὡς δ' ἤσθοντο τοῦτο τῶν Μιτυληναίων οἱ παρόντες πρέσβεις, καὶ οἱ αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων ξυμπράσσοντες, παρεσκεύασαν τοὺς ἐν τέλει ὥσε αὐτοῖς γνώμας προθεῖναι. καὶ ἔπεισαν ῥᾶον, διότι καὶ ἐκείνοις ἐνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλεόν τῶν πολιτῶν αὐτοῖς τινὰς σφίσιν ἀποδοῦναι βουλευσασθαι. κατασάσης δ' εὐθύς ἐκκλησίας, ἄλλαι τε γνώμαι ἀφ' ἐκάστων ἐλέγοντο, καὶ Κλέων ὁ Κλειαινέτου, ὅσπερ καὶ τὴν προτέραν ἐνενηκῆκει ὥσε ἀποκτεῖναι, ὧν καὶ ἐς τὰ ἄλλα βιαιότατος τῶν πολιτῶν, τῷ τε δήμῳ παραπολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτατος, παρελθὼν αὐτοῖς, ἔλεγε τοιάδε.

λζ'. “ ΠΟΛΛΑΚΙΣ μὲν ἤδη ἔγωγε καὶ ἄλλο τε
 “ ἔγνων ὀημοκρατίαν, ὅτι ἀδύνατός ἐστιν ἐτέρων ἄρχειν,
 “ μάλισα δ' ἐν τῇ νῦν ὑμετέρᾳ περὶ Μιτυληναίων με-
 “ ταμελείᾳ. διὰ γὰρ τὸ κατ' ἡμέραν ἀδεῆς καὶ ἀνεπι-
 “ βούλευτον πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐς τοὺς ξυμμάχους τὸ
 “ αὐτὸ ἔχετε. καὶ ὅ, τι ἂν ἢ λόγῳ πεισθέντες ὑπ'
 “ αὐτῶν ἀμάρτητε, ἢ οἴκτῳ ἐνδῶτε, οὐκ ἐπικινδύνως
 “ ἠγείσθε ἐς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἐς τὴν τῶν ξυμμάχων χάριν
 “ μαλακίζεσθαι· οὐ σκοποῦντες ὅτι τυραννίδα ἔχετε
 “ τὴν ἀρχὴν, καὶ προσεπιβουλεύοντας αὐτούς, καὶ ἄκον-
 “ τας ἀρχομένους. οἱ οὐκ ἐξ ὧν ἂν χαρίζησθε βλα-
 “ πτόμενοι αὐτοῖ, ἀκροῶνται ὑμῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἰσχυί
 “ μᾶλλον, ἢ τῇ ἐκείνων εὐνοίᾳ περιγένησθε. πάντων
 “ δὲ δεινότατον, εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδὲν καθεστῆξει ὧν ἂν
 “ δόξη περὶ· μηδὲ γνωσόμεθα ὅτι χεῖροσι νόμοις ἀκι-
 “ νήτοις χρωμένη πόλις κρείστων ἐστίν, ἢ καλῶς ἔχου-

“ σιν ἀκύροις· ἀμαθία τε μετὰ σωφροσύνης ὠφελιμώ-
 “ τερων, ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολασίας. οἱ τε φαυλότεροι
 “ τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τοὺς ξυνετωτέρους, ὡς ἐπιτο-
 “ πλεῖζον ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς πόλεις. οἱ μὲν γὰρ
 “ τῶν τε νόμων σοφώτεροι βούλονται φαίνεσθαι, τῶν
 “ τε αἰεὶ λεγομένων ἐς τὸ κοινὸν περὶ γίγνεσθαι, ὡς ἐν
 “ ἄλλοις μείζουσιν οὐκ ἂν δηλώσαντες τὴν γνώμην· καὶ
 “ ἐκ τοῦ τοιούτου τὰ πολλὰ σφάλλουσι τὰς πόλεις.
 “ οἱ δ’ ἀπιστοῦντες τῇ ἐξ αὐτῶν ξυένσει, ἀμαδέεροι μὲν
 “ τῶν νόμων ἀξιούσιν εἶναι, ἀδυνατώτεροι δὲ τοῦ καλῶς
 “ εἰπόντος μέμφασθαι λόγον. κριταὶ δὲ ὄντες ἀπὸ τοῦ
 “ ἴσου μᾶλλον, ἢ ἀγωνισαί, ὀρθοῦνται τὰ πλείω. ὡς
 “ οὖν χρὴ καὶ ἡμᾶς ποιοῦντας, μὴ δεινότητι καὶ ξυέν-
 “ σεως ἀγωνί ἐπαιρομένους, παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ
 “ πλήθει παραινέειν.

λή. “ Ἐγὼ μὲν οὖν ὁ αὐτὸς εἶμι τῇ γνώμῃ, καὶ
 “ θαυμάζω μὲν τῶν προθέντων αὐθις περὶ Μιτυλη-
 “ ναίων λέγειν, καὶ χρόνου διατριβὴν ἐμποησάντων, ὅ
 “ ἐσι πρὸς τῶν ἡδίκηκότων μᾶλλον. ὁ γὰρ παθῶν τῷ
 “ δεῖσαντι ἀμβλυτέρα τῇ ὀργῇ ἐπεξέρχεται. ἀμύνε-
 “ σθαι δὲ, τῷ παθεῖν ὀτιεγγυτάτω κείμενόν ἀντίπαλον
 “ ὄν, μάλισα τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει. θαυμάζω δὲ,
 “ καὶ ὅστις ἔσαι ὁ ἀντερῶν, καὶ ἀξιῶσων ἀπαφαίνειν,
 “ τὰς μὲν Μιτυληναίων ἀδικίας ἡμῖν ὠφελίμους οὔσας,
 “ τὰς δ’ ἡμετέρας ξυμφορὰς τοῖς ξυμμάχοις βλάβας
 “ καθισαμένας. καὶ δῆλον ὅτι ἢ τῷ λέγειν πιστεύσας,
 “ τὸ πάνυ δοκοῦν, ἀνταποφῆναι ὡς οὐκ ἔγνωσαι ἀγωνί-
 “ σαιτ’ ἂν, ἢ κέρδει ἐπαιροόμενος, τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου
 “ ἐκπονήσας, παράγειν πειράσεται. ἢ δὲ πόλις ἐκ τῶν
 “ τοιῶνδε ἀγῶνων τὰ μὲν ἄλλα ἐτέροις δίδωσιν, αὐτὴ δὲ
 “ τοὺς κινδύνους ἀναφέρει. αἴτιοι δ’ ὑμεῖς, κακῶς ἀγω-
 “ νοθετοῦντες, οἵτινες εἰώδατε θεαταὶ μὲν τῶν λόγων
 “ γίγνεσθαι, ἀκροαταὶ δὲ τῶν ἔργων· τὰ μὲν μέλλοντα
 “ ἔργα ἀπὸ τῶν εὖ εἰπόντων σκοποῦντες, ὡς δυνατὰ
 “ γίγνεσθαι. τὰ δὲ πεπραγμένα ἤδη, οὐ τὸ θεαθὲν
 “ πιστότερον ὕψει λαβόντες ἢ τὸ ἀκουσθὲν, ἀπὸ τῶν λό-
 “ γων καλῶς ἐπιτιμησάντων. καὶ μετὰ καινότητος
 “ μὲν λόγου ἀπατάσθαι ἄριστοι, μετὰ δεδοκιμασμένου
 “ δὲ μὴ ξυνέπεσθαι ἐθέλειν· δοῦλοι ὄντες τῶν αἰεὶ ἀτό-

πων, ὑπερόπται δὲ τῶν εἰωθότων. καὶ μάλισα μὲν
 αὐτὸς εἰπεῖν ἕκαστος βουλόμενος δύνασθαι, εἰ δὲ μὴ,
 ἀνταγωνιζόμενοι τοῖς τὰ τοιαῦτα λέγουσι, μὴ ὕβριοι
 ἀκολουθεῖσαι δοκεῖν τῇ γνώμῃ, ὁξέως δὲ τι λέγοντος
 προεπαινέσαι· καὶ προαισθῆσθαι τε πρόθυμοι εἶναι
 τὰ λεγόμενα, καὶ προνοῆσαι βραδεῖς τὰ ἐξ αὐτῶν
 ἀποβησόμενα· ζητοῦντές τε ἄλλο τι, ὡς εἰπεῖν, ἢ ἐν
 οἷς ζῶμεν, φρονοῦντες δὲ οὐδὲ περὶ τῶν παρόντων ἰκα-
 νῶς. ἀπλῶς τε, ἀκοῆς ἠδονῇ ἡσσώμενοι, καὶ σοφι-
 σῶν θεαταῖς εἰκότες καθημένους μᾶλλον, ἢ περὶ πώ-
 λεως βουλευομένους.

λθ'. “ Ὡν ἐγὼ πειρώμενος ἀποτρέπειν ὑμᾶς, ἀπο-
 φαίνω Μιτυληναίους μάλισα δὴ μίαν πόλιν ἠδίκηκό-
 τας ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ, οἵτινες μὲν μὴ δυνατοὶ φέρειν
 τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν, ἢ οἵτινες ὑπὸ τῶν πολεμίων
 ἀναγκασθέντες ἀπέσκησαν, ξυγγνώμην ἔχω· νῆσον δὲ
 οἵτινες ἔχοντες μετὰ τειχῶν, καὶ κατὰ θάλασσαν
 μόνον φοβούμενοι τοὺς ἡμετέρους πολεμίους, ἐν ᾧ καὶ
 αὐτοὶ τριηρῶν παρασκευῇ οὐκ ἄφρακτοὶ ἦσαν πρὸς
 αὐτοὺς, αὐτόνομοί τε οἰκοῦντες, καὶ τιμώμενοι ἐς τὰ
 πρῶτα ὑπὸ ἡμῶν, τοιαῦτα εἰργάσαντο· τί ἄλλο οὐ-
 τοι ἢ ἐπεβέλευσάν τε, καὶ ἐπανέσκησαν μᾶλλον ἢ ἀπέ-
 σκησαν, (ἀπόσασις μὲν γε, τῶν βίαιόν τι πασχόντων
 ἐσιν,) ἐζήτησάν τε μετὰ τῶν πολεμιωτάτων ἡμᾶς
 σάντες διαφθεῖραι; καίτοι δεινότερόν· ἐσιν ἢ εἰ καθ’
 αὐτοὺς δύναμιν κτώμενοι ἀντεπολέμησαν· παράδειγμα
 δὲ αὐτοῖς οὔτε αἰ τῶν πέλας ξυμφοραὶ ἐγένοντο, ὅσοι
 ἀποσάντες ἤδη ἡμῶν ἐχειρώθησαν, οὔτε ἡ παροῦσα
 εὐδαιμονία παρέσχεν ὄκνον μὴ ἐλθεῖν ἐς τὰ δεινά·
 γενόμενοι δὲ πρὸς τὸ μέλλον θρασεῖς, καὶ ἐλπίσαντες
 μακρότερα μὲν τῆς δυνάμεως, ἐλάσσω δὲ τῆς βουλή-
 σεως, πόλεμον ἤξαντο, ἰσχὺν ἀξιώσαντες τοῦ δικαίου
 προδεῖναι· ἐν ᾧ γὰρ ᾤηθησαν περιέσεσθαι, ἐπέθειλο
 ἡμῖν οὐκ ἀδικούμενοι. εἶωθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἀν-
 μάλισα καὶ δι’ ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραξία ἔλ-
 θη, ἐς ὕβριν τρέπειν. τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς
 ἀνθρώποις εὐτυχοῦντα, ἀσφαλέςερα, ἢ παρὰ δόξαν
 καὶ κακοπραγίαν, ὡς εἰπεῖν, ῥᾶον ἀπωθοῦνται, ἢ εὐ-
 δαιμονίαν διασώζονται. χρῆν δὲ Μιτυληναίους καὶ

πάλαι μηδὲν διαφέροντας τῶν ἄλλων ὑφ' ἡμῶν τετι-
 μῆσθαι· καὶ οὐκ ἂν ἐς τὸδε ἐξέβρισαν. (πέφυκε γὰρ
 καὶ ἄλλως ἄνθρωπος τὸ μὲν θεραπεῦον ὑπερφρονεῖν,
 τὸ δὲ μὴ ὑπεῖκον δαυμάζειν.)· κολασθῆτωσαν δὲ καὶ
 νῦν ἀξίως τῆς ἀδικίας, καὶ μὴ τοῖς μὲν ὀλίγοις ἢ
 αἰτία προσεδῆ, τὸν δὲ δῆμον ἀπολύσητε. πάντες γὰρ
 ἡμῖν γε ὁμοίως ἐπέδεντο, οἷς γ' ἐξῆν ὡς ἡμᾶς τρεπο-
 μένοις, νῦν πάλιν ἐν τῇ πόλει εἶναι· ἀλλὰ τὸν μετὰ
 τῶν ὀλίγων κίνδυνον ἠγησάμενοι βεβαιότερον, ξυναπέ-
 σησαν. τῶν τε ξυμμάχων σκέψασθε εἰ τοῖς τε ἀναγ-
 κασθεῖσιν ὑπὸ τε τῶν πολεμίων καὶ τοῖς ἐκούσιν ἀπο-
 ρᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας προσδήσετε, τίνα οἴσθε
 ὄντινα οὐ βραχεία προφάσει ἀποσήσεσθαι, ὅταν ἢ
 κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ᾖ, ἢ σφαλέντι μηδὲν πα-
 θεῖν ἀνήκεσον· ἡμῖν δὲ πρὸς ἐκάστην πόλιν ἀποκεκιν-
 δυνεύσεται τὰ τε χρήματα καὶ αἱ ψυχαί. καὶ τυχόν-
 τες μὲν, πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβόντες, τῆς ἔπειτα
 προσόδου, δι' ἣν ἰσχύομεν, τοιοῦτον σερήσεσθε, σφα-
 λέντες δὲ, πολεμίους πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἔξομεν.
 καὶ ὃν χρόνον τοῖς νῦν καθεσηκόσι δεῖ ἐχθροῖς ἀνδί-
 σασθαι, τοῖς οἰκείοις ξυμμάχοις πολεμήσομεν.
 μ'. Οὐκ οὖν δεῖ προσθεῖναι ἐλπίδα οὔτε λόγῳ πι-
 στήν, οὔτε χρήμασιν ὠνητήν, ὡς ξυγγνώμην ἀμαρτεῖν
 ἀνδρωπέως λήψονται. ἄκοντες μὲν γὰρ οὐκ ἔδλα-
 ψαν, εἰδότες δὲ ἐπεβούλευσαν. ξύγγωμον δ' ἐς τὸ
 ἀκούσιον. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τότε πρῶτον, καὶ νῦν δια-
 μάχομαι, μὴ μεταγνώμαι ὑμᾶς τὰ προσοδογμένα, μηδὲ
 τρισὶ τοῖς ἀξυμφορωτάτοις τῇ ἀρχῇ, οἴκτῳ, καὶ ἠδονῇ
 λόγων, καὶ ἐπιεικείᾳ, ἀμαρτάνειν. ἔλεός τε γὰρ πρὸς
 τοὺς ὁμοίους δίκαιος ἀντιδίδοσθαι, καὶ μὴ πρὸς τοὺς
 οὐτ' ἀντοικτιοῦντας, ἐξ ἀνάγκης τε καθεσῶτας αἰεὶ
 πολεμίους. οἳ τε τέρποντες λόγῳ ῥήτορες ἔξουσι καὶ
 ἐν ἄλλοις ἐλάσσοσιν ἀγῶνα, καὶ μὴ ἐν ᾧ ἢ μὲν πόλις
 βραχεία ἦσθεῖσα, μεγάλα ζημιώσεται, αὐτοὶ δὲ ἐκ
 τοῦ εὖ εἰπεῖν τὸ παθεῖν εὖ ἀντιλήψονται. καὶ ἡ ἐπι-
 εικεία πρὸς τοὺς μέλλοντας ἐπιτηδεῖους καὶ τοιοῦτον
 ἔσσεσθαι, μᾶλλον δίδεται ἢ πρὸς τοὺς ὁμοίους τε καὶ
 οὐδὲν ἦσσον πολεμίους ὑπολειπομένους. ἐν δὲ ξυνελῶν
 λέγω, περὶ δόμενοι μὲν ἐμοί, τὰ τε δίκαια ἐς Μιτυλη-

“ ναίους καὶ τὰ ξύμφορα ἅμα ποιήσετε· ἄλλως δὲ
 “ γνόντες, τοῖς μὲν οὐ χαριεῖσθε, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς μᾶλ-
 “ λον δικαιώσεσθε. εἰ γὰρ οὗτοι ὀρθῶς ἀπέστησαν,
 “ ὑμεῖς ἂν οὐ χρεῶν ἄρχοιτε. εἰ δὲ δὴ καὶ οὐ προσῆκον
 “ ὅμως ἀξιοῦτε τοῦτο δρᾶν, παρὰ τὸ εἰκὸς τοίνυν καὶ
 “ τούσδε ξυμφόρως δεῖ κολάζεσθαι, ἢ παύεσθαι τῆς
 “ ἀρχῆς, καὶ ἐκ τοῦ ἀκινδύνου ἀνδραγαθίζεσθαι. τῇ
 “ τε αὐτῇ ζημίᾳ ἀξιώσατε ἀμύνασθαι, καὶ μὴ ἀναλ-
 “ γητότεροι οἱ διαφεύγοντες τῶν ἐπιβουλευσάντων φα-
 “ νῆναι· ἐνδυμηθέντες ἂ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς ποιῆσαι κρατή-
 “ σαντας ἡμῶν, ἄλλως τε καὶ προϋπάρξαντας ἀδι-
 “ κίας. μάλιστα δὲ οἱ μὴ ξὺν προφάσει τινὰ κακῶς
 “ ποιούντες ἐπεξέρχονται, καὶ διόλλυνται, τὸν κίνδυνον
 “ ὑφορώμενοι τοῦ ὑπολειπομένου ἐχθροῦ. ὁ γὰρ μὴ ξὺν
 “ ἀνάγκῃ τί παθῶν, χαλεπώτερος διαφυγὼν τοῦ ἀπὸ
 “ τῆς ἴσης ἐχθροῦ. μὴ οὖν προδῶται γένησθε ἡμῶν
 “ αὐτῶν. γενόμενοι δ' ὅτιεγγύτατα τῇ γνώμῃ τοῦ πά-
 “ σχειν, καὶ ὡς πρὸ παντὸς ἂν ἐτιμήσασθε αὐτοὺς
 “ χειρώσασθαι, νῦν ἀνταπόδοτε, μὴ μαλακισθέντες
 “ πρὸς τὸ παρὸν αὐτίκα, μηδὲ τοῦ ἐπικρῆμασθέντος
 “ ποτὲ δεινοῦ ἀμνημονοῦντες. κολάσατε δὲ ἀξίως τού-
 “ τους τε, καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις παράδειγμα σα-
 “ φές καταστήσατε, ὃς ἂν ἀφιστῆται, θανάτῳ ζημιω-
 “ σόμενον. τότε γὰρ ἦν γνῶσιν, ἦσσαν, τῶν πολεμίων
 “ ἀμελήσαντες, τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν μαχεῖσθε ξυμμά-
 “ χους.”

μα'. Τοιαῦτα μὲν ὁ Κλέων εἶπε. μετὰ δ' αὐτὸν Διό-
 δοτος ὁ Εὐκράτους (ὅσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐκκλη-
 σίᾳ ἀντέλεγε μάλιστα μὴ ἀποκτεῖναι Μιτυληναίους)
 παρελθὼν καὶ τότε, ἔλεγε τοιάδε.

μβ'. “ ΟΥΤΕ τοὺς προθέντας τὴν διαγνώμην αὐθις
 “ περὶ Μιτυληναίων αἰτιῶμαι, οὔτε τοὺς μεμφομένους
 “ μὴ πολλακίς περὶ τῶν μεγίστων βουλευέσθαι, ἐπαινω.
 “ νομίζω δὲ δύο τὰ ἐναντιώτατα εὐβουλία εἶναι, τάχος
 “ τε καὶ ὀργήν. ὧν τὸ μὲν, μετὰ ἀνοίας φιλεῖ γίγνε-
 “ σθαι, τὸ δὲ, μετὰ ἀπαιδευσίας, καὶ βραχύτητος
 “ γνώμης. τοὺς τε λόγους ὅσις διαμάχεται μὴ διδα-
 “ σκάλους τῶν πραγμάτων γίνεσθαι, ἢ ἀξύνετός ἐστιν,
 “ ἢ ἰδίᾳ τὶ αὐτῷ διαφέρει. ἀξύνετός μὲν, εἰ ἄλλω τι

“ ἡγεῖται περὶ τοῦ μέλλοντος δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ ἐμ-
 “ φανοῦς φράσαι· διαφέρει δ' αὐτῷ εἰ βουλόμενός τι
 “ αἰσχρὸν πεῖσαι, εὔ μὲν εἰπεῖν οὐκ ἂν ἡγεῖται περὶ
 “ τοῦ μὴ καλοῦ δύνασθαι, εὔ δὲ διαβαλῶν, ἐκπλήξαι
 “ ἂν τοὺς τε ἀντεροῦντας καὶ τοὺς ἀκουσομένους. χαλε-
 “ πώτατοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ χρήμασι προσκατηγοροῦντες
 “ ἐπιδειξίν τινα. εἰ μὲν γὰρ ἀμαδίαν κατηγιῶντο, ὁ μὴ
 “ πείσας, ἀξυνετώτερος ἂν δόξας εἶναι ἢ ἀδικώτερος,
 “ ἀπεχώρει· ἀδικίας δ' ἐπιφερομένης, πείσας τε, ὑπο-
 “ πτος γίνεταί, καὶ μὴ τυχῶν, μετὰ ἀξυνεσίας, καὶ
 “ ἀδικος. ἢ τε πόλις οὐκ ὠφελείται ἐν τῷ τοιῶδες· φό-
 “ βω γὰρ ἀποσερεῖται τῶν ξυμβούλων. καὶ πλεῖς' ἂν
 “ ὀρθοῖτο ἀδυνάτους λέγειν ἔχουσα τοὺς τοιοῦτους τῶν
 “ πολιτῶν. ἐλάχισα γὰρ ἂν πεισθεῖσαν ἀμαρτάνειν.
 “ χρῆ δὲ τὸν μὲν ἀγαθὸν πολίτην, μὴ ἐκφοβοῦντα τοὺς
 “ ἀντεροῦντας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου φαίνεσθαι ἀμεινον
 “ λέγοντα. τὴν δὲ σῶφρονα πόλιν, τῷ τε πλεῖσα εἴ
 “ βουλευόντι μὴ προσιδέσθαι τιμὴν, ἀλλὰ μὴδ' ἔλασ-
 “ σουν τῆς ὑπαρχούσης. καὶ τὸν μὴ τυχόντα γνώμης,
 “ οὐχ ὅπως ζημιοῦν, ἀλλὰ μὴδ' ἀτιμάζειν. οὕτω γὰρ,
 “ ὅ, τε κατορθῶν, ἤκιστα ἂν ἐπὶ τῷ ἔτι μειζόνων ἀξιοῦ-
 “ σθαι, παρὰ γνώμην τὶ καὶ πρὸς χάριν λέγοι· ὅ, τε
 “ μὴ ἐπιτυχῶν, ὀρέγοιτο τῷ αὐτῷ χαριζόμενός τι, καὶ
 “ αὐτὸς προσάγεσθαι τὸ πλῆθος.

μγ'. “ Ὡς ἡμεῖς τὰναντία δεῶμεν, καὶ προσέτι,
 “ ἦν τις καὶ ὑποπτεύηται κέρδους μὲν ἕνεκα, τὰ βέλ-
 “ τισα δ' ὁμως λέγειν, φθονήσαντες τῆς οὐ βεβαίου
 “ δοκίσεως τῶν κερδῶν, τὴν φανεράν ὠφέλειαν τῆς
 “ πόλεως ἀφαιρούμεθα. κατέζηκε δὲ τὰγαθὰ, ἀπὸ
 “ τοῦ εὐθέως λεγόμενα, μὴδὲν ἀνυποπτότερα εἶναι τῶν
 “ κακῶν. ὥς τε δεῖν ὁμοίως τὸν τε τὰ δεινότατα βουλό-
 “ μενον πεῖσαι, ἀπάτη προσάγεσθαι τὸ πλῆθος, καὶ
 “ τὸν τὰ ἀμείνω λέγοντα, ψευδάμενον, πιστὸν γενέσθαι.
 “ μόνην τε πόλιν διὰ τὰς περινοίας εὔ ποιῆσαι ἐκ τοῦ
 “ προφανοῦς, μὴ ἔξαπατήσαντα, ἀδύνατον. ὁ γὰρ διδούς
 “ φανερῶς τι ἀγαθόν, ἀνυποπτεύεται ἀφανῶς πη
 “ πλέον ἔξειν. χρῆ δὲ πρὸς τὰ μέγιστα καὶ ἐν τῷ τοιῶδες
 “ ἀξιοῦντι, ἡμᾶς περαιτέρω προνοοῦντας λέγειν ὑμῶν

“ τῶν δι’ ὀλίγου σκοπούντων, ἄλλως τε καὶ ὑπεύθυνον
 “ τὴν παραίνεσιν ἔχοντας πρὸς ἀνένδον τὴν ὑμετέραν
 “ ἀκρόασιν. εἰ γὰρ ὅ, τε πείσας καὶ ὁ ἐπισπώμενος
 “ ὁμοίως ἐβλάπτουτο, σωφρονέσερον ἂν ἐκρίνετε· νῦν δὲ
 “ πρὸς ὀργὴν ἦν τινα τύχητε ἔσιν ὅτε σφαλέντες,
 “ τὴν τοῦ πείσαντος μίαν γνώμην ζημιῶτε, καὶ οὐ τὰς
 “ ὑμετέρας αὐτῶν, εἰ πολλαὶ οὖσαι ξυνεξήμαρτον.

μδ'. “ Ἐγὼ δὲ παρῆλθον οὔτε ἀντεροῶν περὶ Μιτυ-
 “ ληναίων, οὔτε κατηγορήσων. οὐ γὰρ περὶ τῆς ἐκείνων
 “ ἀδικίας ἡμῖν ὁ ἄγων, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλὰ περὶ τῆς
 “ ἡμετέρας εὐβουλίας. ἦν τε γὰρ ἀποφῆνω πᾶν ἀδι-
 “ κοῦντας αὐτοὺς, εἰ διὰ τοῦτο καὶ ἀποκτεῖναι κελεύσω,
 “ εἰ μὴ ξυμφέρον. ἦντε καὶ ἔχοντές τι ξυγγνώμης εἶεν,
 “ εἰ τῇ πόλει μὴ ἀγαθὸν φαίνοιτο. νομίζω δὲ περὶ τοῦ
 “ μέλλοντος ἡμᾶς μᾶλλον βουλευέσθαι ἢ τοῦ παρόντος,
 “ καὶ τοῦτο ὁ μάλιστα Κλέων ἰσχυρίζεται ἐς τὸ λοιπὸν
 “ ξυμφέρον ἔσεσθαι πρὸς τὸ ἦσσον ἀφίσασθαι, θάνα-
 “ τον ζημίαν προθεῖσι, καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ ἐς τὸ μέλλον
 “ καλῶς ἔχοντος ἀντισχυριζόμενος, τάναντία γιγνώ-
 “ σκω· καὶ οὐκ ἀξιῶ ὑμᾶς τῷ εὐπρεπεῖ τοῦ ἐκείνου
 “ λόγου τὸ χρησίμιον τοῦ ἐμοῦ ἀπάσασθαι. δικαιοτέρος
 “ γὰρ ὢν αὐτοῦ ὁ λόγος πρὸς τὴν νῦν ὑμετέραν ὀρ-
 “ γὴν ἐς Μιτυληναίους, τάχα ἂν ἐπισπάσαιτο. ἡμεῖς δὲ
 “ οὐ δικαζόμεθα πρὸς αὐτοὺς ὡς τῶν δικαίων δεῖν,
 “ ἀλλὰ βουλευόμεθα περὶ αὐτῶν, ὅπως χρησίμως
 “ ἔξουσιν.

μέ'. Ἐν οὖν ταῖς πόλεσι πολλῶν θανάτου ζημία
 “ πρόκειται, καὶ οὐκ ἴσων τῶνδε ἀλλ’ ἐλασσόνων ἀμαρ-
 “ τημάτων· ἅμωσ δὲ τῇ ἐλπίδι ἐπαιζόμενοι κινδυνεύου-
 “ σι, καὶ οὐδεὶς πω καταγνοὺς ἑαυτοῦ μὴ περιέσεσθαι
 “ τῷ ἐπιβουλεύματι, ἦλθεν ἐς τὸ δεινόν. πόλις τε ἀφι-
 “ σαμένη τίς πω, ἦσσω τῇ δοκῆσει ἔχουσα τὴν παρα-
 “ σκευὴν, ἢ οἰκείαν, ἢ ἄλλων ξυμμαχίαν, τούτῳ ἐπε-
 “ χεῖρησε. πεφύκασί τε ἅπαντες καὶ ἰδία καὶ δημοσία
 “ ἀμαρτάνειν. καὶ οὐκ ἔστι νόμος ὅστις ἀπείρξει τούτου.
 “ ἐπεὶ διεξεληλύθασί γε διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄν-
 “ θρωποι, προσιθύντες εἴπως ἦσσον ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν
 “ κακέργων. καὶ εἰκὸς τοπάλαι τῶν μεγίστων ἀδικημάτων

“ μαλακωτέρας κείσθαι αὐτάς· παραβαινομένων δὲ τῶ
 “ χρόνῳ, ἐς τὸν θάνατον αἱ πολλαὶ ἀνήκουσι· καὶ τοῦτο
 “ ὅμως παραβαίνεται. ἢ τοίνυν δεινότερόν τι τούτου
 “ δέος εὐρετέον ἐσίν, ἢ τὸδε γε οὐδὲν ἐπίσχει. ἀλλ’ ἢ
 “ μὲν πενία, ἀνάγκη τὴν τόλμαν παρέχουσα, ἢ δ’ ἐξου-
 “ σία, ὕβρει τὴν πλεονεξίαν καὶ φρονήματι. αἱ δ’ ἄλλαι
 “ ξυντυχίαι, ὀργῇ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐκάστη τις κατέ-
 “ χεται ὑπ’ ἀνηκέστου τινὸς κρείττονος, ἐξάγουσιν ἐς
 “ τοὺς κινδύνους. ἢ τε ἐλπίς καὶ ὁ ἔρως ἐπὶ παντί·
 “ ὁ μὲν, ἠγούμενος, ἢ δ’, ἐφεπομένη· καὶ ὁ μὲν, τὴν
 “ ἐπιβολὴν ἐκφροντίζων, ἢ δὲ, τὴν εὐπορίαν τῆς τύχης
 “ ὑποτιθεῖσα, πλεῖστα βλάπτουσι. καὶ ὄντα ἀφανῆ
 “ κρείσσω ἐς τῶν ὀρωμένων δεινῶν. καὶ ἡ τύχη ἐπ’
 “ αὐτοῖς οὐδὲν ἔλασσον ξυμβάλλεται ἐς τὸ ἐπαίρειν.
 “ ἀδοκῆτως γὰρ ἔσιν ὅτε παρισταμένη, καὶ ἐκ τῶν
 “ ὑποδεδεγμένων κινδυνεύειν τινὰ προάγει, καὶ οὐχ ἦσσαν
 “ τὰς πόλεις, ὅσω περὶ τῶν μεγίστων, ἐλευθερίας, ἢ
 “ ἄλλων ἀρχῆς. καὶ μετὰ πάντων ἕκαστος ἀλογίως
 “ ἐπιπλέον τι αὐτὸν ἐδόξασεν. ἀπλῶς τε, ἀδύνατον,
 “ καὶ πολλῆς εὐηθείας, ὅσιν οἶεται, τῆς ἀνθρωπείας
 “ φύσεως ὀρμωμένης προθύμως τι πρᾶξαι, ἀποτροπὴν
 “ τινα ἔχειν, ἢ νόμων ἰσχύϊ, ἢ ἄλλῳ τῶ δεινῶ.

μς’. “ Οὐκ οὐκον χρῆ οὔτε τοῦ θανάτου τῇ ζημίᾳ ὡς
 “ ἐχεγγύῳ πειθεύσαντας, χεῖρον βουλευσασθαι, οὔτε
 “ ἀνέλπισον καταστῆσαι τοῖς ἀποστᾶσιν ὡς οὐκ ἔσαι με-
 “ ταγνῶναι, καὶ ὅτι ἐν βραχυτάτῳ τὴν ἀμαρτίαν κα-
 “ ταλῦσαι. σκέψασθε γὰρ, ὅτι νῦν μὲν ἦν τις καὶ ἀπο-
 “ στᾶσα πόλις γινῶ μὴ περιορισμένη, ἔλθοι ἂν ἐς ξύμ-
 “ βασιν, δυνατὴ οὕσα ἔτι τὴν δαπάνην ἀποδοῦναι, καὶ
 “ τολοιπὸν ὑποτελεῖν. ἐκείνως δὲ, τίνα οἴεσθε ἦν τινα
 “ οὐκ ἄμεινον μὲν ἢ νῦν παρασκευάσασθαι, πολιορκία
 “ τε παρατενεῖσθαι ἐς τοῦσχατον, εἰ τὸ αὐτὸ δύναται
 “ σχολῇ καὶ ταχὺ ξυμβῆναι; ἡμῖν τε πῶς οὐ βλάβη
 “ δαπανᾶν καθημένοις διὰ τὸ ἀξύμβατον, καὶ ἦν ἔλωμεν
 “ πόλιν, ἐφθαρμένην παραλαβεῖν, καὶ τῆς προσόδου.
 “ τολοιπὸν ἀπ’ αὐτῆς σέρεσθαι; ἰσχύομεν δὲ πρὸς τοὺς
 “ πολεμίους τῶδε. ὡς οὐ δικαστὰς ὄντας δεῖ ἡμᾶς
 “ μᾶλλον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἀκριβεῖς βλάπτεσθαι,

“ ἢ ὄραν ὅπως ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον μετρίως κολάζοντες,
 “ ταῖς πόλεσιν ἔξομεν ἐς χρημάτων λόγον ἰσχυρούσαις
 “ χρῆσθαι· καὶ τὴν φυλακὴν μὴ ἀπὸ τῶν νόμων τῆς
 “ δεινότητος ἀξιούν ποιεῖσθαι, ἀλλ’ ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς
 “ ἐπιμελείας. οὗ νῦν τούναντίον ὁρῶντες, ἦν τινα ἐλεύ-
 “ θερον καὶ βίᾳ ἀρχόμενον, εἰκότως πρὸς αὐτονομίαν
 “ ἀποσάντα, χειρωσώμεθα, χαλεπῶς οἰόμεθα χρῆναι
 “ τιμωρεῖσθαι. χρῆ δὲ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ ἀφισαμέ-
 “ νους, σφόδρα κολάζειν, ἀλλὰ πρὶν ἀποστῆναι, σφόδρα
 “ φυλάσσειν, καὶ προκαταλαμβάνειν ὅπως μὴ εἰς
 “ ἐπίνοίαν τούτου ἴωσι, κρατήσαντάς τε ὅτι ἐπ’ ἐλάχι-
 “ ζον τὴν αἰτίαν ἐπιφέρειν.

μζ’. “ Ὑμεῖς δὲ σκέψασθε ὅσον ἂν καὶ τοῦτο ἀμαρ-
 “ τάνοιτε, Κλέωνι πειθόμενοι. νῦν μὲν γὰρ ὑμῖν ὁ δῆμος
 “ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν εὖνους ἐστὶ, καὶ ἡ οὐ ξυναφί-
 “ σαται τοῖς ὀλίγοις, ἢ, ἐὰν βιασθῆ, ὑπάρχει τοῖς ἀπο-
 “ στήσασι πολέμιος εὐθύς· καὶ τῆς ἀντικαθισταμένης
 “ πόλεως τὸ πλεῖστον ξύμμαχον ἔχοντες, ἐς πόλεμον
 “ ἐπέρχεσθε. εἰ δὲ διαφθερεῖτε τὸν δῆμον τὸν Μιτυλη-
 “ ναίων, ὃς οὔτε μετέσχε τῆς ἀποσάσεως, ἐπειδὴ τε
 “ ὄπλων ἐκράτησεν, ἐκὼν παρέδωκε τὴν πόλιν· πρῶ-
 “ τον μὲν ἀδικήσετε, τοὺς εὐεργέτας κτείνοντες, ἔπειτα
 “ καταστήσετε τοῖς δυνατοῖς τῶν ἀνθρώπων ὁ βούλονται
 “ μάλιχα. ἀφισάντες γὰρ τὰς πόλεις, τὸν δῆμον εὐθύς
 “ ξύμμαχον ἔξουσι, προδειξάντων ὑμῶν τὴν αὐτὴν ζη-
 “ μίαν τρεῖς τε ἀδικοῦσιν ὁμοίως κεῖσθαι, καὶ τοῖς μὴ.
 “ δεῖ δὲ, καὶ εἰ ἠδίκησαν, μὴ προσποιεῖσθαι, ὅπως ὁ
 “ μόνον ἡμῖν ἔτι ξύμμαχόν ἐστι, μὴ πολέμιον γένηται.
 “ καὶ τοῦτο πολλῶν ξυμφορώτερον ἡγοῦμαι ἐς τὴν κά-
 “ θεξιν τῆς ἀρχῆς, ἐκόντας ἡμᾶς ἀδικηθῆναι, ἢ δικαίως
 “ οὖς μὴ δεῖ διαφθεῖραι. καὶ τὸ Κλέωνος τὸ αὐτὸ δί-
 “ καιον καὶ ξύμφορον τῆς τιμωρίας οὐχ εὐρίσκεται ἐν
 “ αὐτῷ δυνατὸν ὃν ἅμα γίνεσθαι.

μη’. “ Ὑμεῖς δὲ, γνόντες ἀμείνω τάδε εἶναι, καὶ μὴδε
 “ οἴκτω πλέον νείμαντες, μήτ’ ἐπιεικείᾳ, (οἷς οὐδὲ ἐγὼ
 “ ἐῷ προσάγεσθαι,) ἀπ’ αὐτῶν δὲ τῶν παραινουμένων
 “ πείθεσθέ μοι, Μιτυληναίων οὖς μὲν Πάχης ἀπέπεμ-
 “ ψεν ὡς ἀδικοῦντας, κρίναι καθ’ ἡσυχίαν, τοὺς δ’ ἄλ-
 “ λους ἔαν οἰκεῖν. τάδε γὰρ ἔς τε τὸ μέλλον ἀγαθὰ,

“ καὶ τοῖς πολεμίοις ἤδη φοβερά. ὅσις γὰρ εὖ βουλευέ-
 “ εται, πρὸς τοὺς ἐναντίους κρείσσων ἐσὶν, ἢ μετ’ ἕρ-
 “ γων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών.”

μδ΄. Τοιαῦτα μὲν ὁ Διόδωτος εἶπε. ῥηθρισῶν δὲ τῶν
 γνωμῶν τούτων μάλις ἀντιπάλων πρὸς ἀλλήλας, οἱ
 Ἀθηναῖοι ἤλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὅμως τῆς δόξης, καὶ ἐγέν-
 οντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώμαλοι· ἐκράτησε δὲ ἡ τοῦ
 Διοδότου, καὶ τριήρη εὐθύς ἄλλην ἀπέσελλον κατὰ
 σπουδὴν, ὅπως μὴ φθασάσης τῆς δευτέρας εὖρωσι διε-
 φθαρμένην τὴν πόλιν. προεῖχε δὲ ἡμέρα τε καὶ νυκτὶ
 μάλις. παρασκευασάντων δὲ τῶν Μιτυληναίων πρέ-
 σθων τῇ νῆϊ οἶνον καὶ ἄλφιστα, καὶ μεγάλα ὑποσχομέ-
 νων εἰ φθάσαιεν, ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοιαύτη ὥσε
 ἤσθιόν τε ἅμα ἐλαύνοντες οἶνω καὶ ἐλαίῳ ἄλφιστα πε-
 φουρμένα· καὶ οἱ μὲν ὕπνον ἤρουντο κατὰ μέρος, οἱ δὲ
 ἤλαυνον. κατὰ τύχην δὲ πνεύματος οὐδενὸς ἐναντιω-
 θέντος, καὶ τῆς μὲν προτέρας νεῶς οὐ σπουδῇ πλεούσης
 ἐπὶ πρᾶγμα ἀλλόκοτον, ταύτης δὲ τοιούτῳ τρόπῳ
 ἐπειγομένης, ἡ μὲν ἔφθασε τοσοῦτον ὅσον Πάχητα ἀνε-
 γνωκέναι τὸ ψήφισμα, καὶ μέλλειν δράσειν τὰ δεδο-
 γμένα· ἡ δ’ ὑσέρα αὐτῆς ἐπικατάγεται, καὶ διεκώλυσε
 μὴ διαφθεῖραι. παρὰ τοσοῦτον μὲν ἡ Μιτυλήνη ἤλθε
 κινδύνου.

ν΄. Τοὺς δ’ ἄλλους ἄνδρας, οὓς ὁ Πάχης ἀπέπεμψεν
 ὡς αἰτιωτάτους ὄντας τῆς ἀποσάσεως, Κλέωνος γνώμη
 διέφθειραν οἱ Ἀθηναῖοι· ἦσαν δὲ ὀλίγω πλείους χιλίων.
 καὶ Μιτυληναίων τείχη καθεῖλον, καὶ ναῦς παρελάβον.
 ὕσερρον δὲ φόρον μὲν οὐκ ἔταξαν Λεσβίοις, κλήρους δὲ
 ποιήσαντες τῆς γῆς, πλὴν τῆς Μηθυμναίων, τρισχι-
 λίους, τριακοσίους μὲν τοῖς θεοῖς ἰερούς ἐξείλον, ἐπὶ δὲ
 τῆς ἄλλης σφῶν αὐτῶν κληρῶν τὸς λαχόντας ἀπέπεμ-
 ψαν· οἷς ἀργύριον Λέσβιοι ταξάμενοι τοῦ κλήρου ἐκά-
 στου τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο μναὶ φέγειν, αὐτοὶ εἰσγάζοντο τὴν
 γῆν. παρελάβον δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ πολίσματα οἱ
 Ἀθηναῖοι, ὅσων Μιτυληναῖοι ἐκράτουν. καὶ ὑπήκουον
 ὕσερρον Ἀθηναίων. τὰ μὲν κατὰ Λέσβον οὕτως ἐγένετο.

να΄. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, μετὰ τὴν Λέσβου ἄλω-
 σιν, Ἀθηναῖοι, Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος,
 ἐξστάτευσαν ἐπὶ Μίνωαν τὴν νῆσον ἣ κεῖται πρὸ Μεγά-

ρων ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ πύργον ἐνοικοδομήσαντες οἱ Μεγαρεῖς φρουρίῳ. ἐβούλετο δὲ Νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν δι' ἐλάσσονος τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ Βουδόρου καὶ τῆς Σαλαμῖνος εἶναι· τοὺς τε Πελοποννησίους, ὅπως μὴ ποιῶνται ἔκπλους αὐτόθεν λαυθάνοντες, τριῆρων τε (οἶον καὶ τοπρὶν γενόμενον) καὶ ληστῶν ἐκπομπαῖς, τοῖς τε Μεγαρεῦσιν ἅμα μηδὲν ἐσπλεῖν. ἐλὼν οὖν ἀπὸ τῆς Νισαίας πρῶτον δύο πύργω προσέχοντε μηχαναῖς ἐκ θαλάσσης, καὶ τὸν ἔσπλουν ἐς τὸ μεταξὺ τῆς νήσου ἐλευθερώσας, ἀπετείχιζε καὶ τὸ ἐκ τῆς ἡπείρου, ἧ κατὰ γέφυραν διὰ τενάγους ἐπιβοήθεια ἦν τῇ νήσῳ, οὐ πολὺ διεχούση τῆς ἡπείρου. ὡς δὲ τοῦτο ἐξειργάσαντο ἐν ἡμέραις ὀλίγαις, ὕψερον δὴ καὶ ἐν τῇ νήσῳ τείχος ἐγκαταλιπὼν καὶ φρουρὰν, ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ.

νβ'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου καὶ οἱ Πλαταιῆς, οὐκέτι ἔχοντες σῖτον, οὐδὲ δυνάμενοι παλιорκεῖσθαι, ξυνέβησαν τοῖς Πελοποννησίοις τοιῶδὲ τρόπῳ· προσέβαλον αὐτῶν τῷ τείχει, οἱ δὲ οὐκ ἠδύναντο ἀμύνεσθαι· γνοὺς δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων τὴν ἀσθενεῖαν αὐτῶν, βίᾳ μὲν οὐκ ἐβούλετο ἐλεῖν· (εἰρημένον γὰρ ἦν αὐτῷ ἐκ Λακεδαίμονος, ὅπως, εἰ σπονδαὶ γίγνοιτό ποτε πρὸς Ἀθηναίους, καὶ ξυγχαροῖεν ὅσα πολέμῳ χωρία ἔχουσιν ἐκάτεροι ἀποθίδοσθαι, μὴ ἀνάδοτος εἴη ἡ Πλάταια, ὡς αὐτῶν ἐκόντων προσχωρησάντων) προσπέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα, λέγοντα, εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν πόλιν ἐκόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ δικασαῖς ἐκείνοις χησασθαι, τοὺς τε ἀδίκους κολάζειν, παρὰ δίκην δὲ, οὐδένα. τοσαῦτα μὲν ὁ κήρυξ εἶπεν. οἱ δὲ (ἦσαν γὰρ ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ) παρέδοσαν τὴν πόλιν. καὶ τοὺς Πλαταιέας ἔτρεφον οἱ Πελοποννήσιοι ἡμέρας τινὰς, ἐν ὧσ' οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος δικασαὶ πέντε ἄνδρες ἀφίκοντο. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν, κατηγορία μὲν οὐδεμία προσέτεθη· ἡρώτων δὲ αὐτοὺς ἐπικαλεσάμενοι, τοσοῦτον μόνον, εἴτι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ τῷ καθεστῶτι ἀγαθόν τι εἰργασμένοι εἰσίν. οἱ δ' ἔλεγον, αἰτησάμενοι μακρότερα εἰπεῖν, καὶ πρῶτάξαντες σφῶν αὐτῶν Ἀσύμαχόν τε τὸν Ἀσωπολάου, καὶ Λάκωνα τὸν Ἀει-

μνήσου, πρόξενον ὄντα Λακεδαιμονίων· καὶ ἐπελθόντες ἔλεγον τοιαῦδε.

γ'. " ΤΗΝ μὲν παράδησιν τῆς πόλεως, ᾧ Λακεδαιμόνιοι, πεισθέντες ὑμῖν, ἐποιησάμεθα, οὐ τοιάνδε δίκην οἰόμενοι ὑφέξουσιν, νομιμωτέραν δέ τινα ἔσθαι· καὶ ἐν δίκασαῖς οὐκ ἐν ἄλλοις ἡξιάμενοι (ὥσπερ καὶ ἐσμέν) γενέσθαι, ἢ ὑμῖν ἡγούμενοι τὸ ἴσον μαλίστ' ἂν φέρεσθαι. νῦν δὲ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν. τὸν τε γὰρ ἀγῶνα περὶ τῶν δεινοτάτων εἶναι εἰκότως ὑποπτεύομεν, καὶ ὑμᾶς, μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε· τεκμαιρόμενοι, προκατηγορίας τε ἡμῶν οὐ προγεγενημένης, ἢ χρῆ ἀντιπεῖν, ἀλλ' αὐτοὶ λόγον ἠτήσάμεθα· τό, τε ἐπερώτημα βραχὺ ὄν, ᾧ τὰ μὲν ἀληθῆ ἀποκρίνασθαι, ἐναντία γίνυται, τὰ δὲ ψευδῆ, ἔλεγχον ἔχει. πανταχόθεν δὲ ἄποροι καθεστῶτες, ἀναγκαζόμεθα, καὶ ἀσφαλέςερρον δοκεῖ εἶναι, εἰπόντας τί κινδυνεύουσιν. καὶ γὰρ ὁ μὴ ῥηθεὶς λόγος τοῖς ᾧδ' ἔχουσιν αἰτίαν ἂν παράσχοι ὡς, εἰ ἐλέχθη, σωτήριος ἂν ᾖ. χαλεπῶς δὲ ἔχει ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ πειθῶ. ἀγνωῶτες μὲν γὰρ ὄντες ἀλλήλων, ἐπεισενεγκάμενοι μαρτύρια ἂν ἀπειροὶ ᾖτε, ὠφελούμεθ' ἂν· νῦν δὲ πρὸς εἰδότας πάντα λελέξεται. καὶ δέδομεν οὐχὶ μὴ προκαταγνόντες ἡμῶν τὰς ἀρετὰς ἥσσοις εἶναι τῶν ὑμετέρων, ἔγκλημα αὐτὸ ποιῆτε, ἀλλὰ μὴ ἄλλοις χάριν φέροντες, ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν καλιζώμεθα.

δ'. " Παρεχόμενοι δὲ ὅμως ἃ ἔχομεν δίκαια, πρὸς τε τὰ Θηβαίων διάφορα, καὶ ἐς ὑμᾶς, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, τῶν εὔδεδρασμένων ὑπόμνησιν ποιησόμεθα, καὶ πειθῶν πειρασόμεθα. Φαμὲν γὰρ πρὸς τὸ ἐρώτημα τὸ βραχὺ, εἴτι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ἑσσυμένους ἐν τῷ πολέμῳ τῶδε ἀγαθὸν πεποιθήκαμεν, εἰ μὲν ὡς πωλεμίους ἐρωτᾶτε, οὐκ ἀδικεῖσθαι ὑμᾶς, μὴ εὔπαδόντας· φίλους δὲ νομίζοντας, αὐτοὺς ἀμφοτέρων μάλλον, τοὺς ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντας. τὰ δ' ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ πρὸς τὸν Μῆδον, ἀγαθοὶ γεγενήμεθα, τὴν μὲν, οὐ λύσαντες νῦν πρότεροι, τῷ δὲ, ἑσσυμένους τότε ἐς ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος· μόνου Βοιωτῶν. καὶ γὰρ ἡπειρωταί τε ὄντες ἐναντι-

“ μαχήσαμεν ἐπ’ Ἀρτεμισίῳ, μάχη τε τῇ ἐν τῇ ἡμε-
 “ τέρα γῆ γενομένη, παρεγενόμεθα ὑμῖν τε καὶ Παν-
 “ σανία. εἴτε τι ἄλλο κατ’ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο
 “ ἐπικίνδυνον τοῖς Ἑλλησι, πάντων παρὰ δύναμιν μετέ-
 “ σχομεν. καὶ ὑμῖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἰδία, ὅτε περὶ δὴ
 “ μέγιστος φόβος περιέστη τὴν Σπάρτην, μετὰ τὸν σει-
 “ σμὸν τῶν ἐς Ἰθάμην Εἰλώτων ἀποσάντων, τὸ τρίτον
 “ μέρος ἡμῶν αὐτῶν ἐξεπέμψαμεν ἐς ἐπικουρίαν. ὣν οὐκ
 “ εἰκὸς ἀμνημονεῖν.

νε’. “ Καὶ τὰ μὲν παλαιὰ καὶ μέγιστα τοιοῦτοι ἠξιώ-
 “ σαμεν εἶναι. πολέμιοι δὲ ἐγενόμεθα ὕστερον. ὑμεῖς
 “ δὲ, αἴτιοι. δεομένων γὰρ ξυμμαχίας, ὅτε Θηβαῖοι
 “ ἡμᾶς ἐβιάσαντο, ὑμεῖς ἀπεώσασθε, καὶ πρὸς Ἀθη-
 “ ναίους ἐκελεύετε τραπέσθαι, ὡς ἐγγὺς ὄντας, ὑμῶν
 “ δὲ μακρὰν ἀποικούντων. ἐν μέντοι τῷ πολέμῳ οὐδὲν
 “ ἐκπρεπέστερον ὑπὸ ἡμῶν οὔτε ἐπάλαττε, οὔτε ἐμελλή-
 “ σατε. εἰ δ’ ἀποσηναὶ Ἀθηναίων οὐκ ἠθέλησαμεν,
 “ ὑμῶν κελευσάντων, οὐκ ἠδικοῦμεν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι
 “ ἐβοήθουν ἡμῖν ἐναντία Θηβαίοις, ὅτε ὑμεῖς ἀπωκνήϊτε·
 “ καὶ προσδοῦναι αὐτοὺς οὐκέτι ἦν καλόν, ἄλλως τε καὶ
 “ οὕς εὖ παθῶν τις καὶ αὐτὸς θεόμενος προσηγάγετο
 “ ξυμμαχούς, καὶ πολιτείας μετέλαβεν· ἰέναι δὲ ἐς τὰ
 “ παραγγελλόμενα εἰκὸς ἦν προσδύμως. ὃ δὲ ἐκάτεροι
 “ ἐξηγεῖσθε τοῖς ξυμμαχοῖς, οὐχ οἱ ἐπόμενοι αἴτιοι εἴ-
 “ τι μὴ καλῶς ἐδραῖτε, ἀλλ’ οἱ ἄγοντες ἐπὶ τὰ μὴ ὀρ-
 “ θῶς ἔχοντα.

νς’. “ Θηβαῖοι δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἡμᾶς ἠδίκη-
 “ σαν, τὸ δὲ τελευταῖον, αὐτοὶ ξύνισε, δι’ ἅπερ καὶ τὰδε
 “ πάσχομεν. πόλιν γὰρ αὐτοὺς τὴν ἡμετέραν κατα-
 “ λαμβάνουσι ἐν σπονδαῖς, καὶ προσέτι ἰερομηνία, ὁρθῶς
 “ [τε] ἐτιμωρησάμεθα, κατὰ τὸν πᾶσι νόμον καθε-
 “ σῶτα, τὸν ἐπιόντα πολέμιον ὅσιον εἶναι ἀμύνεσθαι·
 “ καὶ νῦν οὐκ ἂν εἰκότως δι’ αὐτοὺς βλαπτοίμεθα. εἰ
 “ γὰρ τῷ αὐτίκα χρησίμῳ ὑμῶν τε καὶ ἐκείνων πολε-
 “ μίῳ τὸ δίκαιον λήψασθε, τοῦ μὲν ὀρθοῦ φανεῖσθε οὐκ
 “ ἀληθεῖς κριταὶ ὄντες, τὸ δὲ ξυμφέρον μᾶλλον δερα-
 “ πεύοντες. καίτοι εἰ νῦν ὑμῖν ὠφέλιμοι δοκοῦσιν εἶναι,
 “ πολὺ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλληνες μᾶλλον τότε
 “ ὅτε ἐν μείζονι κινδύνῳ ἦτε. νῦν μὲν γὰρ ἐτέροις

“ ὁμῆς ἐπέρχεσθε δεινοί· ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ καιρῷ ὅτε
 “ πᾶσι δουλείαν ἐπέφερον ὁ βάρβαρος, οἷδε μετ’ αὐτοῦ
 “ ἦσαν. καὶ δίκαιον ἡμῶν τῆς νῦν ἀμαρτίας (εἰ ἄρα
 “ ἡμάρτηται τι) ἀντιθεῖναι τὴν τότε προθυμίαν· καὶ
 “ μεῖζω τε πρὸς ἐλάσσω εὐργήσετε, καὶ ἐν καιροῖς οἷς
 “ σπάνιον ἦν τῶν Ἑλλήνων τινὰ ἀρετὴν τῇ Ξέρξῳ δυ-
 “ νάμει ἀντιτάξασθαι. ἐπηρεῶντό τε μᾶλλον οἱ μὴ τὰ
 “ ξυμφορὰ πρὸς τὴν ἔφοδον αὐτοῖς ἀσφαλεία πρᾶσσον-
 “ τες, ἐθέλοντες δὲ τολμᾶν μετὰ κινδύνων τὰ βέλτερα.
 “ ὧν ἡμεῖς γενόμενοι, καὶ τιμηθέντες ἐς τὰ πρῶτα, νῦν
 “ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δέδμεν μὴ διαφθαρεῖν, Ἀθηναίους
 “ ἐλόμενοι δίκαιως μᾶλλον ἢ ὑμᾶς κερδαλέως. καίτοι
 “ χρῆ ταυτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ὁμοίως φαίνεσθαι γιγνώ-
 “ σκοντας, καὶ τὸ ξυμφέρον μὴ ἄλλο τι νομίσαι ἢ τῶν
 “ ξυμμάχων τοῖς ἀγαθοῖς, ὅταν ἀεὶ βέβαιον τὴν χάριν
 “ τῆς ἀρετῆς ἔχωσι, καὶ τὸ παραυτίκα πού ἡμῖν ὠφέ-
 “ λιμον καθιςῆται.

νζ'. “ Προσκέψασθέ τε ὅτι νῦν μὲν παραδείγμα τοῖς
 “ πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἀνδραγαθίας νομίζεσθε· εἰ δὲ
 “ περὶ ἡμῶν γνώσεσθε μὴ τὰ εἰκότα, (οὐ γὰρ ἀφανῆ
 “ κρινεῖτε τὴν δίκην τήνδε, ἐπαινούμενοι ἢ περὶ οὐδ’
 “ ἡμῶν μεμπτῶν,) ὁρᾶτε ὅπως μὴ οὐκ ἀποδέξωνται,
 “ ἀνδρῶν ἀγαθῶν πέρι, αὐτοὺς ἀμείνους ὄντας, ἀπρε-
 “ πές τι ἐπιγνώναι, οὐδὲ πρὸς ἰεροῖς τοῖς κοινοῖς σκύλα
 “ ἀπὸ ἡμῶν τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος ἀνατεθῆναι.
 “ δεινὸν δὲ δόξει εἶναι Πλαταιαν Λακεδαιμονίους πορ-
 “ θῆσαι· καὶ τοὺς μὲν πατέρας ἀναγράψαι ἐς τὸν τρί-
 “ ποδα τὸν ἐν Δελφοῖς δι’ ἀρετὴν τὴν πόλιν, ὑμᾶς δὲ
 “ καὶ ἐκ παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πανοικησία διὰ Θε-
 “ βαίους ἐξαλεῖψαι. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ξυμφορᾶς προκε-
 “ χωρήκαμεν, οἵτινες Μήδων τε κρατησάντων ἀπολλύ-
 “ μεθα, καὶ νῦν ἐν ὑμῖν τοῖς πρὶν φιλτάτοις Θεβαίων
 “ ἡσώμεθα, καὶ δύο ἀγῶνας τοὺς μεγίστους ὑπέστημεν,
 “ τότε μὲν, τὴν πόλιν εἰ μὴ παρεδόμεν, λιμῷ διαφθα-
 “ ρῆναι, νῦν δὲ, θανάτου δίκην κείνεσθαι. καὶ περιεῶ-
 “ σμεθα ἐκ πάντων Πλαταιῆς, οἱ παρὰ δύναμιν πρὸ-
 “ θυμοι ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἔρημοι καὶ ἀτιμώρητοι. καὶ
 “ οὔτε τῶν τότε ξυμμάχων ὠφελεῖ οὐδεὶς, ὑμεῖς τε, ὧ

“ Λακεδαιμόνιοι, ἡ μόνη ἐλπίς, δέδιμεν μὴ οὐ βέβαιοι
 “ ᾗτε.

νή. “ Καίτοι ἀξιούμεν γε καὶ θεῶν ἕνεκα τῶν ξυμ-
 “ μαχικῶν ποτὲ γενομένων, καὶ τῆς ἀρετῆς τῆς ἐς τοὺς
 “ Ἕλληνας, γναμφθῆναι ὑμᾶς, καὶ μεταγνῶναι, εἴτι
 “ ὑπὸ Θηβαίων ἐπέισθητε· τήν τε δωρεὰν ἀνταπαιτῆσαι,
 “ αὐτοὺς μὴ κτείνειν, οὓς μὴ ὑμῖν πρέπει· σῶφρονά τε
 “ ἀντὶ αἰσχυρᾶς κομίσασθαι χάριν, καὶ μὴ, ἴδονην
 “ δόντας ἄλλοις, κακίαν αὐτοὺς ἀντιλαβεῖν· βραχὺ γὰρ
 “ τὸ τὰ ἡμέτερα σώματα διαφθεῖραι, ἐπίπονον δὲ τὴν
 “ δύσκειαν αὐτοῦ ἀφανίσει. οὐκ ἐχθροὺς γὰρ ἡμᾶς
 “ εἰκότως τιμωρήσεσθε, ἀλλ’ εὐνοῦς, κατ’ ἀνάγκην
 “ πολεμήσαντας. ὥς τε καὶ τῶν σωμάτων ἀδειαν ποιοῦν-
 “ τες, ὅσα ἂν δικάζοιτε, καὶ προνοοῦντες ὅτι ἐκόντας
 “ τε ἐλάβετε, καὶ χεῖρας προῖσχομένους, (ὁ δὲ νόμος τοῖς
 “ Ἕλλησι μὴ κτείνειν τούτους,) ἔτι δὲ καὶ εὐεργέτας
 “ γεγενημένους διαπαντός. ἀποβλέψατε γὰρ ἐς πατέρων
 “ τῶν ὑμετέρων Δήκας, οὓς ἀποδανόντας ὑπὸ Μήδων,
 “ καὶ ταφέντας ἐν τῇ ἡμετέρα, ἐτιμῶμεν κατὰ ἔτος
 “ ἕκασον δημοσίᾳ ἐσθήμασί τε καὶ τοῖς ἄλλοις νομί-
 “ μοις. ὅσα τε ἡ γῆ ἡμῶν ἀνεδίδου ὠραῖα, πάντων
 “ ἀπαρχὰς ἐπιφέροντες, εὖνοι μὲν ἐκ φιλίας χώρας,
 “ ξύμμαχοι δὲ ὁμαίχοις ποτὲ γενομένοις. ὧν ὑμεῖς
 “ τούναντίον ἂν δεράσαιτε, μὴ ὀρθῶς γρόντες. σκέψασθε
 “ δέ· Πausanίας μὲν γὰρ ἔθαπτεν αὐτοὺς, νομίζων ἐν
 “ γῆ τε φιλία τιθέναι καὶ παρ’ ἀνδράσι τοιούτοις·
 “ ὑμεῖς δὲ, εἰ κτενεῖτε ἡμᾶς, καὶ χώραν τὴν Πλαταιίδα
 “ Θηβαῖδα ποιήσετε, τί ἄλλο ἢ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ
 “ παρὰ τοῖς ἀυθένταις πατέρας τοὺς ὑμετέρους καὶ
 “ ξυγγενεῖς ἀτίμους γεραῶν ὧν νῦν ἴσχυουσι, καταλείψετε;
 “ πρὸς δὲ, καὶ γῆν, ἐν ᾗ ἠλευθερώθησαν οἱ Ἕλληνες,
 “ δουλώσετε; ἰερά τε θεῶν, οἷς εὐξάμενοι Μήδων ἐκρά-
 “ τησαν, ἐρημοῦτε; καὶ δυσίας τὰς πατρῴους τῶν ἐσ-
 “ σαμένων καὶ κτισάντων ἀφαιρήσεσθε;

νδ’. “ Οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας δόξης, ᾧ Λακεδαιμόνιοι,
 “ τάδε, οὔτε ἐς τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα καὶ ἐς
 “ τοὺς προγόνους ἀμαρτάνειν, οὔτε ἡμᾶς τοὺς εὐεργέτας,
 “ ἀλλοτρίας ἕνεκα ἐχθρας, μὴ αὐτοὺς ἀδικηθέντας,

“ διαφθεῖραι. φείσασθαι δὲ καὶ ἐπικλασθῆναι τῇ
 “ γνώμῃ, οἷκτον σώφρονα λαβόντας· μὴ ὦν πεισόμεθα
 “ μόνον δεινότητα κατανοοῦντας, ἀλλ’ οἷοί τε ἂν ὄντες
 “ πάδοιμεν, καὶ ὡς ἀσάδμητον τὸ τῆς ξυμφορᾶς, ὧ
 “ τινί ποτ’ ἂν καὶ ἀναξίως ξυμπέσοι. ἡμεῖς τε, ὡς
 “ πρέπον ἡμῖν, καὶ ὡς ἡ χρεῖα προάγει, αἰτούμεθα ὑμᾶς,
 “ θεοὺς τοὺς ὁμοθωμίους καὶ κοινούς τῶν Ἑλλήνων ἐπι-
 “ βοώμενοι, πεῖσαι τάδε, πρῶφερόμενοι ὄρκους οὓς οἱ
 “ πατέρες ὑμῶν ᾤμοσαν, μὴ ἀμνημονεῖν. ἰκέται γι-
 “ γνόμεθα ὑμῶν τῶν πατρῶων τάφων, καὶ ἐπικαλούμε-
 “ θα τοὺς κεκμηῶτας, μὴ γενέσθαι ὑπὸ Θηβαίοις, μηδὲ
 “ τοῖς ἐχθρίοις φίλτατοι ὄντες παραδοθῆναι. ἡμέρας
 “ τε ἀναμιμνήσκομεν ἐκείνης, ἣ τὰ λαμπρότατα μετ’
 “ αὐτῶν πράξαντες, νῦν ἐν τῇδε τὰ δεινότατα κινδυνεύ-
 “ ομεν παθεῖν. ὅπερ δὲ ἀναγκαῖόν τε καὶ χαλεπώτα-
 “ τον τοῖς ᾧδε ἔχουσι, λόγου τελευτᾶν, διότι καὶ τοῦ
 “ βίου ὁ κίνδυνος ἐγγὺς μετ’ αὐτοῦ, πανόμενοι, λέγομεν
 “ ἤδη ὅτι οὐ Θηβαίοις παρέδομεν τὴν πόλιν, (εἰλόμεθα
 “ γὰρ ἂν πρὸ γε τούτου, τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ, λιμῷ
 “ τελευτήσῃαι,) ὑμῖν δὲ πεισέυσαντες προσήλθομεν. καὶ
 “ δίκαιον, εἰ μὴ πείδομεν, ἐς τὰ αὐτὰ κατασῆσαντας,
 “ τὸν ξυτυχόντα κίνδυνον ἐᾶσαι ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλέσθαι.
 “ ἐπισκῆπτομέν τε ἅμα μὴ, Πλαταιῆς ὄντες, οἱ προ-
 “ θυμότεροι περὶ τοὺς Ἑλληνας γενόμενοι, Θηβαίοις
 “ τοῖς ἡμῖν ἐχθρίοις, ἐκ τῶν ὑμετέρων χειρῶν, καὶ
 “ τῆς ὑμετέρας πίσεως, ἰκέται ὄντες, ὧ Λακεδαιμόνιοι,
 “ παραδοθῆναι· γενέσθαι τε σωτῆρας ἡμῶν, καὶ μὴ,
 “ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐλευθεροῦντας ἡμᾶς διολέσαι.”

Ἐ'. Τοιαῦτα μὲν οἱ Πλαταιῆς εἶπον. οἱ δὲ Θηβαῖοι,
 δεῖσαντες πρὸς τὸν λόγον αὐτῶν μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι τι
 ἐνδιῶσι, παρελθόντες ἔφασαν καὶ αὐτοὶ βῆλεσθαι εἰπεῖν,
 ἐπειδὴ καὶ ἐκείνοις παρὰ γνώμην τὴν αὐτῶν μακρότερος
 λόγος ἐδόθη τῆς πρὸς τὸ ἐρώτημα ἀποκρίσεως. ὡς δ’
 ἐκέλευσαν, ἔλεγον τοιαῦδε.

Ἐα'. “ ΤΟΥΣ μὲν λόγους οὐκ ἂν ἠτήσάμεθα εἰπεῖν,
 “ εἰ καὶ αὐτοὶ βραχέως τὸ ἐρωτηθὲν ἀπεκρίναντο, καὶ
 “ μὴ ἐπὶ ἡμᾶς τραπόμενοι, κατηγορίαν ἐποιήσαντο, καὶ
 “ περὶ αὐτῶν, ἔξω τῶν προκειμένων, καὶ ἅμα οὐδὲ ἤτι-
 “ ασμένων, πολλὴν τὴν ἀπολογία, καὶ ἔπαινον, ὧν

“ οὐδείς ἐμέμψατο. νῦν δὲ πρὸς μὲν τὰ ἀντειπεῖν δεῖ,
 “ τῶν δὲ ἔλεγχον ποιήσασθαι· ἵνα μήτε ἡ ἡμετέρα
 “ αὐτοὺς κακία ὠφελῆ, μήτε ἡ τούτων δόξα, τὸ δ’ ἀλη-
 “ θές περὶ ἀμφοτέρων ἀκούσαντες, κρίνητε. ἡμεῖς δὲ
 “ αὐτοῖς διαφοροὶ ἐγενόμεθα τοπρωῶτον, ὅτι ἡμῶν κτι-
 “ σάντων Πλάταιαν ὕσερον τῆς ἄλλης Βοιωτίας, καὶ
 “ ἄλλα χωρία μετ’ αὐτῆς, ἃ ξυμμίκτους ἀνθρώπους
 “ ἐξελάσαντες ἔσχομεν, οὐκ ἠξίουں οὔτοι, ὥσπερ ἐτάχθη
 “ τοπρωῶτον, ἡγεμονεύεσθαι ὑφ’ ἡμῶν, ἔξω δὲ τῶν ἄλ-
 “ λων Βοιωτῶν παραβαίνοντες τὰ πάτρια, ἐπειδὴ προσ-
 “ ηναγκάζοντο προσεχώρησαν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ μετ’
 “ αὐτῶν πολλὰ ἡμᾶς ἔδραπνον, ἀνθ’ ὧν καὶ ἀντέπασχον.
 “ ἔξβ’. “ Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ βάρβαρος ἦλθεν ἐπὶ τὴν
 “ Ἑλλάδα, φασὶ μόνου Βοιωτῶν οὐ Μηδίσαι, καὶ τούτω
 “ μάλισα αὐτοὶ τε ἀγάλλονται, καὶ ἡμᾶς λοιδοροῦσιν.
 “ ἡμεῖς δὲ Μηδίσαι μὲν αὐτοὺς οὐ φαμὲν, διότι οὐδ’
 “ Ἀθηναίους· τῇ μέντοι αὐτῇ ἰδέα ὕσερον Ἀθηναίων
 “ ἰόντων ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας, μόνους αὖ Βοιωτῶν Ἀπτι-
 “ κίσαι. καίτοι σκέψασθε ἐν οἴῳ εἶδει ἐκάτεροι ἡμῶν
 “ τοῦτο ἔπραξαν. ἡμῖν μὲν γὰρ ἡ πόλις τότε ἐτύγχα-
 “ νεν οὔτε κατ’ ὀλιγαρχίαν ἰσὸνομον πολιτεύουσα, οὔτε
 “ κατὰ δημοκρατίαν. ὅπερ δὲ ἐς νόμοις μὲν καὶ τῶ
 “ σωφρονεστάτῳ ἐναντιώτατον, ἐγγυτάτῳ δὲ τυράννου,
 “ δυναστείᾳ ὀλίγων ἀνδρῶν εἶχε τὰ πράγματα. καὶ ἔτοι
 “ ἰδίας δυνάμεις ἐλπίσαντες ἔτι μᾶλλον σχήσειν, εἰ
 “ τὰ τοῦ Μηδοῦ κρατήσεις, κατέχοντες ἰσχύϊ τὸ πλῆ-
 “ θος, ἐπηγάγοντο αὐτόν· καὶ ἡ ξύμπασα πόλις οὐκ
 “ αὐτοκράτωρ οὔσα ἑαυτῆς τοῦτ’ ἔπραξεν, οὐδ’ ἄξιον
 “ αὐτῇ ὀνειδίσαι ὧν μὴ μετὰ νόμων ἤμαρτεν. ἐπειδὴ
 “ γοῦν ο, τε Μηδος ἀπῆλθε, καὶ τοὺς νόμους ἔλαβε,
 “ σκέψασθαι χρῆ, Ἀθηναίων ὕσερον ἐπιόντων, τὴν τε
 “ ἄλλην Ἑλλάδα καὶ τὴν ἡμετέραν χώραν πειρωμένων
 “ ὑφ’ αὐτοῖς ποιεῖσθαι, καὶ κατὰ ζῴσιν ἤδη ἐχόντων
 “ αὐτῆς τὰ πολλὰ, εἰ μαχόμενοι ἐν Κορωνείᾳ, καὶ
 “ νικήσαντες αὐτοὺς, ἠλευθερώσαμεν τὴν Βοιωτίαν,
 “ καὶ τοὺς ἄλλους νῦν προθύμως ξυνελευθεροῦμεν,
 “ ἵππους τε παρέχοντες, καὶ παρασκευῆν ὅσην οὐκ
 “ ἄλλοι τῶν ξυμμάχων. καὶ τὰ μὲν ἐς τὸν Μηδισμόν
 “ τοσαῦτα ἀπολογούμεθα.

ξγ'. “ Ὡς δὲ ὑμεῖς μᾶλλον τε ἠδικήκατε τοὺς Ἑλ-
 ληνας, καὶ ἀξιώτεροί ἐστε πάσης ζημίας, πειρασό-
 μεθα ἀποφαίνεσθαι. ἐγένεσθε ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ τιμω-
 ρίᾳ, ὡς φατέ, Ἀθηναίων ξύμμαχοι καὶ πολῖται.
 οὐκοῦν χρῆν τὰ πρὸς ἡμᾶς μόνον ὑμᾶς ὑπάγεσθαι αὐ-
 τοὺς, καὶ μὴ ξυνεπιέναι μετ' αὐτῶν ἄλλοις, ὑπάρχον
 τε ὑμῖν, εἴτι καὶ ἄκοντες προσήγεσθε ὑπ' Ἀθη-
 ναίων, τῆς τῶν Λακεδαιμονίων τῶνδε ἤδε ἐπὶ τῷ
 Μῆδῳ ξυμμαχίας γεγεννημένης, ἣν αὐτοὶ μάλιστα
 προσβάλλεσθε· ἱκανή γε ἦν ἡμᾶς τε ὑμῶν ἀποτρέπειν,
 καὶ, τὸ μέγιστον, ἀδεῶς παρῆρχειν βουλευέσθαι. ἀλλ'
 ἐκόντες καὶ οὐ βιαζόμενοι ἔτι εἴλεσθε μᾶλλον τὰ τῶν
 Ἀθηναίων. καὶ λέγετε ὡς αἰσχροὺς ἦν προδοῦναι τοὺς
 εὐεργέτας· πολὺ δὲ γε αἰσχρὸν καὶ ἀδικώτερον τοὺς
 πάντας Ἑλληνας καταπροδοῦναι, οἷς ξυνωμόσατε, ἢ
 Ἀθηναίους μόνους· τοὺς μὲν, καταδουλουμένους τὴν
 Ἑλλάδα, τοὺς δὲ, ἐλευθεροῦντας. καὶ οὐκ ἴσην αὐ-
 τοῖς τὴν χάριν ἀνταπέδοτε, οὐδὲ αἰσχύνης ἀπηλ-
 λαγμένην. ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀδικοῦμενοι αὐτούς, ὡς
 φατέ, ἐπηγάγεσθε, τοῖς δὲ ἀδικοῦσιν ἄλλους ξυνεργοὶ
 κατέστητε. καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιδιδοῦναι
 αἰσχροὺς μᾶλλον, ἢ τὰς μετὰ δικαιοσύνης μὲν ὀφει-
 ληθείσας, ἐς ἀδικίαν δὲ ἀποδιδομένας.

ξδ'. “ Δῆλόν τε ἐποιήσατε, οὐδὲ τότε τῶν Ἑλλή-
 νων ἕνεκα μόνον οὐκ Μηδίσαντες, ἀλλ' ὅτι οὐδ' Ἀθη-
 ναῖοι. ὑμεῖς δὲ, τοῖς μὲν ταυτὰ βουλόμενοι ποιεῖν,
 τοῖς δὲ τάναντία, καὶ νῦν ἀξιοῦτε, ἀφ' ὧν δι' ἑτέρους
 ἐγένεσθε ἀγαθοὶ, ἀπὸ τούτων ὠφελεῖσθαι. ἀλλ'
 οὐκ εἰκός· ὥσπερ δὲ Ἀθηναίους εἴλεσθε, τούτοις
 ξυναγωνίζεσθε. καὶ μὴ προφέρετε τὴν τότε γενο-
 μένην ξυνωμοσίαν, ὡς χρῆν ἀπ' αὐτῆς νῦν σώζεσθαι.
 ἀπελείπετε γὰρ αὐτὴν, καὶ παραβάντες, ξυγκατ-
 ἐδουλοῦσθε μᾶλλον Διγινήτας, καὶ ἄλλους τινὰς τῶν
 ξυνομοσάντων, ἢ διεκωλύετε· καὶ ταῦτα, οὔτε ἄκον-
 τες, ἔχοντές τε τοὺς νόμους οὔσπερ μέχρι τοῦ δεῦρο,
 καὶ οὐδενὸς ὑμᾶς βιασαμένου, ὥσπερ ἡμᾶς. τὴν τε-
 λευταίαν τε, πρὶν περικτειχίζεσθαι, πρὸ κλησιν ἐς
 ἡσυχίαν ὑμῶν, ὥσε μηδετέροις ἀμύνειν, οὐκ ἐδέ-
 χεσθε. τίνες ἂν οὖν ὑμῶν δικαιώτερον πᾶσι τοῖς Ἑλ-

“ λησι μισοῖντο, οἵτινες ἐπὶ τῷ ἐκείνων κακῷ ἀνδρα-
 “ γαθίαν προὔθεσθε; καὶ ἅ μὲν ποτὲ χρησοὶ ἐγένεσθε.
 “ ὡς φατὲ, οὐ προσήκοντα νῦν ἐπεδείξατε. ἅ δὲ ἡ
 “ φύσις αἰεὶ ἐβούλετο, ἐξηλέγχθη ἐς τὸ ἀληθές.
 “ μετὰ γὰρ Ἀθηναίων ἀδίκον ὁδὸν ἰόντων ἐχωρήσα-
 “ τε. τὰ μὲν οὖν ἐς τὸν ἡμέτερόν τε ἀκούσιον Μηδι-
 “ σμόν, καὶ τὸν ὑμέτερον ἐκούσιον Ἀττικισμόν τοιαῦτα
 “ ἀποφαίνομεν.

ξέ. “ Ἄ δὲ τελευταῖα φατὲ ἀδικηθῆναι, (παρα-
 “ νόμως γὰρ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐν σπονδαῖς καὶ ἰερομηνίαις
 “ ἐπὶ τὴν ὑμέτεραν πόλιν,) οὐ νομίζομεν οὐδ’ ἐν τούτοις
 “ ὑμῶν μᾶλλον ἀμαρτάνειν. εἰ μὲν γὰρ ἡμεῖς αὐτοὶ
 “ πρὸς τε τὴν πόλιν ἐλθόντες ἐμαχόμεθα, καὶ τὴν
 “ γῆν ἐδηοῦμεν ὡς πολέμιοι, ἀδικοῦμεν· εἰ δὲ ἄνδρες
 “ ὑμῶν οἱ πρῶτοι καὶ χρήμασι καὶ γένει, βουλόμενοι
 “ τῆς μὲν ἕξω ξυμμαχίας ὑμᾶς παῦσαι, ἐς δὲ τὰ
 “ κοινὰ τῶν πάντων Βοιωτῶν πάτρια καταστῆσαι,
 “ ἐπεκαλέσαντο ἐκόντες, τί ἀδικοῦμεν; οἱ γὰρ ἄγον-
 “ τες παρανομοῦσι μᾶλλον τῶν ἐπομένων. ἀλλ’ οὐτ’
 “ ἐκεῖνοι (ὡς ἡμεῖς κρίνομεν) οὐδ’ ἡμεῖς. πολῖται δὲ
 “ ὄντες, ὥσπερ ὑμεῖς, καὶ πλείω παραβαλλόμενοι,
 “ τὸ ἑαυτῶν τεῖχος ἀνοίξαντες, καὶ ἐς τὴν αὐτῶν πό-
 “ λιν φιλίως, οὐ πολεμίως κομίσαντες, ἐβούλοντο τοὺς
 “ τε ὑμῶν χεῖρους, μηκέτι μᾶλλον γενέσθαι, τοὺς τε
 “ ἀμείνους τὰ ἄξια ἔχειν· σωφρόνισαί ὄντες τῆς γνώ-
 “ μης, καὶ τῶν σωμάτων τὴν πόλιν οὐκ ἀλλοτριοῦντες,
 “ ἀλλ’ ἐς τὴν ξυγγένειαν οἰκειοῦντες· ἐχθροὺς οὐδενὶ
 “ καθιστάντες, ἅπασι δ’ ὁμοίως ἐνσπόνδους.

ξς’. “ Τεκμήριον δὲ ὡς οὐ πολεμίως ἐπράσσομεν.
 “ οὔτε γὰρ ἠδίκησαμεν οὐδένα, προεῖπομέν τε, τὸν
 “ βουλόμενον κατὰ τὰ τῶν πάντων Βοιωτῶν πάτρια
 “ πολιτεύειν, ἵεναι πρὸς ἡμᾶς. καὶ ὑμεῖς ἄσμενοι χω-
 “ ρήσαντες, καὶ ξύμβασιν ποιησάμενοι, τὸ μὲν πρῶτον
 “ ἡσυχάζετε, ὕστερον δὲ, κατανοήσαντες ἡμᾶς ὀλίγους
 “ ὄντας, (εἰ ἄρα καὶ ἐδοκοῦμέν τι ἀνεπιεικῆς ερον πρᾶξαι,
 “ οὐ μετὰ τοῦ πλήθους ὑμῶν εἰσελθόντες,) τὰ μὲν ὁμοῖα
 “ οὐκ ἀνταπέδοτε ἡμῖν, μήτε νεωτερίσειν ἔργω, λόγοις
 “ τε πείσειν ὥς ἐξελθεῖν· ἐπιθέμενοι δὲ παρὰ τὴν
 “ ξύμβασιν, οὓς μὲν ἐν χερσὶν ἀπεκτείνατε, οὐχ ὁμοίως

“ ἀλγοῦμεν· (κατὰ νόμον γὰρ δὴ τινα ἔπασχον·) οὓς δὲ
 “ χεῖρας προῖσχομένους, καὶ ζωγρήσαντες, ὑποσχόμε-
 “ νοί τε ἡμῖν ὕσερον μὴ κτενεῖν, παρὰ νόμῳ διεφθεί-
 “ ρατε, πῶς οὐ δεινὰ εἰργασθε; καὶ ταῦτα, τρεῖς ἀδι-
 “ κίας ἐν ὀλίγῳ πράξαντες, τὴν τε λυθεῖσαν ὁμολο-
 “ γίαν, καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸν ὕσερον θάνατον, καὶ τὴν
 “ περὶ αὐτῶν ἡμῖν μὴ κτείνειν ψευδοθεῖσαν ὑπόσχεσιν,
 “ ἦν τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ὑμῖν μὴ ἀδικῶμεν. ὅμως φατέ
 “ ἡμᾶς παρανομησάι, καὶ αὐτοὶ ἀξιούτε μὴ ἀντιδοῦναι
 “ δίκην. οὐκ, ἦν γε οὗτοι τὰ ὄρθα γινώσκωσι· πάν-
 “ των δὲ αὐτῶν ἕνεκα κολασθήσεσθε.

ξζ'. “ Καὶ ταῦτα, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τούτου ἕνεκα
 “ ἐπεξήλθομεν, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἡμῶν, ἵνα ὑμεῖς μὲν
 “ εἰδῆτε δικαίως αὐτῶν καταγνωσόμενοι, ἡμεῖς δὲ ἔτι
 “ ὀσιώτερον τιμηωρῆμένοι. καὶ μὴ παλαιᾶς ἀρετᾶς,
 “ εἴτινες ἄρα καὶ ἐγένοντο, ἀκούοντες ἐπικλασθῆτε,
 “ ἅς χρὴ τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἐπικούρους εἶναι, τοῖς δὲ
 “ αἰσχρὸν τι δεῶσι, διπλασίας ζημίας, ὅτι οὐκ ἐκ
 “ προσηκόντων ἀμαρτάνουσι· μηδὲ ὀλοφυρμῶ καὶ οἴκτῳ
 “ ὠφελείσθωσαν, πατέρων τε τάφους τῶν ὑμετέρων
 “ ἐπιβουόμενοι, καὶ τὴν σφετέραν ἐρημίαν. καὶ γὰρ
 “ ἡμεῖς ἀνταποφαίνομεν πολλῶ δεινότερα παθεῖν τὴν
 “ ὑπὸ τούτων ἡλικίαν ἡμῶν διεφθαρμένην, ὣν πατέρες,
 “ οἱ μὲν, πρὸς ὑμᾶς τὴν Βοιωτίαν ἄγοντες, ἀπέθανον ἐν
 “ Κορινθείᾳ, οἱ δὲ, πρὸς οὐδὲν ληλεημένοι, καὶ οἰκίαι
 “ ἔρημοι πολλῶ δικαιοτέραν ὑμῶν ἰκετεῖαν ποιοῦνται,
 “ τούσδε τιμαρῆσασθαι. οἴκτου τε ἀξιώτεροι τυγχά-
 “ νειν οἱ ἀπρεπές τι πάσχοντες τῶν ἀνδρῶπων. οἱ δὲ
 “ δικαίως (ὥσπερ οἶδε) τὰ ἐναντία, ἐπίχαρτοι εἶναι.
 “ καὶ τὴν νῦν ἐρημίαν δι' ἑαυτοὺς ἔχουσι. τοὺς γὰρ
 “ ἀμείνους ξυμμάχους ἐκόντες ἀπέωσαντο· παρηνόμη-
 “ σάν τε, οὐ προπαθόντες ὑφ' ἡμῶν, μίσει δὲ πλεόν ἢ
 “ δίκη κρίναντες, καὶ οὐκ ἀνταποδόντες νῦν τὴν ἴσην
 “ τιμωρίαν. ἔννομα γὰρ πείσονται, καὶ οὐχὶ ἐκ μάχης
 “ χεῖρας προῖσχομένοι, ὥσπερ φασίν, ἀλλ' ἀπὸ ξυμβά-
 “ σεως ἐς δίκην σφᾶς αὐτοὺς παραδόντες. ἀμύνατε
 “ οὖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τῷ τῶν Ἑλλήνων νόμῳ
 “ ὑπὸ τῶνδε παραβαθέντι, καὶ ἡμῖν ἄνομα παθεῖσιν
 “ ἀνταπόδοτε χάριν δικαίαν ὣν πρόθυμοι γεγενήμεθα·

“καὶ μὴ τοῖς τῶνδε λόγοις περιωσθῶμεν ἐν ὑμῖν.
 “ποιήσατε δὲ τοῖς Ἑλλησι παράδειγμα, οὐ λόγων
 “τούτοις ἀγῶνας προδήσουτες, ἀλλ’ ἔργων ὧν ἀγα-
 “θῶν μὲν ὄντων, βραχεῖα ἢ ἀπαγγελία ἀρκεῖ· ἀμαρ-
 “τανομένων δὲ, λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες προκαλύμ-
 “ματα γίνονται. ἀλλ’ ἦν οἱ ἡγεμόνες, ὥσπερ νῦν
 “ὑμεῖς, κεφαλαιώσαντες πρὸς τοὺς ξύμπαντας διαγνώ-
 “μας ποιήσῃσθε, ἥσσόν τις ἐπ’ ἀδίκους ἔργοις λόγους
 “καλοὺς ζητήσῃ.”

Ξη'. Τοιαῦτα μὲν οἱ Θηβαῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαι-
 μόνιοι δικασαί, νομίζοντες τὸ ἐπερώτημα σφίσιν ὀρθῶς
 ἔξειν, εἴτι ἐν τῷ πολέμῳ ὑπ’ αὐτῶν ἀγαθὸν τι πεπόν-
 θασι, διότι τόντε ἄλλον χρόνον ἠξίουσαν δῆθεν αὐτοὺς
 κατὰ τὰς παλαιὰς Πausανίου μετὰ τὸν Μῆδον σπον-
 δὰς ἡσυχάζειν, καὶ ὅτε ὕσερον, ἂν πρὸ τοῦ περιτειχι-
 ζεσθαι προῖσχοντο αὐτοῖς, κοινοὺς εἶναι κατ’ ἐκεῖνα·
 ὡς οὐκ ἐδέξαντο, ἡγούμενοι τῇ ἑαυτῶν δικαίᾳ βουλήσει
 ἔκσπονδοὶ ἤδη ὑπ’ αὐτῶν κακῶς πεπονθέναι, αὐτίς τὸ
 αὐτὸ ἓνα ἕκασον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες, εἴτι
 Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀγαθὸν ἐν τῷ πο-
 λέμῳ δεδρακότες εἰσιν, ὅποτε μὴ φαῖεν, ἀπάγοντες ἀπέ-
 κτεινον· καὶ ἐξαίρετον ἐποίησαντο οὐδένα. διέφθειραν
 δὲ Πλαταιέων μὲν αὐτῶν, οὐκ ἐλάσσους διακοσίων,
 Ἀθηναίων δὲ, πέντε καὶ εἴκοσιν, οἱ ξυνεπολιορκούντο·
 γυναῖκας δὲ ἠνδραπόδισαν. τὴν δὲ πόλιν ἐνιαυτὸν μὲν
 τινα Θηβαῖοι Μεγαρέων ἀνδράσι κατὰ ζάσις ἐκπεπτω-
 κόσι, καὶ ὅσοι τὰ σφέτερα φρονούντες Πλαταιέων πε-
 ριῆσαν, ἔδοσαν ἐνοικεῖν. ὕσερον δὲ, κατελόντες αὐτὴν ἐς
 ἔδαφος πᾶσαν ἐκ τῶν θεμελίων, ὠκοδόμησαν πρὸς τῷ
 Ἡραίῳ καταγώγιον διακοσίων ποδῶν, πανταχῇ κύκλῳ
 οἰκήματα ἔχον κάτωθεν καὶ ἄνωθεν· καὶ ὀροφαῖς καὶ
 θυρώμασι τοῖς τῶν Πλαταιέων ἐχορήσαντο· καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἃ ἦν ἐν τῷ τείχει ἐπιπλα, χαλκὸς καὶ σίδηρος,
 κλίνας κατασκευάσαντες, ἀνέθεσαν τῇ Ἡρᾷ, καὶ νεῶν
 ἑκατόμποδον λίθινον ὠκοδόμησαν αὐτῇ. τὴν δὲ γῆν δη-
 μοσιώσαντες, ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη, καὶ ἐέμοντο
 Θηβαῖοι. σχεδὸν δὲ τι καὶ τὸ ξύμπαν περὶ Πλαταιῶν
 οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτως ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο, Θη-
 βαίων ἕνεκα, νομίζοντες ἐς τὸν πόλεμον αὐτοὺς ἄρτι τότε

καθιστάμενον ὠφελίμους εἶναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ Πλάταιαν, ἔτει τρίτῳ καὶ ἐννενηκῶς ἔπειδ' Ἀθηναίων ξύμμαχοι ἐγένοντο, οὕτως ἐτελεύτησαν.

ΞΥ'. Αἱ δὲ τεσσαράκοντα νῆες τῶν Πελοποννησίων, αἱ Λεσβίοις βοηθοὶ ἐλθοῦσαι, ὡς τότε φεύγουσαι διὰ τοῦ πελάγους, ἔκ τε τῶν Ἀθηναίων ἐπιδιωχθεῖσαι καὶ πρὸς τῇ Κρήτῃ χειμασθεῖσαι, [καὶ] ἀπ' αὐτῆς σποράδες πρὸς τὴν Πελοπόννησον κατηνέχθησαν, καταλαμβάνουσιν ἐν τῇ Κυλλήνῃ τρισκαίδεκα τριήρεις Λευκαδίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν, καὶ Βρασίδαν τὸν Τέλλιδος ξύμβουλον Ἀλκίδα ἐπεληλυθότα. ἐβούλοντο γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὡς τῆς Λέσβου ἡμαρτήκεσαν, πλεόν τὸ ναυτικὸν ποιήσαντες, ἐς τὴν Κέρκυραν πλεῦσαι στασιάζουσαν, δώδεκα μὲν ναυσὶ μόναις, παρόντων Ἀθηναίων περὶ Ναύπακτον· πρὶν δὲ πλεόν τι ἐπιβουθῆσαι ἐκ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, ὅπως προφθάσωσι· καὶ παρεσκευάζοντο ὁ, τε Βρασίδης καὶ ὁ Ἀλκίδης πρὸς ταῦτα.

ο'. Οἱ γὰρ Κερκυραῖοι ἐστασίαζον, ἐπειδὴ οἱ αἰχμάλωτοι ἦλθον αὐτοῖς οἱ ἐκ τῶν περὶ Ἐπίδαμνον ναυμαχιῶν ὑπὸ Κορινθίων ἀφεδέντες, τῷ μὲν λόγῳ, ὀκτακοσίων ταλάντων τοῖς προξένοις διηγγυημένοι, ἔργῳ δὲ, πεπεισμένοι Κορινθίοις Κέρκυραν προσποιῆσαι. καὶ ἐπρασσον οὗτοι, ἕκασον τῶν πολιτῶν μετιόντες, ὅπως ἀποσῆσωσιν Ἀθηναίων τὴν πόλιν. καὶ ἀφικομένης Ἀττικῆς τε νεὸς καὶ Κορινθίας, πρέσβεις ἀγούσῳν, καὶ ἐς λόγους κατασάντων, ἐψηφίσαντο Κερκυραῖοι Ἀθηναίοις μὲν ξύμμαχοι εἶναι, κατὰ τὰ συγκείμενα, Πελοποννησίοις δὲ φίλοι, ὥσπερ καὶ πρότερον. καὶ ἦν γὰρ Πειθίας ἐθελοπρόξενός τε τῶν Ἀθηναίων, καὶ τοῦ δήμου προεισίηκει, ὑπάγουσιν αὐτὸν οὗτοι οἱ ἄνδρες εἰς δίκην, λέγοντες Ἀθηναίοις τὴν Κέρκυραν καταδουλοῦν. ὁ δὲ, ἀποφυγὼν, ἀνθυπάγει αὐτῶν τοὺς πλουσιωτάτους πέντε ἄνδρας, Φάσκων τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ τε Διὸς τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνου. ζημία δὲ καθ' ἑκάστην χάρακα ἐπέκειτο στατήρ. ὀφλόντων δὲ αὐτῶν, καὶ πρὸς τὰ ἰερά ἱκετῶν καδεζομένων, διὰ τὸ πλῆθος τῆς ζημίας, ὅπως ταξάμενοι ἀποδῶσιν, ὁ Πειθίας (ἐτύχανε γὰρ καὶ βουλῆς ὦν) πείθει ὡς ἐν νόμῳ χρήσασθαι. οἱ δ', πειθὴ τῷ τε νόμῳ ἐξείργοντο, καὶ ἅμα ἐπυθάνοντο

τὸν Πειθίαν, ἕως ἔτι βουλῆς ἐσι, μέλλειν τὸ πλῆθος ἀναπέσειν τοὺς αὐτοὺς Ἀθηναίους φίλους τε καὶ ἐχθροὺς νομίζειν, ξυνίσαντό τε, καὶ λαβόντες ἐγχειρίδια, ἐξαπινάϊως ἐς τὴν βουλήν ἐσελθόντες, τὸν τε Πειθίαν κτείνουσι, καὶ ἄλλους τῶν τε βουλευτῶν καὶ ἰδιωτῶν, ἐς ἐξήκοντα. οἱ δὲ τινες τῆς αὐτῆς γνώμης τῷ Πειθίᾳ, ὀλίγοι ἐς τὴν Ἀττικὴν τριήρη κατέφυγον ἔτι παροῦσαν.

οά. Δράσαντες δὲ τοῦτο, καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους, εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ βέλτισα εἴη, καὶ ἦκισ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων· τό, τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μιᾷ νηϊ ἡσυχάζοντας. τὸ δὲ πλεόν, πολέμιον ἡγεῖσθαι. ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐδὺς πρέσβεις, περὶ τε τῶν πεπραγμένων διδάξοντας, ὡς ξυνέφερε, καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράττειν, ὅπως μὴ τις ἐπισροφῆ γένηται.

οβ'. Ἐλθόντων δὲ, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς τε πρέσβεις ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους ἔπεισαν, κατέθεντο ἐς Αἴγιναν. ἐν δὲ τούτῳ, τῶν τε Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα, ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας, καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεων, ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ· καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν. ἀφικομένης δὲ νυκτός, ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει, καὶ αὐτοῦ ξυλληγεῖς ἰδρύνθη. καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον. οἱ δὲ, τὴν τε ἀγορὰν κατέλαβον, ὅπερ οἱ πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὴν ἡπειρον.

ογ'. Τῇ δ' ὕσεραία ἠεροβολίσαντό τε ὀλίγα, καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφότεροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε, καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον· τοῖς δ' ἑτέροις, ἐκ τῆς ἡπείρου ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι.

οδ'. Διαλιπούσης δ' ἡμέρας, μάχη αὖτις γίνεσθαι· καὶ νικᾷ ὁ δῆμος, χωρίων τε ἰσχύϊ καὶ πλῆθει προέχων· αἱ τε γυναῖκες αὐτοῖς ταλμηρῶς ξυνεπελάβοντο, βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ, καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον. γενομένης δὲ τῆς τροπῆς

περὶ δεΐλην ὄψιαν, δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεὶ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν ἐπελθῶν, καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπρᾶσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς, καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος, φειδόμενοι οὔτε οἰκίας, οὔτε ἀλλοτρίας. ὥσε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη, καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν πᾶσα διαφθαρήναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν. καὶ οἱ μὲν, παυσάμενοι τῆς μάχης, ὡς ἐκάτεροι ἠσυχάσαντες, τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ Κορινθία ναῦς, τοῦ δήμου κεκρατηκότος, ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἠπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.

οε'. Τῇ δ' ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διίτρεφους, Ἀθηναίων στρατηγός, παραγίγνεται βοηθῶν ἐκ Ναυπάκτου δώδεκα ναυσὶ, καὶ Μεσσηνίων πεντακοσίοις ὀπλίταις. ξύμβασιν τε ἔπρασσε, καὶ πείθει ὥσε ξυγχοῦσθαι ἀλλήλοις, δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς αἰτιωτάτους κρίναι, οἳ οὐκέτι ἔμειναν· τοὺς δ' ἄλλους οἰκεῖν, σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιησαμένους καὶ πρὸς Ἀθηναίους, ὥσε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα πράξας, ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι. οἱ δὲ τοῦ δήμου προσάται πείθουσιν αὐτὸν, πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐτοῦ σφίσι καταλιπεῖν, ὅπως ἦσόν τι ἐν κινήσει ὥσιν οἱ ἐναντίοι, ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν, ξυμπέμψειν. καὶ ὁ μὲν ξυνεχώρησεν· οἱ δὲ, τοὺς ἐχθροὺς κατέλεγον ἐς τὰς ναῦς. δείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθῶσι, καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκουρέων ἱερόν. Νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρμευθεῖτο. ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὀπισθεῖς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ὡς οὐδὲν αἰτιῶν ὑγιᾶς διανοουμένων τῇ τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστία, τὰ τε ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε, καὶ αὐτῶν τινὰς, οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν. ὕρῶντες δ' οἱ ἄλλοι τὰ γιγνόμενα, καθίζουσιν ἐς τὸ Ἡραῖον ἰκέται, καὶ γίνονται οὐκ ἐλάσσους τετρακοσίων. ὁ δὲ δῆμος, δείσας μὴ τι νεωτερίσωσιν, ἀνίστησί τε αὐτοὺς πείσας, καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ Ἡραίου νῆσον, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖσε αὐτοῖς διεπέμπετο.

ος'. Τῆς δὲ ζάσεως ἐν τούτῳ οὔσης, τετάρτη ἢ πέμπτη ἡμέρα μετὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν νῆσου διακομιδὴν, αἱ ἐκ τῆς Κυλλήνης Πελοποννησίων νῆες, μετὰ τὸν ἐκ τῆς Ἰωνίας πλοῦν, ἔφορμοι οὔσαι, παραγίγνονται τρεῖς καὶ πεντήκοντα. ἤρχε δὲ αὐτῶν Ἀλκίδας, ὡσπερ καὶ πρότερον, καὶ Βρασιῖδας αὐτῷ ξύμβουλος ἐπέπλει. ὁρμισάμενοι δὲ ἐς Σύβοτα λιμένα τῆς ἠπείρου, ἅμα ἔω ἐπέπλεον τῇ Κερκύρα.

οζ'. Οἱ δὲ, πολλῶν θορυβῶ, καὶ πεφοβημένοι τὰ τ' ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἐπίπλου, παρεσκευάζοντό τε ἅμα ἑξήκοντα ναῦς, καὶ τὰς αἰὲ πληρουμένας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς ἐναντίους, παραινούντων Ἀθηναίων σφᾶς τε ἑᾶσαι πρῶτον ἐκπλεῦσαι, καὶ ὕστερον πάσαις ἅμα ἐκείνους ἐπιγενέσθαι· ὡς δὲ αὐτοῖς πρὸς τοῖς πολεμίοις ἦσαν σποράδες αἱ νῆες, δύο μὲν εὐθύς ἠυτομόλησαν, ἐν ἑτέροις δὲ ἀλλήλοις οἱ ἐμπλέοντες ἐμάχοντο. ἦν δὲ οὐδείς κῆσμος τῶν ποιουμένων. ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννησιοὶ τὴν ταραχὴν, εἴκοσι μὲν ναυσὶ πρὸς τοὺς Κερκυραίους ἐτάξαντο, ταῖς δὲ λοιπαῖς πρὸς τὰς δώδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων ὧν ἦσαν αἱ δύο, Σαλαμινία καὶ Πάραλος.

οη'. Καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι, κακῶς τε καὶ κατ' ὀλίγας προσπίπτοντες, ἐταλαιπωροῦντο καθ' αὐτούς. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, φοβούμενοι τὸ πλῆθος καὶ τὴν περικύκλωσιν, ἀδρόαις μὲν οὐ προσέπιπτον, οὐδὲ κατὰ μέσον ταῖς ἐφ' ἑαυτοὺς τεταγμέναις· προσβαλόντες δὲ κατὰ κέρας, καταδύουσι μίαν ναῦν. καὶ μετὰ ταῦτα κύκλον ταξαμένων αὐτῶν, περιέπλεον, καὶ ἐπειροῶντο θορυβεῖν. γόνυτες δὲ οἱ πρὸς τοῖς Κερκυραίοις, καὶ δείσαντες μὴ ὅπερ ἐν Ναυπάκτῳ γένοιτο, ἐπιβοηθοῦσι· καὶ γεγόμεναι ἀδρόαι αἱ νῆες ἅμα τὸν ἐπίπλου τοῖς Ἀθηναίοις ἐποιούνητο. οἱ δ' ὑπεχώρουν, ἤδη πρύμναν κρουόμενοι· καὶ ἅμα τὰς τῶν Κερκυραίων ἐβούλοντο προκαταφυγεῖν, ὑτιμάλισα ἑαυτῶν σχολῇ τε ὑποχωρούντων, καὶ πρὸς σφᾶς τεταγμένων τῶν ἐναντίων. ἡ μὲν οὖν ναυμαχία, τοιαύτη γενομένη, ἐτελεύτα ἐς ἡλίου δύσιν.

οθ'. Καὶ οἱ Κερκυραῖοι, δείσαντες μὴ σφίσις ἐπιπλεύσαντες ἐπὶ τὴν πόλιν ὡς κρατοῦντες οἱ πολεμιοὶ, ἢ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀναλάβωσιν, ἢ καὶ ἄλλο τι νεωτε-

ρίσωσι, τούς τε ἐκ τῆς νήσου πάλιν ἐς τὸ Ἡραῖον διεκόμεσαν, καὶ τὴν πόλιν ἐφύλασσον. οἱ δ' ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐκ ἐτόλμησαν πλεῦσαι, κρατοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ, τρεῖς δὲ καὶ δέκα ναῦς ἔχοντες τῶν Κερκυραίων, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν ἠπειρον, ὅθεν περ ἀνηγάγοντο. τῇ δ' ὕσεραία ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐδὲν μᾶλλον ἐπέπλεον, καί περ ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ φόβῳ ὄντας, καὶ Βρασιίδου παραινοῦντος, ὡς λέγεται, Ἀλκίδα, ἰσοψήφου δὲ οὐκ ὄντος· ἐπὶ δὲ τὴν Λευκίμνην τὸ ἀκρωτήριον ἀποβάαντες, ἐπόρθουν τοὺς ἀγρούς.

π'. Ὁ δὲ δῆμος τῶν Κερκυραίων ἐν τούτῳ περιδεῖς γενόμενος μὴ ἐπιπλεύσωσιν αἱ νῆες, τοῖς τε ἰκέταις ἤσαν ἐς λόγους, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅπως σωθήσεται ἡ πόλις. καὶ τινες αὐτῶν ἔπεισαν ἐς τὰς ναῦς ἐμβῆναι· ἐπλήρωσαν γὰρ ὅμως τριάκοντα, προσδεχόμενοι τὸν ἐπίπλου. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι μέχρι μέσου ἡμέρας ὀκίωσαντες τὴν γῆν, ἀπέπλευσαν. καὶ ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς ἐφρυκτωρήθησαν ἐξήκοντα νῆες Ἀθηναίων, προσπλεύουσαι ἀπὸ Λευκάδος· ἃς οἱ Ἀθηναῖοι, πυνθανόμενοι τὴν εἰσίν, καὶ τὰς μετ' Ἀλκίδου ναῦς ἐπὶ Κέρκυραν μελλούσας πλεῖν, ἀπέσειλαν, καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους στρατηγόν.

πα'. Οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐδύς κατὰ τάχος ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὑπερενεγκόντες τὸν Λευκαδίαν ἰσθμὸν τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθαῖσιν, ἀποκομίζονται. Κερκυραῖοι δὲ, αἰσθόμενοι τὰς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλεύουσας, τὰς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τοὺς τε Μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον, πρότερον ἔξω ὄντας· καὶ τὰς ναῦς περιπλεύσαι κελεύσαντες ἃς ἐπλήρωσαν, ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα, ἐν ὧσιν περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον· καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσθῆναι ἐκβιβάζοντες, ἀπεχώρησαν· ἐς τὸ Ἡραῖον τε ἐλθόντες, τῶν ἰκετῶν ὡς πεντήκοντα ἀνδρας δίκτην ὑποσχεῖν ἔπεισαν, καὶ κατέγνωσαν ἀπάντων θάνατον. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἰκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπέισθησαν, ὡς ἐώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειραν αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγγοντο· οἱ δ', ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο, ἀνηλθόντο. ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἃς ἀφι-

κόμενος Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ παρέμεινεν, οἱ Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευσαν, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν· ἀπέθανον δὲ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων. πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου, καὶ, οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιοῦτῳ γίνεσθαι, οὐδὲν ὅ, τι οὐ ξυνέβη, καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατήρ παῖδα ἀπέκτεινε, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο, καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο· οἱ δὲ τινὲς καὶ περιουσιοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον. οὕτως ὠμὴ γάσις προὔχρησε· καὶ ἔδοξε μᾶλλον, διότι ἐν τοῖς πρώτῃ ἐγένετο.

πβ'. Ἐπεὶ ὕσερόν γε καὶ πᾶν, ὡς εἰπεῖν, τὸ Ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορῶν οὐσῶν ἑκάσχαοῦ, τοῖς τε τῶν δῆμιον προσάταις τοὺς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι, καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς Λακεδαιμονίους· καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν, οὐδ' ἐτοίμων παρακαλεῖν αὐτούς· πολεμουμένων δὲ, καὶ ξυμμαχίας ἅμα ἑκατέροις τῇ τῶν ἐναντίων κακώσει, καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσποιήσει, ῥαδίως αἱ ἐπαγωγαὶ τοῖς νεωτερίζειν τὶ βουλομένοις ἐπορίζοντο. καὶ ἐπέπεσε πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατὰ γάσιν ταῖς πόλεσι, γιγνόμενα μὲν, καὶ αἰεὶ ἐσόμμενα, ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾗ, μᾶλλον δὲ καὶ ἡσυχαιότερα, καὶ τοῖς εἶδεσι διηλλαγμένα, ὡς ἂν ἑκάσαι αἱ μεταβολαὶ τῶν ξυntyχιῶν ἐφιστῶνται. ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν αἱ τε πόλεις καὶ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσι, διὰ τὸ μὴ ἐς ἀκουσίους ἀνάγκας πίπτειν· ὁ δὲ πόλεμος, ὑφελὼν τὴν εὐπορίαν τοῦ καθ' ἡμέραν, βίαιος διδάσκαλος, καὶ πρὸς τὰ παρόντα τὰς ὁργὰς τῶν πολλῶν ὁμοιοῖ. ἐσασίαζε τε οὖν τὰ τῶν πόλεων, καὶ τὰ ἐφυσερίζοντά που, πύσει τῶν προγενομένων, πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας, τῶν τ' ἐπιχειρήσεων περὶτεχνήσει, καὶ τῶν τιμωριῶν ἀτοπία. καὶ τὴν εἰωθυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δικαιοσύνῃ. τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιςτος, ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη· μέλλησις δὲ προμηθεύς, δειλία εὐπρεπής. τὸ δὲ σῶφρον, τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα. καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν, ἐπίπαν ἀργόν. τὸ δ' ἐμπλήκτως ὕξυ,

ἀνδρὸς μοίρα προσετέθη. ἀσφάλεια δὲ τὸ ἐπιβουλεύ-
 σασθαι, ἀποτροπῆς πρὸς φασίς εὐλογος. καὶ ὁ μὲν χα-
 λεπαίνων, πρὸς αἰεὶ, ὁ δ' ἀντιλέγων αὐτῷ, ὑποπτος.
 ἐπιβουλεύσας δὲ τις τυχῶν, ξυνετὸς, καὶ ὑπονοήσας, ἔτι
 δεινότερος. προβουλεύσας δὲ ὅπως μηδὲν αὐτῶν δεήσοι,
 τῆς τε ἐταιρείας διαλυτῆς, καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπεπλη-
 γμένος. ἀπλῶς δὲ, ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα κακὸν τι
 δρᾶν, ἐπηγεῖτο, καὶ ὁ ἐπικελεύσας τὸν μὴ διανοοῦμενον.
 καὶ μὴν καὶ τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἐταιρικοῦ ἀλλοτριώτερον
 ἐγένετο, διὰ τὸ ἐτοιμότερον εἶναι ἀπροφασίως τολμᾶν.
 οὐ γὰρ μετὰ τῶν κειμένων νόμων ἀφελείας αἱ τοιαῦται
 ξύνοδοι, ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας πλεονεξία. καὶ
 τὰς ἐς σφᾶς αὐτοὺς πρῆξεις οὐ τῷ θείῳ νόμῳ μᾶλλον
 ἐκκρατύνοντο, ἢ τῷ κοινῇ τι παρανομῆσαι. τὰ τε ἀπὸ
 τῶν ἐναντίων καλῶς λεγόμενα ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῆ
 εἰ προὔχοιεν, καὶ οὐ γενναϊότητι. ἀντιτιμωρήσασθαι
 τε τινα πρὸς πλείονος ἦν, ἢ αὐτὸν μὴ προπαθεῖν.
 καὶ ὅρκοι εἴπου ἄρα γένοιτο ξυναλλαγῆς ἐν τῷ αὐτίκα
 πρὸς τὸ ἀπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι, ἴσχυον, οὐκ ἐχόντων
 ἄλλοθεν δύναμιν. ἐν δὲ τῷ παρατυχόντι ὁ φθάσας θαρ-
 σῆσαι, εἰ ἴδοι ἀφρακτον, ἡδῖον διὰ τὴν πρῆξιν ἐτιμω-
 ρεῖτο ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς. καὶ τό, τε ἀσφαλὲς ἐλο-
 γίζετο, καὶ ὅτι ἀπάτη περιγεγόμενος, ξυνέσεως ἀγώ-
 νισμα προσελάμβανε. ῥᾶον δ' οἱ πολλοὶ, κακοῦργοι
 ὄντες, δεξιοὶ κέκληνται, ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί. καὶ τῷ
 μὲν αἰσχύνονται, ἐπὶ δὲ τῷ ἀγάλλονται. πάντων δ'
 αὐτῶν αἴτιον ἢ ἀρχή, ἢ διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν
 ἐκ δ' αὐτῶν, καὶ ἐς τὸ φιλονεικεῖν καθισταμένων τὸ πρό-
 θυμον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι πρὸς ἄντας, μετ' ὀνόματος
 ἑκάτεροι εὐπρεποῦς, πλήθους τε ἰσονομίας πολιτικῆς,
 καὶ ἀριστοκρατίας σώφρονος προτιμήσει, τὰ μὲν κοινὰ
 λόγῳ θεραπεύοντες ἄλλα ἐπιοῦντο, παντὶ δὲ τρόπῳ
 ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίγνεσθαι, ἐτόλμησάν τε
 τὰ δεινότερα, ἐπεξῆσάν τε, τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους
 οὐ μέγρι τοῦ δικαίου καὶ τῆ πόλει ξυμφέρου προτιθέν-
 τες, ἐς δὲ τὸ ἑκατέρους πού αἰεὶ ἡδονὴν ἔχον ὑρίζοντες,
 καὶ ἢ μετὰ ψήφου ἀδίκου καταγνώσεως, ἢ χειρὶ
 κτώμενοι τὸ κρατεῖν, ἔτοιμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα φιλονει-
 κίαν ἐμπιμπλάναι. ὥς εὐσεβεία μὲν οὐδέτεροι ἐνόμιζον,

εὐπρεπεία δὲ λόγου, οἷς ξυμβαίη ἐπιφθόνως τὶ διαπράξασθαι, ἄμεινον ἤκουον. τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν ὑπ' ἀμφοτέρων, ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνίζοντο, ἢ φθόνῳ τοῦ περιεῖναι, διεφθείροντο.

πγ'. Οὕτω πᾶσα ἰδέα κατέστη κακοτροπίας διὰ τὰς ζάσεις τῷ Ἑλληνικῷ. καὶ τὸ εὐηθες (οὐ τὸ γενναῖον πλεῖστον μετέχει) καταγελασθὲν ἠφανίσθη· τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ ἀπίσως, ἐπιπολὺ διήνεγκεν. οὐ γὰρ ἦν ὁ διαλύσων, οὔτε λόγος ἐχυρὸς, οὔτε ὄρκος φοβερός. κρείστους δὲ ὄντες ἅπαντες λογισμῷ ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου, μὴ παθεῖν μᾶλλον προεσκόπουν, ἢ πωρεῦσαι ἐδύναντο. καὶ οἱ φανυλότεροι γνώμην, ὡς τὰ πλεῖστα περιεγίγοντο. τῷ γὰρ δεδιέναι τό, τε αὐτῶν ἐνδοεῖς, καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ξυνετόν, μὴ λόγοις τε ἤσσοις ὥσι, καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν τῆς γνώμης φθάσωσι προεπιβουλευόμενοι, τολμηρῶς πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν. οἱ δὲ καταφρονοῦντες καὶ προαισθῆσθαι, καὶ ἔργῳ οὐδὲν σφᾶς δεῖν λαμβάνειν ἢ γνώμῃ ἕξιξι, ἀφρακτοὶ μᾶλλον διεφθείροντο.

πδ'. Ἐν δ' οὖν τῇ Κερκύρᾳ τὰ πολλὰ αὐτῶν προετολμήθη, καὶ ὅποσα ὕβρει μὲν ἀρχόμενοι τοπλέον ἢ σωφροσύνη, ὑπὸ τῶν τῆν τιμωρίαν παρασχόντων, αἱ ἀνταμυνόμενοι ὀδύσειαν· πεινίας δὲ τῆς εἰωθυίας ἀπαλλαγξιόντες τινες, μάλισα δ' ἂν διὰ πάθους ἐπιθυμοῦντες τὰ τῶν πέλας ἔχειν, παρὰ δίκην ἰγιγνώσκουσιν· οἳ τε μὴ ἐπὶ πλεονεξία, ἀπὸ ἴσου δὲ μάλισα ἐπιόντες, ἀπαιδευσία ὀργῆς πλεῖστον ἐκφερόμενοι, ὡμῶς καὶ ἀπαραιτήτως ἐπέλθοιεν. ξυνταραχθέντος τε τοῦ βίου ἐς τὸν καιρὸν τοῦτον τῇ πόλει, καὶ τῶν νόμων κρατήσασα ἢ ἀνθρωπεία φύσις, εἰωθυῖα καὶ παρὰ τοὺς νόμους ἀδικεῖν, ἀσμένῃ ἐδήλωσεν ἀκρατῆς μὲν ὀργῆς οὔσα, κρείστων δὲ τοῦ δικαίου, πολεμία δὲ τοῦ προὔχοντος. οὐ γὰρ ἂν τοῦ τε ὀσίου τὸ τιμωρεῖσθαι προὔτιθουσαν, τοῦ τε μὴ ἀδικεῖν τὸ κερδαίνειν, ἐν ᾧ μὴ βλάβουσαν ἰσχὺν εἶχε τὸ φθεβεῖν. ἀξιοῦσί τε τοὺς κοινούς περὶ τῶν τοιούτων οἱ ἄνθρωποι νόμους, ἀφ' ὧν ἅπασιν ἐλπίς ὑπόκειται σφαλεῖσι καὶ αὐτοὺς διασώζεσθαι, ἐν ἄλλων τιμωρίαις προκαταλύειν, καὶ μὴ ὑπολείπεσθαι, εἴ ποτε ἄρα τίς κινδυνεύσας τινὸς δεῖσεται αὐτῶν.

πέ'. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὴν πόλιν Κερκυραῖοι, τοιαύταις ὄργαῖς ταῖς πρώταις ἐς ἀλλήλους ἐχρήσαντο. καὶ ὁ Εὐρυμέδων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν ταῖς ναυσίν. ὕσερον δὲ οἱ Φεύγοντες τῶν Κερκυραίων (διεσώθησαν γὰρ αὐτῶν ἐς πεντακοσίους) τεῖχη τε λαβόντες ἃ ἦν ἐν τῇ ἠπείρῳ, ἐκράτουν τῆς πέραν οἰκείας γῆς, καὶ ἐξ αὐτῆς ὀρμώμενοι, ἐληΐζοντο τοὺς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ πολλὰ ἔβλαπτον καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς ἐγένετο ἐν τῇ πόλει. ἐπρεσθεύοντο δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαιμόνα καὶ Κόρινθον περὶ καθόδου· καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἐπράσσετε, ὕσερον χρόνῳ πλοῖα καὶ ἐπικούρους παρασκευασάμενοι, διέβησαν ἐς τὴν νῆσον ἑξακόσιοι μάλισα οἱ πάντες. καὶ τὰ πλοῖα ἐμπρήσαντες, ὅπως ἀπόγνοια ἢ τοῦ ἄλλο τι ἢ κρατεῖν τῆς γῆς, ἀναβάντες ἐς τὸ ὄρος τὴν Ἰσώνην, τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι, ἔφθειρον τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ τῆς γῆς ἐκράτουν.

πς'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς ἔσειλαν ἐς Σικελίαν, καὶ Λάχητα τὸν Μελανώπου στρατηγὸν αὐτῶν, καὶ Χαροιάδην τὸν Εὐφιλῆτου. οἱ γὰρ Συρακούσιοι καὶ Λεοντῖνοι ἐς πόλεμον ἀλλήλοις καθέσασαν. ξύμμαχοι δὲ τοῖς μὲν Συρακουσίοις ἦσαν, πλὴν Καμαριναίων, αἱ ἄλλαι Δωρίδες πόλεις, αἵπερ καὶ πρὸς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων τοπρῶτον ἀρχομένου τοῦ πολέμου ξυμμαχίαν ἐτάχθησαν, οὐ μέντοι ξυνεπολέμησάν γε τοῖς ὁ Λεοντῖνοις αἱ Χαλκιδικαὶ πόλεις, καὶ Καμαρίνα. τῆς δὲ Ἰταλίας, Λοκροὶ μὲν Συρακουσίων ἦσαν, Ῥηγῖνοι δὲ, κατὰ τὸ ξυγγενὲς, Λεοντῖνων. ἐς οὖν τὰς Ἀθήνας πέμψαντες οἱ τῶν Λεοντῖνων ξύμμαχοι, κατὰ τε παλαιὰν ξυμμαχίαν, καὶ ὅτι Ἴωνες ἦσαν, πείθουσι τοὺς Ἀθηναίους πέμψαι σφίσι ναῦς. ὑπὸ γὰρ τῶν Συρακουσίων τῆς τε γῆς εἴργοντο καὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι, τῆς μὲν οἰκειότητος προφάσει, βουλόμενοι δὲ μήτε σῖτον ἐς τὴν Πελοπόννησον ἄγεσθαι αὐτόθεν, πρόπειράν τε ποιούμενοι εἰ σφίσι δυνατὰ εἶη τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράγματα ὑποχείρια γενέσθαι. καταστάντες οὖν ἐς Ῥήγιον τῆς Ἰταλίας, τὸν πόλεμον ἐποιῶντο μετὰ τῶν ξυμμάχων· καὶ τὸ θέρους ἐτελεύτα.

πς'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἡ νόσος τοῦτέτε-

ρον ἐπέπεσε τοῖς Ἀθηναίοις, ἐκλιποῦσα μὲν οὐδένα χρόνον τοπαντάπασιν, ἐγένετο δὲ τις ὄμως διακωχή. παρήμεινε δὲ τὸ μὲν ὕψερρον, οὐκ ἔλασσον ἐνιαυτοῦ· τὸ δὲ πρότερον, καὶ δύο ἔτη. ὥς ἂν Ἀθηναίους γε μὴ εἶναι ὅ, τι μᾶλλον τούτου ἐπίεσε, καὶ ἐκάκωσε τὴν δύναμιν. τετρακοσίων γὰρ ὀπλιτῶν καὶ τετρακισχιλίων οὐκ ἔλάσσους ἀπέθανον ἐκ τῶν τάξεων, καὶ τριακοσίων ἰππέων· τοῦ δὲ ἄλλου ὄχλου ἀνεξέμετρος ἀριθμός. ἐγένοντο δὲ τότε καὶ οἱ πολλοὶ σεισμοὶ τῆς γῆς, ἐν τε Ἀθήναις, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ, καὶ ἐν Βοιωτοῖς, καὶ μάλιστα ἐν Ὀρχομενῷ τῷ Βοιωτίῳ.

πῆ. Καὶ οἱ μὲν ἐν Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, τριάκοντα ναυσὶ στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους καλουμένας. θέρους γὰρ δι' ἀνυδρίαν ἀδύνατα ἦν ἐπιστρατεύειν. νέμονται δὲ Λιπαραῖοι αὐτὰς, Κνιδίων ἀποικοὶ ὄντες. οἰκοῦσι δ' ἐν μιᾷ τῶν νήσων οὐ μεγάλη, καλεῖται δὲ Λιπάρα. τὰς δὲ ἄλλας ἐκ ταύτης ὁσμώμενοι γεωργοῦσι, Διδύμην, καὶ Στρογγύλην, καὶ Ἰεράν. νομίζουσι δὲ οἱ ἐκείνη ἄνθρωποι, ἐν τῇ Ἰεῤῥᾳ ὡς ὁ Ἡφαιστος χαλκεύει, ὅτι τὴν νύκτα φαίνεται πῦρ ἀναδιδούσα πολὺ, καὶ τὴν ἡμέραν καπνόν. κεῖνται δὲ αἱ νῆσοι αὐταὶ κατὰ τὴν Σικελῶν καὶ Μεσσηνίων γῆν· ξύμμαχοι δ' ἦσαν Συρακουσίων. τεμόντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι τὴν γῆν, ὡς οὐ προσεχώρουν, ἀπέπλευσαν ἐς τὸ Ῥήγιον· καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα, καὶ πῆμpton ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

πθ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι μέχρι μὲν τοῦ ἰσθμοῦ ἦλθον, ὡς ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλοῦντες, Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου ἡγουμένου, Λακεδαιμονίων βασιλέως· σεισμῶν δὲ γενομένων πολλῶν, ἀπετρέποντο πάλιν, καὶ οὐκ ἐγένετο ἐσβολή. καὶ περὶ τούτους τοὺς χρόνους τῶν σεισμῶν κατεχόντων τῆς Εὐβοίας ἐν Ὀρεοβίαις, ἢ θάλασσα ἐπελθοῦσα ἀπὸ τῆς τότε οὔσης γῆς, καὶ κυματωθεῖσα, ἐπῆλθε τῆς πόλεως μέρος τι· καὶ τὸ μὲν κατέκλυσε, τὸ δ' ὑπενόσησε· καὶ θάλασσα νῦν ἐστὶ πρότερον οὔσα γῆ· καὶ ἀνθρώπους διέφθειρεν ὅσοι μὴ ἐδύναντο φθῆναι πρὸς τὰ μετέωρα ἀναδραμόντες. καὶ περὶ Ἀταλάντην τὴν ἐπὶ

Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις νῆσον παραπλησία γίνεταί ἐπίκλυσις, καὶ τοῦ τε Φρουρίου τῶν Ἀθηναίων παρῆιλε, καὶ δύο νεῶν ἀνειλκυσμένων τὴν ἑτέραν κατέαξεν. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν Πεπαρήθῳ κύματος ἐπαναχώρησίς τις, οὐ μέντοι ἐπέκλυσέ γε· καὶ σεισμὸς τοῦ τείχους τι κατέβαλε, καὶ τὸ Πρυτανεῖον, καὶ ἄλλας οἰκίας ὀλίγας. αἴτιον δ' ἔγωγε τοῦ τοιοῦτου νομίζω, ἢ ἰσχυρότατος ὁ σεισμὸς ἐγένετο, κατὰ τοῦτο ἀποσέλλειν τε τὴν θάλασσαν, καὶ ἐξαπίνης πάλιν ἐπισπωμένην, βιαιότερον τὴν ἐπίκλυσιν ποιεῖν. ἄνευ δὲ σεισμοῦ οὐκ ἂν μοι δοκεῖ τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι γενέσθαι.

ς'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἐπολέμουν μὲν καὶ ἄλλοι, ὡς ἐκάστοις ξυνέβαινεν, ἐν τῇ Σικελίᾳ, καὶ αὐτοὶ οἱ Σικελιωῖται ἐπ' ἀλλήλους στρατεύοντες, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ξὺν τοῖς σφετέροις ξυμμάχοις· ἃ δὲ λόγου μάλισα ἄξια ἢ μετὰ τῶν Ἀθηναίων οἱ ξύμμαχοι ἔπραξαν, ἢ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οἱ ἀντιπολέμιοι, τούτων μνησθήσομαι. Χαροιάδης γὰρ ἤδη τοῦ Ἀθηναίων στρατηγῆ τεθνηκότος ὑπὸ Συρακουσίων πολέμῳ, Λάχης ἀπάσαν ἔχων τῶν νεῶν τὴν ἀρχὴν, ἐστράτευσεν μετὰ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ Μυλᾶς τὰς τῶν Μεσσηνίων. ἔτυχον δὲ δύο φυλαὶ ἐν ταῖς Μυλαῖς τῶν Μεσσηνίων φρουροῦσαι, καὶ τινὰ καὶ ἐνέδραν πεποιημένοι τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, τοὺς τε ἐκ τῆς ἐνέδρας τρέπουσι, καὶ διαφθείρουσι πολλούς· καὶ τῶν ἐρύματι προσβαλόντες, ἠνάγκασαν ὁμολογῆσαι τὴν τε ἀκρόπολιν παραδοῦναι, καὶ ἐπὶ Μεσσήνην ξυστρατεῦσαι. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπελθόντων οἱ Μεσσήνιοι τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, προσεχώρησαν καὶ αὐτοὶ, ὁμήρους τε δόντες, καὶ τὰ ἄλλα πρὸς παρασχόμενοι.

ζα'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἱ Ἀθηναῖοι τριάκοντα μὲν ναῦς ἔστειλαν περὶ Πελοπόννησον, (ὧν ἐστράτηγει Δημοσθένης τε ὁ Ἀλκισθένης, καὶ Προκλῆς ὁ Θεοδώρου,) ἐξήκοντα δὲ ἐς Μῆλον, καὶ δισχιλίους ὀπλίτας· ἐστράτηγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου· τοὺς γὰρ Μηλίους ὄντας νησιώτας, καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπακούειν, οὐδὲ ἐς τὸ αὐτῶν ξυμμαχικὸν ἵεναι, ἐβούλοντο προσαγαγέσθαι. ὡς δὲ αὐτοῖς ὀχυρμένης τῆς γῆς οὐ προσεχώρουν, ἄραντες ἐκ τῆς Μήλου, αὐτοὶ μὲν ἔπλευσαν ἐς Ὠρωπὸν

τῆς πέραν γῆς, ὑπὸ νύκτα δὲ σχόντες, εὐδὺς ἐπορεύοντο οἱ ὀπλίται ἀπὸ τῶν νεῶν περὶ τῆς Τάναγρας τῆς Βοιωτίας. οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως πανδημεῖ Ἀθηναῖοι, Ἴππονοῖκου τε τοῦ Καλλίου στρατηγούντος, καὶ Εὐρυμέδοντος τοῦ Θουκλέους, ἀπὸ σημείου ἐς τὸ αὐτὸ κατὰ γῆν ἀπύκτων· καὶ στρατοπεδευσάμενοι, ταύτην τὴν ἡμέραν ἐν τῇ Τανάγρα ἐδῆσαν, καὶ ἐνηλίσαντο. καὶ τῇ ὑσσεραία, μάχη κρατήσαντες τοὺς ἐπεξελθόντας τῶν Ταναγραίων, καὶ Θηβαίων τινὰς προσβεβοηθηκότας, καὶ ὅπλα λαβόντες, καὶ τροπαῖον εἶσαντες, ἀνεχώρησαν· οἱ μὲν, ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ, ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ παραπλεύσας ὁ Νικίας ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ, τῆς Λοκρίδος τὰ ἐπιδαλάσσια ἔτεμε, καὶ ἀνεχώρησεν ἐπ' οἴκου.

ββ'. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Λακεδαιμόνιοι Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχίνοις, ἀποικίαν καθίσαντο, ἀπὸ τοιαύσδε γνώμης· Μηλιεῖς οἱ ξύμπαντες, εἰσὶ μὲν τρία μέρη, Παράλιοι, Ἰεσηῖς, Τραχίnioι· τούτων δὲ οἱ Τραχίnioι πολέμῳ ἐφθαρμένοι ὑπὸ Οἰταίων ὁμόρων ὄντων, τοπρῶτον μελλήσαντες Ἀθηναίοις προσδεῖναι σφᾶς αὐτοὺς, δεῖσαντες δὲ μὴ οὐ σφίσι πωσοὶ ᾧσι, πέμπουσιν ἐς Λακεδαίμονα, ἐλόμενοι πρεσβευτὴν Τισαμενόν. ξυνεπρεσβεύοντο δὲ αὐτοῖς καὶ Δωριεῖς, ἡ μητρόπολις τῶν Λακεδαιμονίων, τῶν αὐτῶν δεόμενοι. ὑπὸ γὰρ τῶν Οἰταίων καὶ αὐτοὶ πολέμῳ ἐρθεῖοντο. ἀκούσαντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι, γνώμην εἶχον τὴν ἀποικίαν ἐκπέμπειν, τοῖς τε Τραχίνοις βουλόμενοι καὶ τοῖς Δωριεῦσι τιμωρεῖν. καὶ ἅμα τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου καλῶς αὐτοῖς ἐδόκει ἢ πόλις καθίσασθαι. ἐπὶ τε γὰρ τῇ Εὐβοίᾳ ναυτικὸν παρασκευασθῆναι αὐτῶν, ὡς' ἐκ βραχέος τὴν διάβασιν γίνεσθαι, τῆς τε ἐπὶ Θράκης παρόδου χρησίμως ἔξειν. τό, τε ξύμπαν, ὄρηγντο τὸ χωρίον κτίρειν. πρῶτον μὲν οὖν ἐν Δελφοῖς τὸν θεὸν ἐπήσαντο· κελεύοντος δὲ, ἐξέπεμφαν τοὺς οἰκήτορας αὐτῶν τε καὶ τῶν περὶ οἰκίων· καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τὸν βουλόμενον ἐκέλευον ἔπεσθαι, πλὴν Ἰώνων, καὶ Ἀχαιῶν, καὶ ἔξιν ᾧν ἄλλων ἔθνων. οἰκισαὶ δὲ τρεῖς Λακεδαιμονίων ἠγάσαντο, Λέων, καὶ Ἀλκίδας, καὶ Δαμάγων. κατασάντες δὲ ἐτείχισαν τὴν πόλιν ἐκ καινῆς, ἣ νῦν Ἡράκλεια καλεῖται, ἀπέχουσα Θερμοπυλῶν σταδίου μάλισα

τεσσαράκοντα, τῆς δὲ θαλάσσης, εἴκοσι. νεώριά τε παρεσκευάζοντο, καὶ ἤρξαντο κατὰ Θερμοπόλιας, κατ' αὐτὸ τὸ σενόν, ὅπως εὐφύλακτα αὐτοῖς εἶη.

ζγ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, τῆς πόλεως ταύτης ξυνοικιζομένης, τοπρῶτον ἔδειςάν τε, καὶ ἐνόμισαν ἐπὶ τῇ Εὐβοίᾳ μάλιςα καθίσασθαι, ὅτι βραχύς ἐστιν ὁ διάπλους πρὸς τὸ Κήναιον τῆς Εὐβοίας. ἔπειτα μέντοι παρὰ δόξαν αὐτοῖς ἀπέβη. οὐ γὰρ ἐγένετο ἀπ' αὐτῆς δεινὸν οὐδέν. αἴτιον δὲ ἦν· οἱ τε Θεσσαλοὶ ἐν δυνάμει ὄντες τῶν ταύτῃ χωρίων, καὶ ὧν ἐπὶ τῇ γῇ ἐκτίζετο, φοβούμενοι μὴ σφίσι μεγάλη ἰσχύϊ παροικῶσιν, ἔφθειρον, καὶ διαπαντὸς ἐπολέμου ἀνδρῖόποισ νεοκαταστάτοις, ἕως ἐξετρώχωσαν, γενομένους τοπρῶτον καὶ πάνυ πολλούς. πᾶς γάρ τις, Λακεδαιμονίων οἰκισζόντων, θαρσαλέως ἦει, βέβαιον νομίζων τὴν πόλιν. οὐ μέντοι ἦκισα οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων οἱ ἀφικνούμενοι τὰ πρᾶγματὰ τε ἔφθειρον, καὶ ἐς ὀλιγανθρωπίαν κατέστησαν, ἐκφοβήσαντες τοὺς πολλούς, χαλεπῶς τε καὶ ἔστιν ἅ οὐ καλῶς ἐξηγούμενοι. ὡς εἰ ῥᾶον ἤδη αὐτῶν οἱ πρόσσοικοι ἐπεκράτουν.

ζδ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, καὶ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ὃν ἐν τῇ Μήλῳ οἱ Ἀθηναῖοι κατεῖχοντο, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν τριάκοντα νεῶν Ἀθηναῖοι, περὶ Πελοπόννησον ὄντες, πρῶτον ἐν Ἐλλομένῳ τῆς Λευκαδίας φρουρούς τινὰς λοχήσαντες διέφθειραν, ἔπειτα ὕσερον ἐπὶ Λευκάδα μείζονι στόλῳ ἦλθον, Ἀκαρνασί τε πᾶσιν, οἱ πανθημεῖ, πλὴν Οἰνιαδῶν, ξυνέσποντο, καὶ Ζακυνθίοις, καὶ Κεφαλλῆσι, καὶ Κερκυραίων πεντεκαίδεκα ναυσί. καὶ οἱ μὲν Λευκάδιοι, τῆς τε ἔξω γῆς δημομένης, καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ (ἐν ἧ καὶ ἡ Λευκάς ἐστὶ, καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος), πλῆθει βιαζόμενοι ἠσύχαζον. οἱ δὲ Ἀκαρναῆες ἠξίουσαν Δημοσθένην τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων ἀποτειχίζεῖν αὐτούς· νομίζοντες ῥαδίως γ' ἂν ἐκπολιορκῆσαι, πόλειός τε αἰεὶ σφίσι πολεμίας ἀπαλλαγῆναι. Δημοσθένης δ' ἀναπέδεται κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὑπὸ Μεσσηνίων ὡς καλὸν αὐτῶ, στρατιᾶς τοσαύτης ξυνειλεγμένης, Αἰτωλοῖς ἐπιδήσθαι, Ναυπάκτῳ τε πολεμίοις οὔσι· καὶ, ἣν κρατήσῃ αὐτῶν, ῥαδίως καὶ τὸ ἄλλο Ἑπειρωτικὸν τὸ ταύτῃ Ἀθηναίοις

προσποιήσιν. τὸ γὰρ ἔθνος μέγα μὲν εἶναι τὸ τῶν Αἰτωλῶν, καὶ μάχιμον, οἰκοῦν δὲ κατὰ κόμας ἀτειχίστους, καὶ ταύτας διὰ πολλοῦ, καὶ σκευῇ ψιλῇ χρώμενον, οὐ χαλεπὸν ἀπέφαινον, πρὶν ξυμβοηθῆσαι, κατασραφῆναι. ἐπιχειρεῖν δ' ἐκέλευον πρῶτον μὲν Ἀποδώτοις, ἔπειτα δὲ Ὀφιονεῦσι, καὶ μετὰ τούτους, Εὐρυτάσιν (ὅπερ μέγιστον μέρος ἐστὶ τῶν Αἰτωλῶν ἀγνωστότατοι δὲ γλώσσαν καὶ Ὠμοφάγοι εἰσὶν, ὡς λέγονται), τούτων γὰρ ληφθέντων, ῥαδίως καὶ ἄλλα προσχωρήσειν.

ξέ'. Ὁ δὲ, τῶν Μεσσηνίων χάριτι πεισθεῖς, καὶ μάλισα νομίσας ἄνευ τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως τοῖς Ἠπειρώταις ξυμμάχοις μετὰ τῶν Αἰτωλῶν δυνάσθαι ἂν κατὰ γῆν ἐλθεῖν ἐπὶ Βοιωτοὺς διὰ Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν ἐς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν, ἐν δεξιᾷ ἔχον τὸν Παρνασσόν, ἕως καταβαίῃ ἐς Φωκέας, οἱ προθύμως ἐδόκουν κατὰ τὴν Ἀθηναίων αἰεὶ ποτε Φιλίαν ξυσρατεύειν, ἢ καὶν βία προσαχθῆναι. καὶ Φωκεῦσιν ἤδη ὄμορος ἢ Βοιωτία ἐστίν. ἄρας οὖν ξύμπαντι τῷ στρατεύματι ἀπὸ τῆς Λευκάδος, ἀκόντιων τῶν Ἀκαρνάνων, παρέπλευσεν ἐς Σόλλιον. κοινώσας δὲ τὴν ἐπίνοίαν τοῖς Ἀκαρνασιν, ὡς οὐ προσεδέξαντο, διὰ τῆς Λευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν, αὐτὸς τῇ λοιπῇ στρατιᾷ, Κεφαλλῆσι, καὶ Μεσσηνίοις, καὶ Ζακυνθίοις, καὶ Ἀθηναίων τριακοσίοις τοῖς ἐπιβάταις τῶν σφετέρων νεῶν, (αἱ γὰρ πεντεκαίδεκα τῶν Κερκυραίων ἀπῆλθον νῆες,) ἐστράτευσεν ἐπ' Αἰτωλοὺς. ἄρματό δὲ ἐξ Οἰνεῶνος τῆς Λοκρίδος. οἱ δὲ Ὀζόλαι οὔτοι Λοκροὶ ξύμμαχοι ἦσαν, καὶ ἔδει αὐτοὺς πανστρατιᾷ ἀπαντῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὴν μεσόγειον. ὄντες γὰρ ὄμοροι τοῖς Αἰτωλοῖς καὶ ὄμοσκευοι, μεγάλη ἀφέλεια ἐδόκουν εἶναι ξυσρατεύοντες, μάχης τε ἐμπειρία τῆς ἐκείνων, καὶ χωρίων.

ξς'. Αὐλισάμενος δὲ τῷ στρατῷ ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Νεμείου τῷ ἱερῷ, (ἐν ᾧ Ἡσίοδος ὁ ποιητῆς λέγεται ὑπὸ τῶν ταύτῃ ἀποθανεῖν, χρησθὲν αὐτῷ ἐν Νεμέᾳ τοῦτο παθεῖν,) ἄμα τῇ ἑω ἄρας ἐπορεύετο ἐς τὴν Αἰτωλίαν. καὶ αἰρεῖ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ Ποτιδανίαν, καὶ τῇ δευτέρᾳ Κροκύλιον, καὶ τῇ τρίτῃ Τίχιον ἔμενέ τε αὐτοῦ, καὶ τὴν λείαν ἐς Εὐπόλιον τῆς Λοκρίδος ἀπέπεμψε. τὴν

γὰρ γνώμην εἶχε, τὰ ἄλλα κατασρεψάμενος, οὕτως ἐπὶ Ὀφιονέας, εἰ μὴ βούλοιντο ξυγχωρεῖν, εἰς Ναύπακτον ἐπαναχωρήσας, στρατεῦσαι ὕσερον. τοὺς δὲ Αἰτωλοὺς οὐκ ἐλάνθανεν αὕτη ἢ παρασκευή, οὔτε ὅτε τοπρῶτον ἐπεβουλευέτο, ἐπειδὴ τε ὁ στρατὸς ἐσεβεβλήκει, πολλῇ χειρὶ ἐπεβοήθουν πάντες· ὥσε καὶ οἱ ἔσχατοι Ὀφιονέων, οἱ πρὸς τὸν Μηλιακὸν κόλπον καθήκοντες, Βωμιῆς καὶ Καλλιῆς, ἐβοήθησαν.

ζδ'. Τῷ δὲ Δημοσθένει τοιόνδε τι οἱ Μεσσήνιοι παρήνουν ὅπερ καὶ τοπρῶτον ἀναδιδάσκοντες αὐτὸν τῶν Αἰτωλῶν ὡς εἶη ῥαδία ἢ αἴρεις, ἵεναι ἐκέλευον ὑτιάχιστα ἐπὶ τὰς κώμας, καὶ μὴ μένειν ἕως ἂν ξύμπαντες ἀθροισθέντες ἀντιτάξωνται, τὴν δ' ἐν ποσὶν αἰεὶ πειροῖσθαι αἰρεῖν. ὁ δὲ, τούτοις τε πεισθεῖς, καὶ τῇ τύχῃ ἐλπίσας, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἠναντιοῦτο, τοὺς Λοκροὺς οὐκ ἀναμείνας, οὐς αὐτῷ ἔδει προσβοηθῆσαι, (ψιλῶν γὰρ ἀκοντιστῶν ἐνδεῆς ἦν μάλισσα,) ἐχώρει ἐπὶ Αἰγίτιου, καὶ κατὰ κράτος αἰρεῖ ἐπιών. ὑπέφευγον γὰρ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τῶν λόφων τῶν ὑπὲρ τῆς πύλεως. ἦν γὰρ ἐφ' ὑψηλῶν χωρίων, ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης ὀγδοήκοντα σταδίους μάλισσα. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ (βεβοηθηκότες γὰρ ἤδη ἦσαν ἐπὶ τὸ Αἰγίτιον) προσέβαλλον τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις, καταθέοντες ἀπὸ τῶν λόφων ἄλλοι ἄλλοθεν, καὶ ἐσηκόντιζον· καὶ ὅτε μὲν ἐπίοι τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ὑπεχώρουν, ἀναχωροῦσι δὲ ἐπέκειντο· καὶ ἦν ἐπιπολὺ τοιαύτη ἡ μάχη, διώξεις τε καὶ ὑπαγωγαὶ ἐν οἷς ἀμφοτέροις ἦσους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι.

ζε'. Μέχρι μὲν οὖν οἱ τοξῆται εἶχόν τε τὰ βέλη αὐτοῖς, καὶ οἰοί τε ἦσαν χρῆσθαι, οἷδε ἀντεῖχον· (τοξευόμενοι γὰρ οἱ Αἰτωλοὶ ἄνθρωποι ψιλοὶ ἀνεξέλλοντο.) ἐπειδὴ δὲ τοῦ τε τοξάρχου ἀποθανόντος οὗτοι διεσκεδάσθησαν, καὶ αὐτοὶ ἐκεκμήκεσαν, καὶ ἐπιπολὺ τῷ αὐτῷ πόνῳ ξυνεχόμενοι, οἳ τε Αἰτωλοὶ ἐνέκειντο καὶ ἐσηκόντιζον, οὕτω δὴ τραπόμενοι ἔφευγον· καὶ ἐσπίπτοντες εἰς τε χαράδρας ἀνεκβάτους, καὶ χωρία ὧν οὐκ ἦσαν ἔμπειροι, διεφθείροντο. καὶ γὰρ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς τῶν ὀδῶν Χρόμων ὁ Μεσσήνιος ἐτύγχανε τεθνηκώς. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ ἐσακοντίζοντες, πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ

τροπῇ κατὰ πόδας αἰρουῦντες, ἄνθρωποι ποδώκεις καὶ ψιλοί, διέφθειρον· τοὺς δὲ πλείους, τῶν ὁδῶν ἀμαρτάνοντας, καὶ ἐς τὴν ὕλην ἐσφερομένους ὄθεν διέξοδοι οὐκ ἦσαν, πῦρ κομισάμενοι περιεπίμπρασαν. πᾶσά τε ἰδέα κατέστη τῆς φυγῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου τῶν στρατοπέδων τῶν Ἀθηναίων. μόλις τε ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὸν Οἰνεῶνα τῆς Λοκρῖδος (ὄθεν περὶ καὶ ὠρμήθησαν) οἱ περιγεγνόμενοι κατέφυγον. ἀπέθανον δὲ τῶν τε ξυμμάχων πολλοί, καὶ αὐτῶν Ἀθηναίων ὀπλίται περὶ εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατόν. τοσοῦτοι μὲν τὸ πλῆθος, καὶ ἡλικία ἢ αὐτῇ. οὗτοι βέλτισοι δὴ ἄνδρες ἐν τῷ πολέμῳ τῶνδε ἐκ τῆς Ἀθηναίων πόλεως διεφθάρησαν. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ ἕτερος στρατηγὸς Προκλῆς. τοὺς δὲ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελόμενοι παρὰ τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ἀναχωρήσαντες ἐς Ναύπακτον, ὕερον ἐς τὰς Ἀθήνας ταῖς ναυσὶν ἐκομίσθησαν. Δημοσθένης δὲ περὶ Ναύπακτον καὶ τὰ χωρία ταῦτα ὑπελείφθη, τοῖς πεπραγμένοις φοβούμενος τοὺς Ἀθηναίους.

ζδ'. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, καὶ οἱ περὶ Σικελίαν Ἀθηναῖοι πλεύσαντες ἐν τὴν Λοκρῖδα, ἐν ἀποβάσει τέ τινα προσβοηθήσαντας Λοκρῶν ἐκράτησαν, καὶ Περιπόλιον αἰρουῦσιν, ὃ ἦν ἐπὶ τῷ Ἄλῃκι ποταμῷ.

ρ'. Τῷ δ' αὐτοῦ θέρους Αἰτωλοὶ προπέμψαντες πρότερον ἐς τε Κόρινθον καὶ ἐς Λακεδαιμόνα πρέσβεις, Τόλοφόν τε τὸν Ὀφιονέα, καὶ Βοριάδην τὸν Εὐρυτάνα, καὶ Τίσανδρον τὸν Ἀπόδατον, πείθουσιν ὥστε σφίσι πέμψαι στρατιὰν ἐπὶ Ναύπακτον, διὰ τὴν τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγὴν. καὶ ἐξέπεμψαν Λακεδαιμόνιοι περὶ τὸ φθινόπωρον τρισχιλίους ὀπλίτας τῶν ξυμμάχων. τέτων ἦσαν πεντακόσιοι ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐν Τραχῖνι πόλεως, τότε νεοκτίσου οὔσης. Σπαρτιάτης δ' ἦρχεν Εὐρύλοχος τῆς στρατιᾶς, καὶ ξυνηκολούθουν αὐτῷ Μακάριος καὶ Μενεδαῖος οἱ Σπαρτιάται.

ρα'. Ξυλληγέντος δὲ τοῦ στρατεύματος ἐς Δελφοὺς, ἐπεκηρυκεύετο Εὐρύλοχος Λοκροῖς τοῖς Ὀζόλαις. διὰ τούτων γὰρ ἡ ὁδὸς ἦν ἐς Ναύπακτον, καὶ ἅμα τῶν Ἀθηναίων ἐβούλετο ἀποσῆσαι αὐτούς. ξυνέπρασσον δὲ μάλιστα αὐτῷ τῶν Λοκρῶν Ἀμφισσῆς, διὰ τὸ τῶν Φω-

κέων ἔχθος δεδιότες. καὶ αὐτοὶ πρῶτον δόντες ὁμήρους, καὶ τοὺς ἄλλους ἔπεισαν δοῦναι, φοβουμένους τὸν ἐπιόντα στρατόν· πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς Μυονέας, (ταύτη γὰρ ὕσσεσβολώτατος ἢ Λοκρῆς,) ἔπειτα Ἴπνέας, καὶ Μεσσαπίους, καὶ Τριταιέας, καὶ Χαλλαίους, καὶ Τολοφωνίους, καὶ Ἡσσίους, καὶ Οἰανθέας. οὗτοι καὶ ξυνεστράτευον πάντες. Ὀλπαῖοι δὲ ὁμήρους μὲν ἔδοσαν, ἠκολούθουν δὲ οὐ. καὶ Ἰαῖοι οὐκ ἔδοσαν ὁμήρους, πρὶν αὐτῶν εἶλον κώμη, Πόλιν ὄνομα ἔχουσαν.

ββ'. Ἐπειδὴ δὲ παρεσκευάσας πάντα, καὶ τοὺς ὁμήρους κατέθετο εἰς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν, ἐχώρει τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ναύπακτον, διὰ τῶν Λοκρῶν. καὶ πορευόμενος, Οἰνεῶνα αἰρεῖ αὐτῶν, καὶ Εὐπόλιον. οὐ γὰρ προσεχώρησαν. γενόμενοι δ' ἐν τῇ Ναυπακτίᾳ, καὶ οἱ Αἰτωλοὶ ἅμα ἤδη προσβεβηθηκότες, ἐδήρουν τὴν γῆν, καὶ τὸ προάσειον ἀτείχισον ὃν εἶλον. ἐπὶ τε Μολύκρειον ἐλθόντες, τὴν Κορινθίων μὲν ἀποικίαν, Ἀθηναίων δὲ ὑπήκοον, αἰροῦσι. Δημοσθένης δὲ ὁ Ἀθηναῖος (ἔτι γὰρ ἐτύγχανεν ὧν μετὰ τὰ ἐκ τῆς Αἰτωλίας περὶ Ναύπακτον) προαισθόμενος τοῦ στρατοῦ, καὶ δεῖσας περὶ αὐτῆς, ἐλθὼν, πείθει Ἀκαρνανὰς χαλεπῶς, διὰ τὴν ἐκ τῆς Λευκάδος ἀναχώρησιν, βοηθῆσαι Ναυπάκτω. καὶ πέμπουσι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν νεῶν χιλίους ὀπλίτας· οἱ ἐσελθόντες, περιεποιήσαντο τὸ χωρίον. δεινὸν γὰρ ἦν μὴ, μεγάλου ὄντος τοῦ τείχους, ὀλίγων δὲ τῶν ἀμυνομένων, οὐκ ἀντίσχωσιν. Εὐρύλοχος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτῶ ὡς ἤσθοντο τὴν στρατιὰν ἐσεληλυθυῖαν, καὶ ἀδύνατον ὄν τὴν πόλιν βία ἐλεῖν, ἀνεχώρησαν οὐκ ἐπὶ Πελοποννήσου, ἀλλ' εἰς τὴν Αἰολίδα, τὴν νῦν καλουμένην Καλυδῶνα, καὶ Πλευρῶνα, καὶ εἰς τὰ ταύτη χωρία, καὶ εἰς Πρῶσχιον τῆς Αἰτωλίας. οἱ γὰρ Ἀμπρακιῶται ἐλθόντες πρὸς αὐτοὺς, πείδουσιν ὥστε μετὰ σφῶν Ἀργεῖ τε τῷ Ἀμφιλοχικῷ καὶ Ἀμφιλοχίᾳ τῇ ἄλλῃ ἐπιχειρῆσαι, καὶ Ἀκαρνανίᾳ· ἅμα λέγοντες ὅτι ἦν τούτων κρατήσωσι, πᾶν τὸ Ἠπειρωτικὸν Λακεδαιμονίοις ξύμμαχον κατεσθήξει. καὶ ὁ μὲν Εὐρύλοχος, πεισθεὶς, καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς ἀφείλ, ἠσύχαζε τῷ στρατῷ περὶ τὰς χώρους τούτους, ἕως τοῖς Ἀμπρακιώταις ἐκστρατευσά-

μένοις περὶ τὸ Ἄργος δέοι βοηθεῖν. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ργ'. Οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι, τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἐπελθόντες μετὰ τῶν Ἑλλήνων ξυμμάχων, καὶ ὅσοι Σικελῶν κατὰ κράτος ἀρχόμενοι ὑπὸ Συρακουσίων, καὶ ξύμμαχοι ὄντες, ἀποσάντες αὐτοῖς ἀπὸ Συρακουσίων, ξυνεπολέμουν, ἐπὶ Νῆσσαν, τὸ Σικελικὸν πόλισμα, οὗ τὴν ἀκρόπολιν Συρακούσιοι εἶχον, προσέβαλλον· καὶ ὡς οὐκ ἐδύνατο ἐλεῖν, ἀπήεσαν. ἐν δὲ τῇ ἀναχωρήσει, ὑσέροις Ἀθηναίων τοῖς ξυμμάχοις ἀναχωροῦσιν ἐπιτίθενται οἱ ἐκ τοῦ τειχίσματος Συρακούσιοι· καὶ προσπεσόντες, τρέπουσί τε μέρος τὶ τοῦ στρατοῦ, καὶ ἀπέκτειναν οὐκ ὀλίγους. καὶ μετὰ τοῦτο, ἀπὸ τῶν νεῶν ὁ Λάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Λοκρίδα ἀποβάσεις τινὰς ποιησάμενοι κατὰ τὸν Καϊκινὸν ποταμὸν, τοὺς προσβοηθοῦντας Λοκρῶν μετὰ Προξένου τοῦ Καπάτωνος, ὡς τριακοσίους, μάχῃ ἐκράτησαν, καὶ ὄπλα λαβόντες ἀπεχώρησαν.

ρδ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Δῆλον ἐκάθησαν Ἀθηναῖοι, κατὰ χρῆσμον δὴ τινα. ἐκάθηρε μὲν γὰρ καὶ Πεισίστρατος ὁ τύραννος πρότερον αὐτὴν, οὐχ ἅπασαν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐφεωρᾶτο τῆς νήσου· τότε δὲ πᾶσα ἐκαθάρθη, τοιῶδε τρόπῳ· θῆκαι ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν Δήλῳ, πᾶσας ἀνεῖλον, καὶ τολοιπὸν προεῖπον μῆτε ἐναποθνήσκειν ἐν τῇ νήσῳ, μῆτε ἐντίκτειν, ἀλλ' ἐς τὴν Ῥήνειαν διακομίζεσθαι. ἀπέχει δὲ ἡ Ῥήνεια τῆς Δήλου οὕτως ὀλίγον ὥσε Πολυκράτης ὁ Σαμίων τύραννος, ἰσχύσας τινὰ χρόνον ναυτικῶ, καὶ τῶν τε ἄλλων νήσων ἀρχας, καὶ τὴν Ῥήνειαν ἐλὼν, ἀνέδηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ, ἀλύσει δῆσας πρὸς τὴν Δῆλον. καὶ τὴν πεντετηρίδα τότε πρῶτον μετὰ τὴν κάθαρσιν ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ Δήλια. ἦν δὲ ποτε καὶ τοπάλαι μεγάλη ξύνοδος ἐς τὴν Δῆλον τῶν Ἰώνων τε καὶ περικτιόνων νησιωτῶν· ξύν τε γὰρ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐθεώρουν, ὥσπερ νῦν ἐς τὰ Ἐφέσια Ἴωνες· καὶ ἀγῶν ἐποιεῖτο αὐτόθι καὶ γυμνικὸς καὶ μουσικὸς. χοροὺς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις. δηλοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν, ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε, ἃ ἐσιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος,

Ἄλλὰ σὺ Δήλω Φοῖβε μάλις ἐπιτέσπει ἦτορ,
 Ἐνθά τοι ἔλκεχίτωνες Ἰάονες ἠγερέθονται,
 Αὐτοῖς σὺν παιδῆσσι, καὶ αἰδοίης ἀλόχοισιν.
 Οἱ δέ σε πυγμαχίῃ τε καὶ ὀρχηθμῶ καὶ ἀοιδῇ
 Μνησάμενοι τέρπουσιν, ὅταν σήσωνται ἀγῶνα.

Ἔστι δὲ καὶ Μουσικῆς ἀγῶν ἦν, καὶ ἀγωνιούμενοι ἐφοίτων, ἐν τοῖσδε αὖθις δηλοῖ, ἃ ἔστιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ προοιμίου. τὸν γὰρ Δηλιακὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὑμνήσας, ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου ἐς τὰδε τὰ ἔπη, ἐν οἷς καὶ ἑαυτοῦ ἐπεμνήσθη,

Ἄλλ' ἄγεθ', ἰλήμοι μὲν Ἀπόλλων, Ἀρτέμιδι ξύν,
 Χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπισθε
 Μνήσασθ', ὅπποτε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
 Ἐνθάδ' ἀνείρηται ξεῖνος ταλαπεῖριος ἔλθῶν,
 ὦ κοῦραι, τίς δ' ὑμῖν ἀνῆρ ἠδίστος ἀοιδῶν
 Ἐνθάδε πωλεῖται, καὶ τέω τέρπεσθε μάλις;
 Ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθε ἀφήμωσ,
 Τυφλὸς ἀνῆρ, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἐνὶ παιπαλοέσση.

Τοσαῦτα μὲν Ὀμηρὸς ἐτεκμηρίωσεν ὅτι ἦν καὶ τοπάλαι μεγάλη ξύνοδος καὶ ἑορτὴ ἐν τῇ Δήλῳ. ὕστερον δὲ τοὺς μὲν χοροὺς οἱ νησιῶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μεθ' ἱερῶν ἔπεμπον. τὰ δὲ περὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ πωλεῖσα κατελύθη ὑπὸ ξυμφορῶν, ὡς εἶκός, πρὶν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι τότε τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν, καὶ ἵπποδρομίας, ὃ πρότερον οὐκ ἦν.

ῥέ. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, Ἀμπρακιῶται, ὥσπερ ὑποσχόμενοι Εὐρυλόχῳ τὴν στρατιὰν κατέσχον, ἐκστρατεύονται ἐπὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν τρισχιλίαις ὀπλίταις καὶ ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀργεῖαν καταλαμβάνουσιν Ὀλπας, τεῖχος ἐπὶ λόφου ἰσχυρὸν πρὸς τῇ θαλάσση· ὃ ποτὲ Ἀκαρνανες τειχισάμενοι, κοινῶ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο. ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς Ἀργείων πόλεως ἐπιθαλασσίας οὔσης, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους μάλις. οἱ δὲ Ἀκαρνανες, οἱ μὲν, ἐς Ἄργος ξυμβοήθουν, οἱ δὲ, τῆς Ἀμφιλοχίας ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ ὃ Κρήναι καλεῖται, φυλάσσοντες τοὺς μετὰ Εὐρυλόχῳ Πελοποννησίους, μὴ λάθωσι πρὸς τοὺς Ἀμπρακιώτας διελθόντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. πέμπουσι δὲ καὶ ἐπὶ Δημο-

σθένην τὸν ἐς τὴν Αἰτωλίαν Ἀθηναίων στρατηγήσαντα, ὅπως σφίσιν ἡγεμῶν γίγνηται. καὶ ἐπὶ τὰς εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων, αἱ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον οὔσαι· ἃν ἤρχεν Ἀριστέλης τε ὁ Τιμοκράτους, καὶ Ἱεροφῶν ὁ Ἀντιμνήσου. ἀπέσειλαν δὲ καὶ ἄγγελον οἱ περὶ τὰς Ὀλπας Ἀμπρακιῶται ἐς τὴν πόλιν, κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν πανδημεί. δεδιότες μὴ οἱ μετ' Εὐρυλόχου οὐ δύνωνται διελθεῖν τοὺς Ἀκαρνανάς, καὶ σφίσιν ἢ μονωθεῖσιν ἢ μάχῃ γένηται, ἢ ἀναχωρεῖν βουλομένοις οὐκ ἦ ἀσφαλές.

ρς'. Οἱ μὲν οὖν μετ' Εὐρυλόχου Πελοποννήσιοι, ὡς ἦσθοντο τοὺς ἐν Ὀλπαῖς Ἀμπρακιώτας ἦκοντας, ἄραντες ἐκ τοῦ Προσχίου, ἐβοήθουν κατὰ τάχος. καὶ διαβάντες τὸν Ἀχελῶν, ἐχώρουν δι' Ἀκαρνανίας, οὔσης ἐρήμου, διὰ τὴν ἐς Ἄργος βουήθειαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες τὴν Στρατίων πόλιν, καὶ τὴν Φρουρὰν αὐτῶν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν ἄλλην Ἀκαρνανίαν. καὶ διελθόντες τὴν Στρατίων γῆν, ἐχώρουν διὰ τῆς Φυτίας, καὶ αὖθις Μεδεῶνος παρ' ἔσχατα· ἔπειτα διὰ Λιμναίας. καὶ ἐπέβησαν τῆς Ἀγραίων οὐκέτι Ἀκαρνανίας, φιλίας δὲ σφίσι. λαβόμενοι δὲ τοῦ Θυάμου ὄρους, ὃ ἐστὶν ἀγροικόν, ἐχώρουν δι' αὐτοῦ, καὶ κατέβησαν ἐς τὴν Ἀργεῖαν νυκτὸς ἤδη. καὶ διεξελθόντες μεταξὺ τῆς τε Ἀργεῖων πόλεως καὶ τῆς ἐπὶ Κρήναις Ἀκαρνανῶν φυλακῆς, ἔλαθον, καὶ προσέμιξαν τοῖς ἐν Ὀλπαῖς Ἀμπρακιώταις.

ρζ'. Γενόμενοι δὲ ἀθρόοι, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καθίζουσιν ἐπὶ τὴν Μητρόπολιν καλουμένην, καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο. Ἀθηναῖοι δὲ ταῖς εἴκοσι ναυσὶν οὐ πολλῶν ὕπερρον παραγίγνονται ἐς τὸν Ἀμπρακικὸν κόλπον, βοηθοῦντες τοῖς Ἀργείοις· καὶ Δημοσθένης, Μεσσηνίων μὲν ἔχων διακοσίους ὀπλίτας, ἐξήκοντα δὲ τοξότας Ἀθηναίων. καὶ αἱ μὲν νῆες περὶ τὰς Ὀλπας τὸν λόφον ἐκ θαλάσσης ἐφόρμουν· οἱ δὲ Ἀκαρνανες, καὶ Ἀμφιλόχων ὀλίγοι (οἱ γὰρ πλείους ὑπὸ Ἀμπρακιωτῶν βία κατεῖχοντο) ἐς τὸ Ἄργος ἤδη ξυνεληλυθότες, παρεσκευάζοντο ὡς μαχοῦμενοι τοῖς ἐναντίοις. καὶ ἡγεμόνα τοῦ παντὸς ξυμμαχικοῦ αἰροῦνται Δημοσθένην μετὰ τῶν σφετέρων στρατηγῶν. ὁ δὲ, προσαγαγὼν ἐγ-

γὺς τῆς Ὀλπης, ἐσρατοπεδεύσατο. χαράδρα δ' αὐτοὺς μεγάλη διεῖργε. καὶ ἡμέρας μὲν πέντε ἠσύχαζον, τῇ δ' ἕκτη ἐτάσσοντο ἀμφοτέροι ὡς ἐς μάχην. καὶ μείζον γὰρ ἐγένετο, καὶ περιέσχεν τὸ τῶν Πελοποννησίων στρατόπεδον. ὁ δὲ Δημοσθένης, δεῖσας μὴ κυκλωθῆ, λοχίζει ἐς ὁδὸν τινα κοίλην καὶ λοχμῶδη ὀπίστας καὶ ψιλούς, ξυναμφοτέρους ἐς τετρακοσίους, ὅπως κατὰ τὸ ὑπερέχον τῶν ἐναντίων ἐν τῇ ξυνόδῳ αὐτῇ ἐξανασάντες οὗτοι κατὰ νότου γίνωνται. ἐπεὶ δὲ παρεσκευάσο ἀμφοτέροις, ἦσαν ἐς χεῖρας, Δημοσθένης μὲν τὸ δεξιὸν κέρας, ἔχων μετὰ Μεσσηνίων καὶ Ἀθηναίων ὀλίγων· τὸ δὲ ἄλλο Ἀκαρναῆνες ὡς ἕκασι τεταγμένοι ἐπεῖχον, καὶ Ἀμφιλόχων οἱ παρόντες ἀκοντισαί. Πελοποννήσιοι δὲ καὶ Ἀμπρακιῶται ἀναμίξ τεταγμένοι, πλὴν Μαντινέων. οὗτοι δὲ ἐν τῷ εὐώνυμῳ μάλλον, καὶ οὐ τὸ κέρας ἄκρον ἔχοντες, ἀδρόοι ἦσαν. ἀλλ' Εὐρύλοχος ἔσχατον εἶχε τὸ εὐώνυμον, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κατὰ Μεσσηνίους καὶ Δημοσθένην.

ρῆ'. Ὡς δ' ἐν χερσὶν ἤδη ὄντες περιέσχον τῷ κέρασιν οἱ Πελοποννήσιοι, καὶ ἐκυκλοῦντο τὸ δεξιὸν τῶν ἐναντίων, οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας Ἀκαρναῆνες, ἐπιγενόμενοι αὐτοῖς κατὰ νότου, προσπίπτουσίν τε, καὶ τρέπουσιν, ὥς τε μήτε ἐς ἀλκὴν ὑπομῆναι, φοβηθέντας τε ἐς φυγὴν καὶ τὸ πλεόν τοῦ στρατεύματος καταστῆσαι. ἐπειδὴ γὰρ εἶδον τὸ κατ' Εὐρύλοχον, καὶ ὁ κράτιστον ἦν, διαφθειρόμενον, πολλῶ μάλλον ἐφοβοῦντο. καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ ὄντες ταύτη μετὰ τοῦ Δημοσθένους, τὸ πολὺ τοῦ ἔργου ἐπεξῆλθον. οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται, καὶ οἱ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ἐνίκων τὸ κατ' ἑαυτοὺς, καὶ πρὸς τὸ Ἄργος ἀπεδίωξαν. καὶ γὰρ μαχιμώτατοι τῶν περὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία τυγχάνουσιν ὄντες. ἐπαναχωροῦντες δὲ, ὡς ἑώρων τὸ πλεόν νενικημένον, καὶ οἱ ἄλλοι Ἀκαρναῆνες σφίσι προσέκειντο, χαλεπῶς διεσώζοντο ἐς τὰς Ὀλπας. καὶ πολλοὶ ἀπέθανον αὐτῶν, ἀτάκτως καὶ οὐδενὶ κόσμῳ προσπίπτοντες, πλὴν Μαντινέων. οὗτοι δὲ μάλισα ξυντεταγμένοι παντὸς τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησαν. καὶ ἡ μὲν μάχη ἐτελεύτα ἕως ὄψε.

ρθ'. Μενεδαῖος δὲ τῇ ὑσφραϊά, Εὐρύλοχου τεθνεώτος, καὶ Μακαρίου, αὐτὸς παρειληφώς τὴν ἀρχὴν, καὶ

ἀπερῶν, μεγάλης ἤσσης γεγενημένης, ὅτῳ τρόπῳ ἡ μένων πολιορκήσεται, ἕκ τε γῆς καὶ ἕκ θαλάσσης ταῖς Ἀττικάῃς ναυσὶν ἀποκεκλεισμένους, ἧ καὶ ἀναχωρῶν διασωθήσεται, προσφέρει λόγον περὶ σπονδῶν καὶ ἀναχωρήσεως Δημοσθένη καὶ τοῖς Ἀκαρνάνων στρατηγοῖς, καὶ περὶ νεκρῶν ἅμα ἀναιρέσεως. οἱ ἤε νεκροὺς μὲν ἀπέδωσαν, καὶ τροπαῖον αὐτοὶ ἔζησαν, καὶ τοὺς ἑαυτῶν τριακισίους μάλιστα ἀποθανόντας ἀνείλοντο. ἀναχώρησιν δὲ ἕκ μὲν τοῦ προφανοῦς οὐκ ἐσπέισαντο ἅπανσι, κρύφα δὲ Δημοσθένης μετὰ τῶν Ξυστρατηγῶν Ἀκαρνάνων σπένδονται Μαντινεῦσι, καὶ Μενεδαίῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῶν Πελοποννησίων, καὶ ὅσοι αὐτῶν ἦσαν ἀξιολογώτατοι, ἀποχωρεῖν κατὰ τάχος· βουλόμενος ψιλῶσαι τοὺς Ἀμπρακιώτας τε καὶ τὸν μισθοφόρων ὄχλον τὸν ξενικὸν, μάλιστα δὲ Λακεδαιμονίους καὶ Πελοποννησίους διαβαλεῖν εἰς τοὺς ἐκείνη χεῖρῶν Ἑλληνας, ὡς καταπροδόντες, τὸ ἑαυτῶν προὔργιαίτερον ἐποίησαντο. καὶ οἱ μὲν τοὺς τε νεκροὺς ἀνείλοντο, καὶ διὰ τάχους ἔθαπτον, ὥσπερ ὑπῆρχε· καὶ τὴν ἀποχώρησιν κρύφα οἷς ἐδέδοτο ἐπεβούλευον.

εἰ'. Τῷ δὲ Δημοσθένη καὶ τοῖς Ἀκαρνᾶσιν ἀγγέλλεται τοὺς Ἀμπρακιώτας τοὺς ἕκ τῆς πόλεως πάνδημει κατὰ τὴν πρώτην ἕκ τῶν Ὀλπῶν ἀγγελίαν ἐπιβοηθεῖν διὰ τῶν Ἀμφιλόχων, βουλομένους τοῖς ἐν Ὀλπαις ξυμμίξαι, εἰδότας οὐδὲν τῶν γεγενημένων. καὶ πέμπει εὐθὺς τοῦ στρατοῦ μέρος τὶ τὰς ὁδοὺς προλοχιῶντας, καὶ τὰ καστερὰ προκαταληψομένους· καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ ἅμα παρεσκευάζετο βοηθεῖν ἐπ' αὐτούς.

ρια'. Ἐν τούτῳ δ' οἱ Μαντινεῖς, καὶ οἷς ἔσπειρο, πρόφασιν ἐπὶ λαχανισμὸν καὶ φρυγάνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες, ὑπαπήσαν κατ' ὀλίγους, ἅμα ξυλλέγοντες ἐφ' ἃ ἐξῆλθον ὀρθρῶς· προκεχωρηκότες δὲ ἤδη ἄπωθεν τῆς Ὀλπης, θᾶσσον ἀπεχώρουν. οἱ δ' Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι μὲν ἐτύγχανον οὕτως ἀθρόοι ξυνηλθόντες, ὡς ἔγνωσαν ἀπιόντας, ὤρμησαν καὶ αὐτοὶ, καὶ ἔθειον ὁρόμῳ, ἐπικαταλαθεῖν βουλόμενοι. οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες τὸ μὲν πρῶτον καὶ πάντας ἐνόμισαν ἀπιέναι ἀσπόνδους ὁμοίως, καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἐπεδίωκον, καὶ

τινας αὐτῶν τῶν στρατηγῶν κωλύοντας, καὶ φάσκοντας ἐσπεῖσθαι αὐτοῖς, ἠκόντισέ τις, νομίσας καταπροδίδοσθαι σφᾶς· ἔπειτα μέντοι τοὺς μὲν Μαντινέας, καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἀφίεσαν, τοὺς δ' Ἀμπρακιώτας ἔκτεινον. καὶ ἦν πολλὴ ἔρις, καὶ ἄγνοια εἴτε Ἀμπρακιώτης τίς ἐσιν, εἴτε Πελοποννήσιος. καὶ ἐς διακοσίους μὲν τινας αὐτῶν ἀπέκτειναν· οἱ δ' ἄλλοι διέφυγον ἐς τὴν Ἀγραιίδα, ὄμορον οὖσαν· καὶ Σαλύνθιος αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀγραιίων φίλος ὦν ὑπεδέξατο.

ριβ'. Οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως Ἀμπρακιῶται ἀφικνοῦνται ἐπ' Ἰδομένην. ἐσὸν δὲ δύο λόφω ἢ Ἰδομένη ὑψηλῷ· τούτοιον τὸν μὲν μεῖζω, νυκτὸς ἐπιγενομένης, οἱ προαποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, ἔλαθόν τε καὶ ἔφθασαν προκαταλαβόντες· τὸν δ' ἐλάσσω ἔτυχον οἱ Ἀμπρακιῶται προαναβάντες, καὶ ἠύλισαντο. ὁ δὲ Δημοσθένης, δειπνήσας ἐχώρει, καὶ τὸ ἄλλο στρατεύμα ἀπὸ ἐσπέρας εὐθύς, αὐτὸς μὲν τὸ ἡμισυ ἔχων ἐπὶ τῆς ἐσβολῆς, τὸ δ' ἄλλο διὰ τῶν Ἀμφιλοχικῶν ὁρῶν. καὶ ἅμα ὄρθρω ἐπιπίπτει τοῖς Ἀμπρακιώταις ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς, καὶ οὐ προησθημένοις τὰ γεγενημένα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον νομίσασιν τοὺς ἑαυτῶν εἶναι. καὶ γὰρ τοὺς Μεσσηνίους πρῶτους ἐπίτηδες ὁ Δημοσθένης προὔταξε, καὶ προσαγορεύειν ἐκέλευε, Δωρίδα τε γλῶσσαν ἰέντας, καὶ τοῖς προφύλαξι πῖσιν παρεχομένους, ἅμα δὲ καὶ οὐ καθορωμένους τῇ ὄψει, νυκτὸς ἔτι οὔσης. ὡς οὖν ἐπέπεσε τῷ στρατεύματι αὐτῶν, τρέπουσι· καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς αὐτοῦ διέφθειραν. οἱ δὲ λοιποὶ, κατὰ τὰ ὄρη ἐς φυγὴν ὄρμησαν. προκατειλημμένων δὲ τῶν ὁδῶν, καὶ ἅμα τῶν μὲν Ἀμφιλόχων ἐμπείρων ὄντων τῆς ἑαυτῶν γῆς, καὶ ψιλῶν πρὸς ὀπλίτας, τῶν δὲ, ἀπείρων, καὶ ἀνεπιστημόνων ὅποι τράπωνται, ἐσπίπτοντες ἐς τε χαράδρας καὶ τὰς προηλοχισμένας ἐνέδρας, διεφθείροντο. καὶ ἐς πᾶσαν ἰδέαν χωρήσαντες τῆς φυγῆς, ἐτράποντό τινες καὶ ἐς τὴν θάλασσαν, οὐ πολλὸν ἀπέχουσαν. καὶ ὡς εἶδον τὰς Ἀττικὰς ναῦς παραπλεύσας, ἅμα τοῦ ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ, προσένευσαν, ἠγγησάμενοι ἐν τῷ αὐτίκα φόβῳ κρείσσον εἶναι σφίσιν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἤδη διαφθαρῆναι, ἢ ὑπὸ τῶν βασιλέων, καὶ ἐχθρίων Ἀμφιλόχων. οἱ μὲν

οὖν Ἀμπρακιῶται, τοιοῦτω τρόπῳ κακωθέντες, ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν ἐς τὴν πόλιν. Ἀκαρνᾶνες δὲ, σκυλεύσαντες τοὺς νεκροὺς, καὶ τροπαῖα εἴσαντες, ἀπέχωρησαν ἐς Ἄργος.

εἰγ'. Καὶ αὐτοῖς τῇ ὕσεραία ἦλθε κύρυξ ἀπὸ τῶν ἐς Ἀργαίους καταφυγόντων ἀπὸ τῆς Ὀλπης Ἀμπρακιωτῶν, ἀναίρεσιν αἰτήσων τῶν νεκρῶν, οὓς ἀπέκτειναν ὕσερον τῆς πρώτης μάχης, ὅτε μετὰ τῶν Μαντινέων καὶ τῶν ὑποσπόνδιων ξυνεξήσαν ἄσπονδοι. ἰδὼν δ' ὁ κήρυξ τὰ ὄπλα τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀμπρακιωτῶν, ἐθαύμαζε τὸ πλῆθος. οὐ γὰρ ἦδει τὸ πάθος, ἀλλ' ἔπειτο τῶν μετὰ σφῶν εἶναι. καὶ τις αὐτὸν ἤρετο ὅ, τι θαυμάζοι, καὶ ὑπόσοι αὐτῶν τεθναῖσιν· οἰόμενος αὖ ὁ ἐρωτῶν εἶναι τὸν κήρυκα ἀπὸ τῶν ἐν Ἰδομέναις. ὁ δ' ἔφη διακοσίους μάλις. ὑπολαβὼν δ' ὁ ἐρωτῶν εἶπεν, οὐκ οὖν τὰ ὄπλα ταυτὶ φαίνεται, ἀλλὰ πλέον ἢ χιλίων. αὐτῷ δὲ εἶπεν ἐκεῖνος, οὐκ ἄρα τῶν μεθ' ἡμῶν μαχομένων ἐσίν. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, εἶπερ γε ὑμεῖς ἐν Ἰδομένη χθρὲς ἐμάχεσθε. ἀλλ' ἡμεῖς γε οὐδενὶ ἐμαχόμεθα χθρὲς, ἀλλὰ πρῶτην ἐν τῇ ἀποχωρήσει. καὶ μὲν δὴ τούτοις γε ἡμεῖς χθρὲς ἀπὸ τῆς πόλεως βοηθήσασι τῆς Ἀμπρακιωτῶν ἐμαχόμεθα. ὁ δὲ κήρυξ ὡς ἤκουσε, καὶ ἔγνω ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διέφθαρται, ἀνοιμώξας, καὶ ἐκπλαγεὶς τῷ μεγέθει τῶν παρόντων κακῶν, ἀπήλθεν εὐδὺς ἄπρακτος, καὶ οὐκέτι ἀπῆτει τοὺς νεκροὺς. πάθος γὰρ τοῦτο μιᾷ πόλει Ἑλληνίδι ἐν ἴσαις ἡμέραις μέγιστον δὴ τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε ἐγένετο. καὶ ἀριθμὸν οὐκ ἔγραψα τῶν ἀποθανόντων, διότι ἄπιστον τὸ πλῆθος λέγεται ἀπολέσθαι, ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς πόλεως. Ἀμπρακίαν μὲντοι οἶδα, ὅτι εἰ ἐβουλήθησαν Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι, Ἀθηναίοις καὶ Δημοσθένει πειθόμενοι, ἐξελεῖν, αὐτοβοεῖ ἂν εἶλον· νῦν δ' ἔδεισαν μὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντες αὐτὴν, χαλεπώτεροι σφίσι πάροικοι ᾧσι.

ριδ'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τρίτον μέρος νείμαντες τῶν σκύλων τοῖς Ἀθηναίοις, τὰ ἄλλα κατὰ τὰς πόλεις διείλοντο. καὶ τὰ μὲν τῶν Ἀθηναίων, πλέοντα ἑάλω· τὰ δὲ νῦν ἀνακείμενα ἐν τοῖς Ἀττικαῖς ἱεροῖς, Δημοσθένει ἐξηρέθησαν, τριακόσiai πανοπλῖαι, καὶ ἄγαν

αὐτὰς κατέπλευσε. καὶ ἐγένετο ἅμα αὐτῷ μετὰ τὴν ἐν Αἰτωλία ξυμφορὰν ἀπὸ ταύτης τῆς πράξεως ἀδεεζέρα ἢ κάθοδος. ἀπῆλθον δὲ καὶ οἱ ἐν ταῖς εἴκοσι ναυσὶν Ἀθηναῖοι ἐς Ναύπακτον. Ἀκαρναῖνες δὲ καὶ Ἀμφίλοχοι, ἀπελθόντων Ἀθηναίων, καὶ Δημοσθένους, τοῖς ὡς Σαλύνδιον καὶ Ἀγραίους καταφυγοῦσιν Ἀμπρακιώταις καὶ Πελοποννησίοις ἀναχώρησιν ἐσπέισαντα ἐξ Οἰνιαδῶν οἵπερ καὶ μετανέστησαν παρὰ Σαλύνδιον καὶ Ἀγραίους. καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἐποίησαντο ἑκατὸν ἔτη Ἀκαρναῖνες καὶ Ἀμφίλοχοι πρὸς Ἀμπρακιώτας, ἐπὶ τοῖσδε, ὥσε μῆτε Ἀμπρακιώτας μετὰ Ἀκαρνάνων στρατεύειν ἐπὶ Πελοποννησίους, μῆτε Ἀκαρναῖνας μετὰ Ἀμπρακιωτῶν ἐπ' Ἀθηναίους· βοηθεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων, καὶ ἀποδοῦναι Ἀμπρακιώτας ὅποσα ἢ χωρία, ἢ ὁμόρους Ἀμφιλόχων ἔχουσι καὶ ἐπὶ Ἀνακτόριον μὴ βοηθεῖν, πολέμιον δὲ Ἀκαρναῖσι. ταῦτα ξυνηθέμενοι, διέλυσαν τὸν πόλεμον. μετὰ δὲ ταῦτα, Κορίνθιοι φυλακὴν ἑαυτῶν ἐς τὴν Ἀμπρακίαν ἀπέστειλαν, ἐς τριακοσίους ὀπλίτας, καὶ Ξενοκλείδαν τοῦ Εὐδυκλέους ἄρχοντα· οἱ κομιζόμενοι, χαλεπῶς διὰ τῆς Ἡπίρου ἀφίκοντο. τὰ μὲν κατ' Ἀμπρακίαν οὕτως ἐγένετο.

ριε'. Οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, ἐς τε τὴν Ἱμεραίαν ἀπόβασιν ἐποίησαντο ἐκ τῶν νεῶν, μετὰ τῶν Σικελιωτῶν ἄνωθεν ἐσβεβληκότων ἐς τὰ ἔσχατα τῆς Ἱμεραίας, καὶ ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους ἔπλευσαν. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐς Ῥήγιον, Πυθόδωρον τὸν Ἰσολόχου Ἀθηναίων στρατηγὸν καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς ναῦς διάδοχον ὧν ὁ Λάχης ἦρχεν. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ξύμμαχοι πλεύσαντες ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους βοηθεῖν σφίσι πλείοσι ναυσί. τῆς μὲν γὰρ γῆς αὐτῶν οἱ Συρακούσιοι ἐκράτουν, τῆς δὲ θαλάσσης ὀλίγαις ναυσὶν εἰργόμενοι, παρεσκευάζοντα, τὸ ναυτικὸν ξυναγείροντες, ὡς οὐ περιοψόμενοι. καὶ ἐπλήρουν ναῦς τεσσαράκοντα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἀποσελοῦντες αὐτοῖς, ἅμα μὲν ἠγούμενοι θᾶσσον τὸν ἐκεῖ πόλεμον καταλυθήσεσθαι, ἅμα δὲ βουλόμενοι μελέτην τοῦ ναυτικοῦ ποιῆσθαι. τὸν μὲν οὖν ἕνα τῶν στρατηγῶν ἀπέστειλαν Πυθόδωρον ὀλίγαις ναυσί. Σοφοκλέα δὲ τὸν Σωστράτιδου,

καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους, ἐπὶ τῶν πλειόνων νεῶν ἀποπέμψειν ἔμελλον. ὁ δὲ Πυθόδωρος, ἤδη ἔχων τὴν τοῦ Λάχητος τῶν νεῶν ἀρχὴν, ἔπλευσε τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἐπὶ τὸ Λοκρῶν Φρούριον, ὃ πρότερον Λάχης εἶλε. καὶ νικηθεὶς μάχῃ ὑπὸ τῶν Λοκρῶν, ἀνεχώρησεν.

ρισ'. Ἐρρύθη δὲ περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο ὁ ῥύαξ τοῦ πυρός ἐκ τῆς Αἴτνης, ὥσπερ καὶ τοπρότερον. καὶ γῆν τινα ἔφθειρε τῶν Καταναίων, οἳ ὑπὸ τῆς Αἴτνης τῶ ὄρει οἰκοῦσιν, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ Σικελίᾳ. λέγεται δὲ πεντηκόςῳ ἔτει ῥυῆναι τοῦτο μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα. τὸ δὲ ξύμπαν, τρεῖς γεγενῆσθαι τὸ ῥεῦμα ἀφ' οὗ Σικελία ὑπὸ Ἑλλήνων οἰκεῖται. ταῦτα μὲν κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐγένετο. καὶ ἕκτον ἔτος τῶ πολέμῳ ἐτελεύτα τῶδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΟΥ ἡ ἐπιγιγνομένου Θέρους, περὶ σίτου ἐκβολήν, Συρακουσίων δέκα νῆες πλεύσασαι, καὶ Λοκροῖδες ἴσαι Μεσσήνην τὴν ἐν Σικελίᾳ κατέλαβον, αὐτῶν ἐπαγαγομένων· καὶ ἀπέστη Μεσσήνη Ἀθηναίων. ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν Συρακούσιοι, ὄρῳντες προσβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς Σικελίας, καὶ φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους, μὴ ἐξ αὐτοῦ ὀσμώμενοί ποτε, σφίσι μείζονι παρασκευῇ ἐπέλθωσιν. οἱ δὲ Λοκροὶ, κατὰ ἔχθος τὸ Ῥηγίων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς καταπολεμεῖν. καὶ ἐσεβεβλήκεσαν ἅμα ἐς τὴν Ῥηγίων οἱ Λοκροὶ πανστρατιά, ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς Μεσσηνίοις· ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Ῥηγίων φυγάδων, οἳ ἦσαν παρ' αὐτοῖς. τὸ γὰρ Ῥήγιον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐσασίαζε, καὶ ἀδύνατα ἦν ἐν τῷ παρόντι τοὺς Λοκροὺς ἀμύνεσθαι· ἢ μᾶλλον καὶ ἐπετίθεντο. ἠρώσαντες δὲ, οἱ μὲν Λοκροὶ τῷ πεζῷ ἀπεχώρησαν, αἱ δὲ νῆες Μεσσήνην ἐφθούρουσαν· καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι ἔμελλον, αὐτόσε ἐγκαθερμισάμεναι, τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι.

β'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἤρος, πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξυμμαχοὶ ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικὴν· ἠγεῖτο δὲ Ἄγρις ὁ Ἀρχιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ ἐγκαθερζόμενοι ἐδήρουν τὴν γῆν. Ἀθηναῖοι δὲ τὰς τε τεσσαράκοντα ναῦς ἐς Σικελίαν ἀπέστειλαν, ὥσπερ παρασκευάζοντο,

καὶ στρατηγούς τοὺς ὑπολοίπους, Εὐρυμέδοντα καὶ Σοφοκλέα. Πυθόδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη προαφίκτο εἰς Σικελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κερκυραίων ἅμα παραπλέοντας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμελεθῆναι, οἱ ἐληθεύοντο ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει φυγᾶδων· καὶ Πελοποννησίων αὐτόσε νῆες ἐξήκοντα παρεπέπλευκέσαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμαροῖ· καὶ λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν τῇ πόλει, νομίζοντες κατασχῆσιν ῥαδίως τὰ πράγματα. Δημοσθένης δὲ ὄντι ἰδιώτῃ, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν ἐξ Ἀκαρνανίας αὐτῷ δεηθέντι, εἶπον χρῆσθαι ταῖς ναυσὶ ταύταις, ἣν βούληται, περὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ'. Καὶ ὡς ἐγένοντο πλεόντες κατὰ τὴν Λακωνικὴν, καὶ ἐπυθάνοντο ὅτι αἱ νῆες ἐν Κερκύρα ἤδη εἰσὶ τῶν Πελοποννησίων, ὁ μὲν Εὐρυμέδων καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἠπειγόντο εἰς τὴν Κέρκυραν. ὁ δὲ Δημοσθένης εἰς τὴν Πύλον πρῶτον ἐκέλευε σχόντας αὐτοὺς, καὶ πράξαντας ἅ δεῖ, τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ, κατὰ τύχην χειμῶν ἐπιγενόμενος κατήνεγκε τὰς ναῦς εἰς τὴν Πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης εὐδὺς ἠξίου τειχίζεσθαι τὸ χωρίον. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ξυνεκπλεῦσαι. καὶ ἀπέβαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων τε καὶ λίθων, καὶ φύσει καρτερόν ὄν, καὶ ἔρημον αὐτό τε καὶ ἐπιπολὺ τῆς χώρας. ἀπέχει γὰρ σαδέιους μάλισα ἢ Πύλος τῆς Σπάρτης τετρακοσίους, καὶ ἔστιν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὲ οὐσὴ γῆ. καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι Κορυφάσιον. οἱ δὲ πολλὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας ἐρήμους τῆς Πελοποννήσου, ἣν βούληται καταλαμβάνων τὴν πόλιν δαπανᾶν. τῷ δὲ διάφορόν τι ἐδόκει εἶναι τοῦτο τὸ χωρίον ἐτέρου μάλλον, λιμένος τε προσόντος, καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τσαρχαῖον, καὶ ὁμοφώνους τοῖς Λακεδαιμόνοις, πλεῖς' ἂν βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὄρμαιμένους, καὶ βεβαίους ἅμα τοῦ χωρίου φύλακας ἔσεσθαι.

δ'. Ὡς δὲ οὐκ ἐπειθευ οὔτε τῶς στρατηγούς, οὔτε τοὺς στρατιώτας, ὕσπερον καὶ τοῖς ταξιαρχοῖς κοινώσας, ἠσύχαζεν ὑπὸ ἀπλοίας, μέχρις αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὄρη. ἐπέπεσε περὶ ζᾶσιν ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον. καὶ ἐγχειρήσαντες εἰργάζοντο, σιδήρια μὲν λιθουργαὶ οὐκ ἔχοντες, λογάδην δὲ φέροντες λίθους, καὶ ξυνετίθεσαν ὡς ἕκαστόν τι ξυμβαίνοι. καὶ τὸν πηλὸν,

εἶπου δέοι χρῆσθαι, ἀγγείων ἀπορία, ἐπὶ τοῦ νότου ἔφερον, ἐγκεκυφότες τε, ὡς μάλις α μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τῷ χεῖρε ἐς τοῦπίσω συμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι. παντὶ τε τρόπῳ ἠπείγοντο φθῆναι τοὺς Λακεδαιμονίους, τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι, πρὶν ἐπιβοηθῆσαι. τὸ γὰρ πλεόν τοῦ χωρίου αὐτὸ καρτερόν ὑπῆρχε, καὶ οὐδὲν ἔδει τείχους.

ε'. Οἱ δὲ ἐορτὴν τινα ἔτυχον ἄγοντες, καὶ ἅμα πυνθανόμενοι, ἐν ὀλιγοῖα ἐποιοῦντο, ὡς ὅταν ἐξέλθωσιν, ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥαδίως ληψόμενοι βία. καί τι αὐτοὺς ὁ στρατὸς ἔτι ἐν ταῖς Ἀθηναῖς ὦν ἐπέσχε. τειχίσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι [τοῦ χωρίου] τὰ πρὸς ἠπειρον, καὶ ἅ μάλις ἔδει, ἐν ἡμέραις ἕξ, τὸν μὲν Δημοσθένην μετὰ νεῶν πέντε αὐτοῦ Φύλακα καταλείπουσι, ταῖς δὲ πλείοσι ναυσὶ τὸν ἐς τὴν Κέρκυραν πλοῦν καὶ Σικελίαν ἠπείγοντο.

ς'. Οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι, ὡς ἐπύδοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου. νομίζοντες μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἄγις ὁ βασιλεὺς οἰκεῖον σφίσι τὸ περὶ τὴν Πύλον. ἅμα δὲ πρῶτ' ἐσθαλόντες, καὶ τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος, ἐσπᾶνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς. χειμῶν τε ἐπιγενομένος μείζων παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν, ἐπίεσε τὸ στρατεύμα. ὡς πολλοὶ αὐτὸν ἐξυπέβη ἀναχωρῆσαί τε θάσσον αὐτοὺς, καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν ἐσβολὴν ταύτην. ἡμέρας γὰρ πεντεκαίδεκα ἔμειναν ἐν τῇ Ἀττικῇ.

ζ'. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Σιμωνίδης Ἀθηναίων στρατηγὸς, Ἡϊόνα τὴν ἐπὶ Θράκης, Μενδαίων ἀποικίαν, πολεμίαν δὲ οὔσαν, ξυλλέξας Ἀθηναίους τε ὀλίγους ἐκ τῶν Φρουρίων, καὶ τῶν ἐκείνη, ξυμμάχων πλῆθος, προδιδομένην κατέλαβε. καὶ παραχρῆμα ἐπιβοηθῆσάντων Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων, ἐξεκρούσθη τε, καὶ ἀπέβαλε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν.

η'. Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων, οἱ Σπαρτιάται, αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων, εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον. τῶν δὲ ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἐφοδος, ἄρτι ἀφιγμένων ἀφ' ἑτέρας στρατιᾶς. περι-

ἡγγελλον δὲ κατὰ τὴν Πελοπόννησον, βοηθεῖν ὅτι-
 τάχις ἐπὶ Πύλον. καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κερκύρα ναῦς
 σφῶν τὰς ἐξήκοντα ἔπεμψαν, αἱ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν
 Λευκαδίων ἰσθμὸν, καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ
 Ἀττικὰς ναῦς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ Πύλον. παρῆν δὲ ἤδη
 καὶ ὁ πεζὸς στρατός. Δημοσθένης δὲ, προσπλέοντων
 ἔτι τῶν Πελοποννησίων, ὑπεκπέμπει φάσας δύο ναῦς
 ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζα-
 κύνθῳ Ἀθηναίοις, παρεῖναι, ὡς τοῦ χωρίου κινδυνεύ-
 οντος. καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον, κατὰ τὰ
 ἐπεσαλμένα ὑπὸ Δημοσθένους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
 παρεσκευάζοντο ὡς τῷ τειχίσματι προσβαλοῦντες
 κατὰ τε γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες ῥαδίως
 αἰρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀν-
 θρώπων ὀλίγων ἐνότων. προσδεχόμενοι δὲ καὶ τὴν ἀπὸ
 τῆς Ζακύνθου τῶν Ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν, ἐν νῶ εἶ-
 χον, ἦν ἄρα μὴ πρότερον ἔλωσι, καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ
 λιμένος ἐμφράξαι, ὅπως μὴ ἦ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφορμί-
 σασθαι ἐς αὐτόν. ἡ γὰρ νῆσος ἡ Σφακτηρία καλουμέ-
 νη, τὸν τε λιμένα παρὰ τείνουσα, καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη,
 ἐχυρὸν ποιεῖ, καὶ τοὺς ἔσπλους ξενούς, τῇ μὲν, δεῖν
 νεοῖν διάπλου, κατὰ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων, καὶ
 τὴν Πύλον· τῇ δὲ, πρὸς τὴν ἄλλην ἡπειρον, ὀκτώ ἢ
 ἐννέα. ὑλώδης τε καὶ ἀτριβῆς πᾶσα ὑπ' ἐρημίας ἦν,
 καὶ μέγεθος περὶ πεντεκαίδεκα σταδίους μάλιστα. τοὺς
 μὲν οὖν ἔσπλους ταῖς ναυσὶν ἀντιπρώρους βύζην κλήσειν
 ἔμελλον· τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι μὴ ἐξ αὐτῆς
 τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, ὀπλίτας διεβίβασαν εἰς
 αὐτήν, καὶ περὶ τὴν ἡπειρον ἄλλους ἔταξαν. οὕτω γὰρ
 τοῖς Ἀθηναίοις τὴν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι, τὴν τε
 ἡπειρον, ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν. τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς
 Πύλου, ἔξω τοῦ ἔσπλου, πρὸς τὸ πέλαγος ἀλίμενα
 ὄντα, οὐχ ἔξιεν ὄθεν ὀρμώμενοι ἀφελήσουσι τοὺς αὐτῶν.
 σφεῖς δὲ, ἄνευ τε ναυμαχίας καὶ κινδύνου, ἐκπολιορκή-
 σαι τὸ χωρίον, κατὰ τὸ εἶκος, σίτου τε οὐκ ἐνότος,
 καὶ δι' ὀλίγης παρασκευῆς κατειλημμένου. ὡς δ' ἐδά-
 κει αὐτοῖς ταῦτα, καὶ διεβίβαζον ἐς τὴν νῆσον τοὺς
 ὀπλίτας, ἀποκληρώσαντες ἀπὸ πάντων τῶν λόχων,
 καὶ διέθησαν μὲν καὶ ἄλλοι πρότερον κατὰ διαδοχὴν

οὐδὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκαταλειφθέντες, εἴκοσι καὶ τετρακόντιοι ἦσαν, καὶ Ἐλλώτες οἱ περὶ αὐτούς. ἦρχε δ' αὐτῶν Ἐπιτάδης ὁ Μολόβρου.

9. Δημοσθένης δὲ, ὁρῶν τοὺς Λακεδαιμονίους μέλλοντας προσβάλλειν ναυσὶ τε ἅμα καὶ πεζῶ, παρεσκευάζετο καὶ αὐτὸς, καὶ τὰς τριήρεις, αἵπερ ἦσαν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καταλειφθειῶν, ἀνασπάσας, ὑπὸ τὸ τείχοςμα προσεσαύρωσε, καὶ τοὺς ναύτας ἐξ αὐτῶν ὠπλισεν ἀσπίσι τε φαύλαις, καὶ οἰσιναῖς ταῖς πολλαῖς. οὐ γὰρ ἦν ὄπλα ἐν χωρίῳ ἐρημῷ πορίσασθαι. ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ ληστρικῆς Μεσσηνίων τριακοντόρου καὶ κέλητος ἔλαβον οἱ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὀπλιταὶ τε τῶν Μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο, οἷς ἐχρῆτο μετὰ τῶν ἄλλων. τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν τε ἀόπλων καὶ ὠπλισμένων, ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλισα καὶ ἐχυρὰ τοῦ χωρίου πρὸς τὴν ἠπειροῦ ἔταξε· ποσειπὼν ἀμύνασθαι τὸν πεζόν, ἦν προσβάλλῃ. αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων ἐξήκοντα ὀπλίτας, καὶ τοξότας ὀλίγους, ἐχώρει ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἧ μάλισα ἐκείνους προσεδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν. ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ καὶ πετρῶδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα, σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος, ἐπισπάσασθαι αὐτοὺς ἠγεῖτο περιδυήσεσθαι. οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντες ποτὲ ναυσὶ κρατήσεσθαι, οὐκ ἰσχυρὸν ἐτείχιζον, ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν, ἀλώσιμον τὸ χωρίον γίνεσθαι. κατὰ τοῦτο οὖν πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν χωρίσας ἔταξε τοὺς ὀπλίτας, ὡς εἶρων, ἦν δύνηται. καὶ παρεκελεύσατο τοιαῦδε.

1. “ **ΑΝΔΡΕΣ** οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου, “ μηδεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιαῦδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλεύσθω δοκεῖν εἶναι, ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιεσθῆναι ἡμᾶς δεῖνόν, μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως εὐελπίς ὁμοσεχωρήσαι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφίκται, ὥσπερ τάδε, “ λογισμὸν ἦκισα ἐνδεχόμενα, κινδύνου τοῦ ταχίσου “ προσδεῖται. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ πλείω ὀρθῶ πρὸς ἡμῶν “ ὄντα, ἦν ἐθέλωμέν τε μέναι, καὶ μὴ τῷ πλῆθει “ αὐτῶν καταπλαγέντες, τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν κρείσσω

“ καταπροδοῦναι. τοῦ τε γὰρ χωρίου τὸ δυσέμβατον,
 “ ἡμέτερον νομίζω, ὃ μενόντων ἡμῶν ξύμμαχον γίννε-
 “ ται, ὑποχωρήσασι δὲ, καίπερ χαλεπὸν ὄν, εὐπορον
 “ ἔσαι, μηδένοδς κωλύοντος. καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον
 “ ἔξομεν, μὴ ῥαδίας αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρή-
 “ σεως, ἣν καὶ ὑφ’ ἡμῶν βιάζεται. ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ
 “ ῥᾶσοί εἰσιν ἀμύνεσθαι· ἀποθάντες δὲ, ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη
 “ τότε πλεῆθος αὐτῶν ἐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι. κατ’ ὀλί-
 “ γον γὰρ μαχεῖται, καίπερ πολὺ ὄν, ἀπορία τῆς πρσο-
 “ σομψεως. καὶ οὐκ ἐν γῆ στρατός ἐσιν ἐκ τοῦ ὁμοίου
 “ μείζων, ἀλλ’ ἀπὸ νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καιρία δεῖ
 “ ἐν τῇ θαλάσῃ ξυμβῆναι. ὥσε τὰς τούτων ἀπορίας
 “ ἀντιπάλους ἡγοῦμαι τῷ ἡμετέρῳ πλεῆθει· καὶ ἅμα
 “ ἀξιῶ ὑμᾶς, Ἀθηναίους ὄντας, καὶ ἐπισαμένους ἐμ-
 “ πειρία τὴν ναυτικὴν ἐπ’ ἄλλους ἀπόθασιν, (ὅτι εἴτις
 “ ὑπομένοι, καὶ μὴ φόβῳ ῥοδίου καὶ νεῶν δεινότητος
 “ κατάπλου ὑποχωρή, οὐκ ἂν ποτε βιάζοιτο,) καὶ
 “ αὐτοὺς νῦν μείναι τε, καὶ ἀμυνομένους παρ’ αὐτῆν
 “ τὴν ῥαχίαν, σώξειν ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ χωρίον.

ια’. Τοσαῦτα τοῦ Δημοσθένους παρακελευσαμένῃς, οἱ
 Ἀθηναῖοι ἐδάσσησάν τε μᾶλλον, καὶ ἐπικαταβάντες
 ἐτάξαντο παρ’ αὐτῆν τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ Λακεδαι-
 μόνιοι ἄραντες, τῷ τε κατὰ γῆν στρατῷ προσέβαλλον
 τῷ τειχίσματι, καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα, οὔσαις τεσσα-
 ράκοντα καὶ τρισί. ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει Θρα-
 συμηλίδας, ὁ Κρατησικλέους, Σπαρτιάτης. προσ-
 έβαλλε δὲ ἕπερ ὁ Δημοσθένης προσεδέχετο. καὶ οἱ
 μὲν Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν ἐκ τε γῆς καὶ ἐκ θα-
 λάσσης ἡμίοντο. οἱ δὲ, κατ’ ὀλίγας ναῦς διελόμενοι,
 διότι οὐκ ἦν πλείοσι προσχεῖν, καὶ ἀναπαύοντες, ἐν
 τῷ μέρει τοὺς ἐπίπλους ἐποιούντο, πρῶθυμία τε πάσῃ
 χρώμενοι καὶ παρακελευσμῷ, εἴπως ὡσάμενοι ἔλοιεν
 τὸ τεῖχισμα. πάντων δὲ φανερώτατος ὁ Βρασίδας
 ἐγένετο. τριηραρχῶν γὰρ, καὶ ὄρῶν, τοῦ χωρίου χα-
 λεποῦ ὄντος, τοὺς τριηράρχους καὶ κυβερνήτας, εἴπου
 καὶ ὁκοίη δυνατὸν εἶναι σχεῖν, ἀποκνῆντας, καὶ φυλασ-
 σομένους τῶν νεῶν μὴ ξυντροψῶσιν, ἐβόα, λέγων ὡς
 οὐκ εἰκόδς εἶη ξύλων φειδομένους, τοὺς πολέμιους ἐν τῇ
 χώρᾳ περὶθεῖν τεῖχος πεποιημένους· ἀλλὰ τὰς τε

σφετέρας ναῦς, βιαζομένους τὴν ἀπόβασιν, καταγύνουσι ἐκέλευε, καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποκνήσαι ἀντὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν τὰς ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ παρόντι ἐπιδοῦναι· ὀκείλαντας δὲ, καὶ παντὶ τρόπῳ ἀποβάντας, τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι.

ιβ'. Καὶ ὁ μὲν τοὺς τε ἄλλους τοιαῦτα ἐπέσπερχε, καὶ τὸν ἑαυτοῦ κυβερνήτην ἀναγκάσας ὀκείλαι τὴν ναῦν, ἐχώρει ἐπὶ τὴν ἀποβάθραν. καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν, ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· καὶ τραυματισθεὶς πολλὰ, ἐλειποψύχησέ τε, καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξιρροσίαν, ἢ ἀσπίς περιεῖρρύθη εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἐξενεχθείσης αὐτῆς ἐς τὴν γῆν, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι, ὕπερον πρὸς τὸ τροπάϊον ἐχρήσαντο, ὃ ἔσησαν τῆς προσβολῆς ταύτης. οἱ δ' ἄλλοι προὔθυμοῦντο μὲν, ἀδύνατοι δ' ἦσαν ἀποβῆναι, τῶν τε χωρίων χαλεπότητι, καὶ τῶν Ἀθηναίων μερόντων, καὶ οὐδὲν ὑποχωρούντων. ἐς τοῦτό τε περιέστη ἡ τύχη, ὥς ἂν Ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ ταύτης Λακωνικῆς ἀμύνεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας, Λακεδαιμονίους δὲ, ἐκ νεῶν τε καὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν οὔσαν ἐπ' Ἀθηναίους ἀποβαίνειν. ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει τῆς δόξης ἐν τῷ τότε, τοῖς μὲν, ἡπειρώταις μάλισα εἶναι, καὶ τὰ πρὸς κρατίσις, τοῖς δὲ, θαλασσίσις τε, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προσέχειν.

ιγ'. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τῆς ὑσεραίας μέρος τι προσβολὰς ποιησάμενοι, ἐπέπαυοντο. καὶ τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινὰς ἐς Ἀσίην, ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν ἔχειν, ἀποβάσεως δὲ μάλισα οὔσης, ἐλεῖν μηχαναῖς. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἐκ τῆς Ζακύνθου νῆες τῶν Ἀθηναίων παραγίγνονται τεσσαράκοντα. προσεβοήθησαν γὰρ τῶν τε Φρουρίδων τινὲς αὐτοῖς τῶν ἐκ Ναυπάκτου, καὶ Χῆαι τέσσαρες. ὡς δὲ εἶδον τὴν τε ἡπειρον ὑπλιτῶν περιπλεωσάντων, τὴν τε νῆσον, ἐν τε τῷ λιμένι οὔσας τὰς ναῦς, καὶ οὐκ ἐκπλεύσας, ἀπαθήσαντες ὅπη καθορμίσωνται, τότε μὲν ἐς Πρώτην τὴν νῆσον, ἢ οὐ πολὺ ἀπέχει, ἔρημος οὔσα, ἐπλευσαν, καὶ ἠύλιξαντο· τῇ δ' ὑσεραία παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, ἀνήγοντο, ἣν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσις ἐς

τὴν εὐρυχωρίαν· εἰ δὲ μὴ, ὡς αὐτοὶ ἐπεσπλευσόμενοι, καὶ οἱ μὲν οὔτε ἀντανήγοντο, οὔτε ἂ διεννήθησαν, φράξαι τοὺς ἔσπλους, ἔτυχον ποιήσαντες· ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῆ, τὰς τε ναῦς ἐπλήρουν, καὶ παρσεσκευάζοντο, ἦν ἔσπλην τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι ὄντι οὐ σμικροῦ ναυμαχίῃσιν.

ιδ'. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι γνόντες, καθ' ἑκάτερον τὸν ἔσπλον ὤρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ τὰς μὲν πλείους καὶ μετεώρους ἤδη τῶν νεῶν καὶ ἀντιπρώτους προσπεσόντες ἐς φυγὴν κατέστησαν, καὶ ἐπιδιώκοντες, ὡς διὰ βραχείος, ἔτρωσαν μὲν πολλὰς, πάντες δ' ἔλαδον, καὶ μίαν τούτων αὐτοῖς ἀνδράσι· ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῆ καταπεφευγυαῖς ἐνέβαλλον. αἱ δὲ, καὶ πληρούμεναι ἔτι, πρὶν ἀνάγεσθαι, ἐκόπτοντο. καὶ τινες καὶ ἀναδόμενοι, κενὰς εἴλκον, τῶν ἀνδρῶν ἐς φυγὴν ὠρμημένων. ἂ ὄρωντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ περιαλγούντες τῷ πᾶθει, ὅτι περὶ αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νῆσῳ, παρεβοήθουν· καὶ ἐπεσθαίνοντες ἐς τὴν θάλασσαν ζύν τοῖς ὅπλοις ἀνδείλκον, ἀντιλαμβάνομενοι τῶν νεῶν. καὶ ἐν τούτῳ κεκωλύσθαι ἐδόκει ἕκαστος, ὃ μὴ τι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε ὁ θόρυβος μέγας, καὶ ἀντηλλαγμένος τοῦ ἑκατέρου τρόπου περὶ τὰς ναῦς· οἱ τε γὰρ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμίας καὶ ἐκπλήξεως, ὡς εἰπεῖν, ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς ἐναυμάχουν. οἱ τε Ἀθηναῖοι, κρατοῦντες, καὶ βουλόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ ὡς ἐπιπλεῖσον ἐπεξελθεῖν, ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν. πολλοὺν τε πόνον παρασχόντες ἀλλήλοις, καὶ τραυματίσαντες, διεκρίθησαν. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς κενὰς ναῦς, πλὴν τῶν τοπρῶτον ληφθεισῶν, διέσωσαν. καταζάντες δὲ ἑκάτεροι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἱ μὲν τροπαῖόν τε ἔστησαν, καὶ νεκροὺς ἀπέδοσαν, καὶ ναυαγίων ἐκράτησαν· καὶ τὴν νῆσον εὐθύς περιέπλεον, καὶ ἐν φυλακῇ εἶχον, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπειλημμένων. οἱ δ' ἐν τῇ ἠπειρῷ Πελοποννήσιοι, καὶ ἀπὸ πάντων ἤδη βεβοηθηκότες, ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ Πύλῳ.

ιε'. Ἐς δὲ τὴν Σπάρτην ὡς ἠγγέλθη τὰ γεγενημένα περὶ Πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ μεγάλῃ, τὰ τέλη καταβάντας ἐς τὸ στρατόπεδον, βουλευεῖν πρὸς τὰ χρεῖμα ὀρώντας, ὅ, τι ἂν δοκῇ. καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον ὄν

τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ τι παθεῖν αὐτοὺς, ἢ ὑπὸ πλήθους βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας, ἔδοξεν αὐτοῖς πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἐθέλωσι, σπονδὰς ποιησαμένους τὰ περὶ Πύλον, ἀποσεῖλαι ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις περὶ ξυμβάσεως, καὶ τοὺς ἀνδρας ὡστάχιζα πειραῶσθαι κομίσασθαι.

15'. Δεξαμένων δὲ τῶν στρατηγῶν τὸν λόγον, ἐγίνοντο σπονδαὶ τοιαύδε. “ Λακεδαιμονίους μὲν τὰς ναῦς, ἐν “ αἷς ἐναυμάχησαν, καὶ τὰς ἐν τῇ Λακωνικῇ πιάσας, “ ὅσαι ἦσαν μακρὰι, παραδοῦναι κομίσαντας ἐς Πύλον “ Ἀθηναίοις, καὶ ὄπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ τειχίσματι, “ μῆτε κατὰ γῆν, μῆτε κατὰ θάλασσαν. Ἀθη- “ ναίους δὲ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ἀνδράσι σῆτον ἔαν τοὺς ἐν “ τῇ ἡπειρῷ Λακεδαιμονίους ἐκπέμπειν τακτὸν, καὶ “ μεμαγμένον, δύο χοίνικας ἐκάσῳ Ἀττικὰς ἀλφί- “ των, καὶ δύο κοτύλας οἴνου, καὶ κρέας. Φεράποντι δὲ, “ τούτων ἡμίσεια· ταῦτα δὲ, ὀρώντων τῶν Ἀθηναίων “ ἐσπέμπειν· καὶ πλοῖον μὴδὲν ἐσπλεῖν λάδρα. Φυ- “ λάσσειν δὲ καὶ τὴν νῆσον Ἀθηναίους μὴδὲν ἦσσαν, ὅσα “ μὴ ἀποβαίνοντας· καὶ ὄπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ Πελο- “ ποννησίῳ στρατῷ, μῆτε κατὰ γῆν, μῆτε κατὰ θά- “ λασσαν. ὅ, τι ὃ ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἐκάτεροι “ καὶ ὀτιοῦν, τότε λελύσθαι τὰς σπονδὰς. ἐσπεῖσθαι “ δὲ αὐτὰς μέχρις οὗ ἐπανεέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν Ἀθηναίων “ Λακεδαιμονίων πρέσβεις. ἀποσεῖλαι δὲ αὐτοὺς τριή- “ ρει Ἀθηναίους, καὶ πάλιν κομίσαι. ἐλθόντων δὲ, “ τὰς τε σπονδὰς λελύσθαι ταύτας, καὶ τὰς ναῦς ἀπο- “ δοῦναι Ἀθηναίους ὁμοίας οἷα σπερ ἂν παραλάβωσιν.” Αἱ μὲν σπονδαὶ ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο, καὶ αἱ νῆες παρε- “ δόθησαν, οὗσαι περὶ ἑξήκοντα, καὶ οἱ πρέσβεις ἀπ- “ εσάλησαν· ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλεξαν “ τοιαῦδε.

15'. “ ΕΠΕΜΨΑΝ ἡμᾶς Λακεδαιμόνιοι, ὧ Ἀθη- “ ναῖοι, περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν πρᾶξοντας ὅ, “ τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τὸ αὐτὸ πείλωμεν, καὶ “ ἡμῖν ἐς τὴν ξυμφορὰν, ὡς ἐκ τῶν παρόντων, κόσμου “ μάλιστα μέλλῃ οἴσειν. τοὺς δὲ λόγους μακροτέρους “ οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν, ἀλλ’ ἐπιχώριον ὂν

“ ἡμῖν, οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι, μὴ πολλοῖς χρῆσθαι,
 “ πλείοσι δὲ, ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ἢ διδάσκοντας τι τῶν
 “ προὔργου λόγοις τὸ θέον πράσσειν. λάβετε δὲ αὐτοὺς
 “ μὴ πολεμῖως, μηδ’ ὡς ἀξύνετοι διδασκόμενοι, ὑπόμνη-
 “ σιν δὲ τοῦ καλῶς βουλευσασθαι πρὸς εἰδότης ἡγησά-
 “ μενοι. ὑμῖν γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν ἕξεσι καλῶς
 “ θέσθαι, ἔχουσι μὲν ὧν κρατεῖτε, προσλαβοῦσι δὲ
 “ τιμὴν καὶ δόξαν. καὶ μὴ παθεῖν ὅπερ οἱ ἀήδως τι
 “ ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων· αἰεὶ γὰρ τοῦ
 “ πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται, διὰ τὸ καὶ τὰ παρόντα
 “ ἀδοκῆτως εὐτυχεῖν. οἷς δὲ πλείους μεταβολαὶ ἐπ’
 “ ἀμφοτέρα ξυμβεβῆκασι, δίκαιοί εἰσι, καὶ ἀπιστότατοι
 “ εἶναι ταῖς εὐπραγίαις· ὁ τῆ τε ὑμετέρᾳ πόλει, δι’
 “ ἐμπειρίαν, καὶ ἡμῖν μάλισα ἂν ἐκ τοῦ εἰκότος
 “ προσεῖη.

ἰη’. “ Γνωῖτε δὲ καὶ ἐς τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς
 “ ἀπιδόντες. οἵτινες ἀξίωμα μέγιστον τῶν Ἑλλήνων
 “ ἔχοντες ἠκομεν παρ’ ὑμᾶς, πρότερον αὐτοὶ κυριώτε-
 “ ροι νομίζοντες εἶναι δοῦναι ἐφ’ ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς
 “ αἰτούμεθα. καίτοι οὔτε δυνάμειος ἐνδεία ἐπάδομεν
 “ αὐτὸ. οὔτε μείζονος προσγενομένης ὑβρίσαντες, ἀπὸ
 “ δὲ τῶν αἰεὶ ὑπαρχόντων γνώμη σφαλέντες, ἐν ᾧ
 “ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. ὥς οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς
 “ διὰ τὴν παροῦσαν νῦν ῥώμην πόλεως τε καὶ τῶν
 “ προσγεγενημένων, καὶ τὸ τῆς τύχης οἴεσθαι αἰεὶ
 “ μεθ’ ὑμῶν ἔσσεσθαι. σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν οἵτινες
 “ τὰγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, καὶ ταῖς ξυμ-
 “ φοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προσφέροιοντο, τόν
 “ τε πόλεμον νομίσωσι μὴ καθ’ ὅσον ἂν τις αὐτοῦ μέρος
 “ βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι, ἀλλ’ ὡς
 “ ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται. καὶ ἐλάχισ’ ἂν οἱ
 “ τοιοῦτοι πταίνοντες, διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρδομένῳ αὐτοῦ
 “ πισεύοντες ἐπαίρεσθαι, ἐν τῷ εὐτυχεῖν ἂν μάλισα
 “ καταλούοντο. ὁ νῦν ὑμῖν, ᾧ Ἀθηναῖοι, καλῶς ἔχει
 “ πρὸς ἡμᾶς πράξαι· καὶ μήποτε ὕστερον, ἣν ἄρα μὴ
 “ πειθόμενοι σφαλῆτε, (ἃ πολλὰ ἐνδέχεται,) νομισθῆ-
 “ ναι τύχη καὶ τὰ νῦν προχωρήσαντα κρατῆσαι. ἐξὸν
 “ ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως ἐς τὸ ἔπειτα
 “ καταλιπεῖν.

Ιθ'. " Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπον-
 " δὰς καὶ διάλυσιν πολέμου, διδόντες μὲν εἰρήνην καὶ
 " ξυμμαχίαν, καὶ ἄλλην φιλίαν πολλήν καὶ οἰκειότητα
 " ἐς ἀλλήλους ὑπάρχειν, ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς
 " νήσου ἀνδρας· καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ
 " διακινδυνεύεσθαι, εἴτε βία διαφύγοιεν, παρατυχούσης
 " τινὸς σωτηρίας, εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες, μᾶλλον
 " ἂν χειρωθεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας
 " μάλισ' ἂν διαλύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἦν ἀνταμυνό-
 " μένός τις καὶ ἐπικρατήσας τὰ πλέω τοῦ πολέμου,
 " κατ' ἀνάγκην ὄρκους ἐγκαταλαμβάνων, μὴ ἀπὸ τοῦ
 " ἴσου ξυμβῆ· ἀλλ' ἦν παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι πρὸς τὸ
 " ἐπιεικὲς, καὶ ἀρετῇ αὐτὸς νικήσας παρὰ ἃ προσεδέ-
 " χετο, μετρίως ξυναλλαγῇ. ὀφείλων γὰρ ἦδη ὁ ἐναν-
 " τὸς μὴ ἀνταμύνεσθαι ὡς βιασθεῖς, ἀλλ' ἀνταπο-
 " δοῦναι ἀρετῆν, ἐτοιμότερός ἐσιν αἰσχύνῃ ἐμμένειν οἷς
 " ξυνέθετο. καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζρόνως ἐχθρούς
 " τοῦτο δεῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ἢ πρὸς τοὺς τὰ μέτρια
 " διενεχθέντας· πεφύκασί τε τοῖς μὲν ἐκουσίως ἐνδοῦ-
 " σιν ἀνθησασθαι μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυ-
 " χοῦντα καὶ παρὰ γνώμην διακινδυνεύειν.

κ'. " Ἡμῖν δὲ καλιῶς, εἶπερ ποτε, ἔχει ἀμφοτέροις
 " ἡ ξυναλλαγή, πρὶν τι ἀνήκεσον διὰ μέσου γενόμενον
 " ἡμᾶς καταλαβεῖν, ἐν ᾧ ἀνάγκη αἰδίων ὑμῖν ἔχθραν
 " πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν ἔχειν, ἡμᾶς δὲ σερηθῆναι
 " ὧν νῦν προκαλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων, καὶ
 " ὑμῖν μὲν ὀξείης καὶ ἡμετέρας φιλίας προσγιγνομένης,
 " ἡμῖν δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινος, ξυμφορᾶς μετρίως κα-
 " τατιθεμένης, διαλλαγῶμεν· καὶ αὐτοί τε ἀντὶ πολέμου
 " εἰρήνην ἐλώμεθα, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν ἀνάπαυσιν
 " κακῶν ποιήσωμεν· οἱ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς αἰτιωτέρους
 " ἡγήσονται. πολεμοῦνται γὰρ ἀσαφῶς ὁποτέρων ἀρ-
 " ξάντων· καταλύσεως δὲ γενομένης, (ἧς νῦν ἡμεῖς το-
 " πλέον κύριοί ἐσε,) τὴν χάριν ὑμῖν προσθήσουσιν. ἦν
 " τε γινώτε, Λακεδαιμονίοις ἕξοισιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι
 " βεβαίως, αὐτῶν τε προκαλεσαμένων, χαρισαμένοις
 " τε μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἐνόντα
 " ἀγαθὰ σκοπεῖτε ὅσα εἰκὸς εἶναι. ἡμῶν γὰρ καὶ ὑμῶν

“ ταυτὰ λεγόντων, τόγε ἄλλο Ἑλληνικὸν ἴξε ὅτι ὑπο-
 “ δεέσερον ὂν τὰ μέγιστα τιμήσει.”

κα'. Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομίζοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῷ πρῶν χρόνῳ σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων, καλύεσθαι. διδομένης δὲ εἰρήνης, δέξασθαι τε ἀσμένως, καὶ τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν. οἱ δὲ, τὰς μὲν σπονδὰς, ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ, ἥδη σφίσιν ἐνόμιζον ἐτόιμους εἶναι ὅπου ταν βούλωνται ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς, τοῦ δὲ πλεονος ὠρέγοντο. μάλιστα δὲ αὐτούς ἐνήγε Κλέων ὁ Κλειαιέτου, ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὢν, καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος· καὶ ἔπεισεν ἀποκρίνασθαι ἢς χρητὰ μὲν ὄπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶτον, κομισθῆναι Ἀθήναζε· ἐλθόντων δὲ, ἀποδόντας Λακεδαιμονίους Νίσαιαν, καὶ Πηγάς, καὶ Τροιζῆνα, καὶ Ἀχαΐαν, (ἀ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμβάσεως, Ἀθηναίων ξυγχωρησάντων κατὰ ξυμφορᾶς, καὶ ἐν τῷ τότε δεομένων τι μᾶλλον σπονδῶν,) κομισασθαι τοὺς ἄνδρας, καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι ὑπόσον ἂν δοκῇ χρόνον ἀμφοτέροις.

κβ'. Οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόκρισιν οὐδὲν ἀντεῖπον, ξυνέδρους δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἐλέσθαι, οἵτινες λέγοντες καὶ ἀκούοντες περὶ ἐκάστου, ξυμβήσονται κατὰ ἡσυχίαν ὅ, τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους. Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ πολὺς ἐνέκειτο, λέγων γινώσκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν ἐν νῶ ἔχοντας δίκαιον αὐτούς, σαφὲς δ' εἶναι καὶ νῦν· οἵτινες τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν ἐθέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δὲ ἀνδράσι ξυνέδροι βούλονται γίνεσθαι. ἀλλὰ εἴτι ὕγιες διανοοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασιν. ὁρῶντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε σφίσιν οἶόν τε ὂν ἐν πλήθει εἰπεῖν, εἴτε καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐταῖς ξυγχωρεῖν, μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν, εἰπόντες, καὶ οὐ τυχόντες, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἂ πρὸς καλοῦντο, ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἄπρακτοι.

κγ'. Ἀφικομένων δὲ αὐτῶν διελύοντο εὐθὺς αἱ σπονδαὶ αἱ περὶ Πύλον. καὶ τὰς ναῦς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπήτουν, καθάπερ ξυνέκειτο· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ἐγκλήματα

ἔχοντες, ἐπιδρομὴν τε τῷ τειχίσματι παρασπονδῶν, καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι, οὐκ ἀπεδίδουσαν ἰσχυρίζομενοι ὅτι δὴ εἴρητο, ἐὰν καὶ ὀτιοῦν παραβαδῆῃ, λελύσθαι τὰς σπονδὰς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀντέλεγον τε, καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν, ἀπελθόντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο. καὶ τὰ περὶ Πύλον ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο. Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν νεοῖν ἐναντίαιν ἀεὶ τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπασαι περιώρμουν, πλὴν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος, ὅποτε ἄνεμος εἴη (καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς εἴκοσι νῆες ἀφίκοντο ἐς τὴν φυλακὴν ὥστε αἱ πᾶσαι, ἐβδομήκοντα ἐγένοντο.) Πελοποννήσιοι δὲ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατοπεδεύομενοι, καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες καιρὸν, εἴτις παραπέσοι, ὥς τοὺς ἀνδράς σῶσαι.

κδ'. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρὸς ταῖς ἐν Μεσσήνῃ Φρουρούσαις ναυσὶ, τὸ ἄλλο ναυτικόν, ὃ παρεσκευάζοντο, προσκομίσαντες, τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο ἐκ τῆς Μεσσήνης. καὶ μάλιστα ἐνήγον οἱ Λοκροὶ, τῶν Ῥηγίωνων κατὰ ἔχθραν καὶ αὐτοὶ δὲ ἐσβεβλήκεσαν πανδημεὶ ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι ἐβούλοντο, ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας ὀλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλείους καὶ μελλούσαις ἤξειν πυρδανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι. εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ, τὸ Ῥηγίου ἠλπίζον περὶ τὴν τε καὶ ναυσὶν ἐφορμῶντες ῥαδίως χειρωσεσθαι, καὶ ἤδη σφῶν ἰσχυρὰ τὰ πρᾶγματα γίνεσθαι. ξύνεγγυς γὰρ κειμένου τοῦ τε Ῥηγίου ἀκρωτηρίου τῆς Ἰταλίας, τῆς τε Μεσσήνης τῆς Σικελίας, τοῖς Ἀθηναίοις τε οὐκ ἀνεῖναι ἐφορμεῖν, καὶ τοῦ πορθμοῦ κρατεῖν. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς, ἢ μεταξὺ Ῥηγίου θάλασσαν καὶ Μεσσήνης, ἢ περὶ βραχύτατον Σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει καὶ ἔστιν ἡ Χάρυδρις κληθεῖσα τοῦτο, ἣ Ὀδυσσεὺς λέγεται διαπλεῦσαι. διὰ σενότητα δὲ καὶ ἐκ μεγάλων πελαγῶν τοῦ τε Τυρσηνικοῦ καὶ τοῦ Σικελικοῦ, ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὴν, καὶ ῥοώδης οὖσα, εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη.

κε'. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶν ὀλίγῳ πλείοσιν ἢ τριάκοντα ἠναγκά-

σθησαν ὄψε τῆς ἡμέρας ναυμαχῆσαι περὶ πλοίου διαπλέοντος, ἀντεπαναγόμενοι πρὸς τε Ἀθηναίων ναῦς ἑκαίδεκα, καὶ Ῥηγίνας ὀκτώ. καὶ νικηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τάχους ἀπέπλευσαν ὡς ἕκαστοι ἔτυχον εἰς τὰ οἰκεία στρατόπεδα τότε, ἐν τῇ Μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ Ῥηγίῳ μίαν ναῦν ἀπολέσαντες. καὶ νύξ ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν Λοκροὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς [τῶν] Ῥηγίων· ἐπὶ δὲ τὴν Πελοπόννησον τῆς Μεσσηνίας συλλεγεῖσθαι αἱ τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων νῆες ἄρμουν, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς παρήν. προσπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι, ὄρωντες τὰς ναῦς κενὰς, ἐνέβαλον· καὶ χειρὶ σιδήρεᾷ ἐπιβληθείση μίαν ναῦν αὐτοῖς ἀπόλεσαν, τῶν ἀνδρῶν ἀποκολυμδῆσαντων. καὶ μετὰ τοῦτο, τῶν Συρακουσίων ἐμβάντων ἐς τὰς ναῦς, καὶ παραπλέοντων ἀπὸ κάλων ἐς τὴν Μεσσήνην, αὐτῖς προσθαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποσιμωσάντων ἐκείνων, καὶ προεμβαλόντων, ἐτέραν ναῦν ἀπολλύουσι. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ, καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ γενομένη, οὐκ ἔλασσαν ἔχοντες οἱ Συρακούσιοι παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν τῇ Μεσσήνῃ λιμένα. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, Καμαρίνης ἀγγελθείσης προδίδουσαι Συρακουσίους ὑπ' Ἀρχίου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ἔπλευσαν ἐκεῖσε. Μεσσηνιοὶ δ' ἐν τούτῳ πανδημεῖ κατὰ γῆν καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα ἐστράτευσαν ἐπὶ Νάξῳ τὴν Χαλκιδικὴν ὁμορον οὔσαν· καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τειχίρεις ποιήσαντες τοὺς Ναξίους, ἐδήλουν τὴν γῆν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ταῖς μὲν ναυσὶ περιπλεύσαντες κατὰ τὸν Ἀκασίην ποταμὸν, τὴν γῆν ἐδήλουν, τῷ δὲ πεζῷ πρὸς τὴν πόλιν ἐπέβαλον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σικελοὶ ὑπὲρ τῶν ἄκρων πολλοὶ κατέβαινον βοηθῶντες ἐπὶ τοὺς Μεσσηνίους· καὶ οἱ Νάξιοι ὡς εἶδον, θρασύσαντες, καὶ παρακελευόμενοι ἐν ἑαυτοῖς, ὡς οἱ Λεοντῖνοι σφίσι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ξύμμαχοι ἐς τιμασίαν ἐπέρχονται, ἐκδραμίντες ἄφνω ἐκ τῆς πόλεως, προσπίπτουσι τοῖς Μεσσηνίοις. καὶ τρέψαντες, ἀπέκτεινάν τε ὑπὲρ χιλίους, καὶ οἱ λοιποὶ χαλεπῶς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ γὰρ οἱ βάρεαροι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιπεσόντες, τοὺς πλείους διέφθειραν. καὶ αἱ νῆες σχοῦσαι ἐς τὴν Μεσσήνην, ὑστερον ἐπ' οἴκου ἕκασται διεκρίθησαν. Λεοντῖνοι δὲ εὐδὺς καὶ οἱ ξύμμαχοι μετὰ Ἀθη-

ναίων ἐς τὴν Μεσσήνην, ὡς κεκακωμένην, ἐσράτευον καὶ προσβάλλοντες, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν λιμένα ταῖς ναυσὶν ἐπειροῦντο, ὁ δὲ πεζὸς, πρὸς τὴν πόλιν. ἐπεκδρομὴν δὲ ποιησάμενοι οἱ Μεσσήνιοι, καὶ Λοκρῶν τινες μετὰ τοῦ Δημοτέλους, οἱ μετὰ τὸ πάθος ἐγκατελείφθησαν φρουροὶ, ἑξαπιναίως προσπεσόντες, τρέπουσι τοῦ στρατεύματος τῶν Λεοντίων τὸ πολὺ, καὶ ἀπέκτειναν πολλούς. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀποθάντες ἀπὸ τῶν νεῶν, ἐβόηθουν, καὶ κατεδίωξαν τοὺς Μεσσηνίους πάλιν ἐς τὴν πόλιν, τεταραγμένοις ἐπιγενόμενοι. καὶ τροπαῖον σήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ Ῥήγιον. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἕλληνες, ἀνεὺ τῶν Ἀθηναίων, κατὰ γῆν ἐσράτευον ἐπ' ἀλλήλους.

κς'. Ἐν δὲ τῇ Πύλῳ ἔτι ἐπολιόρκην τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἐν τῇ ἠπειρῷ στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων κατὰ χώραν ἔμενεν. ἐπιπυλῶν δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἡ φυλακὴ, σίτου τε ἀπορία καὶ ὕδατος. οὐ γὰρ ἦν κρίνη ὅτι μὴ μία ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς Πύλου, καὶ αὕτη οὐ μεγάλη· ἀλλὰ διαμύμενοι τὸν κάχληκα οἱ πλείστοι ἐπὶ τῇ θαλάσῃ, ἔπινον οἶον εἰκὸς ὕδατος· σκενοχωρία τε ἐν ὀλίγῳ στρατοπεδευομένοις ἐγένετο· καὶ τῶν νεῶν οὐκ ἔχουσῶν ὄρμον, αἱ μὲν σῖτον ἐν τῇ γῇ ἤροῦντο κατὰ μέρος, αἱ δὲ, μετέωροι ὄρμουν. ἀδυμίαν τε πλείστην ὁ χρόνος παρῆιχε, παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμενος, οὓς ὄντο ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιόρκησεν, ἐν νήσῳ τε ἐρήμη, καὶ ὕδατι ἀλμυρῷ χρωμένους. αἴτιον δὲ ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι, παρειπόντες ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῖτόν τε τὸν βουλούμενον ἀληθισμένον, καὶ οἶνον, καὶ τυρὸν, καὶ εἴτι ἄλλο βρωῖμα, οἶον ἂν ἐς πολιορκίαν ξυμφέροι· τάξαντες ἀργυρίου πολλοῦ, καὶ τῶν Εἰλωτῶν τῷ ἐσαγαγόντι ἐλευθερίαν ὑπισχνόμενοι. καὶ ἐσῆγον ἄλλοι τε παρακινδυνεύοντες, καὶ μάλιστα οἱ Εἰλωτες, ἀπαίροντες ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὁπόθεν τύχοιεν, καὶ καταπλέοντες ἔτι νυκτὸς ἐς τὰ πρὸς τὸ πέλαγος τῆς νήσου. μάλιστα δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ καταφέρεσθαι. ῥᾶν γὰρ τὴν φυλακὴν τῶν τριήρων ἐλάνθανον ὁπότε πνεῦμα ἐκ πόντου εἶη· ἀπορον γὰρ ἐγένετο περιορμεῖν. τοῖς δὲ ἀφειδῆς ὁ κατάπλους καθῆσθαι. ἐπὶ κελλῶν γὰρ τὰ πολλὰ τετιμημένα χερμάτων· καὶ

οὐκ ὀπλῖται περὶ τὰς κατάρσεις τῆς νήσου ἐφύλασσον. ὅσοι δὲ γαλήνῃ κινδυνεύσειαν, ἠλίσκοντο. ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολουμβηταὶ ὕφυδροι, κάλωδιον ἐν ἄσχοις ἐφέλκοντες μήκωνα μεμελιτωμένην, καὶ λίνου σπέρμα κεκομμένον· ὧν ταπειῶτον λανθανόντων, φυλακαὶ ὕερον ἐγένοντο. πάντι τε τρόπῳ ἐκάτεροι ἐτεχνῶντο, οἱ μὲν, ἐσπέμπειν τὰ σιτία, οἱ δὲ, μὴ λανθάνειν σφῶς.

κζ'. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις πυνθανόμενοι περὶ τῆς στρατίας, ὅτι ταλαιπωρεῖται, καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι ἐσπλεῖ, ἠπόρουν, καὶ ἐδεδοίκεσαν μὴ σφῶν χειμῶν τὴν φυλακὴν ἐπιλάβοι, ὁρῶντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ τὴν Πελοπόννησον ἐρημιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ, καὶ οὐδ' ἐν θέρει οἷοί τε ὄντες ἱκανὰ περιπέμπειν τὸν τε ἔφορον, χωρίων ἀλιμένων ὄντων, οὐκ ἐσόμενον. ἀλλ' ἢ σφῶν ἀνέντων τὴν φυλακὴν περιγενήσεσθαι τοὺς ἀνδρας, ἢ τοῖς πλοίοις ἅ τὸν σῖτον αὐτοῖς ἤγε, χειμῶνα τηρήσαντας ἐκπλεύσεσθαι. πάντων τε ἐφοδοῦντο μάλιςα τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι ἔχοντάς τι ἰσχυρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσι ἐπι κηρυκεύεσθαι· καὶ μετεμέλοντο, τὰς σπονδὰς οὐ δεξάμενοι. Κλέων δὲ, γνούς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑποψίαν περὶ τῆς κωλύμενης τῆς ξυμβάσεως, οὐ τάληθῆ ἔφη λέγειν τοὺς ἐξαγγέλλοντας. παραινούντων δὲ τῶν ἀφιγμένων, εἰ μὴ σφίσι πεισεύουσι, κατασκόπους τινὰς πέμψαι, ἠρέθη κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ Θεογένους ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ γνούς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταυτὰ λέγειν οἷς διέβαλλεν, ἢ τὰναντία εἰπὼν, ψευδῆς φανήσεσθαι· παρῆγει τοῖς Ἀθηναίοις, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ ὠρμημένους τί τοπλέει τῇ γνώμῃ στρατεύειν, ὡς χρῆ κατασκόπους μὲν μὴ πέμπειν, μηδὲ διαμέλλειν καιρὸν παριέντας· εἰ δὲ δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ ἀγγελλόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἀνδρας. καὶ ἐς Νικίαν τὸν Νικηράτου, στρατηγὸν ὄντα, ἀπεσῆμαινεν, ἐχθρὸς ὧν, καὶ ἐπιτιμῶν, ῥάδιον εἶναι παρασκευῆ, εἰ ἀνδρες εἶεν οἱ στρατηγοὶ, πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ αὐτὸς γ' ἂν, εἰ ἤρχε, ποιῆσαι τοῦτο.

κη'. Ὁ δὲ Νικίας, τῶν τε Ἀθηναίων τί ὑποδορυθησάντων ἐς τὸν Κλέωνα, ὅτι οὐ καὶ νῦν πλέει, εἰ ῥάδιον γε αὐτῷ φαίνεται, καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν ἐπιτιμῶντα,

ἐκέλευεν ἦν τινα βούλεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ, τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ μόνον ἀφίεναι, ἕτοιμος ἦν· γνοὺς δὲ τῷ ὄντι παραδωσείοντα, ἀνεχώρει, καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς, ἀλλ' ἐκείνον στρατηγεῖν· οὐδὲν ἤδη, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενός οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχωρῆσαι. αὐθις δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε, καὶ ἐξίσατο τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς, καὶ μάρτυρας τοὺς Ἀθηναίους ἐποιεῖτο. οἱ δὲ, (οἷον ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν,) ὅσω μᾶλλον ὁ Κλέων ὑπέφευγε τὸν πλοῦν, καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα, τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ, παραδιδόναι τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐκείνῳ ἐπεβόων πλεῖν. ὥστε οὐκ ἔχων ὅπως τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλαγῆ, ὑφίσταται τὸν πλοῦν. καὶ παρελθὼν, οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίους, πλεύσεσθαι τε λαβῶν, ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδένα, Αἰγυπτιῶν δὲ καὶ Ἰμβρίους τοὺς παρόντας, καὶ πελτασὰς οἱ ἦσαν ἐκ τε Αἴνου βεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοθεν τοξότας τετρακοσίους. ταῦτα δὲ ἔχων, ἔφη πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ στρατιώτας, ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν ἢ ἄξιον Λακεδαιμονίους ζῶντας, ἢ αὐτοῦ ἀποκτενεῖν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἐπέπεσε μὲν τι καὶ γέλωτος, τῇ κούφολογίᾳ αὐτοῦ, ἀσμένοις δ' ὅμως ἐγίγνετο τοῖς σῶφροσι τῶν ἀνθρώπων, λογιζομένοις δυεῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἐτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγῆσεσθαι (ὁ μᾶλλον ἠλπίζον), ἢ σφαλεῖσι γνώμης, Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι.

κδ'. Καὶ πάντα διαπραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ψηφισαμένων Ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν τε ἐν Πύλῳ στρατηγῶν ἕνα προσελόμενος Δημοσθένην, τὴν ἀναγωγὴν διὰ τάχους ἐποιεῖτο. τὸν δὲ Δημοσθένην προσέλαβε, πυνθανόμενος τὴν ἀπίθασιν αὐτὸν εἰς τὴν νῆσον διανοεῖσθαι. οἱ γὰρ στρατιῶται, κακοπαθοῦντες τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ, καὶ μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ πολιορκοῦντες, ὥρμητο διακινδυνεύσαι. καὶ αὐτῷ ἔτι ῥώμην καὶ ἠ νῆσος ἐμπρησθεῖσα παρείχε. πρότερον μὲν γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώδους ἐπιτοπολὺ, καὶ ἀτρεῖθους, διὰ τὴν ἀσὶ ἐρημίαν, ἐφοβεῖτο, καὶ πρὸς τῶν πολεμίων τοῦτο ἐνόμιζε μᾶλλον εἶναι. πολλῶ γὰρ ἂν στρατοπέδῳ ἀποβάντι ἐξ ἀφανοῦς χωρίου προσβάλλοντας αὐτοὺς βλάπτειν. σφίσι μὲν γὰρ τὰς ἐκείνων ἀμαρτίας, καὶ

παρασκευῆν, ὑπὸ τῆς ὕλης, οὐκ ἂν ὁμοίως δῆλα εἶναι· τᾷ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῆ ἂν εἶναι πάντα τὰ ἀμνηστῆματα, ὡς ἐπιπίπτειν ἂν αὐτοὺς ἀπροσδοκῆτως ἢ βούλοιντο. ἐπ' ἐκείνοις γὰρ εἶναι ἂν τὴν ἐπιχειρήσιν. εἰ δ' αὖ ἐς δασὺ χωρίον βιάζοιτο ὁμῶσε ἶναι, τοὺς ἐλάσσους, ἐμπείρους δὲ τῆς χώρας, κρείττους ἐνόμιζε τῶν πλεόνων ἀπείρων· λανθάνειν τε ἂν τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον πολὺ ὄν διαφθειρόμενον, οὐκ οὐσης τῆς προσόψεως ἢ χρεῖν ἀλλήλοις ἐπισηθεῖν.

λ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰτωλικοῦ πάθους (ὃ διὰ τὴν ὕλην μέγος τι ἐγένετο) οὐχ ἤκιστα αὐτὸν ταῦτα ἐσῆει. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων διὰ τὴν ξυνοχωρίαν τῆς νήσου. τοῖς ἐσχάτοις προσίσχοντας ἀριστοποιεῖσθαι διὰ προφυλακῆς, καὶ ἐμπρήσαντός τινος κατὰ μικρὸν τῆς ὕλης ἄκοντος, καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου, τὸ πολὺ αὐτῆς ἔλαθε κατακαυθέν. οὕτω δὴ τοὺς τε Λακεδαιμονίους μᾶλλον κατιδῶν πλείους ὄντας, ὑπονοοῦν πρότερον ἐλάσσοσι τὸν σῆτον αὐτοῦ ἐσπέμπειν. τότε ὡς ἐπ' ἀξιοχρεῶν τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον σπουδῆν ποιεῖσθαι, τὴν τε νῆσον εὐαποβατωτέραν οὖσαν, τὴν ἐπιχειρήσιν παρσκευάζετο, στρατιάν τε μεταπέμπων ἐκ τῶν ἐγγυὺς ξυμμάχων, καὶ τὰ ἄλλα ἐτοιμάζων. Κλέων δὲ ἐκείνω τε προπέμψας ἄγγελον ὡς ἤξων, καὶ ἔχων στρατιάν ἣν ἤτήσατο, ἀφικνεῖται ἐς Πύλον· καὶ ἅμα γενομένοι, πέμπουσι πρῶτον ἐς τὸ ἐν τῇ ἡπείρῳ στρατόπεδον κήρυκα, προκλούμενοι εἰ βούλοιντο ἄνευ κινήνου τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρας σφίσι τά τε ὄπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς κελεύειν παραδοῦναι, ἐφ' ᾧ φυλακῇ τῇ μετρία τηρήσονται, ἕως ἂν τι περὶ τοῦ πλεόνος ξυμβαδῆ.

λα'. Οὐ προδεδεχημένων δὲ αὐτῶν, μίαν μὲν ἡμέραν ἐπέσχον, τῇ δ' ὕστερα ἀνήγαγον μὲν, νυκτὸς ἐπ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὀπλίτας πάντας ἐπιειβάσαντες· πρὸ δὲ τῆς ἑω ὀλίγον ἀπέβαινον τῆς νήσου ἐκατέρωθεν ἕκ τε τοῦ πελάγους καὶ πρὸ τοῦ λιμένος, ὀκτακῆσιοι μάλιστα ὄντες ὀπλίται· καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλακτῆριον τῆς νήσου. ὧδε γὰρ διετετάχατο. ἐν ταύτῃ μὲν τῇ πρώτῃ φυλακῇ ὡς τριάκοντα ἦσαν ὀπλίται, μέσον δὲ καὶ ὁμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ ὕψος οἱ πλεί-

ροι αὐτῶν καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων εἶχε μέρος δέ τι οὐ πολὺ αὐτοῦ ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου τὸ πρὸς τὴν Πύλον, ὃ ἦν ἔκ τε θαλάσσης ἀπόκρημνον, καὶ ἔκ τῆς γῆς ἦκιστα ἐπίμαχον. καὶ γὰρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι ἦν παλαιόν, λίθων λογάδην πεποιημένον· ὃ ἐνόμιζον σφίσιν ὠφέλιμον ἂν εἶναι, εἰ καταλαμβάνοι ἀναχώρησις βεβαιότερα. οὕτω μὲν τεταγμένοι ἦσαν.

λβ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν πρῶτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐδὺς διαφθείρουσιν, ἔν τε ταῖς εὐναῖς, ἔτι ἀναλαμβάνοντας τὰ ὄπλα. καὶ λαβόντες τὴν ἀπόβασιν, οἰομένων αὐτῶν τὰς ναῦς κατὰ τὸ ἔθος εἰς ἔφορον τῆς νυκτὸς πλεῖν. ἅμα δὲ ἔω γιγνομένη, καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον, ἔκ μὲν νεῶν ἐβδομήκοντα, καὶ ὀλίγω πλείονων, πάντες, πλὴν Θαλαμίων, ὡς ἕκαστοι ἔσκευασμένοι· τοξόται τε ὀκτακόσιοι, καὶ πελτασαὶ οὐκ ἐλάσσους τούτων. Μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες, καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι περὶ Πύλον κατεῖχον πάντες, πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους φυλάκων. Δημοσθένης δὲ τάξαντος, διέεξησαν κατὰ διακοσίους τε καὶ πλείους, ἔσι δ' ἢ ἐλάσσους, τῶν χωρίων τὰ μετεωρότατα λαβόντες, ὅπως ὀτιπλείεη ἀπορία ἢ τοῖς πολεμίοις πανταχόθεν κεκυκλωμένοις, καὶ μὴ ἔχωσι πρὸς ὃ, τι ἀντιτάξονται, ἀλλ' ἀμφίβολοι γίνωνται τῷ πλῆθει, εἰ μὲν τοῖς πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ τῶν κατόπιν βαλλόμενοι, εἰ δὲ τοῖς πλαγίοις, ὑπὸ τῶν ἐκατέρωθεν παρατεταγμένων. κατὰ νότου τε ἀεὶ ἔμελλον αὐτοῖς ἢ χωρήσειαν οἱ πολέμιοι ἔσεσθαι ψιλοὶ, καὶ οἱ ἀπορώτατοι τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις καὶ λίθοις καὶ σφενδόταις, ἔκ πολλοῦ ἔχοντες ἀλκὴν· οἷς μὴδὲ ἐπελθεῖν οἶόν τε ἦν. φεύγοντες τε γὰρ ἐκράτουν, καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπέκειντο. τοιαύτη μὲν γνώμη ὁ Δημοσθένης τότε πρῶτον τὴν ἀπόβασιν ἐπενόει, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἔταξεν.

λγ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν, καὶ ὅπερ ἦν πλείεον τῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὡς εἶδον τό, τε πρῶτον φυλακτῆριον διεφθαρμένον, καὶ στρατὸν σφίσιν ἐπιόντα, συνετάξαντο, καὶ τοῖς ὀπλίταις τῶν Ἀθηναίων ἐπήεσαν, βουλόμενοι εἰς χεῖρας ἐλθεῖν. ἐξ ἐναντίας γὰρ οὗτοι καθεσθήκεσαν, ἔκ πλαγίου δὲ οἱ ψιλοὶ, καὶ κατὰ νότου. τοῖς μὲν οὖν ὀπλίταις οὐκ ἠδυνήθησαν προσμίξαι, οὐδὲ

τῇ σφετέρᾳ ἐμπειρίᾳ χρήσασθαι. οἱ γὰρ ψилоὶ ἐκατέρωθεν βάλλοντες εἶργον, καὶ ἅμα ἐκεῖνοι οὐκ ἀντεπήγισαν, ἀλλ' ἠσύχαζον. τοὺς δὲ ψιλοὺς, ἧ μάλισα αὐτοῖς προσθέοντες προσκείοντο, ἔτρεπον, καὶ οἱ ὑποσρέφοντες ἠμύνοντο, ἄνθρωποι κούφως τε ἐσκευασμένοι, καὶ προλαμβάνοντες ῥαδίως τῆς φυγῆς, χωρίων τε χαλεπότητι, καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν ἐρημίας τραχέων ὄντων· ἐν οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐδύναντο διώκειν, ὄπλα ἔχοντες.

λδ'. Χρόνον μὲν οὖν τινὰ ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἠκροβολίσαντο. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξείως ἐπεκθεῖν ἢ προσπίπτειν δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς οἱ ψилоὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες, πολλαπλάσιοι φαινόμενοι, καὶ ξυνειδισμένοι μᾶλλον μηκέτι δεινούς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐδὺς ἄξια τῆς προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ὥσπερ ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους, καταφρονήσαντες, καὶ ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἔβαλλον λίθοις τε καὶ τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις, ὡς ἕκασός τι πρόχειρον εἶχε. γενομένης δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ ἐπιδρομῇ, ἔκπληξίς τε ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης μάχης, καὶ ὁ κοινορτὸς τῆς ὕλης νεωσὶ κεκαυμένης ἐχώρει πολὺς ἄνω. ἄπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ κοινορτοῦ ἅμα φερομένων. τό, τε ἔργον ἐνταῦθα χαλεπὸν τοῖς Λακεδαιμονίοις καδίστατο. οὔτε γὰρ οἱ πῆλοι ἕζεγον τὰ τοξεύματα, δοράτιά τε ἐναποκέκλαστο βάλλομένων. εἶχόν τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρήσασθαι ἀποκεκλημένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾶν, ὑπὸ δὲ τῆς μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων, τὰ ἐν αὐτοῖς παραγγελλόμενα οὐκ ἔσακούοντες· κινδύνου τε πανταχόθεν περιεσῶτος, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα καδύτι χρητῶν ἀμυνομένων σωθῆναι.

λε'. Τέλος δὲ, τραυματιζομένων ἤδη πολλῶν, διὰ τὸ αἰεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀνασρέφεσθαι, ξυγκλήσαντες, ἐχώρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου, ὃ οὐ πολὺ ἀπέιχε, καὶ τοὺς ἑαυτῶν φύλακας. ὡς δὲ ἐνέδυσαν, ἐνταῦ-

θα ἤδη πολλῶ ἔτι πλέον βοῆ τεταρσηκότες οἱ ψιλοὶ ἐπέκειντο, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες ἐγκατελαμβάνοντο, ἀπέθνησκον. οἱ δὲ πολλοὶ, διαφυγόντες ἐς τὸ ἔρυμα, μετὰ τῶν ταύτη φυλάκων ἐτάξαντο παρὰ πᾶν, ὡς ἀμυνόμενοι ἦπερ ἦν ἐπίμαχον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπισπῶμενοι, περιόδον μὲν αὐτῶν καὶ κύκλωσιν χωρίου ἰσχυροῦ οὐκ εἶχον, προσιόντες δὲ ἐξ ἐναντίας, ὡσασθαι ἐπειρῶντο. καὶ χρόνον μὲν πολὺν καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον ταλαιπωρούμενοι ἀμφοτέρω ὑπὸ τε τῆς μάχης καὶ δίψους καὶ ἡλίου, ἀντεῖχον, πειρώμενοι, οἱ μὲν ἐξέλασασθαι ἐκ τοῦ μετεώρου, οἱ δὲ, μὴ ἐνδοῦναι. ῥᾶν δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠμύνοντο ἢ ἐν τῷ πρὶν, οὐκ οὔσης σφῶν τῆς κυκλώσεως ἐς τὰ πλάγια.

λς'. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον ἦν, προσελθὼν ὁ τῶν Μεσσηνίων στρατηγὸς Κλέωνι καὶ Δημοσθένει, ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς· εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν ψιλῶν, περιῖέναι κατὰ νότου αὐτοῖς ὁδῶ ἢ ἂν αὐτοὺς εὔρη, δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον. λαθὼν δὲ ἂ ἠτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας, ὡς μὴ ἰδεῖν ἐκείνους, κατὰ τὸ αἰεὶ παρῆκον τοῦ κρημνώδους τῆς νήσου προσβαίνων, καὶ ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι, χωρίου ἰσχυροῦ πειρεύσαντες, οὐκ ἐφύλασσαν, χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν ἔλαθε. καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανείς κατὰ νότου αὐτῶν, τοὺς μὲν τῷ ἀδοκίτῳ ἐξέπληξε, τοὺς δὲ, ἂ προσεδέχοντο ἰδόντας, πολλῶ μᾶλλον ἐπέρρωσε. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, βαλλόμενοι τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη, καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι (ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι) τῷ ἐν Θερμοπύλαις. ἐκείνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων τῶν Περσῶν, διεφθάρθησαν· οὗτοί τε, ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες, οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ πολλοῖς τε ὀλίγοι μαχόμενοι, καὶ ἀσθενεῖα σωμάτων, διὰ τὴν σιτοδείαν, ὑπεχώρουν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτουν ἤδη τῶν ἐφ' ὅδων.

λς'. Γνοὺς δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης ὅτι εἰ καὶ ὀποσονοῦν μᾶλλον ἐνδῶσουσι, διαφθαρσομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν, βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς Ἀθη-

ναίοις ζῶντας, εἶπws τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες ἐπι-
κλασθεῖεν τῇ γνῶμῃ τὰ ὄπλα παραδοῦναι, καὶ ἡσση-
θεῖεν τοῦ παρόντος δεινοῦ. ἐκήρυξάν τε, εἰ βούλοιντο
τὰ ὄπλα παραδοῦναι καὶ σφᾶς αὐτοὺς Ἀθηναίοις, ὡς ε
βουλεῦσαι ὅ, τι ἂν ἐκείνοις δοκῇ.

λγ'. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, παρήκαν τὰς ἀσπίδας οἱ
πλεῖστοι, καὶ τὰς χεῖρας ἀνέσεισαν, δηλοῦντες προσίε-
σθαι τὰ κεκηρυγμένα. μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς
ἀνακωχῆς ξυνήλθον ἐς λόγους ὅ, τε Κλέων καὶ ὁ Δη-
μοσθένης, καὶ ἐκείνων, Στύφων ὁ Φάρακος, τῶν πρῶ-
τερον ἀρχόντων, τοῦ μὲν πρώτου τεθνηκότος Ἐπιτάδου,
τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν Ἴππαγρέτου ἐφηρημένου, ἐν τοῖς νε-
κροῖς ἔτι ζῶντος κειμένου ὡς τεθνεῶτος, αὐτὸς τρίτος
ἐφηρημένος ἄρχειν κατὰ νόμον, εἶτι ἐκείνοι πᾶσχοιεν.
ἔλεγε δὲ ὁ Στύφων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὅτι βούλονται
διακηρυκεῖσασθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἡπείρῳ Λακεδαιμο-
νίους ὅ, τι χρὴ σφᾶς ποιεῖν. καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα
ἀφέντων, αὐτῶν δὲ τῶν Ἀθηναίων καλούμενων ἐκ τῆς
ἡπείρου κήρυκας, καὶ γενομένης ἐπερωτήσεως δις ἢ τρίς,
ὁ τελευταῖος διαπλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἡπείρου
Λακεδαιμονίων ἀνῆρ, ἀπήγγειλεν ὅτι, οἱ Λακεδαιμόνιοι
κελεύουσιν ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν αὐτῶν βουλεύεσθαι,
μηδὲν αἰσχροὺν ποιοῦντας. οἱ δὲ, κατ' ἑαυτοὺς βουλευ-
σάμενοι, τὰ ὄπλα παρέδωκαν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς. καὶ
ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιούσαν νύκτα ἐν
φυλακῇ εἶχον αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὕστεραία οἱ
μὲν Ἀθηναῖοι τροπαῖον ζήσαντες ἐν τῇ νήσῳ, τὰ ἄλλα
διεσκευάζοντο ὡς ἐς πλεῖν, καὶ τὲς ἄνδρας τοῖς τριηράρ-
χοις διεδίδωσαν ἐς φυλακὴν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, κή-
ρυκα πέμψαντες, τοὺς νεκροὺς διεκομίσαντο. ἀπέθανον
δ' ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τσοσίδε· εἴκοσι
μὲν ὀπλίται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τού-
των ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι,
οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέθανον. καὶ Σπαρτιάται τούτων ἦσαν
τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἀθηναίων δὲ
οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν· ἡ γὰρ μάχη οὐ σαδία ἦν.

λδ'. Χρόνος δὲ ὁ ξύμπας ἐγένετο ὅσον οἱ ἄνδρες
οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἐπολιορκήθησαν, ἀπὸ τῆς ναυμαχίας
μέχρι τῆς ἐν τῇ νήσῳ μάχης, ἐβδομήκοντα ἡμέραι

καὶ δύο. τούτων περὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν σπονδῶν ἀπήεσαν, ἐσιτοδοτοῦντο· τὰς δὲ ἄλλας τοῖς ἐσπλεύουσι λάθρα διετρέφοντο. καὶ ἦν σῆτος ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἄλλα βρώματα ἐγκατελείφθη· ὁ γὰρ ἄρχων Ἐπιτάδας ἐνδεεσέρωσ ἐκάσῳ παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. οἱ μὲν δὴ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐκ τῆς Πύλου ἐκάτεροι ἐπ' οἴκου. καὶ τοῦ Κλέωνος καίπερ μανιώδης οὔσα ἢ ὑπόσχεσις ἀπέβη. ἐντὸς γὰρ εἴκοσιν ἡμερῶν ἦγαγε τοὺς ἀνδρας, ὥσπερ ὑπέσθη.

μ'. Παρὰ γνώμην τε δὴ μάλις αὐτῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτο τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο. τοὺς γὰρ Λακεδαιμόνιους οὔτε λιμῷ, οὔτ' ἀνάγκῃ οὐδεμιᾶ ἠξίουσαν τὰ ὄπλα παραδοῦναι, ἀλλὰ ἔχοντας, καὶ μαχομένους ὡς ἐδύνατο, ἀποθνήσκειν· ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι τοὺς παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους. καὶ τινος ἐρομένου ποτὲ ὕπερον τῶν Ἀθηναίων ξυμμάχων δι' ἀχθηδόνα ἓνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων, εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλοὶ κάγαθοὶ, ἀπεκρίνατο αὐτῷ, πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἀτρακτον (λέγων τὸν οἶζον) εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίγνωσκε· δῆλωσιν ποιούμενος ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι, διεφθείρετο.

μα'. Κομισθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐβούλευσαν δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν, μέχρις οὐ τι ξυμβῶσιν· ἦν δ' οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τούτου ἐς τὴν γῆν ἐσβάλωσιν, ἐξαγαγόντες ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ Πύλου φυλακὴν κατεσχέσαντο· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπάκτου Μεσσηνιοὶ, ὡς ἐς πατρίδα ταύτην (ἔξι γὰρ ἢ Πύλος τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς) πέμψαντες σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδαιοτάτους, ἐλήϊζόν τε τὴν Λακωνικὴν καὶ πλεῖστα ἔβλαπτον, ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λησείας, καὶ τοῦ τοιοῦτου πολέμου, τῶν τε Εἰλώτων αὐτομολούντων, καὶ φοβούμενοι μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τι νεωτερισθῆ τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ῥαδίως ἔφερον· ἀλλὰ, καίπερ οὐ βουλόμενοι ἐνδηλοὶ εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπρεσβεύοντο παρ' αὐτοὺς, καὶ ἐπειρῶντο τὴν τε Πύλον καὶ τοὺς ἀνδρας κομίζεσθαι. οἱ δὲ μειζόνων τε

ώρέγοντο, καὶ πολλάκις φοιτῶντων, αὐτοὺς ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Πύλον γενόμενα.

μβ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα εὐδὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Κορινθίαν ἐσράτευσαν ναυσὶν ὑδροήκοντα, καὶ δισχιλίαις ὀπλίταις ἑαυτῶν, καὶ, ἐν ἱππαγωγῆς ναυσὶ, διακοσίαις ἱππεῦσιν. ἠκολούθουν δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλήσιοι, καὶ Ἄνδροιοι, καὶ Καρύσιοι. ἐσρατῆγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, τρίτος αὐτός. πλείοντες δὲ ἄμα ἔω, ἔσχον μετὰξὺ Χερσονήσου τε καὶ Ῥείτου, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου ὑπὲρ οὗ ὁ Σολύγιος λόφος ἐστίν. ἐφ' ὃν Δωριῆς τοπάλαι ἰδρυθέντες, τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορινθίοις ἐπολέμουν, οἷσιν Αἰολεῦσι. καὶ κώμη νῦν ἐπ' αὐτοῦ Σολύγεια καλουμένη ἐστίν. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κώμη αὕτη δώδεκα σταδίους ἀπέχει. ἡ δὲ Κορινθίων πόλις, ἐξήκοντα. ὁ δὲ ἰσθμὸς, εἴκοσι. προπυθόμενοι δὲ Κορινθιοὶ ἐξ Ἀργους ὅτι ἡ στρατιὰ ἤξει τῶν Ἀθηναίων, ἐκ πλείονος ἐβοήθησαν ἐς ἰσθμὸν πάντες, πλὴν τῶν ἔξω ἰσθμῷ, καὶ ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκαδίᾳ ἀπήεσαν αὐτῶν πεντακόσιοι φρουροί. οἱ δ' ἄλλοι πανδημεὶ ἐπετήρουν τοὺς Ἀθηναίους οἳ κατασχέσουσιν. ὡς δὲ αὐτοὺς ἔλαθον νυκτὸς καταπλεύσαντες, καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἤρδη, καταλιπόντες τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν ἐν Κεγχρεῖᾳ, ἡ ἄρα οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν Κρομμύωνα ἴωσιν, ἐβοήθουν κατὰ τάχος.

μγ'. Καὶ Βάττος μὲν ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν (δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ οἱ παρόντες) λαβὼν λόχον, ἤλθεν ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην, φυλάξων ἀτείχισεν οὖσαν. Λυκόφρων δὲ τοῖς ἄλλοις ξυνέβαλε. καὶ πρῶτα μὲν τῷ δεξιῷ κέρα τῶν Ἀθηναίων εὐδὺς ἀποβεβηκότε πρὸ τῆς Χερσονήσου, οἱ Κορινθιοὶ ἐπέκειντο. ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. καὶ ἦν ἡ μάχη καρτερὰ, καὶ ἐν χειρσὶ πᾶσα. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρα τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυσίων (οὔτοι γὰρ παρατεταγμένοι ἦσαν ἔσχατοι) ἐδέξαντό τε τοὺς Κορινθίους, καὶ ἐώσαντο μόλις. οἱ δὲ, ὑπερχωρήσαντες πρὸς αἶμασιαν, (ἦν γὰρ τὸ χωρίον πρὸσαντες πᾶν,) βάλλοντες τοῖς λίθοις καθύπερθεν ἔντες, καὶ παιωνίσαντες, ἐπήεσαν αὐθις. δεξαμένῳ

δὲ τῶν Ἀθηναίων, ἐν χερσὶν πάλιν ἦν ἡ μάχη. λόχος δὲ τις τῶν Κορινθίων ἐπιβοηθήσας τῷ εὐώνυμῳ κέρα ἑαυτῶν, ἔτρεψε τῶν Ἀθηναίων τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπεδίωξεν ἐς τὴν θάλασσαν. πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν οἷτε Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Καρύσιοι. τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον ἀμφοτέρωθεν ἐμάχετο συνεχῶς, μάλισα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων, ἐφ' ᾧ ὁ Λυκόφρων ὦν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἀθηναίων ἡμύνετο. ἤλπιζον γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην πειράσειν.

μδ'. Χρόνον μὲν οὖν πολὺν ἀντείχον, οὐκ ἐνδιδόντες ἀλλήλοις· ἔπειτα (ἦσαν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἰππεῖς ὑφέλιμοι ξυμμαχόμενοι, τῶν ἐτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους) ἐτάραποντο οἱ Κορίνθιοι, καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον· καὶ ἔθεντο τὰ ὄπλα, καὶ οὐκέτι κατέβαινον, ἀλλ' ἠσύχαζον. ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ, κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας οἱ πλεῖστοί τε ἀπέθανον αὐτῶν, καὶ Λυκόφρων ὁ στρατηγός. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ, τούτῳ τῷ τρόπῳ· οὐ κατὰ δίωξιν πολλὴν, οὐδὲ ταχείας φυγῆς γενομένης, ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχωρήσασα πρὸς τὰ μετέωρα ἰδρύθη. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐπήεσαν ἐς μάχην, τοὺς τε ἀλλοτρίους νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνηροῦντο. τροπαῖόν τε εὐθέως ἔρησαν. τοῖς δ' ἡμίσεσι τῶν Κορινθίων, οἱ ἐν τῇ Κεγχρειᾷ ἐκάθητο φύλακες, μὴ ἐπὶ τὸν Κρομμύωνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατάδηλος ἡ μάχη ἦν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνειίου· κοινορτὸν δὲ ὡς εἶδον, καὶ ὡς ἔγνωσαν, ἐβοήθουν εὐθύς. ἐβοήθησαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως πρῶτος τῶν Κορινθίων, αἰσθόμενοι τὸ γεγενημένον. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ξύμπαντας αὐτοὺς ἐπιόντας, καὶ νομίσαντες τῶν ἐγγύς ἀσυγχετόνων Πελοποννησίων βοήθειαν ἐπιέναι, ἀνεχώρησαν κατὰ τάχος ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔχοντες τὰ σκυλεύματα, καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, πλὴν δυεῖν, οὓς ἐγκατέλιπον, μὴ δυνάμενοι εὐρεῖν. καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς ναῦς, ἐπεραιώθησαν ἐς τὰς ἐπικειμένας νήσους· ἐκ δ' αὐτῶν ἐπικηρυκευσάμενοι, τοὺς νεκροὺς, οὓς ἐγκατέλιπον, ὑποσπόνδους ἀνείλοντο. ἀπέθανον δὲ Κορινθίων μὲν ἐν τῇ μάχῃ δώδεκα καὶ διακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ, ὀλίγω ἐλάσσους πεντήκοντα.

με'. Ἄραυτες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπλευ-

σαν αὐθημερὸν ἐς Κρομμύωνα τῆς Κορινθίας. ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους, καὶ καθορμισάμενοι τὴν τε γῆν ἐδήωσαν, καὶ τὴν νύκτα ἠυλίσαντο. τῇ δ' ὕσεραία παραπλεύσαντες ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν πρῶτον, καὶ ἀπόβασιν τινα ποιησάμενοι, ἀφίκοντο ἐς Μεθώνην τὴν μεταξὺ Ἐπιδαύρου καὶ Τροιζήνος. καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς Χερρόνησου ἰσθμὸν, εἰείχισαν, ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη ἐστί. καὶ φρούριον κατασησάμενοι, ἐλήψευον τὸν ἔπειτα χρόνον τὴν τε Τροιζηνίαν γῆν, καὶ Ἀλιάδα, καὶ Ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ ναυσὶν (ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ χωρίον) ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.

μς'. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον κατ' ὃν ταῦτα ἐγίγνετο, καὶ Εὐρυμέδων, καὶ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐκ τῆς Πύλου ἀπήραν ἐς τὴν Σικελίαν ναυσὶν Ἀθηναίων, ἀφικόμενοι ἐς Κέρκυραν, ἐσράτευσαν μετὰ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει τῆς Ἰσώνης Κερκυραίων καθιδρυμένους, οἱ τότε μετὰ τὴν σάσιν διαβάντες ἐκράτουν τε τῆς γῆς, καὶ πολλὰ ἔβλαπτον. προσβαλόντες δὲ, τὸ μὲν τείχισμα εἶλον· οἱ δὲ ἄνδρες καταπεφευγότες ἄθροοι πρὸς μετέωρόν τι, ξυνέβησαν ὥσε τοὺς μὲν ἐπικούρους παραδοῦναι, περὶ δὲ σφῶν τὰ ὄπλα παραδόντων τὸν Ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν Πτυχίαν ἐς φυλακὴν διεκόμισαν ὑποσπόνδους, μέχρις οὗ Ἀθήναζε πεμφθῶσιν· ὥσε ἂν τις ἀλῶ ἀποδιδράσκων, ἀπασὶ λελύσθαι τὰς σπονδὰς. οἱ δὲ τοῦ δήμου προσάται τῶν Κερκυραίων, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιόνδε τι· τῶν ἐν τῇ νήσῳ περὶ θουσί τινας, ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους, καὶ διδάξαντες, ὡς κατ' εὖνοιαν δῆθεν, λέγειν, ὅτι κράτισον αὐταῖς εἶη ὡς τάχιστα ἀπαδιδράναι, πλοῖον δέ τι αὐτοῖ ἐτοιμάσειν. μέλλειν γὰρ δὴ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ τῶν Κερκυραίων.

μζ'. Ὡς δὲ ἔπεισαν, καὶ μηχανησαμένων τὸ πλοῖον, ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν, ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαί, καὶ ταῖς Κερκυραίοις παρελίδοντο οἱ πάντες. ξυνελάβοντα δὲ τοῦ τοιούτου οὐχ ἔκιστα, ὥσε ἀκριβῆ τὴν πρὸ φασιν γενέσθαι, καὶ τοὺς τεχνησαμένους ἀδέεσερον ἐγχειρήσαι, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, κατάδηλοι ὄντες τοὺς

ἄνδρας μὴ ἂν βούλεσθαι ὑπ' ἄλλων κομισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς Σικελίαν ἔπλεον, τὴν τιμὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐς οἰκήμα μέγα καθεῖρξαν καὶ ὕσερον ἐξάγοντες κατὰ εἴκοσιν ἄνδρας, διῆγον διὰ δυεῖν σοίχοιν, ὀπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμένους τε πρὸς ἀλλήλους, καὶ παιομένους, καὶ κεντουμένους ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων, εἶπου τις τινὰ ἴδοι ἐχθρὸν ἑαυτοῦ· μασιγοφόροι τε παριόντες ἐπετάχουν τῆς ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον προσιόντας.

μη'. Καὶ ἐς μὲν ἄνδρας ἐξήκοντα ἔλαθον τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξαγαγόντες, καὶ διαφθεῖραντες. ὦντο γὰρ αὐτοὺς μετασίσαντάς ποι, ἄλλοσε ἄγειν. ὡς δὲ ἤσθοντο, καὶ τις αὐτοῖς ἐδήλωσε, τοὺς τε Ἀθηναίους ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐκέλευον σφᾶς εἰ βούλονται αὐτοὺς διαφθεῖρειν. ἔκ τε τοῦ οἰκήματος οὐκέτι ἤθελον ἐξιέναι, οὐδ' ἐσιέναι ἔφασαν κατὰ δύναμιν περιόψεσθαι οὐδένα· οἱ δὲ Κερκυραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας οὐδ' αὐτοὶ διανοοῦντο βιάζεσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὰ τέγος τοῦ οἰκήματος, καὶ διελόντες τὴν ὄροφην, ἔβαλλον τῷ κεράμῳ καὶ ἐτόξευον κάτω. οἱ δὲ ἐφυλάσσοντο τε ὡς ἠδύναντο, καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον, οἷσούς τε, οὓς ἀφίσσαν ἐκεῖνοι, ἐς τὰς σφαγὰς καθιέντες, καὶ ἐκ κλινῶν τινῶν, αἱ ἔτυχον αὐτοῖς ἐναῦσαι, τοῖς σπᾶστοις, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων παραιρήματα ποιοῦντες, ἀπαγχόμενοι, παντὶ τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς (ἐπεγένετο γὰρ νύξ τῷ παθήματι) ἀναδοῦντες σφᾶς αὐτοὺς, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω, διεφθάρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐπειδὴν ἡμέρα ἐγένετο, φορημῶν ἐπὶ ἀμάξας ἐπιβαλόντες, ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ γυναῖκας, ὅσαι ἐν τῷ τειχίσματι ἐάλωσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιοῦτω μὲν τρόπῳ οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν. καὶ ἡ σᾶσις πολλὴ γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε. οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον τῶν ἐτέρων ὅ, τι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Σικελίαν, ἵνα περ τοπρωῶτον ὤρμητο, ἀποπλεύσαντες, μετὰ τῶν ἐκεῖ συμμαχῶν ἐπολέμουν.

μθ'. Καὶ οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀκαρνανες, ἅμα τελευτῶντος τοῦ θέρους, στρατευσάμενοι,

Ἀνακτόριον, Κορινθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ ζώματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίαν. καὶ ἐκπέμψαντες Κορινθίους αὐτοὶ Ἀκαρνᾶνες οἰκήτορας ἀπὸ πάντων, ἔσχον τὸ χωρίον. καὶ τὸ θῆρος ἐτελεύτα.

ν'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἀρισειδῆς ὁ Ἀρχίππου, εἰς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς αἰ ἐξέπεμψθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, Ἀρταφέρνην ἀνδρα Πέρσην παρὰ βασιλέως πορευόμενον εἰς Λακεδαιμόνα ξυλλαμβάνει ἐν Ἡϊῶνι τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος, οἱ Ἀθηναῖοι τὰς μὲν ἐπιστολάς μεταγραφάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων, ἀνέγνωσαν ἐν αἷς, πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων, κεφάλαιον ἦν πρὸς Λακεδαιμονίους, οὐ γινώσκειν ὅ, τι βούλονται πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβειων, οὐδένα ταυτὰ λέγειν. εἰ οὖν τι βούλονται σαφές λέγειν, πέμψαι μετὰ τοῦ Πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ Ἀρταφέρνην ὕψερρον οἱ Ἀθηναῖοι ἀποσέλλουσι τριήρει εἰς Ἐφεσον. καὶ πρέσβεις ἅμα· οἱ πυθόμενοι αὐτόθι βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου νεωσὶ τεθνηκότα, (κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν,) ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν.

να'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Χίιοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὰ καινὸν, κελευσάντων Ἀθηναίων, καὶ ὑποπτειυσάντων εἰς αὐτοὺς τὴν νεωτεριεῖν ποιησάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίσεις καὶ βεβαιότητά, ἐκ τῶν δυνατῶν, μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον βουλευσείν. καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα, καὶ ἑβδομον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

νβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθύς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νομηγίαν· καὶ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἰσαμένου ἔσεισε. καὶ οἱ Μιτυληναίων φυγάδες καὶ τῶν ἄλλων Λεσθίων, ὁρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἠπείρου, καὶ μισθωσάμενοι ἐκ τε Πελοποννήσου ἐπικουρικόν, καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες, αἰροῦσι Ροίτιον καὶ λαβόντες δισχιλίους σατῆρας Φωκαίτας, ἀπέδσαν πάλιν, μηδὲν ἀδικήσαντες. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπὶ Ἀντανδρον στρατεύσαντες, προδοσίας γενομένης λαμβάνουσι τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια, τὰς τε ἄλλας πόλεις τὰς Ἀκταίας καλουμένας, ὡς πρότερον Μιτυληναίων

νεμομένων Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν, καὶ πάντων μάλις τὴν Ἄντανδρον. καὶ κρατυνάμενοι αὐτὴν, (ναῦς τε γὰρ εὐπορία ἦν ποιεῖσθαι αὐτόθεν, ξύλων ὑπαρχόντων, καὶ τῆς Ἰῶης ἐπικειμένης,) καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ ῥαδίως ἀπ' αὐτῆς ὁρμώμενοι, τὴν τε Λέσβον ἐγγύς οὔσαν κακώσειν, καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ Αἰολικὰ πόλισματα χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον.

νγ'. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐν τῷ αὐτῷ θέρει, ἐξήκοντα ναυσὶ, καὶ δισχιλίοις ὀπλίταις, ἰππεῦσί τε ὀλίγοις, καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες, ἐσράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα. ἐσρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διοτρεφεοῦς, καὶ Αὐτοκλῆς ὁ Τολμαίου. τὰ δὲ Κύθηρα, νῆσός ἐστιν, ἐπίκειται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν. Λακεδαιμόνιοι δ' εἰσὶ τῶν περὶοίκων, καὶ Κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ τῆς Σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, ὀπλιτῶν τε φρουρὰν διέπεμπον αἰεὶ, καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἦν γὰρ αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύης ὀλκάδων προσβολή. καὶ λησαὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἤσσον ἐλύπου ἐκ θαλάσσης, ἥπερ μόνον οἷόν τ' ἦν κακουργεῖσθαι. πᾶσα γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ Σικελικὸν καὶ Κρητικὸν πέλαγος.

νδ'. Κατασχόντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τῷ στρατῷ, δέκα μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίοις Μιλησίων ὀπλίταις τὴν ἐπὶ θαλάσση πόλιν Σκάνδειαν καλουμένην αἰρουῦσι· τῷ δὲ ἄλλῳ στρατεύματι ἀποβάντες τῆς νήσου ἐς τὰ πρὸς Μαλέαν τετραμμένα, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν ἐπὶ θαλάσση πόλιν τῶν Κυθηρίων, καὶ εὖρον εὐδὺς αὐτοὺς ἐσρατοπεδευμένους ἅπαντας. καὶ μάχης γιγνομένης ὀλίγον μὲν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ Κυθηριοὶ ἔπειτα τραπόμενοι, κατέφυγον ἐς τὴν ἄνω πόλιν. καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν, καὶ τοὺς ξυνάρχοντας, Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν, πλὴν θανάτου. ἦσαν δὲ τινες καὶ γενόμενοι τῷ Νικίᾳ λόγοι πρότερον πρὸς τινὰς τῶν Κυθηρίων. διὸ καὶ θᾶσσον καὶ ἐπιτηδειότερον τό, τε παραυτίκα καὶ τὸ ἔπειτα τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς. ἀνέστησαν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, Λακεδαιμόνιους τε ὄντας, καὶ ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ τῆς νήσου οὕτως

ἐπικειμένης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν, οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τε Σκάνδειαν τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα παραλαβόντες, καὶ τῶν Κυθήρων φυλακὴν ποιησάμενοι, ἔπλευσαν εἰς τε Ἀσίνην, καὶ Ἐλωσ, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν περὶ θάλασσαν. καὶ ἀποβάσεις ποιούμενοι, καὶ ἐναυλιζόμενοι τῶν χωρίων οὐ καιρὸς εἶη, ἐδήρουν τὴν γῆν ἡμέρας μάλισα ἑπτὰ.

νε'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἰδόντες μὲν τοὺς Ἀθηναίους τὰ Κύθηρα ἔχοντας, προσδεχόμενοι δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν σφῶν ἀποβάσεις ποιήσεσθαι τοιαύτας, ἀθρόα μὲν οὐδαμοῦ τῇ δυνάμει ἀντετάξαντο· κατὰ δὲ τὴν χώραν φρουρὰς διέπεμψαν, ὕπλιτῶν πλήθος, ὡς ἕκαστα χύσει εἶδει. καὶ τὰ ἄλλα ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν, φοβούμενοι μὴ σφίσι νεώτερόν τι γένηται τῶν περὶ τὴν κατάσασιν, γεγενημένου μὲν τοῦ ἐν τῇ νήσῳ πάθους ἀνελπίστου καὶ μεγάλου, Πύλου δὲ ἐχομένης, καὶ Κυθήρων, καὶ πανταχόθεν σφῶς περὶ εὐώτους πολέμου ταχέως, καὶ ἀπροφυλάκτου. ὥσε παρὰ τὸ εἰωθὸς ἰππέας τετρακοσίους κατεσχέσαντο, καὶ τοξότας. εἰς τε τὰ πολεμικὰ, εἶπερ ποτε, μάλισα δὲ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο, ξυνεσῶτες, παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν σφῶν ἰδέαν τῆς παρασκευῆς, ναυτικῶν ἀγῶνι· καὶ τούτῳ πρὸς Ἀθηναίους, οἷς τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον αἰεὶ ἐλλίπες ἦν τῆς δοκίσεως τὶ πράξειν. καὶ ἅμα τὰ τῆς τύχης πολλὰ, καὶ ἐν ὀλίγῳ ξυμβάντα παρὰ λόγον αὐτοῖς, ἔκπληξιν μεγίστην παρεῖχε. καὶ ἐδεδίδεσαν μὴ ποτε αὐθις ξυμφορά τις αὐτοῖς περὶ τύχη, οἷα καὶ ἐν τῇ νήσῳ. ἀτολμότεροι δὲ δι' αὐτὸ εἰς τὰς μάχας ἦσαν, καὶ πᾶν ὃ, τι κινήσειαν, ᾧοντο ἀμαρτήσεσθαι, διὰ τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγυον γεγενῆσθαι, ἐκ τῆς πρὶν ἀηθείας τοῦ κακοπραγεῖν.

νες'. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσσιον ὀχλοῦσι τὰ μὲν πολλὰ ἠσύχασαν, ὡς καθ' ἕκαστην φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόδασις, πλήθει τε ἐλάσσους ἕκαστοι ἠγούμενοι εἶναι, καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ· μία δὲ φρουρὰ, ἣπερ καὶ ἠμύνατο περὶ Κορτύταν καὶ Ἀφροδισίαν, τὸν μὲν ὄχλον τῶν ψιλῶν ἐσκεδασμένον ἐφάβησεν ἐπιδρομῇ, τῶν δὲ ὕπλιτῶν δεξαμένων ὑπεχώρησε πάλιν· καὶ ἄνδρες τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι, καὶ ὄπλα ἐλήφθη. τροπαῖόν τε σήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευ-

σαν ἐς Κύθηρα. ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν ἐς Ἐπί-
 δαυρον τὴν Λιμηρᾶν· καὶ δηώσαντες μέρος τὴν τῆς γῆς,
 ἀφικνοῦνται ἐπὶ Θυρέαν, ἣ ἐστὶ μὲν τῆς Κυνοῦρίας γῆς
 καλουμένης, μεθορία δὲ τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς.
 νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδοσαν Λακεδαιμόνιοι Αἰγινήταις
 ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν, διὰ τε τὰς ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι
 γενομένας καὶ τῶν Εἰλώτων τὴν ἐπανάστασιν εὐεργεσίας,
 καὶ ὅτι Ἀθηναίων ὑπακούοντες, ὁμῶς πρὸς τὴν ἐκείνων
 γνώμην αἰεὶ ἕσασαν.

νζ'. Προσπλέοντων οὖν ἔτι τῶν Ἀθηναίων, οἱ Αἰγι-
 νῆται τὸ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσῃ, ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες,
 τεῖχος ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν, ἐν ἣ ὤκουν,
 ἀπεχώρησαν, ἀπέχουσαν σαδίους μάλισα δέκα τῆς θα-
 λάσσης. καὶ αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων Φρουρὰ μία
 τῶν περὶ τὴν χώραν, ἥπερ καὶ ξυνετείχιζε, ξυνεσελθεῖν
 μὲν ἐς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέλησεν, δεομένων τῶν Αἰγινήτων,
 ἀλλ' αὐτοὺς κίνδυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ τεῖχος κατακλείε-
 σθαι. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὰ μετέωρα, ὡς οὐκ ἐνό-
 μιζον ἀξιόμαχοι εἶναι, ἠσύχαζον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Ἀθη-
 ναῖοι κατασχόντες, καὶ χωρήσαντες εὐδὺς πᾶση τῇ
 στρατιᾷ, αἰροῦσι τὴν Θυρέαν. καὶ τὴν τε πόλιν κατέ-
 καυσαν, καὶ τὰ ἐνόητα ἐξεπόρθησαν. τοὺς τε Αἰγινή-
 τας, ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες, ἀφίκοντο
 ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὸν ἄρχοντα, ὃς παρ' αὐτοῖς ἦν
 τῶν Λακεδαιμονίων, Τάνταλον τὸν Πατροκλέους. ἐζω-
 γρητῆ γὰρ τετραμῆνος. ἦγον δὲ τινὰς καὶ ἐκ τῶν Κυ-
 θήρων ἄνδρας ὀλίγους, οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας ἕνεκα με-
 ταστῆσαι. καὶ τούτους μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐβουλεύσαντο
 καταδέσθαι ἐς τὰς νήσους, καὶ τοὺς ἄλλους Κυθηρί-
 οὺς, οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν, φόρον τέσσαρα τάλαντα φέ-
 ρειν· Αἰγινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντας ὅσοι ἐάλωσαν,
 διὰ τὴν προτέραν αἰεὶ ποτε ἔχθραν· Τάνταλον δὲ
 παρὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους
 καταδῆσαι.

νη'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, ἐν Σικελίᾳ Καρναρναίοις
 καὶ Γελώοις ἐκεχειρία γίγνεται πρῶτον πρὸς ἀλλή-
 λους. εἶτα καὶ οἱ ἄλλοι Σικελιωῖται ξυνελθόντες ἐς
 Γέλαν, ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων πρέσβεις ἐς λόγους
 κατέστησαν ἀλλήλοις, εἴπως ξυναλλαγεῖεν· καὶ ἄλλαι

τε πολλὰ γινῶμαι ἐλέγοντο ἐπ' ἀμφοτέρω, διαφερομένων, καὶ ἀξιούντων, ὡς ἕκασοί τι ἐλασσοῦσθαι ἐνόμιζον· καὶ Ἐρμοκράτης ὁ Ἐρμωνος Συρακούσιος, ὅσπερ καὶ ἔπεισε μάλισα αὐτοὺς ἐς τὸ κοινόν, τοιούτους δὴ λόγους εἶπεν.

νδ'. " ΟΥΤΕ πόλεως ὦν ἐλαχίστης, ᾧ Σικελιωταί, τοὺς λόγους ποιήσομαι, οὔτε πονουμένης μάλισα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινόν δὲ τὴν δοκοῦσαν μοι βελτίστην γνώμην εἶναι ἀποφαινόμενος τῇ Σικελία πάσῃ. καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν, ὡς χαλεπὸν, τί ἂν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων ἐν εἰδόσι μακροηγοοίῃ; οὐδεὶς γὰρ οὔτε ἀμαθία ἀναγκάζεται αὐτὸ ὁρᾶν, οὔτε φόβῳ, ἢ οἴηταί τι πλείον σχήσειν, ἀποτρέπεται. ξυμβαίνει δὲ τοῖς μὲν, τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν. οἱ δὲ τοὺς κινδύνους ἐθέλουσιν ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ αὐτίκα τί ἐλασσοῦσθαι· αὐτὰ δὲ ταῦτα εἰ μὴ ἐν καιρῷ τύχοιεν ἐκάτεροι πρῶσσοντες, αἱ παραινέσεις τῶν ξυναλλαγῶν ὠφέλιμοι. ὁ καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι πειδομένοις πλείψου ἂν ἄξιον γένοιτο. τὰ γὰρ ἴδια ἕκασοι εὖ βουλευόμενοι δὴ θέσθαι, τότε πρῶτον ἐπολεμήσαμεν, καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι' ἀντιλογιῶν περιώμεθα καταλλαγήναι· καὶ ἦν ἄρα μὴ προχωρήσῃ ἴσον ἐκάσῳ ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν πολεμήσομεν.

ξ'. " Καίτοι γινῶμαι χρηὴ ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον, εἰ σωφρονοῦμεν, ἢ ξύνουδος ἔσαι, ἀλλ' εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν πάσαν Σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ' Ἀθηναίων, δυνησόμεθα ἔτι διασῶσαι· καὶ διαλλακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγκαιοτέρους περὶ τῶνδε Ἀθηναίους νομίσαι, οἱ δύνανται ἔχοντες μεγίστην τῶν Ἑλλήνων, τὰς τε ἀμαρτίας ἡμῶν τηροῦσιν, ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐνόμῳ ξυμμαχίας, τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ξυμφέρον καδίσανται. πόλεμον γὰρ αἰρομένων ἡμῶν, καὶ ἐπαγομένων αὐτῶν τοὺς ἀνδρας οἱ καὶ τοῖς μὴ επικαλουμένοις αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι, κακῶς τε ἡμᾶς αὐτοὺς ποιοῦντων τέλεσι τοῖς οἰκειοῖς, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα προκοπτόντων ἐκείνοις, εἰκὸς, ὅταν γινῶσιν ἡμᾶς τετραχωμένους, καὶ πλείονί ποτε ζῶλω ἐλθόντας αὐ-

“ τούς, τάδε πάντα πειράσασθαι ὑπὸ σφᾶς ποιεῖ-
 “ σθαι.

ξά. “ Καίτοι τῇ ἑαυτῶν ἐκάσους, εἴ σωφρονοῦμεν,
 “ χρὴ τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτιωμένους μᾶλλον, ἢ
 “ τὰ ἔτοιμα βλάπτοντας, ξυμμάχους τε ἐπάγεσθαι,
 “ καὶ τοὺς κινδύνους πρὸς λαμβάνειν· νομίσαι τε ζᾶσιν
 “ μάλισα φθείρειν τὰς πόλεις, καὶ τὴν Σικελίαν, ἧς
 “ γε οἱ ἔνοικοι ξύμπαντες μὲν ἐπιβουλεύμεθα, κατὰ
 “ πόλεις δὲ διέσαμεν. ἂ χρὴ γνόντας, καὶ ἰδιώτην
 “ ἰδιώτῃ καταλλαγῆναι, καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶ-
 “ σθαι κοινῇ σώζειν τὴν πᾶσαν Σικελίαν. παρῆσαναι
 “ δὲ μηδενὶ ὡς οἱ μὲν Δωριεῖς ἡμῶν, πολέμιοι τοῖς
 “ Ἀθηναίοις, τὸ δὲ Χαλκιδικὸν, τῇ Ἰάδι ξυγγενείᾳ
 “ ἀσφαλές. οὐ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὅτι δίχα πέφυκε τοῦ
 “ ἑτέρου, ἔχθει ἐπίασιν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἀγα-
 “ θῶν ἐφίεμενοι, ἂ κοινῇ κερκτῆμεθα. ἐδήλωσαν δὲ νῦν
 “ ἐν τῇ τοῦ Χαλκιδικικοῦ γένους παρακλήσει. τοῖς γὰρ
 “ οὐδέποτε σφίσι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν προσβοηθήσα-
 “ σιν αὐτοὶ τὸ δίκαιον μᾶλλον τῆς ξυνθήκης προθύμως
 “ παρῆσχοντο. καὶ τοὺς μὲν Ἀθηναίους ταῦτα πλεονε-
 “ κτειν τε καὶ προνοεῖσθαι, πολλὴ ξυγγνώμη· καὶ οὐ
 “ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπα-
 “ κούειν ἐτοιμοτέροις οὔσι. πέφυκε γὰρ τὸ ἀνδρῶπειον
 “ διὰ παντὸς ἄρχειν μὲν τοῦ εἰκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ
 “ τὸ ἐπιόν. ὅσοι δὲ γινώσκοντες αὐτὰ, μὴ ὀρθῶς
 “ προσκοποῦμεν, μηδὲ τοῦτό τις πρὸς βύτατον ἔχει
 “ κρίνας, τὸ κοινῶς φοβερὸν ἅπαντας εὖ θέσθαι,
 “ ἀμαρτάνομεν. τάχις δ' ἂν ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ γέ-
 “ νοιτο εἰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβαίημεν. οὐ γὰρ ἀπὸ
 “ τῆς αὐτῶν ὀσμῶνται Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν
 “ ἐπικαλεσαμένων. καὶ οὕτως οὐ πόλεμος πόλεμος,
 “ εἰρήνη δὲ διαφορὰ ἀπραγμόνως παύονται. οἳ τ'
 “ ἐπὶ κλητοὶ εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες, εὐλόγως ἀπρα-
 “ κτοὶ ἀπίασι.

ξβ'. “ Καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τοσοῦτον
 “ ἀγαθόν, εὖ βουλευομένοις εὐρίσκεται. τὴν δὲ ὑπὸ
 “ πάντων ὁμολογουμένην ἄριστον εἶναι εἰρήνην πῶς οὐ
 “ χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσασθαι; ἢ ὀκοεῖτε, εἴτω
 “ τί ἐστὶν ἀγαθόν, ἢ εἴτω τὰ ἐναντία, οὐχ ἡσυχία μᾶλ-

“ λον, ἢ πόλεμος, τὸ μὲν, παῦσαι ἂν ἐκατέγω, τὸ δὲ
 “ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς τιμὰς καὶ λαμπρότητας ἀκιν-
 “ δυνωτέρας ἔχειν τὴν εἰρήνην· ἄλλα τε ὅσα ἐν μήκει
 “ λόγων ἂν τις διέλθοι, ὥσπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν;
 “ ἅ χρῆ σκεψαμένους μὴ τοὺς ἐμοὺς λόγους ὑπεριδεῖν,
 “ τὴν δὲ αὐτοῦ τινὰ σωτηρίαν μᾶλλον ἀπ’ αὐτῶν προῖ-
 “ δεῖν. καὶ εἴ τις βεβαίως τὴν ἢ τῷ δίκαιῳ ἢ βία πράξειν
 “ οἴεται, τῷ παρ’ ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω,
 “ γνοὺς ὅτι πλείους ἤδη καὶ τιμωρίαις μετιόντες τοὺς
 “ ἀδικοῦντας, καὶ ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει τινὶ πλεον-
 “ εκτήσιν, οἱ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο, ἀλλ’ οὐδ’
 “ ἐσώθησαν, τοῖς δ’ ἀντὶ τοῦ πλεον ἔχειν, προσκα-
 “ ταλιπεῖν τὰ αὐτῶν ξυνέβη. τιμωρία γὰρ οὐκ εὐ-
 “ τυχεῖ δίκαιως ὅτι καὶ ἀδικεῖται, οὐδὲ ἰσχύς βέ-
 “ βαιον, διότι καὶ εὐελπι. τὸ δὲ ἀσάδμητον τοῦ μέλ-
 “ λοντος ὡς ἐπιπλεῖσον κρατεῖ· πάντων τε σφαλερώ-
 “ τατον ὄν, ὅμως καὶ χρησιμώτατον φαίνεται. ἐξ
 “ ἴσου γὰρ δεδιότες, προμηθεῖα μᾶλλον ἐπ’ ἀλλήλους
 “ ἐρχόμεθα.

ξγ’. “ Καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ ἀτέ-
 “ κμαρτον δέος, καὶ διὰ τὸ ἤδη φοβεροῦς παρόντας Ἀ-
 “ θηναίους κατ’ ἀμφοτέρω ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ ἐλλιπεῖς
 “ τῆς γνώμης, ὧν ἕκασός τις ἀτήρημεν πράξειν ταῖς
 “ κωλύμαις ταύταις ἰκανῶς νομίσαντες εἰρχθῆναι,
 “ τοὺς ἐφεσῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώρας ἀποπέμ-
 “ πωμεν· καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν ἐς αἰδῖον ξυμβῶμεν·
 “ εἰ δὲ μὴ, χρόνον ὡς πλείσον σπείσάμενοι, τὰς ἰδίας
 “ διαφορὰς ἐς αὔθις ἀναβαλώμεθα. τὸ ξύμπαν τε δὴ,
 “ γνῶμεν, πειθόμενοι μὲν ἐμοί, πόλιν ἔξοντες ἕκασος
 “ ἐλευθέραν, ἀφ’ ἧς αὐτοκράτορες ὄντες, τὸν εὖ καὶ
 “ κακῶς δεῶντα ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμυνοῦμεθα· ἣν δὲ ἀπι-
 “ σήσαντες, ἄλλοις ὑπακούσωμεν, οὐ περὶ τοῦ τιμωρή-
 “ σασθαί τινα, ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν, φίλοι μὲν
 “ ἂν τοῖς ἐχθρίοις, διάφοροι δὲ οἷς οὐ χεῖρ, κατ’ ἀνάγκην
 “ γιγνώμεθα.

ξδ’. “ Καὶ ἐγὼ μὲν, ἅπερ καὶ ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν
 “ τε μεγίστην παρσέχόμενος, καὶ ἐπιὼν τῷ μᾶλλον, ἢ
 “ ἀμυνομένους, ἀξιῶ προειδομένους αὐτῶν ξυγχωρεῖν,
 “ καὶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς δεῶν ὡς ἐαυτούς

“ τὰ πλείω βλάπτεσθαι, μηδὲ μωρία φιλονεικῶν ἡγεῖ-
 “ σθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτως εἶναι,
 “ καὶ ἧς οὐκ ἄρχω τύχης, ἀλλ’ ὅσον εἰκὸς ἦσσᾶσθαι.
 “ καὶ τοὺς ἄλλους δικαίῳ ταυτὸ μοι ποιῆσαι ὑφ’ ὑμῶν
 “ αὐτῶν, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο παθεῖν.
 “ οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν οἰκείους οἰκείων ἦσσᾶσθαι, ἢ
 “ Δωριέα τινὰ, Δωριέως, ἢ Χαλκιδέα, τῶν ξυγγενῶν·
 “ τὸ δὲ ξύμπαν, γείτονας ὄντας, καὶ ξυνοίκους μιᾶς
 “ χώρας, καὶ περιρρύτου, καὶ ἕνομα ἐν κεκλημένους
 “ Σικελιώτας· οἱ πολεμήσομέν τε, οἶμαι, ὅταν ξυμβῆ,
 “ καὶ ξυγχωρησόμεθά γε πάλιν καθ’ ἡμᾶς αὐτοὺς,
 “ λόγοις κοινοῖς χρώμενοι. τοὺς δὲ ἄλλοφύλους ἐπελ-
 “ θόντας ἀδρόοι, ἢν σωφρονῶμεν, ἀμυνοῦμεθα, εἴπερ
 “ καὶ καθ’ ἐκάσους βλαπτόμενοι, ξύμπαντες κινδυνεύ-
 “ ομεν· ξυμμάχους δὲ οὐδέποτε τολοῖπὸν ἐπαξόμεθα,
 “ οὐδὲ διαλλακτάς. τάδε γὰρ ποιούντες, ἐν τε τῷ παρ-
 “ ὄντι δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ σερήσομεν τὴν Σικελίαν, Ἀθη-
 “ ναίων τε ἀπαλλαγῆναι, καὶ οἰκείου πολέμου. καὶ ἐς
 “ τὸ ἔπειτα, καθ’ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέρων νεμούμεθα
 “ καὶ ὑπὸ ἄλλων ἦσσον ἐπιβουλεομένην.”

ξε'. Τοιαῦτα τοῦ Ἐρμοκράτους εἰπόντος, πειθόμενοι
 οἱ Σικελιώται, αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνηέχθη-
 σαν γνώμη, ὥς ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ πολέμου, ἔχοντες
 ἂ ἕκασοι ἔχουσι· τοῖς δὲ Καμαριναίοις Μοργαντίνην
 εἶναι, ἀργύριον τακτὸν τοῖς Συρακουσίοις ἀποδοῦσιν. οἱ
 δὲ τῶν Ἀθηναίων ξύμμαχοι, παρακαλέσαντες αὐτῶν
 τοὺς ἐν τέλει ὄντας, εἶπεν ὅτι ξυμβήσονται, καὶ αἱ
 σπονδαὶ ἔσονται καὶ κείνοις καιαί. ἐπαινεσάντων δὲ αὐ-
 τῶν, ἐποιούντο τὴν ὁμολογίαν. καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθη-
 ναίων ἀπέπλευσαν μετὰ ταῦτα ἐκ Σικελίας. ἐλθόντας
 δὲ τοὺς στρατηγούς οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι, τοὺς μὲν,
 φυγῇ ἐξημίωσαν, Πυθόδωρον καὶ Σοφοκλέα· τὸν δὲ
 τρίτον Εὐρυμέδοντα χεῖρα ἐπράξαντο· ὥς, ἐξὸν αὐ-
 τοῖς τὰ ἐν Σικελίᾳ κατασρέψασθαι, δώροις πεισθέντες
 ἀποχωρήσειαν. οὕτω τῇ παρουσίᾳ, εὐτυχία χρώμενοι,
 ἠξίουσαν σφίσι μηδὲν ἐναντιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατὰ
 ἐν ἴσῳ καὶ τὰ ἀπορώτερα μεγάλῃ τε ὁμοίως καὶ ἐνδεε-
 σέρα παρασκευῇ κατεργάζεσθαι. αἰτία δ’ ἦν ἡ παρὰ

λόγον τῶν πλειόνων εὐπραγία, αὐτοῖς ὑποτιθεῖσα ἰσχὺς τῆς ἐλπίδος.

Ξς'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρος, Μεγαρεῖς οἱ ἐν τῇ πόλει, πιεζόμενοι ὑπὸ τε Ἀθηναίων, τῷ πολέμῳ αἰεὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον δις ἐσβαλλόντων πανστρατιᾶ ἐς τὴν χώραν, καὶ ὑπὸ τῶν σφετέρων φυγάδων τῶν ἐκ Πηγῶν, οἱ σασιασάντων, ἐκπεσόντες ὑπὸ τοῦ πλήθους, χαλεποὶ ἦσαν λησεύοντες, ἐποιοῦντο λόγους ἐν ἀλλήλοις ὡς χρὴ δεξαμένους τοὺς φεύγοντας, μὴ ἀμφοτέρωθεν τὴν πόλιν φθείρειν. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἕξω, τὸν θροῦν αἰσθόμενοι, φανερώς μᾶλλον ἢ πρότερον καὶ αὐτοὶ ἠξίουσαν τούτου τοῦ λόγου ἔχουσιν. γνόντες δὲ οἱ τοῦ δήμου προσάται οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποιοῦνται λόγους δεισαντες πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγούς, Ἴπποκράτην τε τὸν Ἀρίφρονος, καὶ Δημοσθένην τὸν Ἀλκισθέου, βουλόμενοι ἐνδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ νομίζοντες ἐλάσσω σφίσι τὸν κίνδυνον ἢ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ σφῶν κατελθεῖν. ξυνέβησάν τε πρῶτα μὲν, τὰ μακρὰ τεῖχη ἐλεῖν Ἀθηναίους, (ἦν δὲ σαδίων μάλις αὐτῶν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Νίσαιαν τὸν λιμένα αὐτῶν,) ὅπως μὴ ἐπιβοηθήσωσιν ἐκ τῆς Νισαίας οἱ Πελοποννήσιοι, ἐν ᾗ αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουσαν, βεβαιότητος ἕνεκα τῶν Μεγάρων· ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω πόλιν πειραῖσθαι ἐνδοῦναι· ῥᾶον δ' ἤδη ἔμελλον προσχωρήσειν, τούτου γεγενημένου.

Ξζ'. Οἱ οὖν Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἀπὸ τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων παρεσκευάσθησαν ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς Μινώαν τὴν Μεγαρέων νῆσον ὑπλίταις ἕξακοσίοις, ὧν Ἴπποκράτης ἦρχεν, ἐν ὀρύγματι ἐκαθέζοντο ὄθεν ἐπλίνθουσαν τὰ τεῖχη, καὶ ἀπειχεν οὐ πολὺ. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ, Πλαταιῆς τε ψιλοὶ, καὶ ἕτεροι περίπολοι ἐνηῆρευσαν ἐς τὸν Ἐνυάλιον, ὃ ἐστὶν ἕλασσον ἄπωθεν. καὶ ἤσθετο οὐδεὶς, εἰ μὴ οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπειδὴ ἕως ἔμελλε γίνεσθαι, οἱ προδιδόντες τῶν Μεγαρέων οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν· ἀκάτιον ἀμφηρικόν, ὡς λησταί, ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἀνοιξιν τῶν πυλῶν, εἰώθεσαν ἐπὶ ἀμάξῃ, περὶ τὸν ἄρχοντα,

διὰ τῆς τάφρου κατακομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκπλεῖν. καὶ πρὶν ἡμέραν εἶναι, πάλιν αὐτὸ τῇ ἀμάξῃ κομίσαντες ἐς τὸ τεῖχος, κατὰ τὰς πύλας ἐσῆγον, ὅπως τοῖς ἐκ τῆς Μινώας Ἀθηναίοις ἀφανῆς δὴ εἴη ἢ φυλακῇ, μὴ ὄντος ἐν τῷ λιμένι πλοίου Φανεροῦ μηδενός. καὶ τότε πρὸς ταῖς πύλαις ἦν ἤδη ἡ ἀμάξα. καὶ ἀνοιχθεῖσων κατὰ τὸ εἰωθός, ὡς τῷ ἀκατίῳ, οἱ Ἀθηναῖοι (ἐγίγνετο γὰρ ἀπὸ ξυνομήματος τὸ τοιοῦτον) ἰδόντες, ἔβηον ὁρόμῳ ἐκ τῆς ἐνέδρας, βουλόμενοι φθάσαι πρὶν ξυγκλεισθῆναι πάλιν τὰς πύλας. [καὶ] ἕως ἔτι ἡ ἀμάξα ἐν αὐταῖς ἦν, κώλυμα οὔσα προσθεῖναι, καὶ αὐτοὶ ἅμα καὶ οἱ ξυμπράσσοντες Μεγαρεῖς τοὺς κατὰ πύλας φύλακας κτείνουσι. καὶ πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην Πλαταιῆς τε καὶ περιπόλοι ἐσέδραμον, οὗ νῦν τὸ τροπαῖόν ἐστι, καὶ εὐδὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν (ἦσθοντο γὰρ οἱ ἐγγύτατα Πελοποννήσιοι) μαχόμενοι τοὺς προσβοηθοῦντας οἱ Πλαταιῆς ἐκράτησαν, καὶ τοῖς τῶν Ἀθηναίων ὀπλίταις ἐπιφερομένοις βεβαίους τὰς πύλας παρέσχον.

ξή. Ἐπειτα δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἤδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς γιγνόμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι φρουροὶ, τὸ μὲν πρῶτον ἀντισχόντες ἡμύνοντο ὀλίγοι, καὶ ἀπέθανον τινὲς αὐτῶν· οἱ δὲ πλείους ἐς φυγὴν κατέστησαν, φοβηθέντες ἐν νυκτί τε πολεμίων προσπεπτωκότων, καὶ τῶν προδιδόντων Μεγαρέων ἀντιμαχομένων, νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶς Μεγαρέας προεδωκένχι. ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν τῶν Ἀθηναίων κήρυκα ἀφ' ἑαυτῆ γνώμης κηρύξαι, τὸν βουλούμενον εἶναι Μεγαρέων μετὰ Ἀθηναίων θησόμενον τὰ ὄπλα. οἱ δ' ὡς ἤκουσαν, ἐκέτι ἀνεμνον, ἀλλὰ τῷ ὄντι νομίσαντες κοινή πολεμεῖσθαι, κατέφυγον ἐς τὴν Νίσαιαν. ἅμα δὲ ἐφ' ἐαλωκότων ἤδη τῶν τειχῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Μεγαρέων θορυβουμένων, οἱ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πρᾶξαντες, καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν, πλῆθος ὁ ξυνήδει, ἔφασαν χεῖναι ἀνοίγειν τὰς πύλας, καὶ ἐπεξίεναι ἐς μάχην. ξυνέκσιτο δὲ αὐτοῖς, τῶν πυλῶν ἀνοιχθεῖσων, ἐσπίπτειν τὸς Ἀθηναίους· αὐτοὶ δὲ διαδήλοι ἔμελλον ἔσεσθαι. λίπα γὰρ ἀλείψεσθαι, ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφάλεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον ἐγίγνετο τῆς ἀνοίξεως. καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς Ἐλευσίνας κατὰ τὸ

ξυγκείμενον τετρακισχίλιοι ὀπλίται τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἵππεῖς ἑξακόσιοι, οἱ τὴν νύκτα πορευόμενοι, παρήσαν. ἀθλημιμένων δὲ αὐτῶν, καὶ ὄντων ἤδη περὶ τὰς πύλας, καταγορεύει τις ξυνειδῶς τοῖς ἑτέροις τὸ ἐπιβουλευμα· καὶ οἱ ξυσραφέντες, ἀδρόοι ἦλθον, καὶ οὐκ ἔφασαν χρῆναι οὔτε ἐπεξιέναι, (οὐδὲ γὰρ πρότερόν ποω τούτο, ἰσχύοντες μᾶλλον, τολμηῆσαι,) οὔτε ἐς κίνδυνον φανερόν τὴν πόλιν καταγαγεῖν. εἴτε μὴ πείσεται τις, αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσσεσθαι. ἐδήλουν δὲ οὐδὲν ὅτι ἴσασι τὰ πρᾶσσόμενα, ἀλλ' ὡς τὰ βέλτισα βουλευόντες, ἰσχυρίζοντο, καὶ ἅμα περὶ τὰς πύλας παρεμένον φυλάσσοντες. ὥσε οὐκ ἐγένετο τοῖς ἐπιβουλεύουσι πρᾶξαι ὃ ἔμελλον.

ξϛ'. Γινόντες δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ὅτι ἐναντίωμά τι ἐγένετο, καὶ τὴν πόλιν βία οὐχ οἰοί τε ἔσονται λαβεῖν, τὴν Νισαίαν εὐθύς περιετείχιζον. νομίζοντες, εἰ πρὶν ἐπιβοηθῆσαι τινὰς, ἐξέλοιεν, θάσσον ἂν καὶ τὰ Μέγαρα προσχωρῆσαι. παρεγένετο δὲ σίδηρός τε ἐκ τῶν Ἀθηναίων ταχύ, καὶ λιθουργοὶ, καὶ τᾶλλα ἐπιτήδεια. ἀρξάμενοι δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ὃ εἶχον, καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας, ἀπ' ἐκείνου ἐκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τῆς Νισαίας, τάφρον τε καὶ τείχη διελομένη ἢ στρατιὰ, ἐκ τε τῆ προασείου λίθοις καὶ πλίνθοις χρώμενοι, καὶ κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ ὕλην, ἀπεσαύρουσαν εἴπη δέοιτό τι· καὶ αἱ οἰκίαι τοῦ προασείου ἐπάληξαι λαμβάνουσαι, αὐταὶ ὑπῆρχον ἔρουμα. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο· τῇ δ' ὑπεραία περὶ δειλὴν τὸ τεῖχος ὀσονοῦκ ἀπετετέλεστο, καὶ οἱ ἐν τῇ Νισαίᾳ δεισαντες, σίτου τε ἀπορία, (ἐφ' ἡμέραν γὰρ ἐκ τῆς ἄνω πόλεως ἐχρῶντο,) καὶ τῶν Πελοποννησίων ἐ νομίζοντες ταχύ ἐπιβοηθῆσειν, τοὺς τε Μεγαρέας πολεμίους ἡγούμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ῥητοῦ μὲν ἕκαστον ἀργυρίου ἀπολυθῆναι, ὅπλα παραδόντας, τοῖς τε Λακεδαιμονίοις, τῶν τε ἄρχοντι, καὶ εἴτις ἄλλος ἐνῆν, χρῆσθαι Ἀθηναίους ὅ, τι ἂν βούλωνται. ἐπὶ τούτοις ὁμολογήσαντες ἐξῆλθον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τείχη ἀπορρήξαντες ἀπὸ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως, καὶ τὴν Νισαίαν παραλαβόντες, τᾶλλα παρεσκευάζοντο.

ο'. Βρασιῖδας δὲ ὁ Τέλλιδος Λακεδαιμόνιος κατὰ

πρῶτον τὸν χρόνον ἐτύγγανε περὶ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ὧν, ἐπὶ Θράκης στρατιὰν παρασκευαζόμενος. καὶ ὡς ἤσθετο τῶν τειχῶν τὴν ἄλωσιν, δείσας περὶ τε τοῖς ἐν τῇ Νισαίᾳ Πελοποννησίοις, καὶ μὴ τὰ Μέγαρα ληφθῆναι, πέμπει ἕς τε τοὺς Βοιωτοὺς, κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾶ ἀπαντῆσαι ἐπὶ Τριποδίσκου (ἕσι δὲ κώμη τῆς Μεγαρίδος ὄνομα τοῦτο ἔχουσα, ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Γερανείᾳ)· καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους μὲν καὶ δισχιλίους Κορινθίων ὀπλίτας, Φλιασίων δὲ τετρακοσίους, Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους, καὶ τοὺς μεθ' αὐτοῦ, ὅσοι ἤδη ξυνηλεγμένοι ἦσαν· οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι ἀνάλωτον. ὡς δὲ ἐπύθετο, (ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ τὸν Τριποδίσκον ἐξελθῶν,) ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ, πρὶν ἔκπυτος γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν Μεγαρέων πόλει, λαθῶν τοὺς Ἀθηναίους ὄντας περὶ τὴν θάλασσαν· βουλόμενος μὲν τῷ λόγῳ, καὶ ἅμα, εἰ δύναίτο, ἔργῳ τῆς Νισαίας πειράσασθαι· τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν Μεγαρέων πόλιν εἰσελθῶν βεβαιώσασθαι. καὶ ἠξίου δέξασθαι σφᾶς, λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν Νίσαιαν.

οα΄. Αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων γάσεις φοβούμεναι, οἱ μὲν, μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσιν ἐσαγαγῶν, αὐτοὺς ἐκβάλλη, οἱ δὲ, μὴ αὐτὸ τοῦτο ὃ δῆμος δείσας ἐπίδηται σφίσι, καὶ ἡ πόλις ἐν μάχῃ καθ' αὐτὴν οὔσα, ἐγγυὺς ἐφεδρευόντων Ἀθηναίων ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀμφοτέροις ἐδόκει ἡσυχάσασθαι τὸ μέλλον περιιδεῖν. ἦλπιζον γὰρ καὶ μάχην ἐκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν προσεθηθησάντων· καὶ οὕτω σφίσιν ἀσφαλές ἐργῶς ἔχειν, ὅστις εἴη εὖνους κρατήσασθαι προσχωρήσαι. ὃ δὲ Βρασιίδας, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀνεχώρησε πάλιν ἕς τὸ ἄλλο στρατεύμα.

οβ΄. Ἄμα δὲ τῇ ἕω οἱ Βοιωτοὶ παρήσαν, διανεννημένοι μὲν, καὶ πρὶν Βρασιίδα πᾶσαι, βοηθεῖν ἐπὶ τὰ Μέγαρα, ὡς οὐκ ἀλλοτριῶν ὄντος τοῦ κινδύνου, καὶ ἦδη ὄντες πανστρατιᾶ Πλαταιᾶσιν. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλὰ μᾶλλον ἐρρώσθησαν. καὶ ἀποσειλάντες, διακοσίους καὶ δισχιλίους ὀπλίτας, καὶ ἰππέας ἑξακοσίους, τοῖς πλείοσιν ἀπῆλθον πάλιν. παρόντος δὲ ἦδη ξύμπαντος τῆ στρατεύματος ὀπλιτῶν οὐκ ἔλασσαν

ἑξακισχιλίων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τῶν μὲν ὑπλιτῶν περὶ τε τὴν Νίσαιαν ὄντων καὶ τὴν θάλασσαν ἐν τάξει, τῶν δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκεδασμένων, οἱ ἵππεῖς οἱ τῶν Βοιωτῶν ἀπροσδοκῆτοῖς ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς, ἔτρεψαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἐν γὰρ τῷ προτοῦ οὐδεμία βοήθειά πω τοῖς Μεγαρεῦσιν οὐδαμῶθεν ἐπῆλθεν. ἀντεπεξεδάσαντες δὲ καὶ οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐς χεῖρας ἤεσαν. καὶ ἐγένετο ἵππομαχία ἐπιπολὺ, ἐν ἧ ἄξιουσιν ἑκάτεροι οὐχ ἤσους γενέσθαι. τὸν μὲν γὰρ ἵππαρχον τῶν Βοιωτῶν, καὶ ἄλλους τινὰς οὐ πολλοὺς, πρὸς αὐτὴν τὴν Νίσαιαν προσεδάσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀποκτείναντες, ἐσκύλευσαν· καὶ τῶν τε νεκρῶν τούτων κρατήσαντες, ὑποσπόνδους ἀπέδωκαν, καὶ τροπαῖον ἔστησαν. οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν, ἀλλ' οἱ μὲν Βοιωτοὶ, πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, οἱ δὲ, ἐπὶ τὴν Νίσαιαν.

ογ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, Βρασίδης καὶ τὸ στρατεύμα ἐχώρουν ἐγγυτέρω τῆς θαλάσσης καὶ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως· καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον, παραταξάμενοι, ἠσύχαζον, οἰόμενοι σφίσι ἐπιέναι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς Μεγαρέας ἐπιστάμενοι περιορισμένους ὀποτέρων ἢ νίκη ἔσαι. καλῶς δὲ ἐνόμιζον σφίσι ἀμφοτέρα ἔχειν, ἅμα μὲν, τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους, μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἐκόντας ἄρξαι. ἐπειδὴ γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν ἔτοιμοι ὄντες ἀμύνεσθαι, καὶ αὐτοῖς ὥσπερ ἀκονιτὶ δικαίως ἂν τὴν νίκην τίθεσθαι. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Μεγαρέας ὀρθῶς ξυμβαίνειν. εἰ μὲν γὰρ μὴ ἄφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίνεσθαι σφίσι, ἀλλὰ σαφῶς ἂν, ὥσπερ ἠσθηθέντων, στραθῆναι εὐθύς τῆς πόλεως. νῦν δὲ καὶ τυχεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίους μὴ βουληθέντας ἀγωνίζεσθαι, ὥςτε ἀμαχητὶ ἂν περιγενέσθαι αὐτοῖς ὧν ἕνεκα ἤλθον. ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ Μεγαρεῖς, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν παρὰ τὰ μακρὰ τείχη ἐξελθόντες, ἠσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ μὴ ἐπιόντων, λογιζόμενοι καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς προσεκεχωρήκει ἄρξασιν μάχης πρὸς πλείονας αὐτῶν, ἢ λαβεῖν νικήσαντας Μέγαρα, ἢ σφαλέντας, τῷ βελτίστῳ τοῦ ὀπλιτικοῦ βλαφθῆναι. τοῖς δὲ

ξυμπάσης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων μέρος ἕκασον κινδυνεύειν, εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν. χρόνον δὲ ἐπισχόντες, καὶ ὡς οὐδὲν ἄφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Νίσαιαν, καὶ αὐτίς οἱ Πελοποννήσιοι ὄθεν [περ] ὠρμήθησαν.

οδ'. Οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδα αὐτῷ καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων ἄρχουσιν οἱ τῶν φευγόντων φίλοι Μεγαρήϊς, ὡς ἐπικρατήσαντι, καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐκέτι ἐθελησάντων μάχεσθαι, θαρσοῦντες μᾶλλον, ἀνοιγούσι τε τὰς πύλας, καὶ δεξάμενοι, καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πρᾶξάντων, ἐς λόγους ἔρχονται. καὶ ὕσερον ὁ μὲν, διαλυθέντων τῶν ξυμμάχων κατὰ πόλεις, ἐπανελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον, τὴν ἐπὶ Θράκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵνα περ καὶ τοποῦτον ὄρμητο· οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει Μεγαρήϊς, ἀποχωρησάντων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπ' αἴκου, ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάλις α μετέσχον, εἰδότες ὅτι ὤφθησαν, εὐθύς ὑπεξῆλθον. οἱ δὲ ἄλλοι, κοινολογησάμενοι τοῖς τῶν φευγόντων φίλοις, κατάγουσι τοὺς ἐκ Πηγῶν, ὀρκώσαντες πῖρισι μεγάλαις μῆδὲν μνησικακήσειν, βουλευσείν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄριστα. οἱ δὲ, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο, καὶ ἐξέτασιν ὄπλων ἐποίησαντο, διασήσαντες τοὺς λόχους, ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν καὶ οἱ ἐδόκουν μάλις ξυπραῖσαι τὰ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἀνδρας ὡς ἑκατὸν καὶ τούτων πῆρ ἀναγκάσαντες τὸν δῆμον ψῆφον φανεράν διενεγκεῖν, ὡς κατεγνώσθησαν, ἔκτειναν· καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν ταμάλις κατέστησαν τὴν πόλιν. καὶ πλεῖστον δὴ χρόνον αὕτη ὑπ' ἐλαχίστων νεμομένη ἐκ σάσεως μετάσασις ξυνέμεινε.

οε'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, τῆς Ἀντάνδρου ὑπὸ τῶν Μιτυληναίων, ὡσπερ διενουῶντο, μελλούσης κατασκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων στρατηγὸς, Δημόδοκος καὶ Ἀρισειδῆς, ὄντες περὶ Ἑλλήσποντον (ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος δέκα ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον ἐσεπεπλεύκει), ὡς ἤσθάνοντο τὴν παρασκευὴν τοῦ χωρίου, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δεῖν ὄν εἶναι μὴ ὡσπερ τὰ Ἄναια ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται, ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν Σαμίων κατασάντες, τοὺς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν ἐς τὰ

ναυτικά, κυβερνήτας πέμποντες, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίσασαν, καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο. οὕτω δὴ ξυναγείραντες ἀπὸ τῶν ξυμμάχων στρατιάν, καὶ πλεύσαντες, μάχῃ τε νικήσαντες τοὺς ἐκ τῆς Ἀντάνδρου ἐπεξελθόντας, ἀναλαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν Πόντον ἐσπλεύσας Λάμαχος, ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι ὀρμίσας ἐς τὸν Κάληκα ποταμὸν, ἀπόλλυσι τὰς ναῦς, ὕδατος ἀνωθεν γενομένου, καὶ κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ρεύματος. αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατιὰ περὶ διὰ Βιδυνῶν Θρακῶν, (οἳ εἰσι πέραν ἐν τῇ Ἀσίᾳ) ἀφικνεῖται ἐς Χαλκηδόνα, τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου, Μεγαρέων ἀποικίαν.

οἱ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει καὶ Δημοσθένης Ἀθηναίων στρατηγὸς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Ναυπακτον, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγαρίδος ἀναχώρησιν, τῷ γὰρ Ἴπποκράτει καὶ ἐκείνῳ τὰ Βοιωτῖα πράγματα ἀπὸ τινῶν ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράσσετο, βουλομένων μεταστῆσαι τὸν κόσμον, καὶ ἐς δημοκρατίαν, ὥσπερ οἱ Ἀθηναῖοι, τρέψαι. καὶ Πτοιοδώρου μάλισ' ἀνδρὸς φυγάδος ἐκ Θηβῶν ἐσηγουμένου, τάδε αὐτοῖς παρεσκευάσθη. Σίφας μὲν ἔμελλον τινες παραδώσειν. αἱ δὲ Σίφαι, εἰσὶ τῆς Θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ Κρησαίῳ κόλπῳ ἐπιθαλασσίδιοι. Χαιρώνειαν δὲ (ἣ ἐς Ὀρχομενὸν τὸν Μινυεῖον πρότερον καλούμενον, νῦν δὲ Βοιωτεῖον, ξυντελεῖ) ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδουσαν. καὶ οἱ Ὀρχομενίων φυγάδες ξυνέπρασσον ταμάλισα, καὶ ἀνδρας ἐμισθοῦντο ἐκ Πελοποννήσου. ἔσι δὲ ἡ Χαιρώνεια ἔσχατον τῆς Βοιωτίας, πρὸς τῇ Φανότιδι τῆς Φωκίδος καὶ Φωκίων μετεῖχόν τινες. τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἔδει Δήλιον καταλαβεῖν, τὸ ἐν τῇ Ταναγραίᾳ πρὸς Εὐβοίαν τετραμμένον Ἀπόλλωνος ἱερόν. ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ γίνεσθαι, ὅπως μὴ ξυμβοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δήλιον οἱ Βοιωτοὶ ἀδρόοι, ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι κινούμενοι. καὶ εἰ κατορθοῖτο ἡ περὶ αὐτὰ, καὶ τὸ Δήλιον τειχισθεῖν, ῥαδίως ἤλπιζον, εἰ καὶ μὴ παραυτίκα νεωτερίζοι τὴν τῶν κατὰ τὰς πολιτείαις τοῖς Βοιωτοῖς, ἐχρημένων τούτων τῶν χωρίων, καὶ ληγευομένης τῆς γῆς, καὶ οὐσης ἕκαστοις διὰ βραχέος, ἀποσροφῆς, οὐ μενεῖν κατὰ χύσαν τὰ πράγματα, ἀλλὰ χρόνῳ, τῶν

Ἀθηναίων μὲν προσιόντων τοῖς ἀφεςηκόσι, τοῖς δὲ οὐκ οὕσης ἀδρύας τῆς δυνάμεως καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτήδειον. ἢ μὲν οὖν ἐπιβουλή, τοιαύτη παρασκευάζετο.

οζ'. Ὁ δὲ Ἴπποκράτης, αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως δύναμιν ἔχων, ὁπότε καιρὸς εἶη, ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτούς· τὸν δὲ Δημοσθένην προαπέσειλε ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἐς τὴν Ναύπακτον, ὅπως ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν συλλέξας Ἀκαρνάνων τε καὶ τῶν ἄλλων συμμαχων, πλείοι ἐπὶ τὰς Σίφας, ὡς προσοδοθησομένης. ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἶρητο ἢ ἔδει ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἀφικόμενος, Οἰνιάδας δὲ ὑπὸ τε Ἀκαρνάνων πάντων κατηναγκασμένους καταλαβὼν ἐς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν, καὶ αὐτὸς ἀναστήσας τὸ συμμαχικὸν τὸ ἐκείνη πᾶν, ἐπὶ Σαλόνθιον καὶ Ἀγραίους στρατεύσας πρῶτον, καὶ προσποιησάμενος τᾶλλα, ἠτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅταν δέη, ἀπαντησόμενος.

οη'. Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορευόμενος ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὀπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Τραχίνι, καὶ προπέμφαντος αὐτοῦ ἀγγελοῦ ἐς Φάρσαλον παρὰ τοὺς ἐπιτηδέιους, ἀξιοῦντος διάγειν ἑαυτὸν καὶ τὴν στρατιάν, ἦλθον ἐς Μελιτιάν τῆς Ἀχαΐας Πάναιρός τε καὶ Δῶρος, καὶ Ἴππολοχίδας, καὶ Τορύλαος, καὶ Στρόφακος πρόξενος ὢν Χαλκιδῆων, τότε δὴ ἐπορεύετο. ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι Θεσσαλῶν αὐτὸν καὶ ἐκ Λαρίσσης Νικουίδας Περδίκκα ἐπιτηδεῖος ὢν. τὴν γὰρ Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὐπορον ἦν διίεναι ἀνευ ἀγωγῶ, καὶ μετὰ ὄπλων γε δὴ. καὶ τοῖς πᾶσι γε ὁμοίως Ἕλλησιν ὑποπτον καδερῆκει τὴν τῶν πέλους μὴ πείσαντας διίεναι. τοῖς τε Ἀθηναίοις αἰεὶ ποτε τὸ πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν εὖνουν ὑπῆρχεν. ὥς εἰ μὴ δυναστεία μᾶλλον ἢ ἰσονομία ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοὶ, οὐκ αἶ ποτε προῆλθεν. ἐπεὶ καὶ τότε πορευομένῳ αὐτῷ ἀπαντήσαντες ἄλλοι τῶν τάναντία τούτοις βουλαμένων ἐπὶ τῷ Ἐνιπέῳ ποταμῷ, ἐκόλυον, καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν ἀνευ τῆ πάντων κοινῶ πορευόμενον. οἱ δὲ ἄγοντες, ἔτε ἀκόντων ἔφασαν διάξειν, αἰφνιδίον τε παραγεγόμενον ξένοι

ὄντες κομίζειν. ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Βρασιίδαο τῇ Θεσσαλῶν γῆ καὶ αὐτοῖς φίλος ὦν ἰέναι, καὶ Ἀθηναίοις πολεμίοις οὕσι, καὶ οὐκ ἐκείνοις ὄπλα ἐπιφέρειν. Θεσσαλοῖς τε οὐκ εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὖσαν, ὥς τε τῇ ἀλλήλων γῆ μὴ χρῆσθαι. νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων οὐκ ἂν προελθεῖν· οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι. οὐ μέντοι ἀξιοῦν γε εἶργεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ἀκούσαντες ταῦτα, ἀπῆλθον· ὁ δὲ, κελευόντων τῶν ἀγωγῶν, πρὶν τι πλεόν ξυζηῆναι τὸ κωλύσον, ἐχώρει οὐδὲν ἐπισχῶν ὁρόμῳ. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ἣ ἐκ τῆς Μελιτίας ἀφώμνησεν, ἐς Φάρσαλόν τε ἐτέλεσε, καὶ ἐς στρατοπέδευσατο ἐπὶ τῷ Ἀπιδανῷ ποταμῷ. ἐκεῖθεν δὲ, ἐς Φάκιον· καὶ ἐξ αὐτοῦ, ἐς Περαιδίαν. ἀπὸ δὲ τούτου ἤδη μὲν τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ πάλιν ἀπῆλθον· οἱ δὲ Περαιβοὶ, αὐτῶν ὑπήκοοι ὄντες Θεσσαλῶν, κατέστησαν αὐτὸν ἐς Δῖον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς, ὁ ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ Μακεδονίας πρὸς Θεσσαλοὺς πόλισμα κεῖται.

οθ'. Τούτῳ τῷ τρόπῳ Βρασιίδαο Θεσσαλίαν φθάσας διέδραμε, πρὶν τίνα κωλύειν παρασκευάσασθαι. καὶ ἀφίκετο ὡς Περδίκκων, καὶ ἐς τὴν Χαλκιδικήν. ἐκ γὰρ τῆς Πελοποννήσου, ὡς τὰ τῶν Ἀθηναίων εὐτύχει, δέισαντες οἱ τε ἐπὶ Θράκης ἀφεσῶτες Ἀθηναίων, καὶ Περδίκκας, ἐξήγαγον τὸν στρατόν. οἱ μὲν Χαλκιδιεῖς, νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς πρῶτον ὁρμήσειν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἅμα αἱ πλησιόχωροι πόλεις αὐτῶν, αἱ οὐκ ἀφεσηκυῖαι, ξυνεπῆγον κρούφα. Περδίκκας δὲ, πολέμιος μὲν ἔκ ὧν ἐκ τῶ φανερῶ, φοβούμενος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ παλαιὰ διάφορα τῶν Ἀθηναίων, καὶ μάλισα βουλομένος Ἀρριφαῖον τὸν Λυγκησῶν βασιλέα παρασῆσασθαι. ξυνέβη δὲ αὐτοῖς, ὥς τε ῥᾶον ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατόν ἐξαγαγεῖν, ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῷ παρόντι κακοπραγία.

π'. Τῶν γὰρ Ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ οὐχ ἤκιστα τῇ ἐκείνων γῆ, ἤλπιζον ἀποσρέψαι αὐτοὺς μάλισα, εἰ ἀντιπαραλυποῖεν, πᾶμφαντες ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους αὐτῶν στρατιάν· ἄλλως τε καὶ ἐτοιμῶν ὄντων τρέφειν τε, καὶ ἐπὶ τῇ ἀποσάσει σφᾶς ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν Εἰλώτων βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μὴ τι πρὸς τὰ παρόντα τῆς

Πύλου ἐχομένης νεωτερίσασιν. ἐπεὶ καὶ τότε ἔπραξαν, φοβούμενοι αὐτῶν τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος (αἰεὶ γὰρ τὰ πολλὰ Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Εἰλωτας τῆς φυλακῆς πέρα μάλισα καδεσγῆκει) προεῖπον, αὐτῶν ὅσοι ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆσθαι σφίσιν ἄριστοι, κρίνεσθαι, ὡς ἐλευθερώσοντες· πεῖραν ποιούμενοι, καὶ ἠγούμενοι τούτους σφίσιν ὑπὸ φρονήματος, οἵπερ καὶ ἠξίωσαν πρῶτος ἕκαστος ἐλευθεροῦσθαι, μάλισα ἂν καὶ ἐπιδέσθαι. καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν ἐσεφανώσαντό τε καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον, ὡς ἠλευθερωμένοι· οἱ δὲ οὐ πολλῶ ὕσερον ἠφάνισάν τε αὐτούς, καὶ οὐδεὶς ᾔσθετο ὅτι τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη. καὶ τότε προδύμως τῷ Βρασίδῃ αὐτῶν ξυνέπεμψαν ἑπτακοσίους ὀπλίτας, τοὺς δ' ἄλλους ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθῶ πείσας ἐξήγαγεν· αὐτὸν τε Βρασίδαν, βουλόμενον μάλισα, Λακεδαιμόνιοι ἀπέσειλαν.

πα'. Προϋδμηθήθησαν δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς ἄνδρα ἔν τε τῇ Σπάρτῃ δοκοῦντα δρασῆριον εἶναι ἐς τὰ πάντα, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε, πλείους ἀξίον Λακεδαιμονίοις γενόμενον. τό, τε γὰρ παραυτικά ἑαυτὸν παρασχῶν δίκαιον καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις, ἀπέστησε τὰ πολλὰ, τὰ δὲ προδοσία εἶλε τῶν χωρίων· ὥσε τοῖς Λακεδαιμονίοις γίνεσθαι, ξυμβαίνειν τε βελομένοις (ὅπερ ἐποίησαν) ἀνταπόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων, καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου λώφησιν. ἐς τε τὸν χρόνον ὕσερον μετὰ τὰ ἐκ Σικελίας πόλεμον, ἢ τότε Βρασίδου ἀρετῇ καὶ ξύνεσις, τῶν μὲν, πείρα αἰσδομένων, τῶν δὲ, ἀκοῇ νομισάντων, μάλισα ἐπιδυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἀθηναίων ξυμμάχοις ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν, καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς, ἐλπίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσι.

πβ'. Τότε δ' οὖν ἀφικόμενου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης, οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι, τὸν τε Περγάικαν πολέμιον ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παροῦδος, καὶ τῶν ταύτῃ ξυμμάχων φυλακῆν πλέονα κατεστῆσαντο.

πγ'. Περγάικας δὲ Βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν εὐδὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως, στρατεύει ἐπὶ Ἀρρίβαϊὸν τὸν Βρομεροῦ, Λυγκησῶν Μακεδόνων βασιλέα,

ὄμορον ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῶ ὄσσης, καὶ βουλόμενος καταστρέψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ τοῦ Βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ τῆς Λύγκου, Βρασίδας λόγοις ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθῶν πρὸς πολέμου Ἀρρίβαϊον, ξύμμαχον Λακεδαιμονίων, ἣν δύνηται, ποιῆσαι. καὶ γὰρ τι καὶ Ἀρρίβαϊος ἐπεκηρυκεύετο, ἕτοιμος ὢν Βρασίδα μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν. καὶ οἱ Χαλκιδίων πρέσβεις ξυμπαρόντες ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ ὑπεξελθεῖν τῷ Περδίκκῃ τὰ δεινὰ, ἵνα προθυμοτέρῳ ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι. ἄμα δὲ τι καὶ εἰρηκῆσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ Περδίκκου ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὡς πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ξύμμαχα ποιήσοι. ὥς ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ μᾶλλον ὁ Βρασίδας τὰ τοῦ Ἀρρίβαϊοῦ ἠξίου πράσσειν. Περδίκκας δὲ οὔτε δικαστῆν ἔφη Βρασίδα τῶν σφετέρων διαφορῶν ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ καδαιρέτην ὢν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνοι πολεμίων ἀδικήσειν τε εἰ αὐτοῦ τρέφοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ, ξυνέσαι Ἀρρίβαϊῳ. ὁ δὲ, ἄκοντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγγίγνεται. καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις, ἀπήγαγε τὴν στρατιάν, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδίκκας δὲ μετὰ τοῦτο τρίτον μέρος ἀνδ' ἡμίσεως τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδικεῖσθαι.

πδ'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, εὐθύς ὁ Βρασίδας, ἔχων καὶ Χαλκιδέας, ἐπὶ Ἀκάνθου τὴν Ἀνδρῶν ἀποικίαν ὀλίγον πρὸς τρυγῆτου ἐσράτευσεν. οἱ δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν κατ' ἀλλήλους ἐσασίαζον, οἳ τε μετὰ τῶν Χαλκιδίων ξυνεπάγοντες, καὶ ὁ δῆμος ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἔτι ἔξω ὄντος, πεισθέν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαι τε αὐτὸν μόνον, καὶ ἀκούσαντας βουλευσασθαι, δέχεται· καὶ καταστὰς ἐπὶ τὸ πλῆθος (ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν) ἔλεγε τοιάδε.

πέ'. “ Ἡ ΜΕΝ ἔκπεμφίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς
 “ ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὧ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τῆμ
 “ αἰτίαν ἐπαληθεύουσα ἣν ἀρχόμενοι τῷ πολέμῳ προεί-
 “ πομεν Ἀθηναίοις, ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα πολε-
 “ μήσειν· εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν, σφαλέντες τῆς ἀπὸ
 “ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ἣ διὰ τάχους αὐτοὶ ἄνευ τοῦ
 “ ὑμετέρου κινδύου ἠλπίσσαμεν Ἀθηναίους καδαιρήσειν,

“ μηδεὶς μεμφθῆ. νῦν γὰρ ὅτε παρέσχεν ἀφιγμένοι,
 “ καὶ μετὰ ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς.
 “ θαυμάζω δὲ, τῇ τε ἀποκλείσει μου τῶν πυλῶν, καὶ
 “ εἰ μὴ ἀσμένοις ὑμῖν ἀφῖγμαί. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ Λα-
 “ κεδαιμόνιοι, οἴομενοί τε παρὰ ξυμμάχους, καὶ πρὶν
 “ ἔργω ἀφικέσθαι, τῇ γοῦν γνώμῃ ἤξειν, καὶ βουλο-
 “ μένοις ἔσσεσθαι, κίνδυνόν τε τοσόνδε ἀνερρίψαμεν,
 “ διὰ τῆς ἀλλοτριᾶς πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες, καὶ
 “ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι. ὑμεῖς δὲ, εἴτι ἄλλο
 “ ἐν νῶ ἔχετε, ἢ εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ τε ὑμετέρᾳ αὐτῶν
 “ ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεῖνόν ἂν εἴη.
 “ καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνδίσασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς
 “ ἂν ἐπίω, ἦσσόν τις ἐμοὶ πρόσσεισι· καὶ δυσχερὲς
 “ ποιούμενοι, εἰ ἐπὶ οὓς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν
 “ ἀξιόχρεων παρεχομένους, καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας
 “ ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε. καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἔξω πεισθῆν
 “ ἀποδεικνύναι, ἀλλ’ ἢ ἀδίκον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν,
 “ ἢ ἀσθενῆς καὶ ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθη-
 “ ναίους, ἣν ἐπίωσιν, ἀφῖχθαι. καίτοι στρατιᾶ γε τῆδ’
 “ ἦν νῦν ἐγὼ ἔχω, ἐπὶ Νισαίαν ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ
 “ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι πλέονες ὄντες προσμῖξαι. ὥσε
 “ οὐκ εἰκὸς νηίτη γε αὐτούς τῶ ἐν Νισαίᾳ στρατῶ ἴσον
 “ πλῆθος ἐφ’ ὑμᾶς ἀποσεῖλαι.

πρ’. “ Αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῶ, ἐπ’ ἐλευθερώσει δὲ
 “ τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα· ὅσοις τε Λακεδαιμονίαν
 “ καταλαβὼν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις, ἢ μὴν οὓς ἂν
 “ ἔγωγε προσαγάγωμαι ξυμμάχους, ἔσσεσθαι αὐτονό-
 “ μους. καὶ ἅμα οὐχ ἵνα ξυμμάχους ὑμᾶς ἔχωμεν, ἢ
 “ βία ἢ ἀπάτῃ προσλαβόντες, ἀλλὰ τούναντίον, ὑμῖν
 “ δεδουλωμένοις ὑπὸ Ἀθηναίων ξυμμαχήσοντες. οὐκ οὖν
 “ ἀξιῶ ἔτ’ αὐτὸς ὑποπτεῦσθαι, πίσεις τε διδῶς τὰς με-
 “ γίστας, ἔτε τιμωρὸς ἀδύνατος νομισθῆναι, προσχωρεῖν
 “ τε ὑμᾶς θαρσύνοντας. καὶ εἴτις ἰδίᾳ τινὰ δεδιδὸς
 “ ἄρα μὴ ἐγὼ τισι προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυμός ἐσι,
 “ πάντων μάλιστα πεισεσάτω. οὐ γὰρ συσασιάσων
 “ ἦκω, οὐδὲ ἀσαφῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω ἐπιφέρειν, εἰ
 “ τὸ πάτριον παρῆς, τὸ πλεόν τοῖς ὀλίγοις, ἢ τὸ ἔλασ-
 “ στον τοῖς πᾶσι δουλεύσαιμι. χαλεπωτέρα γὰρ ἂν τῆς
 “ ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη, καὶ ἡμῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις

“ οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίζαιτο, ἀντὶ δὲ τιμῆς
 “ καὶ δόξης, αἰτία μᾶλλον. οἷς τε τοὺς Ἀθηναίους
 “ ἐγκλήμασι καταπολεμοῦμεν, αὐτοὶ ἂν φαινοίμεθα
 “ ἐχθίονα ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας ἀρετὴν κατακτώμενοι·
 “ ἀπάτη γὰρ εὐπρεπεῖ ἀσχιον τοῖς γε ἐν ἀξιώματι
 “ πλεονεκτῆσαι ἢ βία ἐμφανεῖ. τὸ μὲν γὰρ, ἰσχύος
 “ δικαιοῦσαι, ἣν ἢ τύχη ἔδωκεν, ἐπέρχεται· τὸ δὲ,
 “ γνώμης ἀδίκου ἐπιβουλῆ. οὕτω πολλὴν περιωπὴν
 “ τῶν ἡμῖν ἐς τὰ μέγιστα διαφορῶν ποιοῦμεθα.

πζ’. “ Καὶ ἔκ ἂν μείζω πρὸς τοῖς ὄρκοις βεβαίωσιν
 “ λάβοιτε, ἢ οἷς τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων ἀναδρούμενα,
 “ δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται ὡς καὶ ξυμφέροι ὁμοίως
 “ ὡς εἶπον. εἰ δ’ ἐμοῦ ταῦτα προῖσχομένου, ἀδύνατοι
 “ μὲν φήσετε εἶναι, εὖνοι δ’ ὄντες, ἀξιώσετε μὴ κακού-
 “ μενοι διωθεῖσθαι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον
 “ ὑμῖν φαίνεσθαι, δίκαιόν τε εἶναι, οἷς καὶ δυνατὸν
 “ δέχεσθαι αὐτὴν, τούτοις καὶ ἐπιφέρειν, ἄκουτα δὲ
 “ μηδένα προσαναγκάζειν· μάρτυρας μὲν θεοὺς καὶ
 “ ἥρωας τὸς ἐγχαρίους ποιήσομαι ὡς ἐπ’ ἀγαθῶ ἦκων
 “ οὐ πείθω, γῆν δὲ τὴν ὑμετέραν δηῶν, πειράσομαι
 “ βιάζεσθαι. καὶ οὐκ ἀδικεῖν ἔτι νομιῶ, προσεῖναι δέ
 “ τι μοι καὶ κατὰ δύο ἀνάγκας τὸ εὐλογον· τῶν μὲν
 “ Λακεδαιμονίων, ὅπως μὴ τῶ ὑμετέρῳ εὖνω, εἰ μὴ
 “ προσαχθῆσεσθε, τοῖς ἀπὸ ὑμῶν χρήμασι φερομένοις
 “ παρ’ Ἀθηναίους βλάπτωνται· οἱ δὲ Ἕλληνες, ἵνα
 “ μὴ κωλύονται ὑφ’ ὑμῶν δουλείας ἀπαλλαγῆναι.
 “ οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ’ ἂν τάδε πρᾶσσοίμεν· οὐδὲ
 “ ὀφείλομεν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ κοινοῦ τινος ἀγαθοῦ
 “ αἰτία τοὺς μὴ βουλομένους ἐλευθεροῦν. οὐδ’ αὖ
 “ ἀρχῆς ἐφίεμεθα, παῦσαι δὲ μᾶλλον ἐτέρους σπεύ-
 “ δοντες, τοὺς πλείους ἂν ἀλικοῖμεν, εἰ ξύμπασιν αὐτο-
 “ νομίαν ἐπιφέρουντες, ὑμᾶς τοὺς ἐναντιουμένους περιτί-
 “ δοιμεν. πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε εὖ, καὶ ἀγωνίσασθε
 “ τοῖς τε Ἕλλησιν ἄρξαι πρῶτοι ἐλευθερίας, καὶ αἰτίον
 “ δόξαν καταδέσθαι, καὶ αὐτοὶ τά τε ἴδια μὴ βλα-
 “ φθῆναι, καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει τὸ κάλλιστον ὄνομα
 “ περιδεῖναι.”

πη’. Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀκάν-
 διοι, πολλῶν λεχθέντων πρῶτον ἐπ’ ἀμφοτέρω, κρύφα

ψηφισάμενοι, διά τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασιῶαν, καὶ περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ, ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίσσασθαι Ἀθηναίων. καὶ πρισώσαντες αὐτὸν τοῖς ὄρκοις, οὓς τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὀμόσαντα αὐτὸν ἐξέπεμψαν, ἧ μὴν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτονόμους οὓς ἂν προσαγάγηται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν. καὶ οὐ πολλῶ ὕσερον καὶ Στάγειρος, Ἀνδρῶν ἀποικία, ξυναπέστη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ θέρει τούτῳ ἐγένετο.

πδ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθύς ἀρχομένου, ὡς τῷ Ἴπποκράτει καὶ Δημοσθένει στρατηγοῖς οὓσιν Ἀθηναίων τὰ ἐν τοῖς Βοιωτοῖς ἐνεδίδοτο, καὶ ἔδει τὸν μὲν Δημοσθένην ταῖς ναυσὶν ἐς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι, τὸν δ' ἐπὶ τὸ Δῆλιον, γενομένης διαμαρτίας τῶν ἡμερῶν εἰς ἃς ἔδει ἀμφοτέρους στρατεύειν, ὁ μὲν Δημοσθένης πρότερον πλεύσας πρὸς τὰς Σίφας, καὶ ἔχων ἐν ταῖς ναυσὶν Ἀκαρῶνας, καὶ τῶν ἐκεῖ πολλοὺς ξυμμάχων, ἀπρακτος γίνεταί, μηυθέντος τοῦ ἐπιβουλεύματος ὑπὸ Νικομάχου, ἀνδρὸς Φωκέως ἐκ Φανοτέως, ὃς Λακεδαιμονίοις εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ, Βοιωτοῖς. καὶ βοηθείας γενομένης πάντων Βοιωτῶν (οὐ γάρ πω Ἴπποκράτης παρελύπει ἐν τῇ γῇ ὧν) προκαταλαμβάνονται αἶ τε Σίφαι καὶ ἡ Χαιρώνεια. ὡς δὲ ἤσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἀμάρτημα, οὐδὲν ἐκίνησαν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν.

ς'. Ὁ δὲ Ἴπποκράτης ἀναστήσας Ἀθηναίους πανδημεῖ, αὐτοὺς καὶ τοὺς μετοίκους, καὶ ξένων ὅσοι παροῆσαν, ὕσερος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ Δῆλιον, ἥδη τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν Σιφῶν καὶ καθίσας τὸν στρατόν, Δῆλιον ἐτείχιζε τοιῶδε τρόπῳ, τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος. τάφρον μὲν κύκλῳ περὶ τὸ ἱερόν καὶ τὸν νεῶν ἔσκαπτον, ἐκ δὲ τοῦ ὀρύγματος ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν καὶ σαυροὺς παρακαταπηγνύντες, ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερόν, ἐσέβαλλον. καὶ λίθους ἅμα καὶ πλίνθον ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγύς καθαιροῦντες, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα. πύργους τε ξυλίνοους κατέστησαν ἧ καιρὸς ἦν, καὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδόμημα οὐδὲν ὑπῆρχεν. ἧπερ γὰρ ἦν σοὰ, καταπεπτώκει. ἡμέρᾳ δὲ ἀρξάμενοι τρίτῃ ὡς οἰκοῦεν ὤρμησαν, ταύτην τε εἰσγάζοντο, καὶ τὴν τετάρτην, καὶ τῆς πέμπτης μέχρις ἄριστου. ἔπειτα, ὡς τὰ

πλεῖστα ἀπετετέλεστο, τὸ μὲν στρατόπεδον προαπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Δηλίου οἶον δέκα σταδίου, ὡς ἐπ' οἴκου πορευόμενον. καὶ οἱ μὲν ψιλοὶ οἱ πλεῖστοι εὐδὺς ἐχώρουν, οἱ δ' ὀπλίται θήμενοι τὰ ὄπλα ἠσύχαζον. Ἰπποκράτης δὲ ὑπομένων ἔτι, καθίστατο φύλακας τε, καὶ τὰ περὶ τὸ πρότείχισμα ὅσα ἦν ὑπόλοιπα, ὡς χρῆν ἐπιτελέσαι.

ζα'. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ξυνελέγοντο ἐς τὴν Τάναγραν. καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων παρήσαν, καὶ ἠσθάνοντο τοὺς Ἀθηναίους προσχωροῦντας ἐπ' οἴκου, τῶν ἄλλων Βοιωταρχῶν, οἳ εἰσιν ἑνδεκα, οὐ ξυνεπαινούτων μάχεσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσὶ, (μάλιστα γὰρ ἐν μεθωρίοις τῆς Ὀρωπίας οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὅτε ἔθεντο τὰ ὄπλα,) Παγώνδας ὁ Αἰολάδου Βοιωταρχῶν ἐκ Θηβῶν μετ' Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμαχίδου, καὶ ἡγεμονίας οὗσης αὐτοῦ, βουλόμενος τὴν μάχην ποιῆσαι, καὶ νομίζων ἄμεινον εἶναι κινδυνεῦσαι, προσκαλῶν ἐκάστους κατὰ λόχους, ὅπως μὴ ἄθροοὶ ἐκλίποιεν τὰ ὄπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τὸν ἀγῶνα ποιῆσθαι· λέγων τοιάδε.

ζβ'. “ ΧΡΗΝ μὲν, ὦ ἄνδρες Βοιωτοὶ, μὴδ' εἰς ἐπινοίαν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων, ὡς οὐκ εἰκὸς
 “ Ἀθηναίοις, ἦν ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι καταλάβω-
 “ μεν αὐτοὺς, διὰ μάχης ἐλθεῖν. τὴν γὰρ Βοιωτίαν,
 “ ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες, τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι
 “ μέλλουσι φθείρειν. καὶ εἰσὶ δῆπου πολέμιοι, ἐν ᾧ τε
 “ ἂν χωρῖον καταληφθῶσι, καὶ ὄθεν ἐπελθόντες πολέ-
 “ μια ἔδρασαν. νυνὶ δ' εἴπω καὶ ἀσφαλέςερον ἔδοξεν
 “ εἶναι, μεταγνώτω. οὐ γὰρ τὸ προμηθὲς οἷς ἂν ἄλλος
 “ ἐπίη, περὶ τῆς σφετέρας ὁμοίως ἐνδέχεται λογισμὸν,
 “ καὶ ὅσις τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἔχει, τοῦ δὲ πλείονος ὀρεγόμε-
 “ νος, ἐκῶν τινι ἐπέρχεται. πάτριόν τε ὑμῖν, στρατὸν
 “ ἀλλόφυλον ἐπελθόντα, καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ, καὶ ἐν τῇ
 “ τῶν πέλρας ὁμοίως ἀμύνεσθαι. Ἀθηναίους δὲ, καὶ
 “ προσέτι ὁμόρους ὄντας, πολλῶν μάλιστα δεῖ. πρὸς τε
 “ γὰρ τοὺς ἀσυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἐλεύ-
 “ θερον καθίσταται. καὶ πρὸς τούτοις γε δὴ, οἱ καὶ μὴ
 “ τοὺς ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρωῶνται δου-
 “ λουσθαι, πῶς οὐ χρῆ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος

“ ἔλθειν ; παράδειγμα δὲ ἔχομεν τοὺς τε ἀντιπέρας,
 “ Εὐβοέας, καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τὸ πολὺ, ὡς αὐτοῖς
 “ διάκειται. καὶ γινῶναι ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πωλησιό-
 “ χωροὶ περὶ γῆς ὄρων τὰς μάχας ποιοῦνται· ἡμῖν δὲ
 “ ἐς πᾶσαν, ἣν νικηθῶμεν, εἰς ὄρος οὐκ ἀντίλεκτος
 “ παγήσεται. εἰσελθόντες γὰρ, βία τὰ ἡμέτερα ἔξουσι.
 “ τοσοῦτῳ ἐπικινδυνωτέραν ἐτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε
 “ ἔχομεν. εἰώθασί τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλαις
 “ (ὡσπερ Ἀθηναῖοι νῦν) ἐπιόντες, τὸν μὲν ἡσυχάζοντα,
 “ καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνομένον, ἀδεέςερον ἐπισρα-
 “ τεύειν· τὸν δὲ ἔξω ὄρων προαπαντῶντα, καὶ, ἣν
 “ καιρὸς ἦ, πολέμου ἄρχοντα, ἦσσον ἐτοίμως κατέ-
 “ χειν. πείραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς αὐτοῦ ἐς τούσδε. νικη-
 “ σαντες γὰρ ἐν Κορωνεῖα αὐτούς, ὅτε τὴν γῆν, ἡμῶν
 “ σασιαζόντων, κατέσχον, πολλὴν ἀδειαν ἐν τῇ Βοι-
 “ ωτία μέχρι τοῦδε κατεσησάμεν. ὦν χρῆ μνησθέντας
 “ ἡμᾶς, τοὺς τε πρεσβυτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν
 “ ἔργοις, τοὺς τε νεωτέρους, πατέρων τῶν τότε ἀγαθῶν
 “ γενομένων παῖδας, πειράσθαι μὴ αἰσχύνας τὰς
 “ προσηκούσας ἀρετάς· πεισέυσαντας δὲ τῷ θεῷ πρὸς
 “ ἡμῶν ἔσεσθαι, οὗ τὸ ἱερὸν ἀνόμως τειχίσαντες νέμον-
 “ ται, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἃ ἡμῖν δυσασμένοις καλὰ φαίνεται,
 “ ὁμόσε χωρῆσαι τοῖσδε, καὶ δεῖξαι ὅτι ὦν μὲν ἐφίεν-
 “ ται, πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους ἐπιόντες κτάσθωσαν.
 “ οἷς δὲ γενναῖον τὴν τε αὐτῶν αἰεὶ ἐλευθεροῦν μάχην,
 “ καὶ τὴν ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι ἀδίκως, ἀναγώνισοι
 “ ἀπ’ αὐτῶν οὐκ ἀπίασι.”

57. Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραινέσας,
 ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καὶ κατὰ τάχος
 ἀνασήσας ἦγε τὸν στρατόν· ἦδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὕψη
 ἦν, καὶ ἐπειδὴ προσέμιξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος αὐτῶν,
 ἐς χωρίον καθίσας ὄθεν, λόφου ὄντος μεταξὺ, οὐκ ἐθεώ-
 ρουν ἀλλήλους, ἔτασσε τε καὶ παρεσκευάζετο ὡς ἐς
 μάχην. τῷ δὲ Ἴπποκράτει ὄντι περὶ τὸ Δῆλιον, ὡς
 αὐτῷ ἠγγέλθη ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέσχονται, πέμπει ἐς τὸ
 στρατεύμα, κελύων ἐς τάξιν καθίσασθαι· καὶ αὐτὸς οὐ
 πολλῶ ὕστερον ἐπῆλθη, καταλιπὼν ὡς τριακοσίους
 ἰππέας περὶ τὸ Δῆλιον, ὅπως φύλακές τε ἅμα εἶεν,
 εἴτι ἐπίοι αὐτῷ, καὶ τοῖς Βοιωτοῖς, καιρὸν φυλάξαντες,

ἐπιγένοιοντο ἐν τῇ μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τέτους ἀντι-
κατέστησαν τοὺς ἀμυνομένους· καὶ ἐπειδὴ καλῶς αὐτοῖς
εἶχεν, ὑπερῆφάνησαν τοῦ λόφου, καὶ ἔφεντο τὰ ὄπλα,
τεταγμένοι ὡσπερ ἔμελλον, ὀπλίται ἑπτακισχίλιοι μά-
λισα, καὶ ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίους, ἰππῆς τε χίλιοι, καὶ
πελτασαὶ πεντακόσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρασ Θη-
βαῖοι, καὶ οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς· Μέσοι δὲ, Ἀλιάρτιοι,
καὶ Κορωναῖοι, καὶ Κωπαῖς, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν
λίμνην· τὸ δὲ εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῆς, καὶ Ταναγραῖοι,
καὶ Ὀρχομένιοι. ἐπὶ δὲ τῷ κέρα ἑκατέρῳ οἱ ἰππῆς καὶ
ψιλοὶ ἦσαν. ἐπ' ἀσπίδας δὲ πέντε μὲν καὶ εἴκοσιν οἱ
Θηβαῖοι ἐτάξαντο· οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι ἔτυχον. αὕτη
μὲν Βοιωτῶν παρασκευὴ καὶ διάκοσμος ἦν.

ζδ'. Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ μὲν ὀπλίται ἐπὶ ὀκτῶ πᾶν τὸ
στρατόπεδον ἐτάξαντο, ὄντες πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς ἐναν-
τίοις· ἰππῆς δὲ ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρα· ψιλοὶ δὲ, ἐκ πα-
ρασκευῆς μὲν ὀπλισμένοι, οὔτε τότε παρῆσαν, οὔτε
ἐγένοντο ἐν τῇ πόλει· οἵπερ δὲ ξυνεσέβαλον, ὄντες πολ-
λαπλάσιοι τῶν ἐναντίων, ἄοπλοί τε πολλοὶ ἠκολούθη-
σαν, ἅτε πανστρατιᾶς ξένων τῶν παρόντων καὶ ἀσῶν
γενομένης· καὶ ὡς τοπρωῶτον ὄρμησαν ἐπ' οἴκου, οὐ παρ-
εγένοντο, ὅτι μὴ ὀλίγοι. καθ' ἑσώτων δὲ εἰς τὴν τάξιν
ἦδη, καὶ μελλόντων ξυνιέναι, Ἰπποκράτης ὁ στρατηγὸς
ἐπιπαριῶν τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων, παρεκελεύετο
τε, καὶ ἔλεγε τοιαύδε.

ζε'. “**Ω ΑΘΗΝΑΙΟΙ**, δι' ὀλίγου μὲν ἢ παραίνεσις
“ γίγνεται, τὸ ἴσον δὲ πρὸς τε τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας δύ-
“ ναται, καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει ἢ ἐπικέλευσιν.
“ παρασῆ δὲ μηδενὶ ὑμῶν ὡς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ οὐ προσ-
“ ἦκον τοσούδε κίνδυνον ἀναρρίπτουμεν· ἐν γὰρ τῇ τού-
“ των, ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ὁ ἀγὼν ἔσαι· καὶ ἦν νική-
“ σωμεν, οὐ μὴ ποτε ὑμῖν Πελοποννησίοι εἰς τὴν χώραν
“ ἄνευ τῆς τῶνδε ἵππου ἐσβάλωσιν· ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ
“ τήνδε τε προσκτᾶσθε, καὶ ἐκείνην μᾶλλον ἐλευθε-
“ ροῦτε. χωρήσατε οὖν ἀξίως εἰς αὐτοὺς τῆς τε πόλεως,
“ ἦν ἕκαστος πατρίδα ἔχων πρῶτην ἐν τοῖς Ἑλλησιν
“ ἀγάλλεται, καὶ τῶν πατέρων, οἱ τοσούδε μάχῃ κρα-
“ τοῦντες μετὰ Μυρωνίδου ἐν Οἰνοφύτοις, τὴν Βοιωτίαν
“ ποτὲ ἔσχον.”

55'. Τοιαῦτα τοῦ Ἰπποκράτους παρακελευομένου, καὶ μέχοι μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελθόντος, τὸ δὲ πλεόν οὐκ ἔτι φθάσαντος, οἱ Βοιωτοὶ, παρακελευσαμένοι καὶ σφίσιν ὡς διὰ ταχέων, καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου παιωνίσαντος, ἐπήεσαν ἀπὸ τοῦ λόφου. ἀντεπήεσαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ προσέμιξαν δεξιῶ. καὶ ἐκατέρων τῶν στρατοπέδων τὰ ἔσχατα οὐκ ἤλθεν εἰς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔπαυε. ῥύακες γὰρ ἐκώλυσαν. τὸ δὲ ἄλλο καρτερεῖ μάχῃ καὶ ὠδισμῶ ἀσπίδων ξυνεσῆκει. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέχρι τοῦ μέσου, ἦσατο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπήεσαν τοὺς τε ἄλλους ταύτῃ, καὶ οὐχ ἔκισα τοὺς Θεσπιάας. ὑποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς τῶν παρατεταγμένων, καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλίγῳ, οἵπερ διεφθάρησαν Θεσπιάων, ἐν χερσὶν ἀμυνόμενοι κατεκόπησαν. καὶ τινες καὶ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τὴν κύκλωσιν ταραχθέντες, ἠγνόησαν τε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. τὸ μὲν οὖν ταύτῃ ἦσατο τῶν Βοιωτῶν, καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον κατέφυγε. τὸ δὲ δεξιόν, ἧ οἱ Θηβαῖοι ἦσαν, ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων. καὶ ὠσάμενοι κατὰ βραχὺ, τοπρῶτον ἐπηκολούθουν. καὶ ξυνέβη, Παγώνδου περιπέμψαντος δύο τέλη τῶν ἰππέων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περὶ τὸν λόφον, ὡς ἐπόνει τὸ εὐώνυμον αὐτῶν, καὶ ὑπερφανέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν τῶν Ἀθηναίων κέρως, νομίσαν ἄλλο στρατευμα ἐπιέναι, εἰς φόβον καταστῆναι. καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη, ὑπὸ τε τοῦ τοιοῦτου καὶ ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἐφεπομένων καὶ παραρρήγνυόντων, φυγὴ καθεστῆκει πάντος τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθηναίων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δῆλιόν τε καὶ τὴν θάλασσαν ὠρμήσαν· οἱ δὲ, ἐπὶ τοῦ Ὠρωποῦ· ἄλλοι δὲ, πρὸς Πάργηδα τὸ ὄρος· οἱ δὲ, ὡς ἕκαστοι τινα εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας. Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι ἐκτεινον, καὶ μάλισα οἱ τε ἰππῆς αὐτῶν, καὶ οἱ Λοκροὶ, βεβοηθηκότες ἄρτι τῆς τροπῆς γιγνομένης. νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης τὸ ἔργον, ῥᾶον τὸ πλεῖθος τῶν φευγόντων διεσάθη. καὶ τῇ ὑσераία, οἱ τε ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ καὶ οἱ ἐκ τοῦ Δηλίου, φυλακὴν ἐγκαταλιπόντες, (εἶχον γὰρ αὐτὸ ὅμως ἔτι,) ἀπεκομίσθησαν κατὰ θάλασσαν ἐπ' οἴκου.

56'. Καὶ οἱ Βοιωτοὶ, τροπαῖον εἶσαντες, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνελάμενοι νεκρούς, τοὺς τε τῶν πολυεμίῶν σκυ-

λεύσαντες, καὶ φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Τάναγραν. καὶ τῷ Δηλίῳ ἐπεβούλευον, ὡς προσβαλοῦντες. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων κήρυξ πορευόμενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς, ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῷ, ὃς αὐτὸν ἀποσρέψας, καὶ εἰπὼν ὅτι οὐδὲν πράξει πρὶν ἂν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ πάλιν· καταστὰς ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, ἔλεγε τὰ παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως δράσειαν παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων. πᾶσι γὰρ εἶναι καθεστηκός, ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων, ἱερῶν τῶν ἐνότων ἀπέχεσθαι. Ἀθηναίους δὲ Δήλιον τειχίσαντας ἐνοικεῖν, καὶ ὅσα ἀνδρωποὶ ἐν βεβήλω δρῶσι, πάντα γίνεσθαι αὐτόθι· ὕδωρ τε, ὃ ἦν ἄψαυσον σφίσι, πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ χέρνιβι χρῆσθαι, ἀνασπάσαντας ὑδρεύεσθαι. ὡσεὶ ὑπὲρ τε τοῦ Θεοῦ καὶ ἑαυτῶν Βοιωτοὺς ἐπικαλουμένους τοὺς ὀμωχέτας δαίμονας καὶ τὸν Ἀπόλλω, προαγορεύειν, αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπιόντας ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν.

ση'. Τοσαῦτα τοῦ κήρυκος εἰπόντος, οἱ Ἀθηναῖοι πέμψαντες παρὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἑαυτῶν κήρυκα, τοῦ μὲν ἱεροῦ οὔτε ἀδικῆσαι ἔφασαν οὐδὲν, οὔτε τοῦ λοιποῦ ἐκόντες βλάψειν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐσελθεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδικοῦντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται. τὸν δὲ νόμον τοῖς Ἑλλησιν εἶναι, ὧν ἂν ἦ τὸ κράτος τῆς γῆς ἐκάστης, ἦν τε πλέονος, ἦν τε βραχυτέρας, τούτων καὶ τὰ ἱερὰ αἰεὶ γίνεσθαι, τρόποις θεραπευόμενα οἷς ἂν πρὸς τοῖς εἰωθόσι καὶ δύνωνται. καὶ γὰρ Βοιωτοὺς, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐξανασησαντές τινα βία νέμονται γῆν, ἀλλοτρίοις ἱεροῖς τοπρῶτον ἐπελθόντας, οἰκεία νῦν κεκτῆσθαι. καὶ αὐτοὶ εἰ μὲν ἐπιπλέον δυνηθεῖεν τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, τοῦτ' ἂν ἔχουσιν· νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει εἰσὶν ἐκόντες εἶναι, ὡς ἐκ σφετέρου οὐκ ἀπιέναι. ὕδωρ τε ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινήσας, ἦν οὐκ αὐτοῖς ὕβρει προσδέσθαι, ἀλλ' ἐκείνους προτέρους ἐπὶ τὴν σφετέραν ἐλθόντας ἀμυνόμενοι βιάζεσθαι χρῆσθαι. πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ καὶ δεῖνῳ τινι κατειργόμενον, ξύγγνωμόν τι γίνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ γὰρ τῶν ἀκουσίων ἀμαρτημάτων καταφυγὴν εἶναι τοὺς βωμοὺς, παρανομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνομασθῆναι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ

τῶν ἔμφροσῶν τί τολμήσασι. τοὺς τε νεκροὺς πολὺ μειζόνως ἐκείνους ἀντὶ ἰεραῶν ἀξιούντας ἀποδιδόναι, ἀσεβεῖν, ἢ τοὺς μὴ ἐθέλοντας ἰεροῖς τὰ πρέποντα κομίζεσθαι. σαφῶς τε ἐκέλευον σφίσιν εἰπεῖν, μὴ ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς Βοιωτῶν γῆς. οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκείνων ἔτι εἶναι, ἐν ᾗ δὲ δορὶ ἐκτίσαντο· ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια τοὺς νεκροὺς σπένδουσιν ἀναιρεῖσθαι.

ζδ'. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἀπεκρίναντο, εἰ μὲν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἰσὶν, ἀπίοντας ἐκ τῆς ἑαυτῶν, ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα· εἰ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, αὐτοὺς γιγνώσκειν τὸ ποιητέον. νομίζοντες τὴν μὲν Ὀρωπίαν, ἐν ᾗ τοὺς νεκροὺς ἐν μεθορίοις τῆς μάχης γενομένης κείσθαι ἔξενέθη, Ἀθηναίων κατὰ τὸ ὑπήκοον εἶναι, καὶ οὐκ ἂν αὐτοὺς βία σφῶν κρατῆσαι αὐτῶν. οὐδ' αὖ ἐσπένδοντο δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἐκείνων. τὸ δὲ ἐκ τῆς ἑαυτῶν, εὐπρεπὲς εἶναι ἀποκοίνασθαι, ἀπίοντας, καὶ ἀπολαβεῖν ἅ ἀπαιτοῦσιν. ὁ δὲ κήρυξ τῶν Ἀθηναίων ἀκούσας ἀπῆλθεν ἄπρακτος.

ε'. Καὶ οἱ Βοιωτοὶ εὐθύς μεταπεμψάμενοι ἐκ τοῦ Μηλιέως κόλπου ἀκοντιστὰς καὶ σφενδονήτας, καὶ βεβοηθηκότων αὐτοῖς μετὰ τὴν μάχην, Κορινθίων τε δισχιλίων ὀπλιτῶν, καὶ τῶν ἐκ Νισαίας ἐξεληλυθότων Πελοποννησίων φρουρῶν, καὶ Μεγαρέων ἅμα, ἐσγράτευσαν ἐπὶ τὸ Δῆλιον, καὶ προσέβαλον τῷ τειχίσματι. ἄλλω τε τρόπῳ πειράσαντες, καὶ μηχανὴν προσήγαγον, ἣπερ εἶλεν αὐτὸ, τοιάνδε. κεραίαν μεγάλην δίχα πρῶσαντες, ἐκοίλαναν ἅπασαν, καὶ ξυνήρμωσαν πάλιν ἀκριβῶς ὥσπερ αὐτόν. καὶ ἐπ' ἄκραν λέβητά τε ἤσθησαν ἀλύσει, καὶ ἀκροφύσιν ἀπὸ τῆς κεραίας σιδηροῦν ἐς αὐτὸν νεῦον καθεῖτο, καὶ ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ τοῦ ἄλλου ξύλου. προσῆγον δὲ ἐκ πολλοῦ ἀμάξαις τῷ τείχει, ἣ μάλις τῇ ἀμπέλῳ. καὶ τοῖς ξύλοις ἀποδόμητο. καὶ ὁπότε εἴη ἐγγύς, φύσας μεγάλας ἐσθέντες ἐς τὸ πρὸς ἑαυτῶν ἄκρου τῆς κεραίας, ἐφύσαν. ἡ δὲ πονη, ἰοῦσα ξεγανῶς ἐς τὸν λέβητα, ἔχοντα ἀνδρακάς τε ἡμμένους καὶ θεῖον καὶ πίσσαν, φλόγα ἐποίησε μεγάλην. καὶ ἤψε τοῦ τείχους, ὥς μὴδένα ἐπ' αὐτοῦ ἔτι μείναι, ἀλλὰ ἀπαλιπόντας, ἐς φυγὴν καταστῆναι, καὶ τὸ τείχισμα τού-

τω τῷ τρόπῳ ἀλῶναι. τῶν δὲ φρουρῶν οἱ μὲν ἀπέθανον, ὀιακόσιοι δὲ ἐλήφθησαν. τῶν δὲ ἄλλων τὰ πλεῖστα ἐς τὰς ναῦς ἐμβάν, ἀπεκομίσθησαν ἐπ' οἴκου.

ρβ'. Τοῦ δὲ Δηλίου ἑπτακαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ ληφθέντος μετὰ τὴν μάχην, καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων κήρυκος οὐδὲν ἐπισαμένου τῶν γεγενημένων, ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον αὖτις περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπέδωσαν οἱ Βοιωτοί, καὶ οὐκέτι ταυτὰ ἀπεκρίναντο. ἀπέθανον δὲ Βοιωτῶν μὲν ἐν τῇ μάχῃ ὀλίγω ἐλάσσους πεντακοσίων· Ἀθηναίων δὲ, ὀλίγω ἐλάσσους χιλίων, καὶ Ἱπποκράτης ἁ στρατηγός· ψιλῶν δὲ καὶ σκευοφόρων πολλὸς ἀριθμός. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην, καὶ ὁ Δημοσθένης ὀλίγω ὕστερον, ὡς αὐτῷ τότε πλεύσαντι τὰ περὶ τὰς Σίφας τῆς προδοσίας περὶ οὐ προὐχώρησεν, ἔχων τὸν στρατὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, τῶντε Ἀκαρνάνων καὶ Ἀγρᾶίων καὶ Ἀθηναίων τετρακοσίους ὀπλίτας, ἀπόβασιν ἐποιήσατο ἐς τὴν Σικυωνίαν· καὶ πρὶν πάσας τὰς ναῦς καταπλεῦσαι, βοηθήσαντες οἱ Σικυῶνιοι τοὺς ἀποβεθηκότας ἔτρεψαν, καὶ κατεδίωξαν ἐς τὰς ναῦς. καὶ τοὺς μὲν, ἀπέκτειναν· τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον. τροπαῖον δὲ εἰσάξαντες, τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδωσαν. ἀπέθανε δὲ καὶ Σιτάλκης Ὀδρυσῶν βασιλεὺς ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δηλίῳ, στρατεύσας ἐπὶ Τριβαλλοῦς, καὶ νικηθεὶς μάχῃ. Σεύθης δὲ ὁ Σπαραδόκου, ἀδελφιδοῦς ὦν αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν Ὀδρυσῶν τε, καὶ τῆς ἄλλης Θράκης ἥσπερ καὶ ἐκεῖνος.

ρβ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, Βρασιῖδας ἔχων τοὺς ἐπὶ Θράκης ξυμμάχους, ἐσράτευσεν ἐς Ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι ποταμῷ, Ἀθηναίων ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἐφ' οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστίν, ἐπέερασε μὲν πρότερον καὶ Ἀρισαγόρας ὁ Μιλῆσιος, φεύγων βασιλεῖα Δαρείου, κατοικίσαι, ἀλλὰ ὑπὸ Ἠδῶνων ἐξεκρούσθη. ἔπειτα δὲ καὶ αἱ Ἀθηναῖοι ἔτεσι δύο καὶ τριάκοντα ὕστερον, ἐπράκτους μυριάς σφῶν τε αὐτῶν, καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλούμενον πέμψαντες, οἱ διεφθάρθησαν ἐν Δραβήσκῳ ὑπὸ Θρακῶν. καὶ αὖτις ἐνὸς δέοντος τριακοσῶ ἔτει ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι, Ἄγνωτος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ ἐκπεμφθέντος, Ἠδῶνας ἐξελάσαντες,

ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο ὅπερ πρότερον Ἐννέα ὕδοι ἐκαλεῖτο. ὠρμῶντο δὲ ἐκ τῆς Ἡϊόνας, ἣν αὐτοὶ εἶχον ἐμπόριον ἐπὶ τῷ ζώματι τοῦ ποταμοῦ ἐπιθαλάσσιον, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχον ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν Ἀμφίπολιν Ἄγων ὠνόμασεν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιρρέοντος τοῦ Στρυμόνος, διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν, τείχει μακρῶ ἀπολαβῶν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν, περιφανῆ ἐς θάλασσαν τε καὶ τὴν ἠπειρον ὄκισεν.

ργ'. Ἐπὶ ταύτην οὖν ὁ Βρασίδης ἄρας ἐξ Ἀγων τῆς Χαλκιδικῆς, ἐπορεύετο τῷ στρατῷ. καὶ ἀφικόμενος περὶ δείλην ἐπὶ τὸν Λύλωνα, καὶ Βρωμίσκον, ἧ ἡ Βόλθη λίμνη ἐξίστην ἐς θάλασσαν, καὶ δειπνοποιήσάμενος, ἐχώρει τὴν νύκτα. χειμῶν δὲ ἦν, καὶ ὑπέυιφεν ἧ καὶ μᾶλλον ὄρμησε, βουλόμενος λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ Ἀμφιπόλει, πλὴν τῶν προδιδόντων. ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων τε ἐν αὐτῇ οἰκῆτορες (εἰσὶ δὲ οἱ Ἀργίλιοι, Ἀνδρίων ἀποικοὶ) καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ ξυνέπρασσον ταῦτα· οἱ μὲν, Περδικκα πειθόμενοι, οἱ δὲ, Χαλκιδεῦσι. μάλισα δὲ οἱ Ἀργίλιοι, ἐγγύς τε προσοικοῦντες, καὶ αἰεί ποτε τοῖς Ἀθηναίοις ὄντες ὑπηπτοὶ, καὶ ἐπιβουλευόντες τῷ χωρίῳ, ἐπειδὴ παρέτυχευ ὁ καιρὸς, καὶ Βρασίδης ἦλθεν, ἔπραξέν τε ἐκ πλείονος πρὸς τοὺς ἐμπολιτεύοντας σφῶν ἐκεῖ, ὅπως ἐνδοθήσεται ἡ πόλις· καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν τῇ πόλει, καὶ ἀποσάντες τῶν Ἀθηναίων ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ, κατέστησαν τὸν στρατὸν πρόσω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ. ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλέον τῆς διαβάσεως· καὶ οὐ καθεῖτο τείχη ὡς περ νῦν, φυλακὴ δὲ τις βραχεῖα καθεῖσθῆκε. ἦν βιάσάμενος ῥαδίως ὁ Βρασίδης, ἅμα μὲν τῆς προδοσίας οὐσης, ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἀπροσδόκητος προσπεσῶν, διέβη τὴν γέφυραν, καὶ τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ χωρίον εὐθὺς εἶχε.

ρδ'. Τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ ἄφνω τοῖς ἐν τῇ πόλει γεγενημένης, καὶ τῶν ἔξω, πολλῶν μὲν ἀλισχομένων, τῶν δὲ καὶ καταφευγόντων ἐς τὸ τείχος, οἱ Ἀμφιπολίται ἐς θόρυβον μέγαν κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὑποπτοὶ ὄντες. καὶ λέγεται τὸν Βρασίδαν, εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ' ἀρπαγὴν τῷ στρατῷ τραπέσθαι,

ἀλλ' εὐθὺς χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν, δοκεῖν ἂν ἐλεῖν. νῦν δὲ, ὁ μὲν ἰδρύσας τὸν στρατὸν, ἐπὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμε, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἔνδον ὡς προσεδέχετο ἀπέβαινε, ἠσύχαζεν. οἱ δ' ἐναντίοι τοῖς προσιδουῦσι, κρατοῦντες τῷ πλῆθει, ὡς μὴ αὐτίκα τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι, πέμπουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐκ τῶν Ἀθηναίων παρῆν αὐτοῖς φύλαξ τοῦ χωρίου, ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τὸν ἐπὶ Θρακῆς, Θουκυδίδη τὸν Ὀλίρου, ὃς τὰδε ξυνέγραψεν, ὄντα περὶ Θάσον, (ἔστι δὲ ἡ νῆσος, Παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα τῆς Ἀμφιπόλεως ἡμίσεος ἡμέρας μάλισα πλοῦν,) κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν. καὶ ὁ μὲν, ἀκούσας, κατὰ τάχος ἐπτά ναυσιν, αἱ ἔτυχον παροῦσαι, ἔπλει· καὶ ἐβούλετο φθάσαι μάλισα μὲν οὖν τὴν Ἀμφίπολιν, πρὶν τι ἐνδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, τὴν Ἥϊονα προκαταλαβεῖν.

ρβ'. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βρασιῖδας, δεδιώς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Θάσου τῶν νεῶν βοήθειαν, καὶ πυνθανόμενος τὸν Θουκυδίδη κτησίην τε ἔχειν τῶν χρυσεῖων μετάλλων ἐργασίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα Θρακίᾳ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπειρωτῶν, ἠείχετο προκατασχεῖν εἰ δύναίτο τὴν πόλιν, μὴ, ἀφικνουμένου αὐτοῦ, τὸ πλῆθος τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἐλπίσαν ἐκ θαλάσσης ξυμμαχικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Θρακῆς ἀγείραντα αὐτὸν περιποιήσῃν σφᾶς, οὐκέτι προσχωροῖ. καὶ τὴν ξύμβασιν μετρίαν ἐποιεῖτο, κήρυγμα τότε ἀνειπὼν, Ἀμφιπολιτῶν καὶ Ἀθηναίων τῶν ἐόντων τὸν μὲν βουλόμενον, ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ, τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχοντα, μένειν· τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα, ἀπιέναι, τὰ ἑαυτοῦ ἐκφερόμενον, πέντε ἡμερῶν.

ργ'. Οἱ δὲ πολλοὶ, ἀκούσαντες, ἀλλοιότεροι ἐγένοντα τὰς γνώμας· ἄλλως τε καὶ βραχὺ μὲν Ἀθηναίων ἐμπολιτεῦον, τὸ δὲ πλεῖον ξύμμικτον. καὶ τῶν ἔξω ληφθέντων συχνοὶ οἰκεῖοι ἔνδον ἦσαν, καὶ τὸ κήρυγμα πρὸς τὸν φόβον, δίκαιον εἶναι ἐλάμβανον· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, διὰ τὸ ἄσμεναι ἂν ἐξελεθεῖν, ἠγούμενοι οὐκ ἐν ὁμοίῳ σφίσιν εἶναι τὰ δεινὰ, καὶ ἅμα οὐ πρᾶσδεχόμεναι βοήθειαν ἐν τάχει· ὁ δὲ ἄλλος ὄμιλος, πύλεώς τε ἐν τῷ ἴσῳ οὐ ξερσικόμενοι, καὶ κινδύνου παρὰ δόξαν ἀφιέμενοι. ὡς τῶν πρᾶσσόντων τῷ Βρασιῖδᾳ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ Φαγεροῦ

διαδικαιούντων αὐτὰ, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλήθος ἐώρων τετραμμένον, καὶ τοῦ παρόντος Ἀθηναίων στρατηγοῦ οὐκέτι ἀκρωόμενον, ἐγένετο ἡ ὁμολογία, καὶ προσεδέξαντο ἐφ' οἷς ἐκήρυξε. καὶ οἱ μὲν τὴν πόλιν τοιούτῳ τρόπῳ παρέδωσαν· ὁ δὲ Θουκυδίδης καὶ αἱ νῆες ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅψε κατέπλεον εἰς τὴν Ἡϊόνα. καὶ τὴν μὲν Ἀμφίπολιν ὁ Βρασίδης ἄρτι εἶχε, τὴν δὲ Ἡϊόνα παρὰ νύκτα ἐγένετο λαβεῖν. εἰ γὰρ μὴ ἐβοήθησαν αἱ νῆες διὰ τάχους, ἅμα ἔω ἂν εἶχετο.

ρζ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ὁ μὲν τὰ ἐν τῇ Ἡϊόνι καθίστατο, ὅπως καὶ τοιαῦτα, ἦν ἐπὶ ὁ Βρασίδης, καὶ τρέπεται ἀσφαλῶς ἔξει, δεξάμενος τοὺς ἐδελήσαντας ἀποχωρῆσαι ἄνωθεν κατὰ τὰς σπονδάς. ὁ δὲ, πρὸς μὲν τὴν Ἡϊόνα κατὰ τὸν ποταμὸν πολλοῖς πλοίοις ἄφνω καταπλεύσας, εἶπας τὴν προῦχουσαν ἄκραν ἀπὸ τοῦ τείχους λαβὼν, κρατοῖη τοῦ ἔσπλου, καὶ κατὰ γῆν ἀποπειράσας ἅμα, ἀμφοτέρωθεν ἀπεκρούσθη. τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν ἐξηρτύετο. καὶ Μύρκινός τε αὐτῷ προσεχώρησεν, Ἠδωνικὴ πόλις, Πιττακοῦ τοῦ Ἠδώνων βασιλέως ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν Γοάξιος παίδων, καὶ Βραυροῦς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ Γάψηλος οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ Οἰσύμη. εἰσὶ δὲ αὗται Θασίων ἀποικίαι. παρῶν δὲ καὶ Πεσδίκκας εὐδὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν, ξυγκαθίστη ταῦτα.

ρη'. Ἐχομένης δὲ τῆς Ἀμφιπόλεως, οἱ Ἀθηναῖοι εἰς μέγα δέος κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ὅτι ἡ πόλις ἦν αὐτοῖς ὠφέλιμος, ξύλων τε ναυπηγησίμων πομπῆ, καὶ χρημάτων προσόδῳ· καὶ ὅτι μέχρι μὲν τοῦ Στρυμόνος ἦν πᾶροδος, Θεσσαλῶν διαγόντων ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν, ταῖς Λακεδαιμονίοις· τῆς δὲ γεφύρας μὴ κρατούντων, ἄνωθεν μὲν μεγάλης οὔσης ἐπὶ πολὺ λίμνης τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς Ἡϊόνα τριήεσι τηρουμένων, οὐκ ἂν δύνασθαι προσελθεῖν. τότε δὲ ῥαδία ἤδη ἐνομιζέτο γεγενῆσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐφοβοῦντο μὴ ἀποσῶσιν. ὁ γὰρ Βρασίδης ἔν τε τοῖς ἄλλοις μέτριον ἑαυτὸν παρῆχε, καὶ ἐν τοῖς λόγοις πανταχοῦ ἐδήλου ὡς ἐλευθερώσων τὴν Ἑλλάδα ἐκπεμφθεῖη. καὶ αἱ πόλεις πυνθανόμεναι αἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι, τῆς τε Ἀμφιπόλεως τὴν ἄλωσιν, καὶ ἂ παρῆχεται,

τὴν τε ἐκείνου πρᾶοτητα, μάλισα δὴ ἐπήρθησαν εἰς τὸ νεωτερίζειν. καὶ ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς αὐτὴν κρύφα, ἐπιπαριέναι τε κελεύοντες, καὶ βουλόμενοι αὐτοὶ ἕκαστοι πρῶτοι ἀποστῆναι. καὶ γὰρ καὶ ἄλεια ἐφαίνετο αὐτοῖς, ἐψευσμένοις μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως ἐπὶ τοσοῦτον, ὅση ὕσερον διεφάνη· τὸ δὲ πλεόν βουλήσει κρίνοντες ἀσαφεῖ, ἢ προνοία ἀσφαλεῖ. εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι, οὐ μὲν ἐπιθυμοῦσιν, ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι· ὁ δὲ μὴ προσίενται, λογισμῶ αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι. ἅμα δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς Βοιωτοῖς νεωσὶ πεπληγμένων, καὶ τοῦ Βρασιίδου ἐφορκὰ καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος, ὡς αὐτῷ ἐπὶ Νίσαιαν τῇ ἑαυτοῦ μόνῃ στρατιᾷ οὐκ ἠθέλησαν οἱ Ἀθηναῖοι ξυμβαλεῖν, ἐθάρρουν, καὶ ἐπίστευον μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι. τὸ δὲ μέγιστον, διὰ τὸ ἠδονὴν ἔχον ἐν τῷ αὐτίκα, καὶ ὅτι τοπρῶτον Λακεδαιμονίων ὀργώντων ἔμελλον πειράσσεσθαι, κινδυνεύειν παντὶ τρόπῳ ἔτοιμοι ἦσαν. ὧν αἰσθανόμενοι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι φυλακὰς, ὡς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι, διέπεμπον εἰς τὰς πόλεις. ὁ δὲ, εἰς τὴν Λακεδαίμονα ἐφίεμενος, στρατιάν τε προσαποσέλλειν ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Στρυμόνι ναυπηγίαν τριήρων παρεσκευάζετο. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, τὰ μὲν καὶ φθόνα ἀπὸ τῶν πρῶτων ἀνδρῶν οὐχ ὑπερέστησαν αὐτῷ, τὰ δὲ, καὶ βουλόμενοι μᾶλλον τοὺς τε ἀνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι, καὶ τὸν πόλεμον καταλύσαι.

ρθ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, Μεγαροῦς τὰ τε μακρὰ τεῖχη, ἃ σφῶν αἱ Ἀθηναῖοι εἶχον, κατέσκαψαν ἐλόντες εἰς ἔδαφος· καὶ Βρασιίδας μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἄλωσιν ἔχων τοὺς ξυμμάχους, στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην. ἔσι δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλείως διορύγματος ἔσω προύχουσα, καὶ ὁ Ἄθως αὐτῆς ὄρος ὑψηλὸν τελευτᾷ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. πόλεις δὲ ἔχει, Σάνην μὲν, Ἀνδρίων ἀποικίαν, παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, εἰς τὸ πρὸς Εὐβοίαν πέλαγος τετραμμένη· τὰς δὲ ἄλλας, Θύσσον, καὶ Κλεωνὰς, καὶ Ἀκρολῶης, καὶ Ὀλόφυξον, καὶ Δῖον· αἱ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσσων. καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἐν βραχὺ, τὸ δὲ πλεῖστον, Πελαστικόν, τῶν καὶ Ἀἰμυόν ποτε καὶ Ἀθήνας Τυρσηγῶν οἰκησάντων, καὶ Βισαλτικόν, καὶ Κορνησιονικόν, καὶ Ἡδωνες.

κατὰ δὲ μικρὰ πολίσματα οἰκοῦσι. καὶ οἱ μὲν πλείους προσεχώρησαν τῷ Βρασίδα, Σάνη δὲ καὶ Δῖον ἀντίστη· καὶ αὐτῶν τὴν χώραν ἐμμείνας τῷ στρατῷ ἐδήλου.

ρί'. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, εὐθύς στρατεύει ἐπὶ Τορώνην τὴν Χαλκιδικήν, κατεχομένην ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ αὐτὸν ἀνδρες ὀλίγοι ἐπήγοντο, ἔτοιμοι ὄντες τὴν πόλιν παραδοῦναι· καὶ ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον, τῷ στρατῷ ἐκαδέζετο πρὸς τὸ Διοσκούρειον, ὃ ἀπέχει τῆς πόλεως τρεῖς μάλισα σταδίους. τὴν μὲν οὖν ἄλλην πόλιν τῶν Τορωναίων, καὶ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐμφρουροῦντας ἔλαθεν· οἱ δὲ πρᾶσσοντες αὐτῷ, εἰδότες ὅτι ἤξει, [καὶ] προσελθόντες τινὲς αὐτῶν λάθρα ὀλίγοι, ἐτήρουν τὴν πρόσοδον· καὶ ὡς ἤσθοντο παρόντα, ἐσκομίζουσι παρ' αὐτοὺς ἐγχειρίδια ἔχοντας ἀνδρας ψιλούς ἑπτὰ. τοσοῦτοι γὰρ μόνον, ἀνδρῶν εἴκοσι τοπρῶτων ταχθέντων, οὐ κατέδρισαν ἐσελθεῖν· (ἤρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύμπιος·) οἱ διαδύντες διὰ τοῦ πρὸς τὸ πέλαιος τείχους, καὶ λαθόντες, τοὺς τε ἐπὶ τοῦ ἀνώτατα φυλακτηρίου φρουροὺς, οὐσης τῆς πόλεως πρὸς [τὸν] λόφον, ἀναβάντες διέφθειραν, καὶ τὴν κατὰ Κανασσαῖον πυλῖδα διήρουν.

ρια'. Ὁ δὲ Βρασίδας τῷ μὲν ἄλλω στρατῷ ἡσύχαζεν, ὀλίγον προελθὼν· ἑκατὸν δὲ πελτασᾶς προπέμπει, ὅπως ὅποτε πύλαι τινὲς ἀνοιχθεῖεν, καὶ τὸ σημεῖον ἀρδείη ὃ ξυνέκειτο, πρῶτοι ἐσθράμοιεν. καὶ οἱ μὲν, χρόνου ἐγγιγνομένου, καὶ θαυμάζοντες, κατὰ μικρὸν ἔτυχον ἐγγὺς τῆς πόλεως προσελθόντες. οἱ δὲ τῶν Τορωναίων ἐνόθην παρασκευάζοντες μετὰ τῶν ἐσεληλυθόντων, ὡς αὐτοῖς ἢ τε πυλῖς διήρητο, καὶ αἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν πύλαι, τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος, ἀνεώγοντο, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλῖδα τινὰς περιαγαγόντες ἐσεκομίσαντο, ὅπως κατὰ νύκτου καὶ ἀμφοτέρωθεν τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐδὲν εἰδότες ἐξαπίνης φοβήσειαν· ἔπειτὰ τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρὸς, ὡς εἴρητο, ἀνέσχον, καὶ διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς ἤδη τῶν πελτασᾶν ἐσεδέχοντο.

ριβ'. Καὶ ὁ Βρασίδας, ἰδὼν τὸ ξύνδημα, ἔδει δρόμῳ, ἀναστήσας τὸν στρατὸν, ἐμβοήσαντάς τε ἀθρόον, καὶ ἔκ-

πληξιν πολλήν τοῖς ἐν τῇ πόλει παρασχόντας. καὶ οἱ μὲν, κατὰ τὰς πόλεις εὐθὺς ἐσέπιπτον· οἱ δὲ, κατὰ ὁκοὺς τετραγώνους, αἱ ἔτυχον τῷ τείχει πεπτωκότες καὶ οἰκοδομουμένῳ, πρὸς λίθων ἀνολικὴν προσκείμεναι. Βρασίδης μὲν οὖν καὶ τὸ πλῆθος εὐθὺς ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο, βουλόμενος κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως ἐλεῖν αὐτήν· ὁ δὲ ἄλλος ὄμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως ἐσκεδάννυτο.

ριγ'. Τῶν δὲ Τορωναίων, γιγνομένης τῆς ἀλώσεως, τὸ μὲν πολὺ οὐδὲν εἶδος ἐδορυβεῖτο, οἱ δὲ πράσσοντες, καὶ οἷς ταῦτα ἤρεσκε, μετὰ τῶν εἰσελθόντων εὐθὺς ἦσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὀπλιταὶ καθυδύοντες ὡς πεντήκοντα) ἐπειδὴ ἤσθοντο, οἱ μὲν τινες ὀλίγοι διαφθεύρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν, τῶν δὲ λοιπῶν, οἱ μὲν, περὶ τῆς, οἱ δὲ, ἐς τὰς ναῦς αἱ ἐφρούρουν δύο καταφυγόντες, διασώζονται ἐς τὴν Λήκυθον τὸ φρούριον ὃ εἶχον αὐτοὶ, καταλαβόντες ἄκρον τῆς πόλεως ἐς τὴν θάλασσαν ἀπειλημένον ἐν γενῶ ἰσθμῷ. κατέφυγον δὲ καὶ τῶν Τορωναίων ἐς αὐτοὺς ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδριοι.

ριδ'. Γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη, καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης, ὁ Βρασίδης τοῖς μὲν μετὰ τῶν Ἀθηναίων Τορωναίοις καταπεφευγόσι κήρυγμα ἐποίησατο, τὸν βουλόμενον, ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἐξελθόντα, ἀδεῶς πολιτεύειν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις κήρυκα προσπέμφας, ἐξίεναι ἐκέλευεν ἐκ τῆς Ληκύθου ὑποσπόνδους, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας, ὡς οὔσης Χαλκιδείων. οἱ δὲ, ἐκλείψειν μὲν οὐκ ἔφασαν, σπείσασθαι δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι. ὁ δὲ, ἐσπείσατο δύο. ἐν ταύταις δὲ αὐτὸς τε τὰς ἐγγὺς οἰκίας ἐκρατύνατο, καὶ Ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα. καὶ ἔυλλογον τῶν Τορωναίων ποιήσας, ἔλεξε τοῖς ἐν τῇ Ἀκάνθῳ παραπλήσια· “ὅτι οὐ δίκαιον “ εἶη οὔτε τοὺς πράξαντας πρὸς αὐτὸν τὴν λήληιν τῆς “ πόλεως, χεῖρους, οὐδὲ προδότας ἡγεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ “ ἐπὶ δουλείᾳ, οὐδὲ χρήμασι πεισθέντας δεῖσθαι τοῦτο, “ ἀλλ' ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ τῆς πόλεως. οὔτε “ τοὺς μὴ μετασχόντας οἴεσθαι μὴ τῶν αὐτῶν τεύ- “ ξεσθαι. ἀφίχθαι γὰρ οὐ διαφθερῶν οὔτε πόλιν, “ οὔτε ἰδιώτην οὐδένα. τὰ δὲ κήρυγμα ποιήσασθαι

“ τούτου ἕνεκα τοῖς παρ’ Ἀθηναίους καταπεφευγόσιν,
 “ ὡς ἡγούμενος οὐδὲν χείρους τῇ ἐκείνων Φιλία· οὐδ’
 “ ἂν σφῶν πειρασασμένους αὐτούς, τῶν Λακεδαιμονίων
 “ δοκεῖν ἦσσαν, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον, ὅσω δικαιοτέρα
 “ πρᾶσσουσιν, εὐνους ἂν σφίσι γενέσθαι· ἀπειρία δὲ
 “ νῦν πεφοβῆσθαι. τούς τε πάντας παρασκευάζεσθαι
 “ ἐκέλευεν ὡς βεβαίους τε ἐσομένους ξυμμάχους, καὶ
 “ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἤδη ὅ, τι ἂν ἀμαρτάνωσιν, αἰτίαν
 “ ἔξοντας. τὰ δὲ πρότερα οὐ σφέις ἀδικεῖσθαι, ἀλλ’
 “ ἐκείνους μᾶλλον ὑπ’ ἄλλων κρείσσων· καὶ ξυγ-
 “ γνώμην εἶναι εἴτι ἠναντιοῦντο.”

ριε΄. Καὶ ὁ μὲν, τοιαῦτα εἰπὼν, καὶ παραθαρσύνας, διελθουσῶν τῶν σποδῶν τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο τῇ Ληκύθῳ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἠμύνοντό τε ἐκ φαύλου τειχίσματος, καὶ ἀπ’ οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν. καὶ μίαν μὲν ἡμέραν ἀπεκρούσαντο. τῇ δ’ ὑσεραία, μηχανῆς μελλούσης προσάξεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀφ’ ἧς πῦρ ἐνήσειν διεννοοῦντο ἐς τὰ ξύλινα παραφράγματα, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος ἢ ᾤοντο μάλισα αὐτούς προσκομιεῖν τὴν μηχανὴν, καὶ ἦν ἐπιμαχώτατον, πύργον ξύλινον ἐπ’ οἴκημα ἀντέστησαν, καὶ ὕδατος ἀμφορέας πολλοὺς καὶ πίδαους ἀνεφόρησαν, καὶ λίθους μεγάλους. ἄνθρωποι τε πολλοὶ ἀνέβησαν. τὸ δὲ οἴκημα, λαβὼν μεῖζον ἄχθος, ἐξαπίνης κατερῥάγη· καὶ ψόφου πολλοῦ γενομένου, τοὺς μὲν ἐγγὺς καὶ ὄσῳντας τῶν Ἀθηναίων ἐλύπησε μᾶλλον ἢ ἐφόβησεν. οἱ δὲ ἀπῶθεν, καὶ μάλισα οἱ διὰ πλείους, νομίσαντες ταύτη ἑλωκέναι ἤδη τὸ χωρίον, Φυγῆ ἐς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς ᾤρησαν.

ριε΄. Καὶ ὁ Βρασιδάς ὡς ἦσθετο αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς ἐπάλξεις, καὶ τὸ γιγνόμενον ὄρων, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ, εὐθὺς τὸ τείχισμα λαμβάνει· καὶ ὄσους ἐγκατέλαβε, διέφθειρε. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ, τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκλιπόντες τὸ χωρίον, ἐς Παλλήνην διεκομίσθησαν. ὁ δὲ Βρασιδάς (ἔσι γὰρ ἐν τῇ Ληκύθῳ Ἀθηναῖς ἱερὸν, καὶ ἔτυχε κηρύξας ὅτε ἔμελλε προσβάλλειν, τῷ ἐπιβάντι πρῶτῳ τοῦ τείχους, τριάκοντα μναῖς ἀργυρίου δώσειν) νομίσας ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἢ ἀνδρωπεῖῳ τὴν ἄλωσιν γενέσθαι,

τάς τε τριάκοντα μνᾶς τῆ θεῶ ἀπέδωκεν ἐς τὸ ἱερόν, καὶ τὴν Λήκυθον καθελών, καὶ ἀνασκευάσας, τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν. καὶ ὁ μὲν τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος ἄ, τε εἶχε τῶν χωρίων καθίσατο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπεβούλευε. καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντος, ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ.

ριζ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθύς ἐκεχειρίαν ἐποίησαντο ἐν-αύσιον, νομίσαντες, Ἀθηναῖοι μὲν, οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασιίδαυ σφῶν προσαποστήσῃσι οὐδὲν, πρὶν παρασκευάσαιντο καθ' ἡσυχίαν, καὶ ἅμα εἰ καλῶς σφίσι εἴχοι, καὶ ξυμβῆναι τὰ πλείω. Λακεδαιμόνιοι δὲ ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ἠγούμενοι ἅπερ ἔδεισαν φοβεῖσθαι, καὶ γενομένης ἀνακωχῆς κακῶν καὶ ταλαιπωρίας, μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς πειρασασμένους, ξυναλλαγῆναι τε, καὶ τοὺς ἀνδρας σφίσι ἀποδόντας, σπονδὰς ποιήσασθαι καὶ ἐς τὸν πλείω χρόνον. τοὺς γὰρ δὴ ἀνδρας περὶ πλείονος ἐποιοῦντο κομίσασθαι, ὡς ἔτι Βρασιίδαυ εὐτύχει· καὶ ἔμελλον, ἐπὶ μείζον χωρήσαντος αὐτοῦ, καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος, τῶν μὲν γέρεσθαι, τοῖς δ' ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνόμενοι, κινδυνεύσειν καὶ κρατήσειν. γίγνεται οὖν ἐκεχειρία αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις, ἧδε.

ρη'. “ ΠΕΡΙ μὲν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ μαντείου τοῦ “ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου, δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν “ βουλόμενον ἀλόλως καὶ ἀδειῶς κατὰ τοὺς πατρίους “ νόμους. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις ταῦτα δοκεῖ, καὶ “ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς παροῦσι· Βοιωτοὺς δὲ καὶ Φω- “ κέας πείσειν φασὶν ἐς δύναμιν προσκηρυκευόμενοι. “ περὶ δὲ τῶν χρημάτων τῶν τοῦ θεοῦ ἐπιμελεῖσθαι “ ὅπως τῆς ἀδικούντας ἐξευρήσῃμεν, ὀρθῶς καὶ δικαίως “ τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, “ καὶ τῶν ἄλλων οἱ βουλόμενοι, τοῖς πατρίοις νόμοις “ χρώμενοι πάντες. περὶ μὲν οὖν τούτων ἔδοξε Λακε- “ δαιμονίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις, ἐὰν σπονδὰς “ ποιῶνται οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῆς αὐτῶν μένειν ἑκατέρως, “ ἔχοντας ἅπερ νῦν ἔχομεν· τοὺς μὲν, ἐν τῷ Κορυφασίῳ, “ ἐντὸς τῆς Βουφράδος καὶ τοῦ Τομέως μένοντας· τοὺς “ δὲ, ἐν Κυθήροις, μὴ ἐπιμισγομένης ἐς τὴν ξυμμαχίαν,

“ μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς, μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς·
 “ τοὺς δὲ ἐν Νισαίᾳ καὶ Μινώᾳ, μὴ ὑπερβαίνοντας τὴν
 “ ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῶν Πυλῶν τῶν παρὰ τοῦ Νίσου ἐπὶ τὸ
 “ Ποσειδιώνιον, ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδωνίου, εὐθὺς ἐπὶ τὴν
 “ γέφυραν τὴν εἰς Μίνωαν· μηδὲ Μεγαρέας καὶ τοὺς
 “ ξυμμάχους ὑπερβαίνειν τὴν ὁδὸν ταύτην, καὶ τὴν νῆσον
 “ ἦν περ ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντας, μήτε ἐπιμισγο-
 “ μένους μηδετέρους μηδετέρωσε· καὶ τὰ ἐν Τροιζῆνι
 “ ὄσα περ ἔχουσι, καὶ οἷα ξυνέθεντο πρὸς Ἀθη-
 “ ναίους· καὶ τῇ θαλάσῃ χρωμένους, ὅσα ἂν κατὰ
 “ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν. Λακεδαιμο-
 “ νίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πλεῖν μὴ μακρᾶ νηΐ, ἄλλω
 “ δὲ κωπήρει πλοίῳ, εἰς πεντακόσια τάλαντα ἄγοντι
 “ μέτρα. κήρυκι δὲ, καὶ πρσβεΐᾳ, καὶ ἀκολούθοις
 “ ὁπόσοις ἂν δοκῇ περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου, καὶ
 “ δικῶν, εἰς Πελοπόννησον καὶ Ἀθήνας σπονδὰς εἶναι
 “ ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσι, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασ-
 “ σαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους μὴ δέχεσθαι ἐν τούτῳ τῷ
 “ χρόνῳ, μήτε ἐλεύθερον, μήτε δοῦλον, μήτε ὑμᾶς, μήτε
 “ ἡμᾶς. οἷκας τε διδόναι ὑμᾶς τε ἡμῖν, καὶ ἡμᾶς ὑμῖν
 “ κατὰ τὰ πάτρια, τὰ ἀμφίλογα δίκη διαλύοντας ἀνευ
 “ πολέμου. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμά-
 “ χοις ταῦτα δοκεῖ· εἰ δέ τι ὑμῖν εἴτε καλλιώτερον,
 “ εἴτε δικαιότερον τούτων δοκεῖ εἶναι, ἴοντες εἰς Λακε-
 “ δαίμονα διδάσκετε. οὐδενὸς γὰρ ἀποσήσονται ὅσα ἂν
 “ δίκαια λέγητε, οὔτε οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὔτε οἱ ξύμ-
 “ μαχοι. οἱ δὲ ἴοντες, τέλος ἔχοντες ἴοντων, ἦπερ καὶ
 “ ὑμεῖς ἡμᾶς κελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται.
 “ ἔδοξε τῷ δήμῳ. Ἀκάμαντις ἐπρυτάνευε, Φαίνιππος
 “ ἐγραμμάτευε, Νικιάδης ἐπεστάτει. Λάχης εἶπε,
 “ τύχη ἀγαθῇ τῇ Ἀθηναίων, ποιεῖσθαι τὴν ἐκ χει-
 “ ρίαν, κατὰ ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμ-
 “ μαχοι αὐτῶν· καὶ ὠμολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ τὴν
 “ ἐκ χειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν. ἄρχειν δὲ τήνδ᾽ ἐπὶ τὴν ἡμέ-
 “ ραν, τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφθβολιῶνος μηνός.
 “ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἴοντας ὡς ἀλλήλους πρσβεΐς
 “ καὶ κήρυκας, ποιεῖσθαι τοὺς λόγους καθότι ἔσαι ἢ
 “ κατάλυσις τοῦ πολέμου. ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαντας
 “ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς πρυτάνεις, πρῶτον πρὸς

“ τῆς εἰρήνης βουλευέσασθαι Ἀθηναίους, καθότι ἂν
 “ εἰσὶν ἢ πρῆσθαι περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου.
 “ σπείσασθαι δὲ αὐτίκα μάλα τὰς πρῆσθαι ἐν τῷ
 “ δήμῳ τὰς παρούσας, ἢ μὴν ἐμμενεῖν ἐν ταῖς σπονδαῖς
 “ τὸν ἑνῆαυτόν.”

ριθ'. Ταῦτα ξυνέθεντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὁμολόγησαν καὶ οἱ ξυμμαχοὶ Ἀθηναίους καὶ τοῖς ξυμμαχοῖς, μὴνὸς ἐν Λακεδαίμονι Γερασίου δωδεκάτη. ξυνετίθεντο δὲ καὶ ἐσπέδοντο Λακεδαιμονίων μὲν οἷδε, Ταῦρος Ἐχετιμίδα, Ἀθηναῖος Περικλεΐδα, Φιλοχαρίδας Ἐρξιδάδα· Κορινθίων δὲ, Αἰνέας Ὠκύτου, Εὐφαιμίδας Ἀρισωνύμου· Σικυονίων δὲ, Δαμότιμος Ναυκράτους, Ὀνάσιμος Μεγακλέους· Μεγαρέων δὲ, Νίκασος Κεκάλου, Μενεκράτης Ἀμφιδώρου· Ἐπιδαυρίων δὲ, Ἀμφίας Εὐπαιίδα· Ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοὶ, Νικόστρατος Διίτρεφοῦς, Νικίας Νικηράτου, Αὐτοκλῆς Τολμαίου. Ἡ μὲν δὴ ἐκ χειρῶν, αὕτη ἐγένετο, καὶ ξυνήσαν ἐν αὐτῇ περὶ τῶν μείζονων σπονδῶν διὰ παντὸς ἐς λόγους.

ρκα'. Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας αἷς ἐπήρχοντο, Σκιώνη ἐν τῇ Πελλήνῃ πόλις ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων πρὸς Βρασίδαν. φασὶ δὲ οἱ Σκιωναῖοι, Πελληνῆς μὲν εἶναι ἐκ Πελοποννήσου, πλέοντας δ' ἀπὸ Τροίας σφῶν τοὺς πρώτους κατενεχθῆναι ἐς τὸ χωρίον τοῦτο, τῷ χειμῶνι ᾧ ἐχρήσαντο Ἀχαιοὶ, καὶ αὐτοῦ οἰκῆσαι. ἀποστᾶσι δ' αὐτοῖς ὁ Βρασίδης διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν Σκιώνην, τριήρει μὲν φιλία προπλευούσῃ, αὐτὸς δὲ ἐν κελητίῳ ἄπῳθεν ἐφεπόμενος, ὅπως εἰ μὲν τι τοῦ κελητος μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἢ τριήρης ἀμύνοι αὐτῷ· ἀντιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομένης, οὐ πρὸς τὸ ἔλασσον νομίζων τρέψεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸν διασώσειν. περαιωθεὶς δὲ, καὶ ξύλλογον ποιήσας τῶν Σκιωναίων, ἔλεγεν ἃ, τε ἐν τῇ Ἀκάνθῳ καὶ Τροάδῃ· καὶ προσέτι φάσκων ἀξιοτάτους αὐτοὺς εἶναι ἐπαίνου, οἷτινες, τῆς Πελλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπειλημμένης ὑπὸ Ἀθηναίων Ποτίδαιαν ἐχόντων, καὶ ὄντες οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται, αὐτεπάγγελτοι ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ οὐκ ἀνέμειναν ἀτολμία ἀνάγκην σφίσι προσγενέσθαι περὶ

τοῦ Φανερώς οἰκείου ἀγαθοῦ. σημεῖόν τ' εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἂν αὐτοὺς τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομῆναι, εἰ τεθήσεται κατὰ νοῦν τὰ πράγματα· πιστοτάτους τε τῇ ἀληθείᾳ ἠγήσασθαι αὐτοὺς Λακεδαιμονίων φίλους, καὶ ἄλλα τιμήσειν.

ρκά'. Καὶ οἱ μὲν Σκιωναῖοι ἐπήρθησάν τε τοῖς λόγοις, καὶ θαρσύναντες πάντες ὁμοίως, καὶ οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρᾶσσόμενα, τόν τε πόλεμον διεννοοῦντο προθύμως οἴσειν, καὶ τὸν Βρασίδαν τά τ' ἄλλα καλῶς ἐδέξαντο, καὶ δημοσίᾳ μὲν, χρυσῶ σφάνῳ ἀνέδησαν, ὡς ἐλευθεροῦντα τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ δὲ, ἐταινίουν τε, καὶ προσήρχοντο ὡσπερ ἄθλητῆ. ὁ δὲ, τό, τε παρ' αὐτίκα φυλακὴν τινὰ αὐτοῖς ἐγκαταλιπὼν, διέβη πάλιν. καὶ ὕστερον οὐ πολλῶ σρατιὰν πλείω ἐπεραίωσε, βουλόμενος μετ' αὐτῶν τῆς τε Μένδης καὶ τῆς Ποτιδαίας ἀποπειράσαι· ἠγούμενος καὶ τοὺς Ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν ὡς ἐς νῆσον, καὶ βουλόμενος φθάσαι. καὶ τι καὶ αὐτῶ ἐπράσσετο ἐς τὰς πόλεις ταύτας προδοσίας περὶ. καὶ ὁ μὲν ἔμελλεν ἐγχειρῆσειν ταῖς πόλεσι ταύταις.

ρκβ'. Ἐν τούτῳ δὲ, τριῆρι οἱ τὴν ἐκεχειρίαν περι-αγγέλλοντες ἀφικνοῦνται παρ' αὐτόν, Ἀθηναίων μὲν, Ἀριζώνυμος, Λακεδαιμονίων δὲ, Ἀθήναιος. καὶ ἡ μὲν σρατιὰ πάλιν διέβη ἐς Τορώνην· οἱ δὲ τῷ Βρασίδᾳ ἀνήγγελλον τὴν ξυυθήκην· καὶ ἐδέξαντο πάντες οἱ ἐπὶ Θράκης ξύμμαχοι Λακεδαιμονίων τὰ πεπραγμένα. Ἀριζώνυμος δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις κατῆνει, Σκιωναίους δὲ αἰσθόμενος ἐκ λογισμοῦ τῶν ἡμερῶν ὅτι ὕστερον ἀφεςήκοιεν, οὐκ ἔφη ἐνσπόνδους ἔσσεσθαι. Βρασίδης δὲ ἀντέλεγε πολλὰ, ὡς πρότερον, καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν. ὡς δ' ἀπήγγελλεν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀριζώνυμος περὶ αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι εὐθύς ἕτοιμοι ἦσαν σρατεύειν ἐπὶ τὴν Σκιώνην. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πρῶσθεις πᾶμφαντες, παραθήσασθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς σπονδὰς, καὶ τῆς πόλεως ἀντεποιοῦντο, Βρασίδᾳ πισεύοντες. δίκη τε ἕτοιμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. οἱ δὲ, δίκη μὲν οὐκ ἤθελον κινδυνεύειν, σρατεύειν δὲ ὡς τάχις· ὄργην ποιούμενοι, εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξιούσι σφῶν ἀφίσασθαι, τῇ κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων ἰσχύϊ

ἀνωφελεῖ πειθεύοντες. εἶχε δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἀποστάσεως μᾶλλον ἢ οἱ Ἀθηναῖοι ἐδικαίουν. δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον ἀπέστησαν οἱ Σκιωναῖοι. ψήφισμά τ' εὐθύς ἐποίησαντο, Κλέωνος γνώμη πεισθέντες, Σκιωναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι· καὶ ἄλλα ἡσυχάζοντες, ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο.

ρκγ'. Ἐν τούτῳ δὲ Μένδη ἀφίσταται αὐτῶν, πόλις ἐν τῇ Παλλήνῃ, Ἐρετριέων ἀποικία. καὶ αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ Βρασίδης, οὐ νομίζων ἀδικεῖν, ὅτι ἐν τῇ ἐκχειρίᾳ φανερώς προσεχώρησαν. ἔσι γὰρ ἅ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει τοῖς Ἀθηναίοις παραβαίνειν τὰς σπονδάς. διὸ καὶ οἱ Μενδαῖοι μᾶλλον ἐτόλμησαν, τὴν τε τοῦ Βρασίδου γνώμην ὁρῶντες ἐτοιμῇ, τεκμαιρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς Σκιωνῆς, ὅτι οὐ προϋδίδου· καὶ ἅμα τῶν πρᾶσσόντων σφίσιν ὀλίγων τε ὄντων, καὶ ὡς τότε ἐμέλλησαν, οὐκέτι ἀνέντων, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβουμένων τὸ κατάδηλον, καὶ καταβιασαμένων παρὰ γνώμην τοὺς πολλούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, εὐθύς πυθόμενοι, πολλῶ ἔτι μᾶλλον ὀργισθέντες, παρεσκευάζοντο ἐπ' ἀμφοτέρων τὰς πόλεις. καὶ Βρασίδης, προσδεχόμενος τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, ὑπεκκομίζει ἐς Ὀλυμπὸν τὴν Χαλκιδικὴν παῖδας καὶ γυναῖκας τῶν Σκιωναίων καὶ Μενδαίων· καὶ τῶν Πελοποννησίων αὐτοῖς πεντακοσίους ὀπλίτας διέπεμψε, καὶ πελτασὰς τριακοσίους Χαλκιδίων· ἄρχοντά τε τῶν ἀπάντων Πολυδαμίδα. καὶ οἱ μὲν, τὰ περὶ σφᾶς αὐτοὺς, ὡς ἐν τάχει παρεσομένων τῶν Ἀθηναίων, κοινῇ εὐτρεπίζοντο.

ρκδ'. Βρασίδης δὲ καὶ Περδίκκας ἐν τούτῳ στρατεύουσιν ἅμα ἐπὶ Ἀρρίβαιον τοδεύτερον ἐς Λύγκον. καὶ ἦγον, ὁ μὲν, ὧν ἐκράτει Μακεδόνων τὴν δύναμιν, καὶ τῶν ἐνοικούντων Ἑλλήνων ὀπλίτας· ὁ δὲ, πρὸς τοῖς αὐτοῦ περιλοίποις τῶν Πελοποννησίων, Χαλκιδίας, καὶ Ἀκανθίων, καὶ τῶν ἄλλων κατὰ δύναμιν ἐκάσων. ξύμπαν δὲ τὸ ὀπλιτικὸν τῶν Ἑλλήνων, τρισχίλιοι μάλισα. ἰππῆς δ' οἱ πάντες ἠκολούθουν Μακεδόνων ξὺν Χαλκιδεῦσιν ὀλίγω ἐς χιλίους, καὶ ἄλλος ὅμιλος τῶν βαρβάρων πολὺς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν Ἀρρίβαιου, καὶ εὐρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους αὐτοῖς τοὺς Λυγκησᾶς, ἀντεκαδέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ ἐχόντων τῶν μὲν περὶ τῶν

λόφον ἐκατέρωθεν, πεδίου δὲ τοῦ μέσου ὄντος, οἱ ἰππῆς ἐς αὐτὸ καταδραμόντες, ἰππομάχησαν πρῶτα ἀμφοτέρων. ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Βρασίδης καὶ ὁ Περδίκκας, προελθόντων προτέρων ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἰππέων τῶν Λυγκησῶν ὀπλιτῶν, καὶ ἐτοίμων ὄντων μάχεσθαι, ἀντεπαγαγόντες καὶ αὐτοὶ ξυνέβαλον, καὶ ἔτρεψαν τοὺς Λυγκησῆς. καὶ πολλοὺς μὲν διέφθειραν, οἱ δὲ λοιποὶ διαφεύγοντες πρὸς τὰ μετέωρα, ἠσύχαζον. μετὰ δὲ τοῦτο, τροπαῖον εἴσαντες, δύο μὲν ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον, τοὺς Ἰλλυριοὺς μένοντες, οἱ ἔτυχον τῷ Περδίκκᾳ μισθοῦ μέλλοντες ἥξειν· ἔπειτα ὁ Περδίκκας ἐδούλετο προΐεναι ἐπὶ τὰς τοῦ Ἀρρίβαιου κώμας, καὶ μὴ καθῆσθαι. Βρασίδης δὲ τῆς τε Μένδης περιουρώμενος, μὴ τῶν Ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων τὶ πάδη, καὶ ἅμα τῶν Ἰλλυριῶν οὐ παρόντων, οὐ προθυμὸς ἦν, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν μάλλον.

ῥκέ'. Καὶ ἐν τούτῳ διαφερομένων αὐτῶν ἠγγέλθη, ὅτι καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ μετ' Ἀρρίβαιου προδόντες Περδίκκᾳ γεγέννηται. ὥς τε ἤδη ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν, διὰ τὸ δέος αὐτῶν, ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων· κυρωθῆν δὲ οὐδὲν, ἐκ τῆς διαφορᾶς, ὀπηνίκα χρῆ ὑρμᾶσθαι, νυκτὸς τε ἐπιγενομένης, οἱ μὲν Μακεδόνες, καὶ τὸ πλῆθος τῶν βασιλέων εὐδὺς φοβηθέντες, (ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα σαφῶς ἐκπλήγνυσθαι,) καὶ νομίσαντες πολλαπλασίους μὲν ἢ ἦλθον ἐπιέναι, ὅσον δὲ οὐδέπω παρεῖναι, κατασάντες ἐς αἰφνίδιον φυγὴν, ἐχώρουν ἐπ' οἴκου. καὶ τὸν Περδίκκᾳν τοπρῶτον οὐκ αἰσθανόμενον, ὡς ἔγνω, ἠνάγκασαν, πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν (ἄπωθεν γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύοντο) προαπελθεῖν. Βρασίδης δὲ ἅμα τῇ ἔω ὡς εἶδε τοὺς Μακεδόνας προκεχωρηκότας, τοὺς τε Ἰλλυριοὺς καὶ τὸν Ἀρρίβαιον μέλλοντας ἐπιέναι, ξυναγαγὼν καὶ αὐτὸς ἐς τετραγώνον τάξιν τοὺς ὀπλίτας, καὶ τὸν ψιλὸν ὄμιλον ἐς μέσον λαβῶν, διανοεῖτο ἀναχωρεῖν. ἐκδρόμους δὲ, εἶπη προσέβαλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τοὺς νεωτάτους. καὶ αὐτὸς λογάδας ἔχων τριακοσίους, τελευταῖος γνώμην εἶχεν, ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκείσομένοις, ἀνδισάμενοις ἀμύνεσθαι. καὶ πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, ὡς διὰ ταχέων, παρεκλείψατο τοῖς στρατώταις τοιαύτε.

ρκς'. " ΕΙ μὲν μὴ ὑπίοπτευον, ἄνδρες Πελοποννήσιοι,
 " ὑμᾶς τῷ τε μεμονῶσθαι, καὶ ὅτι βάρυβαροι οἱ ἐπιόντες,
 " καὶ πολλοὶ, ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν
 " ἄμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην. νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν
 " ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναν-
 " τίων, βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα
 " πειράσομαι πείθειν. ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει
 " τὰ πολέμια, οὐ διὰ ξυμμάχων παρουσίαν ἐκάστοτε,
 " ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετὴν· καὶ μηδὲν πλῆθος πεφ-
 " θῆσθαι ἐτέρων· οἷγε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων
 " ἦκετε ἐν αἷσι οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειό-
 " νων μᾶλλον ἐλάσσοις· οὐκ ἄλλω τινὶ κτησάμενοι τὴν
 " δυναστείαν, ἢ τῷ μαχόμενοι κρατεῖν. βαρβάρους δὲ,
 " οὓς νῦν ἀπειρία δέδιδε, μαθεῖν χρὴ ἐξ ὧν τε προη-
 " γώνισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν, καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ
 " εἰκάζω τε, καὶ ἄλλων ἀκοῇ ἐπίσασμαι, οὐ δεινούς
 " ἐσομένους· καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα τῶν
 " πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, διδαχὴ ἀληθοῦς προσ-
 " γενομένη περὶ αὐτῶν, ἐθάσσουνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνο-
 " μένους. οἷς δὲ βεβαίως τι πρόσσεσιν ἀγαθὸν, μὴ προσει-
 " δῶς τις ἂν αὐτοῖς τολμηρότερον προσφέρειτο. οὗτοι
 " δὲ τὴν μέλλησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις φοβερὰν.
 " καὶ γὰρ πλῆθει ὄψεως δεινοὶ, καὶ βοῆς μεγέθει ἀφύ-
 " ρητοι. ἢ τε διακενῆς ἐπανάσεισις τῶν ὀπλων ἔχει
 " τινὰ δῆλωσιν ἀπειλῆς· προσμίξαι δὲ τοῖς ὑπομέ-
 " νουσιν αὐτὰ οὐχ ὅμοιοι. οὔτε γὰρ τάξιν ἔχοντες,
 " αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινὰ χώραν βιαζόμενοι. ἢ τε
 " φυγὴ καὶ ἢ ἔφοδος αὐτῶν, ἴσην ἔχουσα δόξαν τοῦ
 " καλοῦ, ἀνεξέλεγκτος καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἔχει. αὐτοκρά-
 " τωρ δὲ μάχη μάλισ' ἂν καὶ πρόφασιν τοῦ σώζεσθαι
 " τινὶ πρεπόντως πορίσειε. τοῦ τε εἰς χεῖρας ἐλθεῖν
 " πιστότερον τὸ ἐκφοβήσειν ἡμᾶς ἀκινδύνως ἡγούνται·
 " ἐκεῖνω γὰρ ἂν πρὸ τούτου ἐχθρῶντο. σαφῶς τε πᾶν
 " τὸ προὔπαρχον δεινὸν ἀπ' αὐτῶν ὁρᾶτε, ἔργω μὲν βρα-
 " χύ ὄν, ὄψει δὲ καὶ ἀκοῇ κατασπέρχον. ὁ ὑπομείναντες
 " ἐπιφερόμενον, καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ, κόσμῳ καὶ τάξει
 " αὐτῶν ὑπαγαγόντες, ἔς τε τὸ ἀσφαλὲς θάσσον ἀφί-
 " ξεσθε, καὶ γνώσεσθε τολοιπὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄχλοι
 " τοῖς μὲν τὴν πρῶτην ἔφοδον δεξαμένοις, ἀπῶθεν ἀπει-
 " λαῖς τὸ ἀνδρεῖον μελλήσει ἐπικομποῦσιν· οἱ δ' ἂν

“ εἴξωσιν αὐτοῖς κατὰ πόδας, τὸ εὐψυχον ἐν τῷ ἀσφα-
 “ λει ὄξεις ἐνδείκνυνται.”

ρκζ'. Τοιαῦτα ὁ Βρασιῶδας παραινέσας, ὑπῆγε τὸ
 στρατευμα. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες, πολλῇ βοῇ καὶ θο-
 ρύβῳ προσέκειντο, νομίσαντες φεύγειν τε αὐτὸν, καὶ
 καταλαβόντες διαφθείρειν. καὶ ὡς αὐτοῖς αἶ τε ἐκδρο-
 μαί, ὕπη προσπίπτοιεν, ἀπήντων, καὶ αὐτὸς ἔχων τοὺς
 λογάδας ἐπικειμένους ὑφίστατο, τῇ τε πρώτῃ ὀρμῇ
 παρὰ γνώμην ἀντέστησαν, καὶ τολοιπὸν ἐπιφερομένους
 μὲν δεχόμενοι ἡμύνοντο, ἡσυχαζόντων δὲ αὐτοὶ ὑπεχώ-
 ρουν, τότε δὴ τῶν μετὰ τοῦ Βρασιῶδου Ἑλλήνων ἐν τῇ
 εὐρυχωρίᾳ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο, μέρος
 δέ τι καταλιπόντες αὐτοῖς ἐπακολουθοῦν προσβάλλειν,
 οἱ λοιποὶ χωρήσαντες ὀρόμῳ, ἐπὶ τε τοὺς φεύγοντας
 τῶν Μακεδόνων, οἷς ἐντύχοιεν, ἔκτεινον, καὶ τὴν ἐσθα-
 λὴν, ἣ ἐστὶ μεταξὺ δυοῖν λόφοιν ζενη, ἐς τὴν Ἀρρίθαιου
 φθάσαντες προκατέλαβον, εἰδότες οὐκ οὔσαν ἄλλην
 τῷ Βρασιῶδα ἀναχώρησιν. καὶ προσιόντος αὐτοῦ, ἐς
 αὐτὸ ἦδη τὸ ἄπορον τῆς ὁδοῦ κυκλοῦνται ὡς ἀπολη-
 ψόμενοι.

ρκη'. Ὁ δὲ, γνοὺς, προσεῖπε τοῖς μετ' αὐτοῦ τριακο-
 σίοις, ὃν ᾤετο μᾶλλον ἂν ἐλεῖν τῶν λόφων, χωρήσαν-
 τας πρὸς αὐτὸν ὀρόμῳ, ὡς τάχις ἐκαστος δύναται ἄνευ
 τάξεως, πειράσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐκκροῦσαι τοὺς ἦδη ἐπιόν-
 τας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν πλείονα κύκλωσιν σφῶν
 αὐτόσε προσμῖξαι. καὶ οἱ μὲν, προσπεσόντες, ἐκρά-
 τησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἡ πλείων ἦδη στρατιὰ
 τῶν Ἑλλήνων ῥᾶον πρὸς αὐτὸν ἐπορεύοντο. οἱ γὰρ βάρ-
 βαροι καὶ ἐφθέθησαν, τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα
 γενομένης σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου. καὶ ἐς τὸ πλείον
 οὐκέτ' ἐπηκολούθουν, νομίζοντες καὶ ἐν μεθορίοις εἶναι
 αὐτοὺς ἦδη, καὶ διαπεφευγέναι. Βρασιῶδας δὲ, ὡς ἀντ-
 ελάβετο τῶν μετεώρων, κατὰ ἀσφάλειαν μᾶλλον ἰῶν,
 ἀδθημερὸν ἀφικνεῖται εἰς Ἄρμισσαν πρῶτον, τῆς Περ-
 δίκκου ἀρχῆς. καὶ αὐτοὶ ὀργιζόμενοι οἱ στρατιῶται τῇ
 προαναχωρήσει τῶν Μακεδόνων, ἄσοις ἐνέτυχον κατὰ
 τὴν ὁδὸν ζεύγεσιν αὐτῶν βοεικοῖς, ἣ εἴ τιμι σκεύει ἐκ-
 πεπτωκότι, (οἷα ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει
 εἰκὸς ἦν συμβῆναι,) τὰ μὲν ὑπολύνοντες κατέκοπτον, τῶν

δὲ οἰκείωσιν ἐποιοῦντο. ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περδίκ-
κας Βρασίδαν τε πολέμιον ἐνόμισε, καὶ ἐς τὸ λοιπὸν,
Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ δι' Ἀθηναίους οὐ ξύνηδες
μῖσος εἶχε, τῶν δὲ ἀναγκαίων ξυμφόρων διανασάς,
ἐπρασσεν ὄτῳ τρόπῳ τάχιστα τοῖς μὲν ξυμβήσεται, τῶν
δὲ ἀπαλλάξεται.

ρκθ'. Βρασίδης δὲ, ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας ἐς
Τορώνην, καταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη ἔχον-
τας. καὶ αὐτοῦ ἡσυχάζων, ἐς μὲν τὴν Παλλήνην ἀδύ-
νατος ἤδη ἐνόμιζεν εἶναι διαβάς τιμωρεῖν, τὴν δὲ Τορών-
ην ἐν φυλακῇ εἶχεν. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς
ἐν τῇ Λύγκῳ ἐξέπλευσαν ἐπὶ τε τὴν Μένδην καὶ τὴν
Σκιώνην οἱ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ παρεσκευάζοντο, ναυσὶ
μὲν πεντήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖται, ὀπλίταις δὲ χι-
λίαις ἑαυτῶν, καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις, καὶ Θραξί μι-
σθωτοῖς χιλίαις, καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων
πελτασαῖς. ἐσρατῆγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ
Νικόστρατος ὁ Διίτρεφους. ἄραντες δὲ ἐκ Ποτιδαίας
ταῖς ναυσὶ, καὶ σχόντες κατὰ τὸ Ποσειδώνιον, ἐχώρουν
ἐς τοὺς Μενδαίους. οἱ δὲ αὐτοὶ τε, καὶ Σκιωναίων τρια-
κόσιοι, βεβοηθηκότες, Πελοποννησίων τε οἱ ἐπίκουροι
ξύμπαντες δὲ, ἐπτακόσιοι ὀπλίται, καὶ Πολυδαμίδας ὁ
ἄρχων αὐτῶν, ἔτυχον ἐξεσρατοπεδευμένοι ἕξω τῆς πό-
λεως ἐπὶ λόφου καρτεροῦ. καὶ αὐτοῖς Νικίας μὲν, Με-
θωναίους τε ἔχων εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ψιλούς, καὶ λογά-
δας τῶν Ἀθηναίων ὀπλιτῶν ἐξήκοντα, καὶ τοὺς τοξότας
ἅπαντας, κατὰ ἀτραπὸν τινα τοῦ λόφου πειρώμενος
προσβῆναι, καὶ τραυματιζόμενος ὑπ' αὐτῶν, οὐκ ἠδυνήθη
βιάσασθαι. Νικόστρατος δὲ, ἄλλῃ ἐφόδῳ ἐκ πλείονος
παντὶ τῷ ἄλλῳ σρατοπέδῳ ἐπιὼν τῷ λόφῳ ὄντι δυσ-
προσβάτῳ, καὶ πᾶν ἐθορυβήθη, καὶ ἐς ὀλίγον ἀφί-
κετο πᾶν τὸ σράτευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι. καὶ
ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ὡς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι καὶ
οἱ ξύμμαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες ἐσρατοπε-
δεύσαντο. καὶ οἱ Μενδαῖοι νυκτὸς ἐπελθούσης ἐς τὴν
πόλιν ἀπῆλθον.

ρλ'. Τῇ δ' ὕσραϊα, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι περιπλεύσαντες
ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης, τό, τε προάσειον εἶλον, καὶ τὴν
ἡμέραν ἅπασαν ἐδήθουν τὴν γῆν, οὐδενὸς ἐπεξιόντος. ἦν

γάρ τι καὶ ζασιασμοῦ ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τριακόσιοι τῶν Σκιωναίων τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ τῇ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικίας μὲν τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ προΐων ἅμα ἐς τὰ μεθόρια, τῶν Σκιωναίων τὴν γῆν ἐδήου. Νικόςτρατος δὲ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὰς ἄνω πύλας, ἧ' ἐπὶ Ποτιδαίας ἔρχονται, προσεκάθητο τῇ πόλει. ὁ δὲ Πολυδαμίδας (ἔτυχε γὰρ ταύτη τοῖς Μενδαίοις καὶ ἐπικούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὄπλα κείμενα) διατάσσει τε ὡς ἐς μάχην, καὶ παρῆνει τοῖς Μενδαίοις ἐπεξιέναι. καὶ τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἀντειπόντος κατὰ τὸ ζασιωτικόν, ὅτι οὐκ ἐπέξεισιν, οὐδὲ δέοιτο πολεμεῖν· καὶ ὡς ἀντέϊπεν, ἐπισπασθέντος τε τῇ χειρὶ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ θορυβηθέντος, ὁ δῆμος εὐθὺς ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα, περὶ ὄργῆς ἐχώρει ἐπὶ τε Πελοποννησίους, καὶ τοὺς τὰ ἐναντία σφίσι μετ' αὐτῶν πράξαντας. καὶ προσπεσόντες, τρέπουσιν ἅμα μὲν μάχῃ αἰφνιδίῳ, ἅμα δὲ τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πυλῶν ἀνοιγομένων φοβηθέντων. ᾤθησαν γὰρ ἀπὸ προειρημένου τινὸς αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν, κατέφυγον, ἦνπερ καὶ τὸ πρότερον αὐτοὶ εἶχον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἦδε γὰρ καὶ ὁ Νικίας ἐπαναστρέψας πρὸς τῇ πόλει ἦν) ἐσπεσόντες ἐς τὴν Μένδην πόλιν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ἀνοιχθεῖσαν, ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ, ὡς κατὰ κράτος ἐλόντες διήρπασαν. καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον ὥστε μὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφθεῖρεσθαι. καὶ τοὺς μὲν Μενδαίους μετὰ ταῦτα πολιτεύειν ἐκέλευον ὥσπερ εἴωδισαν, αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσιν αὐτοῖς εἴ τινας ἠγοῦνται αἰτίους εἶναι τῆς ἀποσάσεως. τοὺς δ' ἐν τῇ ἀκρόπολει, ἀπετείχισαν ἐκατέρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν, καὶ φυλακὴν ἐπεκαθίσαντο. ἐπειδὴν δὲ τὰ περὶ τὴν Μένδην κατέσχον, ἐπὶ τὴν Σκιώνην ἐχώρουν.

ρλα'. Οἱ δὲ, ἀντεπεξελθόντες, αὐτοὶ καὶ Πελοποννήσιοι, ἰδρῦθησαν ἐπὶ καρτεροῦ λόφου πρὸ τῆς πόλεως· ὃν εἰ μὴ ἔλοιεν οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἐγγίνετο σφῶν περιτείχισις. προσβαλόντες δ' αὐτῷ κατὰ κράτος οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ μάχῃ ἐκκρούσαντες τοὺς ἐπιόντας, ἐστρατοπεδεύσαντό τε, καὶ ἐς τὸν περιτειχισμόν, τροπαῖον σῆσαντες, παρσεσκευάζοντο. καὶ αὐτῶν οὐ πολὺ ὕσερον ἦδη ἐν

ἔργῳ ὄντων, οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἐν τῇ Μένδῃ παλιουρούμενοι ἐπίκουροι, βιασάμενοι παρὰ θάλασσαν τὴν φυλακὴν, νυκτὸς ἀφικνοῦνται. καὶ διαφυγόντες οἱ πλείους τὸ ἐπὶ τῇ Σκιώνῃ στρατόπεδον, ἐσῆλθον ἐς αὐτήν.

ρλβ'. Περιτειχιζομένης δὲ τῆς Σκιώνης, Πεζδίκκας τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶς ἐπικηρουκευσάμενος, ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, διὰ τὴν τοῦ Βρασίδου ἔχθραν περὶ τῆς ἐκ τῆς Λύγκου ἀναχωρήσεως, εὐδὺς τότε ἀρξάμενος πρᾶσσειν. καὶ ἐτύγχανε γὰρ τότε Ἴσχαγόρας ὁ Λακεδαιμόνιος στρατιὰν μέλλων περὶ πορεύσειν ὡς Βρασίδα. ὁ δὲ Πεζδίκκας, ἅμα μὲν κελεύοντος τοῦ Νικίου, ἐπειδὴν ξυμβεβήκει ἐνδηλὸν τι ποιεῖν τοῖς Ἀθηναίοις βεβαιότητος πέρει, ἅμα δ' αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος Πελοποννησίους ἐς τὴν αὐτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευάσας τοὺς ἐν Θεσσαλία ξένους, χρώμενος αἰεὶ τοῖς πρώτοις, διεκώλυσε τὸ στρατεύμα καὶ τὴν παρασκευὴν, ὥστε μὴδὲ πειρᾶσθαι Θεσσαλῶν. Ἴσχαγόρας μέντοι, καὶ Ἀμεινίας, καὶ Ἀριστεύς, αὐτοὶ τε ὡς Βρασίδα ἀφίκοντο, ἐπιθεῖν περὶ πάντων Λακεδαιμονίων τὰ πρᾶγματα, καὶ τῶν ἡβόντων αὐτῶν πασανόμως ἀνδρας ἐξῆγον ἐκ Σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων ἄρχοντας καθίσταναι, καὶ μὴ τοῖς ἐντυχοῦσιν ἐπιτρέπειν. καὶ Κλεαρίδαν μὲν τὸν Κλεωνόμου καθίστησιν ἐν Ἀμφιπόλει, Ἐπιτελίδαν δὲ τὸν Ἠγησάνδρου, ἐν Τωρώνῃ.

ρλγ'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει Θηβαῖοι Θεσπιέων τεῖχος περιεῖλον, ἐπικαλέσαντες Ἀττικισμὸν, βουλόμενοι μὲν καὶ αἰεὶ, παρρησιακῶς δὲ ῥᾶον, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ὅ, τι ἦν αὐτῶν ἀνδρὸς ἀπολώλει. καὶ ὁ νεὸς τῆς Ἡρας τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐν Ἀργεὶ κατεκαύθη, Χρυσίδος τῆς ἰερείας λύχνον τινα θείσεως ἡμμένον πρὸς τὰ σέμματα, καὶ ἐπικαταδαρδούσης. ὥστε ἔλαθεν ἀφθέντα πάντα, καὶ καταφλεχθέντα. καὶ ἡ Χρυσίς μὲν εὐδὺς τῆς νυκτὸς, θείσασα τοὺς Ἀργεῖους, ἐς Φλιοῦντα φεύγει. οἱ δὲ, ἄλλην ἰερείαν ἐκ τοῦ νόμου τοῦ προκειμένου κατεσήσαντο, Φαινίδα ὄνομα. ἔτη δὲ Χρυσίς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν ὀκτώ, καὶ ἕνατον ἐκ μέσου, ὅτε ἐπεφεύγει. καὶ ἡ Σκιώνη τοῦ θέρους ἤδη τελευτῶντος περιετείχιστό τε παντελεῶς, καὶ οἱ Ἀθη-

ναῖοι ἐπ' αὐτῇ Φυλακῇ καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

ρλδ'. Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι τὰ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων ἠσύχαζε, διὰ τὴν ἐκχειρίαν. Μαντινῆς δὲ, καὶ Τεγεάται, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐκατέρων ξυνέβαλον ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Ὀρεσίδος. καὶ νίκη ἀμφιδήριτος ἐγένετο. κέρας γὰρ ἐκάτεροι τρέψαντες τὸ καθ' αὐτούς, τροπαῖά τε ἀμφοτέροι ἐσησαν, καὶ σκῦλα ἐς Δελφούς ἀπέπεμψαν. διαφθαρέντων μέντοι πολλῶν ἐκατέροις, καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης γενομένης, καὶ ἀφελομένης νυκτὸς τὸ ἔργον, οἱ Τεγεάται μὲν ἐπηυλίσαντό τε, καὶ εὐδὺς ἐσησαν τροπαῖον. Μαντινῆς δὲ ἀπεχώρησάν τε ἐς Βουκολίωνα, καὶ ὕπερον ἀντέσησαν.

ρλε'. Ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρασιίδας τελευτῶντος, καὶ πρὸς ἕαζ ἤδη, Ποτιδαίας. προσελθὼν γὰρ νυκτὸς, καὶ κλίμακα προσθεῖς, μέχρι μὲν τούτου ἔλαθε. τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος, οὕτως ἐς τὸ διάκενον, πρὶν ἐπανελθεῖν τὸν παραδιόνοντα αὐτὸν, ἢ πρόσθεσις ἐγένετο. ἔπειτα μέντοι εὐδὺς αἰσδομένων πρὶν προσβῆναι, ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατίαν, καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι. καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα. καὶ ἔννατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

The first part of the history of the world is the history of the human race. It is a history of progress, of discovery, and of conquest. It is a history of the human mind, of the human soul, and of the human heart. It is a history of the human spirit, of the human will, and of the human power. It is a history of the human race, of the human world, and of the human future.

The second part of the history of the world is the history of the human mind. It is a history of thought, of knowledge, and of wisdom. It is a history of the human intellect, of the human imagination, and of the human reason. It is a history of the human mind, of the human soul, and of the human heart. It is a history of the human spirit, of the human will, and of the human power. It is a history of the human race, of the human world, and of the human future.

The third part of the history of the world is the history of the human soul. It is a history of love, of hope, and of faith. It is a history of the human emotions, of the human passions, and of the human desires. It is a history of the human soul, of the human mind, and of the human heart. It is a history of the human spirit, of the human will, and of the human power. It is a history of the human race, of the human world, and of the human future.

The fourth part of the history of the world is the history of the human heart. It is a history of courage, of strength, and of endurance. It is a history of the human actions, of the human deeds, and of the human achievements. It is a history of the human heart, of the human mind, and of the human soul. It is a history of the human spirit, of the human will, and of the human power. It is a history of the human race, of the human world, and of the human future.

The fifth part of the history of the world is the history of the human future. It is a history of the human destiny, of the human fate, and of the human destiny. It is a history of the human hopes, of the human dreams, and of the human aspirations. It is a history of the human future, of the human mind, and of the human soul. It is a history of the human spirit, of the human will, and of the human power. It is a history of the human race, of the human world, and of the human future.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΤΟΥ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων· καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ, Ἀθηναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν ἐκ Δήλου, ἡγησάμενοι κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν οὐ καθαρούς ὄντας ἱερῶσθαι· καὶ ἅμα ἐλλιπές σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς καθάρσεως, ἣ πρότερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων, ὀρθῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν Δήλιοι Ἀτραμύττειον, Φαρνάκους δόντος αὐτοῖς, ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὤκησαν, οὕτως, ὡς ἕκαστος ὤσμητο.

β'. Κλέων δὲ Ἀθηναῖους πείσας, ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὀπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους, καὶ ἵπτεας τριακοσίους· τῶν δὲ ξυμμάχων, πλείους· ναῦς δὲ τριάκοντα. σχῶν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον, ἔτι πολιορκουμένην, καὶ προσλαβὼν αὐτάθεν ὀπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν Κολοφονίων λιμένα, τῶν Τορωναίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων ὅτι οὐδὲ Βρασίδας ἐν τῇ Τορώνῃ, οὔτε οἱ ἐνόητες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα τὸν λιμένα περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προσπεριέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ προάσειον· καὶ διελὼν τοῦ παλαιῦ τείχους, μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν.

γ'. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ, προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων, ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο, καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δεισας ὁ Πασιτελίδας μὴ αἶτε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἔρημον τὴν πόλιν, καὶ τοῦ τειχίσματος ἀλισκομένου ἐγκαταληφθεῖ, ἀπολιπὼν αὐτὸ, δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν οἱ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἐλόντες τὴν Τορώνην, καὶ ὁ περὶ ἐπισπόμενος αὐτοβοεῖ, κατὰ τὸ διηρημένον τοῦ παλαιοῦ τείχους ξυνεσπessών. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορωναίων εὐθύς ἐν χερσί. τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον, καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. Βρασίδης δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὄδον ἐαλωκυῖαν, ἀνεχώρησεν, ἀπασχῶν τεσσαράκοντα μάλιζα στρατίους μὴ φθάσαι ἐλθῶν. ὁ δὲ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔζησαν δύο, τὸ μὲν, κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ, πρὸς τῷ τειχίσματι. καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ, καὶ Πελοποννησίους, καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδίων ἦν, ξύμπαντας ἐς ἐπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννήσιον ὕψερρον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπὸ Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς. εἶλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τείχος Βωιωτοῖ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προσορίσθαι. καὶ ὁ μὲν Κλέων, φυλακὴν κατασησάμενος τῆς Τορώνης, ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθω, ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

δ'. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτης, τρίτος αὐτὸς, Ἀθηναίων πεμπόντων, ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν προσθευτήης ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ, ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς, καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναθάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοί, αἰσθόμενοι, Συρακουσίους τε ἐπάγονται, καὶ ἐκβάλλουσι τὸν ἄῆμον. καὶ οἱ μὲν, ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι. οἱ δὲ δυνατοί, ὁμολογήσαντες Συρακουσίους, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες, καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ παλιτεία ἔκχυσαν. καὶ ὕψερρον πάλιν αὐτῶν τινὲς, διὰ τὸ

μὴ ἀρέσκεσθαι, ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν, Φωκίας τε τῆς πόλεως τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλόμενον κάταλαμβάνουσι, καὶ Βρικινίας, ὃν ἔξυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ. καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς· καὶ καταστάντες, ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυνθανόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι, τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴπως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους, καὶ τοὺς ἄλλους, ἦν δύνωνται, Σικελιώτας κοινῇ, ὡς Συρακουσίων δυνάμιν περιποιουμένων, ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος, τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους. ἐν δὲ Γέλα ἀντιστάτος αὐτῷ τοῦ πρᾶγματος, οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθῃ αὐτούς· ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην, καὶ ἄμα ἐν τῇ παρὰ τὴν καὶ ἐς τὰς Βρικινίας ἐλθὼν, καὶ παραθάρρυνας, ἀπέπλει.

ε΄. Ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν, καὶ πάλιν ἀναχωρήσει, καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ Φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ Λοκρῶν ἐντυχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις ἐκπεπτωκόσιν, οἱ μετὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν, σασιασάντων Μεσσηνίων, καὶ ἐπαγαγομένων τῶν ἐτέρων Λοκρῶν, ἐποικοὶ ἐξεπέμφθησαν. καὶ ἐγένετο Μεσσήνη Λοκρῶν τινὰ χρόνον. τούτοις οὖν ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν τοῖς κομιζομένοις, οὐκ ἠδίκησεν. ἐγγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. μόνοι γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιωταὶ ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις· οὐδ' ἂν τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἰτωνέας καὶ Μελαίους πόλεμος, ὁμοίους τε ὄντας καὶ ἀποίκους. καὶ ὁ μὲν Φαίαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο.

ς΄. Ὁ δὲ Κλέων, ὃς ἀπὸ τῆς Τορὼνῆς τότε περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ τῆς Ἠϊόνος, Σταγείρῃ μὲν προσθάλλει, Ἀνδρίων ἀποικίᾳ, καὶ οὐχ εἶλε· Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὡς Περδίκκαν πρὸς τοὺς ὅπως παραγένετο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ ἐς τὴν Θράκην ἄλλους παρὰ Πύλλην τῶν Ὀδομάντων βα-

σιλέα, ἄξαντα μισθοῦ Θραῦκας ὡσπλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περιμένων ἐν τῇ Ἡϊόνι. Βρασίδης δὲ, πυνθανόμενος ταῦτα, ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ. ἔσι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων, ἐπὶ μετεώρου, πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς Ἀμφιπόλεως. καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν. ὥς οὐκ ἂν ἔλαθεν αὐτόθεν ὀρμώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ· ὅπερ προσεδέχετο ποιῆσειν αὐτὸν, ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλῆθος, τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναθήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ παρσκευάζετο Θραῦκὰς τε μισθωτοὺς πεντακοσίους καὶ χιλίους, καὶ τοὺς Ἡδῶνας πάντας παρακαλῶν πελτασὰς καὶ ἰππέας. καὶ Μυρκινίων καὶ Χαλικιδέων χιλίους πελτασὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δ' ὀπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη, δισχίλιοι μάλις, καὶ ἰππῆς Ἑλληνες τριακόσιοι. τούτων Βρασίδης μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους· οἱ δ' ἄλλοι ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρτίδου ἐτετάχατο.

ζ'. Ὁ δὲ Κλέων τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδης προσεδέχετο. τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἔδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν, πρὸς οἷαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἷας ἀνεπισημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο, καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνηλθόν, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ ὥπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίσευσέ τι φρονεῖν. ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα· κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω παρσκευὴν περιέμεινεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἣν ἀναγκάζηται, περισχῆσων, ἀλλ' ὡς, κύκλῳ περιστὰς, βίᾳ αἰρήσων τὴν πόλιν. ἐλθὼν τε καὶ καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατὸν, αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος, καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Θραῦκην, ὡς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὅπταν βούληται, ἀμαχεῖ· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὐτ' ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς, οὔτε κατὰ πύλας ἐξήει· κεκλεισμένοι

τε ἦσαν πᾶσαι. ὥς τε καὶ μηχανὰς ὅτι οὐ κατήλθεν ἔχων, ἀμαρτάνειν ἐδόκει. ἐλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν, διὰ τὸ ἔρημον.

η΄. Ὁ δὲ Βρασίδης εὐθύς ὡς εἶδε κινουμένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδουλίου, εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποίησατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὐτοῦ παρασκευὴν, καὶ νομίζων ὑποδσεσέρους εἶναι, οὐ τῷ πλήθει (ἀντίπαλα γὰρ πῶς ἦν) ἀλλὰ τῷ ἀξιωματί. (τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐςράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβριῶν τὸ κράτιστον) τέχνη δὲ παρεσκευάζετο ἐπιδησόμενος. εἰ γὰρ δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό, τε πλήθος καὶ τὴν ὄπλισιν ἀναγκαίαν οὔσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἠγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἄνευ προούσεως τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀπίτας, καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδᾳ προσάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων ἀπολαβεῖν αὐτῶν μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς ἢ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε, καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιαύδε.

θ΄. “ **ΑΝΔΡΕΣ** Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἴας χώρας ἤκομεν, ὅτι αἰεὶ διὰ τὸ εὐψυχον ἐλευθέρως, καὶ ὅτι Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ὅτω τρόπῳ διανοεῖμαι ποιεῖσθαι, διδάξω· ἵνα μὴ τό, τε κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν, ἐνδεῆς φαινόμενον, ἀτολμίαν παράσχη. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρονήσει τε ἡμῶν, καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τις αὐτοῖς εἰς μάχην, ἀναβῆναι τε πρὸς τὸ χωρίον, καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θεῶν τετραμμένους ὀλιγορεῖν. ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας ἀμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιψα ἰδὼν, καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται, μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος, ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμφέροντος, πλεῖς ἂν ὀρθοῖτο. καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην ὀξίαν ἔχει, ἃ τὸν

“ πολέμιον μάλις’ ἂν τις ἀπατήσας, τοὺς Φίλους μέ-
 “ γις’ ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρ-
 “ σοῦσι, καὶ τοῦ ὑπαπιέναι πλεόν ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ
 “ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνει-
 “ μένω αὐτῶν τῆς γνώμης, καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλ-
 “ λον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ’ ἐμαυτοῦ, καὶ
 “ φθάσας, ἢν δύνωμαι, προσπεσοῦμαι ὁρόμῳ κατὰ
 “ μέσον τὸ σφάτευμα. σὺ δὲ, Κλεαρίδα, ὕσερον, ὅταν ἐμὲ
 “ ὄρᾳς ἤδη προσκείμενον, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα
 “ αὐτὸς, τὸς μετὰ σεαυτῆ, τὸς τ’ Ἀμφιπολίτας καὶ τὸς
 “ ἄλλους ξυμμάχους ἄγων, αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοι-
 “ ξας ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγασθαι ὡστάχις ξυμμίξαι.
 “ (ἐλπίς γὰρ μάλις αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι. τὸ γὰρ
 “ ἐπιὸν ὕσερον, δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος
 “ καὶ μαχομένου.) καὶ αὐτὸς τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου,
 “ ὡσπερ σε εἰκὸς, ὄντα Σπαρτιάτην· καὶ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες
 “ ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ νομίσατε εἶ-
 “ ναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν, καὶ τὸ αἰσχύ-
 “ νεσθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι. καὶ τῆδε ὑμῖν
 “ τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρ-
 “ χειν, καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκλήσθαι, ἢ
 “ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν τὰ ἄριστα ἀνευ ἀνδραποδι-
 “ σμοῦ ἢ θανατώσεως πράξῃτε, καὶ δουλείαν χαλεπω-
 “ τέραν ἢ πρὶν εἶχετε· τοῖς δὲ λοιποῖς Ἑλλησι, κω-
 “ λυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς
 “ μαλακισθῆτε, ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγὼν ἐσιν· ἐγὼ
 “ τε δεῖξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὧν μᾶλλον τοῖς πεί-
 “ λας, ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν.”

ἰ. Ὁ μὲν Βρασίδης, τοσαῦτα εἰπὼν, τὴν τε ἕξοδον
 παρσκευάζετο αὐτὸς, καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλέ-
 αρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρακίας καλουμένας τῶν πυλῶν,
 ὅπως ὡσπερ εἴρητο ἐπεξίειεν. τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ
 γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κεσδυλίου καταβάντος, καὶ ἐν
 τῇ πόλει ἐπιφανεῖ αὔσῃ ἕξωθεν περὶ τὸ ἱερόν τῆς Ἀθη-
 νᾶς θυομένου, καὶ ταῦτα πρᾶσσοντος, ἀγγέλλεται
 (πρὸς κεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν) ὅτι ἦτε
 σφατιά ἀπασα φανερά τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ
 ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων
 ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ, ἀκούσας, ἐπῆλθε. καὶ

ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχη διαγωνίσασθαι πρὶν οἱ καὶ τοὺς βοηθὰς ἦκειν, καὶ οἰόμενος ὀφθῆσθαι, ἀπελθὼν σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν, καὶ παρηγγελλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥσπερ μόνου οἶόν τ' ἦν ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἥονος. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίνεσθαι, αὐτὸς ἐπισρέψας τὸ δεξιὸν, καὶ τὰ γυμνά πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς, ἀπῆγε τὴν στρατιάν. καὶ ἐν τούτῳ Βρασιδάς, ὡς ὄρα τὸν καιρὸν, καὶ τὸ σφάτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις, “ὅτι οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι. δῆλοι δὲ “ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν. οἷς “ γὰρ ἂν τοῦτο γίνηται, οὐκ εἰώθασιν μένειν τοὺς ἐπι- “ όντας. ἀλλὰ τὰς τε πύλας τίς ἀνοιγέτω ἐμοὶ ἄς εἴ- “ ρηται, καὶ ἐπεξίωμεν ὡστάχιστα θαρσοῦντες.” καὶ ὁ μὲν, κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σφάτευμα πύλας, καὶ τὰς πρώ- τας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος ἐξεληθὼν, ἔδει δρομῶ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεΐαν, ἥπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἔσηκε· καὶ προσβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ, καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις, κατὰ μέσον τὸ σφάτευμα, τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἶρητο, ἅμα κατὰ τὰς Θρακίας πύλας ἐπεξεληθὼν τῷ στρατῷ ἐπέφε- ρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκῆτῳ καὶ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θρομβηθῆναι. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν τὸ πρὸς τὴν Ἥονα, ὅπερ δὴ καὶ προκεχω- ρῆκει, εὐθὺς ἀπαρράγεν ἔφευγε. καὶ ὁ Βρασιδάς, ὑπο- χωροῦντος ἤδη αὐτοῦ, ἐπιπαριῶν τῷ δεξιῷ, τιτρώσκει- ται· καὶ πεσόντα αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνου- ται, οἱ δὲ πλησίον, ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἔμενέ τε μᾶλλον, καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τοπωτῶτον οὐ διανοοῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων, καὶ κατα- ληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελτασοῦ, ἀποθνήσκει. οἱ δὲ αὐτῷ συσραφέντες ὀπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον, τὸν τε Κλεα- ρίδαυ ἠμύνοντο, καὶ δις ἢ τρεῖς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν πρὶν ἢ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκι- δικὴ ἵππος, καὶ οἱ πελτασαὶ περισάντες καὶ ἔσακοντί- ζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ σφάτευμα πᾶν ἦδε τῶν Ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς, καὶ πολλὰς ὁδοὺς τρα- πήμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν

χερσίν, ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου, καὶ τῶν πελτασῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν εἰς τὴν Ἦονα. οἱ δὲ, τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μάχης, καὶ διασώσαντες, εἰς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνου ἐσεκόμισαν. καὶ ἤσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μετ' αὐτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως, νεκροὺς τε ἐσκύλευσε, καὶ τροπαῖον ἔστησε.

ια'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔδειξαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης. καὶ τολοιπὸν οἱ Ἀμφιπολίται, περιέρχοντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς ἤρωί τε ἐντέμνουσι, καὶ τιμὰς δεδώκασιν, ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας· καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῆ προσέθεσαν, καταβαλόντες τὰ Ἀγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφανίσαντες εἴτι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι. νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι, καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες· τὸν δὲ Ἄγωνα, κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων, οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι συμφόρως οὐδ' ἂν ἠδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων μὲν, περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ' ἐναντίων, ἑπτὰ· διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου, τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσαντο.

ιβ'. Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος, Ῥαμφίας, καὶ Αὐτοχαρίδας, καὶ Ἐπικυδίδας, Λακεδαιμόνιοι, εἰς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία βοήθειαν ἤγον ἐννακοσίων ὀπλιτῶν. καὶ ἀφικόμενοι εἰς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχίνι, καθίσαντο ὅ, τι αὐταῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν, ἔτυχεν ἡ μάχη αὐτῆ γενομένη, καὶ τὸ θέρους ἐτελεύτα.

ιγ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, εὐθύς μέχρι μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν κωλύοντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν, καὶ ἅμα Βρασίδης τεθνεῶτος, ὥπερ ἤγον τὴν στρατιάν, ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου· νο-

μίσαντες ἔδῃνα καιρὸν ἔτι εἶναι, τῶν τε Ἀθηναίων ἡσση ἀπεληλυθότων, καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δοῶν τι ὧν κακείνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τὰς Λακεδαιμονίους. ὅτε ἐξήρισαν, πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας.

ιδ'. Ξυνέβη τε εὐδὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην, καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας, ὡσε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἄψασθαι μηδετέρους, πρὸς δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, πληγέντες ἐπὶ τε τῷ Δηλίῳ, καὶ δι' ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης· πωισὴν ἔτι, ἥπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκῶντες τῇ παρῶσθι εὐτυχία καθυπέρτεροι γενήσεσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδεδίσαν σφῶν, μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαισόμενοι, ἐπιπλέον ἀποσῶσι. μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν. οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι, παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ὦντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἷα οὐπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ ληισευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἰλιώτων· καὶ αἰὲ προσδοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες, τοῖς ἔξω πείσονται, πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὡσπερ καὶ πρότερον, νεωτερίσωσι. ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργεῖους αὐτοῖς τὰς τριακονταετῆς σπονδὰς ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι· καὶ ἄλλας οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μὴ τις αὐτοῖς τὴν Κυουριάαν γῆν ἀποδώσει. ὡς ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευνόν τινας ἀποσῆσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

ιε'. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἢ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἡσσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμία τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιάται αὐτῶν πρῶτοί τε, καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐδὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῶν πρᾶσσειν. ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι οὕτως ἤθελον, εὖ φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι.

σφαλέντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Δηλίῳ, παραχρῆμα οἱ Λακεδαιμόνιοι, γνόντες νῦν μᾶλλον ἂν ἐνδεξομένους, ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ἣ ἔδει ξυνιόντας καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλευέσθαι.

ις'. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἦσσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐγεγένητο, καὶ ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδας, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλισα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ (ὁ μὲν, διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ, γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν, καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων). τότε δὲ ἑκατέρω τῇ πόλει σπεύδοντες ταμάλισα τὴν ἡγεμονίαν, Πλεισοάναξ τε ὁ Πausανίου βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὐφερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῶν δὴ μᾶλλον προεδυμοῦντο. Νικίας μὲν βουλόμενος, ἐν ᾧ ἀπαθῆς ἦν, καὶ ἠξίετο διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἕς τε τὸ αὐτίκα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ τὸς πολίτας παῦσαι, καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα ὡς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο· νομίζων ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν, καὶ ὅσις ἐλάχισα τύχη αὐτὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκινδύνον, τὴν εἰρήνην παρέχειν. Πλεισοάναξ δὲ, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς κἀθόδου, καὶ ἐς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀεὶ προβαλλόμενος ὑπ' αὐτῶν, ὁπότε τι πταίσειαν, ὡς διὰ τὴν ἐκεῖνου κἀθόδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμβαίνει. τὴν γὰρ πρόμαντιν τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπητιῶντο αὐτὸν πεῖσαι μετ' Ἀριστοκλέους τοῦ ἀδελφοῦ, ὥσε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπιπολὺ τάδε θεωροῖς ἀφικνουμένοις, Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν· εἰ δὲ μὴ, ἀργυρεὰ εὐλάκα εὐλάξειν. χρόνῳ δὲ προστρέφαι τοὺς Λακεδαιμονίους φεύγοντα αὐτὸν ἐς Λύκαιον, διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ μετὰ δώρων δοκοῦσαν ἀναχώρησιν, καὶ ἡμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα, φόβῳ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔτι ἐνὸς δέοντι εἰκοσῶ, τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν, ὥσπερ ὅτε τοπρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες, τοὺς βασιλέας καθίσαντο.

ις'. Ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ, καὶ νομίζων, ἐν εἰρήνῃ μὲν οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου, καὶ ἅμα

τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων, καὶ αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι· πολέμου δὲ καθεστῶτος, αἰεὶ ἀνάγκην εἶναι τοὺς προὔχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι, προὔθυμήθη τὴν ξύμβασιν, καὶ τὸν τε χειμῶνα τοῦτον ἦσαν ἐς λόγους, καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη παρασκευὴ τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὡς ἐπιτειχισμὸν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐσακέοιεν· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνόδων, ἅμα πολλὰς δικαιοῦσαι προενεγκόντων ἀλλήλοις, ξυνεχωρεῖτο, ὥσε ἅ ἐκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας, τὴν εἰρήνην ποιείσθαι, Νίσαιαν δ' ἔχειν Ἀθηναίους. ἀνταπαιτούντων γὰρ Πλάταιαν, οἱ Θηβαῖοι ἔφασαν, οὐ βία ἀλλ' ὁμολογία αὐτῶν προσχωρησάντων, καὶ οὐ προδόντων, ἔχειν τὸ χωρίον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν Νίσαιαν. τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ψηφισαμένων, πλὴν Βοιωτῶν, καὶ Κορινθίων, καὶ Ἡλείων, καὶ Μεγαρέων, τῶν ἄλλων, ὥσε καταλύεσθαι (τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρᾶσσόμενα), ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν, καὶ ἐσπίσαντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ὤμοσαν ἐκείνοι τε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τάδε.

ιη'. “ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποίησαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις, Περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν, καὶ ἰέναι, καὶ μαντεύεσθαι, καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον, καὶ κατὰ γῆν· καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ' ἱερὸν, καὶ τὸν νεῶν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ Δελφούς, αὐτονόμους εἶναι, καὶ αὐτοτελεῖς, καὶ αὐτοδίκους· καὶ αὐτῶν, καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν, κατὰ τὰ πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Ἀθηναίων, καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Λακεδαιμονίων, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέσω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ, μήτε Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε τέχνη, μήτε μηχανῇ μηδεμιᾶ. ἦν δὲ τι διάφορον

ἢ πρὸς ἀλλήλους, δικαίῳ χεῖσθων, καὶ ὄρκοις,
 καθότι ἂν ξύνθωνται. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίους Λα-
 κεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ
 πόλεις παρῆδονσαν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίους, ἐξέσω
 ἀπιέναι ὅποι ἂν βούλονται αὐτοῦς, καὶ τὰ ἑαυτῶν
 ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις, φερούσας τὸν φόρον τὸν
 ἐπ' Ἀρισειδου, αὐτονόμους εἶναι. ὄπλα δὲ μὴ ἐξέσω
 ἐπιφέρειν Ἀθηναίους, μηδὲ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ κα-
 κῶ, ἀποδιδόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγέ-
 νοντο. εἰσὶ δὲ, αἶδε, Ἄργιλος, Στάγειρος, Ἄκανθος,
 Σκῶλος, Ὀλυνθος, Σπάρταλος. ξυμμάχους δ' εἶναι
 μηδετέρων, μήτε Λακεδαιμονίων, μήτε Ἀθηναίων.
 ἦν δὲ Ἀθηναῖοι πεῖθωσι τὰς πόλεις, βουλομένας
 ταύτας ἐξέσω ξυμμάχους ποιῆσθαι αὐτοῦς Ἀθη-
 ναίους. Μηκυβερναίους δὲ, καὶ Σαναίους, καὶ Σιγ-
 γαίως, οἰκῆν τὰς πόλεις τὰς ἑαυτῶν, καθάπερ Ὀλύν-
 θιοι καὶ Ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίους Λακε-
 δαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Πάνακτον· ἀποδόντων δὲ
 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον, καὶ
 Κύθηρα, καὶ Μεθώνην, καὶ Πτελεδὸν, καὶ Ἀταλάν-
 την, καὶ τοὺς ἄνδρας ὅσοι εἰσὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ
 δημοσίῳ τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἄλλοδί που ὅσῃς Ἀθη-
 ναῖοι ἀρχουσιν ἐν δημοσίῳ, καὶ τοὺς ἐν Σκιώνῃ πο-
 λιορκουμένους Πελοποννησίων ἀφεῖναι, καὶ τοὺς ἄλ-
 λους ὅσοι Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐν Σκιώνῃ εἰσὶ,
 καὶ ὅσους Βρασιδάς ἐσέπεμψε· καὶ εἴτις τῶν ξυμ-
 μάχων τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Ἀθήναις ἐστὶν ἐν τῷ
 δημοσίῳ, ἢ ἄλλοδί που ἧς Ἀθηναῖοι ἀρχουσιν ἐν δη-
 μοσίῳ. ἀποδόντων δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμ-
 μαχοι οὓς τινες ἔχουσιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμά-
 χων, κατὰ ταυτά. Σκιωναίων δὲ, καὶ Τορωναίων,
 καὶ Σερμυλίων, καὶ εἴτινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν Ἀ-
 θηναῖοι, Ἀθηναίους βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν καὶ
 τῶν ἄλλων πόλεων ὅ, τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς. ὄρκους δὲ
 ποιήσασθαι Ἀθηναίους πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ
 τοὺς ξυμμάχους κατὰ πόλεις. ὀμνόντων δὲ τὸν ἐπι-
 χώριον ὄρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον ἐξ ἐκάστης πόλεως.
 ὁ δ' ὄρκος, ἔσω ὄξε, Ἐμμένω ταῖς ξυνθήκαις, καὶ
 ταῖς σπονδαῖς ταῖσδε, δικαίως καὶ ἀδύλως. ἔσω δὲ

“ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις κατὰ ταῦτα ὄρ-
 “ κος πρὸς Ἀθηναίους. τὸν δὲ ὄρκον ἀνανεοῦσθαι κατ’
 “ ἐνιαυτὸν ἀμφοτέρους. γήλας δὲ γῆσαι Ὀλυμπιάσι,
 “ καὶ Πυθοῖ, καὶ Ἰσθμῶ, καὶ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει,
 “ καὶ ἐν Λακεδαίμονι ἐν Ἀμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀνημον-
 “ οῦσιν ὀποτεροιοῦν, καὶ εἴ του πᾶρι λόγοις δικαίοις
 “ χρωμένοις, εὖοςκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταδεί-
 “ ναι ὅπη ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις, Ἀθηναίοις καὶ Λακε-
 “ δαιμονίοις.”

ιδ΄. Ἀρχει δὲ τῶν σπονδῶν Ἐφορος Πλεισόλας,
 Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος. ἐν δὲ Ἀθήναις,
 Ἄρχων Ἀλκαῖος, Ἐλαφβολιῶνος μηνὸς ἕκτη φθί-
 νοντος. ὦμνον δὲ οἶδε, καὶ ἐσπένδοντο, Λακεδαιμονίων
 μὲν, Πλεισόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄ-
 κανθος, Δαΐδος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδα,
 Ἀνδρίππος, Τέλλης, Ἀλκινίδα, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς,
 Λάμφιλος· Ἀθηναίων δὲ, οἶδε, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος,
 Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἄ-
 γνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀρισκοίτης,
 Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

κ΄. Αὐταὶ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χει-
 μῶνος ἅμα ἤρι, ἐκ Διονυσίων εὐθύς τῶν ἀσικῶν, αὐτο-
 δεκαετῶν διελθόντων, καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκου-
 σῶν, ἢ ὡς τοπρῶτον ἢ ἐσβολῇ ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἢ
 ἀρχῇ τοῦ πολέμου τῷδε ἐγένετο. σκοπεῖται δὲ τις κατὰ
 τοὺς χρόνους, καὶ μὴ τῶν ἑκασαχοῦ ἢ ἀρχόντων, ἢ ἀπὸ
 τιμῆς τινὸς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ
 προγεγενημένα σημαινόντων, πεισέσας μᾶλλον. οὐ γὰρ
 ἀκριβὲς ἐσιν, οἷς καὶ ἀρχομένοις, καὶ μεσοῦσι, καὶ ὅπως
 ἔτυχέ τω, ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρην δὲ καὶ χειμῶνας
 ἀριθμῶν, ὡσπερ γέγραπται, εὐρήσει ἐξ ἡμισείας ἑκα-
 τέρου, τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος, δέκα μὲν θέρην,
 ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενη-
 μένους.

κα΄. Λακεδαιμόνιοι δὲ (ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδι-
 δόναί αἱ εἶχον) τοὺς τε ἀνδρας εὐθύς τοὺς παρὰ σφίσι
 αἰχμαλώτους ἀφίσταν, καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θρά-
 κης πρῆσθεις, Ἰσχαγόραν, καὶ Μηνᾶν, καὶ Φιλοχαρί-
 δαν, ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδό-

ναι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδὰς ὡς εἴρητο ἐκάσους δέχεσθαι. οἱ δ' οὐκ ἤθελον, νομίζοντες οὐκ ἐπιτηδεΐας εἶναι· οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν, χαριζόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων ὡς οὐ δυνατὸς εἶη βία ἐκείνων παραδιδόναι. ἔλθων δὲ αὐτὸς κατὰ τάχος μετὰ πρέσβειων αὐτόθεν, ἀπολογητὸς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἣν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἰσχαγόραυ ὅτι οὐκ ἐπέιδετο· καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι εἰ ἔτι μετακινήτῃ εἶη ἢ ὁμολογία· ἐπειδὴ εὔρε κατειλημμένας, αὐτὸς μὲν, πάλιν πεμπόντων τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ κελυόντων μάλισα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, ὅποσοι Πελοποννησίων ἔνεισιν ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο.

κβ'. Οἱ δὲ ξύμμαχοι, ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες, καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ, τῇ αὐτῇ προφάσει ἤπερ καὶ τοπρῶτον ἀπέωσαντο, οὐκ ἔφασαν δέξασθαι, ἣν μὴ τινὰς δικαιότερας τούτων ποιῶνται. ὡς δ' αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο, νομίζοντες ἦκιστα ἂν σφίσι τοὺς τε Ἀργεῖους, ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον, Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων, ἐπισπένδεσθαι, νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μάλισ' ἂν ἡσυχάζειν. πρὸς γὰρ ἂν τοὺς Ἀθηναίους, εἰ ἐξῆν, χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέσβειων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ γενομένων λόγων, ξυνέβησαν· καὶ ἐγένοντο ὄρκοι, καὶ ξυμμαχία ἦδε, κατὰ τὰδε.

κγ'. “ΞΥΜΜΑΧΟΙ ἔσονται Λακεδαιμόνιοι πεν-
 “ τήκοντα ἔτη. ἣν δὲ τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι
 “ τὴν Λακεδαιμονίων, καὶ κακῶς ποιῶσι Λακεδαιμο-
 “ νίους, ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους τρόπῳ
 “ ὅποιῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν.
 “ ἣν δὲ δηλώσαντες οἰχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην
 “ τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς
 “ πᾶσχειν ὑπὸ ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω
 “ τὴν πόλιν. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως,
 “ καὶ ἀδόλως. καὶ ἣν τινες ἐς τὴν τῶν Ἀθηναίων γῆν
 “ ἴωσι πολέμιοι, καὶ κακῶς ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφε-

“ λειν Λακεδαιμονίους τρόπω ὅτω ἂν δύνωνται ἰσχυρο-
 “ τάτω, κατὰ τὸ δυνατόν. ἦν δὲ δηλώσαντες οἴχωνται,
 “ πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ
 “ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πᾶσχειν ὑπ’ ἀμφοτέρων· κα-
 “ ταλύσειν δὲ ἅμα ἄμφω τῷ πόλει. ταῦτα δ’ εἶναι δι-
 “ καίως, καὶ προθύμιος, καὶ ἀδόλως. ἦν δὲ ἡ δουλεία
 “ ἐπανίστηται, ἐπικουρῶσιν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις
 “ παντὶ σθένει, κατὰ τὸ δυνατόν. Ὀμοῦνται δὲ ταῦτα
 “ οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνουσιν ἑκατέρωθεν. ἀνα-
 “ νεοῦσθαι δὲ ταῦτα κατ’ ἐνιαυτὸν, Λακεδαιμονίους μὲν,
 “ ἰόντας εἰς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διονύσια· Ἀθηναίους δὲ,
 “ ἰόντας εἰς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ Ἰακίνθια. σῆλην δὲ
 “ ἑκατέρωθεν σῆσαι, τὴν μὲν, ἐν Λακεδαίμονι, παρ’
 “ Ἀπόλλωνι ἐν Ἀρκεκλαίῳ· τὴν δὲ, ἐν Ἀθήναις, ἐν
 “ πόλει, παρ’ Ἀθηναῖ. ἦν δὲ τι δοκῆ Λακεδαιμονίοις
 “ καὶ Ἀθηναίοις προσδεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς
 “ ξυμμαχίας, ὅ, τι ἂν δοκῆ, εὖσσκον ἀμφοτέροις εἶναι.”

κδ’. Τὸν δὲ ὄσσκον ὤμνουσιν Λακεδαιμονίων μὲν, οἶδε,
 Πλειστοάναξ, Ἄγις, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις,
 Μεταγένης, Ἀκανθος, Δαΐθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρί-
 δας, Ζευξίδας, Ἀνθίππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπε-
 δίας, Μηνᾶς, Λάφιλος· Ἀθηναίων δὲ, Λάμπων, Ἰσθ-
 μιόικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθό-
 δωρος, Ἄγων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀρι-
 σοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δη-
 μοσθένης. αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς
 οὐ πολλῶ ὕστερον. καὶ τοὺς ἀνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου
 ἀπέδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις. καὶ τὸ
 τρίτος ἦρχε τοῦ ἐνδεκάτου ἔτους. ταῦτα δὲ τὰ ἕκα ἔτη
 ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται.

κε’. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν
 Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, αἱ ἐγένοντο μετὰ
 τὸν δεκαετῆ πόλεμον, ἐπὶ Πλειστολά μὲν ἐν Λακεδαίμονι
 Ἐφόζου, Ἀλκαίου δ’ Ἀρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δε-
 ξαμένοις αὐτὰς εἰρήνῃ ἦν· οἱ δὲ Κορίνθιοι, καὶ τῶν ἐν
 Πελοποννήσῳ πόλεων τινὲς διεκίνοῦν τὰ πεπραγμένα.
 καὶ εὐθύς ἄλλη παραχῆ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς
 τὴν Λακεδαίμονα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λα-

κεῖθαιμόνιοι, προΐόντος τοῦ χρόνου, ὑποπτοὶ ἐγένοντο, ἔσιν ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἅ εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἕξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι, ἔξωθεν δὲ μετ' ἀνακωχῆς οὐ βεβαίου ἔδραπτον ἀλλήλους ταμάλιςα. ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς, αὐτῆς ἐν πόλεμον φανερόν κατέστησαν.

κς'. Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἐξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας· μέχρις οὗ τὴν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴτις μὴ ἀξιῶσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιοῦσι. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διήρηται ἀδρεῖται, καὶ εὐρήσει οὐκ εἰκὸς ὄν εἰρηνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ἣ οὔτε ἀπέδσαν πάντα, οὔτ' ἀπεδέξαντο ἅ ξυνέθεντο. ἔξω τε τούτων, πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον, καὶ ἐς ἄλλα, ἀμφοτέροις ἀμαρτήματα ἐγένετο. καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾷκης ξύμμαχοι, οὐδὲν ἦσσαν πολέμιοι ἦσαν. Βοιωτοὶ τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἤγον. ὡσεὶ ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκαετῆϊ, καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνακωχῇ, καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ, εὐρήσει τίς τοσαῦτα ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισσαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου, καὶ μέχρις οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρεῖς ἐννέα ἔτη δεοὶ γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ, αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ προσέχων τὴν γνώμην ὅπως ἀκριβές τι εἴσομαι. καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἑμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν· καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἦσσαν τοῖς Πελοποννησίων, διὰ τὴν φυγὴν, καθ' ἡσυχίαν τὶ αὐτῶν μᾶλλον αἰσθῆσθαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφορὰν τε καὶ ξύγκυσιν τῶν σπονδῶν, καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη, ἐξηγήσομαι.

κζ'. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούται σπονδαὶ ἐγένοντο, καὶ ὕσερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεΐαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτὰ, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνου. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον. Κορίνθιοι δὲ ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον, λόγους ποιοῦνται πρὸς τινὰς τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων, ὡς χρῆ, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ, ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποιήνται, ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθῆσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι, τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἣτις αὐτόνομός τε ἐστὶ, καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιῆσθαι, ὡσεὶ τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν. ἀποδέξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον λόγους εἶναι· τοῦ μὴ καταφανεῖς γίνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχωρήσεσθαι, μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι, διδάξαντες ταῦτα, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

κη'. Οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ἀκούσαντες, ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἐς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἴλοντο δώδεκα, πρὸς οὓς τὸν βουλούμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιῆσθαι, πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. τούτων δὲ μῆδετέροις ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὁρῶντες τὸν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πῶλεμον ἐσόμενον (ἐπ' ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν), καὶ ἅμα ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον ἢ τε Λακεδαιμόνων μάλισα δὴ κακίως ἤκασε, καὶ ὑπερώφθη, διὰ τὰς ξυμφορὰς, οἷτε Ἀργεῖαι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναγόμενοι τοῦ Ἀττικῆς πολέμου, ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἐνσπονδοὶ ὄντες, ἐκκαρπώσαμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων.

κθ'. Μαντινῆς δ' αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν πρῶτοι προσεχώρησαν, δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέγρος τὴ τῆς Ἀρκαδίας κατέστρα-

πτο ὑπήκουον, ἔτι τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου ὄντος, καὶ ἐνόμιζον οὐ περιόψεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἤγον. ὥσε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες, καὶ Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, δημοκρατουμένην τε ὡσπερ καὶ αὐτοί. ἀποσάντων δὲ τῶν Μαντινέων, καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος ἐς Θροῦν καθίστατο ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο· νομίσαντες πλέον τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτούς, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὄργῃς ἔχοντες, ἐν ἄλλοις τε, καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς ἐγγέγραπτο, εὐνοκον εἶναι, προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν ὅ, τι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πόλεσιν δοκῆ, Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει, καὶ ἐς ὑποψίαν καθίστη μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι. δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγραῖσθαι τὴν μετάδεσιν. ὥσε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὡςμηντο πρὸς τοὺς Ἀργεῖους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.

λ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, αἰσθόμενοι τὸν Θροῦν τὸν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθεστῶτα, καὶ τοὺς Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους, καὶ αὐτούς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον. καὶ ἠτιῶντο τὴν τε ἐσθήγησιν τοῦ παντός, καὶ εἰ Ἀργείοις, σφῶν ἀποσάντες, ξύμμαχοι ἔσονται. παραβήσεσθαι τε ἔφασαν αὐτούς τοὺς ὄρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν ἔτι οὐδέχονται τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς· εἰρημένον, κύριον εἶναι ὅ, τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται, ἢν μὴ τι θεῶν ἢ ἡρώων κάλυμα ἦ. Κορινθιοὶ δὲ, παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ' αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδὰς (παραεκάλεσαν δὲ αὐτούς αὐτοὶ πρότερον) ἀντέλεγον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο, οὐ δηλοῦντες ἀντικρυς, ὅτι οὔτε Σόλειον σφίσιν ἀπέλαβον παρ' Ἀθηναίων, οὔτε Ἀνακτόριον, εἴτε τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσοῦσθαι· πρόσχημα δὲ ποιούμενοι, τοὺς ἐπὶ Θερσάκης μὴ προσδώσειν. ὁμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὄρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ Ποτιδαιατῶν τοπρωτόν ἀφίσταντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὐκ οὐκ παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὄρκους

ἔφασαν, οὐκ εἰσιόντες ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπυριάς. θεῶν γὰρ πίσεις ὁμόσαντες, ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐτούς. εἰρησθαι δ' ὅτι ἦν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ἢ φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῶν τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὄρκων τσαυτὰ εἶπον. περὶ δὲ τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας, μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι, ποιήσῃν ὅ, τι ἂν δίκαιον ἦ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, οἱ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἵεναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν, καὶ μὴ μέλλειν. οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἦκειν.

λα΄. Ἦλθε δὲ καὶ Ἠλείων πρεσβεία εὐθύς, καὶ ἐποιήσαντο πρὸς Κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον. ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς Ἄργος ἐλθόντες, καθάπερ προείρητο, Ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου. πολέμου γὰρ γενομένου ποτὲ πρὸς Ἀρκάδιον τινὰς Λεπρεάταις, καὶ Ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς, καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον, Ἠλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου ἀπέφερον. ἔπειτα παυσάμενων διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου, οἱ Ἠλεῖοι ἐπηγάγκαζον. οἱ δ' ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπέισης, ὑποτοπήσαντες οἱ Ἠλεῖοι μὴ ἴσον ἔξῃν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν, Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐδὲν ἤσπον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι Λεπρεάτας, καὶ ἀδικεῖν Ἠλείους. καὶ, ὡς οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ, Φρουρὰν ὀπλιταῖν ἐσέπεμψαν ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ἠλεῖοι, νομίζοντες πόλιν σφῶν ἀφρηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν ξυυδήκην προφέροντες, ἐν ἣ εἴρητο, ἃ ἔχοντες ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσαντό τινες, ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελεῖν. ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες ἀφίσανται πρὸς τοὺς Ἀργείους. καὶ τὴν ξυμμαχίαν, ὥσπερ προείρητο, [καὶ] οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγένοντο δὲ [καὶ] οἱ Κορινθιοὶ εὐθύς μετ' ἐκείνους, καὶ οἱ ἐπὶ Θυράκης Χαλκιδεῖς, Ἀργείων ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρεῖς

τὸ αὐτὸ λέγοντες, ἡσύχαζον, περιοσώμενοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ νομίζοντες σφίσι τὴν Ἀργείων δημοκρατίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις ἦσσαν ξύμφορον εἶναι τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας.

λβ'. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου, Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες, ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν· καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδωσαν νέμεσθαι. Δηλίους δὲ κατήγαγον πάλιν ἐς Δῆλον, ἐνδυμούμενοι τὰς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς, καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χεῖσαντος. καὶ Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν. καὶ Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι, ἤδη ξύμμαχοι ὄντες, ἔρχονται ἐς Τεγέαν, ἀποσῆτοντες Λακεδαιμονίων, ὑρῶντες μέγα μέρος ὄν, καὶ εἰ σφίσι προσγένετο, νομίζοντες ἀπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεάται Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι μέχρι τούτου προθύμως πρᾶσσοντες, ἀνείσαν τῆς Φιλονεικίας, καὶ ᾠρρώδησαν μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων προσχωρῆ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς Βοιωτοὺς, ἐδέοντο σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίνεσθαι ξυμμάχους, καὶ τᾶλλα κοινῇ πρᾶσσειν· τὰς τε δεχημέρους ἐπισπονδὰς, αἱ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους οὐ πολλῶ ὕπερον γενόμεναι τούτων τῶν πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντας Ἀθήναζε, καὶ σφίσι ποιῆσαι ὡσπερ Βοιωτοὶ εἶχον. μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν, καὶ τολοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ, δεομένων τῶν Κορινθίων, περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον· ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων, οὐχ εὔροντο τὰς δεχημέρους σπονδὰς· ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι, Κορινθίοις εἶναι σπονδὰς, εἴπερ Λακεδαιμονίων εἰς ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν μᾶλλον ἀπέπειον τὰς δεχημέρους, ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων ξυνδέσθαι σφίσι. Κορινθίοις δὲ ἀνακωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

λγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους πανδημεί ἐξράτευσαν, Πλεισοάνακτος τοῦ Πausανίου Λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγουμένου τῆς Ἀρκαδίας ἐς Παρρά-

σίους, Μαντινέων ὑπηκόους ὄντας, κατὰ ζάσειν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος ἀναιρήσουτες, ἦν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν Μαντινῆς, καὶ αὐτοὶ ἐφρούρουν ἐν τῇ Παρράσικῃ κείμενον, ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν τῶν Παρράσίων ἐδήλουν· οἱ δὲ Μαντινῆς, τὴν πόλιν Ἀργείοις φύλαξι παραδόντες, αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐφρούρουν. ἀδύνατοι δ' ὄντες διασῶσαι τό, τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος καὶ τὰς ἐν Παρράσίοις πόλεις, ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τοὺς τε Παρράσιους αὐτονομίους ποιήσαντες, καὶ τὸ τεῖχος καθελόντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

λδ'. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους ἤδη ἠκόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ Θράκης μετὰ Βρασίδου ἐξελθόντων στρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο, τοὺς μὲν μετὰ Βρασίδου εἴλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους εἶναι, καὶ οἰκεῖν ὅπου ἀν βούλωνται. καὶ ὕπερον οὐ πολλῶ αὐτοὺς μετὰ τῶν Νεοδαμῶδων ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἠλείοις. τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν, καὶ τὰ ὄπλα παραδόντας, δείσαντες μὴ τι διὰ τὴν ξυμφορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι, καὶ ὄντες ἐπίτιμοι, νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας, ἀτίμους ἐποίησαν· ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ὡς μῆτε ἄρχειν, μῆτε πριαμένους τί, ἢ πωλοῦντας, κυρίους εἶναι. ὕπερον δὲ αὐτῶν χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

λε'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ Θύσσον τὴν ἐν τῇ Ἄθῳ Δικτιδιῆς εἴλον, Ἀθηναίων οὔσαν ξύμμαχον. καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις. ὑπώπτευον δὲ ἀλλήλους εὐδὺς μετὰ τὰς σπονδὰς οἷ τε Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν, πρότεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι, καὶ τὰ ἄλλα, οὐκ ἀποδεδώκεσαν· οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θράκης παρῆχον ξυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους, οὐδὲ Βοιωτοὺς, οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες ἀεὶ ὡς μετ' Ἀθηναίων τούτους, ἦν μὴ θέλωσι, κοινῇ ἀναγκάσωσι. χρόνους τε προὔθεντο ἀνευ ξυγγραφῆς, ἐν οἷς χρόνῳ

τοὺς μὴ ἐσιόντας, ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν ὄρωντες οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον, ὑπώπτευον τοὺς Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι. ὥς οὔτε Πύλον ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδωκότες· τὰ τε ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες ἕως σφίσι κἀκείνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποιηκέναί. τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθηναίων ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐπὶ Θράκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν, καὶ εἴτου ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν· Ἀμφιπόλεως δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν, ὥς παραδοῦναι. Βοιωτοὺς δὲ πειράσσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς σπονδὰς ἐσαγαγεῖν, καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν, καὶ Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι, κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἠξίου σφίσι ἀποδοῦναι. εἰ δὲ μὴ, Μεσσηνίους τε καὶ τοὺς Εἰλωτας ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θράκης· Ἀθηναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτοῦς, εἰ βούλονται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει τούτῳ, ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους ὥς ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους, καὶ τοὺς ἄλλους Εἰλωτάς τε, καὶ ὅσοι ἠτόμολῃκεσαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς. καὶ κατώκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίοις τῆς Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρους τοῦτο ἡσυχία ἦν, καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους.

λς'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος (ἔτυχον γὰρ Ἐφοροὶ ἕτεροι, καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, ἄρχοντες ἤδη, καὶ τινες αὐτῶν καὶ ἐναντίοι σπονδαῖς) ἐλθουσῶν πρᾶσθειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ παρόντων Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων, καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων, καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὥς ἀπήεσαν ἐπ' οἴκου, τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης, οὔτοι οἵπερ τῶν Ἐφόρων ἐβούλοντο μάλισα διαλυῖσαι τὰς σπονδὰς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους, παραινούντες ὀτιμάλισα ταῦτά τε γινώσκειν, καὶ πειράσθαι Βοιωτοὺς, Ἀργείων γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὐτῶν μετὰ Βοιωτῶν, Ἀργείους Λακεδαιμονίους ποιῆσαι ξυμμάχους. οὕτω γὰρ ἤκιστα ἀναγκασθῆναι Βοιωτοὺς ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν. ἐλέσθαι

γὰρ Λακεδαιμονίους, πρὸ τῆς Ἀθηναίων ἔχθρας, καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν, Ἀργείους σφίσι φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ Ἄργος ἀεὶ ἠπίσαντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι, ἠγούμενοι τὸν ἕξω Πελοποννήσου πόλεμον ῥᾶω ἂν εἶναι. τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις· ἵνα ἀντ' αὐτοῦ Πύλον, ἣν δύνωνται, ἀπολαβόντες, ῥᾶον καθισθῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον.

λζ'. Καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ οἱ Κορίνθιοι ταῦτα ἐπεσαλμένοι ἀπὸ τε τοῦ Ξενάρου καὶ Κλεοβούλου, καὶ ὅσοι φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων, ὥςτε ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινὰ, ἐκάτεροι ἀνεχώρουν. Ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης, ἐπετήρουν ἀπιόντας αὐτοὺς καθ' ὁδόν· καὶ ξυγγενομένοι ἐς λόγους ἦλθον, εἰπὼς οἱ Βοιωτοὶ σφίσι ξύμμαχοι γένοιτο, ὥσπερ Κορίνθιοι καὶ Ἡλεῖοι καὶ Μαντινῆς. νομίζειν γὰρ ἂν, τούτου προχωρήσαντος, ῥαδίως ἤδη καὶ πολεμεῖν καὶ σπένδεσθαι, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰ βούλοιντο, κοινῶ λόγῳ χρωμένους, καὶ εἴ τινα πρὸς ἄλλον δέοι. τοῖς δὲ τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσιν ἀκούσιν ἤρεσκε. κατὰ τύχην γὰρ ἐδέοντο τούτων ὥνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος αὐτοῖς φίλοι ἐπεσάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ὡς ἤσθοντο αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες ὅτι πρέσβεις πέμψουσιν ἐς Βοιωτοὺς, ἀπήλθον. ἀφικόμενοι δὲ οἱ Βοιωτοὶ ἀπήγγειλαν τοῖς Βοιωτάρχαις τὰ τε ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ξυγγενομένων Ἀργείων. καὶ οἱ Βοιωτάρχαι ἠρέσκοντό τε, καὶ πολλῶ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι ἀμφοτέρωθεν ξυμβεβήκει αὐτοῖς τοὺς τε φίλους τῶν Λακεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι, καὶ τοὺς Ἀργείους ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον πρέσβεις παρήσαν Ἀργείων, τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι. καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαινέσαντες τοὺς λόγους οἱ Βοιωτάρχαι, καὶ πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποσελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς Ἄργος.

λη'. Ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς Βοιωτάρχαις, καὶ Κορίνθιοις, καὶ Μεγαρεῦσι, καὶ τοῖς ἀπὸ Θράκης πρέσβεσιν, ὁμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις, ἧ μὲν ἐν τε τῷ

παρατυχόντι ἀμύνειν τῷ δεομένῳ, καὶ μὴ πολεμήσειν τῷ μὴδὲ ξυμδήσεσθαι ἄνευ κοινῆς γνώμης· καὶ οὕτως ἤδη τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Μεγαρέας (τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν) πρὸς τοὺς Ἀργεῖους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὄρκους γενέσθαι, οἱ Βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι, καὶ παρήνουν γενέσθαι ὄρκους ταῖς πόλεσιν ὅσαι βούλονται ἐπ' ὠφελείᾳ σφίσι ξυνομῦναι. οἱ δ' ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ὄντες οὐ προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες μὴ ἐναντία Λακεδαιμονίοις ποιήσωσι, τοῖς ἐκείνων ἀφεςῶσι Κορινθίοις ξυνομῦντες. οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ Βοιωτάρχαι τὰ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος, ὅτι τῶν τε Ἐφόρων Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης καὶ οἱ φίλοι παραινοῦσιν, Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων γενομένους ξυμμάχους, ὕσερον μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεσθαι· οἴομενοι τὴν βουλήν, καὶ μὴ εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ ἂ σφίσι προδιαγνόντες παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν Κορινθιοὶ καὶ οἱ ἀπὸ Θρᾶκης πρέσβεις ἄπρακτοὶ ἀπῆλθον· οἱ δὲ Βοιωτάρχαι, μέλλοντες πρότερον, εἰ ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν πειράσεσθαι πρὸς Ἀργεῖους ποιεῖν, οὐκέτι ἐσηνεγκαν περὶ Ἀργείων ἐς τὰς βουλάς, οὐδὲ ἐς τὸ Ἄργος τοὺς πρέσβεις οὓς ὑπέσχοντο ἔπεμπον, ἀμέλεια δὲ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων.

λθ'. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ Μηκύβεργαν Ὀλύμπιοι, Ἀθηναίων φρουρούντων, ἐπιδραμόντες εἶλον. μετὰ δὲ ταῦτα (ἐγίγνοντο γὰρ αἰεὶ λόγοι τοῖς τε Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων) ἐλπίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰ Πάνακτον Ἀθηναῖοι παρὰ Βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, κομίσασθαι ἂν αὐτοὶ Πύλον, ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς πρεσβευόμενοι, καὶ ἐδέοντο σφίσι Πάνακτόν τε καὶ τοὺς Ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι, ἵνα ἀντ' αὐτῶν Πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἦν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιήσωνται, ὥσπερ Ἀθηναίοις. Λακεδαιμόνιοι δὲ, εἰδότες μὲν ὅτι ἀδικήσουσιν Ἀθηναίους, εἰρημένον, ἄνευ ἀλλήλων μῆτε σπένδεσθαί τω, μῆτε πολεμεῖν, βουλόμενοι δὲ τὸ Πάνακτον παραλαβεῖν, ὡς τὴν Πύλον ἀντ' αὐτοῦ κομιούμενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι σπευδόντων τὰς σπον-

δάς, προθυμουμένων τὰς ἐς Βοιωτοὺς, ἐποιήσαντο τὴν
 ξυμμαχίαν, τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη, καὶ πρὸς
 ἕας· καὶ τὸ Πάνακτον εὐδὺς καθηρεῖτο. καὶ ἐνδέκατον
 ἔτος τῷ πολέμῳ ἔτελεύτα.

μ'. Ἄμα δὲ τῷ ἤρι εὐδὺς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους
 οἱ Ἀργεῖοι, ὡς οἱ τε πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν, οὓς
 ἔφασαν πέμψειν, οὐχ ἴκοντο, τό, τε Πάνακτον ἤσθοντο
 καθαιρούμενον, καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς
 Βοιωτοῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἔδεισαν μὴ μονω-
 θῶσι, καὶ ἐς Λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρή-
 ση. τοὺς γὰρ Βοιωτοὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαι-
 μονίων τό, τε Πάνακτον καθελεῖν, καὶ ἐς τὰς Ἀθηναί-
 ων σπονδὰς ἐσιέναι, τοὺς τε Ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα·
 ὥσε οὐδὲ πρὸς Ἀθηναίους ἔτι σφίσιν εἶναι ξυμμαχίαν
 ποιήσασθαι, πρότερον ἐλπίζοντες, ἐκ τῶν διαφόρων,
 εἰ μὴ μείνειαυ αὐτοῖς αἰ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαί,
 τοῖς γοῦν Ἀθηναίοις ξύμμαχοι ἔσσεσθαι. ἀποροῦντες
 οὖν ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι, καὶ φοβούμενοι μὴ Λακεδαιμονίους
 καὶ Τεγεάταις, Βοιωτοῖς καὶ Ἀθηναίοις ἄμα πολε-
 μῶσι, πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς Λακεδαιμονίων σπον-
 δὰς, ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς Πελοποννήσου ἡγή-
 σεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύνατο τάχιςα ἐς τὴν Λακεδαί-
 μονα πρέσβεις, Εὐςροφον καὶ Αἴσωνα, οἱ ἐδόκουν
 προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι· ἡγούμενοι, ἐκ τῶν παρόν-
 των κράτιςα πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιησάμε-
 νοι, ὅπη ἂν ξυγχωρή, ἡσυχίαν ἔχειν.

μα'. Καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν, λόγους
 ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ ἂν σφίσιν
 αἰ σπονδαὶ γίνοντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι
 ἠξίουον δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι, ἢ ἐς πόλιν
 τινὰ, ἢ ἐς ἰδιώτην, περὶ τῆς Κυνουρίας γῆς, ἧς ἀεὶ
 πέρει διαφέρονται, μεθροίας οὐσης· (ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ
 Θυρέαν, καὶ Ἀνθήνην πόλιν· νέμονται δ' αὐτὴν Λακε-
 δαιμόνιοι) ἔπειτα δ' οὐκ ἐόντων Λακεδαιμονίων μεμνη-
 σθαι περὶ αὐτῆς, ἀλλ' εἰ βούλονται σπένδεσθαι ὥσπερ
 πρότερον, ἔτοιμοι εἶναι· οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις τὰδε
 ὁμῶς ἐπηγάγοντο τοὺς Λακεδαιμονίους ξυγχωρῆσαι,
 ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι ἔτη πεντή-
 κοντα, ἐξείναι δ' ὁποτεροισοῦν προσκαλεσαμένοις, μήτε

νόσου ούσης, μήτε πολέμου, Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἄργεῖοι διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς ταύτης, ὥσπερ καὶ πρότερόν ποτε, ὅτε αὐτοὶ ἐκάτεροι ἠξίωσαν νικᾶν διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς Ἄργος καὶ Λακεδαιμόνα ὄρων. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα (ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος πάντως φίλον ἔχειν) ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς ἠξίου, καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν τέλος τὶ αὐτῶν ἔχειν, ἐς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτούς, δεῖξαι τῷ πλήθει, καὶ ἦν ἀρέσκοντα ἦ, ἦκειν ἐς τὰ Ἰακίνθια, τοὺς ὄρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν.

μβ'. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ οἱ Ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον, οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων, Ἀνδρομένης καὶ Φαίδιμος καὶ Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πανάκτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πανάκτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθηρημένον εὔρον, ἐπὶ προσφάσει ὡς ἦσαν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὄρκοι παλαιοὶ, μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν, τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους οἱ Βοιωτοὶ Ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομένην ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀπέδωσαν τοῦ τε Πανάκτου τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι. πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκῆσειν οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων, οἱ Ἀθηναῖοι θεινὰ ἐποίουν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων, τοῦ τε Πανάκτου τῇ καθαίρεσει, ἃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυνθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποιήνται, φάσκοντες πρότερον κοινῇ τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν. τὰ τε ἄλλα ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης, καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι. ὥσε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν.

μγ'. Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς Ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς, εὐθύς ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε, καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ἀνῆλθ' ἡλικία μὲν ἔτι τότε ὢν νέος, ὡς ἐν ἄλλῃ πῶλει,

ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ὧ ἔδοκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς Ἀργείους μᾶλλον χωρεῖν, οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ φρονήματι φιλονεικῶν ἠναντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδὰς, αὐτὸν κατὰ τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες, καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὔσαν οὐ τιμήσαντες· ἦν τοῦ πάππου ἀπειπόντος, αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων, διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι, τότε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα Ἀργεῖους σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι, καὶ αὖθις ἐπ' Ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἔνεκα σπένδεσθαι αὐτούς. καὶ τότε ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθύς ἐς Ἄργος ἰδίᾳ, κελεύων ὠστάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους ἤκειν μετὰ Μαντινέων καὶ Ἡλείων, ὡς καιροῦ ὄντος, καὶ αὐτὸς ξυμπράξων ταμάλιςα.

μδ'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας, καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' Ἀθηναίων πρᾶχθεῖσαν τὴν τῶν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ' ἐς διαφορὰν μεγάλην καθεστῶτας αὐτούς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβειων, οἱ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἡμέλουν, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον· νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ, καὶ δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοὶ, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχουσιν τὴν κατὰ θάλασσαν, ξυμπολεμήσειν σφίσιν, ἦν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμπον οὖν εὐθύς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ Ἡλείοι, καὶ Μαντινῆς. ἀφίκοντο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ τάχος, δοκοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, Φιλοχαρίδας, καὶ Λέων, καὶ Ἐνδιος· δείσαντες μὴ τὴν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους ποιήσωνται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαντο.

μέ'. Καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περὶ τε τούτων, καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἤκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν

διαφόρων, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν, μὴ καὶ, ἦν ἐς τὸν δῆμον ταῦτα λέγωσιν, ἐπαγάγονται τὸ πλῆθος, καὶ ἀπωσθῆ ἢ Ἀργείων ξυμμαχία· μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι ὁ Ἀλκιβιάδης· τοὺς Λακεδαιμονίους πείθει, πῶςιν αὐτοῖς δοὺς, ἦν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἦκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν. πείσειν γὰρ αὐτὸς Ἀθηναίους ὥσπερ καὶ νῦν ἀντιλέγειν, καὶ τᾶλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποσῆσαι, ταῦτα ἔπραττε, καὶ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς ὡς οὐδὲν ἀληθῆς ἐν νῦν ἔχουσιν, οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταυτὰ, τοὺς Ἀργείους καὶ Ἡλείους καὶ Μαντινέας ξυμμάχους ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες, καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν (ὥσπερ ἐν τῇ βουλῇ) αὐτοκράτορες ἦκειν, οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο· ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου πολλῶ μᾶλλον ἢ πρότερον καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμονίων, ἐσήκουόν τε καὶ ἔτοιμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀργείους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ξυμμάχους ποιεῖσθαι. σεισμοῦ δὲ γενομένου πρὶν τι ἐπικυρωθῆναι, ἢ ἐκκλησίᾳ αὕτη ἀνεβλήθη.

μς'. Τῇ δ' ὑπεραία ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων αὐτῶν ἠπατημένων, καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος· περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτορες ὁμολογήσαι ἦκειν, ὅμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφη χρῆναι φίλους μᾶλλον γίνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργείους, πέμψαι ἔτι ὡς αὐτοὺς, καὶ εἰδέναι ὅ, τι διανοοῦνται· λέγων, ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῶ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ, τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι. σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἐσώτων τῶν ππραγμάτων, ὡς ἐπιπλεῖσον ἄριστον εἶναι διασώσασθαι τὴν εὐπραγίαν· ἐκείνοις δὲ δυσυχοῦσιν, ὅτιτάχις α εὖρημα εἶναι διακινδυνεύσαι. ἔπεισέ τε πέμψαι πρὸςθεῖς, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, κελεύσοντας Λακεδαιμονίους, εἴτι δίκαιον διανοοῦνται, Πάνακτόν τε ὄρθον ἀποδιδόναι, καὶ Ἀμφίπολιν· καὶ τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἦν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐσίωσι, καθάπερ εἶρητο, ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν. εἰπεῖν τε ἐκέλευον, ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀργείους ξυμμάχους πεποιήσθαι· ὡς παρεῖναι γ' αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. εἴτε τι ἄλλο ἐνεκάλθῃ, πάντα ἐπισείλαντες, ἀπέπεμψαν τοὺς

περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις. καὶ ἀφικομένων αὐτῶν, καὶ ἀπαγγειλάντων τὰ τε ἄλλα, καὶ τέλος εἰπόντων, ὅτι εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ ἐσιούσιν ἐς τὰς σπονδὰς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργεῖους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ξυμμάχους· τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν περὶ τὸν Ξενάρη τὸν Ἐφορον ταῦτα γίνεσθαι, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν. τοὺς δὲ ὄρκους, δεομένου Νικίου, ἀνευσώσαντο. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων ἀπέλθῃ, καὶ διαβληθῆ (ὅπερ καὶ ἐγένετο), αἴτιος δοκῶν εἶναι τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ, ὡς ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πεπραγμένον, εὐθύς δι' ὀργῆς εἶχον· καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι, ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, παραγαγόντος Ἀλκιβιάδου, ἐποίησαντο σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τήνδε.

μζ'. “ ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποίησαντο ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Μαντινῆς, καὶ Ἡλείοι, ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχουσιν ἑκότεροι, ἀδόλους, καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὄπλα δὲ μὴ ἐξέσω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μῆτε Ἀργεῖους, καὶ Ἡλείους, καὶ Μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι, μῆτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀργεῖους, καὶ Ἡλείους, καὶ Μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, τέχνη μὴδὲ μηχανῇ μὴδεμιᾶ. κατὰ τὰδε ξυμμάχους εἶναι Ἀθηναίους, καὶ Ἀργεῖους, καὶ Ἡλείους, καὶ Μαντινέας, ἑκατὸν ἔτη. καὶ ἦν πολέμιοι ἴωσιν ἐς τὴν γῆν τῶν Ἀθηναίων, βοηθεῖν Ἀργεῖους καὶ Ἡλείους καὶ Μαντινέας Ἀθήναζε, καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν Ἀθηναῖοι, τρόπω ὁποῖω ἂν δύνωται ἰσχυροτάτω, κατὰ τὸ δυνατόν. ἦν δὲ διγύσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀργεῖοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ Ἡλείοις, καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τῶν πόλεων τούτων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μὴδεμιᾶ τῶν πόλεων, ἦν μὴ ἀπάσαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Ἀθηναίους ἐς

“ Ἄργος, καὶ Μαντίνειαν, καὶ Ἥλιν, ἣν πολέμιοι
 “ ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν Ἡλείων, ἢ τὴν Μαντινέων,
 “ ἢ τὴν Ἀργείων, καθότι ἂν ἐπαγγέλωσιν αἱ πόλεις
 “ αὗται, τρόπῳ ὁποῖῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτω,
 “ κατὰ τὸ δυνατόν. ἣν δὲ δηώσαντες οἴχωνται, πο-
 “ λεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθηναίοις, καὶ
 “ Ἀργείοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ Ἡλείοις, καὶ κακῶς
 “ πάσχειν ὑπὸ πασῶν τούτων τῶν πόλεων. καταλύειν
 “ δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν,
 “ ἣν μὴ ἀπάσαις δοκῆ ταῖς πόλεσιν. ὅπλα δὲ μὴ
 “ εἶναι ἔχοντας διῖέναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς
 “ σφετέρας αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἂν ἄρχωσιν
 “ ἕκαστοι, μηδὲ κατὰ θάλασσαν, ἣν μὴ ψηφισα-
 “ μένων τῶν πόλεων ἀπασῶν, τὴν δίοδον εἶναι Ἀθη-
 “ ναίων, καὶ Ἀργείων, καὶ Μαντινέων, καὶ Ἡλείων.
 “ τοῖς δὲ βοηθοῦσιν ἢ πόλις ἢ πέμπουσα παρεχέτω
 “ μέχρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν, σῖτον, ἐπὶ ἣν ἔλθῃ
 “ εἰς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ
 “ ἀπιούσι, κατὰ ταυτά. ἣν δὲ πλέονα βούλωνται
 “ χρόνον τῇ ξρατιᾷ χρῆσθαι, ἢ πόλις ἢ μεταπεμ-
 “ ψαμένη διδόντω σῖτον, τῷ μὲν ὀπλίτῃ, καὶ ψιλῷ
 “ καὶ τοξότη, τρεῖς ὕβολους Αἰγιναίους τῆς ἡμέρας
 “ ἑκάστης· τῷ δ' ἰππεῖ, δραχμὴν Αἰγιναίαν. ἢ δὲ
 “ πόλις ἢ μεταπεμψαμένη, τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω
 “ ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ ὁ πόλεμος ᾗ· ἣν δὲ ποιὸς δόξῃ
 “ ταῖς πόλεσι κοινῇ ξρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγε-
 “ μονίας μετεῖναι ἀπάσαις ταῖς πόλεσιν. ὁμόσαι δὲ
 “ τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους μὲν, ὑπὲρ τε σφῶν αὐτῶν
 “ καὶ τῶν ξυμμάχων· Ἀργεῖοι δὲ, καὶ Μαντινεῖς,
 “ καὶ Ἡλείοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι τούτων, κατὰ πόλεις
 “ ὁμνούντων. ὁμνούντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὄρκον ἕκαστοι
 “ τὸν μέγιστον κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὄρκος
 “ ἔστω ὁδε, Ἐμμένω τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκεί-
 “ μενα, δικαίως καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως· καὶ οὐ
 “ παραθήσομαι τέχνη οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ὁμνούντων
 “ δὲ Ἀθήνησι μὲν ἡ βουλή καὶ αἱ ἐνδημοὶ ἄρχαί· ἐξορ-
 “ κούντων δὲ οἱ πρυτάνεις. ἐν Ἀργεῖ δὲ, ἡ βουλή,
 “ καὶ οἱ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀργύραι· ἐξορκούντων δὲ,
 “ οἱ ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ Μαντινείᾳ, οἱ δημιουργοὶ, καὶ

“ ἡ βουλὴ, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί· ἐξορκούντων δὲ οἱ
 “ θεωροὶ, καὶ οἱ πολέμαρχοι. ἐν δὲ Ἡλιδί, οἱ δη-
 “ μιουργοὶ, καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες, καὶ οἱ ἑξακόσιοι·
 “ ἐξορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ θεσμοφύλακες.
 “ ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὄρκους, Ἀθηναίους μὲν, ἰόντας
 “ ἐς Ἥλιον, καὶ ἐς Μαντίνειαν, καὶ ἐς Ἄργος, τριά-
 “ κοντα ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπίων· Ἀργεῖους δὲ καὶ
 “ Ἡλείους, καὶ Μαντινέας ἰόντας Ἀθήναζε, δέκα ἡμέ-
 “ ραις πρὸ Παναθηναίων τῶν μεγάλων. τὰς δὲ ξυ-
 “ θήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ὄρκων καὶ
 “ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν σήλῃ λιθίνῃ· Ἀθη-
 “ ναίους μὲν, ἐν πύλῃ· Ἀργεῖους δὲ, ἐν ἀγορᾷ, ἐν
 “ τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ· Μαντινέας δὲ, ἐν τοῦ
 “ Διὸς τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ ἀγορᾷ. καταθέντων δὲ καὶ
 “ Ὀλυμπιάσι σήλην χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς
 “ νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύ-
 “ ταις, προσθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις. ὃ, τι δ’ ἂν
 “ δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἀπάσαις κοινῇ βουλευσαμέναις,
 “ τοῦτο κύριον εἶναι.”

μῆ. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχίαι οὕτως ἐγένον-
 το· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων οὐκ ἀπεί-
 ρητο τούτου ἕνεκα οὐδ’ ὑφ’ ἐτέρων. Κορίνθιοι δὲ,
 Ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι, οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτάς, ἀλλὰ
 καὶ γενομένης πρὸ τούτου Ἡλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ
 Μαντινεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐταῖς πολεμεῖν καὶ εἰρή-
 νην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν· ἀρκεῖν δ’ ἔφασαν σφίσι τὴν
 πρῶτην γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοισι βοηθεῖν, ξυνε-
 πισρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως ἀπέστησαν
 τῶν ξυμμάχων, καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν
 τὴν γνώμην εἶχον.

μθ. Ὀλύμπια δ’ ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς
 Ἀνδροσθένης Ἀρκὰς παγκράτιον τοπρῶτον ἐνίκα. καὶ
 Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἡλείων εἶρχθησαν, ὥσε
 μὴ θύειν, μηδ’ ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην
 αὐτοῖς ἣν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ Ἡεῖοι κατεδικά-
 σαντο αὐτῶν, φάσκοντες σφᾶς ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος
 ὄπλα ἐπενεγκεῖν, καὶ εἰς Λέπρεον αὐτῶν ὀπλίτας ἐν
 ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη,
 δισχίλια μναῖ ἦσαν, κατὰ τὸν ὀπλίτην ἕκασον δύο

μναϊ, ὡσπερ ὁ νόμος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πρῆσθεις πῆμψαντες, ἀντέλεγον μὴ δικαίως σφῶν καταδεδικάσθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι ποτ' ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδὰς, ὅτ' ἐσέπεμψαν τοὺς ὀπλίτας. Ἡλεῖοι δὲ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν εἶναι. πρῶτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλουσι, καὶ ἡσυχάζοντων σφῶν, καὶ οὐ προσδεχομένων, ὡς ἐν σπονδαῖς, αὐτοὺς λαθεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον, οὐ χρεῶν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς, ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, καὶ ὄπλα οὐδαμῶσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. Ἡλεῖοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἶχοντο, ὡς μὲν οὐκ ἀδικοῦσι, μὴ ἂν πεισοθῆναι· εἰ δὲ βούλονται σφίσι Λέπρην ἀποδοῦναι, τό, τε αὐτῶν μέρους ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου, καὶ ὁ τῷ θεῷ γίνεται, αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτίσειν.

ν. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὔθις τὰδε ἠξίου, Λέπρην μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται· ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τῷ Ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προσθυμῶνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἀπομόσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἢ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἴργοντο τοῦ ἱεροῦ, δυσίας, καὶ ἀγώνων, καὶ οἴκοι ἔθνον. οἱ δὲ ἄλλοι Ἑλληγες ἐθεώρουν, πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ Ἡλεῖοι, δεδιότες μὴ βία δύσωσι, ξὺν ὄπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον. ἤλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Ἀθηναίων ἰππῆς, οἱ ἐν Ἀργεῖ ὑπέμενον τὴν ἑορτὴν. δέος δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα μὴ ξὺν ὄπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ Λείχας ὁ Ἀρκεσιλάου Λακεδαιμόνιος ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ραβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους, καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν δημοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προσελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα, ἀνέδησε τὸν ἠνίοχον, βουλόμενος δηλώσασθαι ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἄρμα. ὡς πολλαῖ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες, καὶ ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι ἡσύχασάν τε, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διήλθεν. ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο,

δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἐλθεῖν. καὶ Λακεδαιμονίων πρόσβεις ἔτυχον παρόντες· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, τέλος οὐδὲν ἐπράχθη, ἀλλὰ σεισμοῦ γενομένου, διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ' οἴκου. καὶ τὸ θέρους ἐτελεύτα.

να'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχῖνι μάχῃ ἐγένετο πρὸς Αἰνιᾶνας, καὶ Δόλοπας, καὶ Μηλιέας, καὶ Θεσσαλῶν τινάς· προσοικούντα γὰρ τὰ ἔθνη ταύτη τῇ πόλει πολέμια ἦν. οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ γῆ ἢ τῇ τούτων τὸ χωρίον ἐτειχίσθη· καὶ εὐδύς τε καθισταμένη τῇ πόλει ἠναντιοῦντο, ἐς ὅσον ἐδύνατο φθείροντες, καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρακλεώτας, καὶ Ξενάρης ὁ Κνίδιος Λακεδαιμόνιος ἄρχων αὐτῶν ἀπέθανε· διεφθάρθησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα, καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

νβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐδύς ἀρχομένου, τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐφθείρετο, Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ Ἠγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον, ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα, ἐξέπεμψαν. δείσαντες δὲ, παρέλαβον τὸ χωρίον, μὴ Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων, Ἀθηναῖοι λάθωσι. Λακεδαιμόνιοι μέντοι ὠργίζοντο αὐτοῖς. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίς, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων ξυμπρασσόντων, ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων ὀπλιτῶν, καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων, καὶ παραλαβὼν, τὰ τε ἄλλα ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν, διαπορευόμενος Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ, καὶ Πατρέας τε τείχη καθεῖναι ἔπεισεν ἐς θάλασσαν, καὶ αὐτὸς ἕτερον διενοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ. Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι, καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθῆν, βοηθήσαντες διεκάλυσαν.

νγ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν, περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν, οὐκ ἀτέπεμπον ὑπὲρ βοταμίων Ἐπιδαυριοί. κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖοι. ἐδόκει δὲ, καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας, τὴν Ἐπίδαυρον τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς

Ἄργείοις προσλαβεῖν, ἣν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας, καὶ ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν, ἣ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. παρεσκευάζοντο οὖν οἱ Ἄργεῖοι, ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες.

νδ'. Ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεῖ ἐς Λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν μεθορίας, πρὸς τὸ Λύκαιον, Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου βασιλέως ἡγουμένου. ἦδει δὲ οὐδεὶς ὅποι στρατεύουσιν, οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν ἐπέμφθησαν. ὡς δ' αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προσούχῳρει, αὐτοὶ τε ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, καὶ τῆς ξυμμάχου περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλλοντα (Καρνεῖος δ' ἦν μὴν) ἱερομήνια Δωριεῦσι παρασκευάζεσθαι, ὡς στρατευσομένους. Ἄργεῖοι δ' ἀναχωρησάντων αὐτῶν, τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντες, καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην, πάντα τὸν χρόνον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐπίδαυριαν, καὶ ἐδήρουν. Ἐπίδαυριοι δὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο. ὧν τινὲς, οἱ μὲν, τὸν μῆνα προύφασίσαντο, οἱ δὲ, καὶ ἐς μεθορίαν τῆς Ἐπίδαυρίας ἐλθόντες, ἡσύχαζον.

νε'. Καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπίδαυρῳ Ἄργεῖοι ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρὸςθεῖται ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνηλθον, Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λόγων, Ἐφαμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν. σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθήσθαι, τοὺς δ' Ἐπίδαυριοὺς, καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ τοὺς Ἄργεῖοὺς μεθ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι. διαλύσαι οὖν πρῶτον χρῆναι ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ ἕτω πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες ὤχοντο, καὶ τοὺς Ἄργεῖοὺς ἀπήγαγον ἐκ τῆς Ἐπίδαυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνηλθόντες, οὐδ' ὡς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι, ἀλλ' οἱ Ἄργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπίδαυριαν ἐσέβαλον, καὶ ἐδήρουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Καρύας· καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Ἄργεῖοι δὲ, τεμόντες τῆς Ἐπίδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, καὶ Ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβῆθη-

θησαν ὀπλίται, καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός. πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρους οὕτω διῆλθε.

νς'. Τῷ δ' ἐπιγιγνομένῳ χειμῶνος, Λακεδαιμόνιοι λαθόντες Ἀθηναίους, Φρουρούς τε τριακοσίους, καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν εἰς Ἐπίδαυρον ἐπέπεμψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' Ἀθηναίους, ἐπεκάλουν ὅτι γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς, διὰ τῆς ἑαυτῶν ἐκάσους μὴ ἔαν πολεμίους διίεναι, ἑάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι εἰς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἰλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ, Ἀλκιβιάδου πείσαντος, τῇ μὲν Λακωνικῇ γῆλῃ ὑπέγραψαν ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὄρκοις, εἰς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἰλωτας ληΐζεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἠσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον, πολεμουμένων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαί, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἐκατέρων τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἕαρος ἤδη, κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἤλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὐσῆς διὰ τὸν πόλεμον, βία αἰρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

νζ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος Λακεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἶτε Ἐπιδαυριοὶ ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν, καὶ τᾶλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, τὰ μὲν ἀφεισθήκει, τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε· νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήφονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλεόν χωρήσεσθαι αὐτὰ, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἰλωτες πανόημει ἐπ' Ἄργος. ἠγεῖτο δὲ Ἄγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστράτευον δ' αὐτοῖς Τεγεάται τε καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι, καὶ οἱ ἔξωθεν, εἰς Φλιοῦντα ξυνελέγοντο· Βοιωτοὶ μὲν, πεντακισχίλιοι ὀπλίται, καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ, καὶ ἰππῆς πεντακόσιοι, καὶ ἄμιπποι ἴσοι· Κορίνθιοι δὲ, δισχιλίοι ὀπλίται.

οὶ δ' ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι. Φλιάσιοι δὲ, πανστρατιά, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στρατεύμα.

νγ'. Ἀργεῖοι δὲ, προαισθόμενοι τότε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλιοῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμίξαι ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ Μαντινῆς, ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους, καὶ Ἡλείων τρισχίλιοι ὀπλίται. καὶ προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἐκάτεροι λόφον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὡς μεμονωμένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι, ὁ δὲ Ἄγις, τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν, καὶ λαθῶν, ἐπορεύετο ἐς Φλιοῦντα παρὰ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ Ἀργεῖοι αἰσθόμενοι, ἅμα ἔω ἐχώρουν, πρῶτον μὲν, ἐς Ἄργος, ἔπειτα δὲ, ἧ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβῆσθαι, τὴν κατὰ Νεμέαν ὁδόν. Ἄγις δὲ ταύτην μὲν ἦν προσεδέχοντο οὐκ ἐτόλπετο, παραγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ Ἐπιδαυριοῖς, ἄλλην ἐχώρησε χαλεπὴν, καὶ κατέβη ἐς τὸ Ἀργείων πεδίον· καὶ Κορινθιοὶ καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι ὄρθιον ἐτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἴρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ἧ οἱ Ἀργεῖοι ἐκάθηντο, ὅπως εἰ οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἴοντες εἰς τὸ πεδίον βοηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῶντο. καὶ ὁ μὲν, οὕτω διατάξας, καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὸ πεδίον, ἐδήγου Σάμινδόν τε καὶ ἄλλα.

νδ'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, γνόντες, ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη ἐκ τῆς Νεμέας, καὶ περιτυχόντες τῶ Φλιασίων καὶ Κορινθίων στρατοπέδῳ, τῶν μὲν Φλιασίων ὀλίγους ἀπέκτειναν, ὑπὸ δὲ τῶν Κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῶ πλείους διεφθάρησαν. καὶ οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ Μεγαρεῖς καὶ οἱ Σικυωνιοὶ ἐχώρουν, ὥσπερ εἴρητο αὐτοῖς, ἐπὶ τῆς Νεμέας, καὶ τοὺς Ἀργεῖους οὐκέτι κατέλαβον. ἀλλὰ καταβάντες, ὡς ἐώρων τὰ ἑαυτῶν δηγούμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο. ἀντιπαρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐν μέσῳ δὲ ἀπειλημμένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖοι· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πεδίου, οἱ Λακεδαιμόνιοι

εἶργον ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν· καθύπερθε δὲ Κορίνθιοι καὶ Φλιάσιοι καὶ Πελληνῆς· τὸ δὲ πρὸς Νεμέας, Βοιωτοὶ καὶ Σικυώνιοι καὶ Μεγαρήϊς. ἵπποι δὲ αὐτοῖς οὐ παρήσαν. οὐ γὰρ πω οἱ Ἀθηναῖοι μόνοι τῶν ξυμμάχων ἦκον. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων οὐχ οὔτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμιζον, ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ αὐτῶν τε καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν δὲ Ἀργείων δύο ἄνδρες, Θράσυλλός τε, τῶν πέντε στρατηγῶν εἷς ὢν, καὶ Ἀλκίφρων, πρόξενος Λακεδαιμονίων, ἤδη τῶν στρατοπέδων ὄσοντος ξυνιόντων, προσελθόντε Ἄγιδι, διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην. ἐτοίμους γὰρ εἶναι Ἀργείους δίκας δοῦναι καὶ δέξασθαι ἴσας καὶ ὁμοίας, εἴτι ἐπικαλοῦσιν Ἀργείοις Λακεδαιμόνιοι, καὶ τολοιπὸν εἰρήνην ἄγειν, σπονδὰς ποιησαμένους.

ξ'. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες τῶν Ἀργείων, ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ οὐ τοῦ πλῆθους κελεύσαντος, εἶπον. καὶ ὁ Ἄγισ, δεξάμενος τοὺς λόγους, αὐτὸς, καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων, οὐδὲ αὐτὸς βουλευσάμενος, ἀλλ' ἡ ἐνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας μῆνας, ἐν οἷς ἔδει ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ῥηθέντα. καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθύς, οὐδενὶ φράσας τῶν ἄλλων ξυμμάχων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι εἶποντο μὲν ὡς ἠγεῖτο, διὰ τὸν νόμον, ἐν αἰτία δ' εἶχον κατ' ἀλλήλους πολλῇ τὸν Ἄγιν, νομίζοντες, ἐν καλῷ παρατυχὸν σφίσι ξυμβαλεῖν, καὶ πανταχόθεν αὐτῶν ἀποκεκλεισμένων καὶ ὑπὸ ἱππέων καὶ πεζῶν, οὐδὲν ὄρασαντες ἄξιον τῆς παρασκευῆς ἀπιέναι. στρατόπεδον γὰρ δὴ τοῦτο κάλλιστον Ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τοῦδε ξυνῆλθεν. ὥφθη δὲ μάλις αἴως ἔτι ἦν ἀδρόον ἐν Νεμέα, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοί τε πανστρατιαῖ ἦσαν, καὶ Ἀρκάδες, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Πελληνῆς, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Μεγαρήϊς· καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ' ἐκάσων, ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι προσγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτία ἔχοντες τὸν Ἄγιν, ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἴκου ἕκαστοι. Ἄγ-

γείοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῶν πλείονι αἰτία εἶχον τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες κακείνοι μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχόν Λακεδαιμονίους διαπεφευγέναι. πρὸς τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίνεσθαι. τὸν τε Θράσυλλον, ἀναχωρήσαντες, ἐν τῷ Χαράδρῳ (οὔπερ τὰς ἀπὸ στρατίας δίκας πρὶν εἰσέναι κρίνουσιν) ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ, καταφυγὼν ἐπὶ τὸν βωμὸν, περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἐδήμευσαν αὐτοῦ.

ξά'. Μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων ὀπλιτῶν, καὶ τριακοσίων ἰππέων, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος, οἱ Ἀργεῖοι (ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς ὠκνοῦν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους) ἀπιέναι ἐκέλευον αὐτούς, καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον, βουλομένους χρηματίσαι, πρὶν ἢ Μαντινῆς καὶ Ἡλείοι (ἔτι γὰρ παρεῆσαν) κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι, Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος ἐν τε τοῖς Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις, ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιτο, καὶ νῦν (ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς) ἄπτεσθαι χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους, εὐθὺς ἐχώρουν ἐπὶ Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες, πλὴν Ἀργείων. οὗτοι δὲ, ὅμως καὶ πεισθέντες, ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ προσκαθεζόμενοι τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν· καὶ προσβολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προσγενέσθαι σφίσι, καὶ ὄμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομενῖοι, δείσαντες τὴν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν, καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος, καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὡς ἐξυμμάχοι τε εἶναι, καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ οὖς κατέδοντο Λακεδαιμόνιοι, παραδοῦναι.

ξβ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν, ἐβουλευόντο οἱ ξυμμάχοι ἐφ' ὃ, τι χρῆ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ Ἡλείοι μὲν ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ, ἐπὶ Τέγεαν. καὶ προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι

καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἡλεῖοι, ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρῆσαν ἐν τῇ Μαντινείᾳ, ὡς ἐπὶ Τέγεαν ἰόντες. καὶ τινὲς αὐτοῖς καὶ αὐτῶν τῶν Τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδουσαν τὰ πράγματα.

Ξγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἀργους, τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἄγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον, οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρ᾽ αὐτὸν καλῶς, ὡς οὐπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον ἀδρόους γὰρ τοσοῦτους ξυμμάχους καὶ τοιοῦτους οὐ ράδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο, ἐαλωκέναι, πολλῶν δὲ μᾶλλον ἐχαλέπαινον καὶ ἐβούλευον εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς, παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν, ὡς χρὴ τὴν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι, καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρητεῖτο μηδὲν τούτων ὄραν. ἔργῳ γὰρ ἀγαθῶ ῥύσασθαι τὰς αἰτίας στρατεύσάμενος· ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ, τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον· νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὐπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς. δέκα γὰρ ἀνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἀνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως.

Ξδ'. Ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας, ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποσῆσεται αὐτῶν Τέγεα πρὸς Ἀργείοις καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ὅσον οὐκ ἀφέςηκεν. ἐνταῦθα δὲ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Εἰλωτῶν πανδημει ὀξεῖα, καὶ ὡς οὐπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς Ὀρέσειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφετέρους οὔσι ξυμμάχοις προσέειπον ἀδρόισθαι ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τέγεαν· αὐτοὶ δὲ μέχοι μὲν τοῦ Ὀρεσειοῦ πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ' οἴκου, (ἐν ᾧ τὸ πρῶτον τε καὶ τὸ νεώτερον ἦν,) ὥστε τὰ οἴκοι φρουρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀφικνεῖσθαι ἐς Τέγεαν. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' Ἀρκάδων παρήσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Κόρινθον, καὶ Βοιωτοὺς, καὶ Φακίους, καὶ Λοκροὺς,

βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς Μαντινείαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγίνετο, καὶ οὐ ῥάδιον ἦν μὴ ἀδρόοις, καὶ ἀλλήλους περιμείνασι, διελθεῖν τὴν πολεμίαν (ξυνέκλειε γὰρ διὰ μέσου). ὅμως δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους, ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικὴν. καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ, ἐδήουν τὴν γῆν.

ξεί. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς εἶδον αὐτούς, καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον, παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθύς αὐτοῖς ἐπήεσαν, καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν, ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις Ἀγιδι ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι. δηλῶν, τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἀκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ, εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ, δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ σράτευμα κατὰ τάχος, πρὶν ξυμμίξαι, ἀπήγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεάτιν, τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπε πρὸς τὴν Μαντινικὴν, πρὸ οὐπερ, ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὁποτέρωσσε ἂν ἐσπίπτη, Μαντινῆς καὶ Τεγεάται πολεμοῦσιν. ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπήν, ἐπειδὴν πύδωνται, καταβιάσαι τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὀμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν, τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ, ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ αὐτῶν ἀναχωρήσει, οὐκ εἶχον ὅ, τι εἰκάσωσιν· εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες, ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἠσύχαζον, καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγούς αὐτίς ἐν αἰτίᾳ εἶχον, τό, τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι, καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ' ἠσυχίαν οἱ μὲν σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐδορυθήθησαν μὲν τοπαραυτικά, ὕσπερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὀμαλὸν, ἐστρατοπεδεύσαντο, ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Ξς'. Τῇ δ' ὑπεραία οἱ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι, ἣν περὶτύχασιν· οἱ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἦδη πάντας, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλισα δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐς δ' ἐμέμνητο, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἢ παρασκευῆ αὐτοῖς ἐγίγνετο, καὶ εὐθύς ὑπὸ σπουδῆς καθίσαντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὴν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος, ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δεῖν· οἱ δὲ τοῖς λοχαγοῖς. ἐκεῖνοι δὲ, τοῖς πεντηκοντατῆρσιν. αἷθις δ' οὗτοι, τοῖς ἐνωμοτάρχαις. καὶ οὗτοι, τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἣν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι, καὶ ταχεῖαι ἐπέεχονται. σχεδὸν γάρτοι πᾶν, πλὴν ὀλίγου, τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ ὄρωμένου, πολλοῖς προσήκει.

Ξς'. Τότε δὲ κέρως μὲν εὐώνυμον Σκιριῶται αὐτοῖς καθίσαντο, αἰεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θράκης Βρασιθῆιοι στρατιῶται, καὶ Νεοδαμῶδεις μετ' αὐτῶν. ἔπειτ' ἦδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἐξῆς καθίσασαν τοὺς λόχους, καὶ παρ' αὐτοὺς, Ἀρκάδων Ἡραϊῆς. μετὰ δὲ τούτους, Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα, Τεγιάται, καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι, τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἰππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρα. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο. οἱ δ' ἐναντίαι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρως Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνετο. παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν· ἔπειτα Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσία παρεῖχε. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεᾶται. ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχατοι, τὸ εὐώνυμον κέρως ἔχοντες, καὶ ἰππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι.

Ξς'. Τάξις μὲν ἦδε καὶ παρασκευῆ ἀμφοτέρων ἦν. τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, μεῖζον ἐφάνη.

ἀριθμὸν δὲ γράψαι, ἢ καθ' ἐκάστους ἐκατέρων, ἢ ξύμπαντας, οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς. τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτόν ἠγνοεῖτο, τῶν δ' αὖ, διὰ τὸ ἀνδρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη, ἠπισεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἕξοσι τῷ σκοπεῖν τὸ Λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλῆθος. λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ, ἄνευ Σκιριτῶν, ὄντων ἑξακοσίων. ἐν δὲ ἐκάσῳ λόχῳ πεντηκοσῦες ἦσαν τέσσαρες, καὶ ἐν τῇ πεντηκοσίῳ, ἑνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἑνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ, τέσσαρες. ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβούλετο· ἐπίπαν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ ἅπαν, πλὴν Σκιριτῶν, τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες, ἢ πρώτη τάξις ἦν.

ΞΨ'. Ἐπεὶ δὲ ξυιέναι ἔμελλον ἤδη, ἐνταῦθα καὶ παραινέσεις καθ' ἐκάστους ὑπὸ τῶν οἰκειῶν στρατηγῶν τοιαῖδε ἐγίνοντο· Μαντινεῦσι μὲν, ὅτι ὑπὲρ τε πατρίδος ἢ μάχῃ ἔσαι, καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας, τὴν μὲν, μὴ πειρασάμενοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ, μὴ αὐτίς πειρασθαι· Ἀργείοις δὲ, ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας, καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας, μὴ διὰ παντὸς σερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀσυγγίτους ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι, μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους, μηδενὸς λείπεσθαι. καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικήσαντες, τὴν τε ἀρχὴν βεβαιότεραν καὶ μείζω ἔξουσι, καὶ οὐ μὴ ποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα παρηνέθη· Λακεδαιμόνιοι δὲ, καθ' ἐκάστους τε, καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων, ἐν σφίσι αὐτοῖς ὧν ἠπίσαντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὐσιν ἐποιούοντο· εἰδότες ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτην πλεῖω σώζουσαν, ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραινέσιν.

ο'. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν· Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ, βραδέως, καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκαθεσώτων· οὐ τοῦ θείου χάριν, ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς

μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες, προέλθοιεν, καὶ μὴ διασπασθεῖν αὐτοῖς ἢ τάξεις· ὅπερ φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν.

α΄. Ξυνιόντων δ' ἔτι, Ἄγις ὁ βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο δοῦναι. τὰ στρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο, ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν, ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται, καὶ περιίσχυσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφοτέρω τῷ δεξιῷ· διὰ τὸ φοβούμενος προσέλλειν τὰ γυμνά ἕκασον ὡς μάλισα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι, καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλείσεως εὐσκεπαστότατον εἶναι. καὶ ἠγείται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιῷ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάττειν αἰετῶν ἐναντίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν, ἔπονται δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ Μαντινῆς τῷ κέρα πολλὸν τῶν Σκιριτῶν, ἔτι δὲ πλεον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεάται τῶν Ἀθηναίων, ὅσω μείζον τὸ στρατεύμα εἶχον. δεισας δὲ Ἄγις μὴ σφῶν κυκλωθῆ τὸ εὐώνυμον, καὶ νομίσας ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαντινέας, τοῖς μὲν Σκιρίταις καὶ Βρασιδείοις ἐσήμηεν, ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν, ἐξισῶσαι τοῖς Μαντινεῦσιν· εἰς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιῷ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρχων Ἴππονοῖδα καὶ Ἄριστοκλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν, καὶ ἐσβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἑαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσσεσθαι, καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας, βεβαϊότερον τετάξσεσθαι.

αβ'. Ξυνέβη οὖν αὐτῷ, ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι, τὸν τε Ἄριστοκλέα καὶ τὸν Ἴππονοῖδαν μὴ θελήσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰτίημα ὕστερον φεύγειν ἐκ Σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι· καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει· καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας, ὡς οὐ παρήλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμίξαι μὴ δυναθῆναι ἔτι, μηδὲ τούτους ξυγκλεῖσαι. ἀλλὰ μάλισα δὴ κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε, τῇ ἀνδρείᾳ ἔδειξαν οὐχ ἦσσαν περιγενομένοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν τῶν Μαντινεῶν δεξιὸν τρέπει αὐτῶν

τοὺς Σκιρίτας καὶ τοὺς Βρασιδεῖους· καὶ ἐσπεύοντες οἱ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ ξυγκλεισθῆν, τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειρον. καὶ κυκλωσάμενοι ἔτρεψαν, καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἀμάξας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπέκτεινάν τινας. καὶ ταύτῃ μὲν ἤσσωτο οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ ὃ ἄλλω στρατοπέδῳ, καὶ μάλις τῷ μέσῳ, ἧπερ ὁ βασιλεὺς Ἄγρις ἦν, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἰππῆς καλούμενοι, πρὸσπεσόντες τῶν τε Ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ πέντε λόχοις ὀνομασμένοις, καὶ Κλεωναίοις, καὶ Ὀρνείταις, καὶ Ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν, οὐδὲ εἰς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας. ἀλλ' ὡς ἐπήεσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθύς ἐνδύοντας, καὶ ἔξιν οὖς καὶ καταπατηθέντας, τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν.

οὐ γάρ. Ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων καὶ ξυμμάχων στρατεύμα, παρερρήγνυντο ἡδὴ ἅμα καὶ ἐφ' ἐκάτερα, καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν ἐκυκλοῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθηναίους. καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιεισῆκει, τῇ μὲν, κυκλωμένους, τῇ δὲ, ἡδὴ ἠσσημένους. καὶ μάλις ἂν τοῦ στρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ ἰππῆς παρόντες αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν Ἄγριν, ὡς ἦσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ τοὺς Μαντινῆς καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χίλιους, παραγγεῖλαι παντὶ τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον. καὶ γενομένου τούτου, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι [ἐν τούτῳ] ὡς παυῆλθε, καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στρατεύμα, καθ' ἡσυχίαν ἐσώθησαν, καὶ τῶν Ἀργείων μετ' αὐτῶν τὸ ἠσσηθῆν. οἱ δὲ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον, ἀλλ' ὁρῶντες τοὺς τε σφετέρους νεικημένους, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπιφρομένους, ἐς φυγὴν ἐτράποντο. καὶ τῶν μὲν Μαντινῆων καὶ πλείους διεφθάρθησαν, τῶν δὲ Ἀργείων λογάδιον τὸ πολὺ ἐσώθη. ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀποχώρησις, οὐ βίαιος οὐδὲ μακρὰ ἦν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι, χρονίους τὰς

μάχας καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ, βραχείας καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις.

οἴ. Καὶ ἡ μὲν μάχη, τοιαύτη καὶ ὀτιεγγύτατα τούτων ἐγένετο, πλείους δὲ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνηλθοῦσα. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προδόμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὄπλα, τροπαῖον εὐδὺς ἴσασαν. καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς αὐτῶν ἀνείλοντο, καὶ ἀπήγαγον ἐς Τέγεαν, οὐπὲρ ἐτάφησαν· καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδυσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν καὶ Κλεωναίων, ἑπτακόσιοι· Μαντινέων δὲ, διακόσιοι· καὶ Ἀθηναίων ξὺν Αἰγινήταις, διακόσιοι, καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. Λακεδαιμονίων δὲ οἱ μὲν ξύμμαχοι οὐκ ἐταλαιπώρησαν, ὥσε καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο δὲ περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν.

οἴ. Τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσσεσθαι, καὶ Πλειστοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς, ἔχων τοὺς τε πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους, ἐσοήθησε. καὶ μέχοι μὲν Τεγέας ἀφίκετο, πυθόμενος δὲ τὴν νίκην, ἀπεχώρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ Κορίνθου καὶ ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους ἀπέτρεψαν πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι. καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες, καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀφέντες (Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα), τὴν ἐορτὴν ἤγον. καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τότε ἐπιφερομένην αἰτίαν ἐς τε μαλακίαν, διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν, καὶ ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῆτα, ἐνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο· τύχη μὲν, ὡς ἐδόκουν, κακιζόμενοι, γνώμη δὲ, οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες. τῇ δὲ πρῶτεραιᾷ ἡμέρᾳ συνέβη τῆς μάχης ταύτης καὶ τοὺς Ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργείαν, ὡς ἔρημον οὖσαν, καὶ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας, τῶν Ἀργείων ἐξελθόντων, διαφθεῖραι πολλούς. καὶ Ἡλείων τρισχιλίων ὀπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕπερον τῆς μάχης, καὶ Ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς πρῶτέροις, ἐσράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐδὺς ἐπὶ Ἐπίδαυρον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἤγον. καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο, Ἀθηναῖοι δὲ, ὥσπερ προσητάχθησαν, τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον εὐδὺς ἐξειργάσαντο.

καὶ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν, ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. καὶ τὸ θέρους ἐτελεύτα.

οἷ. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀρχομένου, εὐθύς οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τέγεαν, λόγους προὔπεμπόν ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδαιοι, καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλύσαι. καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγγένητο, πολλῶ μᾶλλον ἐδύνατο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. ἐβούλοντο δὲ, πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, αὐτῶ ὕστρον καὶ ξυμμαχίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικνεῖται πρόξενος ὦν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγῳ ἐς τὸ Ἄργος· τὸν μὲν, καθότι εἰ βούλονται πολεμεῖν τὸν δ', ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γνομένης πολλῆς ἀντιλογίας (ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρών) οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πρᾶσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους, προσδέξασθαι τὸν ξυμβατήριον λόγον· ἔσι δὲ ὕδεν.

οἷ'. “ΚΑΤΤΑΔΕ δοκεῖ τᾶ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακε-
 “ δαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττῶς Ἀργείως· ἀποδι-
 “ δόντας τῶς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις, καὶ τῶς ἄνδρας
 “ τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τῶς ἄνδρας τῶς ἐν Μαντινείᾳ
 “ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ ἐξ Ἐπιδαύρω
 “ ἐκβάωντας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναισοῦντας. αἱ δὲ κα
 “ μὴ εἰκῶντι τοῖ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπιδαύρω, πολεμίους
 “ ἤμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ
 “ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις καὶ τοῖς τῶν
 “ Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ ἂν τινα τοῖ Λακεδαιμό-
 “ νιοι παῖδα ἔχωντι, ἀποδόμεν ταῖς πολίεσι πάσαις.
 “ περὶ δὲ τῷ σιῶ, συμβατόσαιμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυ-
 “ ρίοις ὄστρον, ὁῶμεν δὲ αὐτὰς ὁμοῖσαι. τὰς δὲ πόλιας
 “ τὰς ἐν Πελοποννάσῳ, καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας,
 “ αὐτονόμους ἤμεν πάσας κατὰ πάτρια. αἱ δὲ κα τῶν
 “ ἐκτὸς Πελοποννάσου τίς ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γᾶν ἴη
 “ ἐπὶ κακῶ, ἀλεξέμεναι ἀμόδι βουλευσαμένους ὅπα
 “ καὶ δικαιοῦτατα δοκῆ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσοι δ'

“ ἐκτὸς Πελοποννάσῳ τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι
 “ ἐντὶ, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται ἐν τῷ περ καὶ τοὶ τῶν
 “ Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐντὶ,
 “ τὰν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις
 “ ξυμβαλέσθαι, αἶ κα αὐτοῖς δοκῆ. αἱ δὲ τι καὶ ἄλλο
 “ δοκῆ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ’ ἀπιάλλειν.”

οἴ. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ σράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ’ οἴκου. μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπιμιξίας οὔσης ἤδε παρ’ ἀλλήλους, οὐ πολλῶ ὕσερον ἔπραξαν αὐθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥσε τὴν Μαντινέων καὶ Ἡλείων καὶ τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργεῖους, σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αἶδε.

οἴ. “ ΚΑΤΤΑΔΕ ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις
 “ καὶ Ἀργείοις σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἡμεν πεντη-
 “ κονταετῆ· ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας διδόντας
 “ κατὰ πάτρια· ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες ταὶ ἐν Πελο-
 “ ποννάσῳ, κοινᾶν ἐόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμ-
 “ μαχίᾶν, αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλιες, τὰν αὐτῶν
 “ ἔχοντες, κατὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἴσας καὶ
 “ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννάσου Λακεδαιμονίοις
 “ ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐσοῦνται τοῖσπερ καὶ
 “ τοὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐν
 “ τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται τῷ περ καὶ τοὶ Ἀργεῖοι, τὰν αὐτῶν
 “ ἔχοντες. αἱ δὲ ποι σρατιᾶς δέη κοινᾶς, βηλεύεσθαι
 “ Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργείως, ὅπα κα δικαιοτάτα
 “ κρίναντας τοῖς ξυμμάχοις. αἱ δὲ τινα τᾶν πολιῶν ἢ
 “ ἀμφίλογα, ἢ τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννάσου, αἴτε
 “ περὶ ὄρων, αἴτε περὶ ἀλλοῦ τιῶς, διακριθῆμεν. αἱ
 “ δὲ τις τῶν ξυμμάχων πόλις πῶλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν
 “ ἐλθεῖν, ἂν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πόλινσι δοκοῖη.
 “ τοῖς δὲ ἔταις κατὰ πάτρια δικάζεσθαι.”

οἴ. Αἱ μὲν σπονδαί, καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγέννητο, καὶ ὅποσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴτι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρ’ Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι, τὰ τείχη ἐκλιπόντες· καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῷ, μηδὲ πολε-

μείν, ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τὰ τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον, καὶ εἰς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφοτέρωι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐδύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διανοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἐώρα. ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τοαρχαῖον ἐξ Ἄργους· καὶ τοῖς Χαλκιδικέεσσι τοὺς τε παλαιούς ὄρκους ἀνενώσαντο, καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὀρθῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην, τοὺς σφετέρους ἐξάξοντά. ὁ δὲ, ἀφικόμενος, καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἐξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρούριον, ἀπέκλεισε τὰς πόλεις. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυρείοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τεῖχος.

πα'. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας, καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἀνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι ἐκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τὰ τ' ἐν Σικυῶνι εἰς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκείνα ξυναμφοτέρα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν· καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεῖα τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἕαυ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος. καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

πβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Δικτιδιῆς τε οἱ ἐν Ἀθῶ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδικάς, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐα, οὐκ ἐπιτηδεῖως πρότερον ἔχοντα, καδίσαντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενός τε, καὶ ἀναθαρσήςσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξῆλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, εἰς μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος· ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβόηθον. καὶ ἐν Τεγέα πυ-

θόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγόντων· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου, τὰς γυμνοπαιδίας ἤγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβειων ἀπὸ τε τῶν ἐν τῇ πόλει ἀγγέλων, καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων, παρόντων τε τῶν ξυμμαχῶν, καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ' ἑκατέρων, ἔγνωσαν μὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς Ἄργος· διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις ἐγίνοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων ἐν τούτῳ φοβούμενος τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγομένους τε, καὶ νομίζων μέγισον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν· τειχίζει μακρὰ τεῖχη ἐς θάλασσαν, ὅπως, ἢν τῆς γῆς εἰργωνται, ἢ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγή τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῆ. ξυνήδεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τινὲς πόλεων. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι πανδημεῖ, καὶ αὐτοὶ, καὶ γυναῖκες, καὶ οἰκέται ἐτείχιζον· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες, καὶ λιθουργοί. καὶ τὸ θῆρος ἐτελεύτα.

πγ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Λακεδαιμόνιοι ὡς ἤσθοντο τειχίζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος, αὐτοὶ τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, πλὴν Κορινθίων. ὑπῆρχε δὲ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρᾶσσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατίαν Ἄγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν, οὐ προϋχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομούμενα τεῖχη ἐλόντες καὶ καταβαλόντες, καὶ Ὑσιᾶς χωρίον τῆς Ἀργείας λαβόντες, καὶ τοὺς ἐλευθέρους ἅπαντας οὓς ἔλαβον ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ Ἀργεῖοι ἐς τὴν Φλιασίαν· καὶ ἠγάσαντες ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς φυγάδας ἀπεθέχοντο. οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦθα κατώκητο. κατέκλεισαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Μακεδονίας Ἀθηναῖοι Περδίκκην, ἐπικαλοῦντες τὴν τε πρὸς Ἀργείους καὶ Λακεδαιμονίους γενομένην ξυνωμοσίαν, καὶ ὅτι πασασκευασαμένων αὐτῶν στρατίαν ἄγειν ἐπὶ Χαλκιδίας τοὺς ἐπὶ Θράκης, καὶ Ἀμφίπολι, Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος, ἔψευσο τὴν ξυμμαχίαν, καὶ ἡ στρατιὰ μάλισα διελύθη ἐκείνου ἀπάσαντος. πολέμιος οὖν ἦν. καὶ ὁ χειμῶν

ἐτελεύτα οὕτω· καὶ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

πδ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Ἀλκιβιάδης τε πλεύσας ἐς Ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν, Ἀργείων τοὺς δοκοῦντας ἔτι ὑπόπτους εἶναι, καὶ τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν, ἔλαβε τριακοσίους ἄνδρας· καὶ κατέβητο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγύς νήσους, ὧν ἦρχον. καὶ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι ἐσράτευσαν ναυσὶν, ἑαυτῶν μὲν, τριάκοντα, Χίαις δὲ, ἐξ, Λεσβίαιν δὲ, δυοῖν· καὶ ὀπλίταις ἑαυτῶν μὲν, διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ τοξόταις τριακοσίοις, καὶ ἵπποτοξόταις εἴκοσι· τῶν δὲ ξυμμαχῶν καὶ νησιωτῶν, ὀπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις καὶ χιλίοις. οἱ δὲ Μήλιοι, Λακεδαιμονίων μὲν εἰσὶν ἄποικοι, τῶν δ' Ἀθηναίων οὐκ ἤθελον ὑπακούειν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον οὐδετέρων ὄντες, ἠσύχαζον, ἔπειτα, ὡς αὐτοὺς ἠγάγκαζον οἱ Ἀθηναῖοι ὀχυρῶντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ Κλεομῆδης τε ὁ Λυκομῆδους καὶ Τισίας ὁ Τισιμάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον ποιησομένους ἐπεμψαν πρέσβεις. οὓς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἠγάγον, ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον περὶ ὧν ἤκουσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιαῦτα.

πε'. ΑΘ. “ ΕΠΕΙΔΗ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ
 “ λόγοι γίνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχῆ ῥήσει οἱ πολλοὶ
 “ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν,
 “ ἀπατηθῶσι (γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι τοῦτο φρονεῖ
 “ ὑμῶν ἢ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή) ὑμεῖς οἱ καθήμενοι
 “ ἔτι ἀσφαλέςερον ποιήσατε. καθ' ἕκασον γὰρ καὶ
 “ μηδ' ὑμεῖς ἐνὶ λόγῳ ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτη-
 “ δεῖως λέγεσθαι εὐδὺς ὑπολαμβάνοντες, κρίνετε. καὶ
 “ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν, εἶπατε.” οἱ δὲ τῶν
 Μηλίων ξυνεῖροι ἀπεκρίναντο.

πς'. ΜΗΛ. “ Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ'
 “ ἡσυχίαν ἀλλήλους, οὐ ψέγεται. τὰ δὲ τοῦ πολέμου,
 “ παρόντα ἤδη, καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα αὐτοῦ
 “ φαίνεται. ὀρώμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἤκοντας

“ ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευταίην ἐξ αὐτοῦ
 “ κατὰ τὸ εἶκος, περιγιγνομένοις μὲν τῷ δικαίῳ, καὶ
 “ δι’ αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι, πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν, πει-
 “ σθεῖσι δὲ, δουλείαν.

πζ’. ΑΘ. “ Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων
 “ λογιούμενοι, ἢ ἄλλο τι, ξυνήκετε, ἢ ἐκ τῶν παρόντων
 “ καὶ ὧν ὁράτε, περὶ σωτηρίας βουλευσόντες τῇ πόλει,
 “ παυοίμεθ’ ἂν· εἰ δ’ ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἂν.

πη’. ΜΗΛ. “ Εἶκος μὲν καὶ ξυγγνίωμη, ἐν τῷ
 “ τοιῶνδε καθεσῶτας, ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ
 “ δοκοῦντας τρέπεσθαι· ἢ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ
 “ σωτηρίας ἦδε πάρεσι, καὶ ὁ λόγος, ᾧ προκαλεῖσθε
 “ τρόπῳ, εἰ δοκεῖ, γινέσθω.

πθ’. ΑΘ. “ Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ’ ὀνομάτων
 “ καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες
 “ ἄρχομεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων
 “ μήκος ἄπιστον παρέξομεν· οὔθ’ ὑμᾶς ἀξιούμεν, ἢ ὅτι
 “ Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε, ἢ
 “ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε, λέγοντας, οἴεσθαι πεί-
 “ σειν· τὰ δυνατὰ δ’ ἐξ ὧν ἐκάτεροι ἀληθῶς φρο-
 “ νοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισαμένους πρὸς εἰδότας,
 “ ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς
 “ ἴσης ἀνάγκης κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προὔχοντες
 “ πρᾶσσουσι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσι.

ς’. ΜΗΛ. “ Ἡ μὲν δὴ νομιζομένη γε χρήσιμον
 “ (ἀνάγκη γὰρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον,
 “ τὸ ξυμφέρον λέγειν ὑπέθεσθε) μὴ καταλύειν ἡμᾶς
 “ τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνο-
 “ μένῳ εἶναι τὰ εἰκότα καὶ δίκαια, καὶ τι καὶ ἐκτὸς
 “ τοῦ ἀκριβοῦς πείσοντά τινα ὠφελῆθῆναι. καὶ πρὸς
 “ ὑμῶν οὐχ ἦσσαν τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμα-
 “ ρίᾳ σφαλέντες ἂν, τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε.

σα’. ΑΘ. “ Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἣν
 “ καὶ παυσθῆ, οὐκ ἀλυοῦμεν τὴν τελευταίην. οὐ γὰρ
 “ οἱ ἄρχοντες ἄλλων, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὔτοι
 “ θεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν. ἔσι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονίους
 “ ἡμῖν ὁ ἀγὼν, ἀλλ’ ἦν οἱ ὑπήκοοί σου τῶν ἀρξάντων
 “ αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου
 “ ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι. ὡς δὲ ἐπ’ ὠφελείᾳ

“ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ
 “ νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα
 “ δηλώσομεν· βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρξαι,
 “ χρησίμως δ’ ὑμᾶς ἀμφοτέροις σωθῆναι.

ζβ’. ΜΗΛ. “ Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίῃ ἡμῖν
 “ δουλεῦσαι, ὥσπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι;

ζγ’. ΑΘ. “ Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα
 “ παθεῖν, ὑπακούσαι ἂν γένοιτο· ἡμεῖς δὲ μὴ δια-
 “ φθεῖραντες ὑμᾶς, κερδαίνομεν ἂν.

ζδ’. ΜΗΛ. “ Ὡς δὲ ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς, Φίλους
 “ μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ μηδέτερον,
 “ οὐκ ἂν δέξοισθε;

ζε’. ΑΘ. “ Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἢ ἔχθρα
 “ ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία μὲν, ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος,
 “ δυνάμειος παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.

ζς’. ΜΗΛ. “ Σκοποῦσι δ’ ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ
 “ εἰκὸς, ὥς τε τοὺς τε μὴ προσήκοντας, καὶ ὅσοι ἀποικοι
 “ ὄντες οἱ πολλοὶ, καὶ ἀποσάντες τινὲς κεχεῖρσονται,
 “ ἐς τὸ αὐτὸ τιθέασι;

ζζ’. ΑΘ. “ Δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν
 “ ἴγοῦνται, κατὰ δύναμιν δὲ, τοὺς μὲν, περὶ γίγνε-
 “ σθαι, ἡμᾶς δὲ, φόβῳ οὐκ ἐπιέναι. ὥς τε, ἔξω καὶ
 “ τοῦ πλεόνων ἄρξαι, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ
 “ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νη-
 “ σιῶται ναυτοκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἐτέρων ὄντες,
 “ εἰ μὴ περιγένοισθε.

ζη’. ΜΗΛ. “ Ἐν δ’ ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν;
 “ δεῖ γὰρ αὐ καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ὑμεῖς, τῶν δικαίων
 “ λόγων ἡμᾶς ἐκβιάσαντες, τῷ ὑμετέσῳ ξυμφόρῳ
 “ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδά-
 “ σκοντας, εἰ τυγχάνοι καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον,
 “ πειρᾶσθαι πείθεσθαι. ὅσοι γὰρ νῦν μηδέτεριος ξυμμα-
 “ χῶσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτούς, ὅταν ἐς τὰδε
 “ βλέψαντες, ἠγγίσωνταί ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς
 “ ἤξουσιν; καὶν τούτῳ, τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας
 “ πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας
 “ γενέσθαι, ἀκοντας ἐπάγεσθε;

ζη’. ΑΘ. “ Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινο-
 “ τέρους ὅσοι ἠπειρώταί που ὄντες, τῷ ἐλευθέρῳ πολ-

“ λην τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιή-
 “ σονται, ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους,
 “ ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ
 “ παροξυνομένους. οὗτοι γὰρ πλείεις ἂν τῷ ἀλογίῳ
 “ ἐπιτρέψαντες, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς εἰς ποροῦπτον
 “ κίνδυνον καταστήσειαν.

ς'. ΜΗΛ. “ Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε,
 “ μὴ παυσθῆναι ἀρχῆς, καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη, ἀπαλ-
 “ λαγῆναι, τὴν παρακινδύνουσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε
 “ τοῖς ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότης καὶ θειλία, μὴ
 “ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπεξέλθειν.

ρά'. ΑΘ. “ Οὐκ, ἦν γε σωφρονέως βουλευήσθε.
 “ οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν,
 “ μὴ αἰσχύνην ὄφλειν, περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἢ
 “ βουλῇ, πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῷ μὴ ἀνδίστα-
 “ σθαι.

ρβ'. ΜΗΛ. “ Ἄλλ' ἐπισάμεθα τὰ τῶν πολεμίων
 “ ἕξιν ὅτε κοινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ
 “ τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος. καὶ ἡμῖν τὸ μὲν
 “ εἶξαι εὐθύς, ἀνέλπισον· μετὰ δὲ τοῦ ὀρωμένου ἔτι
 “ καὶ σῆναι ἐλπίς ὀρθῶς.

ργ'. ΑΘ. “ Ἐλπίς δὲ κινδύῳ παραμύδιον οὔσα,
 “ τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, καὶ βλά-
 “ ψη, οὐ καθεῖλε· τοῖς δ' εἰς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρρί-
 “ πτοῦσι (δάπανος γὰρ φύσει) ἅμα τε γιγνώσκεται
 “ σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάσσεται τις αὐτὴν
 “ γνωρισθεῖσαν, οὐκ ἐλλείπει. ὁ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ
 “ ἐπὶ ροπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλησθε παθεῖν· μηδὲ
 “ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνδρωπέως ἔτι
 “ σώζεσθαι, ἐπειδὴν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλείπωσιν
 “ αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται,
 “ μαντικὴν τε καὶ χρησμούς, καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ'
 “ ἐλπίδων λυμαίνεται.

ρδ'. ΜΗΛ. “ Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς (εἴ τις) νομί-
 “ ζομεν πρὸς δύναμίν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην,
 “ εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἕξαι, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ πι-
 “ σεύομεν τῇ μὲν τύχῃ, ἐκ τοῦ θείου μὴ ἐλαττώσεσθαι,
 “ ὅτι ὅσοι πρὸς οὐ δίκαιους ἰσάμεθα· τῆς δὲ δυνάμεως
 “ τῷ ἐλλείποντι, τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν

“ προσέσσειν, ἀνάγκην ἔχουσιν καὶ εἰ μὴ τοῦ ἄλλου,
 “ τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ
 “ οὐ παντάπασιν οὕτως ἀλόγως θραυτούμεθα.

ρβ'. ΑΘ. “ Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμε-
 “ νείας οὐδ' ἡμεῖς οἴομεθα λελείψασθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω
 “ τῆς ἀνδρωπείας, τῶν μὲν, ἐς τὸ θεῖον νομίσειας, τῶν
 “ δ' ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσειας, δικαιοῦμεν ἢ πράσ-
 “ σομεν. ἡγοῦμεθα γὰρ τό, τε θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνδρώ-
 “ πειόν τε σαφῶς διαπαντὸς ὑπὸ φύσει ἀναγκαίαις οὐ
 “ ἂν κρατῆ ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον,
 “ οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παρλα-
 “ βόντες, καὶ ἐσόμενοι ἐς αἰὶ καταλείψοντες, χρώμεθα
 “ αὐτῷ· εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν, καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ
 “ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, ὁρῶντας ἂν αὐτό. καὶ πρὸς
 “ μὲν τὸ θεῖον, οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα
 “ ἔλασσωσασθαι. τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, ἣν
 “ διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτοὺς,
 “ μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον, οὐ ζηλοῦμεν τὸ
 “ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς
 “ καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα, πλεῖστα ἀρετῇ χρώνται·
 “ πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἂν τις ἔχων εἰπεῖν ὡς
 “ προσφέρονται, ξυελὼν μάλισ' ἂν ὀηλώσειεν ὅτι ἐπι-
 “ φανέστατα ὦν ἴσμεν, τὰ μὲν ἡδέα, καλὰ νομίζουσι,
 “ τὰ δὲ ξυμφέροντα, δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμε-
 “ τέρας ἦν ἀλόγου σωτηρίας ἢ τοιαύτη διάνοια.

ργ'. ΜΗΛ. “ Ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ
 “ μάλισα πιστεύομεν τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν, Μηλίους
 “ ἀποίκους ὄντας, μὴ βούλεσθαι προδόντας, τοῖς μὲν
 “ εὐνοῖς τῶν Ἑλλήνων ἀπίστους καταστῆναι, τοῖς δὲ
 “ πολεμίοις ἀφελίμους.

ρδ'. ΑΘ. “ Οὐκοῦν οἴεσθε τὸ ξυμφέρον μὲν, μετὰ
 “ ἀσφαλείας εἶναι, τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλὸν, μετὰ κιν-
 “ δύνου ὀρεῖσθαι· ὁ Λακεδαιμόνιοι ἦκιστα ὡς ἐπιτο-
 “ πολὺ τολμῶσιν.

ρη'. ΜΗΛ. “ Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν
 “ ἕνεκα μᾶλλον ἡγοῦμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτοὺς,
 “ καὶ βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν, ὅσω πρὸς μὲν
 “ τὰ ἔργα, τῆς Πελοποννήσου ἐγγὺς κείμεθα, τῆς δὲ
 “ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ πισυότεροι ἐτέρων ἐσμέν.

ρδ'. ΑΘ. " Τὸ δ' ἐχυρόν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις
 " οὐ τὸ εὖνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ' ἦν
 " τῶν ἔργων τις δυνάμει πολὺ προὔχῃ· ὁ Λακεδαιμόνιοι
 " καὶ πλεῖόν τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι. τῆς γοῦν οἰκείας
 " παρασκευῆς ἀπιστία, καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν
 " τοῖς πέλας ἐπέρχονται. ὥςτε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε
 " αὐτοὺς ἡμῶν ναυτοκρατόρων ὄντων περαιωθῆναι.

ρι'. ΜΗΛ. " Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πῆμψαι·
 " πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, δι' οὗ τῶν κρατούντων
 " ἀποριώτερος ἢ λῆψις, ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων, ἢ
 " σωτηρία. καὶ εἰ τοῦδε σφάλλοιντο, τράποιντ' ἂν καὶ
 " ἐς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμά-
 " χων, ὅσους μὴ Βρασίδης ἐπῆλθε. καὶ οὐ περὶ τῆς
 " μὴ προσηκούσης μᾶλλον ἢ τῆς οἰκειοτέρας ξυμμαχί-
 " δος τε καὶ γῆς ὁ πόνος ὑμῖν ἔσαι.

ρια'. ΑΘ. " Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἂν τι
 " γένοιτο καὶ ὑμῖν καὶ οὐκ ἀνεπιστήμοσιν, ὅτι οὐδ' ἀπὸ
 " μιᾶς πώποτε πολιορκίας Ἀθηναῖοι δι' ἄλλων φόβον
 " ἀπεχώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι φήσαντες περὶ
 " σωτηρίας βουλεύσειν, οὐδὲν ἐν τοσοῦτῳ λόγῳ εἰρή-
 " κατε ὧ ἄνθρωποι ἂν πεισέσαντες νομίσαιεν σωθῆ-
 " σειςθαι· ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα, ἐλπιζόμενα
 " μέλλεται· τὰ δ' ὑπάρχοντα, βραχέα πρὸς τὰ ἤδη
 " ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι. πολλὴν τε ἀλογίαν
 " τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ μετασησάμενοι ἔτι
 " ἡμᾶς, ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέσερον γνώσεσθε. οὐ
 " γὰρ δὴ ἐπὶ γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις
 " κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην
 " τρέψεσθε. πολλοῖς γὰρ προορωμένοις ἔτι ἐς οἷα
 " φέρονται, τὸ αἰσχρὸν καλούμενον, ὀνόματος ἐπαγωγῶ
 " δυνάμει, ἐπεσπάσατο ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος, ἔργῳ
 " ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἐκόντας περιπεσεῖν, καὶ αἰ-
 " σχύνην αἰσχίῳ μετὰ ἀνοίας ἢ τύχης προσλαβεῖν. ὁ
 " ὑμεῖς, ἦν εὖ βουλευῆσθε, φυλάξεσθε· καὶ οὐκ ἀπρε-
 " πῆς νομιεῖτε πώλεώς τε τῆς μεγίστης ἡσσησθαι,
 " μέτρια προκαλουμένης, ξυμμάχους γενέσθαι, ἔχον-
 " τας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελῆ· καὶ δοθείσης
 " αἰρέσεως πολέμου πέρι, καὶ ἀσφαλείας, μὴ τὰ
 " χεῖρω φιλονεικῆσαι. ὥς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ

“ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρονται, πρὸς
 “ δὲ τοὺς ἥσσους μέτροιό εἰσι, πλεῖς’ ἂν ὀρθοῖντο·
 “ σκοπεῖτε οὖν καὶ μετασάντων ἡμῶν, καὶ ἐνδυμεισθε
 “ πολλάκις ὅτι περὶ πατρίδος βουλευέσθε, ἢ μίας
 “ πέρι, καὶ ἐς μίαν βουλὴν, τυχοῦσάν τε καὶ μὴ
 “ κατορθώσασαν, ἔσαι.”

ριβ'. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ τῶν
 λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι,
 ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, ἀπε-
 κρίναντο τάδε· “ Οὐτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν ἢ ἅπερ καὶ
 “ τοπεῶτον, ὧ Ἀθηναῖοι· οὐτ’ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως,
 “ ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης, τὴν ἐλευθερίαν
 “ ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σωζούσῃ
 “ τύχῃ ἐκ τοῦ θεοῦ αὐτήν, καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
 “ καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρία πεισύνοντες, πειρασό-
 “ μεθα σώζεσθαι. προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς, φίλοι
 “ μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις, καὶ ἐκ τῆς γῆς
 “ ἡμῶν ἀναχωρήσαι, σπονδὰς ποιησαμένους αἴτινες
 “ δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις.”

ριγ'. Οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τσαυτὰ ἀπεκρίναντο· οἱ
 δὲ Ἀθηναῖοι, διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων, ἔφασαν·
 “ Ἀλλ’ οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων,
 “ ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὀρωμένων
 “ σαφέστερα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ, τῷ βούλεσθαι,
 “ ὡς γιγνόμενα ἤδη θεᾶσθε· καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ
 “ τύχῃ καὶ ἐλπίσι πλεῖσον δὴ παραβεβλημένοι καὶ
 “ πεισύναντες, πλεῖσον καὶ σφαλήσεσθε.”

ριδ'. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖων πρέσβεις ἀνεχώρησαν
 ἐς τὸ στρατεῦμα. οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπή-
 κουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθύς ἐτάραποντο, καὶ
 διελόμενοι κατὰ πόλεις περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς
 Μηλίους. καὶ ὕσερον φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν
 ξυμμάχων καταλιπόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν
 καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀνεχώρησαν τῷ πλείονι τοῦ
 στρατοῦ. οἱ δὲ λειπόμενοι, παραμένοντες ἐπολιόρκουν
 τὸ χωρίον.

ριε'. Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐσθα-
 λύντες ἐς τὴν Φλιασίαν, καὶ λοχισθέντες ὑπὸ τε τῶν
 Φλιασίων καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων, διεφθάρησαν

ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον. καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ, τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὡς ἀφέντες, ἐπολέμουν αὐτοῖς· ἐκήρυξαν δὲ, εἴ τις βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίους ληΐζεσθαι. καὶ Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἠσύχαζον. εἶλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν, προσβαλόντες νυκτὸς, καὶ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν, καὶ ἔσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήμασιν, ἀναχωρήσαντες ἠσύχαζον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀμεινον τὴν φυλακὴν τοῖσιν παρῆσαν. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ρις. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι, μελλήσαντες εἰς τὴν Ἀργεῖαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἰερά ἐν τοῖς ὄρεσι οὐκ ἐγίνετο, ἀνεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπήσαντες, τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ' αὐτοὺς καὶ διέφυγον. καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὖθις κατ' ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἶλον τῶν Ἀθηναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων. καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς ὕπερον ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἄλλης, ὡς ταῦτα ἐγίνετο, ἦς ἦρχε Φίλοκράτης ὁ Δημέου, καὶ κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης καὶ προδοσίας τινὸς, ἀφ' ἑαυτῶν ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλευῆσαι. οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὄσους ἠβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν. τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκησαν, ἀποίκους ὕπερον πεντακοσίους πέμψαντες.

[Faint, illegible text block]

[Faint, illegible text block]

[Faint, illegible text block]

[Faint, illegible text block]

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ἙΚΤΟΝ.

ΤΟΥ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο αὐθις μείζονι παρασκευῇ τῆς μετὰ Λάχητος καὶ Εὐρυμέδοντος, ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες, κατασρέψασθαι, εἰ δύναιτο· ἄπειροι οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου, καὶ τῶν ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων· καὶ ὅτι οὐ πολλῶ τινι ὑποδέεζον πόλεμον ἀνηροῦντο ἢ τὸν πρὸς Πελοποννησίους. Σικελίας γὰρ περιήλους μὲν ἐσιν ὄλκᾳδι οὐ πολλῶ τινι ἔλασσον ἢ ὀκτῶ ἡμερῶν. καὶ τοσαύτη οὔσα, ἐν εἴκοσι σταδίων μάλισα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται, τὸ μὴ ἠπειρος οὔσα.

β'. Ὠκίσθη δὲ ὧδε τοαρχαῖον, καὶ τοςάδε ἔθνη ἔσχε τὰ ξύμπαντα. παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας Κύκλωπες καὶ Λαισυγόνες οἰκῆσαι. ὧν ἐγὼ οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν, οὔτε ὑπόθεν εἰσῆλθον, ἢ ὅποι ἀπεχώρησαν. ἀρκείτω δὲ ὡς ποιηταῖς τε εἴρηται, καὶ ὡς ἕκασός πη γινώσκει περὶ αὐτῶν. Σικανοὶ δὲ μετ' αὐτοὺς πρῶτοι φαίνονται ἐνοικισάμενοι, ὡς μὲν αὐτοὶ φασι, καὶ πρότεροι, διὰ τὸ αὐτόχθονες εἶναι· ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια εὐρίσκεται, Ἰθῆρες ὄντες, καὶ ἀπὸ τοῦ Σικανοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν Ἰθῆρίᾳ ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες. καὶ ἀπ' αὐτῶν Σικανία τότε ἢ νῆσος ἐκαλεῖτο, πρότερον Τρινακρία καλουμένη. οἰκοῦσι δὲ ἔτι καὶ νῦν τὰ πρὸς ἑσπέραν τῆς

Σικελίας. Ἰλίου δὲ ἀλισκομένου, τῶν Τρώων τινὲς διαφυγόντες Ἀχαιοὺς, πλοίοις ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν Σικελίαν· καὶ ὄμοροι τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες, ξύμπαντες μὲν Ἐλυμοὶ ἐκλήθησαν, πόλεις δ' αὐτῶν Ἐρυξ τε καὶ Ἐγεσα. προσξυνώκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Φωκέων τινὲς τῶν ἀπὸ Τροίας, τότε χειμῶνι ἐς Λιβύην πρῶτον, ἔπειτα ἐς Σικελίαν ἀπ' αὐτῆς κατενεχθέντες. Σικελοὶ δ' ἐξ Ἰταλίας (ἐνταῦθα γὰρ ὦκου) διέβησαν ἐς Σικελίαν, φεύγοντες Ὀπικούς, ὡς μὲν εἰκὸς, καὶ λέγεται, ἐπὶ σχεδιῶν τηρήσαντες τὸν πορθμὸν, κατιόντος τοῦ ἀνέμου, τάχα ἂν δὲ καὶ ἄλλως πως ἐσπλεύσαντες. εἰσὶ δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Σικελοὶ, καὶ ἡ χώρα ἀπὸ Ἰταλοῦ βασιλέως τινὸς Ἀρκάδων τοῦνομα τοῦτο ἔχοντος, οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη. ἐλθόντες δὲ ἐς τὴν Σικελίαν στρατὸς πολλὸς, τοὺς τε Σικανούς κρατοῦντες μάχῃ, ἀπέστειλαν πρὸς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἐσπέρια αὐτῆς, καὶ ἀντὶ Σικανίας Σικελίαν τὴν νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι, καὶ τὰ κράτις αὐτῆς γῆς ὦκησαν ἔχοντες, ἐπεὶ διέβησαν, ἔτη ἕγγυς τριακόσια πρὶν Ἑλλήνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν· ἔτι δὲ καὶ νῦν τὰ μέσα καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν. ὦκου δὲ καὶ Φοίνικες περὶ πάσαν μὲν τὴν Σικελίαν, ἄκρας τε ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ἀπολαβόντες, καὶ τὰ ἐπικείμενα νησιῖδια, ἐμπορίας ἕνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Σικελούς. ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπείσεπλεον, ἐκλιπόντες ταπλείω, Μοτύην καὶ Σολόεντα καὶ Πάνορμον ἕγγυς τῶν Ἐλύμων ξυνοκίσαντες ἐνέμοντο, ξυμμαχία τεπίσυνοι τῇ τῶν Ἐλύμων, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐλάχισον πλοῦν Καρχηδῶν Σικελίας ἀπέχει. βάρβαροι μὲν οὖν τοσοῖδε Σικελίαν καὶ οὕτως ὦκησαν.

γ'. Ἑλλήνων δὲ πρῶτοι Χαλκιδεῖς ἐξ Εὐβοίας πλεύσαντες μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ, Νάξον ὦκησαν, καὶ Ἀπόλλωνος Ἀρχηγέτου βωμὸν, ὅστις νῦν ἔξω τῆς πόλεως ἐστίν, ἰδρῦσαντο. ἐφ' ᾧ ὅταν ἐκ Σικελίας Θεωροὶ πλεύσωσι, πρῶτον θύουσι. Συρακούσας δὲ τοῦ ἐχομένου ἔτους Ἀρχίας τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκ Κορίνθου ὦκισε, Σικελούς ἐξελάσας πρῶτον ἐκ τῆς νήσου, ἐν ἣ νῦν οὐκέτι περικλυζομένη ἡ πόλις ἡ ἐντός ἐστίν·

ὑξερον δὲ χρόνῳ καὶ ἡ ἕξω, πρῶσειχισθεῖσα, πολυ-
άνθρωπος ἐγένετο. Θουκλῆς δὲ καὶ οἱ Χαλκιδεῖς ἐκ
Νάξου ὀρηθέντες ἔτει πέμπτῳ μετὰ Συρακούσας
οἰκισθεῖσας, Λεοντίους τε, πολέμῳ τοὺς Σικελοὺς ἐξε-
λάσαντες, οἰκίζουσι, καὶ μετ' αὐτοὺς Κατάνην. οἰκιστὴν
δὲ αὐτοὶ Καταναῖοι ἐποιήσαντο Εὐαρχον.

δ'. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Λάμις ἐκ Μεγά-
ρων ἀποικίαν ἄγων, ἐς Σικελίαν ἀφίκετο, καὶ ὑπὲρ
Παντακίου τε ποταμοῦ Τρώτιλόν τι ὄνομα χωρίον οἰ-
κίσας, καὶ ὑξερον αὐτόθεν τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεον-
τίους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύσας, καὶ ὑπὸ αὐτῶν
ἐκπεσῶν, καὶ Θάψου οἰκίσας, αὐτὸς μὲν ἀποδνήσκει,
οἱ δ' ἄλλοι ἐκ τῆς Θάψου ἀναστάντες, Ὑβλωνος βασι-
λέως Σικελοῦ προδόντος τὴν χώραν, καὶ καθηγησα-
μένου, Μεγαρέας ὤκισαν τοὺς Ὑβλαίους κληθέντας.
καὶ ἔτη οἰκίσαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ δια-
κόσια, ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακουσίῳν ἀνέστησαν
ἐκ τῆς πόλεως καὶ χώρας. πρὶν δὲ ἀναστῆναι, ἔτεσιν
ὑξερον ἑκατὸν ἢ αὐτοὺς οἰκίσαι, Πάμμιλον πέμψαντες
ἐς Σελινοῦντα κτίζουσι. καὶ ἐκ Μεγάρων τῆς μητρο-
πόλεως οὔσης αὐτοῖς ἐπελθῶν, ξυγκατώκισε. Γέλαν
δὲ Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου καὶ Ἐντιμος ἐκ Κρήτης, ἐποί-
κους ἀγαγόντες, κοινῇ ἔκτισαν ἔτει πέμπτῳ καὶ τεσ-
σαρακῶ μετὰ τὴν Συρακουσῶν οἴκησιν. καὶ τῇ μὲν
πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ τὸ ὄνομα ἐγένετο· τὸ
δὲ χωρίον οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶ, καὶ ὁ πρῶτον ἐτει-
χίσθη, Λίνδιοι καλεῖται. νόμιμα δὲ Δωρικὰ ἐτέθη
αὐτοῖς· ἔτεσι δὲ ἐγγύτατα ὀκτώ καὶ ἑκατὸν μετὰ
τὴν σφετέραν οἴκησιν Γελῶσι Ἀκράγαντα ὤκισαν,
τὴν μὲν πόλιν ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομά-
σαντες, οἰκίσας δὲ ποιήσαντες Ἀρισόουον καὶ Πυσίλου,
νόμιμα δὲ τὰ Γελῶιον ὄντες. Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν
ἀρχὴν ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως
ληστῶν ἀφικομένων ὤκισθη, ὑξερον δὲ ἀπὸ Χαλκίδος
καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος ἐλθόν ξυγκατενείμαντο
τὴν γῆν· καὶ οἰκισαὶ Περιήρης καὶ Κραταιμένης ἐγέν-
οντο αὐτῆς, ὁ μὲν ἀπὸ Κύμης, ὁ δὲ ἀπὸ Χαλκίδος.
ὄνομα δὲ τὸ μὲν πρῶτον, Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικε-
λῶν κληθεῖσα, ὅτι δρεπανοσιδὲς τὸ χωρίον τὴν ἰδέαν

ἔσι· τὸ δὲ δρέπανον οἱ Σικελοὶ ζάγκλον καλοῦσιν· ὕσερον δὲ, αὐτοὶ μὲν ὑπὸ Σαμίων καὶ ἄλλων Ἰώνων ἐκπίπτουσιν, οἱ Μήδους φεύγοντες προσέβαλον Σικελία.

ε'. Τοὺς δὲ Σαμίους Ἀναξίλας Ῥηγίων τυράννος οὐ πολλῶ ὕσερον ἐκβαλὼν, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς ξυμμίκτων ἀνθρώπων οἰκίσας, Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τοαρχαῖον πατρίδος ἀντωνόμασε. καὶ Ἰμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ὠκίσθη ὑπὸ Εὐκλείδου, καὶ Σίμου, καὶ Σάκωνος. καὶ Χαλκιδεῖς μὲν οἱ πλεῖστοι ἦλθον ἐς τὴν ἀποικίαν· ξυνώκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ Συρακουσῶν φυγάδες, σάσει νικηθέντες, οἱ Μυλητίδαι καλούμενοι. καὶ Φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων καὶ Δωρίδος ἐκράθη, νόμιμα δὲ τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν. Ἄκραι δὲ καὶ Κάσμεναι ὑπὸ Συρακουσίων ὠκίσθησαν. Ἄκραι μὲν, ἑβδομήκοντα ἔτεσι μετὰ Συρακούσας, Κάσμεναι δὲ, ἐγγὺς εἴκοσι μετὰ Ἄκρας. καὶ Καμαρίνα τοπρῶτον ὑπὸ Συρακουσίων ὠκίσθη, ἔτεσιν ἐγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν. οἰκισαὶ δὲ ἐγένοντο αὐτῆς Δάσκων καὶ Μενέκωλος. ἀναστάτων δὲ Καμαριναίων γενομένων πολέμῳ ὑπὸ Συρακουσίων δι' ἀπόσασιν, χρόνῳ Ἰπποκράτης ὕσερον Γέλας τυράννος, λύτερα ἀνδρῶν Συρακουσίων αἰχμαλώτων λαβῶν, τὴν γῆν τὴν Καμαριναίων, αὐτὸς οἰκίστης γενόμενος, κατώκισε Καμαρίναν. καὶ αὐτῆς ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη, τοτρίτον κατωκίσθη ὑπὸ Γέλωνος.

ς'. Τοσαῦτα ἔθνη Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων Σικελίαν ὠκέει· καὶ ἐπὶ τοσῆνδε οὔσαν αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὠρμηγτο, ἐφιέμενοι μὲν, τῇ ἀληθεςάτῃ προφάσει, τῆς πάσης ἄρχειν, βοηθεῖν δὲ ἅμα εὐπρεπῶς βουλόμενοι τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι, καὶ τοῖς προσγεγεννημένοις ξυμμάχοις. μάλιθα δ' αὐτοὺς ἐξώρμησαν Ἑγεσίων τε πρῆσθεις παρόντες, καὶ προθυμότερον ἐπικαλούμενοι. ὄμοροι γὰρ ὄντες τοῖς Σελιουντίοις, ἐς πόλεμον καθέσασαν, περὶ τε γαμικῶν τιῶν, καὶ περὶ γῆς ἀμφισθητήτου· καὶ οἱ Σελιούντιοι Συρακουσίους ἐπαγόμενοι ξυμμάχους, κατεῖργον αὐτοὺς τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὡς τὴν

γενομένην ἐπὶ Λάχητος καὶ τοῦ προτέρου πολέμου Λεοντίνων οἱ Ἐγεσαῖοι ξυμμαχίαν ἀναμιμνήσκοντες τοὺς Ἀθηναίους, ἐδέοντο σφίσι ναῦς πέμψαντες ἐπαμῦναι λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ, καὶ κεφάλαιον, εἰ Συρακούσιοι Λεοντίνους τε ἀνασήσαντες, ἀτιμώρητοι γενήσονται, καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν διαφθείροντες, αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς Σικελίας σχήσουσι, κίνδυνον εἶναι μήποτε μεγάλη παρασκευῆ Δωριεῖς τε Δωριεῦσι, κατὰ τὸ ξυγγενές, καὶ ἅμα ἄποικοι τοῖς ἐκπέμψασι Πελοποννησίους βοηθήσαντες, καὶ τὴν ἐκείνων δύναμιν ξυγκαδέλωσι. σῶφρον δ' εἶναι, μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἔτι ξυμμάχων ἀντέχειν τοῖς Συρακουσίοις, ἄλλως τε καὶ χρήματα σφῶν παρεξόντων ἐς τὸν πόλεμον ἰκανά. ὧν ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν τε Ἐγεσαίων πολλάκις λεγόντων, καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, ἐψηφίσαντο, πρέσβεις πέμψαντες πρῶτον ἐς τὴν Ἐγρην, περὶ τε τῶν χρημάτων σκεφομένους, εἰ ὑπάρχει, ὥσπερ Φασίν, ἐν τῷ κοινῷ, καὶ ἐν τοῖς ἰεροῖς, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα πρὸς τοὺς Σελιουντίους, ἐν ᾧ ἐσὶν εἰσομένους.

ζ'. Καὶ οἱ μὲν πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀπεσάλησαν ἐς τὴν Σικελίαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, καὶ οἱ ξύμμαχοι, πλὴν Κορινθίων, στρατεύσαντες ἐς τὴν Ἀργεῖαν, τῆς τε γῆς ἔτεμον οὐ πολλήν, καὶ σῆτον ἀνεκόμισαν, τινὰ ζεύγη κῆμισαντες, καὶ ἐς Ὀρνεὰς κατοικίσαντες τοὺς Ἀργείων φυγάδας, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς παρακαταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους. καὶ σπεισάμενοί τινα χρόνον ὥσε μὴ ἀδικεῖν Ὀρνεάτας καὶ Ἀργεῖους τὴν ἀλλήλων, ἀπεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἶκου. ἐλθόντων δὲ Ἀθηναίων οὐ πολλῶ ὕψερὸν ναυσὶ τριάκοντα, καὶ ἑξακοσίοις ὀπλίταις, οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων πανστρατιᾶ ἐξελθόντων, τοὺς μὲν ἐν Ὀρνεαῖς μίαν ἡμέραν ἐπολιόσκουν· ὑπὸ δὲ νύκτα αὐλισαμένου τοῦ στρατεύματος ἄπωθεν, ἐκδιδράσκουσιν οἱ ἐκ τῶν Ὀρνεῶν. καὶ τῇ ὕσεραία οἱ Ἀργεῖοι αἰς ἤσθοντο, κατασκάψαντες τὰς Ὀρνεὰς, ἀνεχώρησαν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕεσαν ταῖς ναυσὶν ἐπ' οἶκου. καὶ ἐς Μεθώνην τὴν ἑμρὸν Μακεδονία ἰππέας κατὰ θάλασσαν

κομίσαντες Ἀθηναῖοι, σφῶν τε αὐτῶν, καὶ Μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυγάδας, ἐκακούσγουν τὴν Περδίκκου. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πέμψαντες παρὰ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θράκης, ἄγοντας πρὸς Ἀθηναίους δεχημέρους σπονδὰς, συμπολεμεῖν ἐκέλευον Περδίκκα· οἱ δ' οὐκ ἤθελον· καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα. καὶ ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

η'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, ἅμα ἦρι, οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἦκον ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ οἱ Ἑγεσαῖοι μετ' αὐτῶν, ἄγοντες ἐξήκοντα τάλαντα ἀσήμου ἀργυρίου, ὡς ἐς ἐξήκοντα ναῦς μηνὸς μισθόν, ὧς ἔμελλον δεήσεσθαι πέμπειν. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐκκλησίαν ποιήσαντες, καὶ ἀκούσαντες τῶν τε Ἑγεσαίων καὶ τῶν σφετέρων πρέσβεων τὰ τε ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ οὐκ ἀληθῆ, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὡς εἶη ἔτοιμα ἔν τε τοῖς ἰεροῖς πολλὰ καὶ ἐν τῷ κοινῷ, ἐψηφίσαντο ναῦς ἐξήκοντα πέμπειν ἐς Σικελίαν, καὶ στρατηγούς αὐτοκράτορας, Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου, καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου, καὶ Λάμαχον τὸν Ξενοφάνους, βοηθούς μὲν Ἑγεσαίοις πρὸς Σελινουντίους, ξυγκατοικίσαι δὲ καὶ Λεοντίους, ἣν τι περιγίγνηται αὐτοῖς τοῦ πολέμου, καὶ τᾶλλα τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράξαι ὅπη ἂν γινώσκωσιν ἄριστα Ἀθηναίους. μετὰ δὲ τοῦτο ἡμέρα πέμπτη ἐκκλησία αὐθις ἐγίγνετο, καθότι χρὴ τὴν παρασκευὴν ταῖς ναυσὶ τάχιστα γίνεσθαι, καὶ τοῖς στρατηγοῖς, εἴτου προσδέονται, ψηφισθῆναι ἐς τὸν ἕκπλου. καὶ ὁ Νικίας, ἀκούσας μὲν ἡρημένος ἄρχειν, νομίζων δὲ τὴν πόλιν οὐκ ὀρθῶς βεβουλευσθαι, ἀλλὰ προφάσει βραχείᾳ καὶ εὐπρεπεῖ, τῆς Σικελίας ἀπάσης, μεγάλου ἔργου, ἐφίεσθαι, παρελθὼν, ἀποτρέψαι ἐβούλετο, καὶ παρῆναι τοῖς Ἀθηναίοις τοιαύδε.

θ'. “ Ἡ ΜΕΝ ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς
 “ ἡμετέρας ἦδε ξυνελέγη, καθότι χρὴ ἐς Σικελίαν
 “ ἐκπλεῖν. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου
 “ ἔτι χρῆναι σκέψασθαι, εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμπειν
 “ τὰς ναῦς, καὶ μὴ οὕτω βραχείᾳ βουλῇ, περὶ μεγά-
 “ λων πραγμάτων ἀνδράσιν ἀλλοφύλοις πειδομένους,

“ πώλεμον οὐ προσήκοντα ἄρασθαι. καίτοι ἔγωγε
 “ καὶ τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιοῦτου, καὶ ἦσσον ἐτέρων
 “ περὶ τῷ ἑαυτοῦ σώματι ὀρρώδῳ· νομίζων ὁμοίως
 “ ἀγαθὸν πολίτην εἶναι, ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι
 “ καὶ τῆς οὐσίας προσηται. μάλισα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος
 “ καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' ἑαυτὸν βούλοιο ὀρθοῦσθαι.
 “ ὅμως δὲ, οὔτε ἐν τῷ πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ
 “ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ γνώμην, οὔτε νῦν, ἀλλὰ
 “ ἢ ἂν γιγνώσκω βέλτισα, ἐρῶ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς
 “ τρόπους τοὺς ὑμετέρους, ἀσθενῆς ἂν μου ὁ λόγος εἴη,
 “ εἰ τὰ τε ὑπάρχοντα σώζειν παραιοίην, καὶ μὴ τοῖς
 “ ἐτοίμοις περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν.
 “ ὡς δὲ οὔτε ἐν καιρῷ σπεύδετε, οὔτε ῥᾴδιά ἐσι κατασ-
 “ χεῖν ἐφ' ἃ ὄρμησθε, ταῦτα διδάξω.

ἰ. “ Φημί γὰρ ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε
 “ ὑπολιπόντας, καὶ ἐτέρους ἐπιθυμεῖν ἐκείσε πλεού-
 “ σαντας, δεῦρο ἐπαγαγέσθαι. καὶ οἴεσθε ἴσως τὰς
 “ γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν τὶ βέβαιον, αἱ ἡσυχά-
 “ ζόντων μὲν ὑμῶν, ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται. οὕτω
 “ γὰρ ἐνδένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰς, καὶ ἐκ τῶν
 “ ἐναντίων σφαλέντων πω ἀξιόχρεω δυνάμει, ταχεῖαν
 “ τὴν ἐπιχειρήσιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ ποιήσονται, οἷς
 “ πρῶτον μὲν διὰ ξυμφορῶν ἢ ξυμβασίς, καὶ ἐκ τοῦ
 “ αἰσχύονος ἢ ἡμῖν, κατ' ἀνάγκην ἐγένετο· ἔπειτα ἐν
 “ αὐτῇ ταύτῃ πολλὰ τὰ ἀμφισθητούμενα ἔχομεν.
 “ εἰσὶ δ' οἱ οὐδὲ ταύτην πω τὴν ὁμολογίαν ἐδέξαντο,
 “ καὶ οὐχ οἱ ἀσθενέστατοι, ἀλλ' οἱ μὲν ἀντικρυς πολε-
 “ μοῦσιν, οἱ δὲ, καὶ διὰ τὸ Λακεδαιμονίους ἔτι ἡσυχά-
 “ ζειν, δεχημέροισι σπονδαῖς καὶ αὐτοὶ ἔτι κατέχονται.
 “ τάχα δ' ἂν ἴσως εἰ δίχα ἡμῶν τὴν δύναμιν λάβοιεν
 “ (ἢ περ νῦν σπεύδομεν), καὶ πάνυ ἂν ξυνεπίδωοντο μετὰ
 “ Σικελιωτῶν, οὓς πρὸ πολλῶν ἂν ἐτιμήσαντο ξυμμά-
 “ χους σφίσι γενέσθαι ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ. ὡς ἐ χρῆ
 “ σκοπεῖν τινὰ αὐτὰ, καὶ μὴ μετεώρῳ τε πώλει
 “ ἀξιοῦν κινδυνεύειν, καὶ ἀρχῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι,
 “ πρὶν ἢν ἔχομεν βεβαιωσώμεθα, εἰ Χαλκιδιεῖς γε
 “ οἱ ἐπὶ Θυράκης ἔτη τσαῦτα ἀφεςῶτες ἡμῶν, ἔτι
 “ ἀχρείωτοί εἰσι, καὶ ἄλλοι τινὲς κατὰ τὰς ἡπείρους,
 “ ἐνδοιασῶς ἀκρωσύνται. ἡμεῖς δὲ Ἐργεσαίοις ὀη οὔσι

“ ξυμμάχοις, ὡς ἀδικουμένοις ὀξέως βοηθοῦμεν ὑφ’ ὧν
 “ δ’ αὐτῶν πάλαι ἀφεςώτων ἀδικούμεθα, ἔτι μέλλο-
 “ μεν ἀμύνεσθαι.

ια’. “ Καίτοι τοὺς μὲν, κατεργασάμενοι, κἂν κατά-
 “ σχοιμεν, τῶν δ’ εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ πολλοῦ γε
 “ καὶ πολλῶν ὄντων, χαλεπῶς ἂν ἄρχειν δυναίμεθα.
 “ ἀνόητον δ’ ἐπὶ τοιοῦτους ἵεναι, ὧν κρατήσας τε μὴ
 “ κατασχῆσει τις, καὶ μὴ κατορθώσας, μὴ ἐν τῷ
 “ ὁμοίῳ καὶ πρὶν ἐπιχειρηῆσαι ἔσαι. Σικελιωῶται δ’
 “ ἂν μοι δοκοῦσιν, ὡς γε νῦν ἔχουσι, καὶ ἔτι ἂν ἦσσαν
 “ δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρξειαν αὐτῶν Συρακούσιοι·
 “ ὅπερ οἱ Ἐγρεσαῖοι μάλις αἰμαῖς ἐκφοβοῦσι. νῦν μὲν
 “ γὰρ κἂν ἔλθοιεν ἴσως Λακεδαιμονίων ἕκαστοι χάριτι,
 “ ἐκείνως δ’ οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι.
 “ ὦ γὰρ ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων
 “ ἀφέλωνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν
 “ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. ἡμᾶς δ’ ἂν οἱ ἐκεῖ
 “ Ἕλληνας μάλις μὲν ἐκπεπληγμένοι εἶεν, εἰ μὴ
 “ ἀφικοίμεθα, ἔπειτα δὲ καὶ εἰ δεῖξαντες τὴν δύναμιν,
 “ δι’ ὀλίγου ἀπέλθοιμεν· εἰ δὲ σφαλεῖται τι, τάχιστα
 “ ἂν ὑπεριδόντες, μετὰ τῶν ἐνθάδε ἐπίθοιντο. τὰ
 “ γὰρ διὰ πλείους πάντες ἴσμεν θαυμαζόμενα, καὶ τὰ
 “ πείραν ἤκιστα τῆς δόξης δόντα. ὅπερ νῦν ὑμεῖς, ὦ
 “ Ἀθηναῖοι, ἐς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πε-
 “ πόνδατε, διὰ τὸ παρὰ γνώμην αὐτῶν πρὸς ἂ
 “ ἐφοβεῖσθε τοπρῶτον, περιγεγενῆσθαι, καταφρονή-
 “ σαντες, ἦδη, καὶ Σικελίας ἐπίσθε. χρὴ δὲ μὴ
 “ πρὸς τὰς τύχας τῶν ἐναντίων ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ
 “ τὰς διανοίας κρατήσαντας, θαρρῆν· μηδὲ Λακε-
 “ δαιμονίους ἄλλο τι ἠγήσασθαι ἢ διὰ τὸ αἰσχροὺν
 “ σκοπεῖν, ὅτῳ τρόπῳ ἔτι καὶ νῦν ἦν δύνωνται σφῆ-
 “ λαντες ἡμᾶς τὸ σφέτερον ἀπρεπὲς εὖ θήσονται·
 “ ὅσω δὲ καὶ περὶ πλείους, καὶ διὰ πλείους, δόξαν
 “ ἀρετῆς μελετῶσιν. ὥσε οὐ περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ
 “ Ἐγρεσαίων ἡμῖν ἀνδρῶν βασιβάρων ὁ ἀγῶν, εἰ σωφρο-
 “ νοῦμεν, ἀλλ’ ὅπως πόλιν δι’ ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύου-
 “ σαν, ὀξέως φυλαξώμεθα.

ιβ’. “ Καὶ μεμνησθαι χρὴ ἡμᾶς, ὅτι νεωσι-ἀπὸ νόσου
 “ μεγάλης καὶ πολέμου βραχὺ τι λελωφῆκαμεν, ὥσε

“ καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ηὐξήσθαι· καὶ
 “ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν δίκαιον ἐνθάδε [εἶναι] ἀναλοῦν,
 “ καὶ μὴ ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων τῶνδε, ἐπικουρίας
 “ δεομένων, οἷς τό, τε ψεύσασθαι καλῶς χρησίμων,
 “ καὶ τῷ τοῦ πέλους κινδύνῳ, αὐτοὺς λόγους μόνον
 “ παρασχομένους, ἢ κατορθώσαντας, χάριν μὴ ἀξίαν
 “ εἰδέναι, ἢ πταίσαντάς σου, τοὺς φίλους ξυναπο-
 “ λείσθαι. εἴτε τις ἄρχειν ἄσμενος αἰρεθεῖς, παραινεῖ
 “ ὑμῖν ἐκπλεῖν, τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε
 “ καὶ νεώτερος ὢν [ἔτι] ἐς τὸ ἄρχειν, ὅπως θου-
 “ μασθῆ μὲν ἀπὸ τῆς ἵπποτροφίας, διὰ δὲ πολυ-
 “ τέλειαν, καὶ ὠφεληθῆ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς· μηδὲ
 “ τούτῳ ἐμπαράσχητε, τῷ τῆς πόλεως κινδύνῳ ἴδια
 “ ἐλλαμπρύνεσθαι. νομίσατε δὲ τοὺς τοιοῦτους τὰ μὲν
 “ δημόσια ἀδικεῖν, τὰ δὲ ἴδια ἀναλοῦν· καὶ τὸ πρᾶγμα
 “ μέγα εἶναι, καὶ μὴ οἶον νεωτέρῳ βουλεύεσασθαι τε,
 “ ὕξέως μεταχειρίσασθαι.

ιγ'. “ Οὗς ὁρῶν ἐγὼ νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ
 “ παρακελευσοὺς καθημένους, φάβοῦμαι, καὶ τοῖς πρε-
 “ σβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι, μὴ καταισχυθῆναι
 “ εἴτω τις παρακάθηται τῶνδε, ὅπως μὴ δόξη, ἂν
 “ μὴ ψηφίζηται πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι· μηδ' ὅπερ
 “ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων,
 “ γνόντας ὅτι ἐπιθυμία μὲν ἐλάχισα κατορθοῦνται,
 “ προνοία δὲ, πλεῖστα· ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὡς
 “ μέγιστον δὴ τῶν πρὶν κίνδυνον ἀναρρίπτουσης, ἀν-
 “ τιχειροτονεῖν, καὶ ψηφίζεσθαι τοὺς μὲν Σικελιώτας
 “ ὅσπερ νῦν ὄροις χρωμένους πρὸς ὑμᾶς οὐ μεμπτοῖς,
 “ τῷ τε Ἰονίῳ κόλπῳ παρὰ γῆν, ἣν τις πλεῖη,
 “ καὶ τῷ Σικελικῷ διὰ πελάγους τὰ αὐτῶν νε-
 “ μομένους, καθ' αὐτοὺς καὶ ξυμφέρεσθαι. τοῖς δ'
 “ Ἐγεσάιοις ἴδια εἰπεῖν, ἐπειδὴ ἄνευ Ἀθηναίων καὶ
 “ ξυνηΐσαν πρὸς Σελινουστίους τὸν πρῶτον πόλεμον,
 “ μετὰ σφῶν αὐτῶν καὶ καταλύεσθαι. καὶ τοιοῦτον
 “ ξυμμαχους μὴ ποιεῖσθαι (ὥσπερ εἰώδαμεν) οἷς
 “ κακίως μὲν πράξασιν ἀμυνοῦμεν, ὠφελείας δ' αὐτοῖ
 “ δεηθέντες, οὐ τευξόμεθα.

ιδ'. “ Καὶ σὺ, ὦ Πρότανι, ταῦτα (εἶπερ ἡγή σοι
 “ προσήκειν κήδεσθαι τε τῆς πόλεως, καὶ βούλει

“ γενέσθαι πολίτης ἀγαθός) ἐπιψήφισε, καὶ γνώμας
 “ προτίθει αὐθις Ἀθηναίοις, νομίσας, εἰ ὀρρωδεῖς
 “ τὸ ἀναψηφίσαι, τὰ μὲν λύειν τοὺς νόμους, μὴ μετὰ
 “ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίαν σχεῖν, τῆς δὲ πώλειως
 “ [κακῶς] βουλευσαμένης ἰατρὸς ἂν γενέσθαι, καὶ
 “ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, ὅς ἂν τὴν πατριδα ὠφε-
 “ λήσῃ ὡσπλείζα, ἢ ἐκὼν εἶναι μηδὲν βλάβῃ.”

14'. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα εἶπε. τῶν δὲ Ἀθηναίων
 παριόντες οἱ μὲν πλείοι, στρατεύειν παρήνουν, καὶ τὰ
 ἐψηφισμένα μὴ λύειν· οἱ δὲ τινες καὶ ἀντέλεγον.
 ἐνῆγε δὲ προθυμώτατα τὴν στρατείαν Ἀλκιβιάδης ὁ
 Κλεινίου, βουλόμενος τῷ τε Νικίᾳ ἐναντιοῦσθαι, ὦν
 καὶ ἐς τὰ ἄλλα διάφορος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι αὐτοῦ
 διαβόλως ἐμνήσθη, καὶ μάλισα στρατηγήσαι τε ἐπι-
 θυμῶν, καὶ ἐλπίζων Σικελίαν τε δι' αὐτοῦ καὶ Καρχη-
 δόνα λήψεσθαι· καὶ τὰ ἴδια ἅμα εὐτυχήσας, χρήμασί
 τε καὶ δόξῃ ὠφελήσειν. ὦν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ
 τῶν ἀσῶν, ταῖς ἐπιθυμίαις μείζουσιν ἢ κατὰ τὴν
 ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἔχρηστο, ἔς τε τὰς ἵπποτροφίας
 καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας· ὅπερ καὶ κατεῖλεν ὕστερον τὴν
 τῶν Ἀθηναίων πόλιν οὐχ ἤκιστα. φοβηθέντες γὰρ αὐτῷ
 οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
 παρανομίας ἐς τὴν δίαιταν, καὶ τῆς διανοίας, ὦν καθ'
 ἐν ἑκάσῳ ἐν ὅτῳ γίγνοιτο ἔπρασεν, ὡς τυραννίδος
 ἐπιθυμῶντι πολέμιοι κατέβασαν. καὶ δημοσίᾳ κράτις
 διαθέντα τὰ τοῦ πολέμου, ἰδία ἑκάστοι τοῖς ἐπιτηδευ-
 μασιν αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψαντες,
 οὐ διὰ μακροῦ ἐσφηλαν τὴν πόλιν. τότε δ' οὖν παρελ-
 θὼν, τοῖς Ἀθηναίοις παρήνει τοιάδε.

15'. “ ΚΑΙ προσήκει μοι μᾶλλον ἑτέρων, ὧ Ἀθη-
 “ ναῖοι, ἄρχειν (ἀνάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι, ἐπειδὴ
 “ μου Νικίας καθήφατο), καὶ ἄξιός ἅμα νομίζω εἶναι.
 “ ὦν γὰρ πέρα ἐπιβότης εἰμι, τοῖς μὲν προγόνοις μου
 “ καὶ ἐμοὶ δόξαν φέρει ταῦτα, τῇ δὲ πατριδί καὶ ὠφέ-
 “ λειαν. οἱ γὰρ Ἕλληνες καὶ ὑπὲρ δύναμιν μείζω ἡμῶν
 “ τὴν πόλιν ἐνόμισαν, τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς Ὀλυμπιάζε
 “ θεωρίας, πρότερον ἐλπίζοντες αὐτὴν καταπεπολεμη-
 “ σθαι· διότι ἄρματα μὲν ἑπτὰ καθῆκα, ὅσα οὐδεὶς πω
 “ ἰδιώτης πρότερον, ἐνίκησα δὲ, καὶ δεύτερος καὶ τέταρ-

“ τος ἐγενόμενῃ, καὶ τᾶλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευ-
 “ ασάμεν. νόμῳ μὲν γὰρ, τιμὴ τὰ τοιαῦτα, ἐκ δὲ τοῦ
 “ ὄρωμένου, καὶ δύνამις ἅμα ὑπονοεῖται. καὶ ὅσα αὖ ἐν
 “ τῇ πόλει χορηγίαις, ἢ ἄλλῳ τῷ λαμπρόνομαί, τοῖς
 “ μὲν ἀσοῖς φθονεῖται φύσει, πρὸς δὲ τοὺς ξένους
 “ καὶ αὐτῇ ἰσχύς φαίνεται. καὶ οὐκ ἄχρηστος ἦδ' ἢ
 “ ἄνοια, ὅς ἂν τοῖς ἰδίοις τέλεσι μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ
 “ καὶ τὴν πόλιν ὠφελῇ. οὐδὲ γε ἄδικον, ἐφ' ἑαυτῷ
 “ μέγα φρονοῦντα μὴ ἴσον εἶναι. ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς
 “ πρᾶσσων, πρὸς οὐδένα τῆς ξυμφορᾶς ἰσομοιρεῖ. ἀλλ'
 “ ὥσπερ δυσυχοῦντες οὐ πρῶταγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ
 “ τὶς ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων ὑπερφρονού-
 “ μενος· ἢ τὰ ἴσα νέμων, τὰ ὅμοια ἀνταξιούτω. οἶδα
 “ δὲ τὸς τοιούτους, καὶ ὅσοι ἐν τινος λαμπρότητι προέ-
 “ σχον, ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ λυπηροὺς ὄντας,
 “ τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιχα, ἔπειτα δὲ, καὶ τοῖς ἄλλοις
 “ ξυνόντας· τῶν δὲ ἔπειτα ἀνθρώπων πρῶσποίησιν τε
 “ ξυγγενείας τισὶ, καὶ μὴ οὔσαν, καταλιπόντας, καὶ ἥς
 “ ἂν ὧσι πατρῴδος, ταύτῃ αὐχῆσιν, ὡς οὐ περὶ ἄλλο-
 “ τρίων, οὐδ' ἀμαρτόντων, ἀλλ' ὡς περὶ σφετέρων τε
 “ καὶ καλὰ πρᾶξάντων. ὦν ἐγὼ ὄρεγόμενος, καὶ διὰ
 “ ταῦτα τὰ ἴδια ἐπιβοώμενος, τὰ δημόσια σκηπέϊτε
 “ εἴτου χεῖρον μεταχειρίζω. Πελοποννήσου γὰρ τὰ
 “ δυνατώτατα ξυσήσας ἀνευ μεγάλου ὑμῖν κινδύνου
 “ καὶ δαπάνης, Λακεδαιμονίους ἐς μίαν ἡμέραν κατέ-
 “ σθησα ἐν Μαντινείᾳ περὶ τῶν ἀπάντων ἀγωνίσασθαι.
 “ ἐξ οὗ καὶ περιγενόμενοι τῇ μάχῃ, οὐδέπω καὶ νῦν
 “ βεβαίως θαρσοῦσι.

13'. “ Καὶ ταῦτα ἢ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια παρὰ
 “ φύσιν δοκοῦσα εἶναι, ἐς τὴν Πελοποννησίον δύναμιν
 “ λόγοις τε πρέπουσιν ὠμίλησε, καὶ ὀργῇ πῶσις παρα-
 “ σχομένη, ἔπεισε καὶ νῦν μὴ πεφοβῆσθαι αὐτήν.
 “ ἀλλ' ἕως ἐγὼ τε ἔτι ἀκμάζω μετ' αὐτῆς, καὶ ὁ
 “ Νικίας εὐτυχῆς δοκεῖ εἶναι, ἀποχεθήσασθε τῇ ἑκα-
 “ τέρου ἡμῶν ὠφελείᾳ. καὶ τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν
 “ μὴ μεταγιγνώσκητε, ὡς ἐπὶ μεγάλην δύναμιν ἐσό-
 “ μενον. ὄχλοισι τε γὰρ ξυμμίκτοις πολυανδροῦσιν αἰ
 “ πόλεις, καὶ ῥαδίας ἔχουσι τῶν πολιτειῶν τὰς μετα-
 “βολὰς, καὶ ἐπιδοχὰς. καὶ οὐδεὶς δι' αὐτὸ, ὡς περὶ

“ οἰκείας πατριῶδες, οὔτε τὰ περὶ τὸ σῶμα ὄπλοις ἐξήρ-
 “ τυται, οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ νομίμοις κατασκευαῖς· ὅ,
 “ τι δὲ ἕκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἴεται, ἢ ξασιά-
 “ ζων ἀπὸ τῆ κοινῆ λαβῶν, ἄλλην γῆν μὴ κατορθώσας
 “ οἰκήσιν, ταῦτα ἐτοιμάζεται. καὶ οὐκ εἰκὸς τὸν τοιοῦ-
 “ τον ὄμιλον οὔτε λόγου μιᾷ γνώμῃ ἀκροᾶσθαι, οὔτε ἐς
 “ τὰ ἔργα κοινῶς τρέπεσθαι· ταχὺ δ’ ἂν ὡς ἕκαστοι,
 “ εἴτι καθ’ ἡδονὴν λέγοιτο, προσχωροῖεν· ἄλλως τε
 “ καὶ εἰ ξασιάζουσιν, ὥσπερ πυνθανόμεθα. καὶ μὴν
 “ οὐδ’ ὀπλῖται οὔτ’ ἐκείνοις ὅσοι περικομποῦνται, οὔτε
 “ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες διεφάνησαν τοσοῦτοι ὄντες, ὅσοι
 “ ἕκαστοι σφᾶς αὐτοὺς ἠρίθμουν, ἀλλὰ μέγιστον δὴ αὐ-
 “ τοὺς ἐψευσμένῃ ἢ Ἑλλάδι, μόλις ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ
 “ ἱκανῶς ἀπλίσθη. τὰ τε οὖν ἐκεῖ, ἐξ ὧν ἐγὼ ἀκοῆ
 “ αἰσθάνομαι, τοιαῦτα, καὶ ἔτι εὐπορώτερα ἔσαι. βαρ-
 “ βόιρους τε γὰρ πολλοὺς ἔξομεν, οἱ Συσρακουσίων μίσει
 “ ξινεπιθήσονται αὐτοῖς· καὶ τὰ ἐνθάδε οὐκ ἐπικωλύ-
 “ σαι, ἣν ὑμεῖς οὐδῶς βουλευθήσθε. οἱ γὰρ πατέρες
 “ ἡμῶν τοὺς αὐτοὺς τούτους οὔσπερ νῦν φασὶ πολεμῖους
 “ ὑπολιπόντας ἂν ἡμᾶς πλεῖν, καὶ προσέτι τὸν Μῆδον
 “ ἐχθρὸν ἔχοντες, τὴν ἀρχὴν ἐκτήσαντο, οὐκ ἄλλω
 “ τινὲ ἢ τῇ περιουσίᾳ τοῦ ναυτικοῦ ἰσχύοντες. καὶ νῦν
 “ οὔτε ἀνέλπισοί πω μᾶλλον Πελοποννήσιοι ἐς ἡμᾶς
 “ ἐγένοντο, εἴτε καὶ πᾶν ἔρρωνται, τὸ μὲν ἐς τὴν γῆν
 “ ἡμῶν ἐσβάλλειν, καὶ μὴ ἐκπλεύσωμεν, ἱκανοὶ εἰσι,
 “ τῷ δὲ ναυτικῷ οὐκ ἂν δύναιτο βλάπτειν. ὑπόλοιπον
 “ γὰρ ἡμῖν ἐσιν ἀντίπαλον ναυτικόν.

ἰη. “ Ὡς τί ἂν λέγοντες εἰκὸς, ἢ αὐτοὶ ἀποκνοῖμεν,
 “ ἢ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους σκηπτόμενοι, μὴ βοηθοῖ-
 “ μεν; οἷς χρεῶν, ἐπειδὴ γε καὶ ξυνωμόσαμεν, ἐπαμύ-
 “ νειν, καὶ μὴ ἀντιτιθέναι, ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. οὐ γὰρ
 “ ἵνα δεῦρο ἀντιβοηθῶσι προσεδέμεθα αὐτοὺς, ἀλλ’
 “ ἵνα τοῖς ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες, δεῦρο κωλύ-
 “ αισιν αὐτοὺς ἐπιέναι. τὴν τε ἀρχὴν οὕτως ἐκτησά-
 “ μεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι ἤρξαν, παραγιγνό-
 “ μενοι προθύμως τοῖς ἀεὶ ἢ βαρβάροις ἢ Ἕλλησιν
 “ ἐπικαλουμένοις. ἐπεὶ εἶγε ἡσυχάζοιεν πάντες, ἢ φιλο-
 “ κρινοῖεν, οἷς χρεῶν βοηθεῖν, βραχὺ ἂν τι προσκτώ-
 “ μενοι αὐτῇ, περὶ αὐτῆς ἂν ταύτης μᾶλλον κινδύ-

“ νεύοιμεν. τὸν γὰρ προύχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα τὶς
 “ ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μὴ ὅπως ἔπεισι προκαταλαμ-
 “ βάνει. καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι ἐς ὅσον
 “ βουλόμεθα ἄρχειν, ἀλλ’ ἀνάγκη, ἐπειδὴ περ ἐν τῷδε
 “ καθέσμεν, τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι,
 “ διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ’ ἐτέρων, αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι,
 “ εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχοιμεν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐ-
 “ τοῦ ἐπισκεπτέον ἡμῖν τοῖς ἄλλοις τὸ ἥσυχον, εἰ
 “ μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὅμοιον μεταλήψεσθε.
 “ λογισάμενοι οὖν τάδε μᾶλλον αὐξήσειν, ἐπ’ ἐκεῖνα ἦν
 “ ἴωμεν, ποιῶμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελοποννησίων
 “ τε σορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἰ δόξομεν ὑπεριδόντες
 “ καὶ οὐκ ἀγαπήσαντες τὴν ἐν τῷ παρόντι ἡσυ-
 “ χίαν, καὶ ἐπὶ Σικελίαν πλεῦσαι. καὶ ἅμα ἢ τῆς
 “ Ἑλλάδος τῶν ἐκεῖ προσγενομένων πάσης τῷ εἰκότι
 “ ἄρξομεν, ἢ κακώσομέν γε Συρακουσίους· ἐν ᾧ καὶ
 “ αὐτοὶ καὶ οἱ ξύμμαχοι ὠφελήσομεθα. τὸ δὲ ἀσφαλές
 “ καὶ μένειν, ἦν τι προσχωρή, καὶ ἀπελθεῖν, αἱ νῆες
 “ παρέξουσιν. αὐτοκράτορες γὰρ ἐσόμεθα καὶ ξυμ-
 “ πάντων Σικελιωτῶν. καὶ μὴ ὑμᾶς ἢ Νικίου τῶν
 “ λόγων ἀπραγμοσύνη καὶ διάσασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς
 “ πρεσβυτέρους ἀποσρέψη. τῷ δὲ εἰωθότι κόσμῳ,
 “ ὥσπερ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, ἅμα νέοι γεραιτέροις
 “ βουλευόντες, ἐς τάδε ἦσαν αὐτὰ, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ
 “ τρόπῳ πειρασθε προαγαγεῖν τὴν πόλιν. καὶ νομί-
 “ σατε, νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν
 “ δύνασθαι· ὁμοῦ δὲ, τό, τε φαῦλον, καὶ τὸ μέσον, καὶ
 “ τὸ πᾶν ἀκριβὲς ἂν ξυγκραθῆν, μάλισ’ ἂν ἰσχύειν.
 “ καὶ τὴν πόλιν, ἂν μὲν ἡσυχάζῃ, τρίψεσθαι τε αὐτὴν
 “ περὶ ἑαυτὴν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ πάντων τὴν
 “ ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι· ἀγωνιζομένην δὲ, ἀεὶ προσ-
 “ λήψεσθαι τε τὴν ἐμπειρίαν, καὶ τὸ ἀμύνεσθαι, οὐ
 “ λόγῳ ἀλλ’ ἔργῳ μᾶλλον ξύνηδες ἔξουσιν. παράπαν τε
 “ γινώσκω πόλιν μὴ ἀπράγμονα τάχισ’ ἂν μοι δοκῆιν
 “ ἀπραγμοσύνης μεταβολῇ διαφθαρεῖναι καὶ τῶν ἀν-
 “ θρώπων ἀσφαλέστατα τούτους οἰκεῖν, εἰ ἂν τοῖς παρ-
 “ οῦσιν ἦδισι καὶ νόμοις, ἦν καὶ χεῖρω ἢ, ἤκιστα δια-
 “ φέως πολιτεύωσι.”

ἰδ'. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀλκιβιάδης εἶπεν. οἱ δ’ Ἀθη-

θαῖοι, ἀκούσαντες ἐκείνου τε καὶ τῶν Ἐγχεσάϊων καὶ Λεοντίνων φυγάδων, οἱ παρελθόντες ἐδέοντό τε, καὶ τῶν ὀρκίων ὑπομιμνήσκοντες, ἰκέτευον βσηθῆσαι σφίσι, πολλῶ μᾶλλον ἢ πρότερον ᾤρημητο στρατεύειν. καὶ ὁ Νικίας γινῶσθε ὅτι ἀπὸ μὲν τῶν αὐτῶν λόγων οὐκ ἂν ἔτι ἀποτρέψετε, παρασκευῆς δὲ πλῆθει, εἰ πολλὴν ἐπιτάξειε, τάχ' ἂν μεταστήσειεν αὐτούς, παρελθὼν αὐτοῖς ἔλεγε τοιαύδε.

κ'. "ΕΠΕΙΔΗ πάντως ὄρω ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, ᾤρημημένους στρατεύειν, ξυνεύγκοι μὲν ταῦτα ὡς βουλόμεθα· ἐπὶ δὲ τῷ παρόντι ἅ γιννώσκω σημανῶ. ἐπὶ γὰρ πόλεις, ὡς ἐγὼ ἀκοῆ ἀισθάνομαι, μέλλομεν ἰέναι μεγάλας, καὶ οὐδ' ὑπηκόως ἀλλήλων, οὔτε δεομένας μεταβολῆς, ἢ ἂν ἐκ βιαίου τις δουλείας ἄσμενος ἐς ῥάω μετάσασιν χωροίη· οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν εἰκότως ἀντ' ἐλευθερίας προσδεξομένας, τό, τε πλῆθος, ὡς ἐν μιᾷ νήσῳ, πολλὰς τὰς Ἑλληνίδας. πλὴν γὰρ Νάξου καὶ Κατάνης (ἃς ἐλπίζω ἡμῖν κατὰ τὸ Λεοντίνων ξυγγενὲς προσέσσεισθαι) ἄλλαι εἰσὶν ἑπτὰ, καὶ παρεσκευασμένοι τοῖς πᾶσιν ὁμοιοτρόπως μάλισα τῇ ἡμετέρᾳ δυνάμει, καὶ οὐχ ἦκιστα ἐπὶ ἃς μᾶλλον πλέομεν, Σελινοῦς καὶ Συράκουσαι. πολλοὶ μὲν γὰρ ὀπλῖται ἔνεισι, καὶ τοξόται, καὶ ἀκοντισαί, πολλαὶ δὲ τριήρεις, καὶ ὄχλος ὁ πληρώσων αὐτάς. χεῖματά τ' ἔχουσι τὰ μὲν, ἴδια, τὰ δὲ, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐς Σελινουντίους. Συρακουσίοις δὲ καὶ ἀπὸ βαρβάρων τινῶν ἀπαρχὴ εἰσφέρεται. ᾧ δὲ μάλισα ἡμῶν προσέχουσιν, ἵππους τε πολλοὺς κέκτηνται, καὶ σίτω οἰκείῳ καὶ οὐκ ἐπακτῷ χρῶνται.

κα'. "Πρὸς οὖν τοιαύτην δυνάμειν οὐ ναυτικῆς καὶ φαύλου στρατιᾶς μόνον δεῖ, ἀλλὰ καὶ περὶ πολλὸν ξυμπλεῖν, εἶπερ βουλόμεθα ἄξιόν τι τῆς διανοίας ὄρεσθαι, καὶ μὴ ὑπὸ ἰππέων πολλῶν εἰργασθαι τῆς γῆς· ἄλλως τε καὶ εἰ ξυσῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι, καὶ μὴ ἀντιπαράσχωσιν ἡμῖν φίλοι τινὲς γενόμενοι ἄλλοι ἢ Ἐγχεσάϊοι ᾧ ἀμυνοῦμεθα ἰππικόν. αἰσχροὺς δὲ βιασθέντας ἀπελθεῖν, ἢ ὕσερον ἐπιμεταπέμπεσθαι, τοπρῶτον ἀσκέπτως βουλευσαμένους. αὐτῶθεν

“ δὲ παρασκευῇ ἀξιοχρέω ἐπιέναι, γνόντας ὅτι πολὺ
 “ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν, καὶ οὐκ
 “ ἐν τῷ ὁμοίῳ στρατευσόμενοι. καὶ οὐκ ἐν τοῖς τῆδε
 “ ὑπηκόοις ξυμμαχοὶ ἦλθετε ἐπὶ τινα, ὅθεν ῥάδιαι αἱ
 “ κομιδαὶ ἐκ τῆς φιλίας ὧν προσέδει, ἀλλ’ ἐς ἀλλοτρί-
 “ αν πᾶσαν ἀπαρτήσαντες, ἐξ ἧς μηνῶν οὐδὲ τεσσά-
 “ ρων τῶν χειμερινῶν ἄγγελον ῥάδιον ἔλθειν.

κβ'. “ Ὀπλίτας τε οὖν πολλοὺς μοι δοκεῖ χρῆναι
 “ ἡμᾶς ἄγειν καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, τῶν
 “ τε ὑπηκόων, καὶ ἦν τινα ἐκ Πελοποννήσου δυναμέδα ἢ
 “ πεῖσαι, ἢ μισθῶν προσαγαγέσθαι· καὶ τοξότας πολ-
 “ λούς καὶ σφενδονήτας, ὅπως πρὸς τὸ ἐκείνων ἰππικὸν
 “ ἀντέχωσι· ναυσί τε καὶ πολὺ περιεῖναι, ἵνα καὶ τὰ
 “ ἐπιτήδεια ῥᾶον ἐσκομιζώμεθα. τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν
 “ σῖτον ἐν ὄλκασι πυροὺς καὶ πεφρυγμένας κριθὰς
 “ ἄγειν, καὶ σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυλώνων πρὸς μέρος
 “ ἠναγκασμένους ἐμμίσθους, ἵνα ἦν που ὑπὸ ἀπλοίας
 “ ἀπολαμβάνώμεθα, ἔχη ἢ στρατιὰ τὰ ἐπιτήδεια. πολ-
 “ λὴ γὰρ οὔσα, οὐ πάσης ἔσαι πόλεως ὑποδέξασθαι.
 “ τὰ τε ἄλλα ὅσον δυνατὸν ἐτοιμάσασθαι, καὶ μὴ ἐπὶ
 “ ἐτέροις γίνεσθαι· μάλιστα δὲ χρήματα αὐτόθεν ὡς
 “ πλεῖστα ἔχειν. τὰ δὲ παρ’ Ἑγεραίων, ἃ λέγεται
 “ ἐκεῖ ἔτοιμα, νομίσατε καὶ λόγῳ ἂν μάλιστα ἔτοιμα
 “ εἶναι.

κγ'. “ Ἦν γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ ἀντί-
 “ παλον μόνον παρασκευασάμενοι, πλὴν γε πρὸς
 “ τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ ὀπλιτικόν, ἀλλὰ καὶ ὑπερ-
 “ βάλλοντες τοῖς πᾶσι, μόνις οὕτως εἰοί τε ἐσόμεθα
 “ τῶν μὲν κρατεῖν, τὰ δὲ καὶ διασωῖσαι. πόλιν τε
 “ νομίσαι χρῆ ἐν ἀλλοφύλοις καὶ πολεμίοις οἰκισθῆντας
 “ ἵναι, οὓς πρέπει τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἢ ἂν κατά-
 “ σχωσιν, εὐδὺς κρατεῖν τῆς γῆς· ἢ εἰδέναι ὅτι ἦν
 “ σφάλωνται, πάντα πολέμια ἔξουσιν. ὅπερ ἐγὼ
 “ φοβούμενος, καὶ εἰδὼς πολλὰ μὲν ἡμᾶς δέον εὖ
 “ βουλευσασθαι, ἔτι δὲ πλείω εὐτυχῆσαι, (χαλεπὸν
 “ δὲ, ἀνθρώπους ὄντας,) ὅτι ἐλάχιστα τῇ τύχῃ παραδοὺς
 “ ἑμαυτὸν βούλομαι ἐκπλεῖν, παρασκευῇ δὲ ἀπὸ τῶν
 “ εἰκότων ἀσφαλῆς ἐκπλεῦσαι. ταῦτα γὰρ τῇ τε
 “ ξυμπᾶσῃ πόλει βεβαίωτατα ἡγοῦμαι, καὶ ἡμῖν τοῖς

“σρατευσομένοις σωτήρια. εἰ δέ τω ἄλλως δοκεῖ,
“παρήμι αὐτῷ τὴν ἀρχήν.”

κδ'. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα εἶπε, νομίζων τοὺς Ἀθηναίους τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἢ ἀποτρέψειν, ἢ εἰ ἀναγκάζοιτο σρατεῦσθαι, μάλισα οὕτως ἀσφαλῶς ἐκπλεῦσαι. οἱ δὲ, τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξηρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς, πολὺ δὲ μᾶλλον ὠρμητο. καὶ τούναντίον περιέστη αὐτῷ· εὖ τε γὰρ παραινέσαι ἔδοξε, καὶ ἀσφάλεια νῦν ὅη καὶ πολλὴ ἔσσεσθαι. καὶ ἔρωσ ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι. τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις, ὡς ἢ κατασρεψομένοις ἐφ' ἃ ἔπλεον, ἢ οὐδὲν ἂν σφαλεῖσαν μεγάλην δύναμιν· τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ, τῆς τε ἀπούσης πότῳ ὄψεως καὶ θεωρίας, καὶ εὐέλπιδες ὄντες σωθήσεσθαι· ὁ δὲ πολὺς ὄμιλος, καὶ σρατιώτης, ἔν τε τῷ παρόντι ἀργύριον οἴσειν, καὶ προσκτήσασθαι δύναμιν, ὅθεν αἰδίων μισθοφορὰν ὑπάρξειν. ὥς τε διὰ τὴν ἄγαν τῶν πλειόνων ἐπιθυμίαν, εἴτω ἄρα καὶ μὴ ἤρεσκε, δεδιὼς μὴ ἀντιχειροτονῶν, κακόνους δόξειεν εἶναι τῇ πόλει, ἡσυχίαν ἦγε.

κε'. Καὶ τέλος παρελθὼν τις τῶν Ἀθηναίων καὶ παρακαλέσας τὸν Νικίαν, οὐκ ἔφη χρῆναι προφασίζεσθαι, οὐδὲ διαμέλλειν, ἀλλ' ἐναντίον ἀπάντων ἤδη λέγειν ἦν τινα αὐτῷ παρασκευὴν Ἀθηναῖοι ψηφίσωνται. ὁ δὲ, ἄκων μὲν εἶπεν ὅτι καὶ μετὰ τῶν ξυναρχόντων καθ' ἡσυχίαν μᾶλλον βουλευσοίτο· ὅσα μέντοι ἤδη δοκεῖν αὐτῷ, τριήρεσι μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ ἑκατὸν πλευσέα εἶναι. αὐτῶν δ' Ἀθηναίων ἔσσεσθαι ὀπλιταγωγούς ὅσαι ἂν δοκῶσι, καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ξυμμάχων μεταπεμπτέας εἶναι. ὀπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, πεντακισχιλίων μὲν οὐκ ἔλασσοσιν, ἦν δέ τι δύνωνται, καὶ πλειοσι. τὴν δὲ ἄλλην παρασκευὴν ὡς κατὰ λόγον, καὶ τοξοτῶν τῶν αὐτόθεν, καὶ ἐκ Κρήτης, καὶ σφενδονητῶν, καὶ ἦν τι ἄλλο πρέπον δοκῆ εἶναι, ἐτοιμασάμενοι ἄξειν.

κς'. Ἀκούσαντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι, ἐψηφίσαντο εὐδὺς αὐτοκράτορας εἶναι, καὶ περὶ σρατιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦ τοὺς σρατηγούς πρᾶσσειν ἢ ἂν αὐτοῖς

δοκῆ ἄριστα εἶναι Ἀθηναίοις. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίνετο· καὶ ἔς τε τοὺς ξυμμάχους ἔπεμπον, καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιοῦντο. ἄρτι δ' ἀνειλήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου, ἔς τε ἡλικίας πλῆθος ἐπιγεγεννημένης, καὶ ἔς χρημάτων ἄθροισιν, διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. ὥσε ῥᾶον πάντα ἐπορίζετο. καὶ οἱ μὲν ἐν παρασσκευῇ ἦσαν.

κζ'. Ἐν δὲ τούτῳ ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ, κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετραγώνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίῳ προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. καὶ τοὺς δράσαντας ἤδει οὐδεὶς, ἀλλὰ μεγάλῳις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο, καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο, καὶ εἴτις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγεννημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀσῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζρόνως ἐλάμβανον. τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι.

κη'. Μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τιων καὶ ἀκολούθων, περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδὲν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγεννημένοι, καὶ τὰ μυσῆρια ἅμα ὡς ποιῆται ἐν οἰκίαις ἐφ' ὕβρει. ὦν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπηγιῶντο, καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι, ἐμποδῶν ὄντι σφίσιν αὐτοῖς μὴ τοῦ δήμου βεβαίως προεξάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον, καὶ ἐβόων ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει τὰ τε μυσικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο· καὶ οὐδὲν εἶη αὐτῶν ὅ, τι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη· ἐπιλέγοντες τεκμήρια, τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἔς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν.

κδ'. Ὁ δ' ἔν τε τῷ παρόντι πρὸς τὰ μηνύματα ἀπελογεῖτο, καὶ ἔτοιμος ἦν, πρὶν ἔκπλεῖν, κρίνεσθαι εἴτι τούτων ἐργασμένος ἦν· (ἤδη γὰρ καὶ τὰ τῆς παρασσκευῆς ἐπεπόριζο·) καὶ εἰ μὲν τούτων τί ἐίργασο, δίκην δοῦναι· εἰ δ' ἀπολυθείη, ἄρχειν. καὶ ἐπεμαρτύρετο μὴ ἀπόντος περὶ αὐτοῦ διαβολὰς ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἤδη ἀποκτείνειν, εἰ ἀδικεῖ· καὶ ὅτι σωφρονέστερον εἶη

μη μετὰ τοιαύτης αἰτίας, πρὶν διαγνώσι, πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ τοσοῦτω στρατεύματι. οἱ δ' ἔχθροί, δεδιότες, τό, τε στρατεύμα μὴ εὖνουν ἔχῃ, ἣν ἤδη ἀγωνίζεται, ὅ, τε δῆμος μὴ μαλακίζεται θεραπεύων, ὅτι δι' ἐκείνον οἱ τ' Ἀργεῖοι ξυνεστράτευον καὶ τῶν Μαντινέων τινές, ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον, ἄλλους ῥήτορας ἐνιέντες, οἱ ἔλεγον νῦν μὲν πλεῖν αὐτὸν, καὶ μὴ κατασχεῖν τὴν ἀναγωγὴν, ἐλθόντα δὲ, κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις ῥηταῖς· βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς ἣν ἔμελλον ῥᾶον αὐτοῦ ἀπόντος ποιεῖν, μετάπεμπτον κομισθέντα αὐτὸν ἀγωνίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.

λ. Μετὰ δὲ ταῦτα, θέρους μεσοῦντος ἤδη, ἡ ἀναγωγὴ ἐγένετο εἰς τὴν Σικελίαν. τῶν μὲν οὖν ξυμμάχων τοῖς πλείοσι, καὶ ταῖς σιταγωγαῖς ὀλκάσι, καὶ τοῖς πλοίοις, καὶ ὅση ἄλλη παρασκευὴ ξυνείπετο, πρότερον εἰρητο εἰς Κέρκυραν ξυλλέγεσθαι, ὡς ἐκεῖθεν ἀθρόοις ἐπὶ τὴν ἄκραν Ἰαπυγίαν τὸν Ἴόνιον διαβαλοῦσιν. αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι, καὶ εἴ τινες τῶν ξυμμάχων παρήσαν, εἰς τὸν Πειραιᾶ καταβάντες, ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἔω ἐπλήρουν τὰς ναῦς, ὡς ἀναξόμενοι. ξυγκατέβη δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος ἅπας, ὡς εἶπεῖν, ὁ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀσῶν καὶ ξένων· οἱ μὲν ἐπιχώριοι, τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἕκαστοι προπέμποντες, οἱ μὲν, ἑταίρους, οἱ δὲ, ξυγγενεῖς, οἱ δὲ, υἱεῖς· καὶ μετ' ἐλπίδος τε ἅμα ἰόντες καὶ ὀλοφυρμῶν, τὰ μὲν, ὡς κτήσοιντο, τοὺς δ' εἴποτε ὑψοῖντο· ἐνδυμούμενοι ὅσον πλοῦν ἐκ τῆς σφετέρας ἀπεσέλλοντο.

λα'. Καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ὡς ἤδη ἔμελλον μετὰ κινδύων ἀλλήλους ἀπολιπεῖν, μᾶλλον αὐτοὺς ἐσθῆει τὰ δεινὰ ἢ ὅτε ἐψηφίζοντο πλεῖν. ὅμως δὲ τῇ παρούσῃ ῥώμῃ διὰ τὸ πλῆθος ἐκάσων ὧν ἑώρων, τῇ ὕψει ἀνεθάρσουν. οἱ δὲ ξένοι, καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος κατὰ θέαν ἤκεν, ὡς ἐπὶ ἀξιόχρεων καὶ ἄπισον διάνοιαν. παρασκευὴ γὰρ αὕτη πρώτη ἐκπλεύσασα μιᾶς πόλεως δυνάμει Ἑλληνικῇ, πολυτελεσάτη δὴ καὶ εὐπρεπιάτη τῶν εἰς ἐκείνον τὸν χρόνον ἐγένετο. ἀριθμῷ δὲ νεῶν, καὶ ὀπλιτῶν, καὶ ἡ εἰς Ἐπίδαυρον μετὰ Περικλέους, καὶ ἡ αὐτὴ εἰς Ποτίδαιαν μετὰ Ἀγνωνος· οὐκ ἔλάσσων ἦν. τετράκις γὰρ χίλιοι ὀπλίται αὐτῶν

Ἀθηναίων, καὶ τριακόσιοι ἵππεῖς, καὶ τριήρεις ἑκατὸν, καὶ Λεσβίων καὶ Χίων πεντήκοντα, καὶ ξύμμαχοι ἔτι πολλοὶ ξυνέπλευσαν. ἀλλὰ ἐπὶ τε βραχεῖ πλῶ ὠρμήθησαν, καὶ παρασκευῇ Φαύλῃ. οὗτος δὲ ὁ σόλος, ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος, καὶ κατ' ἀμφότερα, οὐ ἂν δέη, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ ἅμα ἐξαρτυθεῖς, τὸ μὲν ναυτικὸν μεγάλας δαπάναις τῶν τε τριηράρχων καὶ τῆς πόλεως ἐκπονηθέν, τοῦ μὲν δημοσίου δραχμὴν τῆς ἡμέρας τῶ ναύτῃ ἐκάσῳ διδόντος, καὶ ναῦς παρασχόντος κενὰς, ἐξήκοντα μὲν ταχείας, τεσσαράκοντα δὲ ὀπιταγωγούς, καὶ ὑπηρεσίας ταύταις τὰς κρατίδας τῶν τριηράρχων, ἐπιφορὰς τε, πρὸς τῶ ἐκ δημοσίου μισθῶ, διδόντων τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις, καὶ τᾶλλα σημείοις καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένων, καὶ ἐς τὰ μακρότατα προθυμηθέντος ἐνὸς ἐκάσῳ, ὅπως αὐτῶ τινι εὐπρεπεῖα τε ἢ ναῦς μάλιθα προέξει, καὶ τῶ ταχυναυτεῖν. τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις τε χρησοῖς ἐκκριθέν, καὶ ὀπλων καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν μεγάλη σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους ἀμιλληθέν. ξυνέβη δὲ πρὸς τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα ἔριν γενέσθαι, ὃ τις ἕκαστος προσετάχθη, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας, ἢ ἐπὶ πολεμίου παρασκευῆν. εἰ γὰρ τις ἐλογίσατο τὴν τε τῆς πόλεως ἀνάλωσιν δημοσίαν, καὶ τῶν στρατευομένων τὴν ἰδίαν, τῆς μὲν πόλεως, ὅσα τε ἤδη προσετετελέκει, καὶ ἃ ἔχοντας τοὺς στρατηγούς ἀπέσελλε· τῶν δὲ ἰδιωτῶν, ἃ, τε περὶ τὸ σῶμά τις καὶ τριηράρχος ἐς τὴν ναῦν ἀναλώκει, καὶ ὅσα ἔτι ἐμελλεν ἀναλιῶσειν· χωρὶς δ' ἃ εἰκὸς ἦν, καὶ ἄνευ τοῦ ἐκ δημοσίου μισθοῦ, πάντα τινὰ παρασκευάσασθαι ἐφόδιον, ὡς ἐπὶ χρόνιον στρατείαν. καὶ ὅσα ἐπὶ μεταβολῇ τις ἢ στρατιώτης ἢ ἔμπορος ἔχων ἔπλει· πολλὰ ἂν τάλαντα εὐρέθη ἐκ τῆς πόλεως τὰ πάντα ἐξαγόμενα. καὶ ὁ σόλος οὐχ ἤσπον τόλμης τε θάμβει καὶ ὄψεως λαμπρότητι περιβόητος ἐγένετο, ἢ στρατιᾶς πρὸς οὓς ἐπήρσαν ὑπερβολῇ, καὶ ὅτι μέγιστος ἤδη διάπλους ἀπὸ τῆς οἰκείας, καὶ ἐπὶ μεγίστῃ ἐλπίδι τῶν μελλόντων, πρὸς τὰ ὑπάρχοντα ἐπεχειρήθη.

λβ'. Ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν, καὶ ἐσέκειτο πάντα ἤδη ὅσα ἔχοντες ἐμελλον ἀνάξουσθαι, τῇ μὲν

σάλπιγγι σιωπή ὑπεσημάνθη, εὐχὰς δὲ τὰς νομιζο-
 μένας πρὸ τῆς ἀναγωγῆς, οὐ κατὰ ναῦν ἐκάστην. ξύμ-
 παντες δὲ ὑπὸ κήρυκος ἐποιοῦντο κρατῆράς τε κεράσαν-
 τες παρ' ἅπαν τὸ σράτευμα, καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς
 τε καὶ ἀργυροῖς οἳ τε ἐπιβάται καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδου-
 ντες. ξυνεπεύχοντο δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς,
 τῶν τε πολιτῶν, καὶ εἴτις ἄλλος εὖνους παρῆν σφίσι.
 παιωνίσαντες ἔξ, καὶ τελειώσαντες τὰς σπονδὰς, ἀνή-
 γοντο. καὶ ἐπὶ κέρως τοπρωῶτον ἐκπλεύσαντες, ἀμιλλαν
 ἤδη μέχρι Αἰγίνης ἐποιοῦντο· καὶ οἳ μὲν, ἐς τὴν Κέρ-
 κυραν, ἔνθα περ καὶ τὸ ἄλλο σράτευμα τῶν ξυμμάχων
 ξυνελέγετο, ἠπεύγοντο ἀφικέσθαι· ἐς δὲ τὰς Συρα-
 κούσας ἠγγέλλετο μὲν πολλαχόθεν τὰ περὶ τοῦ ἐπί-
 πλου, οὐ μόντοι ἐπισεύετο ἐπὶ πολλὸν χρόνον οὐδέν. ἀλλὰ
 καὶ γενομένης ἐκκλησίας, ἐλέχθησαν τοιοῦδε λόγοι ἀπὸ
 τε ἄλλων, τῶν μὲν, πεισευόντων τὰ περὶ τῆς στρατείας
 τῆς τῶν Ἀθηναίων, τῶν δὲ, τὰ ἐναντία λεγόντων·
 καὶ Ἐρμοκράτης ὁ Ἐρμῶνος παρελθὼν, αὐτοῖς, ὡς
 σαφῶς οἰόμενος εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν, ἔλεγε, καὶ πα-
 ρίγει τοιάδε.

λγ'. " ΑΠΙΣΤΑ μὲν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς,
 " δόξω ὑμῖν περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας λέγειν.
 " καὶ γινώσκω ὅτι οἳ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι ἢ
 " λέγοντες, ἢ ἀπαγγέλλοντες, οὐ μόνον οὐ πείθουσιν,
 " ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι· ὅμως δὲ οὐ κατα-
 " φοβηθεῖς ἐπισχίσω, κινδυνευούσης τῆς πόλεως· πεί-
 " θων γε ἐμῷ τόν, σαφές ἐρόν τι ἐτέρου εἰδὼς, λέγειν.
 " Ἀθηναῖοι γὰρ ἐφ' ἡμᾶς (ὁ πᾶνυ θανμάζετε) πολλῆ
 " στρατιᾷ ὤρμηται καὶ ναυτικῆ καὶ πεζικῆ· πρόσφασι
 " μὲν, Ἐγεσαίων ξυμμαχία, καὶ Λεοντίνων κατοικίσει,
 " τὸ δὲ ἀληθές, Σικελίας ἐπιθυμία, μάλις δὲ τῆς
 " ἡμετέρας πόλεως, ἠγούμενοι, εἰ ταύτην σχοῖεν, ῥαδίως
 " καὶ τᾶλλα ἔξιν. ὡς οὖν ἐν τάχει παρεσομένων,
 " ὁρᾶτε ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ὅτιω τροπῷ κάλλις ἀμυ-
 " νεῖσθε αὐτοὺς, καὶ μήτε καταφρονήσαντες, ἄφρακτοι
 " ληφθήσεσθε, μήτε ἀπιστήσαντες, τοῦ ξύμπαντος ἀμε-
 " λήσετε. εἰ δέ τιω καὶ πιστὰ, τὴν τόλμαν αὐτῶν καὶ
 " δύναμιν μὴ ἐκπλαγῆ. οὔτε γὰρ βλάπτειν ἡμᾶς πλείω
 " οἳοί τε ἔσονται ἢ πᾶσχειν· οὔθ' ὅτι μεγάλω σόλω
 " ἐπέρχονται, ἀνωφελεῖς· ἀλλὰ πρὸς τε τοὺς ἄλλους

“ Σικελιώτας πολὺ ἄμεινον· μᾶλλον γὰρ ἐδελήσουσιν
 “ ἐκπλαγέντες ἡμῖν ξυμμαχεῖν. καὶ ἦν ἄρα ἡ κατεργα-
 “ σώμεθα αὐτοὺς, ἢ ἀπράκτους ὦν ἐφίενται ἀπώσωμεν,
 “ (οὐ γὰρ δὴ μὴ τύχασί γε ὦν προσδέχονται φοβοῦμαι,)
 “ κάλλισον δὴ ἔργων ἡμῖν ξυμβήσεται, καὶ ἐκ ἀνέλπισον
 “ ἔμοιγε. ὀλίγοι γὰρ δὴ εὗροι μεγάλοι ἢ Ἑλλήνων, ἢ
 “ βαρβάρων, πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἀπάραντες, κατώρ-
 “ θωσαν. οὔτε γὰρ πλείους τῶν ἐνοικούντων καὶ ἀσυ-
 “ γειτόνων ἔρχονται (πάντα γὰρ δὴ ὑπὸ θεοὺς ξυνίσα-
 “ ται)· ἦν τε δι’ ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐν ἀλλοτρίᾳ γῆ
 “ σφαλῶσι, τοῖς ἐπίβουλευθεῖσιν ὄνομα, καὶ περὶ σφί-
 “ σιν αὐτοῖς τὰ πλείω πταίσωσιν, ὅμως καταλείπου-
 “ σιν. ὅπερ καὶ Ἀθηναῖοι αὐτοὶ οὔτοι, τοῦ Μήδου παρὰ
 “ λόγον πολλὰ σφαλέντος [ἐπὶ] τῷ ὀνόματι ὡς ἐπ’ Ἀ-
 “ θήνας ἦει, ἠῤῥήθησαν. καὶ ἡμῖν οὐκ ἀνέλπισον τὸ
 “ τοιοῦτο ξυμβῆναι.

λδ'. “ Θαρσοῦντες οὖν τὰ τε αὐτοῦ παρασκευαζώ-
 “ μεθα, καὶ ἐς τοὺς Σικελούς πέμποντες, τοὺς μὲν
 “ μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ Φιλίαν καὶ ξυμμα-
 “ χίαν πειρώμεθα ποιῆσθαι· ἔς τε τὴν ἄλλην Σικε-
 “ λίαν πέμπωμεν πρέσβεις, δηλοῦντες ὡς κινὸς ὁ κίν-
 “ δυνος, καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως ἡ ξυμμαχίαν ποιῶν-
 “ ται ἡμῖν, ἢ μὴ δέχονται Ἀθηναίους. δοκεῖ δέ μοι
 “ καὶ ἐς Καρχηδόνα ἄμεινον εἶναι πέμψαι. οὐ γὰρ
 “ ἀνέλπισον αὐτοῖς, ἀλλ’ ἀεὶ διὰ φόβου εἰσὶ μὴ ποτε
 “ Ἀθηναῖοι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθωσιν. ὡς τὰχ’
 “ ἂν ἴσως νομίσαντες, εἰ τάδε προήσονται, καὶ ἂν σφεῖς
 “ ἐν πόλει εἶναι, ἐδελήσειαν ἡμῖν ἤτοι κρύφα γε, ἢ φα-
 “ νερώς, ἢ ἐξ ἐνὸς γέ του τρόπου ἀμῦναι. δυνατοὶ δὲ εἰσι
 “ μάλισα τῶν νῦν, βουλευθέντες. χρυσὸν γὰρ καὶ ἀργυ-
 “ ρον πλείους κέκτηνται, ὅθεν ὅ, τε πόλεμος, καὶ τὰλ-
 “ λα εὐπορεῖ. πέμπωμεν δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαιμόνα
 “ καὶ ἐς Κόρινθον, δεόμενοι δεῦρο κατὰ τάχος βοηθεῖν,
 “ καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν. ὁ δὲ μάλισα ἐγὼ τε νο-
 “ μίζω ἐπίκαιρον, ὑμεῖς τε, διὰ τὸ ξύνηδες ἦσυχον,
 “ ἦκισ’ ἂν ὀξέως πεῖθαισθε, ὅμως εἰσῆσεται. Σικε-
 “ λιῶται γὰρ εἰ θέλομεν ξύμπαντες, εἰ δὲ μὴ, ὅτι πλεῖ-
 “ σοι μεθ’ ἡμῶν, κατελκύσαντες ἅπαν τὸ ὑπάρχον
 “ ναυτικὸν μετὰ δυοῖν μηνῶν τροφῆς, ἀπαντῆσαι Ἀθη-

“ ναίσις ἐς Τάραντα καὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν, καὶ δῆλον
 “ ποιῆσαι αὐτοῖς, ὅτι οὐ περὶ τῆ Σικελία πρότερον
 “ ἔσαι ὁ ἀγών, ἢ τοῦ ἐκείνους περαιωθῆναι τὸν Ἴόνιον·
 “ μάλισ’ ἂν αὐτοὺς ἐκπλήξαιμεν, καὶ ἐς λογισμὸν κα-
 “ τασήσαιμεν ὅτι ὀρμώμεθα μὲν ἐκ Φιλίας χώρας φύ-
 “ λακες (ὑποδέχεται γὰρ ἡμᾶς Τάρας), τὸ δὲ πέλαιγος
 “ αὐτοῖς πολὺ περαιούσθαι μετὰ πάσης τῆς παρα-
 “ σκευῆς, χαλεπὸν δὲ, διὰ πολλῷ μῆκος, ἐν τάξει μεῖ-
 “ ναι· καὶ ἡμῖν ἂν εὐεπίδητος εἴη, βραδεῖά τε καὶ
 “ κατὰ λόγον προσπίπτουσα. εἰ δ’ αὖ τῷ ταχυναυ-
 “ τούντι ἀθροωτέρῳ κουφίσαντες προσβάλοιεν, εἰ μὲν
 “ κώπαις χρήσαιντο, ἐπιδοίμεθ’ ἂν κεκμηκόσιν· εἰ δὲ
 “ μὴ δοκοίη, ἔσι καὶ ὑποχωρήσαι ἡμῖν ἐς Τάραντα. οἱ
 “ δὲ, μετ’ ὀλίγων ἐφοδίων ὡς ἐπὶ ναυμαχία περαιω-
 “ θέντες, ἀποροῖεν ἂν κατὰ χωρία ἔρημα, καὶ ἡ μένον-
 “ τες πολιορκοῖντο ἂν, ἢ πειρώμενοι παραπλεῖν, τῆ
 “ τε ἄλλην παρασκευὴν ἀπολείποιν ἂν, καὶ τὰ τῶν
 “ πόλεων οὐκ ἂν βέβαια ἔχοντες, εἰ ὑποδέξοιντο, ἀδυ-
 “ μοῖεν. ὡς ἔγωγε τούτῳ τῷ λογισμῷ ἠγοῦμαι ἀπο-
 “ κλειομένους αὐτοὺς, οὐδ’ ἂν ἀπᾶραι ἀπὸ Κερκύρας,
 “ ἀλλ’ ἢ διαβουλευσάμενους, καὶ κατασκοπαῖς χρω-
 “ μένους ὑπόσοι τε ἐσμέν καὶ ἐν ᾧ χωρίῳ, ἐξωσθῆναι
 “ ἂν τῆ ὥρα ἐς χειμῶνα, ἢ καταπλαγέντας τῷ ἀδοκή-
 “ τῳ, καταλῦσαι ἂν τὸν πολλὸν ἄλλως τε καὶ τοῦ
 “ ἐμπειροτάτου τῶν στρατηγῶν (ὡς ἐγὼ ἀκούω) ἄκοντος
 “ ἠγουμένου, καὶ ἀσμένου ἂν πρόσφασιν λαβόντος, εἴτι
 “ ἀξιόχρεων ἀφ’ ἡμῶν ὀφθεῖη. ἀγγελοίμεθα δ’ ἂν εὖ
 “ οἶδ’ ὅτι ἐπὶ τὸ πλεῖον. τῶν δ’ ἀνθρώπων πρὸς τὰ λε-
 “ γόμενα καὶ αἱ γινῶμαι ἴσανται, καὶ τοὺς προσεπιχει-
 “ ρούντας, ἢ τοῖς γε ἐπιχειροῦσι προσηλυθύντας ὅτι ἀμυ-
 “ νοῦνται, μᾶλλον πεφύβηνται, ἰσοκινδύνους ἠγοούμενοι.
 “ ὅπερ ἂν νῦν Ἀθηναῖοι πάθοιεν. ἐπέρχονται γὰρ ἡμῖν
 “ ὡς οὐκ ἀμυνόμενοις, δικαίως κατεγνωκότες ὅτι αὐ-
 “ τοὺς οὐ μετὰ Λακεδαιμονίων ἐφθέισομεν. εἰ δ’ ἴδοιεν
 “ παρὰ γνώμην τολμήσαντας, τῷ ἀδοκήτῳ μᾶλλον ἂν
 “ καταπλαγεῖεν ἢ τῆ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δυνάμει. πεί-
 “ θεσθε οὖν, μάλισα μὲν ταῦτα τολμήσαντες, εἰ δὲ
 “ μὴ, ὅτιτάχιστα τάλλα ἐς τὸν πόλεμον ἐτοιμάζειν. καὶ
 “ παρασῆναι παντὶ, τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας,

“ ἐν τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ δεικνυσθαι, τὸ δ' ἤδη τὰς
 “ μετὰ φόβου παρασκευὰς ἀσφαλέςατας νομίσαντας
 “ ὡς ἐπικινδύνους πρᾶσσειν, χρησιμώτατα ἂν ξυμβῆναι.
 “ οἱ δὲ ἄνδρες καὶ ἐπέρχονται, καὶ ἐν πλῶ εὔοιδ' ὅτι
 “ ἤδη εἰσὶ, καὶ ὅσον οὕτω πᾶρσισι.”

λβ'. Καὶ ὁ μὲν Ἑρμοκράτης τοσαῦτα εἶπε. τῶν δὲ
 Συρακουσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἐριδι
 ἦσαν, οἱ μὲν, ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν οἱ Ἀθηναῖοι
 οὐδ', ἀληθῆ ἔστιν ἃ λέγει τοῖς ὁ, εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν
 δράσειαν αὐτοὺς, ὅ, τι οὐκ ἂν μείζον ἀντιπάθοιεν. ἄλλοι
 δὲ καὶ πᾶν καταφρονοῦντες, ἐς γέλωτα ἔτρεπον τὸ
 πρᾶγμα. ὀλίγον δ' ἦν τὸ πισεῦον τῷ Ἑρμοκράτει, καὶ
 φοβούμενον τὸ μέλλον. παρελθὼν δ' αὐτοῖς Ἀθηναγό-
 ρας, ὃς δήμου τε προσάτης ἦν, καὶ ἐν τῷ παρόντι πι-
 θανώτατος τοῖς πολλοῖς, ἔλεγε τοιαῦτα.

λγ'. “ ΤΟΥΣ μὲν Ἀθηναίους ὅσις μὴ βούλεται οὐ-
 “ τω κακῶς φρονῆσαι, καὶ ὑποχειρίους ἡμῖν γενέσθαι
 “ ἐνθάδε ἐλθόντας, ἢ δειλὸς ἔστιν, ἢ τῇ πόλει οὐκ
 “ εὖνους· τοὺς δ' ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα, καὶ περι-
 “ φόβους ὑμᾶς ποιοῦντας, τῆς μὲν τόλμης οὐ θαυμάζω,
 “ τῆς δὲ ἀξυνεσίας, εἰ μὴ οἴονται ἐνδηλοὶ εἶναι. οἱ
 “ γὰρ δεδιότες ἰδίᾳ τί, βούλονται τὴν πόλιν ἐς ἔκπλη-
 “ ξιν καθιζάναι, ὅπως τῷ κοινῷ φόβῳ τὸ σφέτερον
 “ ἐπηλυγάζωνται. καὶ νῦν αὐταὶ αἱ ἀγγελίαι τοῦτο
 “ δύνανται· οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου, ἐκ δὲ ἀνδρῶν, οἵπερ
 “ αἰεὶ τάδε κινουῦσι, ξύγκεινται. ὑμεῖς δὲ, ἦν εὔβου-
 “ λεύησθε, οὐκ ἐξ ὧν οὔτοι ἀγγέλλουσι σκαποῦντες,
 “ λογιεῖσθε τὰ εἰκότα, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἄνθρωποι δεινοὶ
 “ καὶ πολλῶν ἔμπειροι (ὡσπερ ἐγὼ Ἀθηναίους ἀξιῶ)
 “ δράσειαν. οὐ γὰρ αὐτοὺς εἰκὸς Πελοποννησίους τε
 “ ὑπολιπόντας, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον μήπω βεβαίως
 “ καταλελυμένους, ἐπ' ἄλλον πόλεμον οὐκ ἐλάσσω
 “ ἐκόντας ἐλθεῖν. ἐπεὶ ἔγωγε ἀγαπᾶν οἶμαι αὐτοὺς
 “ ὅτι οὐχ ἡμεῖς ἐπ' ἐκείνους ἐρχόμεθα, πόλεις τοσαῦ-
 “ ται, καὶ οὕτω μεγάλαι.

λδ'. “ Εἰ δὲ δὴ, ὡσπερ λέγονται, ἔλθοιεν, ἰκανωτέ-
 “ ραν ἠγοῦμαι Σικελίαν Πελοποννήσου διαπολεμῆσαι,
 “ ὅσω κατὰ πάντα ἄμεινον ἐξήστυται· τὴν δὲ ἡμετέραν
 “ πόλιν αὐτῇ, τῆς νῦν στρατιᾶς, ὡς φασιν, ἐπιούσῃ,

“ καὶ εἰ οἷς τοσαύτη ἔλθοι, πολὺ κρείσσω εἶναι. οἷς
 “ γ’ ἐπίσμαι οὐδ’ ἵππους ἀκολουθήσοντας, οὐδ’ αὐτόθεν
 “ πωρισθησομένους, εἰ μὴ ὀλίγους τινὰς παρ’ Ἐγε-
 “ ραίων, οὐδ’ ὀπλίτας ἰσοπληθεῖς τοῖς ἡμετέροις, ἐπὶ
 “ νεῶν γε ἐλθόντας. μέγα γὰρ τὸ καὶ αὐταῖς ταῖς
 “ ναυσὶ κούφαις τοσοῦτον πλοῦν δεῦρο κομισθῆναι, τήν
 “ τε ἄλλην παρασκευὴν ὅσην δεῖ ἐπὶ πόλιν τοσὴνδε
 “ πορισθῆναι, οὐκ ὀλίγην οὖσαν. ὥς τε παρὰ τοσοῦτον
 “ γιγνώσκω, μόλις ἂν μοι δοκοῦσιν, εἰ πόλιν ἑτέραν το-
 “ σαύτην, ὅσαι Συρακοῦσαί εἰσιν, ἔλθοιεν ἔχοντες, καὶ
 “ ὁμορον οἰκήσαντες τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ ἂν παν-
 “ τάπασι διαφθαρῆναι ἤπου γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ
 “ Σικελίᾳ. ξυρῆσεται γὰρ στρατοπέδῳ τε ἐκ νεῶν ἰδρυ-
 “ θέντι, καὶ ἐκ σκηनिδίων, καὶ ἀναγκαίας παρασκευῆς,
 “ οὐκ ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων ἐξίοντες. τὰ
 “ δὲ ξύμπαν, οὐδ’ ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς τῆς γῆς ἠγοῦμαι.
 “ τοσοῦτῳ τὴν ἡμετέραν παρασκευὴν κρείσσω νομίζω.
 “ λή. “ Ἀλλὰ ταῦτα, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, οἷ τε Ἀθη-
 “ ναῖοι γιγνώσκοντες, τὰ σφέτερα αὐτῶν εὔ οἶδ’ ὅτι
 “ σώζουσι, καὶ ἐνθένδε ἄνδρες οὔτε ἄντα, οὔτε ἂν γενό-
 “ μενα λογοποιοῦσιν· οὗς ἐγὼ οὐ νῦν πρῶτον ἀλλ’ αἰεὶ
 “ ἐπίσμαι, ἤτοι λόγοις γε τοιοῖσδε καὶ ἔτι τούτων κα-
 “ κουργοτέροις, ἢ ἔργοις βουλομένους καταπλήξαντας
 “ τὸ ὑμέτερον πλῆθος, αὐτοὺς τῆς πόλεως ἄρχειν.
 “ καὶ δέδοικα μέντοι μήποτε πολλὰ πειρῶντες καὶ
 “ κατορθώσωσιν. ἡμεῖς δὲ κακοὶ, πρὶν ἐν τῷ παθεῖν
 “ ὤμεν, προφυλάξασθαι τε, καὶ αἰσθόμενοι ἐπεξελ-
 “ θεῖν. τοιγάρτοι δι’ αὐτὰ ἢ πόλις ἡμῶν ὀλιγάκις
 “ μὲν ἡσυχάζει, γάσεις δὲ πολλὰς καὶ ἀγῶνας οὐ πρὸς
 “ τοὺς πολεμίους πλείονας ἢ πρὸς αὐτὴν ἀναιρεῖται,
 “ τυραννίδας δὲ ἔσιν ὅτε καὶ δυναστείας ἀδίκους. ὣν
 “ ἐγὼ πειροῶσμαι, ἦν γε ὑμεῖς ἐθέλητε ἔπεσθαι, μή-
 “ ποτε ἐφ’ ἡμῶν τὶ περιιδεῖν γενέσθαι· ὑμᾶς μὲν τοὺς
 “ πολλοὺς πείθων, τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα μηχανωμένους
 “ κολάζων, μὴ μόνον αὐτοφώρους, (χαλεπὸν γὰρ ἐπιτυ-
 “ γχάνειν,) ἀλλὰ καὶ ὣν βούλονται μὲν, δύνανται δ’
 “ οὐ. τὸν γὰρ ἐχθρὸν οὐχ ὣν δρᾶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς
 “ διανοίας προαμύνεσθαι χρῆ, εἶπερ καὶ μὴ προφυλα-
 “ ξάμενός τις προπέσεται. τοὺς δ’ αὖ ὀλίγους, τὰ μὲν

“ ἐλέγχων, τὰ δὲ, φυλάσσω, τὰ δὲ, καὶ διδάσκων.
 “ μάλισα γὰρ δοκῶ ἂν μοι οὕτως ἀποτρέπειν τῆς κα-
 “ κουργίας. καὶ δῆτα (ὁ πολλάκις ἐσκεψάμην) τί καὶ
 “ βούλεσθε, ὦ νεώτεροι; πότερον ἄρχειν ἤδη; ἀλλ’
 “ οὐκ ἔννομον. ὁ δὲ νόμος ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς
 “ μᾶλλον ἢ δυναμένους ἐτέθη ἀτιμάζειν. ἀλλὰ δὴ μὴ
 “ μετὰ πολλῶν ἰσονομεῖσθαι; καὶ πῶς δίκαιον τοὺς
 “ αὐτοὺς μὴ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι;

λθ'. “ Φήσει τις, δημοκρατίαν οὔτε ξυνετὸν, οὔτ’
 “ ἴσον εἶναι, τοὺς δ’ ἔχοντας τὰ χρήματα, καὶ ἄρχειν
 “ ἄριστα βελτίστους. ἐγὼ δὲ φημι, πρῶτα μὲν οὐκ ἔστι
 “ ξύμπαν ὠνομάσθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ, μέρος· ἔπειτα
 “ φύλακας μὲν ἀρίστους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσί-
 “ ους, βουλευῆσαι δ’ ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετοὺς, κρίναι δ’
 “ ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλοὺς· καὶ ταῦτα ὁμοίως
 “ καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοι-
 “ ρεῖν. ὀλιγαρχία δὲ τῶν μὲν κινδύνων τοῖς πολλοῖς
 “ μεταδίδωσι, τῶν δ’ ὠφελίμων οὐ πλεονεκτεῖ μόνον,
 “ ἀλλὰ καὶ ξύμπαν ἀφελομένη ἔχει, ἃ ὑμῶν οἱ τε δυ-
 “ νάμενοι καὶ οἱ νέοι προθυμοῦνται, ἀδύνατα ἐν μεγάλῃ
 “ πόλει κατασχεῖν. ἀλλ’ ἔτι καὶ νῦν, ὦ πάντων ἀξυ-
 “ νετώτατοι, εἰ μὴ μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες, ἢ
 “ ἀμαθέςατοι ἐς ἐὼν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων, ἢ ἀδικιώτα-
 “ τοι, εἰ εἰδότες τολμᾶτε.

μ'. “ Ἄλλ’ ἦτοι μαθόντες γε, ἢ μεταγνόντες, τὸ
 “ τῆς πόλεως ξύμπανσι κοινὸν αὔξετε, ἡγήσάμενοι
 “ τοῦτο μὲν ἂν ἴσον καὶ πλεόν οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν, ἢ περ
 “ τὸ τῆς πόλεως πλήθος μετασχεῖν· εἰ δ’ ἄλλα βου-
 “ λήσεσθε, καὶ τοῦ παντὸς κινδυνεῦσαι σερηθήναι·
 “ καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιωῶν, ὡς προαισθανομένους,
 “ καὶ μὴ ἐπιτροπέψοντας, ἀπαλλαγῆτε. ἢ γὰρ πόλις
 “ ἦδε, καὶ εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται αὐτοὺς
 “ ἀξίως αὐτῆς. καὶ στρατηγοὶ εἰσιν ἡμῖν, οἱ σκέψονται
 “ αὐτά. καὶ εἰ μὴ τι αὐτῶν ἀληθές ἐστιν, (ὥσπερ οὐκ
 “ οἶμαι,) οὐ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας καταπλαγεῖ-
 “ σα, καὶ ἐλομένη ὑμᾶς ἄρχοντας, αὐθαίρετον δουλείαν
 “ ἐπιβαλεῖται· αὐτῇ δ’ ἐφ’ ἑαυτῆς σκοποῦσα, τοὺς τε
 “ λόγους ἀφ’ ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους κρίνει, καὶ τὴν
 “ ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀκούειν ἀφαιρε-

“ Δήσεται, ἐκ δὲ τοῦ, ἔργῳ φυλασσομένη μὴ ἐπιτρέ-
 “ πειν, πειρασάσεται σώζειν.”

μά. Τοιαῦτα Ἀθηναγόρου εἶπε. τῶν δὲ στρατηγῶν
 εἰς ἀνασᾶς ἄλλον μὲν οὐδένα ἔτι εἶασε παρελθεῖν, αὐ-
 τὸς δὲ πρὸς τὰ παρόντα ἔλεξε τοιαύδε. “ Διαβολὰς
 “ μὲν οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν τινὰς εἰς ἀλλήλους, οὔτε
 “ τοὺς ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι· πρὸς δὲ τὰ εἰσαγγελ-
 “ λόμενα μᾶλλον ὀρᾶν, ὅπως εἰς τε ἕκαστος καὶ ἡ ξύμ-
 “ πασα πόλις καλῶς τοὺς ἐπιόντας παρασκευαζώ-
 “ μεθα ἀμύνεσθαι. καὶ ἦν ἄρα μηδὲν δεήσει, οὐδεμία
 “ βλάβη τοῦ τε τὸ κοινὸν κοσμηθῆναι καὶ ἵπποις καὶ
 “ ὄπλοις καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς ὁ πόλεμος ἀγάλλεται.
 “ τὴν δ’ ἐπιμέλειαν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν ἡμεῖς ἔξομεν,
 “ καὶ τῶν πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα ἔς τε
 “ κατασκοπὴν, καὶ ἦν τι ἄλλο φαίνεται ἐπιτηδεῖον.
 “ τὰ δὲ καὶ ἐπιμεμελήμεθα ἤδη, καὶ ὅ, τι ἀναισθῶ-
 “ μεθα, εἰς ὑμᾶς οἴσομεν.” Καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι,
 τοσαῦτα εἰπόντος τοῦ στρατηγοῦ, διελύθησαν ἐκ τοῦ
 ξυλλόγου.

μβ’. Οἱ δ’ Ἀθηναῖοι, ἦδη ἐν τῇ Κερκύρα αὐτοὶ τε
 καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅπαντες ἦσαν· καὶ πρῶτον μὲν ἐπεξέ-
 τασιν τοῦ στρατεύματος, καὶ ξύνταξιν, ὥσπερ ἔμελλον
 ἐμμεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι, οἱ στρατηγοὶ ἐποιή-
 σαντο· καὶ τρεῖς μέρη νεύμαντες, ἐν ἐκάσῳ ἐκλήρωσαν,
 ἵνα μήτε ἀναπλέοντες ἀπορῶσιν ὕδατος, καὶ λιμένων,
 καὶ τῶν ἐπιτηδεῖων ἐν ταῖς καταγωγαῖς, πρὸς τε ἄλλα
 εὐκοσμότεροι καὶ ῥάους ἄρχειν ᾧσι, κατὰ τέλη στρατη-
 γῶν προσεταγμένοι. ἔπειτα δὲ προῦπεμψαν καὶ εἰς τὴν
 Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τρεῖς ναῦς, εἰσομένας αἰτινας
 σφᾶς τῶν πόλεων δέξονται. καὶ εἰρητο αὐταῖς προα-
 παντᾶν, ὅπως ἐπισάμενοι καταπλέωσι.

μγ’. Μετὰ δὲ ταῦτα, τοσῆδε ἤδη τῇ παρασκευῇ
 Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κερκύρας, εἰς τὴν Σικελίαν
 ἐπεραιούντο, τριήρσι μὲν ταῖς πᾶσαις, τέσσαρσι καὶ
 τριάκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ δυοῖν Ῥοδίῳ πεντηκοντόροιο.
 τούτων Ἀττικαὶ μὲν ἦσαν ἑκατὸν, ὧν αἱ μὲν ἐξήκοντα,
 ταχεῖαι, αἱ δ’ ἄλλαι, στρατιώτιδες· τὸ δὲ ἄλλο ναυτι-
 κόν, Χίων, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων. ὀπλίταις δὲ
 τοῖς ξύμπασι, ἑκατὸν καὶ πεντακισχιλίους. (καὶ τού-

των, Ἀθηναίων μὲν αὐτῶν ἦσαν πεντακόσιοι μὲν καὶ χίλιοι ἐκ καταλόγου, ἑπτακόσιοι δὲ, θῆτες, ἐπιβάται τῶν νεῶν. ξύμμαχοι δὲ οἱ ἄλλοι ξυνεστράτευον, οἱ μὲν, τῶν ὑπηκόων, οἱ δ' Ἀργείων, πεντακόσιοι, καὶ Μαντινέων καὶ μισθοφόρων πεντήκοντα καὶ διακόσιοι.) τοξόταις δὲ τοῖς πᾶσιν, ὀγδοήκοντα καὶ τετρακοσίοις· (καὶ τούτων Κρηῆτες οἱ ὀγδοήκοντα ἦσαν) καὶ σφενδομήταις Ῥοδίων ἑπτακοσίοις, καὶ Μεγαρεῦσι ψιλοῖς φυγάσιν εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ ἱππαγωγῶ μιᾷ τριάκοντα ἀγούσῃ ἱππέας.

μδ'. Τοσαύτη ἡ πρώτη παρασκευὴ πρὸς τὸν πόλεμον διέπλει. τούτοις δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἄγουσαι ὀλκᾶδες μὲν τριάκοντα σιταγωγοί, καὶ τοὺς σιτοποιοὺς ἔχουσαι, καὶ λιθολόγους, καὶ τέκτονας, καὶ ὅσα ἐς τειχισμὸν ἐργαλεῖα. πλοῖα δὲ ἑκατόν, ἃ ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῶν ὀλκᾶδων ξυνέπλει. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πλοῖα καὶ ὀλκᾶδες ἐκούσιοι ξυνηκολούθουν τῇ στρατιᾷ ἐμπορίας ἔνεκα· ἃ τότε πάντα ἐκ τῆς Κερκύρας ξυνδιέβαλε τὸν Ἰόνιον κόλπον. καὶ προσβαλοῦσα ἡ πᾶσα παρασκευὴ πρὸς τε ἄκρην Ἰαπυγίαν, καὶ πρὸς Τάραντα, καὶ ὡς ἕκαστοι εὐπύρῃσαν, παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν, τῶν μὲν πόλεων οὐ δεχομένων αὐτοὺς ἀγορᾶ οὐδὲ ἄξει, ὕδατι δὲ καὶ ὄρω· Τάραντος δὲ καὶ Λοκρῶν, οὐδὲ τούτοις· ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον, τῆς Ἰταλίας ἀκρωτήριον, καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἠθροίζοντο. καὶ ἔξω τῆς πόλεως (ὡς αὐτοὺς εἴσω οὐκ ἐδέχοντο) στρατόπεδόν τε κατεσκευάσαντο ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ, οὗ αὐτοῖς καὶ ἀγορὰν παρεῖχον. καὶ τὰς ναῦς ἀνεγκύσαντες ἠσύχασαν· καὶ πρὸς τε τοὺς Ῥηγίους λόγους ἐποίησαντο, ἀξιοῦντες Χαλκιδέας ὄντας Χαλκιδεῦσιν οὔσι Λεοντίνοις βοηθεῖν. οἱ δὲ οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἔφασαν ἔσεσθαι, ἀλλ' ὅ, τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰταλιώταις ξυνδοκῇ, τοῦτο ποιήσιν. οἱ δὲ πρὸς τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράγματα ἐσκόπουν ὅτω τρόπῳ ἄριστα προσοίσονται· καὶ τὰς πρόπλους ναῦς ἐκ τῆς Ἐγέσης ἅμα προσέμενον, βουλόμενοι εἰδέναι περὶ τῶν χρημάτων, εἰ ἔστιν ἃ ἔλεγον ἐν ταῖς Ἀθήναις οἱ ἄγγελοι.

με'. Τοῖς δὲ Συρακουσίοις ἐν τούτῳ πολλαχόθεν τε ἦδη καὶ ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῆ ἠγγέλλετο, ὅτι ἐν

Ῥηγίω αἱ νῆες εἰσὶ, καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο πᾶσῃ τῇ γνώμῃ. καὶ οὐκέτι ἠπίσουν· καὶ ἔς τε τοὺς Σικελοὺς περὶεπεμπον, ἔνθα μὲν, Φύλακας, πρὸς δὲ τοὺς, πρέσβεις· καὶ ἔς τὰ περὶπλοια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρουρὰς ἐσεκόμιζον· τὰ τε ἐν τῇ πόλει, ὄπλων ἐξείτασαι καὶ ἵππων, ἐσκόπουν εἰ ἐντελεῖ ἔσι· καὶ τᾶλλα, ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ καὶ ὄσονοῦ παρόντι, καθίσαντο.

μς'. Αἱ δ' ἐκ τῆς Ἐγέσης τρεῖς νῆες αἱ πρόπλοι παραγίγνονται τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸ Ῥηγίον, ἀγγέλλεσθαι ὅτι τᾶλλα μὲν οὐκ ἔσι χρήματα ἃ ὑπέσχοντο, τριάκοντα δὲ τάλαντα μόνον φαίνεται. καὶ οἱ στρατηγοὶ εὐθύς ἐν ἀθυμίᾳ ἦσαν, ὅτι αὐτοῖς τοῦτό τε πρῶτον ἀντεκεκρούκει, καὶ οἱ Ῥηγίνοι, οὐκ ἐδελήσαντες ξυστρατεύειν, οὐς πρῶτον ἤρξαντο πείθειν, καὶ εἰκὸς ἦν μάλισα, Λεοντίων τε ξυγγενεῖς ὄντας, καὶ σφίσι μάλισα ἐπιτηδείους. καὶ τῷ μὲν Νικίᾳ προσδεχομένῳ ἦν τὰ περὶ τῶν Ἐγεσαίων, τοῖν δὲ ἑτέροις καὶ ἀλογώτερα. οἱ δὲ Ἐγεσαῖοι τοιόνδε τι ἐξετεχνήσαντο τότε ὅτε οἱ πρῶτοι πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἦλθον αὐτοῖς ἐς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων. ἔς τε τὸ ἐν Ἐρυκίῳ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀγαγόντες αὐτοὺς, ἐπέδειξαν τὰ ἀναθήματα, Φιάλας τε, καὶ οἰνοχόας, καὶ θυμιατήρια, καὶ ἄλλην κατασκευὴν οὐκ ὀλίγην· ἃ ὄντα ἀσχυρᾶ, πολλῷ πλείω τὴν ὄψιν ἀπ' ὀλίγης δυνάμεως χρημάτων παρείχετο. καὶ ἰδία ξενίσσεις ποιούμενοι τῶν τριηριτῶν, τὰ τε ἐξ αὐτῆς Ἐγέσης ἐκπώματα καὶ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ συλλέξαντες, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐγγύς πόλεων καὶ Φοινικικῶν καὶ Ἑλληνίδων αἰτησάμενοι, ἐσέφερον ἐς τὰς ἐξιάσεις ὡς οἰκεῖα ἕκαστοι. καὶ πάντων ὡς ἐπιτοπολὺ τοῖς αὐτοῖς χρωμένων, καὶ πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων, μεγάλην τὴν ἐκπληξιν τοῖς ἐκ τῶν τριηριῶν Ἀθηναίοις παρείχε. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας, διεδρόσαν ὡς χρήματα πολλὰ ἴδοιεν. καὶ οἱ μὲν, αὐτοὶ τε ἀπατηθέντες, καὶ τοὺς ἄλλους τότε πείσαντες, ἐπειδὴ διῆλθεν ὁ λόγος ὅτι οὐκ εἶη ἐν τῇ Ἐγέσῃ τὰ χρήματα, πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐβουλεύοντο.

μς'. Καὶ Νικίου μὲν ἦν γνώμη πλεῖν ἐπὶ Σελινοῦντα πᾶσῃ τῇ στρατιᾷ, ἐφ' ὅπερ μάλισα ἐπέμφθη-

σαν· καὶ ἦν μὲν παρέχουσι χρήματα παντὶ τῷ στρατεύματι Ἐγεσαῖοι, πρὸς ταῦτα βουλευέσθαι· εἰ δὲ μὴ, ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶν, ὅσασπερ ἤτήσαντο, ἀξιούσιν διδόναι αὐτοὺς τροφήν, καὶ παραμείναντας Σελινουντίους ἢ βία ἢ ξυμβάσει διαλλάξαι αὐτοῖς, καὶ οὕτω παραπλεύσαντας τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ ἐπιθείξαντας μὲν τὴν δύναμιν τῆς Ἀθηναίων πόλεως, δηλώσαντας δὲ τὴν ἐς τοὺς φίλους καὶ ξυμμάχους προθυμίαν, ἀποπλεῖν οἴκαδε, ἦν μὴ τι δι' ὀλίγου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδοκῆτου ἢ Λεοντίνους οἳοί τε ὧσιν ὠφελῆσαι, ἢ τῶν ἄλλων τινὰ πόλεων προσαγαγέσθαι, καὶ τῇ πόλει δαπανῶντας τὰ οἰκεῖα μὴ κινδυνεύειν.

μη'. Ἀλκιβιάδης δὲ οὐκ ἔφη χρῆναι, τοσαύτη δύναμει ἐκπλεύσαντας, αἰσχυρῶς καὶ ἀπράκτως ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἐς τε τὰς πόλεις ἐπικηρυκέσθαι, πλὴν Σελινουῦντος καὶ Συρακουσῶν, τὰς ἄλλας, καὶ πειράσθαι καὶ τοὺς Σικελούς, τοὺς μὲν, ἀφιστάναι ἀπὸ τῶν Συρακουσίων, τοὺς δὲ, φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα σίτον καὶ στρατιὰν ἔχωσι. πρῶτον δὲ πείθειν Μεσσηνίους (ἐν πόρῳ γὰρ μάλις καὶ προσβολῇ εἶναι αὐτοὺς τῆς Σικελίας) καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσσεσθαι. προσαγαγομένους δὲ τὰς πόλεις, εἰδότες μεθ' ὧν τις πολεμήσει, οὕτως ἤδη Συρακούσαις καὶ Σελινουῦντι ἐπιχειρεῖν· ἦν μὴ οἱ μὲν Ἐγεσαίοις ξυμβαίνωσιν, οἱ δὲ Λεοντίνους ἐῷσι κατοικίσειν.

μθ'. Λάμαχος δὲ ἀντικρυς ἔφη χρῆναι πλεῖν ἐπὶ Συρακούσας, καὶ πρὸς τῇ πόλει ὡς τάχις τὴν μάχην ποιεῖσθαι, ἕως ἔτι ἀπαράσκευοί τε εἰσὶ, καὶ μάλις ἀκπεπληγμένοι. τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν στρατεύμα δεινότατον εἶναι. ἦν δὲ χρονίσῃ πρὶν ἐς ὄψιν ἐλθεῖν, τῇ γνώμῃ ἀναδαρσοῦντας ἀνθρώπους, καὶ τῇ ὄψει καταφρονεῖν μάλλον. αἰφνίδιοι δὲ ἦν προσπέσωσιν, ἕως ἔτι περιδεεῖς προσδέχονται, μάλις ἂν σφᾶς περιγενέσθαι, καὶ κατὰ πάντα ἂν αὐτοὺς ἐκφοβῆναι, τῇ τε ὄψει (πλεῖσοι γὰρ ἂν νῦν φανῆναι) καὶ τῇ προσδοκίᾳ ὧν πείσονται, μάλις δ' ἂν τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης. εἰκὸς δὲ εἶναι καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς πολλοὺς ἀποληφθῆναι ἕξω, διὰ τὸ ἀπιστεῖν σφᾶς μὴ ἤξειν· καὶ ἐσκομιζομένων αὐτῶν, τὴν στρατιὰν οὐκ ἀπορήσειν χρημάτων, ἦν πρὸς τῇ πόλει

κρατούσα καθέζηται. τούς τε ἄλλους Σικελιώτας οὕτως ἤδη μᾶλλον καὶ ἐκείνοις οὐ ξυμμαχήσειν, καὶ σφίσι προσιέναι, καὶ οὐ διαμελλήσειν περισκοποῦντας ὀπότεροι κρατήσουσι. ναύσαθμον δὲ, ἐπαναχωρήσαντας, καὶ ἐφορμηθέντας, Μέγαρα ἔφη χρῆναι ποιιεῖσθαι, ἃ ἦν ἔρημα, ἀπέχοντα Συρακουσῶν οὔτε πλοῦν πολὺν, οὔτε ὁδόν.

ν'. Λάμαχος μὲν ταῦτα εἰπὼν, ὅμως προσέθετο καὶ αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀλκιβιάδης τῇ αὐτοῦ νηϊ διαπλεύσας ἐς Μεσσήνην, καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμμαχίας πρὸς αὐτούς, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο, πόλει μὲν ἂν οὐ δέξασθαι, ἀγορὰν δ' ἔξω παρέξειν, ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ εὐθύς συμπληρώσαντες ἐξήκοντα ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρατηγοί, καὶ τὰ ἐπιτήδεια λαβόντες, παρέπλεον ἐς Νάξον, τὴν ἄλλην στρατιὰν ἐν Ῥηγίῳ καταλιπόντες, καὶ ἓνα σφῶν αὐτῶν. Ναξίων δὲ δεξαμένων τῇ πόλει, παρέπλεον ἐς Κατάνην. καὶ ὡς αὐτούς οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο, (ἐνήσαν γὰρ αὐτοῖσι ἄνδρες τὰ Συρακουσίων βουλόμενοι,) ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τησίαν ποταμόν. καὶ αὐλισάμενοι, τῇ ὕσεραία ἐπὶ Συρακούσας ἔπλεον, ἐπὶ κέρως ἔχοντες τὰς ἄλλας ναῦς. δέκα δὲ τῶν νεῶν προὔπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα, πλεῦσαί τε καὶ κατασκέψασθαι εἴτι ναυτικόν ἐσι καθειλκυσμένον, καὶ κηρύξαι ἀπὸ τῶν νεῶν προσπλεύσαντας ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἤκουσι, Λεοντίνους ἐς τὴν ἑαυτῶν κατοικιοῦντες, κατὰ ξυμμαχίαν καὶ ξυγγένειαν· τούς οὖν ὄντας ἐν Συρακούσαις Λεοντίνων, ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας Ἀθηναίων ἀδειῶς ἀπιέναι. ἐπεὶ δ' ἐκηρύχθη, καὶ κατεσκέψαντο τὴν τε πόλιν καὶ τοὺς λιμένας, καὶ τὰ πρὸς τὴν χώραν, ἐξ ἧς αὐτοῖς ὀρμωμένοις πολεμητέα ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς Κατάνην.

να'. Καὶ ἐκκλησίας γενομένης, τὴν μὲν στρατιὰν οὐκ ἐδέχοντο οἱ Καταναῖοι, τοὺς δὲ στρατηγοὺς ἐσελθόντας ἐκέλευον ὅ, τι βούλονται εἰπεῖν. καὶ λέγοντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τετραμμένων, οἱ στρατιῶται πυλῖδα τινὰ ἐνωκοδομημένην κακῶς ἔλαδον διελόντες· καὶ ἐσελθόντες ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Καταναίων, οἱ μὲν τὰ τῶν Συρακου-

σίων φρονοῦντες, ὡς εἶδον τὸ στρατεύμα ἔνδον, εὐθύς περι-
θεεῖς γενόμενοι ὑπεξῆλθον, οὐ πολλοὶ τινες· οἱ δὲ ἄλ-
λοι ἐληφίσαντό τε ξυμμαχίαν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τὸ
ἄλλο στρατεύμα ἐκέλευον ἐκ Ῥηγίου κομίζεσθαι. μετὰ δὲ
τοῦτο πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ Ῥήγιον, πάσῃ
ἤδη τῇ στρατιᾷ ἄραντες ἐς τὴν Κατάνην, ἐπειδὴ ἀφίκου-
το, κατεσκευάζοντο τὸ στρατόπεδον.

νβ'. Ἐσηγγέλλετο δὲ αὐτοῖς ἐκ τε Καμαρίνης, ὡς,
εἰ ἔλθοιεν, προσχωροῖεν ἂν, καὶ ὅτι Συρακούσιοι πη-
ροῦσι ναυτικόν. ἀπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ παρέπλευσαν,
πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρακούσας· καὶ ὡς οὐδὲν εὖρον ναυ-
τικὸν πληρούμενον, παρεκομίζοντο αὐθις ἐπὶ Καμαρί-
νης, καὶ σχύντες ἐς τὸν αἰγιαλὸν, ἐπεκηρυκεύοντο. οἱ δ'
οὐκ ἐδέχοντο, λέγοντες σφίσι τὰ ὄρηια εἶναι, μιᾷ νηΐ
καταπλέοντων Ἀθηναίων δέχεσθαι, ἢ μὴ αὐτοὶ πλεί-
ους μεταπέμπωσιν. ἄπρακτοὶ δὲ γενόμενοι, ἀπέπλεον·
καὶ ἀποθάντες κατὰ τι τῆς Συρακουσίας, καὶ ἀρπαγὴν
ποιησάμενοι, καὶ τῶν Συρακουσίων ἰππέων βοήθησαν-
των, καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐσκεδασμένους διαφθειρόν-
των, ἀπεκομίσθησαν ἐς Κατάνην.

νγ'. Καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν ναῦν ἐκ
τῶν Ἀθηνῶν ἤκουσαν ἐπὶ τε Ἀλκιβιάδην, ὡς κελεύ-
σοντας ἀποπλεῖν ἐς ἀπολογίαὶν ὧν ἡ πόλις ἐνεκάλει,
καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν μετ' αὐτοῦ,
μεμνημένων περὶ τῶν μυσηρίων ὡς ἀσεβοῦντων, τῶν
δὲ, καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ
ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν οὐδὲν ἤτσον ζήτησιν ἐποιοῦντο
τῶν περὶ τὰ μυσηρία καὶ τῶν περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δε-
σθέντων· καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτὰς, ἀλλὰ
πάντας ὑπόπτως ἀποδεχόμενοι, διὰ πονηρῶν ἀνδρώπων
πίσιν, πᾶν χρηστὸς τῶν πολιτῶν ξυλλαμβάνοντες
κατέδουν· χρησιμώτερον ἡγούμενοι εἶναι βασανίσαι τὸ
πρᾶγμα καὶ εὐρεῖν, ἢ διὰ μηνυτοῦ πονηρίαν, τινὰ καὶ
χρηστὸν δοκοῦντα εἶναι, αἰτιαθέντα, ἀνέλεγκτον διαφυ-
γεῖν. ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος ἀκοῇ τὴν Πεισιστράτου
καὶ τῶν παιδῶν τυραννίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενο-
μένην, καὶ προσέτι οὐδ' ὑφ' ἑαυτῶν καὶ Ἀρμοδίου κατα-
λυθεῖσαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἐφοβεῖτο αἰεὶ,
καὶ πάντα ὑπόπτως ἐλάμβανε.

νδ'. Τὸ γὰρ Ἀριστογείτονος καὶ Ἀρμοδίου τόλμημα δι' ἔρωτικὴν ξυτυχίαν ἐπεχειρήθη. ἦν ἐγὼ ἐπιπλέον διηγησάμενος, ἀποφανῶ οὔτε τοὺς ἄλλους, οὔτε αὐτοὺς Ἀθηναίους περὶ τῶν σφετέρων τυράννων, οὐδὲ περὶ τοῦ γενομένου ἀκριβῆς οὐδὲν λέγοντας. Πεισιστράτου γὰρ γηραιοῦ τελευτήσαντος ἐν τῇ τυραννίδι, οὐχ Ἰππάρχος (ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἶονται) ἀλλ' Ἰππίας πρεσβύτατος ὧν ἔσχε τὴν ἀρχήν. γενομένου δὲ Ἀρμοδίου ὄρα ἡλικίας λαμπροῦ, Ἀριστογείτων ἀνὴρ τῶν ἀσῶν, μέσος πολίτης, ἐραστὴς αὐν, εἶχεν αὐτόν. πειραθεῖς δὲ ὁ Ἀρμόδιος ὑπὸ Ἰππάρχου τοῦ Πεισιστράτου, καὶ οὐ πεισθεῖς, καταγορεύει τῷ Ἀριστογείτονι. ὁ δὲ, ἐρωτικῶς περιεργήσας, καὶ φοβηθεῖς τὴν Ἰππάρχου δύναμιν, μὴ βία προσαγάγηται αὐτόν, ἐπιβουλεύει εὐθύς, ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως, κατάλυσιν τῇ τυραννίδι. καὶ ἐν τούτῳ ὁ Ἰππάρχος, ὡς αὐθις πειράσας οὐδὲν μᾶλλον ἐπειθε τὸν Ἀρμόδιον, βίαιον μὲν οὐδὲν ἐβούλετο ὄρα, ἐν τόπῳ δὲ τινὶ ἀφανεῖ, ὡς οὐ διὰ τοῦτο δὴ, παρεσκευάζετο προπηλακίων αὐτόν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθῆς ἦν ἐς τοὺς πολλοὺς, ἀλλ' ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο. καὶ ἐπετήδευσαν ἐπιπλεῖσον δὴ τυράννοι αὐτοὶ ἀρετὴν καὶ ζῶνεσιν, καὶ Ἀθηναίους εἰκοστὴν μόνον πρᾶσσόμενοι τῶν γιγνομένων, τὴν τε πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν, καὶ τοὺς πολέμους διέφερον, καὶ ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυσον. τὰ δὲ ἄλλα αὐτῇ ἢ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρηῆτο, πλὴν καθόσον ἀεὶ τινὰ ἐπεμέλοντο σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἤρξαν τὴν ἐνιαύσιον Ἀθηναίους ἀρχὴν, καὶ Πεισιστράτος ὁ Ἰππίου τοῦ τυραννέσαντος υἱός, τοῦ πάππου ἔχων τὸ ὄνομα. ὃς τῶν δώδεκα θεῶν βωμῶν τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ Ἀρχῶν ἀνέθηκε, καὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Πυθίου. καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας ὕψερον ὁ δῆμος Ἀθηναίων μείζον μῆκος τοῦ βωμοῦ, ἠφάνισε τοῦ πίγγραμμα· ταῦ δ' ἐν Πυθίου, ἔτι καὶ νῦν δῆλόν ἐστιν, ἀμυδροῖς γεάμμασι, λέγοντάδε,

Μνήμα τόδ' ἦς ἀρχῆς Πεισιστράτος Ἰππίου υἱός
Θῆκεν Ἀπόλλωνος Πυθίου ἐν τεμένει.

νε'. Ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὧν Ἰππίας ἤρξεν, εἰδῶς

μὲν καὶ ἀκοῇ ἀκριβέστερον ἄλλων, ἰσχυρίζομαι, γνώη δ' ἂν τις καὶ αὐτῷ τούτῳ· παῖδες γὰρ αὐτῷ μόνῳ φαίνονται τῶν γνησίων ἀδελφῶν γενόμενοι· ὡς ὅ, τε βωμὸς σημαίνει, καὶ ἡ σήλη περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας, ἢ ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει σαθεῖσα· ἐν ἣ Θεσσαλοῦ μὲν οὐδ' Ἰππάρχου οὐδεὶς παῖς γέγραπται, Ἰππίου δὲ πέντε, οἱ αὐτῷ ἐκ Μυρρίνης τῆς Καλλίου τοῦ Ὑπεροχίδου θυγατρὸς ἐγένοντο. εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν πρῶτον πατέρα τῶν γῆμαι· καὶ ἐν τῇ πρώτῃ σήλη πρῶτος γέγραπται μετὰ τὸν πατέρα. οὐδὲ τοῦτο ἀπεικόνει, διὰ τὸ πρῶτον τε ἀπ' αὐτοῦ καὶ τυραννεῦσαι. οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι δοκεῖ ποτε Ἰππίας το- παραχρῆμα βραδίως τὴν τυραννίδα, εἰ Ἰππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὦν ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ αὐθήμερον καθίσατο. ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πρότερον ξύνηδες, τοῖς μὲν πολίταις φοβερὸν, ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβές, πολλῶ τῷ περι- ἰόντι τοῦ ἀσφαλοῦς κατεκράτησε. καὶ οὐχ ὡς ἀδελφὸς νεώτερος ὦν ἠπόρησεν, ἐν ᾧ οὐ πρότερον ξυνεχῶς ὠμι- λήκει τῇ ἀρχῇ. Ἰππάρχῳ δὲ ξυνέβη, τοῦ πάδου τῇ δυσυχία ὀνομασθέντα, καὶ τὴν δόξαν τῆς τυραννίδος ἐς τὰ ἔπειτα προσλαβεῖν.

υ5'. Τὸν δ' οὖν Ἀρμόδιον ἀπαρνηθέντα τὴν πείρασιν, ὡσπερ διενεσέτο πρὸς τὴν ἀκροπόλιν. ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ κόρη ἐπαγγείλαντες ἤκειν κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινὶ, ἀπήλασαν, λέγοντες οὐδὲ ἐπαγγεῖλαι τὴν ἀρχὴν, διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι. χαλεπῶς δὲ ἐνεγκόντος τοῦ Ἀρ- μοδίου, πολλῶ δὴ μᾶλλον δι' ἐκεῖνον καὶ Ἀριστογείτων παρωξύνετα· καὶ αὐτοῖς τὰ μὲν ἄλλα πρὸς τοὺς ξυνε- πιδησομένους τῷ ἔργῳ ἐπέπρακτο, περιέμενον δὲ Παν- αθηναίαι τὰ μεγάλα, ἐν ἣ μόνον ἡμέρα οὐχ ὑποπτον ἐγί- γνετο, ἐν ὅπλοις τῶν πολιτῶν τοὺς τὴν πομπὴν πέμ- ψαντας, ἀδρόους γενέσθαι· καὶ ἔδει ἄρξαι μὲν αὐτοὺς, ξυνεπαμύνειν δὲ εὐθύς τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους ἐκείνους. ἦσαν δὲ οὐ πολλοὶ οἱ ξυνομαμοκότες, ἀσφαλείας οὐνε- κα. ἤλιπον γὰρ καὶ τοὺς μὴ προσιδόντας, εἰ καὶ ὀπι- σιοῦν τολμήσειαν, ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἔχοντάς γε ὄπλα, ἐδελέθσειν σφᾶς αὐτοὺς ξυνελευθεραῦν.

υ6'. Καὶ ὡς ἐπῆλθεν ἡ ἑορτή, Ἰππίας μὲν ἔξω ἐν τῷ Κεραμεικῷ καλουμένῳ μετὰ τῶν δορυφόρων διεκί-

σμεϊ ὡς ἕκαστα ἐχερῆν τῆς πομπῆς προΐεσαι· ὁ δὲ Ἄρ-
μοδιος καὶ ὁ Ἀρισογείτων, ἔχοντες ἤδη τὰ ἐγχειρίδια,
ἐς τὸ ἔργον προήεσαν, καὶ ὡς εἰδόν τινα τῶν ξυνομο-
τῶν σφίσι διαλεγόμενον οἰκείως τῷ Ἰππία (ἦν δὲ πᾶσιν
εὐπρόσυδος ὁ Ἰππίας) ἔδεισαν, καὶ ἐνόμισαν μεμηνύ-
σθαι τε, καὶ ὁσονοῦκ ἤδη ξυλληφθήσεσθαι. τὸν λυπή-
σαντα οὖν σφᾶς, καὶ δι' οὐπερ πάντα ἐκινδύνευον, ἐβού-
λοντο πρότερον, εἰ δύναιτο, προτιμωρήσασθαι· καὶ
ὥσπερ εἶχον, ὥρμησαν εἴσω τῶν πυλῶν· καὶ περὶ τυ-
χον τῷ Ἰππάρχῳ παρὰ τὸ Λεωκόριον καλούμενον, εὐ-
θύς ἀπερὶ σκέπτως προσπεσόντες· καὶ ὡς ἂν μάλισα
δι' ὀργῆς, ὁ μὲν ἐρωτικῆς, ὁ δὲ ὑβρισμένος, ἔτυπτον, καὶ
ἀποκτείνουσιν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοὺς δορυφόρους τοιαυ-
τίκα διαφεύγει ὁ Ἀρισογείτων, ξυνογαμόντος τοῦ ὄχλου,
καὶ ὕστερον ληφθεὶς, οὐ ραδίως διετέθη· Ἄρμοδιος δὲ
αὐτοῦ παραχρῆμα ἀπόλλυται.

νγ'. Ἀγγελθέντος δὲ Ἰππία ἐς τὸν Κεραμεικόν, οὐκ
ἐπὶ τὸ γενόμενον, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπέας τοὺς ὀπίστας,
πρότερον ἢ αἰσθῆσθαι αὐτοὺς ἄπωθεν ὄντας, εὐθύς
ἐχώρησε, καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλάσσεσθαι πρὸς τὴν
ξυμφορὰν, ἐκέλευσεν αὐτοὺς, δείξας τὴν χωρίον, ἀπελ-
θεῖν ἐς αὐτὸ ἄνευ τῶν ὀπλων. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν,
οἰόμενοι τι ἐρεῖν αὐτόν· ὁ δὲ, τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ
ὄπλα ὑπολαβεῖν, ἐξελέγετο εὐθύς οὖς ἐπητιᾶτο, καὶ εἴ-
τις εὐρέθη ἐγχειρίδιον ἔχων· μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δό-
ρατος εἰώδησαν τὰς προπομπὰς ποιεῖν.

νδ'. Τοιοῦτω μὲν τρόπῳ δι' ἐρωτικὴν λύπην ἢ τε
ἀρχὴ τῆς ἐπίβουλης, καὶ ἡ ἀλόγιστος τόλμα ἐκ τοῦ παρ-
αχρῆμα περιδεοῦς Ἀρμοδίου καὶ Ἀρισογείτου ἐγένετο.
τοῖς δ' Ἀθηναίοις χαλεπωτέρα μετὰ τοῦτο ἡ τυραννὶς
κατέστη. καὶ ὁ Ἰππίας διὰ φόβου ἤδη μᾶλλον ὢν, τῶν
τε πολιτῶν πολλοὺς ἐκτείνει, καὶ πρὸς τὰ ἔξω ἅμα
διεσκοπεῖτο, εἶποδεν ἀσφάλειάν τινα ὀρώη μεταβολῆς
γενομένης ὑπάρχουσάν οἱ. Ἰππόκλου γοῦν τοῦ Λαμψα-
κηνοῦ τυράννου Αἰαντίδῃ τῷ παιδί θυγατέρα ἑαυτοῦ
μετὰ ταῦτα Ἀρχεδίκην (Ἀθηναῖος ὢν Λαμψακηνοῦ)
ἔδωκεν, αἰσθανόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Δα-
ρείῳ δύνασθαι. καὶ αὐτῆς σῆμα ἐν Λαμψάκῳ ἐστίν,
ἐπίγραμμα ἔχον τόδε·

Ἄνδρὸς ἀριστεύσαντος ἐν Ἑλλάδι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ,
Ἴππίου Ἀρχεδίκην ἥδε κέκευθε κόνις·

Ἡ πατὴρς τε καὶ ἀνδρὸς, ἀδελφῶν τ' οὔσα τυράννων,
Παίδων τ', οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην.

Τυραννέυσας δὲ ἔτη τρία Ἴππίας ἔτι Ἀθηναίων, καὶ παυσθεῖς ἐν τῷ τετάρτῳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀλκμαιωνιδῶν τῶν Φευγόντων, ἐχώρει ὑπόσπονδος ἔς τε Σίγειον, καὶ παρ' Αἰαντίδην ἐς Λάμψακον· ἐκεῖθεν δὲ, ὡς βασιλέα Δαρεῖον. ὄθεν καὶ ὀργαζόμενος ἐς Μαραθῶνα ὕσερον ἔτει εἰκοστῷ, ἤδη γέρον ὢν, μετὰ Μήδων ἐσράτευσεν.

ξ'. Ὡν ἐνθυμούμενος ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων, καὶ μιμνησκόμενος ὅσα ἀκοῇ περὶ αὐτῶν ἠπίσατο, χαλεπὸς ἦν τότε καὶ ὑπόπτῃς ἐς τοὺς περὶ τῶν μουσικῶν τὴν αἰτίαν λαβόντας, καὶ πάντα αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ ξυνωμοσία ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ πεπράχθαι. καὶ ὡς αὐτῶν διὰ τὸ τοιοῦτον ὀργιζομένων, πολλοὶ τε καὶ ἀξιόλογοι ἄνθρωποι ἤδη ἐν τῷ δεσποτικῷ ἦσαν. καὶ οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ ἀγριώτερόν τε καὶ πλείους ἔτι ξυλλαμβάνειν. ἐνταῦθα ἀναπεύδεται εἰς τῶν δεδεμένων, ὅσπερ ἐδόκει αἰτιώτατος εἶναι, ὑπὸ τῶν ξυνησσωμένων τινὸς, εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα μνηῦσαι, εἴτε καὶ οὐ. (ἐπ' ἀμφοτέρω γὰρ εἰκάζεται· τὸ δὲ σαφὲς οὐδεὶς οὔτε τότε, οὔτε ὕσερον ἔχει εἰπεῖν περὶ τῶν δρασάντων τὸ ἔργον.) λέγων δὲ ἔπεισεν αὐτὸν ὡς χρῆ, εἰ μὴ καὶ θεῶρακεν, αὐτὸν τε ἀδείαν ποιησάμενον σώσασθαι, καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας παῦσαι. βεβαιωτέραν γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι ὁμολογήσαντι μετ' ἀδείας, ἢ ἀρνηθέντι διὰ δίκης ἐλθεῖν. καὶ ὁ μὲν, αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ' ἄλλων μνηῦσι τὸ τῶν Ἑρμῶν. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἄσμενος λαβὼν, ὡς ᾤετο, τὸ σαφὲς, καὶ δεινὸν ποιούμενοι πρότερον εἰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ εἴσονται, τὸν μὲν μνηυτὴν εὐθύς καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ ὅσων μὴ κατηγορήκει, ἔλυσαν. τοὺς δὲ καταιτιαθέντας, κρίσεις ποιήσαντες, τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, ὅσοι ξυνηλήφθησαν, τῶν δὲ διαφυγόντων θάνατον καταγνόντες, ἐπανεῖπον ἀργύσιον τῷ ἀποκτείναντι. καὶ

τούτω οἱ μὲν παθόντες ἄδηλον ἦν εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρηντο· ἡ μὲντοι ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι περιφανῶς ὠφέλητο.

ξά'. Περὶ δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν, οἵπερ καὶ πρὶν ἐκπλεῖν αὐτὸν ἐπέδεντο, χαλεπῶς οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάμβανον. καὶ ἐπειδὴ τὸ τῶν Ἑρμιῶν ὄντο σαφές ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυσικὰ, ὧν ἐπαίτιος ἦν, μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ τῆς ξυνομοσίας ἐπὶ τῷ δήμῳ ἀπ' ἐκείνου ἐδόκει πρᾶχθῆναι. καὶ γὰρ τις καὶ στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ πολλὴ ἔτυχε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐδροϋβούντο, μέχρι ἰσθμοῦ παρελθούσα, πρὸς Βοιωτοὺς τι πρᾶσσοντες. ἐδόκει οὖν, ἐκείνου πρᾶξαντος, καὶ οὐ Βοιωτῶν ἕνεκα, ἀπὸ ξυνδήματος ἦκειν, καὶ, εἰ μὴ ἔφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὸ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας, προδοθῆναι ἂν ἢ πάλις. καὶ τινα μίαν νύκτα καὶ κατέδραμον ἐν Θησείῳ τῷ ἐν πόλει ἐν ὄπλοις. οἱ τε ξένοι τοῦ Ἀλκιβιάδου [οἱ] ἐν Ἀργεῖ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπωπτεύθησαν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καὶ τοὺς ἡμέρους τῶν Ἀργείων τοὺς ἐν ταῖς νήσοις κειμένους οἱ Ἀθηναῖοι τότε παρεῖδον τῷ Ἀργείων δήμῳ διὰ ταῦτα διαχρήσασθαι. πανταχόθεν τε περιεσῆκει ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκιβιάδην. ὥσε βουλόμενοι αὐτὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖναι, πέμπουσιν οὕτω τὴν Σαλαμινίαν ναῦν ἐς τὴν Σικελίαν, ἐπὶ τε ἐκείνον, καὶ ὧν περὶ ἄλλων ἐμεμήνυτο. εἶρητο δὲ, προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ ἀκολουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μὴ· θεραπεύοντες τό, τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ παλεμίους μὴ δορυβεῖν, καὶ οὐχ ἦκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργεῖους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι' ἐκείνου νομίζοντες πεισθῆναι σφᾶς ξυστρατεύειν. καὶ ὁ μὲν, ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ναῦν, καὶ οἱ ξυνδιαβεβλημένοι ἀπέπλεον μετὰ τῆς Σαλαμινίας ἐκ τῆς Σικελίας ὡς ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν Θουρίοις, οὐκέτι ξυνείποντο, ἀλλ' ἀπελθόντες ἀπὸ τῆς νεῶς, οὐ φανεροὶ ἦσαν· δείσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι. οἱ δ' ἐκ τῆς Σαλαμινίας, τέως μὲν ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ· ὡς δ' οὐδαμοῦ φανεροὶ ἦσαν, ὥχοντο ἀποπλέοντες. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἥδη φυγὰς ὧν, οὐ πολλῶ ὕσερον ἐπὶ

πλοίου ἐπεραιώθη ἐς Πελοπόννησον ἐκ τῆς Θουρίας. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐρήμη δίκη θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' ἐκείνου.

ξβ'. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ, δύο μέρη ποιήσαντες τοῦ στρατεύματος, καὶ λαχὼν ἑκάτερος, ἔπλεον ξὺν παντὶ ἐπὶ Σελινούντος καὶ Ἐγέσης· βουλόμενοι μὲν εἰδέναι τὰ χρήματα εἰ δώσουσιν οἱ Ἐγεσαῖοι, κατασκέψασθαι δὲ καὶ τῶν Σελινουντίων τὰ πράγματα, καὶ τὰ διάφορα μαθεῖν τὰ πρὸς Ἐγεσαίους. παραπλέοντες δ' ἐν Ἄριζεῶ τὴν Σικελίαν, τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς Ἰμέραν, ἥπερ μόνῃ ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς Σικελίας, Ἑλλὰς πόλις ἐστὶ. καὶ ὡς οὐκ ἐδέχοντο αὐτοὺς, παρεκομίζοντο· καὶ ἐν τῷ παράπλῳ αἰρούουσιν Ὑκκαρα, πόλισμα Σικανικὸν μὲν, Ἐγεσαίοις δὲ πολέμιον· ἦν δὲ παραθαλασσίδιον. καὶ ἀνδραποδίσαντες τὴν πόλιν παρέδωσαν Ἐγεσαίοις. παρεγένοντο γὰρ αὐτῶν ἵππεῖς. αὐτοὶ δὲ πάλιν τῷ μὲν πεζῷ ἐχώρουν διὰ τῶν Σικελῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς Κατάνην· αἱ δὲ νῆες περιέπλευσαν τὰ ἀνδράποδα ἄγουσαι. Νικίας δὲ εὐθύς ἐξ Ὑκκάρων ἐπὶ Ἐγέσης παραπλεύσας, καὶ ἄλλα χρηματίσας, καὶ λαβὼν τάλαντα τριάκοντα, παρῆν ἐς τὸ στρατεύμα. καὶ τὰνδράποδα ἀπέδωσαν, καὶ ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ ἐς τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους περιέπλευσαν, στρατιὰν κελεύοντες πέμπειν. τῇ τε ἡμισείᾳ τῆς ἑαυτῶν ἡλθον ἐπὶ Ὑβλαν τὴν Γελεῶτιν πολεμίαν οὔσαν, καὶ οὐχ εἶλον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ξγ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθύς τὴν ἔφοδον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ Συρακούσας παρεσκευάζοντο· οἱ δὲ Συρακούσιοι, καὶ αὐτοὶ, ὡς ἐπ' ἐκείνους ἰόντες. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸν πρῶτον φόβον καὶ τὴν προσδοκίαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ εὐθύς ἐπέκειντο, κατὰ τε τὴν ἡμέραν ἑκάστην προοῖουσιν ἀνεθάσσουν μᾶλλον, καὶ ἐπειδὴ πλείοντες τὰ τε ἐπέκεινα τῆς Σικελίας πολὺ ἀπὸ σφῶν ἐφαίνετο, καὶ πρὸς τὴν Ὑβλαν ἐλθόντες καὶ πειράσαντες, οὐχ εἶλον βία, ἔτι πλέον κατεφρόνησαν. καὶ ἡξίουσαν τοὺς στρατηγοὺς (οἷον δὴ ἄχλος Φιλεῖ θαρσήσας ποιεῖν) ἄγειν σφᾶς ἐπὶ Κατάνην, ἐπειδὴ γε οὐκ ἐκείνοι

ἐφ' ἑαυτοὺς ἔρχονται. ἵππεῖς τε προσελαύνοντες ἀεὶ κατάσκοποι τῶν Συρακουσίων πρὸς τὸ στρατεύμα τῶν Ἀθηναίων, ἐφύβριζον ἄλλα τε, καὶ εἰ ξυνοικήσουσες σφίσιν αὐτοῖς μᾶλλον ἤκοιεν ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, ἢ Λεοντίους ἐς τὴν οἰκίαν κατοικιοῦντες.

ξδ'. Ἄ γιγνώσκοντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, καὶ βουλόμενοι αὐτοὺς ἄγειν πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως ἵτιπλεῖσεν, αὐτοὶ δὲ ταῖς ναυσὶν ἐν τοσοῦτῳ ὑπὸ νόκτα παραπλεύσαντες στρατόπεδον καταλαμβάνειν ἐν ἐπιτηδείῳ καθ' ἡσυχίαν. εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες, καὶ εἰ ἐκ τῶν νεῶν πρὸς παρεσκευασμένους ἐκβιβάζουσι, ἢ κατὰ γῆν ἰόντες γνωσθεῖησαν. τοὺς γὰρ ἂν ψιλούς τοὺς σφῶν, καὶ τὸν ὄχλον, τῶν Συρακουσίων τοὺς ἵππεάς πολλούς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόντων ἵππέων, βλάπτειν ἂν μεγάλα· οὕτω δὲ, λήψεσθαι χωρίον ὅθεν ὑπὸ τῶν ἵππέων οὐ βλάψονται ἄξια λόγου. εἰδόμενοι δ' αὐτοὺς περὶ τοῦ πρὸς τῷ Ὀλυμπείῳ χωρίου, ὅπερ καὶ κατέλαβον Συρακουσίων φυγάδες, οἱ ξυνείποντο τοιούδε τι οὖν πρὸς ἃ ἐβούλοντο οἱ στρατηγοὶ μηχανῶνται. πέμπουσιν ἀνδρα σφίσι μὲν πρισόν, τοῖς δὲ τῶν Συρακουσίων στρατηγοῖς τῇ δοκῆσει οὐχ ἥσσον ἐπιτηδείων. ἦν δὲ Καταναῖος ὁ ἀνὴρ· καὶ ἀπ' ἀνδρῶν ἐκ τῆς Κατάνης ἦκειν ἔφησεν ὧν ἐκεῖνοι τὰ ὀνόματα ἐγίνωσκον, καὶ ἠπίσαντο ἐν τῇ πόλει ἔτι ὑπολοίπους ὄντας τῶν σφίσιν εὐνων, ἔλεγε δὲ τοὺς Ἀθηναίους αὐλίξεσθαι ἀπὸ τῶν ὄπλων ἐν τῇ πόλει, καὶ εἰ βούλονται ἐκεῖνοὶ πανδημεὶ ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἔω ἐπὶ τὸ στρατεύμα ἐλθεῖν, αὐτοὶ μὲν ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ σφίσι, καὶ τὰς ναῦς ἐμπρῆσειν, ἐκείνους δὲ ῥαδίως τὸ στρατεύμα προσβαλόντας τῷ σαυρώματι αἰρήσειν. εἶναι δὲ ταῦτα τοὺς ξυνοήσαντας πολλοὺς Καταναίων, καὶ ἠτοιμάσθαι ἤδη ἀφ' ὧν αὐτὸς ἦκειν.

ξε'. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Συρακουσίων, μετὰ τοῦ καὶ ἐς τὰ ἄλλα λαρεῖν, καὶ εἶναι ἐν διανοίᾳ καὶ ἀνευ τούτων ἴνα παρεσκευάσθαι ἐπὶ Κατάνην, ἐπίσειυσάν τε τῷ ἀνδρώπῳ πολλῶ ἀπερισκεπτότερον, καὶ εὐδὺς ἡμέραν ξυνοίμενοι ἢ παρέσονται, ἀπέσειλαν αὐτόν. καὶ αὐτοὶ (ἤδη γὰρ καὶ τῶν ξυμμάχων Σελινούντιοι καὶ ἄλλοι τινὲς παρήσαν) προσῆπον πανδημεὶ πᾶσι

ἔξιέναι Συρακουσίοις. ἐπεὶ δὲ ἔτοιμα αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἦν, καὶ αἱ ἡμέραι ἐν αἷς ξυνέθεντο ἦξιεν, ἐγγὺς ἦσαν, πορευόμενοι ἐπὶ Κατάνης, ἠύλισαντο ἐπὶ τῷ Συμαίῳ ποταμῷ, ἐν τῇ Λεοντίνῃ. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὡς ἤσθοντο αὐτοὺς προσιόντας ἀναλαβόντες τό, τε σράτευμα ἅπαν τὸ ἑαυτῶν, καὶ ὅσοι Σικελῶν αὐτοῖς, ἢ ἄλλος τις προσεληλύθει, καὶ ἐπιβιάσαντες ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα, ὑπὸ νύκτα ἔπλεον ἐπὶ τὰς Συρακούσας. καὶ οἷτε Ἀθηναῖοι ἅμα ἔω ἐξέβαινον ἐς τὸν κατὰ τὸ Ὀλυμπίειον, ὡς σρατόπεδον καταληψόμενοι, καὶ οἱ ἰππῆς οἱ Συρακουσίων, πρῶτοι προσελάσαντες ἐς τὴν Κατάνην, καὶ αἰσθόμενοι ὅτι τὸ σράτευμα ἅπαν ἀνήκται, ἀποσρέψαντες ἀγγέλλουσι τοῖς περὶ τοὺς. καὶ ξύμπαντες ἤδη ἀποτρεπόμενοι, ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πόλιν.

ξ5'. Ἐν τούτῳ δ' οἱ Ἀθηναῖοι, μακρᾶς οὔσης τῆς ὁδοῦ αὐτοῖς, κατ' ἠσυχίαν ἐκάθισαν τὸ σράτευμα ἐς χωρίον ἐπιτήδειον, καὶ ἐν ᾧ μάχης τε ἄρξιν ἐμελλον ὁπότε βούλοιντο, καὶ οἱ ἰππῆς τῶν Συρακουσίων ἦκισ' ἀν' αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ ἔργῳ καὶ πρὸ αὐτοῦ λυπήσειν. τῇ μὲν γὰρ, τειχία τε καὶ οἰκίαι εἴργον, καὶ δένδρα, καὶ λίμνη· παρὰ δὲ τὸ, κρημνοί. καὶ τὰ ἐγγὺς δένδρα κόψαντες, καὶ κατενεγκόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν, παρὰ τε τὰς ναῦς σάουμα ἔπηξαν, καὶ ἐπὶ τῷ Δάσκωνι ἔρυμά τε ἢ εὐεφθώτατον ἦν τοῖς πολεμίοις, λίθοις λογάδην καὶ ξύλοις διὰ ταχέων ὠρῶσαν, καὶ τὴν τοῦ Ἀνάπου γέφυραν ἔλυσαν. παρασκευαζομένων δὲ, ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐξιὼν ἐκώλυε, πρῶτοι δὲ οἱ ἰππῆς τῶν Συρακουσίων προσεβοήθησαν, ἔπειτα δὲ ὕστρον καὶ τὸ πεζὸν ἅπαν ξυνελέγη. καὶ προσῆλθον μὲν ἐγγὺς τοῦ σρατεύματος τῶν Ἀθηναίων ταπρῶτον, ἔπειτὰ δὲ, ὡς οὐκ ἀντιπροσῆσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες τὴν Ἐλωσίην ὁδὸν, ἠύλισαντο.

ξ6'. Τῇ δ' ὕσραια οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ὡς ἐς μάχην, καὶ ξυνετάξαντο ὡς· ἀξιὸν μὲν κέρως Ἀργεῖοι εἶχον καὶ Μαντινῆς, Ἀθηναῖοι δὲ τὸ μέσον, τὸ δὲ ἄλλο, οἱ ξύμμαχοι οἱ ἄλλοι. καὶ τὸ μὲν ἡμισυ αὐτοῖς τοῦ σρατεύματος ἐν τῷ πρῶτῳ ἦν τεταγμένον ἐπὶ ὀκτῶ, τὸ δὲ ἡμισυ ἐπὶ ταῖς εὐ-

ναῖς ἐν πλαισίῳ, ἐπὶ ὀκτὼ καὶ τοῦτο τεταγμένον. οἷς εἶρητο, ἧ ἂν τοῦ στρατεύματός τι πονῆ, μάλισα ἐφορώντας παραγίγνεσθαι. καὶ τοὺς σκευοφόρους ἐντὸς τούτων τῶν ἐπιτακτῶν ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Συρακούσιοι ἔταξαν τοὺς μὲν ὀπλίτας, ἐφ' ἑκκαίδεκα, ὄντας πανδημεὶ Συράκουσίους, καὶ ὅσοι ξύμμαχοι παρήσαν. ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς Σελινούντιοι μὲν μάλισα, ἔπειτα δὲ καὶ Γελώων ἰππῆς, τὸ ξύμπαν ἐς διακοσίους· καὶ Καμαριναίων ἰππῆς ὅσον εἴκοσι, καὶ τοξῖται ὡς πενήτηκοντα. τοὺς δὲ ἰππέας ἐπετάξαντο ἐπὶ τῷ δεξιῷ, οὐκ ἔλασσαν ὄντας ἢ διακοσίους καὶ χιλίους· παρὰ δ' αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. μέλλουσι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις προτέροις ἐπιχειρήσειν ὁ Νικίας, κατὰ τε ἔθνη ἐπιπαριῶν ἕκαστα, καὶ ξύμπασι τοιαῦδε παρακελεύετο.

Ξή. “ ΠΟΛΛΗ μὲν παραινέσει, ὦ ἄνδρες, τί δεῖ
 “ χρῆσθαι, οἱ πάρεσμεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα; αὐτῆ
 “ γὰρ ἡ παρασκευὴ ἰκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος
 “ παρὰσχεῖν, ἢ καλῶς λεχθέντες λόγοι, μετὰ ἀσθεν
 “ νοῦς στρατοπέδου. ὅπου γὰρ Ἀργεῖοι, καὶ Μαντινῆς,
 “ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ νησιωτῶν οἱ πρῶτοι ἐσμέν, πῶς
 “ οὐ χερὴ μετὰ τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε ξυμμάχων πάντα
 “ τινὰ μεγάλην τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχειν; ἄλλως τε
 “ καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεὶ τε ἀμυνομένους, καὶ οὐκ
 “ ἀπολέκτους ὥσπερ καὶ ἡμᾶς· καὶ προσέτι Σικελιώ-
 “ τας, οἱ ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομεναῦσι δὲ οὐ, διὰ
 “ τὸ τὴν ἐπιστήμην τῆς τόλμης ἦσσω ἔχειν. παρὰσῆ-
 “ ται δὲ τινι καὶ τόδε, πολὺ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐ-
 “ τῶν εἶναι, καὶ πρὸς γῆ οὐδεμιᾶ φιλία, ἦντινα μὴ
 “ αὐτοὶ μαχόμενοι κτήσεσθε. καὶ τούναντίον ὑπομιμνή-
 “ σκω ὑμᾶς ἢ οἱ πολέμιοι σφίσιν αὐτοῖς (εἴ οἶδ' ὅτι)
 “ παρακελεύονται. οἱ μὲν γὰρ, ὅτι περὶ πατρίδος ἔσαι
 “ ὁ ἀγῶν· ἐγὼ δὲ, ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ ἧς κρατεῖν
 “ δεῖ, ἢ μὴ ῥαδίως ἀποχωρεῖν. οἱ γὰρ ἰππῆς πολλοὶ
 “ ἐπικείμενοι. τῆς τε οὖν ὑμετέρας αὐτῶν ἀξίας
 “ μνησθέντες, ἐπέλθετε τοῖς ἐναντίοις προθύμως, καὶ
 “ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγη-
 “ σάμενοι τῶν πολέμιων.”

Ξθ'. Ὁ μὲν Νικίας, τοιαῦτα παρακελεύσάμενος,

ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον εὐθύς. οἱ δὲ Συρακούσιοι ἀπροσδόκητοι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἦσαν ὡς ἤδη μαχομένοι, καὶ τινες αὐτοῖς ἐγγὺς τῆς πόλεως οὔσης καὶ ἐπεληλύθισαν· οἱ δὲ καὶ διὰ σπουδῆς προσβοηθοῦντες δρόμῳ, ὑσέριζον μὲν, ὡς δὲ ἕκασός πη τοῖς πλείοσι προσμίξειε, καθίσαντο. οὐ γὰρ δὴ προθυμία ἐλλειπεῖς ἦσαν, οὐδὲ τόλμη, οὔτ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὔτ' ἐν ταῖς ἄλλαις· ἀλλὰ τῇ μὲν ἀνδρεία οὐχ ἦσους, ἐς ὅσον ἢ ἐπισήμη ἀντέχοι· τῷ δὲ ἐλλείποντι αὐτῆς, καὶ τὴν βούλησιν ἄκοντες προὔδιδον. ὅμως δὲ οὐκ ἂν οἴομενοι σφίσι τοὺς Ἀθηναίους προτέρους ἐπελθεῖν, καὶ διὰ τάχους ἀναγκαζόμενοι ἀμύνασθαι, ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα, εὐθύς ἀντεπήεσαν. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἑκατέγων οἱ τε λιθοβόλοι καὶ σφενδονῆται καὶ τοξόται προὔμαχοντο· καὶ τροπὰς, οἷας εἰκὸς ψιλούς, ἀλλήλων ἐποίουν. ἔπειτα δὲ μάντις τε σφάγια προὔφερον τὰ νομιζόμενα, καὶ σαλπικταὶ ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὀπλίταις. οἱ δ' ἐχώρουν, Συρακούσιοι μὲν περὶ τε πατρίδος μαχομένοι, καὶ τῆς ἰδίας, ὡς ἕκασος, τὸ μὲν αὐτίκα, σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον, ἐλευθερίας. τῶν δὲ ἐναντίων, Ἀθηναῖοι μὲν, περὶ τε τῆς ἀλλοτρίας οἰκείαν σχεῖν, καὶ τὴν οἰκείαν μὴ βλάψαι ἠσώμενοι· Ἀργεῖοι δὲ, καὶ τῶν ξυμμάχων οἱ αὐτόνομοι, ξυγκτήσασθαι τε ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἦλθον, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν σφίσι πατρίδα, νικήσαντες, πάλιν ἐπιθεῖν. τὸ δ' ὑπήκουον τῶν ξυμμάχων, μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίσου σωτηρίας, ἣν μὴ κρατῶσι, τὸ πρόθυμον εἶχον· ἔπειτα δὲ ἐν παρεόργῳ καὶ εἴτι ἄλλο ξυγκατασρεψαμένοις ῥᾶν αὐτοῖς ὑπακούσεται.

Ὁ. Γενομένης δ' ἐν χερσὶ τῆς μάχης, ἐπιπολὺ ἀντεῖχον ἀλλήλοις· καὶ ξυνέβη βροντὰς τε ἅμα τινὰς γενέσθαι καὶ ἀσραπὰς, καὶ ὕδωρ πολὺ. ὥς τε τοῖς μὲν πρῶτον μαχομένοις, καὶ ἐλάχισα πολέμῳ ὠμίληκόσι, καὶ τοῦτο ξυνεπιλαθέσθαι τοῦ φόβου· τοῖς δ' ἐμπειροτέροις, τὰ μὲν γιγνόμενα, καὶ ὥρα ἔτους περαίνεσθαι δοκεῖν, τοὺς δὲ ἀνδρεςῶτας, πολὺ μείζω ἐκπληξιν μὴ νικωμένους παρῆχειν. ὠσαμένων δὲ πρῶτον τῶν Ἀργείων τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Συρακουσίων, καὶ μετ' αὐτοῦ τῶν Ἀθηναίων τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοῦς, παρερέβη·

γνωτο ἤδη καὶ τὸ ἄλλο ζράτευμα τῶν Συρακουσίων, καὶ ἐς φυγὴν κατέστη. καὶ ἐπιπολὺ μὲν οὐκ ἐδίωξαν οἱ Ἀθηναῖοι (οἱ γὰρ ἰππῆς τῶν Συρακουσίων πολλοὶ ὄντες καὶ ἀήσθητοι εἶργον· καὶ ἐσεαλύντες ἐς τοὺς ὀπλίτας αὐτῶν, εἴτινας προσδιώκοντας ἴδοιεν, ἀνέζελλον). ἐπακολουθήσαντες δὲ ἄθροοι ὅσον ἀσφαλῶς εἶχε, πάλιν ἐπανεχώρουν, καὶ τροπαῖον ἴσασαν. οἱ δὲ Συρακούσιοι, ἀθροισθέντες ἐς τὴν Ἐλωρινὴν ὁδόν, καὶ ὡς ἐκ τῶν παρόντων ξυνταξάμενοι, ἐς τε τὸ Ὀλυμπιεῖον ὄμιον σφῶν αὐτῶν παρεπέμψαν φυλακὴν, δείσαντες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρημάτων ἃ ἦν αὐτόθι κινήσωσι· καὶ οἱ λοιποὶ ἐπανεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν.

οα'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς μὲν τὸ ἰερόν οὐκ ἤλθον, ξυγκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, καὶ ἐπὶ πυρᾶν ἐπιδέντες, ἠύλισαντο αὐτοῦ. τῇ δ' ὕσεραία τοῖς μὲν Συρακουσίοις ἀπέδωσαν ὑποσπόνδους τοὺς νεκρούς· (ἀπέδωκαν δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων περὶ ἐξήκοντα καὶ διακοσίους) τῶν δὲ σφετέρων τὰ ὄσα ξυνέλεξαν. ἀπέδωκαν δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὡς πεντήκοντα. καὶ τὰ τῶν πολεμίων σκύλα ἔχοντες, ἀπέπλευσαν ἐς Κατάνην. χειμῶν τε γὰρ ἦν, καὶ τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι, οὐπω ἐδόκει δυνατόν εἶναι, πρὶν ἂν ἰπέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων ἀγείρωσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἰπποκρατῶνται· καὶ χρήματα δὲ ἅμα αὐτόθεν τε ξυλλέξωνται, καὶ παρ' Ἀθηναίων ἔλθῃ· τῶν τε πόλεων τινὰς προσαγάγωνται, ἃς ἤλπιζον μετὰ τὴν μάχην μᾶλλον σφῶν ὑπακούσεσθαι· τὰ τε ἄλλα καὶ σῆτον καὶ ὅσων δέοι παρασκευάσωνται, ὡς εἰς τὸ ἔαρ ἐπιχειρήσουντες ταῖς Συρακούσαις.

οβ'. Καὶ οἱ μὲν, ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Νάξον καὶ Κατάνην διαχειμάσαντες· Συρακούσιοι δὲ, τοὺς σφετέρους αὐτῶν νεκρούς θάψαντες, ἐκκλησίαν ἐποίουν. καὶ παρελθὼν αὐτοῖς Ἐρμιοκράτης ὁ Ἐρμιωνος, ἀνὴρ καὶ ἐς τὰ ἄλλα ξύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενος, καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἐμπειρία τε ἰκανὸς γενόμενος, καὶ ἀνδρεία ἐπιφανής, ἐθάρσυνέ τε, καὶ οὐκ εἶα τῷ γεγεννημένῳ ἐνδιδόναι. τὴν μὲν γὰρ γνώμην αὐτῶν οὐκ ἠσσήσθαι, τὴν δὲ ἀταξίαν βλάψαι. οὐ μὲν-

ται τοσοῦτόν γε λειφθῆναι ὅσον εἰκὸς εἶναι, ἄλλως τε τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρία ἰδιώτας ὡς εἰπεῖν χειροτέχνους ἀνταγωνισαμένους. μέγα δὲ βλάβαι καὶ τὸ πολήδος τῶν στρατηγῶν, καὶ τὴν πολυαρχίαν (ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς), τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν. ἦν δὲ ὀλίγοι τε στρατηγοὶ γένωνται ἔμπειροι, καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ παρασκευάσωσι τὸ ὀπλιτικόν, οἷς τε ὄπλα μὴ ἐσὶν ἐκπορίζοντες, ὅπως ὡς πλεῖστοι ἔσονται, καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ προσαναγκάζοντες, ἔφη κατὰ τὸ εἰκὸς κρατήσῃ σφᾶς τῶν ἐναντίων, ἀνδρείας μὲν σφίσι ὑπαρχούσης, εὐταξίας δὲ ἐς τὰ ἔργα προσγενομένης. ἐπιδιώσειν γὰρ ἀμφοτέρω αὐτὰ, τὴν μὲν, μετὰ κινδύνων μελετωμένην, τὴν δ' εὐτυχίαν, αὐτὴν ἑαυτῆς, μετὰ τοῦ πισητοῦ τῆς ἐπιστήμης, θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι. τοὺς τε στρατηγούς, καὶ ὀλίγους καὶ αὐτοκράτορας χρῆναι ἐλέσθαι, καὶ ὁμοῖαι αὐτοῖς τὸ ὄρκιον, ἢ μὴν ἑάσειν ἀρχεῖν ὅτη ἂν ἐπίσωνται. οὕτω γὰρ, ἂ, τε κρύπτεσθαι δεῖ, μᾶλλον ἂν γέγεσθαι, καὶ τᾶλλα κατὰ κόσμον καὶ ἀπροφασίως παρασκευασθῆναι.

ογ'. Καὶ οἱ Συρακούσιοι, αὐτοῦ ἀκούσαντες, ἐψηφίσαντό τε πάντα ὡς ἐκέλευε, καὶ στρατηγὸν αὐτόν τε εἶλοντο τὸν Ἑρμοκράτην, καὶ Ἡρακλείδην τὸν Λυσιμάχου, καὶ Σικανὸν τὸν Ἐξηκέσου, τούτους τρεῖς. καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλαν, ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται, καὶ τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον βεβαίωτον περὶθωσι ποιεῖσθαι ἐκ τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ σφῶν τοὺς Λακεδαιμονίους· ἵνα ἢ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀπαγάγωσιν αὐτούς, ἢ πρὸς τὸ ἐν Σικελίᾳ σράτευμα ἦσσαν ὠφέλειαν ἄλλῃ ἐπιπέμπωσι.

οδ'. Τὸ δ' ἐν τῇ Κατάνῃ σράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἐπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ Μεσσήνην, ὡς προσοδοθησομένην. καὶ ἂ μὲν ἐπράσσετο, οὐκ ἐγένετο. Ἀλκιβιάδης γὰρ, ὅτε ἀπῆι ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξειτο, μὴνύει τοῖς τῶν Συρακουσίων φίλοις τοῖς ἐν Μεσσήνῃ, ξυνειδῶς τὸ μέλλον. οἱ δὲ τοὺς τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον, καὶ τότε σασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες, ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους οἱ ταύ-

τα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ τρισκαίδεκα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἐχειμάζοντο, καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον, καὶ πρὸς ὀχῶρει σὺδὲν, ἀπελθόντες εἰς Νάξον καὶ Θερᾶκας, σαύρωμα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι, αὐτοῦ διεχειμάζον. καὶ τριήρη ἀπέσειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας ἐπὶ τε χεῖματα καὶ ἰππέας, ὅπως ἅμα τῷ ἤρι παραγέωνται.

οε'. Ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐν τῷ χειμῶνι πρὸς τε τῇ πόλει, τὸν Τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι, τεῖχος παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολάς ὄρων, ὅπως μὴ δι' ἐλάσσονος εὐαποτείχιζοι ὧσιν, ἣν ἄρα σφάλωνται· καὶ τὰ Μέγαρα φρούριον, καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιεῖω ἄλλο. καὶ τὴν θάλασσαν προεσαύρωσαν πανταχῇ ἢ ἀποθάσεις ἦσαν. καὶ τοὺς Ἀθηναίους εἰδότες ἐν τῇ Νάξῳ χειμάζοντας, ἐσράτευσαν πανδημίᾳ ἐπὶ τὴν Κατάνην. καὶ τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον, καὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων σκηναὶς καὶ τὸ στρατόπεδον ἐμπροσθέντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ πυνθανόμενοι τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὴν Καμαρίναν, κατὰ τὴν ἐπὶ Λάχητος γενομένην ξυμμαχίαν, πρὸςθεύεσθαι, εἶπας προσαγάγοιντο αὐτούς, ἀντεπρὸςθεύοντο καὶ αὐτοί. ἦσαν γὰρ ὑπρῆτοι αὐτοῖς οἱ Καμαριναῖοι μὴ προθύμως σφίσι μῆτ' ἐπὶ τὴν πρώτην μάχην πέμψαι ἃ ἔπεμψαν· ἔς τε τὸ λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλωνται ἀμύνειν, ὄρωντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ εὖ πρᾶξαντας, προσχωρῶσι δ' αὐτοῖς, κατὰ τὴν προτέραν φιλίαν πεισθέντες. ἀφικομένων οὖν ἐκ μὲν Συρακουσῶν, Ἐρμοκράτους, καὶ ἄλλων εἰς τὴν Καμαρίναν, ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηναίων, Εὐφῆμου μεθ' ἑτέρων, ὁ Ἐρμοκράτης, ξυλλόγου γενομένου τῶν Καμαριναίων, βουλόμενος προσδιαβαλεῖν τοὺς Ἀθηναίους, ἔλεγε τοιαύδε.

ος'. “ ΟΥ τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων, “ ὧ Καμαριναῖοι, μὴ αὐτὴν καταπλαγῆτε δεισαντες, “ ἐπρὸςθευσάμεθα· ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς μέλλοντας ἀπ' “ αὐτῶν λόγους, πρὶν τι καὶ ἡμῶν ἀκοῦσαι, μὴ ὑμᾶς “ πείσωσιν. ἤκουσι γὰρ εἰς τὴν Σικελίαν, προφάσει “ μὲν, ἣ πυνθάνεσθε, διανοίᾳ δὲ, ἣν πάντες ὑπονοοῦ- “ μεν. καὶ μοι δοκοῦσιν οὐ Λεοντίνους βούλεσθαι κα- “ τοικίσαι, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον ἐξοικίσαι. οὐ γὰρ ὀη

“ εὐλογον τὰς μὲν ἐκεῖ πόλεις ἀναστάτους ποιεῖν, τὰς δὲ
 “ ἐνθάδε κατοικίξειν· καὶ Λεοντίνων μὲν Χαλκιδέων
 “ ὄντων, κατὰ τὸ ξυγγενὲς κήδεσθαι, Χαλκιδέας δὲ
 “ τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ (ὧν οἶδε ἄποικοί εἰσι) δουλωσαμένους
 “ ἔχειν. τῇ δὲ αὐτῇ ἰδέᾳ ἐκεῖνά τε ἔσχον, καὶ τὰ ἐνθάδε
 “ νῦν πειρῶνται. ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι ἐκόντων τῶν
 “ τε Ἰώνων, καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμαχοι, ὡς
 “ ἐπὶ τοῦ Μῆδου τιμαυρία, τοὺς μὲν, λειποσρατίαν,
 “ τοὺς δὲ, ἐπ’ ἀλλήλους σρατεύειν, τοῖς δ’ ὡς ἐκάσους
 “ τινὰ εἶχον αἰτίαν εὐπρεπῆ ἐπενεγκόντες, κατεσρέ-
 “ ψαντο. καὶ οὐ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἄρα οὔτε οὔτοι
 “ τῶν Ἑλλήνων, οὐδ’ οἱ Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν, τῷ
 “ Μῆδῳ ἀντέστησαν, περὶ δὲ οἱ μὲν σφίσιν ἀλλὰ μὴ
 “ ἐκείνῳ καταδουλώσεως, οἱ δ’, ἐπὶ δεσπότην μεταβολῆ,
 “ οὐκ ἀξυνετωτέρου, κακοξυνετωτέρου δέ.

οἷ. “ Ἄλλ’ οὐ γὰρ δὴ τὴν τῶν Ἀθηναίων εὐκατη-
 “ γόρητον οὔσαν πόλιν νῦν ἤκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδό-
 “ σιν ὅσα ἀδικεῖ· πολὺ δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτια-
 “ σόμενοι. ὅτι ἔχοντες παραδείγματα τῶν τε ἐκεῖσ’
 “ Ἑλλήνων, ὡς ἐδουλώθησαν, οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν
 “ αὐτοῖς, καὶ νῦν ἐφ’ ἡμᾶς ταῦτα παρόντα σοφίσματα,
 “ Λεοντίνων τε ξυγγενῶν κατοικίσεις, καὶ Ἐγεσείων
 “ ξυμμάχων ἐπικουρίας, οὐ ξυσραφέντες βουλόμεθα
 “ προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι οὐκ Ἴωνες τάδε εἰσὶν,
 “ οὐδ’ Ἑλλησπόντιοι, καὶ νησιῶται, οἱ δεσπότην ἢ
 “ Μῆδον, ἢ ἓνα γέ τινα αἰεὶ μεταβάλλοντες, δουλοῦν-
 “ ται· ἀλλὰ Δωριεῖς, ἐλεύθεροι ἀπ’ αὐτονόμου τῆς
 “ Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες. ἢ μένομεν
 “ ἕως ἂν ἕκασοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν, εἰδότες ὅτι
 “ ταύτῃ μόνον ἀλωτοὶ ἐσμεν, καὶ ὀρῶντες αὐτοὺς ἐπὶ
 “ τοῦτο τὸ εἶδος τρεπομένους, ὥς τε τοὺς μὲν λόγοις ἡμῶν
 “ διῖσθαι, τοὺς δὲ ξυμμάχων ἐλπίδι ἐκπολεμοῦν πρὸς
 “ ἀλλήλους, τοῖς δὲ ὡς ἐκάσους τὶ προσηγὲς λέγοντες,
 “ δύνανται κακοργεῖν. καὶ οἴομεθα, τοῦ ἄπωθεν ξυ-
 “ νοίκου προαπολλυμένου, οὐκ ἐς αὐτὸν τινα ἤξειν τὸ
 “ δεινόν, πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλλον τὸν πάσχοντα, καθ’
 “ ἑαυτὸν δυσυχεῖν.

οῆ. “ Καὶ εἴτω ἄρα παρέστηκε, τὸν μὲν Συρακούσιον,
 “ ἑαυτὸν δ’ οὐ πολέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ, καὶ δεινόν

“ ἡγεῖται ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, ἐνδυμηθεῖτω οὐ
 “ περὶ τῆς ἐμῆς μάλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα
 “ ἐν τῇ ἐμῇ μαχούμενος· τοσοῦτω δὲ καὶ ἀσφαλέςερρον,
 “ ὅσῳ οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον
 “ ἐμὲ, καὶ οὐκ ἔρημος, ἀγωνιεῖται. τὸν τε Ἀθηναῖον
 “ μὴ τὴν τοῦ Συρακουσίου ἔχθραν κολάσασθαι, τῇ δ’
 “ ἐμῇ προφάσει τὴν ἐκείνου φιλίαν οὐχ ἥσσον βεβαιώ-
 “ σασθαι βούλεσθαι. εἴτε τις φθονεῖ μὲν, ἢ καὶ φο-
 “ βεῖται (ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω) διὰ δὲ
 “ αὐτὰ τὰς Συρακούσας κακωθῆναι μὲν, ἵνα σωφρο-
 “ νισθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ ἔνεκα τῆς
 “ αὐτοῦ ἀσφαλείας, οὐκ ἀνθρωπείας δυνάμεως βούλησιν
 “ ἐλπίζει. οὐ γὰρ οἶόν τε ἅμα τῆς τε ἐπιθυμίας καὶ
 “ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν γενέσθαι. καὶ εἰ
 “ γνώμη, ἀμάρτοι, τοῖς αὐτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεῖς, τάχ’
 “ ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτὲ βουλευθεῖη αὐ-
 “ ρις φθονῆσαι. ἀδύνατον δὲ προεμένειν, καὶ μὴ τοὺς
 “ αὐτοὺς κινδύνους οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ περὶ
 “ τῶν ἔργων ἐδελήσαντι προσλαθεῖν. λόγῳ μὲν γὰρ,
 “ τὴν ἡμετέραν δύναμιν σώζει ἂν τις, ἔργῳ δὲ, τὴν
 “ αὐτοῦ σωτηρίαν. καὶ μάλιστα εἰκὸς ἦν ὑμᾶς, ᾧ Κα-
 “ μαριναῖοι, ὁμόρους ὄντας, καὶ τὰ δεύτερα κινδυνεύσον-
 “ τας, προσορᾶσθαι αὐτὰ, καὶ μὴ μαλακῶς ὥσπερ νῦν,
 “ ξυμμαχεῖν, αὐτοὺς δὲ, πρὸς ἡμᾶς μάλλον ἰόντας, ἅπερ
 “ ἂν εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον ἀφίκοντο οἱ Ἀθη-
 “ ναῖοι, θεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε, ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου
 “ καὶ νῦν παρακελευομένους, ὅπως μηδὲν ἐνδώσωμεν,
 “ φαίνεσθαι. ἀλλ’ οὐδ’ ὑμεῖς νῦν γέ πω, οὐδ’ οἱ ἄλ-
 “ λοι, ἐπὶ ταῦτα ἄρμησθε.

οἱ. “ Δειλία δὲ ἴσως τὸ δίκαιον πρὸς τε ἡμᾶς καὶ
 “ πρὸς τοὺς ἐπίοντας θεραπεύσετε, λέγοντες ξυμμαχίαν
 “ εἶναι ὑμῖν πρὸς Ἀθηναίους· ἦν γε οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις
 “ ἐποιήσασθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν ἦν τις ἐφ’ ὑμᾶς ἴη· καὶ
 “ τοῖς γε Ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅταν ὑπ’ ἄλλων, καὶ μὴ
 “ αὐτοῖ, ὥσπερ νῦν, τοὺς πέλαις ἀδικῶσιν. ἐπεὶ οὐδ’ οἱ
 “ Ῥηγῖνοι ὄντες Χαλκιδεῖς, Χαλκιδέας ὄντας Λεοντίνες
 “ ἐδέλουσι ξυγκατοικίζειν. καὶ δεινὸν εἰ ἐκεῖνοι μὲν τὸ
 “ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαίωματος ὑποπτεύοντες, ἀλόγως
 “ σωφρονοῦσιν, ὑμεῖς δ’ [ἐν] εὐλόγῳ προφάσει, τοὺς μὲν

“ φύσει πολεμίους βούλεσθε ὠφελεῖν, τοὺς δὲ ἔτι μάλ-
 “ λον φύσει ξυγγενεῖς μετὰ τῶν ἐχθρίων διαφθεῖραι.
 “ ἀλλ’ οὐ δίκαιον ἀμύνειν δὲ, καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὴν
 “ παρασκευὴν αὐτῶν· οὐ γὰρ ἦν ἡμεῖς ξυσῶμεν πάντες,
 “ δεινὴ ἔσιν, ἀλλ’ ἦν (ὅπερ οὗτοι σπεύδουσι) τάναντία
 “ διασῶμεν. ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς μόνους ἐλθόντες καὶ
 “ μάχῃ περιγενόμενοι ἔπραξαν ἃ ἠθούλοντο, ἀπῆλθον
 “ δὲ διὰ τάχους.

π'. “ Ὡς οὐκ ἀδρόους γε ὄντας εἰκὸς ἀδυμεῖν, ἰέναι
 “ δὲ ἐς τὴν ξυμμαχίαν προθυμότερον. ἄλλως τε καὶ
 “ ἀπὸ Πελοποννήσου παρσομένης ὠφελείας, οἱ τῶνδε
 “ κρείστους εἰσὶ τὸ παράπαν τὰ πολέμια. καὶ μὴ
 “ ἐκείνην τὴν προθυμίαν δοκεῖν, τῷ ἡμῖν μὲν ἴσην εἶναι,
 “ ὑμῖν δὲ ἀσφαλῆ, τὸ μηδετέροις δὴ, ὡς καὶ ἀμφοτέρων
 “ ὄντας ξυμμάχους, βοηθεῖν. οὐ γὰρ ἔργῳ ἴσον ὥσπερ
 “ τῷ δικαίωματι ἔσιν. εἰ γὰρ δι’ ὑμᾶς μὴ ξυμμα-
 “ χήσαντας ὅ, τε παλῶν σφαλῆσεται, καὶ ὁ κρατῶν
 “ περιέσαι, τί ἄλλο ἢ τῇ αὐτῇ ἀπουσίᾳ, τοῖς μὲν οὐκ
 “ ἡμύνατε σωθῆναι, τοὺς δὲ οὐκ ἐκωλύσατε κακοὺς
 “ γενέσθαι; καίτοι κάλλιον, τοῖς ἀδικουμένοις καὶ ἅμα
 “ ξυγγενεῖσι προσδεμένους, τὴν τε κοινὴν ὠφέλειαν τῇ
 “ Σικελίᾳ φυλάξαι, καὶ τοὺς Ἀθηναίους φίλους δὴ
 “ ὄντας μὴ ἐᾶσαι ἀμαρτεῖν. ξυνελόντες τε λέγομεν οἱ
 “ Συρακούσιοι, ἐκδιδάσκειν μὲν οὐδὲν ἔργον εἶναι σαφῶς,
 “ οὔτε ὑμᾶς, οὔτε τοὺς ἄλλους, περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν
 “ χεῖρον γινώσκετε· δεόμεθα δὲ, καὶ μαρτυρόμεθα
 “ ἅμα, εἰ μὴ πείσομεν, ὅτι ἐπιβουλεύομεθα μὲν ὑπὸ
 “ Ἰώνων ἀεὶ πολεμίῳν, προσδιόμεθα δὲ ὑπὸ ὑμῶν, Δω-
 “ ρεῖς Δωριέων. καὶ εἰ κατασρέψονται ἡμᾶς Ἀθηναῖοι,
 “ ταῖς μὲν ὑμετέροις γνώμαις κρατήσουσι, τῷ δ’ αὐτῶν
 “ ὀνόματι τιμηθῆσονται· καὶ τῆς νίκης οὐκ ἄλλον τινὰ
 “ ἄλλον ἢ τὸν τὴν νίκην παρασχόντα λήψονται. καὶ
 “ εἰ αὖ ἡμεῖς περιεσόμεθα, τῆς αἰτίας τῶν κινδύνων οἱ
 “ αὐτοὶ τὴν τιμωρίαν ὑφέξετε. σκοπεῖτε οὖν, καὶ αἰρεῖ-
 “ σθε ἥδη ἢ τὴν αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν, ἢ καὶ
 “ περιγενόμενοι μεθ’ ἡμῶν, τούσδε τε μὴ αἰσχυρῶς δε-
 “ σπότης λαβεῖν, καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐχθραὺ μὴ ἂν
 “ βραχεῖαν γενομένην διαφυγεῖν.”

πα'. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἑρμοκράτης εἶπεν. ὁ δ' Εὐφημος ὁ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτῆς, μετ' αὐτὸν, τοιάδε.

πβ'. “ ΑΦΙΚΟΜΕΘΑ μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὔσης
 “ ξυμμαχίας ἀνανεώσει· τοῦ δὲ Συρακουσίου κατα-
 “ ψαμένου, ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς εἰπεῖν, ὡς εἰκό-
 “ τως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύριον αὐτὸς εἶ-
 “ πεν, ὅτι οἱ Ἴωνες ἀεὶ ποτε πολέμιοι τοῖς Δωριεῦσιν
 “ εἰσίν. ἔχει δὲ καὶ οὕτως. ἡμεῖς γάρ, Ἴωνες ὄντες,
 “ Πελοποννησίοις Δωριεῦσι, καὶ πλείοσιν οὔσι καὶ
 “ παροικοῦσιν, ἐσκεψάμεθα ὄτω τρόπῳ ἦκισα αὐτῶν
 “ ὑπακουσόμεθα· καὶ μετὰ τὰ Μηδικὰ ναῦς κτησά-
 “ μενοι, τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας
 “ ἀπηλλάγημεν, οὐδὲν προσῆκον μᾶλλον τι ἐκείνους
 “ ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν καθόσον
 “ ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον. αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ τῷ
 “ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες κατασάντες οἰκοῦ-
 “ μεν, νομίσαντες ἦκισ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως
 “ εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ἢ ἀμυνόμεθα. καὶ, ἐς τὸ
 “ ἀκριβὲς εἰπεῖν, οὐδὲ ἀδίκως κατασρεψάμενοι τοὺς τε
 “ Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς φασὶν ὄντας ἡμᾶς
 “ Συρακούσιοι δεδουλώσθαι. ἦλθον γὰρ ἐπὶ τὴν μητρό-
 “ πολιν ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ Μήδου, καὶ οὐκ ἐτόλμησαν
 “ ἀποσάντες τὰ οἰκεῖα φθεῖραι, ὥσπερ ἡμεῖς ἐκλιπόν-
 “ τες τὴν πόλιν. δουλείαν δὲ αὐτοὶ τε ἐβούλοντο, καὶ
 “ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγεῖν.

πγ'. “ Ἄνθ' ὧν ἀξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν, ὅτι τε
 “ ναυτικὸν πλεῖσόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφάσισον
 “ παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διότι καὶ τῷ
 “ Μήδῳ ἐτοίμως τοῦτο δεῶντες οὔτοι ἡμᾶς ἔβλαπτον·
 “ ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίοις ἰσχύος δευρομένοι.
 “ καὶ οὐκ ἄλλω ἐπόμεθα, ὡς ἢ τὸν Βάρβαρον μόνοι
 “ καθελόντες, εἰκότως ἄρχομεν, ἢ ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῇ
 “ τῶνδε μᾶλλον ἢ τῶν ξυμπάντων τε καὶ τῇ ἡμετέρᾳ
 “ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὴν
 “ προσήκουσαν σωτηρίαν ἐκπορίζεσθαι. καὶ νῦν τῆς
 “ ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ ἐνθάδε παρόντες,
 “ ὁρῶμεν καὶ ὑμῖν ταῦτα ξυμφέροντα. ἀποφαίνομεν
 “ δὲ, ἐξ ὧν οἷδε τε διαβάλλουσι, καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ

“ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε· εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑπο-
 “ πτεύοντάς τι, λόγου μὲν ἠδονῇ τοπαρσαυτικά τερπο-
 “ μένους, τῇ δ' ἐγχειρήσει ὕσερρον τὰ ξυμφέροντα πράσ-
 “ σοντας. τὴν τε γὰρ ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκαμεν διὰ δέος
 “ ἔχειν, καὶ τὰ ἐνθάδε, διὰ τὸ αὐτὸ, ἦκειν μετὰ τῶν
 “ φίλων ἀσφαλῶς κατασησόμενοι, καὶ οὐ δθλωσόμενοι,
 “ μὴ παθεῖν δὲ μᾶλλον τοῦτο κωλύσοντες.

πδ'. “ Ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς ὡς οὐδὲν προσῆκον ὑμῶν
 “ κηδόμεθα, γνοὺς ὅτι σωζομένων ὑμῶν, καὶ διὰ τὸ μη
 “ ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν Συρακουσίοις, ἦσσαν
 “ ἂν τούτων πεμφάντων τινὰ δύναμιν Πελοποννησίοις,
 “ ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προσήκετε ἤδη
 “ ἡμῖν τὰ μέγιστα· διόπερ καὶ τοὺς Λεοντίνους εὐλογον
 “ κατοικίξειν, μὴ ὑπηκόους, ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐ-
 “ τῶν τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, ἀλλ' ὡς δυνατωτάτους· ἵνα ἐκ
 “ τῆς σφετέρας ὄμοροι ὄντες, τοῖσδε ὑπὲρ ἡμῶν λυπη-
 “ ροὶ ᾧσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ, καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς
 “ τοὺς πολεμίους, καὶ ὁ Χαλκιδεὺς, ὃν ἀλόγως ἡμᾶς
 “ φησὶ δουλωσαμένους, τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφο-
 “ ρος ἡμῖν, ἀπαράσκευος ὢν, καὶ χρήματα μόνον φέρων·
 “ τὰ δὲ ἐνθάδε, καὶ Λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι, ὅτι-
 “ μάλιστα αὐτονομούμενοι.

πέ'. “ Ἀνδρὶ δὲ τυράννω, ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ,
 “ οὐδὲν ἄλογον ὅ, τι ξυμφέρον, οὐδ' οἰκεῖον, ὅ, τι μὴ
 “ πσιόν. πρὸς ἕκασα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ και-
 “ ροῦ γίνεσθαι. καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε, οὐκ
 “ ἦν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἦν οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν
 “ τῶν φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ᾧσιν. ἀπισεῖν δὲ οὐ χρή.
 “ καὶ γὰρ τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους, ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι
 “ ἐξηγοῦμεθα, Χίους μὲν καὶ Μηθυμναίους, νεῶν παρο-
 “ χῆ αὐτονόμους, τοὺς δὲ πολλοὺς, χρημάτων βιαιότε-
 “ ρον φορᾶ· ἄλλους δὲ καὶ πᾶν ἐλευθέρας ξυμμα-
 “ χοῦντας, καίπερ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλήπτους,
 “ διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Πελοπόννη-
 “ σον. ὥσε καὶ τὰνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελοῦν, καὶ
 “ ὁ λέγομεν ἐς Συρακουσίους δέος, καθίσασθαι. ἀρχῆς
 “ γὰρ ἐφίενται ὑμῶν, καὶ βούλονται μὲν ἐπὶ τῷ ἡμετέ-
 “ ρῳ ξυσησαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ, βία, ἢ κατ' ἐρημίαν,
 “ ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικε-

“ λίας. ἀνάγκη δὲ, ἣν ξυσῆτε πρὸς αὐτούς. οὔτε γὰρ
 “ ἡμῖν ἔτι ἔσαι ἰσχὺς τοσαύτη ἐς ἓν ξυσᾶσα εὐμετα-
 “ χείριςος, οὔθ' οἷδ' ἀσθενεῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων
 “ πρὸς ὑμᾶς εἶεν.

“ πρ'. “ Καὶ ὅτω ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγ-
 “ χει. τὸ γὰρ πρότερον ἡμᾶς ἐπηγάγεσθε, οὐκ ἄλλον
 “ τινὰ προσείοντες φόβον, ἢ, εἰ περαιοφόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ
 “ Συρακουσίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν.
 “ καὶ νῦν οὐ δίκαιον, ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε λόγῳ πεί-
 “ θειν, τῷ αὐτῷ ἀπισεῖν· οὐδ' ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς
 “ τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν, ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ
 “ μᾶλλον τοῖσδε ἀπισεῖν. ἡμεῖς μένγε οὔτε ἐμμεῖναι
 “ δυνατοὶ μὴ μεθ' ὑμῶν· εἴτε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατ-
 “ εργασαίμεθα, ἀδύνατοι κατασχεῖν, διὰ μῆκος τε
 “ πλοῦ, καὶ ἀπορία φυλακῆς πόλεων μεγάλων, καὶ τῆ
 “ παρασκευῆ ἠπειρωτίδων. οἷδε δὲ οὐ στρατοπέδῳ,
 “ πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικοῦν-
 “ τες ὑμῖν, αἰεὶ τε ἐπιβουλεύουσιν, καὶ ὅταν καιρὸν
 “ λάθωσιν ἐκάσῃ, οὐκ ἀνιᾶσιν. ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα
 “ ἤδη, καὶ τὰ ἐς Λεοντίους· καὶ νῦν τολμῶσιν ἐπὶ
 “ τοὺς ταῦτα κωλύοντας, καὶ ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν
 “ μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ' αὐτούς εἶναι, παρακαλεῖν ὑμᾶς
 “ ὡς ἀναισθητοὺς. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεσέραν γε σωτη-
 “ ρίαν ἡμεῖς ἀντιπαρακαλοῦμεν, ὁρόμενοι τὴν ὑπάρχου-
 “ σαν ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις μὴ προδιδόναι νομίσει
 “ τε τοῖσδε μὲν, καὶ ἀνευ ξυρμάχων, αἰεὶ ἐφ' ὑμᾶς
 “ ἐτοίμην διὰ τὸ πλεῖθος εἶναι ὄδον, ὑμῖν δ' οὐ πολλά-
 “ κισ παρασχῆσειν μετὰ τοσῆσδε ἐπικουρίας ἀμύνα-
 “ σθαι. ἣν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἀπρακτῶν ἐάσετε ἀπελ-
 “ θεῖν, ἢ καὶ σφαιεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλο-
 “ σημόριον αὐτῆς ἰδεῖν, ὅτε οὐδὲν ἔτι πρᾶν εἰ παραγε-
 “ νόμενον ὑμῖν.

“ πρ'. “ Ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς
 “ τῶνδε διαβολαῖς ἀναπειδέσθε, μήτε οἱ ἄλλοι· εἰρή-
 “ καμεν ὃ ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν περὶ ὧν ὑποπτευό-
 “ μεθα, καὶ ἔτι ἐν κεφαλαίοις ὑπομνήσαντες, ἀξιόσο-
 “ μεν πείθειν. Φαμέν γὰρ ἄρχειν μὲν τῶν ἐκεί, ἵνα
 “ μὴ ὑπακούωμεν ἄλλου, ἐλευθεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε,
 “ ὅπως μὴ ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα. πολλὰ δ' ἀναγ-

“ κάζεσθαι πράσσειν, διότι καὶ πολλὰ φυλασσόμεθα.
 “ ξύμμαχοι δὲ καὶ νῦν καὶ πρότερον τοῖς ἐνθάδε ὑμῶν
 “ ἀδικουμένοις οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δὲ, ἤκειν.
 “ καὶ ὑμεῖς μὴδ' ὡς δικασαὶ γενόμενοι τῶν ἡμῖν ποιου-
 “ μένων, μὴδ' ὡς σωφρονισαὶ (ὃ χαλεπὸν ἤδη) ἀποτρέ-
 “ πειν πειράσθε. καθόσον δέ τι ὑμῖν τῆς ἡμετέρας
 “ πολυπραγμοσύνης καὶ τρόπου τὸ αὐτὸ ξυμφέρει,
 “ τούτῳ ἀπολαβόντες χρήσασθε” καὶ νομίσατε μὴ
 “ πάντας ἐν ἴσῳ βλάπτειν αὐτὰ, πολὺ δὲ πλείους τῶν
 “ Ἑλλήνων καὶ ὠφελεῖν. ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ,
 “ καὶ ὃ μὴ ὑπάρχομεν, ὃ, τε οἰόμενος ἀδικήσεσθαι,
 “ καὶ ὃ ἐπιβουλεύων, διὰ τὸ ἐτοίμην ὑπεῖναι ἐλπίδα,
 “ τῷ μὲν, ἀντιτυχεῖν ἐπικουρίας ἀφ' ἡμῶν, τῷ δὲ, εἰ
 “ ἤξομεν, μὴ ἀδεεῖς εἶναι κινδυνεύειν ἀμφοτέροι ἀναγ-
 “ κάζονται, ὁ μὲν, ἄκων σωφρονεῖν, ὁ δ', ἀπραγμόνως
 “ σῶζεσθαι. ταύτην οὖν τὴν κοινὴν τῷ τε δεομένῳ
 “ καὶ ὑμῖν νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν μὴ ἀπώσησθε,
 “ ἀλλ' ἐξισώσαντες τοῖς ἄλλοις μεθ' ἡμῶν τοῖς Συρα-
 “ κουσίοις, ἀντὶ τοῦ ἀεὶ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς, καὶ ἀν-
 “ τεπιβουλεῦσαί ποτε ἐκ τοῦ ὁμοίου μεταλάβετε.”

πῆ. Τοιαῦτα μὲν ὁ Εὐφῆμος εἶπεν. οἱ δὲ Καμα-
 ριναῖοι ἐπεπόνθεσαν τοιόνδε· τοῖς μὲν Ἀθηναίοις εὐνοί
 ἦσαν, πλὴν καθόσον εἰ τὴν Σικελίαν ὄντο αὐτοὺς δου-
 λώσεσθαι, τοῖς δὲ Συρακουσίοις ἀεὶ κατὰ τὸ ὄμορον
 διάφοροι. δεδιότες δ' οὐχ ἦσσαν τοὺς Συρακουσίους ἐγγὺς
 ὄντας, μὴ καὶ ἄνευ σφῶν περιγέωνται, τότε πρῶτον
 αὐτοῖς τοὺς ὀλίγους ἱππέας ἐπεμψαν· καὶ τὸ λοιπὸν
 ἐδόκει αὐτοῖς ὑπουργεῖν μὲν τοῖς Συρακουσίοις μᾶλλον
 ἔργῳ, ὡς ἂν δύνωνται μετρίωτατα· ἐν δὲ τῷ παρόντι,
 ἵνα μὴδὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἔλασσον δοκῶσιν εἶναι, ἐπειδὴ
 καὶ ἐπικρατέστεροι τῇ μάχῃ ἐγένοντο, λόγῳ ἀποκρίνα-
 σθαι ἴσα ἀμφοτέροις. καὶ οὕτω βουλευσάμενοι ἀπεκρί-
 ναντο, ἐπειδὴ τυγχάνει ἀμφοτέροις οὔσι ξυμμάχοις
 σφῶν πρὸς ἀλλήλους πόλεμος ᾧν, εὐορκον δοκεῖν εἶναι
 σφίσιν ἐν τῷ παρόντι μηδετέροις ἀμύνειν. καὶ οἱ
 πρέσβεις ἐκατέρων ἀπήλθον. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι
 τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐξηγεύοντο ἐς τὸν πόλεμον· οἱ δ'
 Ἀθηναῖοι, ἐν τῇ Νάξῳ ἐσρατοπεδευμένοι, τὰ πρὸς τοὺς
 Σικελοὺς ἔπρασσον, ὅπως αὐτοῖς ὡς πλείοι προσ-
 χωρήσωνται. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον τῶν

Σικελῶν ὑπήκοοι ὄντες τῶν Συρακουσίων, οἱ πολλοὶ ἀφεισθήκεσαν· τῶν δὲ τὴν μεσόγαιαν ἐχόντων αὐτόνομοι οὔσαι, καὶ πρότερον αἰεὶ οἰκήσεις εὐδύς, πλὴν ὀλίγοι, μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν· καὶ σῆτόν τε κατεκόμιζον τῷ στρατεύματι, καὶ εἰσὶν οἱ καὶ χρήματα. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ προσχωροῦντας οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύοντες, τοὺς μὲν προσηνάγκαζον, τοὺς δὲ, καὶ ὑπὸ τῶν Συρακουσίων φρουρούς τε πεμπόντων καὶ βοηθούντων ἀπεκάλυον· τὸν τε χειμῶνα μεθορμισάμενοι ἐκ τῆς Νάξου εἰς τὴν Κατάνην, καὶ τὸ στρατόπεδον ὃ κατεκαύθη ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, αὐθις ἀνορθώσαντες, διεχειμάζον. καὶ ἔπεμψαν μὲν εἰς Καρχηδῶνα τριήρη περὶ Φιλίας, εἰ δύναιτό τι ὠφελεῖσθαι. ἔπεμψαν δὲ καὶ εἰς Τυρσηνίαν, ἔστιν ὧν πόλεων ἐπαγγελιομένων καὶ αὐτῶν ξυμπολεμῆιν. περιήγγελον δὲ καὶ τοῖς Σικελοῖς, καὶ εἰς τὴν Ἔγγραν πέμψαντες ἐκέλευον ἵππους σφίσιν ὡσπλείστους πέμπειν. καὶ τᾶλλα εἰς τὸν περικτειχισμὸν, πλινθία καὶ σίδηρον, ἡτοίμαζον, καὶ ὅσα ἔδει, ὡς ἅμα τῷ ἤρι ἐξόμενοι τοῦ πολέμου. οἱ δ' εἰς τὴν Κορίνθον καὶ τὴν Λακεδαιμόνα τῶν Συρακουσίων ἀποσαλέντες πρέσβεις, τοὺς τε Ἰταλιώτας ἅμα παραπλέοντες ἐπειρῶντο πείθειν μὴ περιορᾶν τὰ γινόμενα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ ἐκείνοις ὁμοίως ἐπιβουλευόμενα· καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ Κορίνθῳ ἐγένοντο, λόγους ἐποιοῦντο, ἀξιοῦντες σφίσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς βοηθεῖν. καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐδύς ψηφισάμενοι αὐτοὶ πρῶτοι ὡσεὶ πάσῃ προθυμίᾳ ἀμύνειν, καὶ εἰς τὴν Λακεδαιμόνα ξυναπέστειλλον αὐτοῖς πρέσβεις, ὅπως καὶ ἐκείνους ξυναναπέιθοιεν τὸν τε αὐτὸ πόλεμον σαφέστερον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ εἰς τὴν Σικελίαν ὠφέλειαν τινὰ πέμπειν. καὶ οἱ τε ἐκ τῆς Κορίνθου πρέσβεις παρήσαν εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, καὶ Ἀλκιβιάδης, μετὰ τῶν ξυμφυγάδων περαιωθεὶς τότε εὐδύς ἐπὶ πλοίου φορτηγικοῦ ἐκ τῆς Θουρίας εἰς Κυλλήνην τῆς Ἠλείας πρῶτον, ἔπειτα ὕστερον εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων μεταπεμψάντων, ὑπόσπονδος ἐλθῶν. ἐφοβεῖτο γὰρ αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ τῶν Μαυτινικῶν πρᾶξιν. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς τε Κορινθίους καὶ τοὺς Συρακουσίους τὰ αὐτὰ καὶ τὸν

Ἀλκιβιάδην δεομένους πείθειν τὸς Λακεδαιμονίους. καὶ διανοουμένων τῶν τε Ἐφόρων καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων πρῶσθεις πέμπειν ἐς Συρακούσας, κωλύσοντας μὴ ξυμβαίνειν Ἀθηναίοις, βοηθεῖν δὲ οὐ προθύμων ὄντων, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης παρῶξυνέ τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ἐξώρησε, λέγων τοιαύδε.

ωθ'. " **ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ** περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς
 " πρῶτον ἐς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ
 " τῷ ὑπόπτῳ μου ἀκροάσῃσθε. τῶν δ' ἡμῶν προγόνων
 " τὴν προξενίαν ὑμῶν κατὰ τι ἔγκλημα ἀπειπόντων,
 " αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων, ἐθεράπευον ὑμᾶς,
 " ἄλλα τε, καὶ περὶ τὴν ἐκ Πύλου ξυμφορᾶν. καὶ
 " διατελοῦντός μου προθύμου, ὑμεῖς πρὸς Ἀθηναίους
 " καταλασσύμενοι, τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐχθροῖς δύναμιν
 " δι' ἐκείνων πράξαντες, ἐμοὶ δὲ ἀτιμίαν περιέδετε.
 " καὶ διὰ ταῦτα δικαίως ὑπ' ἐμοῦ, πρὸς τε τὰ
 " Μαντινέων καὶ Ἀργείων τραπομένου, καὶ ὅσα ἄλλα
 " ἤναντιούμην ὑμῖν, ἐδλάπτεσθε· καὶ νῦν εἴ τις καὶ
 " τότε ἐν τῷ πάσχειν οὐκ εἰκότως ὠργίζετό μοι,
 " μετὰ τοῦ ἀληθοῦς σκοπῶν ἀναπειθέσθω. ἢ εἴ τις,
 " διότι καὶ τῷ δήμῳ προσεκείμεν μᾶλλον, χεῖρω
 " με ἐνόμισε, μὴδ' οὕτως ἠγήσεται οὐδῶς ἄχθεσθαι.
 " τοῖς γὰρ τυράννοις ἀεὶ ποτε διάφοροί ἐσμεν. πᾶν
 " δὲ τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυνασεύοντι, δῆμος ὠνόμασαι·
 " καὶ ἀπ' ἐκείνου ξυμπαρέμεινεν ἡ πρῶσασία ἡμῖν τοῦ
 " πλῆθους. ἅμα δὲ καὶ τῆς πόλεως δημοκρατουμένης,
 " τὰ πολλὰ ἀνάγκη ἦν τοῖς παροῦσιν ἔπεσθαι. τῆς
 " δὲ ὑπαρχούσης ἀκολασίας ἐπειρώμεθα μετριώτεροι
 " ἐς τὰ πολιτικά εἶναι. ἄλλοι δ' ἦσαν καὶ ἐπὶ τῶν πά-
 " λαι καὶ νῦν, οἱ ἐπὶ τὰ πονηρότερα ἐξῆγον τὸν ὄχλον·
 " οἵπερ καὶ ἐμὲ ἐξήλασαν. ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος
 " πρῶσθημεν, δικαιοῦντες, ἐν ᾧ σχήματι μεγίστη ἡ
 " πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθεριωτάτη οὖσα, καὶ ὅπερ
 " ἐδέξατό τις, τοῦτο ξυνδιασώζειν. ἐπεὶ δημοκρατίαν
 " γε καὶ ἐγιγνώσκωμεν οἱ φρονοῦντές τι, καὶ αὐτὸς
 " οὐδενὸς ἂν χεῖρον, ὅσον καὶ λοιδορήσασθαι. ἀλλὰ περὶ
 " ὁμολογουμένης ἀγνοίας οὐδὲν ἂν καινὸν λέγοιτο· καὶ
 " τὸ μεθιστάναι αὐτὴν, οὐκ ἐδόκει ἡμῖν ἀσφαλὲς εἶναι,
 " ὑμῶν πολεμίων προσκαθημένων.

5'. "Καὶ τὰ μὲν ἐς τὰς ἐμὰς διαβολὰς, τοιαῦτα
 "ξυνέβη. περὶ δὲ ὧν ὑμῖν τε βουλευτέον, καὶ ἐμοί,
 "εἴτι πλέον οἶδα, εἰσηγητέον, μάθετε ἤδη. ἐπλεύσαμεν
 "ἐς Σικελίαν, πρῶτον μὲν, εἰ δυναίμεθα, Σικελιώτας
 "κατασρεφόμενοι, μετὰ δ' ἐκείνους αὖθις καὶ Ἰταλιώ-
 "τας· ἔπειτα καὶ τῆς Καρχηδονίων ἀρχῆς καὶ αὐτῶν
 "ἀποπειράσονται. εἰ δὲ προχωρήσειε ταῦτα, ἢ πάντα
 "ἢ καὶ τὰ πλείω, ἤδη τῇ Πελοποννήσῳ ἐμέλλομεν
 "ἐπιχειρήσειν, κομίσαντες ξύμπασαν μὲν τὴν ἐκεῖθεν
 "προσγενομένην δύναμιν τῶν Ἑλλήνων, πολλοὺς δὲ
 "βαρβάρους μισθωσάμενοι, καὶ Ἰθρας, καὶ ἄλλους
 "τῶν ἐκεῖ ὁμολογουμένως νῦν βαρβάρων μαχιμωτάτους·
 "τριήρεις τε πρὸς ταῖς ἡμετέραις πολλὰς ναυπηγησά-
 "μενοι (ἐχούσης τῆς Ἰταλίας ξύλα ἄφθονα) οἷς τὴν
 "Πελοπόννησον πέραξ πολιορκοῦντες, καὶ τῷ πεζῷ
 "ἄμα ἐκ γῆς ἀφορμαῖς, τῶν πόλειων τὰς μὲν βία
 "λαβόντες, τὰς δ' ἐντειχισάμενοι, ῥαδίως ἠλπίζομεν
 "καταπολεμήσειν, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ ξύμπαν-
 "τος Ἑλληνικοῦ ἄρξαι. χρήματα δὲ καὶ σίτον, ὥσε
 "εὐπορώτερον γίνεσθαι τινὰ αὐτῶν, αὐτὰ τὰ προσ-
 "γεγόμενα ἐκεῖθεν χωρία ἔμελλε διαρκῆ ἄνευ τῆς ἐν-
 "δέυδε προσόδου παρέξειν.

5α'. "Τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου
 "παρὰ τοῦ τὰ ἀκριβέστατα εἰδότος, ὡς διενόηθην,
 "ἀκηκόατε· καὶ ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοί, ἢν ὄντων-
 "ται, ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. ὡς δὲ εἰ μὴ βοηθή-
 "σετε οὐ περιέσαι τὰ κεῖ, μάθετε ἤδη. Σικελιοῦται
 "γὰρ ἀπειρότεροι μὲν εἰσιν, ὅμως δ' ἂν ξυστραφέντες
 "ἀδρόοι, καὶ νῦν ἔτι περιγένοιτο. Συρακούσιοι δὲ
 "μόνοι, μάχη τε ἤδη πανδημεὶ ἤσσημένοι, καὶ ναυσὶν
 "ἄμα κατειργόμενοι, ἀδύνατοι ἔσονται τῇ νῦν Ἀθη-
 "ναίων ἐκεῖ παρασκευῇ ἀντισχεῖν. καὶ εἰ αὕτη ἡ
 "πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία,
 "καὶ εὐδὺς καὶ Ἰταλία. καὶ ὅν ἄρτι κίνδυνον ἐκεῖθεν
 "προεῖπον, οὐκ ἂν διὰ μακροῦ ὑμῖν ἐπιπέσοι. ὥσε μὴ
 "περὶ τῆς Σικελίας τίς οἰέσθω μόνον βουλεύειν, ἀλλὰ
 "καὶ περὶ τῆς Πελοποννήσου, εἰ μὴ ποιήσετε τάδε ἐν
 "τάχει. στρατιάν τε ἐπὶ νεῶν πέμψετε τοιαύτην ἐκεῖσε,
 "οἵτινες αὐτερέται κομισθέντες, καὶ ὀπλιτεύουσιν

“ εὐθύς· καὶ (ὃ τῆς στρατίας ἔτι χρησιμώτερον εἶναι
 “ νομίζω) ἀνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα, ὡς ἂν τοὺς τε
 “ παρόντας ξυντάξῃ, καὶ τοὺς μὴ ἐθέλοντας προσα-
 “ ναγκάσῃ. οὕτω γὰρ οἵτε ὑπάρχοντες ὑμῖν φίλοι
 “ θαρσήσουσι μᾶλλον, καὶ οἱ ἐνδοιάζοντες, ἀδελφέερον
 “ προσίασι. καὶ τὰ ἐνθάδε χρῆ ἅμα φανερώτερον
 “ ἐκπολεμεῖν, ἵνα Συρακούσιοί τε, νομίζοντες ὑμᾶς
 “ ἐπιμελεῖσθαι, μᾶλλον ἀντέχωσι, καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς
 “ ἑαυτῶν ἥσσον ἄλλην ἐπικουρίαν πέμπωσι. τειχίζειν
 “ δὲ χρῆ Δεκέλειαν τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ Ἀθηναῖοι
 “ μάλιστα ἀεὶ φοβοῦνται, καὶ μόνου αὐτοῦ νομίζουσι
 “ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οὐ διαπεπειραῖσθαι. βεβαιότατα
 “ δ’ ἂν τις οὕτω τοὺς πολεμίους βλάπτῃ, εἰ ἂ μάλιστα
 “ δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα σαφῶς πυνθανό-
 “ μενος ἐπιφέροι. εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς ἀκριβέστατα ἐκάσους
 “ τὰ σφέτερα αὐτῶν δευνὰ ἐπισαμένους φοβεῖσθαι.
 “ ἂ δ’ ἐν τῇ ἐπιτειχίσει αὐτοὶ ὠφελούμενοι τοὺς ἐναν-
 “ τίους κωλύσετε, πολλὰ παρεῖς, τὰ μέγιστα κεφα-
 “ λαιώσω. οἷς τε γὰρ ἡ χώρα κατεσκευάσαι, τὰ πολ-
 “ λὰ πρὸς ὑμᾶς, τὰ μὲν ληφθέντα, τὰ δ’ αὐτόματα
 “ ἤξει. καὶ τὰς τοῦ Λαυρείου τῶν ἀργυρείων μετάλ-
 “ λων προσόδους, καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν
 “ ὠφελοῦνται, εὐθύς ἀποσσερήσονται. μάλιστα δὲ τῆς
 “ ἀπὸ τῶν ξυμμάχων προσόδου ἥσσον διαφορομένης,
 “ οἱ τὰ παρ’ ὑμῶν νομίσαντες ἤδη κατὰ κράτος πολε-
 “ μεῖσθαι, ὀλιγορήσουσι.

5β’. “ Γίνεσθαι δέ τι αὐτῶν καὶ ἐν τάχει καὶ
 “ προθυμότερον, ἐν ὑμῖν ἐσιν, ᾧ Λακεδαιμόνιοι. ἐπεὶ
 “ ὡς γε δυνατὰ, καὶ οὐχ ἀμαρτήσεσθαι οἶμαι γνώμης,
 “ πάνυ θαρσῶ· καὶ χείρων οὐδενὶ ἀξιῶ δοκεῖν ὑμῶν
 “ εἶναι, εἰ τῇ ἑμαυτοῦ μετὰ τῶν πολεμιωτάτων, φιλό-
 “ πολισ ποτὲ δοκῶν εἶναι, νῦν ἐγκρατῶς ἐπέρχομαι
 “ οὐδὲ ὑποπτεύεσθαι μου εἰς τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν
 “ τὸν λόγον. φυγὰς τε γάρ εἰμι τῆς τῶν ἐξέλασάντων
 “ πονηρίας, καὶ οὐ τῆς ὑμετέρας, ἣν πεῖθησθέ μοι,
 “ ὠφελείας. καὶ πολεμιώτεροι οὐχ οἱ τοὺς πολεμίους
 “ που βλάψαντες ὑμεῖς, ἢ οἱ τοὺς φίλους ἀναγκάσαν-
 “ τες πολεμίους γενέσθαι. τό, τε φιλόπολι, οὐκ ἐν ᾧ

“ ἀδικοῦμαι ἔχω, ἀλλ’ ἐν ᾧ ἀσφαλῶς ἐπολιτεύθην.
 “ οὐδ’ ἐπὶ πατρίδα οὔσαν ἔτι ἠγοῦμαι ἰέναι, πολὺ δὲ
 “ μᾶλλον τὴν οὐκ οὔσαν ἀνακτᾶσθαι. καὶ Φιλόπολις
 “ οὗτος ὀρθῶς, οὐχ ὅς ἂν τὴν ἑαυτοῦ ἀδίκως ἀπολέσας
 “ μὴ ἐπίη, ἀλλ’ ὅς ἂν ἐκ παντὸς τρόπου, διὰ τὸ ἐπιδυ-
 “ μεῖν, πειραθῆ ἑαυτὴν ἀναλαβεῖν. οὕτως ἔμοιγε ἀξιῶ
 “ ὑμᾶς καὶ ἐς κίνδυνον καὶ ἐς ταλαιπωρίαν πᾶσαν
 “ ἀδεῶς χρῆσθαι, ᾧ Λακεδαιμόνιοι γνόντας τοῦτον δὴ
 “ τὸν ὑφ’ ἀπάντων προβαλλόμενον λόγον, ὡς εἰ πολέμιός
 “ γε ὢν σφόδρα ἔβλαπτον, καὶ ἂν φίλος ὢν ἱκανῶς
 “ ὠφελοῖην· ὅσα τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ’ ὑμέτερα
 “ εἴκαζον. καὶ αὐτοὺς νῦν νομίσαντας περὶ μεγίστων δὴ
 “ τῶν διαφερόντων βουλευέσθαι, μὴ ἀποκνεῖν τὴν ἐς
 “ τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατείαν· ἵνα
 “ τὰ τε ἐκεῖ βραχεῖ μορίῳ συμπαραγενόμενοι μεγάλα
 “ σώσητε, καὶ Ἀθηναίων τὴν τε οὔσαν καὶ τὴν μέλλ-
 “ λουσαν δύναμιν καθέλητε, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτοὶ τε
 “ ἀσφαλῶς οἰκῆτε, καὶ τῆς ἀπάσης Ἑλλάδος ἐκούσης,
 “ καὶ οὐ βία, κατ’ εὐνοίαν δὲ ἠγήσησθε.”

57. Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Λακε-
 δαιμόνιοι, διανοοῦμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρότερον στρατεύειν
 ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, μέλλοντες δὲ ἔτι καὶ περιορῶμενοι,
 πολλῶ μᾶλλον ἐπερρώσθησαν, διδάξαντος ταῦτα ἔκα-
 ζα αὐτοῦ, καὶ νομίσαντες παρὰ τοῦ σαφέςατα εἰδότες
 ἀκηκοέναι. ὥστε τῇ ἐπιτειχίσει τῆς Δεκελείας προσεῖ-
 χον ἤδη τὸν νοῦν, καὶ τοπαραυτικά καὶ τοῖς ἐν τῇ Σι-
 κελίᾳ πέμπειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ Γύλιππον τὸν
 Κλεανδρίδου προσάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακουσίοις,
 ἐκέλευον μετ’ ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων βουλευόμενον
 ποιεῖν ὅπη ἐκ τῶν παρόντων μάλισα καὶ τάχιστα τὶς
 ὠφέλεια ἦξει τοῖς ἐκεῖ. ὁ δὲ δύο μὲν ναῦς τοὺς Κοριν-
 θίους ἤδη ἐκέλευεν οἱ πέμπειν ἐς Ἀσίην, τὰς δὲ λοιπὰς
 παρασκευάζεσθαι, ὅσας διανοοῦνται πέμπειν, καὶ ὅταν
 καιρὸς ᾗ, ετοίμας εἶναι πλεῖν. ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι
 ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος. ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ
 τῆς Σικελίας τριήρης τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ
 στρατηγοὶ ἐπὶ τε χρήματα καὶ ἰππέας. καὶ οἱ Ἀθηναῖ-
 οί, ἀκούσαντες, ἐψηφίσαντο τὴν τε τροφὴν πέμπειν τῇ

σρατιᾶ, καὶ τοὺς ἰππέας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα· καὶ ἑβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῶδες, ὃν Θουκυδίδης ξυλέγραψεν.

5δ'. Ἄμα δὲ τῷ ἦρι εὐθύς ἀρχομένῳ, τοῦ ἐπιγινομένου θέρους, οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι, ἄραντες ἐκ τῆς Κατάνης, παρέπλευσαν ἐπὶ Μεγάρων τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ, οὓς ἐπὶ Γέλωνος τοῦ τυράννου (ὡσπερ καὶ πρότερόν μοι εἴρηται) ἀναστήσαντες Συρακούσιοι, αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν. ἀποβάντες δὲ ἐδήλωσαν τοὺς τε ἀγροὺς, καὶ ἐλθόντες ἐπὶ ἔρουμά τι τῶν Συρακυσίων, καὶ οὐχ ἐλόντες, αὖθις καὶ περὶ καὶ ναυσὶ παρακομισθέντες ἐπὶ τὸν Τηρέαν ποταμὸν, τό, τε πεδίον ἀναβάντες ἐδήλουν, καὶ τὸν σῖτον ἐνεπίμπρασαν· καὶ τῶν Συρακυσίων περιτυχόντες τισὶν οὐ πολλοῖς, καὶ ἀποκτείναντες τε τινὰς, καὶ τροπαῖον σήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὰς ναῦς· καὶ ἀποπλεύσαντες εἰς Κατάνην, ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι, πᾶση τῇ σρατιᾶ ἐχώρου ἐπὶ Κεντόριπα Σικελῶν πόλιν, καὶ προσαγαγόμενοι ὁμολογία, ἀπήεσαν, πειμπράντες ἅμα τὸν σῖτον τῶν τε Ἰησοσίων καὶ τῶν Ὑβλαίων· καὶ ἀφικόμενοι εἰς Κατάνην, καταλαμβάνουσι τοὺς τε ἰππέας ἡκοντας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πεντήκοντα καὶ διακοσίους, ἄνευ τῶν ἵππων, μετὰ σκευῆς, ὡς αὐτόθεν ἵππων πορισθησομένων· καὶ ἵπποτοξότας τριάκοντα, καὶ τάλαντα ἀργυρεῖα τριακόσια.

5ε'. Τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος, καὶ ἐπ' Ἄργος στρατεύσαντες Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλθον, σεισμοῦ δὲ γενομένου ἀπεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι μετὰ ταῦτα ἐσβαλόντες εἰς τὴν Θυρεάτιν ὄμορον οὖσαν, λείαν τῶν Λακεδαιμονίων πολλὴν ἔλαβον, ἣ ἐπράθη τάλαντων οὐκ ἔλαττον πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ὁ Θεσπιδέων δήμος ἐν τῷ αὐτῷ θέρει, ὃ πολὺ ὕσερον ἐπιθέμενος τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν, οὐ κατέσχευ· ἀλλὰ βοήθησαν τῶν Ἀθηναίων, οἱ μὲν ξυνηλθῆθησαν, οἱ δ' ἐξέπεσον Ἀθήναζε.

5ς'. Καὶ οἱ Συρακούσιοι τῇ αὐτῇ θέρει ὡς ἐπύθοντο τοὺς τε ἰππέας ἡκοντας τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ μέλλοντας ἤδη ἐπὶ σφᾶς ἰέναι, νομίσαντες, εἰ μὴ τῶν Ἐπιπολῶν κρατήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι, χωρίου ἀποκρήμνου τε καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐθύς κειμένου, οὐκ ἂν

ραδίως σφᾶς, οὐδ' εἰ κρατοῖντο μάχη, ἀποτειχισθῆναι, διενουῶντο τὰς προσβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν, ὅπως μὴ κατὰ ταύτας λάθωσι σφᾶς ἀναβάντες οἱ πολέμιοι. οὐ γὰρ ἀν' ἄλλη γε αὐτοὺς δυναθῆναι. ἐξήρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χωρίον, καὶ μέγχι τῆς πόλεως ἐπικλινές τε ἐσὶ, καὶ ἐπιφανές πᾶν εἶσω· καὶ ὠνόμασαι ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι, Ἐπιπολαί. καὶ οἱ μὲν ἐξελθόντες πανόδημει ἐς τὸν λειμῶνα, παρὰ τὸν Ἄναπον ποταμὸν, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ (ἐτύγχανον γὰρ αὐτοῖς καὶ οἱ περὶ τὸν Ἐρμοκράτην στρατηγοὶ ἄρτι παρειληφότες τὴν ἀρχὴν) ἐξέτασιν τε ὅπλων ἐποιούντο, καὶ ἑπτακοσίους λογάδας τῶν ὀπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον, ὧν ἦρχε Διόμιλος Φυγὰς ἐξ' Ἀνδρου. ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἶησαν φύλακες, καὶ ἦν ἐς ἄλλο τι δέη, ταχὺ ξυνεσῶτες παραγίγνωνται.

ζζ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ ἐξητάζοντο, καὶ ἔλαθον αὐτοὺς παντὶ ἤδη τῷ στρατεύματι ἐκ τῆς Κατάνης σχόντες κατὰ τὸν Λέοντα καλούμενον, (ὃς ἀπέχει τῶν Ἐπιπολῶν ἐξ ἧ ἑπτὰ σταδίου,) καὶ τοὺς πεζοὺς ἀποειβάσαντες, ταῖς τε ναυσὶν ἐς τὴν Θάψον καθορμισάμενοι. ἐσὶ δὲ χειρόνησος μὲν ἐν ξενῶ ἰσθμῶ, προῦχουσα ἐς τὸ πέλαγος, τῆς δὲ Συρακουσίων πόλεως οὔτε πλοῦν οὔτε ὁδὸν πολλὴν ἀπέχει. καὶ ὁ μὲν ναυτικὸς στρατὸς τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Θάψῳ διασχυρωσάμενος τὸν ἰσθμὸν, ἠσύχαζεν· ὁ δὲ πεζὸς ἐχώρει εὐδύς δρόμῳ πρὸς τὰς Ἐπιπολάς, καὶ φθάνει ἀναβὰς κατὰ τὸ Εὐρύηλον, πρὶν τοὺς Συρακουσίους αἰσθημένους ἐκ τοῦ λειμῶνος τῆς ἐξετάσεως, παραγενέσθαι. ἐβοήθουν δὲ οἱ τε ἄλλοι, ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε, καὶ οἱ περὶ τὸν Διόμιλον ἑπτακόσιοι. σταδίοι δὲ, πρὶν προσμῖξαι ἐκ τοῦ λειμῶνος, ἐγίγνοντο αὐτοῖς οὐκ ἔλασσον ἢ πέντε καὶ εἴκοσι. προσπεσόντες οὖν αὐτοῖς τοιούτῳ τρόπῳ ἀτακτότερον, καὶ μάχῃ νικηθέντες οἱ Συρακούσιοι ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ ὁ τε Διόμιλος ἀποδνήσκει, καὶ τῶν ἄλλων ὡς τριακόσιοι. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τροπαίου τε σῆσαντες, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀποδόντες τοῖς

Συρακουσίοις, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν τῇ ὕστεραία ἐπι-
καταβάντες, ὡς οὐκ ἐπεξήρισαν αὐτοῖς, ἐπαναχωρήσαν-
τες φρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ ὠκοδόμησαν, ἐπ' ἄκροισ
τοῖς κρημνοῖς τῶν Ἐπιπολῶν, ὄρων πρὸς τὰ Μέ-
γαλα· ὅπως εἶη αὐτοῖς, ὁπότε προσίοιεν ἢ μαχού-
μενοι ἢ τειχιούντες, τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς χρήμα-
σιν ἀποδήκη.

57'. Καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον αὐτοῖς ἦλθον ἔκ τε
'Εγγέσης τριακόσιοι, καὶ Σικελῶν καὶ Ναξίων καὶ
ἄλλων τινῶν ὡς ἑκατόν. καὶ Ἀθηναίων ὑπῆρχον πεν-
τήκοντα καὶ διακόσιοι, οἱ ἵππους τοὺς μὲν παρ' Ἐγε-
σαίων καὶ Καταναίων ἔλαβον, τοὺς δ' ἐποίησαντο· καὶ
ξύμπαντες, πεντήκοντα καὶ ἑξακόσιοι ἵππεῖς ξυνελέ-
γησαν. καὶ καταστήσαντες ἐν τῷ Λαβδάλῳ φυλακὴν,
ἐχώρουν πρὸς τὴν Συκὴν οἱ Ἀθηναῖοι, ἵνα περ καθε-
ζόμενοι ἐτειχίσαν τὸν κύκλον διὰ τάχους. καὶ ἐκπληξιν
τοῖς Συρακουσίοις παρέσχον τῷ τάχει τῆς οἰκοδομίας·
καὶ ἐπεξελθόντες, μάχην διενοοῦντο ποιεῖσθαι, καὶ μὴ
περιορᾶν. καὶ ἤδη ἀντιπαρατασσομένων ἀλλήλοις, οἱ
τῶν Συρακουσίων στρατηγοί, ὡς εἴρων σφίσι τὸ στρα-
τευμα διεσπασμένον τε καὶ οὐ ῥαδίως ξυντασσομένοι,
ἀνήγαγον πάλιν ἐς τὴν πόλιν, πλὴν μέρους τινὸς τῶν
ἵππέων. οὗτοι δὲ ὑπομένοντες, ἐκώλυον τοὺς Ἀθηναίους
λιθοφορεῖν τε καὶ ἀποσκιδνασθαι μακρότερον. καὶ τῶν
Ἀθηναίων φυλὴ μία τῶν ὀπλιτῶν, καὶ οἱ ἵππεῖς μετ'
αὐτῶν πάντες ἐτρέψαντο τοὺς τῶν Συρακουσίων ἵπ-
πέας προσβαλόντες· καὶ ἀπέκτεινάν τε τινὰς, καὶ τρο-
παῖον τῆς ἵππομαχίας ἔστησαν.

58'. Καὶ τῇ ὕστεραία, οἱ μὲν ἐτείχιζον τῶν Ἀθη-
ναίων τὸ πρὸς Βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος· οἱ δὲ, λίθους
καὶ ξύλα ξυμφοροῦντες, παρέβαλλον ἐπὶ τὸν Τρωγίλον
καλούμενον αἰεὶ ἤπερ βραχύτατον ἐγίγνετο αὐτοῖς ἐκ
τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπὶ τὴν ἐτέραν θάλασσαν τὸ
ἀποτείχισμα. οἱ δὲ Συρακούσιοι, οὐχ ἦκιστα Ἐρμο-
κράτους τῶν στρατηγῶν ἐσηγησαμένου, μάχαις μὲν
πανδημεὶ πρὸς Ἀθηναίους οὐκέτι ἐβούλοντο διακινδυ-
νεύειν, ὑποτειχίζειν δὲ ἄμεινον ἐδόκει εἶναι ἢ ἐκείνοι
ἔμελλον ἄξειν τὸ τεῖχος, καὶ εἰ φθάσειαν, ἀποκλείσειν
γίγνεσθαι· καὶ [ἄμα] ἐν τούτῳ εἰ ἐπιβοηθοῦεν, μέρις

ἀντιπέμπειν αὐτοὺς τῆς στρατιᾶς, καὶ φθάνειν ἂν τοῖς
 σαυροῖς προκαταλαμβάνοντες τὰς ἐφόδους. ἐκείνους δὲ
 ἂν παυομένους τοῦ ἔργου πάντας ἂν πρὸς σφᾶς τρέπε-
 σθαι. ἐτείχιζον οὖν ἐξελθόντες, ἀπὸ τῆς σφετέρας πό-
 λεως ἀρξάμενοι, κάτωθεν τοῦ κύκλου τῶν Ἀθηναίων,
 ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες, τὰς τε ἐλαίας ἐκκόπτοντες
 τοῦ τεμένου, καὶ πύργους ξυλίνους καθιζάντες. αἱ δὲ
 νῆες τῶν Ἀθηναίων οὐπω ἐκ τῆς Θάψου περὶεπεπλεύ-
 κεσαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα, ἀλλ' ἔτι οἱ Συρακούσιοι
 ἐκράτουν τῶν περὶ τὴν θάλασσαν· κατὰ γῆν δ' ἐκ τῆς
 Θάψου οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἐπιτήδεια ἐπήγοντο.

ρ'. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς Συρακούσιοις ἀρκούντως ἐδόκει
 ἔχειν ὅσα τε ἐσαυρώθη καὶ ὠκοδομήθη τοῦ ὑποτείχι-
 σματος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτοὺς οὐκ ἤλθον κωλύσοντες,
 φοβούμενοι μὴ σφίσι δίχα γιγνομένοις ῥᾶον μάχωνται,
 καὶ ἅμα τὴν καθ' αὐτοὺς περιτείχισιν ἐπειγόμενοι· οἱ
 μὲν Συρακούσιοι, φυλὴν μίαν καταλιπόντες φύλακα
 τοῦ οἰκοδομήματος, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· οἱ δὲ
 Ἀθηναῖοι τοὺς τε ὀχετοὺς αὐτῶν, οἱ ἐς τὴν πόλιν
 ὑπονομηδὸν ποτοῦ ὕδατος ἠγμένοι ἦσαν, διέφθειραν,
 καὶ τηρέσαντες τοὺς τε ἄλλους Συρακούσιους κατὰ
 σκηνὰς ὄντας ἐν μεσημβρίᾳ, καὶ τινὰς καὶ ἐς τὴν πό-
 λιν ἀποκεχωρηκότας, καὶ τοὺς ἐν τῷ σαυρώματι ἀμε-
 λῶς φυλάσσοντας, τριακοσίους μὲν σφῶν αὐτῶν λογά-
 δας, καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐκλεκτοὺς ἀπλισμένους προῦ-
 ταξαν δεῖν δρόμῳ ἐξαπιναίως πρὸς τὸ ὑποτείχισμα·
 ἢ δὲ ἄλλη στρατιὰ δίχα, ἢ μὲν μετὰ τοῦ ἐτέρου στρατη-
 γοῦ πρὸς τὴν πόλιν, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, ἐχώρουν, ἢ δὲ, μετὰ
 τοῦ ἐτέρου πρὸς τὸ σαύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα. καὶ
 προσβαλόντες οἱ τριακοῖοι αἰρουῖσι τὸ σαύρωμα, καὶ
 οἱ φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες, κατέφυγον εἰς τὸ προτεί-
 χισμα τὸ περὶ τὸν Τεμενίτην. καὶ αὐτοῖς ξυνέπεσον
 οἱ διώκοντες· καὶ ἐντὸς γενόμενοι, βία ἐξεκρούσθησαν
 πάλιν ὑπὸ τῶν Συρακούσιων. καὶ τῶν Ἀργείων τι-
 νὲς αὐτόθι, καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐ πολλοὶ διεφθάρη-
 σαν. καὶ ἐπαναχωρήσασα ἢ πᾶσα στρατιὰ τὴν τε
 ὑποτείχισιν καθεῖλον, καὶ τὸ σαύρωμα ἀνέσπασαν·
 καὶ διεφόρησαν τοὺς σαυροὺς παρ' ἑαυτοὺς, καὶ τρο-
 παῖον ἔστησαν.

ρα'. Τῇ δ' ὑσεραία ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον οἱ Ἀθηναῖοι τὸν κρημνὸν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἔλους, ὃς τῶν Ἐπιπολαῶν ταύτη πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὄρεα, καὶ ἤπερ αὐτοῖς βραχύτατον ἐγίγνετο καταβαῖσι διὰ τοῦ ὀμαλοῦ καὶ τοῦ ἔλους ἐς τὸν λιμένα τὸ περιτείχισμα. καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐν τούτῳ ἐξεληθόντες καὶ αὐτοὶ, ἀπεσαύρουσιν αὐτοῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως, διὰ μέσου τοῦ ἔλους· καὶ τάφρον ἅμα παρώρουσον, ὅπως μὴ οἶόν τε ἢ τοῖς Ἀθηναίοις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίσαι. οἱ δ', ἐπειδὴ τὸ πρὸς τὸν κρημνὸν αὐτοῖς ἐξείργασο, ἐπιχειροῦσιν αὐτοῖς τῷ τῶν Συρακουσίων σαυρώματι καὶ τάφρῳ, τὰς μὲν ναῦς κελεύσαντες περιπλεῦσαι ἐκ τῆς Θάψου ἐς τὸν μέγαν λιμένα τὸν τῶν Συρακουσίων· αὐτοὶ δὲ περὶ ὄρθρον καταβάντες ἀπὸ τῶν Ἐπιπολαῶν ἐς τὸ ὀμαλόν, καὶ διὰ τοῦ ἔλους, ἧ πηλιῶδες ἦν καὶ σεριφώτατον, καὶ θύρας καὶ ξύλα πλατεῖα ἐπιθέντες, καὶ ἐπ' αὐτῶν διαβαδίσαντες, αἰροῦσιν ἅμα ἔω τό, τε σαυρώμα, πλὴν ὀλίγου, καὶ τὴν τάφρον, καὶ τὸ ὑπολειφθὲν εἶλον. καὶ μάχη ἐγένετο, καὶ ἐν αὐτῇ ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τῶν Συρακουσίων, οἱ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχοντες, πρὸς τὴν πόλιν ἔφυγον, οἱ δ' ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, παρὰ τὸν ποταμὸν· καὶ αὐτοὺς βουλόμενοι ἀποκλείσασθαι τῆς διαβάσεως οἱ τῶν Ἀθηναίων τριακόςιοι λογάδες, ὄρομον ἠπέιγοντο πρὸς τὴν γέφυραν. δείσαντες δὲ οἱ Συρακούσιοι (ἦσαν γὰρ καὶ τῶν ἰππέων αὐτοῖς οἱ πολλοὶ ἐνταῦθα) ὁμῶσε χωροῦσι τοῖς τριακοσίοις τούτοις, καὶ τρέπουσί τε αὐτοὺς, καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων. καὶ προσπεσόντων αὐτῶν, ξυνεφοβήθη καὶ ἡ πρώτη φυλακὴ τοῦ κέρας. ἰδὼν δὲ ὁ Λάμαχος, παρεδοῆθει ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου τοῦ ἑαυτῶν μετὰ τοξοτῶν τε οὐ πολλῶν, καὶ τοὺς Ἀργείους παραλαβών· καὶ ἐπιδιαβάς τάφρον τιὰ, καὶ μοναδίεις μετ' ὀλίγων τῶν ξυνδιαβάντων, ἀποδνήσκει αὐτός τε καὶ πέντε ἢ ἕξ τῶν μετ' αὐτοῦ. καὶ τούτους μὲν οἱ Συρακούσιοι εὐδὺς κατὰ τάχος φθάνουσιν ἀρπάσαντες πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸ ἀσφαλές· αὐτοὶ δὲ, ἐπίοντος ἤδη καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων, ἀπεχώρουν.

ρβ'. Ἐν τούτῳ δὲ, οἱ πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν τοπρωῶτον καταφυγόντες, ὡς ἑώρων ταῦτα γιγνόμενα, αὐτοὶ τε πάλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀναδαρσῆσαντες ἀντετάξαντο πρὸς τοὺς κατὰ σφᾶς Ἀθηναίους, καὶ μέρος τι αὐτῶν πέμπουσιν ἐπὶ τὸν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἠγούμενοι ἔρημον αἰρήσειν. καὶ τὸ μὲν δεκάπλευτρον προτείχισμα αὐτῶν αἰρούσι, καὶ διεπρόσθησαν, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον Νικίας διεκώλυσεν. ἔτυχε γὰρ ἐν αὐτῷ δι' ἀσθένειαν ὑπολελειμμένος. τὰς γὰρ μηχανὰς καὶ ξύλα ὅσα πρὸ τοῦ τείχους ἦν καταβεβλημένα, ἐμπροῆσαι τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευσεν, ὡς ἔγνω ἀδυνάτους αὐτοὺς ἔσομένους, ἐξημία ἀνδρῶν, ἄλλω τρόπῳ περιγενέσθαι. καὶ ξυνέβη οὕτως. οὐ γὰρ ἔτι προσῆλθον οἱ Συρακούσιοι διὰ τὸ πῦρ, ἀλλὰ ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ γὰρ πρὸς τε τὸν κύκλον βοήθεια ἤδη κάτωθεν τῶν Ἀθηναίων ἀποδιωξάντων τοὺς ἐκεῖ ἐπανήει, καὶ αἱ νῆες ἅμα αὐτῶν ἐκ τῆς Θάψου, ὥσπερ εἶρητο, κατέπλεον ἐς τὸν μέγαν λιμένα. ἃ ὀρῶντες οἱ ἄνωθεν, κατὰ τάχος ἀπήεσαν, καὶ ἡ ξύμπασσα στρατιὰ τῶν Συρακουσίων ἐς τὴν πόλιν, νομίσαντες μὴ ἂν ἔτι ἀπὸ τῆς παρεούσης σφίσι δυνάμεως ἱκανοὶ γενέσθαι κωλύσαι τὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τειχισμόν.

ργ'. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔζησαν, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδωκαν τοῖς Συρακουσίοις· καὶ τοὺς μετὰ Λαμάχου καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο. καὶ παρόντος ἤδη σφίσι παντὸς τοῦ στρατεύματος καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ πεζοῦ, ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν καὶ τοῦ κρημνώδους ἀρξάμενοι, ἀπετείχιζον μέχρι τῆς θαλάσσης τείχει διπλῶ τοὺς Συρακουσίους. τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ ἐσῆγετο ἐκ τῆς Ἰταλίας πανταχόθεν. ἤλθον δὲ καὶ τῶν Σικελῶν πολλοὶ ξύμμαχοι τοῖς Ἀθηναίοις, οἳ πρότερον περιεωρῶντο, καὶ ἐκ τῆς Τυρσηνίας νῆες πεντηκόντοροι τρεῖς. καὶ τὰλλα προσχώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδας· καὶ γὰρ οἱ Συρακούσιοι πολέμῳ μὲν οὐκέτι ἐνόμιζον ἂν περιγενέσθαι, ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠφέλεια οὐδεμία ἦκε. τοὺς δὲ λόγους ἔν τε σφίσιν αὐτοῖς ἐποιοῦντο ξυμβατικούς, καὶ πρὸς τὸν Νικίαν. οὗτος γὰρ δὴ μόνος εἶχε Λαμάχου τεθνεώτος τὴν ἀρχήν. καὶ κύρωσις μὲν οὐδεμία ἐγίγνετο, οἷα δὲ εἰκόσ

ἀνδρώπων ἀπορούντων, καὶ μᾶλλον ἢ [πρὸν] πολιορκουμένων, πολλὰ ἐλέγετο πρὸς τε ἐκείνων, καὶ πλείω ἔτι κατὰ τὴν πόλιν. καὶ γὰρ τινα καὶ ὑποψίαν ὑπὸ τῶν παρόντων κακῶν ἐς ἀλλήλους εἶχον. καὶ τοὺς στρατηγούς τε ἐφ' ὧν αὐτοῖς ταῦτα ξυνέβη ἔπαυσαν, ὡς ἢ δυσυχία ἢ προδοσία τῇ ἐκείνων βλαπτόμενοι, καὶ ἄλλους ἀνδείλοντο, Ἡρακλείδην καὶ Εὐκλέα καὶ Τελλίαν.

ρδ'. Ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Κορίνθου νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν, βουλόμενοι ἐς τὴν Σικελίαν διὰ τάχους βοηθῆσαι. καὶ ὡς αὐτοῖς αἱ ἀγγελίαι ἐφοίτων δειναί, καὶ πᾶσαι ἐπιτοαυτὸ ἐψευσμένοι, ὡς ἤδη παντελῶς ἀποτετειχισμένοι αἱ Συράκουσαι εἰσὶ, τῆς μὲν Σικελίας οὐκέτι ἐλπίδα οὐδεμίαν εἶχεν ὁ Γύλιππος, τὴν δὲ Ἰταλίαν βουλόμενος περιποιοῦσαι, αὐτὸς μὲν καὶ Πυθὴν ὁ Κορίνθιος ναυσὶ δυοῖν μὲν Λακωνικαῖν, δυοῖν δὲ Κορινθίαιν ὀπιτάχιστα ἐπεραιώθησαν τὸν Ἴόνιον ἐς Τάραντα· οἱ δὲ Κορίνθιοι πρὸς ταῖς σφετέραις δέκα Λευκαδίας δύο καὶ Ἀμπρακιώτιδας τρεῖς προσπληρώσαντες, ὕερον ἔμελλον πλεύσασθαι. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος ἐκ τοῦ Τάραντος ἐς τὴν Θουρίαν πρῶτον πρесеυσάμενος κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ποτὲ πολιτείαν, καὶ οὐ δυνάμενος αὐτοὺς προσαγαγέσθαι, ἄρας παρέπλει τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἀναρπασθεῖς ὑπ' ἀνέμου κατὰ τὸν Τεριναῖον κόλπον (ὅς ἐκπνεῖ ταύτῃ μέγας κατὰ Βορρῆαν ἐσηκῆς) ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος, καὶ πάλιν χειμασθεῖς ἐς ταμάλις, τῷ Τάραντι προσμίσγει· καὶ τὰς ναῦς ὅσαι ἐπόνησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος, ἀνεγκύσας ἐπεσκευάζεν. ὁ δὲ Νικίας, πυθόμενος αὐτὸν πλέοντα, ὑπερεῖδε τὸ πλῆθος τῶν νεῶν· ὅπερ καὶ οἱ Θούριοι ἔπαθον· καὶ λησιτικώτερον ἔδοξε παρσκευασμένους πλεῖν, καὶ οὐδεμίαν φυλακὴν πω ἐποιεῖτο.

ρε'. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου τοῦ θέρους καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὸ Ἄργος ἐσέβαλον, αὐτοὶ τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῆς γῆς τὴν πολλὴν ἐδήλωσαν. καὶ Ἀθηναῖοι Ἀργείοις τριάκοντα ναυσὶν ἐβοήθησαν, αἵπερ τὰς σπονδὰς φανερώτατα πρὸς Λακεδαιμονίους αὐτοῖς ἔλυσαν. πρότερον μὲν γὰρ λησιείαις ἐκ Πύλου, καὶ περὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μᾶλλον ἢ ἐς τὴν

Λακωνικὴν ἀποβαίνοντες, μετὰ τε Ἀργείων καὶ Μαντινέων ἐπολέμουν. καὶ πολλάκις Ἀργείων κελεύοντων, ὅσον σχόντας μόνον ξὺν ὅπλοις ἐς τὴν Λακωνικὴν, καὶ τὸ ἐλάχιστον μετὰ σφῶν δηώσαντας ἀπελθεῖν, οὐκ ἤθελον· τότε δὲ Πυθοδώρου καὶ Λαισποδίου καὶ Δημαράτου ἀρχόντων, ἀποβάντες ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν καὶ Πρασίαν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐδήωσαν τῆς γῆς, καὶ ταῖς Λακεδαιμονίοις ἤδη εὐπροφάσιζον μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἐς τοὺς Ἀθηναίους τοῦ ἀμύνεσθαι ἐποίησαν. ἀναχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους ταῖς ναυσὶ, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ Ἀργεῖοι ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν, τῆς τε γῆς αὐτῶν ἕτεμον, καὶ ἀπέκτειναν τινὰς, καὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ἙΒΔΟΜΟΝ.

Ο ΔΕ Γύλιππος καὶ ὁ Πυθῆν, ἐκ τοῦ Τάραντος, ἐπεὶ ἐπεσκεύασαν τὰς ναῦς, παρέπλευσαν ἐς Λοκροὺς τοὺς Ἐπιζεφυρίους. καὶ πυνθανόμενοι σαφέστερον ἤδη ὅτι οὐ παντελῶς πω ἀποτετελιχισμένοι αἱ Συράκουσαι εἰσιν, ἀλλ' ἔτι οἷόν τε κατὰ τὰς Ἐπιπολὰς στρατιᾷ ἀφικομένους ἐσελθεῖν, ἐβουλεύοντο εἴτ' ἐν δεξιᾷ λαβόντες τὴν Σικελίαν διακινδυνεύσωσιν ἐσπλεῦσαι, εἴτ' ἐν ἀριστερᾷ ἐς Ἰμέραν προῶτον πλεύσαντες, καὶ αὐτοὺς τε ἐκείνους καὶ στρατιὰν ἄλλην προσλαβόντες, οὓς ἂν πείθωσι, κατὰ γῆν ἔλθωσι. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς Ἰμέρας πλεῖν, ἄλλως τε καὶ τῶν Ἀττικῶν τεσσάρων νεῶν οὕτω παρουσῶν τῷ Ῥηγίῳ, ὃς ὁ Νικίας ὁμῶς πυνθανόμενος αὐτοὺς ἐν Λοκροῖς εἶναι ἀπέσειλε. φθάσαντες δὲ τὴν φυλακὴν ταύτην περαιοῦνται διὰ τοῦ προῦμου· καὶ σχόντες Ῥηγίῳ καὶ Μεσσηνίῳ, ἀφικνούνται ἐς Ἰμέραν. ἐκεῖ δὲ ὄντες, τοὺς τε Ἰμερσίους ἐπεισαν συμπολεμεῖν, καὶ αὐτοὺς τε ἔπεσθαι, καὶ τοῖς ἐκ τῶν νεῶν τῶν σφετέρων ναύταις ὅσοι μὴ εἶχον ὅπλα παρασχεῖν. τὰς γὰρ ναῦς ἀνείλκυσαν ἐν Ἰμέρα. καὶ τοὺς Σελινουντίους, πέμψαντες ἐκέλευον ἀπαντᾶν πανστρατιᾷ ἐς τι χωρίον. πέμψειν δὲ τινα αὐτοῖς ὑπέσχεοντο στρατιὰν οὐ πολλὴν καὶ οἱ Γελαῖοι καὶ τῶν Σικελῶν τινὲς, οἳ πολὺ προθυμότερον προσχωρεῖν ἔτοιμοι ἦσαν, τοῦ Ἀρχωνίδου νεωστὶ τεθνηκότος, ὃς τῶν ταύτῃ Σικελῶν βασιλεύων τινῶν, καὶ ὧν οὐκ ἀδύνατος, τοῖς Ἀθηναίοις

φίλος ἦν· καὶ τοῦ Γυλίππου ἐκ Λακεδαιμόνος προθύμως δοκοῦντος ἦκειν. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος, ἀναλαβὼν τῶν τε σφετέρων ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν τοὺς ἀπλισμένους ἑπτακοσίους μάλιχα, Ἰμεραίους δὲ ὀπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους χιλίους, καὶ ἰππέας ἑκατὸν, καὶ Σελινουτίων τινὰς ψιλοὺς, καὶ ἰππέας καὶ Γελῶν ὀλίγους, Σικελῶν τε ἐς χιλίους τοὺς πάντας, ἐχώρει πρὸς τὰς Συρακούσας.

β'. Οἱ δ' ἐκ τῆς Λευκάδος Κορινθιοὶ ταῖς τε ἄλλαις ναυσὶν ὡς εἶχον τάχους ἐβοήθουν, καὶ Γόγγυλος εἰς τῶν Κορινθίων ἀρχόντων μιᾷ νηϊ τελευταῖος ὀρμηθεὶς, πρῶτος μὲν ἀφικνεῖται ἐς τὰς Συρακούσας, ὀλίγον δὲ πρὸ Γυλίππου. καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ πολέμου μέλλοντας ἐκκλησιάσειν, διεκάλυσέ τε, καὶ παρεδάρσυνε, λέγων ὅτι νῆές τε ἄλλαι ἔτι προσπλέουσι, καὶ Γύλιππος ὁ Κλεανδρίδου Λακεδαιμονίων ἀποσειλάντων ἀρχων. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι ἐπερρώσθησάν τε, καὶ τῷ Γυλίππῳ εὐδὺς πανσφατιᾶ ὡς ἀπαντησόμενοι ἐξῆλθον. ἤδη γὰρ καὶ ἐγγὺς ὄντα ἤσθάνοντο αὐτόν. ὁ δὲ Ἰέγας τό, τε τεῖχος ἐν τῇ παρόδῳ τῶν Σικελῶν ἐλὼν, καὶ ξυνταξάμενος ὡς ἐς μάχην, ἀφικνεῖται ἐς τὰς Ἐπιπολάς. καὶ ἀναβάς κατὰ τὸν Εὐρύηλον, ἦπερ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοπρῶτον, ἐχώρει μετὰ τῶν Συρακουσίων ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν Ἀθηναίων. ἔτυχε δὲ κατὰ τοῦτο καιροῦ ἐλθὼν ἐν ᾧ ἑπτὰ μὲν ἢ ὀκτῶ σαθίων ἤδη ἐπετετέλεστο τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸν μέγαν λιμένα διπλοῦν τεῖχος, πλὴν κατὰ βραχύ τι τὰ πρὸς τὴν θάλασσαν· τοῦτο δ' ἔτι ἀκοδόμουν. τῷ δὲ ἄλλῳ τοῦ κύκλου πρὸς τὸν Τρώγιλον ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν, λίθοι τε παραβεβλημένοι τῷ πλέονι ἤδη ἦσαν, καὶ ἔστιν ἅ καὶ ἡμίεργα, τὰ δὲ καὶ ἐξειργασμένα κατελείπετο. παρὰ τοσοῦτον μὲν αἱ Συράκουσαι ἦλθον κινδύνου.

γ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, αἰφνιδίως τοῦ τε Γυλίππου καὶ τῶν Συρακουσίων σφίσιν ἐπιόντων, ἐθοροβήθησαν μὲν πρῶτον, παρετάξαντο δέ. ὁ δὲ, δέμενος τὰ ὄπλα ἐγγὺς, κήρυκα προπέμπει αὐτοῖς, λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι ἐκ τῆς Σικελίας, πέντε ἡμερῶν, λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἔτοιμος εἶναι σπένδουσθαι. οἱ δὲ, ἐμ

ὀλιγωρία τε ἐποιοῦντο, καὶ οὐδὲν ἀποκρινάμενοι, ἀπέπεμψαν. καὶ μετὰ τοῦτο ἀντιπαρεσκευάζοντο ἀλλήλοις ὡς ἐς μάχην. καὶ ὁ Γύλιππος ὁρῶν τοὺς Συρακουσίους ταρασσομένους, καὶ οὐ ῥαδίως ξυντασσομένους, ἐπανήγαγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον. καὶ ὁ Νικίας οὐκ ἐπήγαγε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἠσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτοῦ τείχει. ὡς δ' ἔγνω ὁ Γύλιππος οὐ προσιόντας αὐτούς, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν Τεμενίτην καλουμένην, καὶ αὐτοῦ ἠύλισαντο. τῇ δ' ὕεραία ἄγων τὴν μὲν πλείστην τῆς στρατιᾶς παρέταξε πρὸς τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων, ὅπως μὴ ἐπιβοηθοῖεν ἄλλοσε. μέρος δέ τι πέμψας πρὸς τὸ Φρούριον τὸ Λάβδαλον, αἰρεῖ, καὶ ὅσους ἔλαβεν ἐν αὐτῷ, πάντας ἀπέκτεινεν. ἦν δὲ οὐκ ἐπιφανὲς τοῖς Ἀθηναίοις τὸ χωρίον. καὶ τριήρης τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀλίσκεται τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, ἐφορμουῖσα τῷ λιμένι.

δ'. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι διὰ τῶν Ἐπιπολιῶν, ἀπὸ τῆς πόλεως ἀρξάμενοι ἄνω πρὸς τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος ἀπλοῦν· ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ δύναιντο κωλύσαι, μηκέτι οἷοί τε ὄσιν ἀποτείχισαι. καὶ οἱ, τε Ἀθηναῖοι ἀναβεβήκεσαν ἤδη ἄνω, τὸ ἐπὶ θαλάσση τεῖχος ἐπιτελέσαντες, καὶ ὁ Γύλιππος (ἦν γάρ τι τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ τεύχους ἀσθενὲς) νυκτὸς ἀναλάβων τὴν στρατιὰν, ἐπήγει πρὸς αὐτό. οἱ δ' Ἀθηναῖοι (ἔτυχον γὰρ ἔξω αὐλιζόμενοι), ὡς ἤσθοντο, ἀντεπήγασαν. ὁ δὲ γνοὺς, κατὰ τάχος ἀπήγαγε τοὺς σφετέρους πάλιν. ἐποικοδομήσαντες δὲ αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι ὑψηλότερον, αὐτοὶ μὲν ταύτῃ ἐφύλασσαν, τοὺς δὲ ἄλλους ξυμμάχους κατὰ τὸ ἄλλο τεῖχισμα ἤδη διέταξαν ἥπερ ἔμελλον ἕκαστοι φρουρεῖν. τῷ δὲ Νικίᾳ ἐδόκει τὸ Πλημμύσιον καλούμενον τειχίσαι· (ἔσι δὲ ἄκρα ἀντιπέρας τῆς πόλεως, ἥπερ προῦχουσα τοῦ μεγάλου λιμένος τὸ σῶμα ξενὸν ποιεῖ·) καὶ εἰ τειχισθεῖη, ῥάων αὐτῷ ἐφαίνετο ἡ ἐσκαμιδῆ τῶν ἐπιτηδεῶν ἔσεσθαι. δι' ἐλάσσονος γὰρ πρὸς τῷ λιμένι τῷ τῶν Συρακουσίων ἐφορμήσειν σφᾶς, καὶ οὐχ ὥσπερ νῦν ἐκ μυχού τοῦ λιμένος τὰς ἐπαγωγὰς ποιήσεσθαι, ἦν τι ναυτικῷ κινῶνται. προσεῖχέ τε ἤδη μᾶλλον τῷ κατὰ θάλασσαν πολέμῳ, ὁρῶν τὰ ἐκ τῆς γῆς σφίσι, ἐπειδὴ

Γύλιππος ἦκεν, ἀγελπιστότερα ὄντα. διακομίσας οὖν στρατιάν καὶ τὰς ναῦς, ἐξείτειχιζε τρία φρούρια· καὶ ἐν αὐτοῖς τὰ τε σκεύη τὰ πλεῖστα ἔκειτο, καὶ τὰ πλεῖστα ἤδη ἐκεῖ τὰ μεγάλα ὄρμει, καὶ αἱ ταχεῖαι νῆες. ὥς τε καὶ τῶν πλερωμάτων οὐχ ἦκιστα τότε πρῶτον κάκωσις ἐγένετο· τῷ τε γὰρ ὕδατι σπανίω χρώμενοι, καὶ οὐκ ἐγγύθεν, καὶ ἐπὶ φρυγανισμῶν ἅμα ὅποτε ἐξέλθοιεν οἱ ναῦται, ὑπὸ τῶν ἰππέων τῶν Συρακουσίων, κρατούντων τῆς γῆς, διεφθείροντο. τρίτον γὰρ μέρος τῶν ἰππέων τοῖς Συρακουσίοις διὰ τοὺς ἐν τῷ Πλημμυρίῳ, ἵνα μὴ κακουργήσαντες ἐξίοιεν, ἐπὶ τῇ ἐν τῷ Ὀλυμπείῳ παλίχνη ἐτετάχατο. ἐπυνθάνετο δὲ καὶ τὰς λοιπὰς τῶν Κορινθίων ναῦς προσπλεύσας ὁ Νικίας· καὶ πέμπει εἰς φυλακὴν αὐτῶν εἴκοσι ναῦς, αἷς εἶρητο περὶ τε Λοκροῦς καὶ Ῥήγιον καὶ τὴν προσβολὴν τῆς Σικελίας ναυλοχεῖν αὐτάς.

ε'. Ὁ δὲ Γύλιππος ἅμα μὲν ἐτείχιζε τὸ διὰ τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος, τοῖς λίθοις χρώμενος οὗς οἱ Ἀθηναῖοι προσπαρεβάλλοντο σφίσιν, ἅμα δὲ παροξέτασεν ἐξάγων αἰεὶ πρὸ τῆς τειχίσματος τοὺς Συρακουσίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντιπαρετάσσοντα. ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε Γυλίππῳ καιρὸς εἶναι, ἤρχε τῆς ἐφόδου, καὶ ἐν χερσὶ γενόμενοι ἐμάχοντο μετὰ τῶν τειχισμάτων, ἧ τῆς ἵππου τῶν Συρακουσίων [καὶ τῶν ξυμμάχων] οὐδεμία χρῆσις ἦν· καὶ νικηθέντων τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν ξυμμάχων, καὶ νεκρῶς ὑποσπόνδους ἀνελομένων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τροπαῖον σησάντων, ὁ Γύλιππος ξυγκαλέσας τὸ στρατεύμα, οὐκ ἔφη τὸ ἀμάρτημα ἐκείνων ἀλλ' αὐτοῦ γενέσθαι. τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντισῶν τὴν ὀφέλειαν, τῇ τάξει ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν ποιήσας, ἀφελέσθαι· νῦν οὖν αὐδὶς ἐπάξειν. καὶ διανοεῖσθαι οὕτως ἐκέλευεν αὐτοὺς ὡς τῇ μὲν παρασκευῇ οὐκ ἔλασσον ἕξοντας, τῇ δὲ γνώμῃ, οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον εἰ μὴ ἀξιόσουςι, Πελοποννησιοῖ τε ὄντες καὶ Δωριεῖς, Ἴωναν καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων, κρατήσαντες, ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας.

ς'. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὐδὶς ἐπῆγεν αὐτούς. ὁ δὲ Νικίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι νομίζοντες καὶ

ἐκείνοι, εἰ μὴ ἐθέλοιεν μάχης ἄρχειν, ἀναγκαῖον εἶναι σφίσι μὴ περιορᾶν παροικοδομούμενον τὸ τεῖχος· ἤδη γὰρ καὶ ὄσονοῦ παρεληλύθει τὴν τῶν Ἀθηναίων τοῦ τεύχους τελευτὴν ἢ ἐκείνων τεύχισις· καὶ εἰ προέλθοι, ταυτὸν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς, νικᾶν τε μαχομένοις διαπαντός, καὶ μὴδὲ μάχεσθαι. ἀντεπήεσαν οὖν τοῖς Συρακουσίοις. καὶ ὁ Γύλιππος τοὺς μὲν ὑπλίτας ἕξω τῶν τευχῶν μᾶλλον ἢ πρότερον προεξαγαγὼν ξυνέμισγεν αὐτοῖς. τοὺς δ' ἰππέας καὶ τοὺς ἀκουτιστὰς ἐκ πλαγίου τάξας τῶν Ἀθηναίων, κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν, ἢ τῶν τευχῶν ἀμφοτέρων αἱ ἐργασίαι ἔληγον· καὶ προσθαλόντες οἱ ἰππεῖς ἐν τῇ μάχῃ τῷ εὐωνύμῳ κέρα τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ κατ' αὐτοὺς ἦν, ἔτρεψαν· καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο σφάτευμα νικηθὲν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, κατηράχθη ἐς τὰ τευχίσματα. καὶ τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἔφθασαν παροικοδομήσαντες, καὶ παρελθόντες τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν, ὥς μὴκέτι μήτε αὐτοὶ κωλύεσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐκείνους τε καὶ παντάπασιν ἀπεσερηκέναι, εἰ καὶ κρατοῖεν, μὴ ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι.

ζ'. Μετὰ δὲ τοῦτο αἱ τε τῶν Κορινθίων νῆες καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων ἐσέπλευσαν αἱ ὑπόλοιποι δῶδεκα, λαθοῦσαι τὴν τῶν Ἀθηναίων φυλακὴν. ἤρχε δὲ αὐτῶν Ἐρασινίδης Κορινθίος· καὶ ξυνετείχισαν τὸ λοιπὸν τοῖς Συρακουσίοις, μέχρι τοῦ ἐγκαρσίου τεύχους. καὶ ὁ Γύλιππος ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ἐπὶ στρατιάν τε ᾗχετο, καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικὴν ξυλλέξων, καὶ τῶν πόλεων ἅμα προσαξόμενος εἴτις ἢ μὴ πρόθυμος ἦν, ἢ παντάπασιν ἔτι ἀφεισθήκει τοῦ πολέμου. πρῶσθεῖς τε ἄλλοι τῶν Συρακουσίων καὶ Κορινθίων ἐς Λακεδαιμόνα καὶ Κόρινθον ἀπεξάλησαν, ὅπως στρατιὰ ἔτι περαιωθῆ, τρόπῳ ᾧ ἂν ἐν ὀλκάσι, ἢ πλοίοις, ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῆ, ὡς καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπιμεταπεμπόμενων. οἷτε Συρακούσιοι ναυτικὸν ἐπλήρουν, καὶ ἀνεπειρῶντο, ὡς καὶ ταῦτα ἐπιχειρήσοντες, καὶ ἐς τᾶλλα πολὺ ἐπέρρωντο.

η'. Ὁ δὲ Νικίας, αἰσθόμενος τοῦτο, καὶ ὄρων καθ' ἡμέραν ἐπιδιδούσαν τὴν τε τῶν πολεμίων ἰσχὺν καὶ τὴν σφετέραν ἀπορίαν, ἔπεμπε καὶ αὐτὸς ἐς

τὰς Ἀθήνας ἀγγέλλοντας, πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων, μάλιστα δὲ καὶ τότε, νομίζων ἐν τοῖς δεινοῖς τε εἶναι, καὶ τὴν μὴ ὡς ἄχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψωσιν, ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους ἀποσέλλωσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν. Φοβούμενος δὲ μὴ οἱ πεμπόμενοι, ἢ κατὰ τὴν τοῦ λέγειν ἀδυνασίαν, ἢ καὶ γνώμης ἑλλιπεῖς γιγνόμενοι, ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς χάριν τι λέγοντες, οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγείλωσιν, ἔγραψεν ἐπισολὴν νομίζων οὕτως ἂν μάλιστα τὴν αὐτοῦ γνώμην, μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν, μαθόντας τοὺς Ἀθηναίους, βουλεύσασθαι περὶ τῆς ἀληθείας. καὶ οἱ μὲν ὄχοντο φέροντες οὓς ἀπέσειλε τὰ γράμματα, καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν. ὁ δὲ, τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον διὰ φυλακῆς ἤδη ἔχων, ἐκουσίῳ κινδύων ἐπεμελεῖτο.

Δ'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει τελευτῶντι, καὶ Εὐετίῳ στρατηγὸς Ἀθηναίων, μετὰ Περδίκκου στρατεύσας ἐπ' Ἀμφίπολιν Θραξί πολλοῖς, τὴν μὲν πόλιν οὐχ εἶλεν· ἐς δὲ τὸν Στρυμόνα περικομίσας τριήρεις, ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐπολιόρκει, ὀρμώμενος ἐξ Ἰμεραίου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα τοῦτο.

Ι'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἦκοντες ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ παρὰ τοῦ Νικίου, ὅσα τε ἀπὸ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς εἶπον, καὶ εἴτις τι ἠρώτα ἀπεκρίνοντο· καὶ τὴν ἐπισολὴν ἀπέδωσαν. ὁ δὲ γραμματεὺς τῆς πόλεως, παρελθὼν ἀνέγνω τοῖς Ἀθηναίοις, δηλοῦσαν τοιάδε.

ια'. “Τὰ μὲν πρότερον πραχθέντα, ὧ Ἀθηναῖοι, ἐν ἄλλαις πολλαῖς ἐπισολαῖς ἴσε· νῦν δὲ καιρὸς οὐχ ἤττον μαθόντας ὑμᾶς ἐν ᾧ ἐσμὲν βουλεύσασθαι. κρατησάντων γὰρ ἡμῶν μάχαις ταῖς πλείοσι Συρακουσίους, ἐφ' οὓς ἐπέμφθημεν, καὶ τὰ τεῖχη οἰκοδομησαμένων, ἐν οἷσπερ νῦν ἐσμὲν, ἦλθε Γύλιππος Λακεδαιμόνιος, στρατιὰν ἔχων ἐκ Πελοποννήσου καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων ἕξιν ὄν. καὶ μάχῃ τῇ μὲν πρῶτῃ νικᾶται ὑφ' ἡμῶν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ἰππευσί τε πολλοῖς καὶ ἀκοντισαῖς βιασθέντες, ἀνεχωρήσαμεν ἐς τὰ τεῖχη. νῦν οὖν ἡμεῖς μὲν παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων,

“ ἡσυχάζομεν. οὐδὲ γὰρ ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ δυναί-
 “ μεθ’ ἂν χρήσασθαι, ἀπαναλωκυίας τῆς φυλακῆς
 “ τῶν τειχῶν μέρος τὶ τοῦ ὀπλιτικοῦ. οἱ δὲ παρωκο-
 “ δομήκασιν ἡμῖν τείχος ἀπλοῦν, ὥς μὴ εἶναι ἔτι
 “ περικτειχίσαι αὐτούς, ἢν μὴ τις τὸ παρατειχισμα
 “ τοῦτο πολλῇ στρατιᾷ ἐπελθὼν ἔλη. ξυμβέβηκέ τε,
 “ πολιορκεῖν ἠοκοῦντας ἡμᾶς ἄλλους, αὐτούς μᾶλλον
 “ ὅσα γε κατὰ γῆν τοῦτο πάσχειν. οὐδὲ γὰρ τῆς
 “ χάρας ἐπὶ πολὺ διὰ τοὺς ἰπέας ἐξερχόμεθα.

ιβ΄. “ Πεπόμφασι δὲ καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις
 “ ἐπ’ ἄλλην στρατιάν. καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις
 “ Γύλιππος οἴχεται, τὰς μὲν καὶ πείσων ξυμπολεμεῖν,
 “ ὅσαι νῦν ἡσυχάζουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν ἔτι καὶ στρατιάν
 “ περὶ τὴν καὶ ναυτικοῦ παρασκευὴν, ἢν δύνηται, ἄξων.
 “ διανοοῦνται γὰρ (ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι) τῷ τε περὶ
 “ ἄμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειραῖν, καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ
 “ θάλασσαν. καὶ δεῖνὸν μηδεὶ ὑμῶν δόξῃ εἶναι ὅτι
 “ καὶ κατὰ θάλασσαν. τὸ γὰρ ναυτικὸν ἡμῶν (ὅπερ
 “ κακείνοι πυνθάνονται) τὸ μὲν πρῶτον ἠκμαζει, καὶ
 “ τῶν νεῶν τῇ ξηρότητι, καὶ τῶν πληρωμάτων τῇ
 “ σωτηρίᾳ· νῦν δὲ αἱ τε νῆες διάβροχοι, τοσοῦτον χρό-
 “ νον ἤδη θαλασσεύουσαι, καὶ τὰ πληρώματα ἐφθάρ-
 “ ται. τὰς μὲν γὰρ ναῦς οὐκ ἔστιν ἀνεγκύσαντας δια-
 “ ψύξαι, διὰ τὸ ἀντιπάλους καὶ τῷ πλήθει· καὶ ἐπι-
 “ πλείους τὰς τῶν πολεμίων οὔσας, ἀεὶ προσδοκίαν
 “ παρέχειν ὡς ἐπιπλεύσονται. φανεραὶ δὲ εἰσιν ἀπο-
 “ πειρώμεναι· καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπ’ ἐκείνοις, καὶ
 “ ἀποξηρᾶναι τὰς σφετέρας μᾶλλον ἐξουσία· οὐ γὰρ
 “ ἐφορμῶσιν ἀλλήλοις.

ιγ΄. “ Ἡμῖν δ’ ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας νεῶν μόλις
 “ τοῦτο ὑπῆρχε, καὶ μὴ ἀναγκαζομένοις ὥσπερ νῦν
 “ πάσαις φυλάσσειν. εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ
 “ βραχὺ τῆς τηρήσεως, τὰ ἐπιτήδεια οὐχ ἔξομεν, πα-
 “ ρὰ τὴν ἐκείνων πόλιν χαλεπῶς καὶ νῦν ἐσκομιζό-
 “ μενοι. τὰ δὲ πληρώματα διὰ τὸδε ἐφθάρθη τε ἡμῖν,
 “ καὶ ἔτι νῦν φθείρεται, τῶν ναυτῶν τῶν μὲν, διὰ
 “ φρυγανισμὸν, καὶ ἀρπαγὴν μακρὰν, καὶ ὑδρείαν,
 “ ὑπὸ τῶν ἰπέων ἀπολλυμένων· οἱ δὲ δεραπεύοντες,
 “ ἐπιπλήθῃ ἐς ἀντίπαλα καθεσθήκαμεν, αὐτομολοῦσι. καὶ

“ οἱ ξένοι, οἱ μὲν ἀναγκασοὶ ἐσθάντες, εὐδύς κατὰ
 “ τὰς πόλεις ἀποχωροῦσιν. οἱ δὲ ὑπὸ μεγάλου μισθοῦ
 “ τοπρωτὸν ἐπαρθέντες, καὶ οἴομενοι χρηματιεῖσθαι
 “ μᾶλλον ἢ μαχεῖσθαι, ἐπειδὴ παρὰ γνώμην ναυτι-
 “ κόν τε δὴ καὶ τᾶλλα ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρεςῶτα
 “ ὀρῶσιν, οἱ μὲν ἐπ’ αὐτομολίας προφάσει ἀπέρχον-
 “ ται, οἱ δὲ, ὡς ἕκαστοι δύνανται· (πολλή δ’ ἡ Σικε-
 “ λία.) εἰσὶ δ’ οἱ καὶ αὐτοῦ ἐμπορευόμενοι, ἀνδράποδα
 “ Ἰκκαρικὰ ἀντεμιθιάσαι ὑπὲρ σφῶν πείσαντες
 “ τοὺς τριηράρχους, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφή-
 “ ρηται.

ιδ’. “ Ἐπισαμένοις δ’ ὑμῖν γράφω ὅτι βραχεῖα ἀκμὴ
 “ πληρώματος, καὶ ὀλίγοι τῶν ναυτῶν οἱ ἐξορμῶντές
 “ τε νῆων, καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρησίαν. τούτων δὲ
 “ πάντων ἀπορώτατον, τό, τε μὴ οἶόν τε εἶναι
 “ ταῦτα ἐμοὶ κωλύσαι τῷ στρατηγῷ, (χαλεπαὶ γὰρ
 “ αἱ ὑμέτεραι φύσεις ἄρξαι,) καὶ ὅτι οὐδ’ ὀπόδεν
 “ ἐπιπληρωσόμεθα τὰς νῆας ἔχομεν· (ὁ τοῖς πολε-
 “ μίοις πολλαχόθεν ὑπάρχει) ἀλλ’ ἀνάγκη ἀφ’ ὧν
 “ ἔχοντες ἤλθομεν, τὰ τε ὄντα καὶ ἀπαναλισκόμε-
 “ να γίνεσθαι. αἱ γὰρ νῦν οὔσαι πόλεις ξύμμα-
 “ χοι, ἀδύνατοι, Νάξος καὶ Κατάνη. εἰ δὲ προσγε-
 “ νήσεται ἐν ἔτι τοῖς πολεμίοις, ὥς τε τὰ τρέφον-
 “ τα ἡμᾶς χωρῖα τῆς Ἰταλίας, ὀρῶντα ἐν ᾧ τε
 “ ἐσμέν, καὶ ὑμῶν μὴ ἐπιβοηθούντων, πρὸς ἐκεί-
 “ νους χωρῆσαι, διαπολεμήσεται αὐτοῖς ἀμαχεῖ ἐκ-
 “ πολιορκηθέντων ἡμῶν ὁ πόλεμος. ταύτων ἐγὼ ἡ-
 “ δῖω μὲν ἂν εἶχον ὑμῖν ἕτερα ἐπιπέλλειν, ἢ μέντοι
 “ χρησιμώτερά γε, εἰ δεῖ σαφῶς ὑμᾶς εἰδύτας τὰ
 “ ἐνθάδε βουλευέσασθαι. καὶ ἅμα, τὰς φύσεις ἐπισά-
 “ μενος ὑμῶν, βουλομένων μὲν τὰ ἥδιστα ἀκούειν, αἰ-
 “ τιωμένων δὲ ὕστερον ἢν τι ὑμῖν ἀπ’ αὐτῶν μὴ ὅμοιον
 “ ἐκβῆ· ἀσφαλές ερον ἡγησάμην τὸ ἀληθὲς δηλω-
 “ σαι.

ιε’. “ Καὶ νῦν ὡς ἐφ’ ἃ μὲν ἤλθομεν τοπρωτὸν, καὶ
 “ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ὑμῖν μὴ μεμπτῶν
 “ γεγεννημένων, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. ἐπειδὴ δὲ ἡ
 “ Σικελία τε ἅπασα ξυνίσταται, καὶ ἐκ Πελοποννήσου
 “ ἄλλη στρατιὰ προσδύκιμος αὐτοῖς, βουλευέσθε ἡδὴ

“ ὡς τῶν γ' ἐνθάδε μὴδὲ τοῖς παροῦσιν αὐταρκούντων,
 “ ἀλλ' ἢ τούτους μεταπέμπειν ἕξον, ἢ ἄλλην στρατιάν
 “ μὴ ἐλάττω ἐπιπέμπειν, καὶ πεζὴν καὶ ναυτικὴν, καὶ
 “ χρήματα μὴ ὀλίγα· ἐμοὶ δὲ-διάδοχόν τινα, ὡς ἀδύνα-
 “ τός εἰμι διὰ νόσον νεφροῖτιν παραμένειν. ἀξιώσθ' ὑμῶν
 “ ξυγγνώμης τυγχάνειν. καὶ γὰρ ὅτ' ἐρρώμην, πολλὰ
 “ ἐν ἡγεμονίαις ὑμᾶς εὖ ἐποίησα. ὅ, τι δὲ μέλλετε,
 “ ἅμα τῷ ἦρι εὐδὺς καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς πράττετε· ὡς
 “ τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου ποριουμέ-
 “ νων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου, σχολαίτερον μὲν, ὅμως
 “ δ' ἢ μὴ προσέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν, λήσουσιν
 “ ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ πρότερον, τὰ δὲ, φθίθονται.”

15'. Ἡ μὲν τοῦ Νικίου ἐπιστολὴ τοσαῦτα ἐδήλου· οἱ
 δὲ Ἀθηναῖοι, ἀκούσαντες αὐτῆς, τὸν μὲν Νικίαν οὐ
 παρῆλυσαν τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' αὐτῷ, ἕως ἂν ἕτεροι [αἰρε-
 δέντες] ξυνάρχοντες ἀφίκωνται, τῶν αὐτοῦ ἐκεῖ οὐ
 προσείλοντο, Μένανδρον καὶ Εὐθύδημον· ὅπως μὴ μόνος
 ἐν ἀσθενείᾳ ταλαιπωροῖη. στρατιάν δὲ ἄλλην ἐψηφί-
 σαντο πέμπειν καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικὴν, Ἀθηναίων
 τε ἐκ καταλόγου, καὶ τῶν ξυμμάχων. καὶ ξυνάρχοντας
 αὐτῷ εἶλοντο Δημοσθένην τε τὸν Ἀλκισθένης καὶ
 Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους· καὶ τὸν μὲν Εὐρυμέδοντα
 εὐδὺς περὶ ἡλίου τροπᾶς τὰς χειμερινὰς ἀποπέμπουσιν
 ἐς τὴν Σικελίαν, μετὰ δέκα νεῶν, ἄγοντα εἴκοσι τάλαν-
 τα ἀργυρίου, καὶ ἅμα ἀγγελοῦντα τοῖς ἐκεῖ ὅτι ἤξει
 βοήθεια, καὶ ἐπιμέλεια αὐτῶν ἔσαι.

15'. Ὁ δὲ Δημοσθένης, ὑπομένων παρεσκευάζετο τὸν
 ἔκπλου, ὡς ἅμα τῷ ἦρι ποιησόμενος· στρατιάν τε
 ἐπαγγέλλων ἐς τοὺς ξυμμάχους, καὶ χρήματα αὐτόθεν
 καὶ ναῦς καὶ ὀπλίτας ἐτοιμάζων. πέμπουσι δὲ καὶ
 περὶ τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς, ὅπως
 φυλάσσοιεν μηδένα ἀπὸ Κορίνθου καὶ τῆς Πελοποννή-
 σου ἐς τὴν Σικελίαν περαιῶσθαι. οἱ γὰρ Κορίνθιοι,
 αἷς οἳ τε πρέσβεις αὐτοῖς ἦκον, καὶ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ
 βελτίω ἠγγελλον, νομίσαντες οὐκ ἄκαιρον καὶ τὴν
 προτέραν πέμψιν τῶν νεῶν ποιήσασθαι, πολλῶ μάλ-
 λον ἐπερρώοντο, καὶ ἐν ὀκτάσι παρεσκευάζοντο, αὐτοί
 τε ἀποσελοῦντες ὀπλίτας ἐν τῇ Σικελίᾳ, καὶ ἐκ τῆς
 ἄλλης Πελοποννήσου οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ

πέμψοντες. ναῦς τε οἱ Κορίνθιοι πέντε καὶ εἴκοσιν ἐπλήρουν. ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσσω ἰ πρὸς τὴν ἐν τῇ Ναυπάκτῳ φυλακῇ, καὶ τὰς ὀγκάδας αὐτῶν ἦσσαν οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν ἀπαίρειν, πρὸς τὴν σφετέραν ἀντίταξιν τῶν τριηρῶν τὴν φυλακῇ ποιοῦμενοι.

ιη'. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὥσπερ τε προεδέδοκτο αὐτοῖς, καὶ τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν Κορινθίων ἐναγόντων, ἐπειδὴ ἐπυνθάνοντο τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν ἐς τὴν Σικελίαν, ὅπως δὴ ἐσβολῆς γενομένης διακωλυθῆ. καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης προσκείμενος, ἐδίδασκε τὴν Δεκέλειαν τειχίζειν, καὶ μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον. μάλισα δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγεγένητό τις ῥώμη, διότι τοὺς Ἀθηναίους ἐνόμιζον διπλοῦν τὸν πόλεμον ἔχοντας, πρὸς τε σφᾶς καὶ Σικελιώτας, εὐκαταριετωτέρους ἔσεσθαι· καὶ ὅτι τὰς σπονδὰς προτέρους λελυκέναι ἤγοῦντο αὐτούς. ἐν γὰρ τῷ προτέρῳ πολέμῳ σφέτερον τὸ παρανόμημα μᾶλλον γενέσθαι, ὅτι ἐς Πλάταιαν ἦλθον Θηβαῖοι ἐν σπονδαῖς· καὶ εἰρημένον ἐν ταῖς πρότερον ξυθήκαις, ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν, ἦν δίκας δέλωσι διδόναι, αὐτοὶ οὐχ ὑπήκουον ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Ἀθηναίων· καὶ διὰ τοῦτο δυσυχεῖν τε εἰκότως ἐνόμιζον, καὶ ἐνεθυμοῦντο τὴν τε περὶ Πύλον ξυμφορὰν, καὶ εἴτις ἄλλη αὐτοῖς γένοιτο. ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ὀρμώμενοι, Ἐπιδαύρου τὶ καὶ Πρασιῶν καὶ ἄλλα ἐδήγωσαν, καὶ ἐκ Πύλου ἅμα ἐλθσεύοντο· καὶ ὁσάκις περὶ του διαφοραὶ γένοιτο τῶν κατὰ τὰς σπονδὰς ἀμφισθητουμένων, ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Λακεδαιμονίων, οὐκ ἤθελον ἐπιτρέπειν. τότε δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι νομίσαντες παρανόμημα ὅπερ καὶ σφίσι πρότερον ἡμάρτητο, αὐθις ἐς τοὺς Ἀθηναίους τὸ αὐτὸ περιεσάσαι, πρὸθυμοὶ ἦσαν ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ σίδηρόν τε περιήγγελλον κατὰ τοὺς ξυμμάχους, καὶ τὰ ἄλλα ἐργαλεῖα ἠτοίμαζον ἐς τὸν ἐπιτειχισμόν. καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ ἅμα ὡς ἀποπέμψοντες ἐν ταῖς ὀγκάσιν ἐπικουρίαν, αὐτοὶ τε ἐπόριζον καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους προστηνάγκαζον. καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα. καὶ ὄγδοον

καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυ-
δίδης ξυνέγραψε.

Ιθ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου ἤρος εὐθύς ἀρχομένου,
πρωϊαίτατα δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς
τὴν Ἀττικὴν ἐσέβαλον. ἤγειτο δὲ Ἄγισ ὁ Ἀρχιδάμου
Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ πρῶτον μὲν τῆς χώρας
τὰ περὶ τὸ πεδίον ἐδήλωσαν, ἔπειτα Δεκέλειαν ἐτείχι-
ζον, κατὰ πόλεις διελόμενοι τὸ ἔργον. ἀπέχει δὲ ἡ
Δεκέλεια σαδίους μάλισα τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως
εἴκοσι καὶ ἑκατόν· παραπλήσιον δὲ οὐ πολλῶ πλείον
καὶ ἐπὶ τῆς Βοιωτίας. ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς
χώρας τοῖς κρατίστοις ἐς τὸ κακουργεῖν ὠκοδομεῖτο
τὸ τεῖχος, ἐπιφανὲς μέγχι τῆς τῶν Ἀθηναίων πό-
λεως. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ Πελοποννήσιοι καὶ
οἱ ξύμμαχοι ἐτείχιζον, οἱ δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἀπέ-
σελλον περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς ὀλκάσι τοὺς ὀπλί-
τας ἐς τὴν Σικελίαν. Λακεδαιμόνιοι μὲν, τῶν τε Εἰ-
λώτων ἐπιπεξάμενοι τοὺς βελτίστους, καὶ τῶν Νεοδα-
μιωδῶν ξυναμφοτέρων ἑξακοσίους ὀπλίτας, καὶ Ἐκκρι-
τον Σπαρτιάτην ἄρχοντα· Βοιωτοὶ δὲ, τριακοσίους
ὀπλίτας, ὧν ἤρχον Ξένιον τε καὶ Νίκιον, Θηβαῖοι, καὶ
Ἠγήσανδρος Θεσπιεύς. οὗτοι μὲν οὖν ἐν τοῖς πρώτοις
ὀργήσαντες ἀπὸ τοῦ Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς, ἐς τὸ πᾶ-
λαγος ἀφῆκαν. μετὰ δὲ τούτους Κορίνθιοι οὐ πολλῶ
ὑστέρων πεντακοσίους ὀπλίτας, τοὺς μὲν, ἐξ αὐτῆς Κο-
ρίνθου, τοὺς δὲ, προσμισθωσάμενοι Ἀρκάδων, καὶ
ἄρχοντα Ἀλέξαρχον Κορίνθιον προσάξαντες, ἀπέπεμ-
ψαν. ἀπέσειλαν δὲ καὶ Σικυώνιοι διακοσίους ὀπλίτας
ὁμοῦ τοῖς Κορίνθιοις, ὧν ἤρχε Σαργεὺς Σικυώνιος. αἱ
δὲ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορίνθίων αἱ τοῦ χειμῶ-
νος πληρωθεῖσαι ἀνδρώμου ταῖς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ
εἴκοσιν Ἀττικαῖς, ἕωςπερ αὐτοῖς οἱ ὀπλίται ταῖς ὀλ-
κάσιν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀπῆραν· οὐπερ ἕνεκα
καὶ τοπρότερον ἐπληρώθησαν, ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι
πρὸς τὰς ὀλκάδας μᾶλλον ἢ πρὸς τὰς τριήρεις νοῦν
ἔχωσιν.

κ'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἅμα Δεκελείας
τῷ τειχισμῷ, καὶ τοῦ ἤρος εὐθύς ἀρχομένου, περὶ

Πελοπόννησον ναῦς τριάκοντα ἔσειλαν, καὶ Χαρικλέα τὸν Ἀπολλοδώρου ἄρχοντα· ᾧ εἶρητο, καὶ ἐς Ἄργος ἀφικομένῳ, κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παρακαλεῖν Ἀργείων τε ὀπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ τὸν Δημοσθένην ἐς τὴν Σικελίαν (ὥσπερ ἔμελλον) ἀπέστειλλον, ἐξήκοντα μὲν ναυσὶν Ἀθηναίων, καὶ πέντε Χίαις, ὀπλίταις δὲ ἐκ καταλόγου Ἀθηναίων διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ νησιωτῶν ὅσοις ἑκάσαχόθεν οἶόν τ' ἦν πλείστοις χρῆσασθαι· καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ὑπηκόων εἶποθέν τι εἶχον ἐπιτήθειον ἐς τὸν πόλεμον, ξυμπορίσαντες. εἶρητο δ' αὐτῷ, πρῶτον μετὰ τοῦ Χαρικλέους ἅμα περιπλέοντα ξυσρατεύεσθαι περὶ τὴν Λακωνικὴν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐς τὴν Αἴγιαν προσπλεύσας, τοῦ στρατεύματός τε εἶτι ὑπελείπετο περιέμενε, καὶ τὸν Χαρικλέα τοὺς Ἀργείους παραλαβεῖν.

κα'. Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἤρος τούτου, καὶ ὁ Γύλιππος ἦκεν ἐς τὰς Συρακούσας, ἄγων ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν ἔπεισε, στρατιὰν ὅσῃν ἑκάσαχόθεν πλείστην ἐδύνατο· καὶ ξυγκαλέσας τοὺς Συρακουσίους, ἔφη χρῆναι πληροῦν ναῦς ὡς δύναται πλείστας, καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν λαμβάνειν. ἐλπίζειν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τι ἔργον ἄξιον τοῦ κινδύνου ἐς τὸν πόλεμον κατεργάσεσθαι. ξυνανέπειθε δὲ καὶ ὁ Ἐρμοκράτης οὐχ ἦκιστα τοῦ ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν ἐπιχειρήσειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, λέγων οὐδὲ ἐκείνους πάτριον τὴν ἐμπειρίαν οὐδὲ αἰδῖον τῆς θαλάσσης ἔχειν, ἀλλ' ἠπειρώτας μᾶλλον τῶν Συρακουσίων ὄντας, καὶ ἀναγκασθέντας ὑπὸ Μήδων ναυτικούς γενέσθαι· καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς, οἷους καὶ Ἀθηναίους, τοὺς ἀντιτολμῶντας, χαλεπωτάτους [ἀν] αὐτοῖς φαίνεσθαι. ᾧ γὰρ ἐκείνοι τοὺς πέλας, οὐ δύναμι ἐσὶν ὅτε προσύχοντες, τῷ δὲ θράσει ἐπιχειροῦντες, καταφοδοῦσι, καὶ σφᾶς ἂν τὸ αὐτὸ ὁμοίως τοῖς ἐναντίοις ὑποσχέιν. καὶ Συρακουσίους εὖ εἰδέναι ἔφη τῷ τολμῆσαι ἀπροσδοκῆτως πρὸς τὸ Ἀθηναίων ναυτικὸν ἀντισηῖναι, πλέον διὰ τὸ τοιοῦτον ἐκπλαγέντων αὐτῶν περιεσομένους, ἢ Ἀθηναίους τῇ ἐπισήμῃ τὴν Συρακουσίων ἀπειρίαν βλάψοντας. ἵεναι οὖν ἐκέλευεν ἐς τὴν πεῖραν τοῦ ναυτικοῦ,

καὶ μὴ ἀποκνεῖν. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι, τοῦτε Γυλίππου καὶ τοῦ Ἐρμιοκράτους, καὶ εἴ του ἄλλου, πειθόντων, ὄρμητό τε ἐς τὴν ναυμαχίαν καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρουν.

κβ'. Ὁ δὲ Γύλιππος, ἐπειδὴ παρσκευάσατο τὸ ναυτικόν, ἀγαγὼν ὑπὸ νύκτα πᾶσαν τὴν στρατιὰν τὴν πεζὴν, αὐτὸς μὲν τοῖς ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τείχεσι κατὰ γῆν ἔμελλε προσβαλεῖν· αἱ δὲ τριήρεις τῶν Συρακουσίων ἅμα καὶ ἀπὸ ξυνοδήματος, πέντε μὲν καὶ τριάκοντα ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπέπλεον· αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσαράκοντα, ἐκ τοῦ ἐλάσσονος, οὗ ἦν καὶ τὸ νεώριον αὐτοῖς. καὶ περιέπλεον, βουλόμενοι πρὸς τὰς ἐντὸς προσμίξαι, καὶ ἅμα ἐπιπλεῖν τῷ Πλημμυρίῳ, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβῶνται. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, διὰ τάχους ἀντιπληρώσαντες ἐξήκοντα ναῦς, ταῖς μὲν πέντε καὶ εἴκοσι πρὸς τὰς πέντε καὶ τριάκοντα τῶν Συρακουσίων, τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι, ἐναυμάχουν, ταῖς δ' ἐπιλοίποις ἀπῆντων ἐπὶ τὰς ἐκ τοῦ νεωρίου περικλεούσας. καὶ εὐθὺς πρὸ τοῦ σώματος τοῦ μεγάλου λιμένος ἐναυμάχουν, καὶ ἀντείχον ἀλλήλους ἐπιπολὺ, οἱ μὲν, βιάσασθαι βουλόμενοι τὸν ἔσπλουν, οἱ δὲ, κωλύειν.

κγ'. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Γύλιππος, τῶν ἐν τῷ Πλημμυρίῳ Ἀθηναίων πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπικαταβάτων, καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τὴν γνώμην προσεχόντων, φθάνει προσπεσὼν ἅμα τῇ ἔω αἰφνιδίως τοῖς τείχεσι. καὶ αἰρεῖ τὸ μέγιστον πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἐλάσσω δύο· οὐχ ὑπομεινάντων τῶν φυλάκων, ὡς εἶδον τὸ μέγιστον ῥαδίως ληφθέν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ἀλόντος, χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι καὶ ἐς τὰ πλοῖα καὶ ὀλκάδα τινὰ κατέφυγον, ἐξεκομίζοντο ἐς τὸ στρατόπεδον. τῶν γὰρ Συρακουσίων ταῖς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυσὶ κρατούντων τῇ ναυμαχίᾳ, ὑπὸ τριήρους μιᾶς καὶ εὖ πλεούσης ἐπεδιώκοντο· ἐπειδὴ δὲ τὰ δύο τειχίσματα ἠλίσκετο, ἐν τούτῳ καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐτύγχανον ἤδη νικώμενοι, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν φεύγοντες ῥᾶον παρέπλευσαν. αἱ γὰρ τῶν Συρακουσίων αἱ πρὸ τοῦ σώματος νῆες ναυμαχοῦσαι, βιασάμεναι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, οὐδενὶ κόσμῳ ἐσέπλεον, καὶ ταραχθεῖσαι περὶ ἀλλήλας, παρῆδον τὴν νίκην τοῖς Ἀθηναίοις. ταύτας

τε γὰρ ἔτρεψαν, καὶ ὑφ' ὧν τοπρῶτον ἐνικῶντο ἐν τῷ λιμένι. καὶ ἔνδεκα μὲν ναῦς τῶν Συρακουσίων κατέδυσαν, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀπέκτειναν, πλὴν ὅσον ἐκ τριῶν νεῶν οὓς ἐζώγρησαν. τῶν δὲ σφετέρων τρεῖς νῆες διεφθάρησαν. τὰ δὲ ναυάγια ἀνεληκύσαντες τῶν Συρακουσίων, καὶ τροπαῖον ἐν τῷ νησιδίῳ στήσαντες τῷ πρὸ τοῦ Πλημμυρίου, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον.

κδ'. Οἱ δὲ Συρακούσιοι κατὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν οὕτως ἐπεπράγεσαν· τὰ δ' ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τείχη εἶχον, καὶ τροπαῖα ἔστησαν αὐτῶν τρία. καὶ τὸ μὲν ἕτερον τοῖν δυοῖν τειχοῖν τοῖν ὑσερον λειφθέντοιν κατέβαλον, τὰ δὲ δύο ἐπισκευάσαντες ἐφρούρου. ἀνδρωποὶ δ' ἐν τῶν τειχῶν τῇ ἀλώσει ἀπέθανον καὶ ἐζωγρήθησαν πολλοί· καὶ χρήματα πολλὰ τὰ ξύμπαντα ἐάλω. ὥς γὰρ ταμιεῖω χρωμένων τῶν Ἀθηναίων τοῖς τείχεσι, πολλὰ μὲν ἐμπόρων χρήματα καὶ σῖτος ἐνῆν, πολλὰ δὲ καὶ τῶν τριηραρχῶν. ἐπεὶ καὶ ἰσία τεσσαράκοντα τριηρῶν καὶ τᾶλλα σκευὴ ἐγκατελείφθη, καὶ τριήρεις ἀνελκυσμέναι τρεῖς. μέγιστον δὲ καὶ ἐν τοῖς πρῶτον ἐκάκωσε τὸ σράτευμα [τὸ] τῶν Ἀθηναίων ἢ τοῦ Πλημμυρίου λῆψις. οὐ γὰρ ἔτι οὐδ' οἱ ἔσπλοι ἀσφαλεῖς ἦσαν τῆς ἐπαγωγῆς τῶν ἐπιτηδείων, (οἱ γὰρ Συρακούσιοι ναυσὶν αὐτόθι ἐφορμῶντες ἐκώλυον,) καὶ διὰ μάχης ἤδη ἐγίγνοντο αἱ ἐσχομιδαί· ἔς τε τὰ ἄλλα κατάπληξιν παρέσχε καὶ ἀδυμίαν τῷ στρατεύματι.

κε'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ναῦς τε ἐκπέμπουσι δώδεκα οἱ Συρακούσιοι, καὶ Ἀγάθαρχον ἐπ' αὐτῶν Συρακούσιου ἄρχοντα. καὶ αὐτῶν μία μὲν ἐς Πελοπόννησον ὄχρητο, πρῆσθεις ἄγουσα, οἵπερ τὰ σφέτερα φράσωσιν ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἔτι μᾶλλον ἐποτρύνουσι γίνεσθαι. αἱ δὲ ἔνδεκα νῆες πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἐπλευσαν, πυνθανόμεναι πλοῖα τοῖς Ἀθηναίοις γέμοντα χρημάτων προσπλεῖν. καὶ τῶν τε πλοίων ἐπιτυχῆσαι τὰ πολλὰ διέφθειραν, καὶ ξύλα ναυπηγήσιμα ἐν τῇ Καυλωνιάτιδι κατέκαυσαν, ἃ τοῖς Ἀθηναίοις ἔτοιμα ἦν. ἔς τε Λοκροὺς μετὰ ταῦτα ἦλθον. καὶ ὁρμουσῶν αὐτῶν, κατέπλευσε μία τῶν

ὀλκιάδων τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου, ἄγουσα Θεσπείων ὀπλίτας. καὶ ἀναλαβόντες αὐτοὺς οἱ Συρακούσιοι ἐπὶ τὰς ναῦς, παρέπλεον ἐπ' οἴκου. φυλάξαντες δ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναυσὶ πρὸς τοῖς Μεγάροις, μίαν μὲν ναῦν λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσι, τὰς δ' ἄλλας οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀλλ' ἀποφεύγουσιν ἐς τὰς Συρακούσας. ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τῶν γαυρῶν ἀκροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι, οὗς οἱ Συρακούσιοι πρὸ τῶν παλαιῶν νεωσοίκων κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὅπως αὐτοῖς αἱ νῆες ἐντὸς ὀρμῶϊεν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιπλέοντες μὴ βλάπτειν ἐμβαλόντες. προσαγαγόντες γὰρ ναῦν μυριοφόρον αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι, πύργους τε ξυλίνοὺς ἔχουσιν καὶ παραφράγματα, ἕκ τε τῶν ἀκατίων ἄνευον ἀναδύμενοι τοὺς γαυροὺς, καὶ ἀνέκλων, καὶ κατακολουμβῶντες ἐξέπριον. οἱ δὲ Συρακούσιοι ἀπὸ τῶν νεωσοίκων ἔβαλλον, οἱ δ' ἐκ τῆς ὀλκιάδος ἀντέβαλλον· καὶ τέλος, τοὺς πολλοὺς τῶν γαυρῶν ἀνείλον οἱ Ἀθηναῖοι. χαλεπωτάτη δ' ἦν τῆς γαυρώσεως ἡ κρύφιος ἦσαν γὰρ τῶν γαυρῶν οὗς οὐχ ὑπερέχοντας τῆς θαλάσσης κατέπηξαν· ὥς τε δεινὸν ἦν προσπλεῦσαι, μὴ οὐ προῖδὼν τις ὥσπερ περὶ ἔρμα περιβάλλῃ τὴν ναῦν. ἀλλὰ καὶ τούτους κολυμβηταὶ δύομενοι ἐξέπριον μισθοῦ. ὅμως δ' αὖθις οἱ Συρακούσιοι ἐσαύρωσαν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἀλλήλους (οἷον εἰκὸς τῶν στρατοπέδων ἐγγὺς ὄντων καὶ ἀντιτεταγμένων) ἐμηχανῶντο, καὶ ἀκροβολισμοῖς καὶ πείραις παντοίαις ἐχεῶντο. ἐπεμφαν δὲ καὶ ἐς τὰς πόλεις πρέσβεις οἱ Συρακούσιοι Κορινθίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ἀγγελοῦντας τὴν τε τοῦ Πλημμυρίου λῆψιν, καὶ τῆς ναυμαχίας πῆρι, ὡς οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἰσχυρὴ μᾶλλον ἢ τῇ σφετέρᾳ ταραχῇ ἤσσηθεῖεν· τὰ τε ἄλλα αὖ δηλώσοντας ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ, καὶ ἀξιώσοντας ξυμποθεῖν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ναυσὶ καὶ περὶ, ὡς καὶ τῶν Ἀθηναίων προσδοκίμων ὄντων ἄλλη στρατιᾷ, καὶ ἦν φθάσεισιν αὐτοὶ πρότερον διαφθείσαντες τὸ παρὸν στρατεύμα αὐτῶν, διαπολεμησόμενον. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ ταῦτα ἔπρασσον.

κς'. Ὁ δὲ Δημοσθένης, ἐπεὶ ξυνελέγη αὐτῷ τὸ στρατεύμα ὃ ἔδει ἔχοντα ἐς τὴν Σικελίαν βοηθεῖν, ἄρας ἐκ τῆς Αἰγίνης, καὶ πλεύσας πρὸς τὴν Πελοπόννησον, τῷ

τε Χαρικλεῖ καὶ ταῖς τριάκοντα ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων
 ξυμμίσγει. καὶ παραλαβόντες τῶν Ἀργείων ὑπλίτας
 [τινάς] ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔπλεον εἰς τὴν Λακωνικὴν καὶ
 πρῶτον μὲν τῆς Ἐπιδαύρου τι τῆς Λιμηρᾶς ἐδήωσαν,
 ἔπειτα σχόντες εἰς τὰ καταντικρὺ Κυθήρων τῆς Λακω-
 νικῆς, ἔνθα τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι, τῆς τε γῆς
 ἔστιν ἃ ἐδήωσαν, καὶ ἐτείχισαν ἰσθμῶδες τι χωρίον, ἵνα
 οἱ τε Εἰλωτες τῶν Λακεδαιμονίων αὐτόσπε αὐτομο-
 λῶσι, καὶ λησαὶ ἐξ αὐτοῦ, ὥσπερ ἐκ τῆς Πύλου, ἀρπα-
 γὴν ποιῶνται. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης εὐθύς, ἐπειδὴ
 ξυγκατέλαβε τὸ χωρίον, ἐπέπλει ἐπὶ τῆς Κερκύρας,
 ὅπως καὶ τῶν ἐκεῖθεν ξυμμάχων παραλαβῶν, τὸν εἰς
 τὴν Σικελίαν πλοῦν ὀπιτάχιζα ποιῆται· ὁ δὲ Χαρικλῆς,
 περιμείνας ἕως τὸ χωρίον ἐξετείχισε, καὶ καταλιπὼν
 φυλακὴν αὐτοῦ, ἀπεκομίζετο καὶ αὐτὸς ὕσερον ταῖς
 τριάκοντα ναυσὶν ἐπ' οἴκου, καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἄμα.

κζ'. Ἀφίκοντο δὲ καὶ τῶν Θρακῶν τῶν μαχαιροφόρων
 τοῦ Διακοῦ γένους εἰς τὰς Ἀθήνας πελτασαὶ ἐν τῷ
 αὐτῷ θέρει τούτῳ τριακόσιοι καὶ χίλιοι, οὓς ἔδει τῷ
 Δημοσθένει εἰς τὴν Σικελίαν ξυμπλεῖν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι,
 ὡς ὕσερον ἦκον, διενουῶντο αὐτοὺς πάλιν ὄθεν ἦλθον εἰς
 Θράκην ἀποπέμπειν. τὸ γὰρ ἔχειν πρὸς τὸν ἐκ τῆς
 Δεκελείας πόλεμον αὐτοὺς, πολυτελὲς ἐφαίνετο. θρα-
 κίην γὰρ τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἐλάμβανεν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ
 Δεκέλεια, τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ πάσης τῆς σρατιᾶς ἐν
 τῷ θέρει τούτῳ τειχισθεῖσα, ὕσερον δὲ φρουραῖς ὑπὸ
 τῶν πόλεων, κατὰ διαδοχὴν χρόνου ἐπιουσῶν τῇ χώρᾳ,
 ἐπωκείτο, πολλὰ ἔβλαπτε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐν τοῖς
 πρῶτοις χρημάτων τ' ὀλέθρῳ καὶ ἀνθρώπων φθορᾷ
 ἐκάκωσε τὰ πράγματα. πρότερον μὲν γὰρ βραχείαι
 γιγνόμεναι αἱ εἰσβολαὶ τὸν ἄλλον χρόνον τῆς γῆς ἀπο-
 λαύειν οὐκ ἐκάλουν, τότε δὲ ξυνεχῶς ἐπικαθημένων, καὶ
 ὅτε μὲν καὶ πλεόνων ἐπιόντων, ὅτε δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς
 ἴσης φρουρᾶς καταθεούσης τε τὴν χώραν, καὶ ληστείας
 ποιουμένης, βασιλέως τε παρόντος τοῦ τῶν Λακεδαιμο-
 νίων Ἄγιδος, (ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο,)
 μέγала οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο. τῆς τε γὰρ χώρας
 ἀπάσης ἐξέρητο, καὶ ἀνδραπόδων πλεόν ἢ δύο μυριάδες
 κῆτομολήκεσαν, καὶ τούτων πολὺ μέρος χειροτέχων

πρόβατά τε πάντα ἀπολώλει, καὶ ὑποζύγια· ἵπποι τε, ὕσμημέραι ἐξελαιυόντων τῶν ἰππέων, πρὸς τε τὴν Δεκελείαν καταδρομὰς ποιουμένων, καὶ κατὰ τὴν χώραν φυλασσόντων, οἱ μὲν ἀπεχωλοῦντο, ἐν γῆ ἀποκρότω τε καὶ ξυνεχῶς ταλαιπωροῦντες, οἱ δ' ἐπιτρώσκοντο.

κη'. Ἦτε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβοίας, πρότερον ἐκ τοῦ Ὀρωποῦ κατὰ γῆς, διὰ τῆς Δεκελείας θάσσον οὔσα, περὶ Σούνιον, κατὰ θάλασσαν πολυτελῆς ἐγίγνετο· τῶν τε πάντων ὁμοίως ἐπακτῶν ἐδεῖτο ἢ πόλις, καὶ ἀντὶ τοῦ πόλις εἶναι, φρούριον κατέστη. πρὸς γὰρ τῇ ἐπάλλξει τὴν μὲν ἡμέραν κατὰ διαδοχὴν οἱ Ἀθηναῖοι φυλάσσοντες, τὴν δὲ νύκτα, καὶ ξύμπαντες, πλὴν τῶν ἰππέων, οἱ μὲν ἐφ' ὄπλοις ποιούμενοι, οἱ δ' ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ θέρους καὶ χειμῶνος ἐταλαιπωροῦντο. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον. καὶ ἐς φιλονεικίαν καθέσασαν ταύτην, ἣν, πρὶν γενέσθαι, ἠπίσθησεν ἂν τις ἀκούσας. τὸ γὰρ αὐτοὺς πολιορκουμένους ἐπιτειχισμῷ ὑπὸ Πελοποννησίων, μὴδ' ὡς ἀποσῆναι ἐκ Σικελίας, ἀλλὰ ἐκεῖ Συρακούσας τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν, πύλιν οὐδὲν ἐλάσσονα αὐτὴν τε καθ' αὐτὴν τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι τοῖς Ἑλλησι τῆς δυνάμεως καὶ τόλμης, ὅσον κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου, οἱ μὲν ἐνιαυτὸν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν, οὐδεὶς πλείω χρόνον ἐνόμιζον περιόισειν αὐτοὺς, εἰ οἱ Πελοποννήσιοι ἐσθάλοιεν ἐς τὴν χώραν· ὥς ἐτει ἑπτακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν πρώτην ἐσβολὴν ἦλθον ἐς Σικελίαν, ἥδη τῷ πολέμῳ κατὰ πάντα τετραχωμένοι, καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσῳ προσανείλοντο τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ Πελοποννήσου. δι' αὐτὸ καὶ τότε ὑπὸ τε τῆς Δεκελείας πολλὰ βλαπτούσης καὶ τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων μεγάλων προσπιπτόντων, ἀδύνατοι ἐγένοντο τοῖς χερίμασι· καὶ τὴν εἰκοστὴν ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν κατὰ θάλασσαν ἀντὶ τοῦ φόρου τοῖς ὑπηκόοις ἐποίησαν, πλείω νομίζοντες ἂν σφίσι χερίματα οὕτω προσιέναι. αἱ μὲν γὰρ δαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ πρὶν, ἀλλὰ πολλῶ μείζους καθέσασαν, ὅσῳ καὶ μείζων ὁ πόλεμος ἦν· αἱ δὲ πρόσοδοι ἀπώλλυντο.

κη'. Τοὺς οὖν Θραῦκας, τοὺς τῷ Δημοσθένει ὑσερή-

σαντας διὰ τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν χρημάτων, οὐ βουλόμενοι δαπανᾶν, εὐθύς ἀπέπεμπον, πρὸς ἄξαντες κομίσει αὐτοὺς Διίτρεφεῖ, καὶ εἰπόντες, ἅμα ἐν τῷ παράπλῳ (ἐπορεύοντο γὰρ δι' Εὐρίπου) καὶ τοὺς πολεμίους ἦν τι δύνωνται ἀπ' αὐτῶν βλάψαι. ὁ δὲ ἐς τὴν Τάναγραν ἀπεδίβασεν αὐτοὺς, καὶ ἀρπαγὴν τινα ἐποίησατο διὰ τάχους, καὶ ἐκ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας ἀφ' ἐσπέρας διέπλευσε τὸν Εὐρίπου· καὶ ἀποβιβάσας ἐς τὴν Βοιωτίαν, ἤγεεν αὐτοὺς ἐπὶ Μυκαλησσόν. καὶ τὴν μὲν νύκτα λαθῶν, πρὸς τῷ Ἑρμαίῳ κρύβζετο· (ἀπέχει δὲ τῆς Μυκαλησσοῦ ἑκκαίδεκα μάλισα σταδίους) ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πῶλει προσέκειτο οὐσῆ μεγάλη· καὶ αἰρεῖ, ἀφυλάκτοις τε ἐπιπεσῶν, καὶ ἀπροσδοκῆτοις μὴ ἂν ποτε τινὰ σφίσιν ἀπὸ θαλάσσης τοσοῦτον ἐπαναδάντα ἐπιδέσθαι, τοῦ τείχους ἀσθενοῦς ὄντος, καὶ ἔστιν ἧ καὶ πεπτωκότος, τοῦ δὲ, βραχέος ὑκκοδομημένου, καὶ πυλῶν ἅμα διὰ τὴν ἀδειαν ἀνεωγμένων. ἐσπεύοντες δὲ οἱ Θραῖκες ἐς τὴν Μυκαλησσόν, τὰς τε οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐπόρθουν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευον, φειδόμενοι οὔτε πρῶτον οὔτε νεωτέρας ἡλικίας, ἀλλὰ πάντας ἕξῃς, ὅτῳ ἐντύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες, καὶ προσέτι καὶ ὑποζύγια, καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν. τὸ γὰρ γένος τὸ τῶν Θρακῶν, ὅμοια τοῖς μάλισα τοῦ βαρβαρικοῦ, ἐν ᾧ ἂν θρασυτέρη φονικώτατον ἐστίν. καὶ τότε ἄλλη τε ταραχὴ οὐκ ὀλίγη, καὶ ἰδέα πᾶσα καθεισθήκει ὀλέθρου· καὶ ἐπιπεσόντες διδασκαλείῳ παιδῶν (ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόδι, καὶ ἄρτι ἔτυχον οἱ παῖδες ἐσεληλυθότες) κατέκοψαν πάντας· καὶ ξυμφορὰ τῇ πῶλει πᾶσιν οὐδεμιᾶς ἦσσαν μᾶλλον ἑτέρας ἀδόκητός τε ἐπέπεσεν αὕτη καὶ δεινὴ.

λ'. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, αἰσθόμενοι ἐβοήθουν, καὶ καταλαβόντες προκεχωρηκότας ἤδη τοὺς Θραῖκας οὐ πολὺ, τὴν τε λιάν ἀφείλοντο, καὶ αὐτοὺς φοβήσαντες, καταδιώκουσιν ἐπὶ τὸν Εὐρίπου καὶ τὴν θάλασσαν, οὗ αὐτοῖς τὰ πλοῖα, ἃ ἤγαγεν, ὄρμει. καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἐσέῳσει τοὺς πλείους, οὔτε ἐπισαμένους νεῖν· τῶν τε ἐν τοῖς πλοίοις, ὡς ἐώρων τὰ ἐν τῇ γῆ, ὄρμισάντων ἕξω τοῦ ζεύγματος τὰ πλοῖα. ἐπεὶ ἔν γε τῇ ἄλλῃ ἀναχωρήσει οὐκ ἀτόπως οἱ Θραῖκες

πρὸς τὸ τῶν Θηβαίων ἵππικόν, ὅπερ πρῶτον προσέκειτο, προσεκδέοντές τε καὶ ξυσυρφέμενοι ἐν ἐπιχωρίῳ τάξει, τὴν φυλακὴν ἐποιούντο· καὶ ὀλίγοι αὐτῶν ἐν τούτῳ διεφθάρησαν, μέρος δέ τι καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ δι' ἀρπαγὴν ἐγκαταληφθὲν ἐπόλετο. οἱ δὲ ξύμπαντες τῶν Θρακῶν, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι, ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων, ἀπέδανον. διέφθειραν δὲ καὶ τῶν Θηβαίων καὶ τῶν ἄλλων οἱ ξυμβεσθήθησαν, ἐς εἴκοσι μάλισα ἵππείας τε καὶ ὀπλίτας ἡμοῦ, καὶ Θηβαίων τῶν Βοιωταρχῶν, Σκισφώνδαν· τῶν δὲ Μυκαλησίων μέρος τι ἀπαναλώθη. τὰ μὲν κατὰ τὴν Μυκαλησσὸν, πάθει χρησαμένων οὐδενός, ὡς ἐπὶ μεγάλῃ, τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἦσσαν ὀλοφύρασθαι ἀξίῳ, τοιαῦτα ξυνέβη.

λα΄. Ὁ δὲ Δημοσθένης, τότε ἀποπλέων ἐκ τῆς Κερκύρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς Λακωνικῆς τείχισιν, ὀλκάδα ὁρμοῦσαν ἐν Φειᾷ τῇ Ἠλείων λαβῶν, ἐν ἧ' οἱ Κορίνθιοι ὀπλίται ἐς τὴν Σικελίαν ἔμελλον περαιουῶσθαι, αὐτὴν μὲν διαφθείρει, οἱ δ' ἄνδρες ἀποφυγόντες, ὕπερον λαβόντες ἄλλην ἔπλεον. καὶ μετὰ τοῦτο ἀφικόμενος ὁ Δημοσθένης ἐς τὴν Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν, ὀπλίτας τε παρῆλαβε, καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου τῶν Μεσσηνίων μετεπέμψατο· καὶ ἐς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον τῆς Ἀκαρνανίας διέβη, ἐς Ἀλυζίαν τε καὶ Ἀνακτόριον, ὃ αὐτοὶ εἶχον. ὄντι δ' αὐτῷ περὶ ταῦτα ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντᾷ, ἐκ τῆς Σικελίας ἀποπλέων, ὃς τότε τοῦ χειμῶνος τὰ χρήματα ἄγων τῇ στρατιᾷ ἀπεπέμφθη. καὶ ἀγγέλλει τὰ τε ἄλλα, καὶ ὅτι πύδοιτο κατὰ πλοῦν ἤδη ὦν τὸ Πλημμύριον ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἐαλωκός. ἀφικνεῖται δὲ καὶ Κόνων παρ' αὐτούς, ὃς ἦρχε Ναυπάκτου, ἀγγέλλων ὅτι αἱ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων, αἱ σφίσιν ἀνδρομοῦσαι, οὔτε καταλύουσι τὸν πόλεμον, ναυμαχεῖν τε μέλλουσι. πέμπει οὖν ἐκέλευεν αὐτούς ναῦς, ὡς οὐχ ἱκανοὺς ὄντας δυοῖν δεούσαις εἴκοσιν ταῖς ἑαυτῶν πρὸς τὰς ἐκείνων πέντε καὶ εἴκοσι ναυμαχεῖν. τῷ μὲν οὖν Κόνωνι δέκα ναῦς ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Εὐρυμέδων τὰς ἄριστα σφίσι πλεούσας ἀφ' ὧν αὐτοὶ εἶχον, συμπέμπουσι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ. αὐτοὶ δὲ τὰ περὶ τῆς στρατιᾶς τὸν ξύλλογον

ἠτοιμάζοντο. Εὐρυμέδων μὲν, ἐς τὴν Κέρκυραν πλεῖστας, καὶ πεντεκαίδεκά τε ναῦς πληροῦν κελεύσας αὐτοὺς, καὶ ὀπλίτας καταλεγόμενος. (ξυνῆρχε γὰρ ἤδη Δημοσθένης, ἀπατραπόμενος, ὥσπερ καὶ ἤρξθη.) Δημοσθένης δ' ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν χωρίων σφενδονήτας τε καὶ ἀκοντιστὰς ξυναγείρων.

λβ'. Οἱ δ' ἐκ τῶν Συρακουσῶν τότε μετὰ τὴν τοῦ Πλημμυρίου ἄλωσιν πρέσβεις οἰχόμενοι ἐς τὰς πόλεις, ἐπειδὴ ἔπεισάν τε, καὶ ξυναγείραντες ἔμελλον ἄξιον τὸν στρατὸν, ὃ Νικίας προσηυθόμενος, πέμπει ἐς τῶν Σικελῶν τοὺς τὴν δίοδον ἔχοντας, καὶ ξυμμάχους Κεντόριπᾶς τε καὶ Ἀλικυκαίους, καὶ ἄλλους, ὅπως μὴ διαφήσωσι τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ ξυσραφέντες κωλύσωσι διελθεῖν. ἄλλη γὰρ αὐτοὺς οὐδὲ πειράσειν. Ἀκραγαντῖνοι γὰρ οὐκ ἐδίδοσαν διὰ τῆς ἑαυτῶν ὁδῶν. πορευομένων δ' ἤδη τῶν Σικελιωτῶν, οἱ Σικελοὶ, καθάπερ ἐδέοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνέδραν τινὰ τριχῆ ποιησάμενοι, ἀφυλάκτοις τε καὶ ἐξαίφνης ἐπιγερόμενοι, διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλισα, καὶ τοὺς πρέσβεις, πλὴν ἑνὸς τοῦ Κορινθίου, πάντας. οὗτος δὲ τοὺς διαφυγόντας ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους ἐκόμισεν ἐς τὰς Συρακούσας.

λγ'. Καὶ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ οἱ Καμαριναῖοι ἀφικνοῦνται, αὐτοῖς βοηθοῦντες, πεντακόσιοι μὲν ὀπλίται, τριακόσιοι δὲ ἀκοντισαί, καὶ τοξόται τριακόσιοι. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ Γελῶι ναυτικόν τε ἐς πέντε ναῦς, καὶ ἀκοντιστὰς τετρακοσίους, καὶ ἰππέας διακοσίους. σχεδὸν γὰρ τοὶ ἤδη πᾶσα ἡ Σικελία, πλὴν Ἀκραγαντῖνων· οὗτοι δ' οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἦσαν· οἱ δ' ἄλλοι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, μετὰ τῶν Συρακουσίων, οἱ πρότερον περαιοῦμενοι, ξυσάντες ἐβοήθουν. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι, ὡς αὐτοῖς τὸ ἐν τοῖς Σικελοῖς πάθος ἐγένετο, ἐπέσχοντο εὐθέως τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρεῖν. ὃ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἐτοιμῆς ἤδη τῆς στρατιᾶς οὔσης ἐκ τῆς Κερκύρας καὶ ἀπὸ τῆς ἠπείρου, ἐπεραιώθησαν ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ τὸν Ἴόνιον ἐπ' ἄκραν Ἰαπυγίαν. καὶ ὄρμηθέντες αὐτόθεν, κατίσχουσιν ἐς τὰς Χοιράδας νήσους Ἰαπυγίας. καὶ ἀκοντιστὰς τε τινὰς τῶν Ἰαπύγων πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν τοῦ Μεσσαπίου

ἔθρους ἀναβιβάζονται ἐπὶ τὰς ναῦς· καὶ τῷ Ἄρτα (ὅσπερ καὶ τοὺς ἀκοντιστὰς δυνάσης ὧν παρέσχετο αὐτοῖς) ἀνανεωσάμενοί τινα παλαιὰν φιλίαν, ἀφικνοῦνται ἐς Μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας· καὶ τοὺς Μεταποντίους πείσαντες κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν ἀκοντιστὰς τε συμπέμπειν τριακοσίους καὶ τριῆρεις δύο, καὶ ἀναλαμβάνουσι νεωσὶ γάσει τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἐναντίους ἐκπεπτωκότας. καὶ βουλόμενοι, τὴν στρατιὰν αὐτόθι πᾶσαν ἀθροίσαντες, εἴτις ὑπελέλειπτο ἐξετάσαι, καὶ τοὺς Θουρίους πείσαι σφίσι ξυστρατεύειν τε ὡς προθυμώτατα, καὶ, ἐπειδήπερ ἐν τούτῳ τύχης εἰσὶ, τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους τοῖς Ἀθηναίοις νομίζειν, περιέμενον ἐν τῇ Θουρίᾳ, καὶ ἔπρασον ταῦτα.

λδ'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, καὶ οἱ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον οἱ ἐν ταῖς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶν, οἵπερ τῶν ὀλκάδων ἕνεκα τῆς ἐς Σικελίαν κομιδῆς ἀνδρώμουν πρὸς τὰς ἐν Ναυπάκτῳ ναῦς, παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ, καὶ προσπληρώσαντες ἔτι ναῦς, ὡς ἐὼλίγω ἐλάσσους εἶναι αὐτοῖς τῶν Ἀττικῶν νεῶν, ὀρμίζονται κατὰ Ἐρινεὸν τῆς Ἀχαΐας ἐν τῇ Ῥυτικῇ. καὶ αὐτοῖς τρυῶ χωρίου μηνοειδοῦς ὄντος ἐφ' ᾧ ὄρμουν, ὁ μὲν περὶ ἑκατέρωθεν προσβεβοηθηκότες τῶν τε Κορινθίων καὶ τῶν αὐτόθεν συμμάχων ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις παρετέτακτο, αἱ δὲ νῆες τὸ μεταξὺ εἶχον ἐμφράξασαι. ἦρχε δὲ τοῦ ναυτικοῦ Πολυάνδης Κορινθίος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Ναυπάκτου τριάκοντα ναυσὶ καὶ τρεῖσιν (ἦρχε δὲ αὐτῶν Δίφιλος) ἐπέπλευσαν αὐτοῖς. καὶ οἱ Κορινθιοὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠσύχαζον, ἔπειτα ἀσθέντος αὐτοῖς τοῦ σημείου ἐπεὶ καιρὸς ἐδόκει εἶναι, ὄρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐναυμάχουν. καὶ χρόνον ἀντεῖχον πολλὸν ἀλλήλοις. καὶ τῶν μὲν Κορινθίων τρεῖς νῆες διαφθείρονται, τῶν δὲ Ἀθηναίων κατέδου μὲν οὐδεμία ἀπλῶς, ἐπτὰ δὲ τινες ἄπλοι ἐγένοντο, ἀντίπρωροι ἐμβαλλόμενοι, καὶ ἀναρράγειναι τὰς παρεξαιρεσίας ὑπὸ τῶν Κορινθίων νεῶν, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο παχυτέρας τὰς ἐπωτίδας ἐχουσῶν. ναυμαχήσαντες δὲ ἀντίπαλα μὲν, καὶ ὡς αὐτοὺς ἐκατέρους ἀξιῶν νικᾶν, ὁμῶς δὲ τῶν ναυαγίων κρατησάν-

των τῶν Ἀθηναίων, διὰ τε τὴν τοῦ ἀνέμου ἄπωσιν αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος, καὶ διὰ τὴν τῶν Κορινθίων οὐκέτι ἐπαγωγὴν, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων· καὶ δῖωξις οὐδεμία ἐγένετο, οὐδ' ἄνδρες οὐδετέρων ἐάλωσαν. οἱ μὲν γὰρ Κορίνθιοι καὶ Πελοποννήσιοι πρὸς τῇ γῆι ναυμαχοῦντες, ῥαδίως διεσώζοντο· τῶν δὲ Ἀθηναίων οὐδεμία κατέδου ναῦς. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐς τὴν Ναύπακτον, οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς τροπαῖον ἔσησαν ὡς νικῶντες, ὅτι πλείους τῶν ἐναντίων ναῦς ἄπλους ἐποίησαν. καὶ νομίσαντες δι' αὐτὸ οὐχ ἠσσᾶσθαι, δι' ὅπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικᾶν. οἱ τε γὰρ Κορίνθιοι ἠγήσαντο κρατεῖν εἰ μὴ πολὺ ἐκρατοῦντο, οἱ τ' Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἠσσᾶσθαι εἰ μὴ πολὺ ἐνίκων. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Πελοποννησίων, καὶ τοῦ πεζοῦ διαλυθέντος, οἱ Ἀθηναῖοι ἔσησαν τροπαῖον, καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ ὡς νικήσαντες ἀπεῖχον τοῦ Ἐρινεοῦ, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὄρμουν ὡς εἴκοσι σταδίους. καὶ ἡ μὲν ναυμαχία οὕτως ἐτελεύτα.

λβ'. Ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ ὁ Εὐρυμέδων, ἐπειδὴ ξυστρατεύειν αὐτοῖς οἱ Θούριοι παρεσκευάσθησαν ἑπτακοσίοις μὲν ὀπλίταις, τριακοσίοις δὲ ἀκοντισαῖς, τὰς μὲν ναῦς παραπλεῖν ἐκέλευον ἐπὶ τῆς Κροτωνιάτιδος, αὐτοὶ δὲ τὸν πεζὸν πάντα ἐξετάσαντες πρῶτον ἐπὶ τῷ Συθάξει ποταμῷ, ἦγον διὰ τῆς Θουριάτιδος γῆς. καὶ ὡς ἐγένοντο ἐπὶ τῷ Ὑλῖᾳ ποταμῷ, καὶ αὐτοῖς οἱ Κροτωνιάται προσπέμφαντες εἶπον οὐκ ἂν σφίσι βουλομένοις εἶναι διὰ τῆς γῆς σφῶν τὸν στρατὸν ἰέναι, ἐπικαταβάντες ὑψίσταντο πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ὑλίου, καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐς τὸ αὐτὸ ἀπήντων. τῇ δ' ὕσεραία ἀναβιθασάμενοι παρέπλεον, ἴσχυοντες πρὸς ταῖς πόλεις πλὴν Λοκρῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐπὶ Πέτραν τῆς Ῥηγίνης.

λγ'. Οἱ δὲ Συρακούσιοι, ἐν τούτῳ πυνθανόμενοι αὐτῶν τὸν ἐπίπλουν, αὐθις ταῖς ναυσὶν ἀποπειράσαι ἐδούλοντο, καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ τοῦ πεζοῦ, ἦνπερ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, πρὶν ἐλθεῖν αὐτοὺς φθάσαι βουλομένοι, ξυνέλεγον. παρεσκευάσαντο δὲ τό, τε ἄλλο ναυτικόν, ὡς ἐκ τῆς προτέρας ναυμαχίας τὶ πλεόν ἐνεῖδον σχήσοντες· καὶ τὰς πρώτας τῶν νεῶν ξυπτερόντες

ἔς ἔλασσον, σερίφωτέρας ἐποίησαν, καὶ τὰς ἐπωτίδας ἐπέδεσαν ταῖς πρῶταις παχείας· καὶ ἀντηρίδας ἀπ' αὐτῶν ὑπέτειναν πρὸς τοὺς τοίχους, ὡς ἐπὶ ἕξ πήχεις ἐντός τε καὶ ἕξωθεν. ὥπερ τρόπῳ καὶ οἱ Κορίνθιοι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ ναῦς ἐπεσκευασμένοι πρῶραθεν ἐναυμάχουν. ἐνόμισαν γὰρ οἱ Συρακούσιοι, πρὸς τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, οὐχ ὁμοίως ἀντινεναυπηγημένας, ἀλλὰ λεπτὰ τὰ πρῶραθεν ἐχούσας, διὰ τὸ μὴ ἀντιπρώροις μᾶλλον αὐτοὺς ἢ ἐκ περιπλου ταῖς ἐμβολαῖς χρῆσθαι, οὐκ ἔλασσον σχήσειν, καὶ τὴν ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυμαχίαν οὐκ ἐν πολλῶ πολλαῖς ναυσὶν οὔσαν, πρὸς ἑαυτῶν ἔσεσθαι. ἀντίπρωροι γὰρ ταῖς ἐμβολαῖς χρώμενοι, ἀναρρήξιν τὰ πρῶραθεν αὐτοῖς, σερίφοις καὶ παχέσι πρὸς κοῖλα καὶ ἀσθενῆ παρέχοντες τοῖς ἐμβόλοις· τοῖς δὲ Ἀθηναίοις οὐκ ἔσεσθαι σφῶν ἐν σενοχωρίᾳ οὔτε περιπλου, οὔτε διέκπλου, ὥπερ τῆς τέχνης μάλις ἐπίσειον. αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ δυνατόν, τὸ μὲν, οὐ δώσειν διεκπλεῖν, τὸ δὲ, τὴν σενοχωρίαν κωλύσειν ὡς μὴ περιπλεῖν· τῇ τε πρότερον ἀμαθία τῶν κυβερνητῶν δοκούσῃ εἶναι τὸ ἀντίπρωρον ξυγκρούσαι, μάλις' ἂν αὐτοὶ χρῆσασθαι. πλεῖσον γὰρ ἐν αὐτῷ σχήσειν. τὴν γὰρ ἀνάγκουσι οὐκ ἔσεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ἕξωθουμένοις ἄλλοσε ἢ ἐς τὴν γῆν, καὶ ταύτην δι' ὀλίγου καὶ ἐς ὀλίγον κατ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ἑαυτῶν. τοῦ δ' ἄλλου λιμένος αὐτοὶ κρατήσειν, καὶ ξυμφερομένους αὐτοὺς, ἦν πῃ βιάζωνται, ἐς ὀλίγον τε καὶ πάντας ἐς τὸ αὐτὸ προσπίπτοντας ἀλλήλοις ταράξασθαι· (ὅπερ καὶ ἔδραπτε μάλις τούς Ἀθηναίους ἐν ἀπάσαις ταῖς ναυμαχίαις, οὐκ οὔσης αὐτοῖς ἐς πάντα τὸν λιμένα τῆς ἀνακρούσεως, ὥσπερ τοῖς Συρακουσίοις) περιπλεῦσαι δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, σφῶν ἐχόντων τὴν ἐπίπλευσιν ἀπὸ τοῦ πελάγους τε καὶ ἀνάγκουσι, οὐ δυνήσεσθαι αὐτοὺς, ἄλλως τε καὶ τοῦ Πλημμυρίου πολέμιου τε αὐτοῖς ἐσομένου, καὶ τοῦ σώματος οὐ μεγάλου ὄντος τοῦ λιμένος.

λζ'. Τοιαῦτα οἱ Συρακούσιοι πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἐπισήμην τε καὶ δύναμιν ἐπινοήσαντες, καὶ ἅμα τεταρρήκότες μᾶλλον ἤδη ἀπὸ τῆς προτέρας ναυμαχίας,

ἐπεχείρουν τῷ τε πεζῷ ἅμα καὶ ταῖς ναυσί· καὶ τὸν μὲν πεζὸν ὀλίγω πρότερον τὸν ἐκ τῆς πόλεως Γύλιππος προῦξαγαγών, προσῆγε τῷ τείχει τῶν Ἀθηναίων, καθόσον πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῦ ἴσθρα. καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπείου, οἳ τε ὀπλῖται ὅσοι ἐκεῖ ἦσαν καὶ οἱ ἵππεῖς καὶ ἡ γυμνητία τῶν Συρακουσίων ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα προσῆει τῷ τείχει· αἱ δὲ νῆες μετὰ τοῦτο εὐθύς ἐξέπλεον τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν ξυμμάχων. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοπρωῶτον αὐτοὺς οἰόμενοι τῷ πεζῷ μόνῳ πειράσειν, ὀρῶντες δὲ καὶ τὰς ναῦς ἐπιφερομένας ἄφνω, ἐθορυβοῦντο· καὶ οἱ μὲν, ἐπὶ τὰ τεῖχη καὶ πρὸ τῶν τειχῶν τοῖς προσιούσιν ἀντιπαρετάσσοντο, οἱ δὲ [Ἀθηναῖοι] πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπείου καὶ τῶν ἔξω κατὰ τάχος χωροῦντας ἵππεας τε πολλοὺς καὶ ἀκοντίας ἀντεπεξῆσαν. ἄλλοι δὲ τὰς ναῦς ἐπλήρουν, καὶ ἅμα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν παρεσοήθουν, καὶ ἐπειδὴ πλήρεις ἦσαν, ἀντανῆγον πέντε καὶ ἐβδομήκοντα ναῦς· καὶ αἱ τῶν Συρακουσίων ἦσαν ὀγδοήκοντα μάλισα.

λη'. Τῆς δὲ ἡμέρας ἐπιπολὺ προσπλέοντες, καὶ ἀναγκασόμενοι, καὶ πειράσαντες ἀλλήλων, καὶ οὐδέτεροι δυνάμενοι ἄξιόν τι λόγου παραλαβεῖν, εἰ μὴ ναῦν μίαν ἢ δύο τῶν Ἀθηναίων οἱ Συρακούσιοι καταδύσαντες, διεκρίθησαν· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀπῆλθε. τῇ δ' ὑσφαίᾳ οἱ μὲν Συρακούσιοι ἠσύχαζον, οὐδὲν δηλοῦντες ὁποῖόν τι τὸ μέλλον ποιήσουσιν· ὁ δὲ Νικίας, ἰδὼν ἀντίπαλα τὰ τῆς ναυμαχίας γενόμενα, καὶ ἐλπίζων αὐτοὺς αἰθρῆς ἐπιχειρήσειν, τοὺς τε τριηράρχους ἠνάγκαζεν ἐπισκευάζειν τὰς ναῦς, εἴτις τι ἐπεπονήκει, καὶ ὀλκάδας προώρμισε πρὸ τοῦ σφετέρου φουρῶματος, ὁ αὐτοῖς πρὸ τῶν νεῶν ἀντὶ λιμένος κλεισὺ ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐπεπήγει. διαλιπούσας δὲ τὰς ὀλκάδας ὅσον δύο πλέθρα ἀπ' ἀλλήλων κατέστησεν, ὅπως εἴτις βιάζοιτο ναῦς, εἴη κατάφευξις ἀσφαλῆς, καὶ πάλιν καθ' ἡσυχίαν ἔκπλους. παρὰσκευαζόμενοι δὲ ταῦτα ὅλην ἡμέραν διετέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι μέχρι νυκτός.

λθ'. Τῇ δ' ὑσφαίᾳ οἱ Συρακούσιοι τῆς μὲν ὥρας πρωϊαίτερον, τῇ δὲ ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ τοῦ τε πεζοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ προσέμισγον τοῖς Ἀθηναίοις.

καὶ ἀντικαταστάντες ταῖς ναυσὶ, τὸν αὐτὸν τρόπον αὐθις ἐπιπολὺ διῆγον τῆς ἡμέρας πειρώμενοι ἀλλήλων πρὶν ἢ Ἄρισων ὁ Πυρρίχου Κορινθίος, ἄριστος ὢν κυβερνήτης τῶν μετὰ Συρακουσίων, πείθει τοὺς σφετέρους τοῦ ναυτικοῦ ἄρχοντας πέμψαντας ὡς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπιμελομένους, κελεύειν ὅτιτάχιστα τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας, καὶ ὅσα τίς ἔχει ἐδώδιμα, πάντας ἐκείσε φέροντας ἀναγκάσαι πωλεῖν, ὅπως αὐτοὺς ἐκβιάσαντες τοὺς ναύτας, εὐθὺς παρὰ τὰς ναῦς ἀριστοποιήσονται, καὶ δι' ὀλίγου αὐθις καὶ αὐθήμερον ἀπροσδοκῆτοῖς τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρῶσι.

μ'. Καὶ οἱ μὲν, πεισθέντες ἔπεμψαν ἄγγελον, καὶ ἡ ἀγορὰ παρεσκευάσθη· καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐξαίφνης πρύμναν κρουσάμενοι, πάλιν πρὸς τὴν πόλιν ἔπλευσαν. καὶ εὐθὺς ἐκβάντες, αὐτοῦ ἄριστον ἐποιοῦντο. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, νομίσαντες αὐτοὺς, ὡς ἡσσημένους, σφῶν πρὸς τὴν πόλιν ἀνακρούσασθαι, καθ' ἡσυχίαν ἐκβάντες, τὰ τε ἄλλα διεπράσσοντο, καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον, ὡς τῆς γε ἡμέρας ταύτης οὐκέτι οἴομενοι ἂν ναυμαχῆσαι. ἐξαίφνης δὲ οἱ Συρακούσιοι πληρώσαντες τὰς ναῦς, ἐπέπλεον αὐθις. οἱ δὲ, διὰ πολλοῦ θορύβου καὶ ἄσιτοι οἱ πλείους, οὐδενὶ κόσμῳ ἐσβάντες, μόγις ποτὲ ἀντανήγοντο· καὶ χρόνον μὲν τινα ἀπέσχοντο ἀλλήλων φυλασσόμενοι, ἔπειτα οὐκ ἐδόκει τοῖς Ἀθηναίοις, αὐτοῦ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν διαμέλλοντας κόπῳ ἀλίσκεσθαι, ἀλλ' ἐπιχειρεῖν ὅτιτάχιστα· καὶ ἐπιφερόμενοι ἐκ παρακελεύσεως, ἐναυμάχουν. οἱ δὲ Συρακούσιοι δεξάμενοι [ἡμύνοντο,] καὶ ταῖς τε ναυσὶν ἀντιπρώροις χρώμενοι, ὥσπερ διενοήθησαν, τῶν ἐμβολῶν τῇ παρασκευῇ ἀνερρήγνυσαν τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς ἐπιπολὺ τῆς παρεξαιρεσίας· καὶ οἱ ἀπὸ τῶν κατασρωμάτων αὐτοῖς ἀκοντίζοντες, μεγάλα ἔβλαπτον τοὺς Ἀθηναίους· πολὺ δ' ἔτι μείζων οἱ ἐν τοῖς λεπτοῖς πλοίοις περιπλέοντες τῶν Συρακουσίων, καὶ ἔς τε τοὺς τασσοὺς ὑποπίπτοντες τῶν πολεμίων νεῶν, καὶ ἔς τὰ πλάγια παραπλέοντες, καὶ ἔξ αὐτῶν ἔς τοὺς ναύτας ἀκοντίζοντες.

μα'. Τέλος δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ κατὰ κράτος ναυμαχοῦντες οἱ Συρακούσιοι ἐνίκησαν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τρα-

πόμενοι διὰ τῶν ὀλκάδων τὴν κατάφευξιν ἐποιοῦντο ἐς τὸν ἑαυτῶν ὄρμον. αἱ δὲ τῶν Συρακουσίων νῆες μέχρι μὲν τῶν ὀλκάδων ἐπεδίωκον, ἔπειτα αὐτοὺς αἱ κεραῖαι ὑπὲρ τῶν ἔσπλων αἱ ἀπὸ τῶν ὀλκάδων δελφινοφόροι ἤρμεναι ἐκώλυον· δύο δὲ νῆες τῶν Συρακουσίων ἐπαιρόμεναι τῇ νίκῃ προσέμιξαν αὐτῶν ἐγγυς, καὶ διεφθάρησαν, καὶ ἡ ἑτέρα αὐτοῖς ἀνδράσιν ἔάλω. καταδύσαντες δ' οἱ Συρακούσιοι τῶν Ἀθηναίων ἑπτὰ ναῦς, καὶ κατατραυματίσαντες πολλὰς, ἀνδρας τε τοὺς μὲν ζωγρήσαντες, τοὺς τε ἀποκτείναντες, ἀπεχώρησαν· καὶ τροπαῖά τε ἀμφοτέρων τῶν ναυμαχιῶν ἔσησαν, καὶ τὴν ἐλπίδα ἤδη ἐχυρὰν εἶχον ταῖς μὲν ναυσὶ πολὺ κρείσσους εἶναι, ἐδόκουν δὲ καὶ τὸ πεζὸν χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ὡς ἐπιδησόμενοι κατ' ἀμφοτέρα παρεσκευάζοντο αὐθις.

μβ'. Ἐν τούτῳ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἔχοντες τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν παραγίγνονται, ναῦς τε τρεῖς καὶ ἐβδομήκοντα μάλισα ξύν ταῖς ξενικαῖς, καὶ ὀπλίτας περὶ πεντακισχιλίους ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων· ἀκοντισῆς τε βαρβάρους καὶ Ἑλληνας οὐκ ὀλίγους, καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἱκανήν. καὶ τοῖς μὲν Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις κατάπληξις ἐν τῷ αὐτίκα οὐκ ὀλίγη ἐγένετο, εἰ πέρας μὴδὲν ἔσαι σφίσι τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ κινδύνου· ὁρῶντες οὔτε διὰ τὴν Δεκέλειαν τειχιζομένην οὐδὲν ἦσσαν στρατὸν ἴσον καὶ παραπλήσιον τῷ προτέρῳ ἐπεληλυθότα, τὴν τε τῶν Ἀθηναίων δύναμιν πανταχόσε πολλὴν φαινομένην. τῷ δὲ προτέρῳ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ὡς ἐκ κακῶν, ῥώμη τις ἐγεγένητο. ὁ δὲ Δημοσθένης, ἰδὼν ὡς εἶχε τὰ πράγματα, καὶ νομίσας οὐχ οἷόν τε εἶναι διατρίβειν, εἰδὲ παθεῖν ὅπερ ὁ Νικίας ἔπαθεν· ἀφικόμενος γὰρ τοπρωτὸν ὁ Νικίας φοβερὸς, ὡς οὐκ εὐδὺς προσέκειτο ταῖς Συρακούσαις, ἀλλ' ἐν Κατάνῃ διεχειμάζεν, ὑπερώφθη τε, καὶ ἔφθασεν αὐτὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατιᾷ ὁ Γύλιππος ἀφικόμενος. ἦν οὐδ' ἂν μετέπεμψαν οἱ Συρακούσιοι, εἰ ἐκεῖνος εὐδὺς ἐπέκειτο. ἱκανοὶ γὰρ αὐτοὶ οἰόμενοι εἶναι, ἅμα τ' ἂν ἔμαδον ἦσσοις ὄντες, καὶ ἀποτετειχισμένοι ἂν ἦσαν. ὥσε μὴδ' εἰ μετέπεμψαν, ἔτι ὁμοίως ἂν αὐτοὺς ἀφελεῖν. ταῦτα οὖν ἀνασκοπῶν ὁ Δημοσθένης, καὶ γινώσκων

ὅτι καὶ αὐτὸς ἐν τῷ παρόντι, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μάλις ἀπεινότατος ἐστὶ τοῖς ἐναντίοις, ἐβούλετο ὀπιτάχος ἀποχρησασθαι τῇ παρουσίᾳ τοῦ στρατεύματος ἐκπλήξει. καὶ ὁρῶν τὸ παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων, ᾧ ἐκώλυσαν περιτειχίσαι σφᾶς τοὺς Ἀθηναίους, ἀπλοῦν τε ὄν, καὶ εἰ ἐπικρατήσῃ τις τῶν τε Ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως, καὶ αὐτὸς τοῦ ἐν αὐταῖς στρατοπέδου, ῥαδίως ἂν αὐτὸ ληφθῆν, (οὐδὲ γὰρ ὑπομῆναι ἂν σφᾶς οὐδένα) ἠπείγετο ἐπιθέσθαι τῇ πεύρᾳ· καὶ [οἱ] ξυτομωτάτην ἠγεῖτο διαπολέμησιν. ἢ γὰρ κατορθώσας ἤξειν Συρακούσας, ἢ ἀπάξειν τὴν στρατιάν, καὶ οὐ τρίβεσθαι ἄλλως Ἀθηναίους τε τοὺς ξυστρατευομένους καὶ τὴν ξύμπασαν πόλιν. πρῶτον μὲν οὖν τὴν τε γῆν ἐξελεθόντες τῶν Συρακουσίων ἔτεμνον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τὸν Ἄναπον, καὶ τῷ στρατεύματι ἐπεκράτου, ὥσπερ τοπρῶτον, τῷ τε περὶ καὶ ταῖς ναυσίν. οὐδὲ γὰρ καθ' ἑκάτερα οἱ Συρακούσιοι ἀντεπεξήσαν, ὅτι μὴ τοῖς ἰππεῦσι καὶ ἀκοντισταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου.

μγ'. Ἐπειτα μηχαναῖς ἔδοξε τῷ Δημοσθένει πρότερον ἀποπειράσαι τοῦ ἀποτειχίσματος. ὡς δὲ αὐτῷ προσαγαγόντι κατεκαύθησάν τε ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπὸ τοῦ τείχους ἀμυνομένων αἱ μηχαναί, καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ πολλαχῇ προσβάλλοντες ἀπεκρούοντο, οὐκέτι ἔδοκει διατρίβειν· ἀλλὰ πείσας τὸν τε Νικίαν καὶ τοὺς ἄλλους ξυάρχοντας, ὡς ἐπενόει τὴν ἐπιχείρησιν τῶν Ἐπιπολῶν ἐποιεῖτο. καὶ ἡμέρας μὲν ἀδύνατα ἔδοκει εἶναι λαθεῖν προσελθόντας τε καὶ ἀναβάντας· παραγγείλας δὲ πένθ' ἡμερῶν σιτία, καὶ τοὺς λιθολόγους, καὶ τέκτονας πάντας λαβών, καὶ ἄλλην παρασκευὴν τοξομημάτων τε, καὶ ὅσα ἔδει, ἦν κρατῶσι, τειχίζοντας ἔχειν· αὐτὸς μὲν ἀπὸ τοῦ πρώτου ὕπνου, καὶ Εὐρυμέδων, καὶ Μένανδρος, ἀναλαβὼν τὴν πᾶσαν στρατιάν, ἐχώρει πρὸς τὰς Ἐπιπολάς. Νικίας δὲ ἐν τοῖς τείχεσιν ὑπελέλειπτο. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο πρὸς αὐταῖς κατὰ τὸν Εὐρύηλον (ἧπερ καὶ ἡ πρῶτη στρατιὰ τοπρῶτον ἀνέβη) λανθάνουσί τε τοὺς φύλακας τῶν Συρακουσίων, καὶ προσβάντες, τὸ τείχισμα ὃ ἦν αὐτόθι τῶν Συρακουσίων, αἰροῦσι, καὶ ἀνδρας [τινάς] τῶν φυλάκων ἀποκτείνουσιν· οἱ δὲ πλείους,

διαφυγόντες εὐθὺς πρὸς τὰ στρατόπεδα, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν τρία [ἐν προτειχίσμασιν,] ἐν μὲν τῶν Συρακουσίων, ἐν δὲ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν, ἐν δὲ τῶν ξυμμάχων, ἀγγέλλουσι τὴν ἔφοδον. καὶ τοῖς ἑξακοσίοις τῶν Συρακουσίων, οἳ καὶ πρῶτοι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῶν Ἐπιπολῶν φύλακες ἦσαν, ἔφραζον. οἳ δ' ἐβοήθουν τ' εὐθὺς, καὶ αὐτοῖς ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐντυχόντες, ἀμυνομένους προθύμως ἔτρεψαν. καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσθεν ὅπως τῇ παρούσῃ ὀρμῇ τοῦ περαίνεσθαι ὧν ἕνεκα ἦλθον μὴ βραδεῖς γίνωνται. ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων, οὐχ ὑπομενόντων τῶν φυλάκων, ἤρουν τε, καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρον. οἳ δὲ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ ὁ Γύλιππος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐβοήθουν ἐκ τῶν προτειχισμάτων, καὶ ἀδόκητου τοῦ τολμήματος σφίσιν ἐν νυκτὶ γενομένου, προσέβαλλόν τε τοῖς Ἀθηναίοις ἐκπεπληγμένοι, καὶ βιασθέντες ὑπ' αὐτῶν, τοπρῶτον ὑπεχώρησαν. προϊόντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἀταξίᾳ μᾶλλον ἤδη ὡς κεκρατηκότων, καὶ βουλομένων διὰ παντὸς τοῦ μήπω μεμαχημένου τῶν ἐναντίων ὡς ἀχίσα διελθεῖν, (ἵνα μὴ ἀνέντων σφῶν τῆς ἐφόδου αὐθις ξυσραφῶσιν,) οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι αὐτοῖς ἀντέσχον, καὶ προσβαλόντες ἔτρεψάν τε καὶ ἐς φυγὴν κατέστησαν.

μδ'. Καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀπορίᾳ ἐρίγνοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἦν οὐδὲ πωθέσθαι, ῥάδιον ἦν εὐὸ ἀφ' ἐτέρων ὅτω τρόπῳ ἕκαστα ξυνηέχθη. ἐν μὲν γὰρ ἡμέρᾳ σαφέστερα μὲν, ὅμως δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ παραγενόμενοι πάντα, πλὴν τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος μόγις οἶδεν· ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ (ἣ μόνῃ δὴ στρατοπέδων μεγάλων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο) πῶς ἂν τις σαφῶς τι εἰδεῖ; ἦν μὲν γὰρ σελήνη λαμπρὰ, ἐύρων δὲ οὕτως ἀλλήλους ὡς ἐν σελήνῃ εἰκὸς τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματος προορᾶν, τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ οἰκείου ἀπισεῖσθαι. ὑπλῖται δὲ ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι ἐν ξενοχωρίᾳ ἀνεσρέφοντο. καὶ τῶν Ἀθηναίων οἳ μὲν ἤδη ἐνικῶντο, οἳ δὲ ἔτι τῇ πρώτῃ, ἐφόδῳ ἀήσσητοι ἐχώρουν. πολὺ δὲ καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος αὐτοῖς τὸ μὲν ἄρτι ἀναβεθήκει, τὸ δ' ἔτι προσανῆει· ὡς οὐκ ἠπίσαντο πρὸς ὅ, τι χρὴ χωρῆσαι. ἤδη

γὰρ τὰ πρόσθεν τῆς τροπῆς γεγενημένης ἐτετάρακτο πάντα, καὶ χαλεπὰ ἦν ὑπὸ τῆς βοῆς διαγνῶναι. οἱ τε γὰρ Συρακούσιοι καὶ οἱ Ξύμμαχοι κρατοῦντες παρεκλεύοντό τε, κραυγῇ οὐκ ὀλίγη χρώμενοι, (ἀδύνατον ὄν ἐν νυκτὶ ἄλλω τῷ σημεῖναι,) καὶ ἅμα τοὺς προσφερομένους ἐδέχοντο. οἱ τε Ἀθηναῖοι ἐζήτουν τε σφᾶς αὐτοὺς, καὶ πᾶν τὸ ἐναντίον, καὶ εἰ φίλιον εἶη, τῶν ἤδη πάλιν φευγόντων πολέμιον ἐνόμιζον. καὶ τοῖς ἐρωτήμασι τοῦ Ξυνδήματος πυκνοῖς χρώμενοι, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄλλω τῷ γνωρίσαι, σφίσι τε αὐτοῖς θόρυβον πολὺν παρεῖχον ἅμα πάντες ἐρωτῶντες, καὶ τοῖς πολέμοις σαφὲς αὐτὸ κατέστησαν. τὸ δ' ἐκείνων οὐχ ὁμοίως ἠπίσαντο, διὰ τὸ κρατοῦντας αὐτοὺς καὶ μὴ διεσπασμένους, ἦσσαν ἀγνοεῖσθαι. ὡς' εἰ μὲν ἐντύχοιέν τισι, κρείσσους ὄντες τῶν πολέμιων, διέφευγον αὐτοὺς, ἄ τε ἐκείνων ἐπιστάμενοι τὸ ξύνθημα· εἰ δ' αὐτοὶ μὴ ὑποκρίνοιτο, διεφθείροντο. μέγιστον δὲ καὶ ἔχθηκισα ἔβλαψεν ὁ καινισμός. ἀπὸ γὰρ ἀμφοτέρων παραπλήσιος ὦν ἀπορίαν παρεῖχεν. οἱ τε γὰρ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Κέρκυραῖοι, καὶ ὅσον Δωρικὸν μετ' Ἀθηναίων ἦν, ὅποτε καινίσειαν, φόβον παρεῖχε τοῖς Ἀθηναίοις, οἱ τε πολέμοι ὁμοίως. ὡσετέλος Ξυμπεσόντες αὐτοῖς κατὰ τὰ πολλὰ τοῦ στρατοπέδου, ἐπεὶ ἅπαξ ἐταράχθησαν, φίλοι τε φίλοις, καὶ πολῖται πολίταις, οὐ μόνον ἐς φόβον κατέστησαν, ἀλλὰ καὶ ἐς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλθόντες, μόλις ἀπελύοντο. καὶ διωκόμενοι, κατὰ τε τῶν κρημνῶν οἱ πολλοὶ ῥίπτοντες ἑαυτοὺς, ἀπώλλυντο, σενῆς οὔσης τῆς ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν πάλιν καταδάσεως, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸ ὄμαλόν οἱ σωζόμενοι ἄνωθεν καταβαίνουσιν, οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ὅσοι ἦσαν τῶν προτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειρία μᾶλλον τῆς χώρας, ἐς τὸ στρατόπεδον διεφύγγαυον. οἱ δὲ ὕσερον ἦκοντες, εἰσὶν οἱ διαμαρτύντες τῶν ὁδῶν, κατὰ τὴν χώραν ἐπλανήθησαν· οὗς, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, οἱ ἰππεῖς τῶν Συρακουσίων περιελάσαντες διέφθειραν.

μέ. Τῇ δ' ὕσειρά οἱ μὲν Συρακούσιοι δύο τροπαῖα ἔστησαν, ἐπὶ τε ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἧ ἡ πρόσθασις, καὶ κατὰ τὸ χαριόν ἧ οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι ἀντέστησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἐκομίσαντο. ἀπέ-

θανον δὲ οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων ὄπλα μέντοι ἔτι πλείω ἢ κατὰ τοὺς νεκροὺς ἐλήφθη. οἱ γὰρ κατὰ τῶν κρημνῶν βιασθέντες ἄλλεσθαι ψιλοὶ ἄνευ τῶν ἀσπίδων, οἱ μὲν ἀπώλλυντο, οἱ δ' ἐσώθησαν.

μς'. Μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν Συρακούσιοι, ὡς ἐπὶ ἀπροσδοκῆτῳ εὐπραγία πάλιν αὐτῶν ἀναρρώσθέντες, ὥσπερ καὶ πρότερον, εἰς μὲν Ἀκράγαντα σασιάζοντα πεντεκαίδεκα ναυσὶ Σικανὸν ἀπέσειλαν, ὅπως ὑπαγάγοιτο τὴν πόλιν, εἰ δύναιτο. Γύλιππος δὲ κατὰ γῆν εἰς τὴν Σικελίαν ὄχετο αὐθις, ἄξων στρατιὰν ἔτι ὡς ἐν ἐλπίδι ὦν καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων αἰρήσειν βία, ἐπειδὴ τὰ ἐν ταῖς Ἐπιπολαῖς οὕτω ξυνέβη.

μζ'. Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τούτῳ ἐβουλεύοντο πρὸς τε τὴν γεγενημένην ξυμφορὰν, καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατὰ πάντα ἀρρώσϊαν. τοῖς τε γὰρ ἐπιχειρήμασιν ἐώρων οὐ κατορθοῦντες, καὶ τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους τῇ μονῇ. νόσῳ τε γὰρ ἐπιέζοντο κατ' ἀμφοτέρω, τῆς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ταύτης οὐσίας ἐν ἣ ἀσθενούσιν ἄνθρωποι μάλιστ' αἰμα, καὶ τὸ χωρὶν ἅμα ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο, ἐλώδες καὶ χαλεπὸν ἦν. τὰ τε ἄλλα ὅτι ἀνέλπιστα αὐτοῖς ἐφαίνετο. τῷ οὖν Δημοσθένει οὐκ ἐδόκει ἔτι χεῖναι μένειν. ἀλλ' ἅπερ [καὶ] διανοηθεὶς εἰς τὰς Ἐπιπολάς διεκινδύνευσεν, ἐπειδὴ ἔσφαλτο, διεξιέναι ἐψηφίζετο, καὶ μὴ διατρίβειν. ἕως ἔτι τὸ πέλτα οἶόν τε περαιουῶσθαι, καὶ τοῦ στρατεύματος ταῖς γούν ἐπελθούσαις ναυσὶ κῆρατεῖν. καὶ τῇ πόλει ὠφελιμώτερον εἶναι ἔφη, πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ σφῶν ἐπιτειχίζοντας τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι, ἢ Συρακούσιους, οὓς οὐκέτι ῥάδιον εἶναι χειρῶσασθαι. οὐδ' αὖ ἄλλως χρήματα πολλὰ δαπανῶντας εἰκὸς εἶναι προσκαθῆσθαι. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης τοιαῦτα ἐγίγνωσκεν.

μη'. Ὁ δὲ Νικίας ἐνόμιζε μὲν καὶ αὐτὸς πονηρὰ σφῶν τὰ πράγματα εἶναι, τῷ δὲ λόγῳ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀποδεικνύναι, οὐδ' ἐμφανῶς σφῶν ψηφίζομένους μετὰ πολλῶν τὴν ἀναχώρησιν, τοῖς πολεμίοις καταγγέλτους γίνεσθαι. λαθεῖν γὰρ ἂν ὁπότε βούλοιντο τοῦτο ποιοῦντες πολλῶ ἤσσαν. τὸ δέ τι καὶ τὰ τῶν πολεμίων, ἀφ' ὧν ἐπιπλέον ἢ ἄλλοι γῆσθάνετο

αὐτῶν, ἐλπίδος τί ἔτι παρῆχε πονηρότερα τῶν σφετέρων ἔσεσθαι, ἣν καρτερώσι προσκαθήμενοι. χρημάτων γὰρ ἀπορία αὐτοὺς ἐκτροχάσειν, ἄλλως τε καὶ ἐπιπλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. καὶ, ἣν γὰρ τι καὶ ἐν ταῖς Συρακούσαις βουλούμενον τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πράγματα ἐνδοῦναι, ἐπεκηρυκεύετο ὡς αὐτὸν, καὶ οὐκ εἶα ἀπανίσασθαι. ἂ ἐπιστάμενος, τῷ μὲν ἔργῳ, ἔτι ἐπ' ἀμφοτέρα ἔχων καὶ διασκοπῶν ἀνεῖχε· τῷ δ' ἐμφανεῖ τότε λόγῳ, οὐκ ἔφη ἀπάξειν τὴν στρατίαν. εὖ γὰρ εἰδέναι ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι σφῶν ταῦτα οὐκ ἀποδέξονται, ὥς μὴ αὐτῶν ψηφισαμένων ἀπελθεῖν. καὶ γὰρ οὐ τοὺς αὐτοὺς ψηφιεῖσθαι τε περὶ σφῶν αὐτῶν, καὶ τὰ πράγματα ὥσπερ καὶ αὐτοὶ ὀρῶντας, καὶ οὐκ ἄλλων ἐπιτιμήσει ἀκούσαντας γνώσεσθαι, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν τις εὖ λέγων διαβάλλοι, ἐκ τούτων αὐτοὺς πείσεσθαι. τῶν τε παρόντων στρατιωτῶν πολλοὺς καὶ τοὺς πλείους ἔφη, οἱ νῦν βοῶσιν ὡς ἐν δεινοῖς ὄντες, ἐκείσε ἀφικομένους τὰ ἐναντία βοήσεσθαι, ὡς ὑπὸ χρημάτων καταπροδόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. οὐκ οὖν βούλεσθαι αὐτὸς γε, ἐπιστάμενος τὰς Ἀθηναίων φύσεις, ἐπ' αἰσχυρᾶ τε αἰτία καὶ ἀδίκως ὑπ' Ἀθηναίων ἀπολέσθαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰ δεῖ, κινδυνεύσας τοῦτο παθεῖν ἰδίᾳ. τὰ τε Συρακουσίων ἔφη ὁμῶς ἔτι ἦσσω τῶν σφετέρων εἶναι. χρήμασι γὰρ αὐτοὺς ξενοτροφοῦντας, καὶ ἐν περιπολίῳ ἅμα [ἄλλα] ἀναλίσκοντας, καὶ ναυτικὴν πολὺ ἔτι ἐν αὐτὸν ἤδη βόσκοντας, τὰ μὲν ἀπορεῖν, τὰ δ' ἔτι ἀμηχανήσειν. δισχίλια γὰρ τάλαντα ἤδη ἀνηλωκέναι, καὶ ἔτι πολλὰ προσοφείλειν· ἣν τε καὶ ὑτιοῦν ἐκλίπωσι τῆς νῦν παρασκευῆς, τῷ μὴ διδόναι τραπεζῆν, φθηρεῖσθαι αὐτῶν τὰ πράγματα, ἐπικουρικὰ μᾶλλον, ἢ δι' ἀνάγκης (ὥσπερ τὰ σφέτερα) ὄντα. τρίθειν οὖν ἔφη χρῆναι προσκαθημένους, καὶ μὴ χρήμασιν ὡς πολὺ κρείσσους εἰσὶ, νικηθέντας ἀπίεναί.

μδ'. Ὁ μὲν Νικίας ταῦτα λέγων ἰσχυρίζετο, αἰσθόμενος τὰ ἐν ταῖς Συρακούσαις ἀκριβῶς, καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἀπορίαν, καὶ ὅτι ἦν αὐτόδι πῶς τὸ βουλούμενον τοῖς Ἀθηναίοις γίνεσθαι τὰ πράγματα, καὶ ἐπικηρυκεύμενον πρὸς αὐτὸν ὥς μὴ ἀπανίσασθαι,

καὶ ἅμα ταῖς γούν ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσῆσει κρατηθεῖς. ὁ δὲ Δημοσθένης, περὶ μὲν τοῦ προσκαθῆσθαι, οὐδ' ὅπως οὖν ἐνεδέχεται· εἰ δὲ δεῖ μὴ ἀπάγειν τὴν στρατιὰν ἄνευ Ἀθηναίων ψηφίσματος, ἀλλὰ τρίβειν αὐτοὺς ἔφη χρῆναι, ἢ ἐς τὴν Θάσον ἀνασάντας τοῦτο ποιεῖν, ἢ ἐς τὴν Κατάνην, ὅθεν τῷ τε πεζῷ ἐπὶ πολλὰ τῆς χώρας ἐπιόντες τρέφονται, πορρωθῶντες τὰ τῶν πολεμίων, καὶ ἐκείνους βλάβουσι· ταῖς τε ναυσὶν ἐν πελάγει, καὶ οὐκ ἐν στενοχωρίᾳ (ἢ πρὸς τῶν πολεμίων μᾶλλον ἐσι) τοὺς ἀγῶνας ποιήσονται, ἀλλ' ἐν εὐρυχωρίᾳ, ἐν ἣ τὰ τε τῆς ἐμπειρίας χρήσιμα σφῶν ἔσαι, καὶ ἀναχωρήσεις καὶ ἐπίπλους, οὐκ ἐκ βραχείος καὶ περιγραπτοῦ ὀρμώμενοί τε καὶ καταίροντες, ἔξουσι. τό, τε ζύμπαν εἰπεῖν, οὐδενὶ τρόπῳ ἔφη ἀρέσκειν ἐν τῷ αὐτῷ ἔτι μένειν, ἀλλ' ὅτι τάχιστα ἤδη καὶ μὴ μέλλειν ἐξακίεσθαι. καὶ ὁ Εὐρυμέδων αὐτῷ ταῦτα ξυνηγόρευεν. ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Νικίου, ὄκνος τις καὶ μέλλησις ἐνεγένετο, καὶ ἅμα ὑπόνοια μή τι καὶ πλεόν ειδῶς ὁ Νικίας ἰσχυρίζεται. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τούτῳ τῷ τρόπῳ διεμέλλησαν τε καὶ κατὰ χώραν ἔμενον.

ν'. Ὁ δὲ Γύλιππος καὶ ὁ Σικανὸς ἐν τούτῳ παρήσαν ἐς τὰς Συρακούσας· ὁ μὲν Σικανὸς, ἀμαρτῶν τοῦ Ἀκράγαντος· (ἐν Γέλα γὰρ ὄντος αὐτοῦ ἔτι, ἢ τοῖς Συρακουσίοις γάσις ἐς Φιλίαν ἐξεπεπτώκει) ὁ δὲ Γύλιππος, ἄλλην τε στρατιὰν πολλὴν ἔχων ἦλθεν ἀπὸ τῆς Σικελίας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς Πελοποννήσου τοῦ ἦρος ἐν ταῖς ὀλκάσις ὀπλίτας ἀποσαλέντας, ἀφικομένους ἀπὸ τῆς Λιβύης ἐς Σελινοῦντα. ἀπενεχθέντες γὰρ ἐς Λιβύην, καὶ δόντων Κυρηναίων τριήρεις δύο καὶ τοῦ πλοῦ ἡγεμόνας, καὶ ἐν τῷ παράπλῳ Εὐεσπερίταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Λιβύων ξυμμαχήσαντες, καὶ νικήσαντες τοὺς Λίβυς, καὶ αὐτόθεν παραπλεύσαντες ἐς Νέαν πόλιν, Καρχηδονιακὸν ἐμπόριον, ὅθεν πρὸς Σικελίαν ἐλάχισον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦς ἀπέχει, καὶ ἀπ' αὐτοῦ περαιοθέντες, ἀφίκοντο ἐς Σελινοῦντα. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι, εὐθύς αὐτῶν ἐλθόντων παρεσκευάζοντο ὡς ἐπιδησόμενοι κατ' ἀμφοτέτερα αὐθις τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ.

οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ, ὁρῶντες στρατιάν τε ἄλλην προσγεγενημένην αὐτοῖς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἅμα οὐκ ἐπὶ τὸ βέλτιον χωροῦντα, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα, μάλιστα δὲ τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων πιεζόμενα, μετεμέλοντό τε πρότερον οὐκ ἀνασάντες, καὶ ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ὁ Νικίας ἔτι ὁμοίως ἠναντιοῦτο, ἀλλ' ἢ μὴ φανερώς γε ἀξίων ψηφίζεσθαι, προεῖπον ὡς ἠδύναντο ἀδηλότατα ἔκπλουν ἐκ τοῦ στρατοπέδου πᾶσι, καὶ παρασκευάσασθαι ὅταν τις σημήνη· καὶ μελλόντων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἔτοιμα ἦν, ἀποπλεῖν, ἢ σελήνη ἐκλείπει. ἐτύγχανε γὰρ πανσέληνος οὔσα. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οἳ τε πλείους ἐπισχεῖν ἐκέλευον τοὺς στρατηγοὺς, ἐνθύμιον ποιούμενοι, καὶ ὁ Νικίας (ἦν γάρ τι καὶ ἄγαν θειασμῶ τε καὶ τῷ τοιοῦτῳ προσκείμενος) οὐδ' ἂν διαβουλεύσασθαι ἔτι ἔφη, πρὶν ἄς οἱ μάντις ἐξηγοῦντο, τρεῖς ἐννέα ἡμέρας μεῖναι, ὅπως ἂν πρότερον κινηθεῖη. καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις μελλήσασι, διὰ τοῦτο ἢ μονὴ ἐγεγένητο.

να'. Οἱ δὲ Συρακούσιοι, καὶ αὐτοὶ τοῦτο πυθόμενοι, πολλῶ μᾶλλον ἐγηγεσμένοι ἦσαν μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ αὐτῶν κατεγνωκότων ἤδη μηκέτι κρεισσόνων εἶναι σφῶν μήτε ταῖς ναυσὶ, μήτε τῷ πεζῷ. οὐ γὰρ ἂν τὸν ἔκπλουν ἐπιβουλεύσαι. καὶ ἅμα οὐ βουλόμενοι αὐτοὺς, ἄλλοσέ ποι τῆς Σικελίας καθεζομένους, χαλεπωτέρους εἶναι προσπολεμεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ ὡς ἀχίσα καὶ ἐν ᾧ σφίσι ξυμφέρει ἀναγκάσαι αὐτοὺς ναυμαχεῖν. τὰς οὖν ναῦς ἐπλήρουν, καὶ ἀνεπειρῶντο ἡμέρας ὅσαι αὐτοῖς ἐδόκουν ἱκαναὶ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ καιρὸς ἦν, τῇ μὲν προτεραίᾳ πρὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων προσέβαλλον, καὶ ἐπεξεληθόντος μέρους τινὸς οὐ πολλοῦ καὶ τῶν ὀπλιτῶν καὶ τῶν ἰππέων κατὰ τινὰς πύλας, ἀπολαμβάνουσί τε τῶν ὀπλιτῶν τινὰς, καὶ τρεψάμενοι καταδιόκουσιν. οὔσης δὲ σενῆς τῆς ἐφ' ὄρου, οἱ Ἀθηναῖοι ἵππους τε ἐβδομήκοντα ἀπολλύουσι, καὶ τῶν ὀπλιτῶν οὐ πολλούς.

νε'. Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀπεχώρησεν ἡ στρατιὰ τῶν Συρακουσίων· τῇ δ' ὑσεραία, ταῖς τε ναυσὶν ἐκπλέουσιν, οὔσαις ἕξ καὶ ἐβδομήκοντα, καὶ τῷ πεζῷ ἅμα πρὸς τὰ τείχη ἐχώρου. οἱ δ' Ἀθηναῖοι

ἀντανῆγον ναυσὶν ἕξ καὶ ὀγδοήκοντα, καὶ προσμίξαντες ἑναυμάχουν. καὶ τὸν Εὐρυμέδοντα ἔχοντα τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων, καὶ βουλόμενον περικλείεσθαι τὰς ναῦς τῶν ἐναντίων, καὶ ἐπέξαγαγόντα τῷ πλωῷ πρὸς τὴν γῆν μᾶλλον, νικήσαντες οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μέσον πρῶτον τῶν Ἀθηναίων, ἀπολαμβάνουσι κἀκείνον ἐν τῷ κοίλῳ καὶ μυχῷ τοῦ λιμένος, καὶ αὐτὸν τε διαφθείρουσι, καὶ τὰς μετ' αὐτοῦ ναῦς ἐπισπομένας· ἔπειτα δὲ καὶ τὰς πάσας ναῦς ἤδη τῶν Ἀθηναίων κατεδίωκόν τε καὶ ἐξείωθον ἐς τὴν γῆν.

γγ'. Ὁ δὲ Γύλιππος, ὄρων τὰς ναῦς τῶν πολεμίων νικωμένας, καὶ ἔξω τῶν στραυμάτων καὶ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου καταφερομένας, βουλόμενος διαφθείρειν τοὺς ἐκβαίνοντας, καὶ τὰς ναῦς ῥᾶον τοὺς Συρακουσίους ἀφέλκειν τῆς γῆς φιλίας οὔσης, παρεβοήθει ἐπὶ τὴν χηλὴν, μέγος τι ἔχων τῆς στρατιᾶς. καὶ αὐτοὺς οἱ Τυρσηνοὶ (οὗτοι γὰρ ἐφύλασσαν τοῖς Ἀθηναίοις) [ταύτῃ] ὄρωντες ἀτάκτως προσφερομένους, ἐπεκβοήθησαν καὶ προσπεσόντες τοῖς πρῶτοις, τρέπουσι, καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν λίμνην τὴν Λυσιμέλειαν καλουμένην. ὕστερον δὲ, πλείονος ἤδη τοῦ στρατεύματος παρόντος τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπισηθῆσαντες, καὶ δεῖσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν, ἐς μάχην τε κατέστησαν πρὸς αὐτοὺς, καὶ νικήσαντες ἐπεδίωξαν. καὶ ὀπλίτας τε πολλοὺς ἀπέκτειναν, καὶ τὰς ναῦς, τὰς μὲν πολλὰς διέσωσάν τε καὶ ξυνήγαγον κατὰ τὸ στρατόπεδον, δυοῖν δεούσας εἴκοσιν, ἃς οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔλαβον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἀνδρας πάντας ἀπέκτειναν· καὶ ἐπὶ τὰς λοιπὰς, ἐμπρηῆσαι βουλόμενοι, ὀλκάδα παλαιὰν κληματίδων καὶ θαλάσσης γεμίσαντες (ἦν γὰρ ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁ ἄνεμος οὔριος) ἀφείσαν τὴν ναῦν, πῦρ ἐμβαλόντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δεῖσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν, ἀντεμηχανήσαντό τε σβεσῆρια καλύματα, καὶ παύσαντες τὴν φλόγα, καὶ τὸ μὴ προσελθεῖν ἐγγὺς τὴν ὀλκάδα, τοῦ κινδύνου ἀπηλλάγησαν.

γδ'. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Συρακούσιοι μὲν τῆς τε ναυμαχίας τροπαῖον ἔστησαν, καὶ τῆς ἄνω τῆς πρὸς τῷ

τείχει ἀπολήψεως τῶν ὀπλιτῶν, ὄθεν καὶ τοὺς ἵππους ἔλαβον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἧς τε οἱ Τυρσηνοὶ τροπῆς ἐποιήσαντο τῶν πεζῶν ἐς τὴν λίμνην, καὶ ἧς αὐτοὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ.

νέ. Γεγενημένης δὲ τῆς νίκης τοῖς Συρακουσίοις λαμπρᾶς ἤδη τοῦ ναυτικοῦ, (πρότερον μὲν γὰρ ἐφοβοῦντο τὰς μετὰ τοῦ Δημοσθένους ναῦς ἐπελθούσας,) οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ ἀθυμίας ἦσαν, καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς μέγας ἦν. πολὺ δὲ μείζων ἔτι τῆς στρατιᾶς ὁ μετὰμελος. πόλεσι γὰρ ταύταις μόναίς ἤδη ὁμοιοτρόπως ἐπελθόντες, δημοκρατουμέναις τε ὥσπερ καὶ αὐτοὶ, καὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ μεγέθη ἐχούσαις, οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν οὔτε ἐκ πολιτείας τί μεταβολῆς τὸ διάφορον αὐτοῖς, ὧ̄ προσήγοντο ἄν, οὔτ' ἐκ παρασκευῆς, πολλῶν κρείσσους, σφαλλόμενοι δὲ τὰ πλείω, τὰ τε πρὸ αὐτῶν ἠπύρου, καὶ ἐπειδὴ γε ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν, (ὃ οὐκ ἄν ᾤοντο,) πολλῶν δὴ μᾶλλον ἠθύμουν.

νς'. Οἱ δὲ Συρακούσιοι τὸν τε λιμένα εὐθύς παρέπλεον ἀδεῶς, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ διεννοοῦντο κλείσειν, ὅπως μηκέτι, μηδ' εἰ βούλοιντο, λάθοιεν αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐκπλεύσαντες. οὐ γὰρ περὶ τοῦ αὐτοῖ σωθῆναι μόνον ἔτι τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοοῦντο, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐκείνους κωλύσωσι νομίζοντες (ὅπερ ἦν) ἀπὸ τε τῶν παρόντων πολὺ σφῶν καθυπέριετρα τὰ πράγματα εἶναι, καὶ, εἰ δύναιτο κρατῆσαι Ἀθηναίων τε καὶ τῶν συμμάχων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλὸν σφίσι ἐς τοὺς Ἑλληνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι. τοὺς τε γὰρ ἄλλους Ἑλληνας εὐθύς, τοὺς μὲν, ἐλευθεροῦσθαι, τοὺς δὲ, φόβου ἀπολύεσθαι. οὐ γὰρ ἔτι δυνατὴν ἔσεσθαι τὴν ὑπόλοιπον Ἀθηναίων δύναμιν τὸν ὕπερον ἐπενεχθησόμενον πόλεμον ἐνεγκεῖν. καὶ αὐτοὶ, δόξαντες αὐτῶν αἴτιοι εἶναι, ὑπὸ τε τῶν ἄλλων ἀνδρῶπων καὶ τῶν ἔπειτα πολὺ θυμασθήσεσθαι. καὶ ἦν δὲ ἄξιός ὁ ἀγὼν κατὰ τε ταῦτα, καὶ ὅτι οὐχὶ Ἀθηναίων μόνον περιεγίνοντο, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν συμμάχων· καὶ οὐδ' αὐτοὶ αὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ξυμβοηθησάντων σφίσι, ἡγεμόνες τε γιγνόμενοι μετὰ Κορινθίων καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν σφετέρην

πόλιν ἐμπαρασχόντες προκινδυνεύσαι τε, καὶ τοῦ ναυτικοῦ μέγα μέρος προκόψαντες. ἔθνη γὰρ πλεῖστα δὴ ἐπὶ μίαν πόλιν ταύτην ξυνῆλθε, πλὴν γε δὴ τοῦ ξυμπαντος λόγου τοῦ ἐν ταῦδε τῷ πολέμῳ πρὸς τὴν Ἀθηναίων τε πόλιν καὶ Λακεδαιμονίων.

νζ'. Τοσοῖδε γὰρ ἑκάτεροι ἐπὶ Σικελίαν τε καὶ περὶ Σικελίας, τοῖς μὲν ξυγκτησόμενοι τὴν χώραν, τοῖς δὲ ξυνδιασώσοντες, ἐπὶ Συρακούσας ἐπολέμησαν, οὐ κατὰ δίκην τὶ μᾶλλον, οὐδὲ κατὰ ξυγγένειαν μετ' ἀλλήλων ζάντες, ἀλλ' ὡς ἑκάσους τῆς ξυντυχίας ἢ κατὰ τὰ ξυμφέρον, ἢ ἀνάγκης ἔσχον. Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ Ἴωνες ἐπὶ Δωριέας Συρακουσίους ἐκόντες ἦλθον, καὶ αὐτοῖς τῇ αὐτῇ Φωνῇ καὶ νομίμοις ἔτι χρωόμενοι Λήμνιοι, καὶ Ἴμβριοι, καὶ Αἰγινήται, οἱ τότε Αἰγιναν εἶχον· καὶ ἔτι Ἐσριαεῖς, οἱ ἐν Εὐβοίᾳ Ἐσριαίαν οἰκοῦντες, ἄποικοι ὄντες ξυνεστράτευσαν. τῶν δὲ ἄλλων αἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δ' ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι, εἰσὶ δ' οἱ καὶ μισθοφόροι ξυνεστράτευον. καὶ τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτελῶν, Ἐρετριεῖς, καὶ Χαλκιδεῖς, καὶ Στυρεῖς, καὶ Καρύσιοι, ἀπ' Εὐβοίας ἦσαν· ἀπὸ δὲ νήσων, Κεῖοι, καὶ Ἄνδριοι, καὶ Τήσιοι· ἐκ δ' Ἰωνίας, Μιλήσιοι, καὶ Σάμιοι, καὶ Χῖοι. τούτων Χῖοι οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου, ναῦς δὲ παρέχοντες, αὐτόνομοι ξυνεσποντο, καὶ τοπλεῖσον Ἴωνες ὄντες οὔτοι πάντες, καὶ ἀπ' Ἀθηναίων, πλὴν Καρυσίων. οὔτοι δ' εἰσὶ Δρύοπες. ὑπήκοοι δ' ὄντες, καὶ ἀνάγκη ὅμως Ἴωνές τε ἐπὶ Δωριέας ἠκολούθουν. πρὸς δ' αὐτοῖς Αἰολεῖς, Μηθυμναῖοι μὲν ναυσὶ καὶ οὐ φόρῳ ὑπήκοοι, Τενέδιοι δὲ καὶ Αἴνιοι, ὑποτελεῖς. οὔτοι δὲ Αἰολεῖς Αἰολεῦσι ταῖς κτίσασι Βοιωτοῖς μετὰ Συρακουσίων κατ' ἀνάγκην ἐμάχοντο. Πλαταιεῖς δὲ καταντικρὺ Βοιωτοὶ Βοιωτοῖς μόνον εἰκότως κατ' ἔχθος. Ρόδιοι δὲ καὶ Κυθήριοι, Δωριεῖς ἀμφοτέρω, οἱ μὲν Λακεδαιμονίων ἄποικοι Κυθήριοι, ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς ἅμα Γυλίππῳ μετὰ Ἀθηναίων ὅπλα ἔφερον. Ρόδιοι δὲ, Ἀργεῖοι γένος, Συρακουσίους μὲν Δωριεῦσι, Γελώοις δὲ καὶ ἀποίκους ἑαυτῶν οὔσι μετὰ Συρακουσίων στρατευομένοις ἠναγκάζοντο πολεμεῖν. τῶν τε περὶ Πελοπόννησον νησιωτῶν Κεφαλλῆνες μὲν καὶ Ζακύνδιοι, αὐτόνομοι μὲν, κατὰ δὲ τὸ νησιωτικόν

μᾶλλον κατειργόμενοι, ὅτι θαλάσσης ἐκράτουν Ἀθηναῖοι, ξυνείποντο. Κερκυραῖοι δὲ οὐ μόνον Δωριεῖς, ἀλλὰ καὶ Κορινθιοὶ σαφῶς ἐπὶ Κορινθίους τε καὶ Συρακουσίους, τῶν μὲν ἀποικοὶ ὄντες, τῶν δὲ ξυγγενεῖς, ἀνάγκη μὲν, ἐκ τοῦ εὐπρεποῦς, βουλήσει δὲ, κατὰ ἔχθος τὸ Κορινθίων, οὐχ ἤσσον εἶποντο. καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ νῦν καλούμενοι ἐν Ναυπάκτῳ, καὶ ἐκ Πύλου τότε ὑπ' Ἀθηναίων ἐχομένης, ἐς τὸν πόλεμον παρελήφθησαν. καὶ ἔτι Μεγαρέων φυγάδες οὐ πολλοὶ, Μεγαρεῦσι Σελινοῦντίοις οὖσι κατὰ ξυμφορὰν ἐμάχοντο. τῶν δὲ ἄλλων ἐκούσιος μᾶλλον ἢ στρατεία ἐγίνετο ἤδη. Ἀργεῖοι μὲν οὐ τῆς ξυμμαχίας ἔνεκα μᾶλλον, ἢ τῆς Λακεδαιμονίων τε ἔχθρας, καὶ τῆς παραυτίκα ἕκασοι ἰδίας, Δωριεῖς ἐπὶ Δωρίεας μετὰ Ἀθηναίων Ἰώνων ἠκολούθουν. Μαντινεῖς δὲ καὶ ἄλλοι Ἀρκάδων μισθοφόροι, ἐπὶ τοὺς αἰεὶ πολεμίους σφίσιν ἀποδεικνυμένους ἰέναι εἰωθότες, καὶ τότε τοὺς μετὰ τῶν Κορινθίων ἐλθόντας Ἀρκάδας, οὐδὲν ἤσσον διὰ κέρδος ἠγούμενοι πολεμίους. Κρηῖτες δὲ καὶ Αἰτωλοὶ, μισθῶ καὶ οὗτοι πεισθέντες. ξυνέβη δὲ τοῖς Κρησὶ τὴν Γέλαν Ῥοδίοις ξυγκτίσαντας, μὴ ξὺν τοῖς ἀποίκοις ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἀποίκους ἄκοντας μετὰ μισθοῦ ἐλθεῖν. καὶ Ἀκαρνανῶν τινὲς ἄμα μὲν κέρδει, τὸ δὲ πλεόν Δημοσθένους φιλία καὶ Ἀθηναίων εὐνοία, ξύμμαχοι ὄντες, ἐπεκούρησαν. καὶ οἷδε μὲν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ὀριζόμενοι. Ἰταλιωτῶν δὲ, Θούριοι καὶ Μεταπόντιοι ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις τότε στρασιωτικῶν καιρῶν κατειλημμένων ξυνεστράτεον, καὶ Σικελιωτῶν, Νάξιοι καὶ Καταναῖοι. βαρβάρων δὲ Ἑγεσαῖοι οἵπερ ἐπηγάγοντο καὶ Σικελιωτῶν τὸ πλεόν, καὶ τῶν ἔξω Σικελίας. Τυρσηνῶν τέ τινες, κατὰ διαφορὰν Συρακουσίων, καὶ Ἰάπυγες μισθοφόροι. τοσαύτε μὲν μετὰ Ἀθηναίων ἔθνη ἐστράτεον.

νηΐ. Συρακουσίοις δὲ ἀντεβοήθησαν καὶ Καμαριναῖοι μὲν, ὄμοροι ὄντες, καὶ Γελῶοι οἰκοῦντες μετ' αὐτούς. ἔπειτα, Ἀκραγαντίνων ἠσυχαζόντων, ἐν τῷ ἐπέκεινα ἰδρυμένοι Σελινοῦντιοι. καὶ οἷδε μὲν τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην μέρος τετραμμένῳ νεμόμενοι. Ἱμεραῖοι δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν πόντον μορίου, ἐν ᾧ καὶ μόνοι Ἑλληγες οἰκοῦσιν. οὗτοι δὲ καὶ μόνοι ἐξ αὐτοῦ

ἐβοήθησαν. καὶ Ἑλληνικὰ μὲν ἔδνη τῶν ἐν Σικελίᾳ τοσαύδε, Δωριεῖς τε καὶ οἱ αὐτόνομοι πάντες, ξυνεμάχουν· βαρβάρων δὲ Σικελῶν μόνου, ὅσοι μὴ ἀφέσαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. τῶν δ' ἔξω Σικελίας Ἑλλήνων, Λακεδαιμόνιοι μὲν ἡγεμόνα Σπαρτιάτην παρσχόμενοι, Νεοδαμῶδεις δὲ τοὺς ἄλλους, καὶ Εἴλωτας. δύναται δὲ τὸ Νεοδαμῶδες ἐλεύθερον ἤδη εἶναι. Κορινθιοὶ δὲ καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ μόνου παρραγεγόμενοι, καὶ Λευκάδιοι, καὶ Ἀμπρακιῶται, κατὰ τὸ ξυγγενές. ἐκ δὲ Ἀρκαδίας, μισθοφόροι ὑπὸ Κορινθίων ἀποσαλέντες, καὶ Σικυῶνιοὶ ἀνάγκαστοι στρατεύοντες· καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου, Βοιωτοί. πρὸς δὲ τοὺς ἐπελθόντας τούτους οἱ Σικελιωταὶ αὐτοὶ πλεῖστος πλεον κατὰ πάντα παρσχοντο, ἅτε μεγάλας πόλεις οἰκοῦντες. καὶ γὰρ ὀπλίται πολλοὶ καὶ νῆες καὶ ἵπποι, καὶ ἄλλος ὅμιλος ἀφθονος ξυνελέγη. καὶ πρὸς ἅπαντας αὐτοὺς ὡς εἰπεῖν τοὺς ἄλλους Συρακουσίους αὐτοὶ πλείω ἐπορίσαντο διὰ μέγεθος πόλεως, καὶ ὅτι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ ἦσαν.

νθ'. Καὶ αἱ μὲν ἑκατέρων ἐπικουρίαι, τοσαύτῃ ξυνελέγησαν. καὶ τότε ἤδη πᾶσαι ἀμφοτέροις παρῆσαν, καὶ οὐκέτι οὐδὲν οὐδετέροις ἐπῆλθεν. οἳ τε οὖν Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι εἰκότως ἐνόμισαν καλὸν ἀγώνισμα σφίσιν εἶναι ἐπὶ τῇ γεγενημένῃ νίκῃ τῆς ναυμαχίας, ἐλεῖν τε τὸ στρατόπεδον ἅπαν τῶν Ἀθηναίων. τοσοῦτον ὄν, καὶ μηδὲ καθ' ἑκάτερα αὐτοὺς, μήτε διὰ θαλάσσης, μήτε τῷ πεζῶ διαφυγεῖν. ἔκλειον οὖν τὸν τε λιμένα εὐδὺς τὸν μέγαν, ἔχοντα τὸ σῶμα ὀκτῶ σταδίῳ μάλισα, τριήρεσι πλαγαίαις, καὶ πλοίοις, καὶ ἀκάτοις, ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίζοντες. καὶ τᾶλλα, ἣν ἔτι ναυμαχεῖν οἱ Ἀθηναῖοι τολμήσωσι, παρσκευάζοντο· καὶ ἀλίγον οὐδὲν ἐς οὐδὲν ἐπενόουν.

ξ'. Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις τὴν τε ἀπόκλεισιν ὀρώσι, καὶ τὴν ἄλλην διάνοιαν αὐτῶν αἰσδομένοις, βουλευτέα ἐδόκει. καὶ ξυνελθόντες οἳ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ ταξίαρχοι, πρὸς τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν τε ἄλλων, καὶ ὅτι τὰ ἐπιτήδεια οὔτε αὐτίκα ἔτι εἶχον, (προπέμφαντες γὰρ ἐς Κατάνην ὡς ἐκπλευσόμενοι, ἀπεῖπον μὴ ἐπάγειν,) οὔτε τολοῖπὸν ἔμελλον ἔξειν, εἰ μὴ ναυκρατήσουσιν· ἐβουλεύσαντο τὰ μὲν τείχη τὰ ἄνω ἐκλιπεῖν, πρὸς δὲ αὐταῖς

ταῖς ναυσὶν ἀπολαβόντες διατείχισμά τι, ὅσον οἶόν τε ἐλάχισον τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς ἀσθενέσιν ἱκανὸν γενέσθαι, τοῦτο μὲν φρουρεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλου περὶ τὰς ναῦς πάσας, ὅσαι ἦσαν καὶ δυναταὶ καὶ ἀπλωτέραι, πάντα τινὰ ἐσβιβάζοντες πληρῶσαι. καὶ διανουμαχήσαντες, ἦν μὲν νικῶσιν, εἰς Κατάνην κομίζεσθαι, ἦν δὲ μὴ, ἐμπρήσαντες τὰς ναῦς, περὶ ἧ ξυνταξάμενοι ἀποχωρεῖν ἢ ἂν τάχιστα μέλλωσι τινὸς χωρίου ἢ βαρβαρικοῦ ἢ Ἑλληνικοῦ φίλιου ἀντιλήψεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς ταῦτα, καὶ ἐποίησαν. ἔκ τε γὰρ τῶν ἄνω τειχῶν ὑποκατέβησαν, καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρωσαν πάσας· ἀναγκάσαντες ἐσβαίνειν ὅσας καὶ ὀπισθοῦν ἐδοκεῖ ἡλικίας μετέχων ἐπιτήδειος εἶναι. καὶ ξυνεπληρώθησαν νῆες αἱ πάσαι, δέκα μάλισα καὶ ἑκατόν. τοξότας τε ἐπ' αὐτὰς πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς τῶν τε Ἀκαρνάνων καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐσεβίβαζον· καὶ τᾶλλα ὡς οἶόν τ' ἦν ἐξ ἀναγκαίου τε καὶ τοιαύτης διανοίας ἐπορίσαντο. ὁ δὲ Νικίας, ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ἔτοιμα ἦν, ὄσῳν καὶ τοὺς στρατιώτας τῶν τε παρὰ τὸ εἰωθὸς πολὺ ταῖς ναυσὶ κρατηθῆναι ἀδυμοῦντας, καὶ διὰ τὴν τῶν ἐπιτηδείων σπάνιν ὡς ἄχιστα βουλομένους διακινδυνεύειν, ξυγκαλέσας ἅπαντας, παρεκελεύσατο τότε πρῶτον, καὶ ἔλεξε τοιάδε.

ξά'. “ ΑΝΔΡΕΣ στρατιῶται Ἀθηναίων τε καὶ
 “ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, ὁ μὲν ἀγὼν ὁ μέλλων ὁμοί-
 “ ως κοινὸς ἅπασιν ἔσται, περὶ τε σωτηρίας καὶ πατρί-
 “ δος ἐκάσους οὐχ ἧσσον ἢ τοῖς πολεμίοις. ἦν γὰρ
 “ κρατήσωμεν νῦν ταῖς ναυσὶν, ἐςί τω τὴν ὑπάρχεσάν
 “ που οἰκείαν πόλιν ἐπιδεῖν. ἀδυμεῖν δὲ οὐ χρῆ, οὐδὲ
 “ πᾶσχειν ὅπερ οἱ ἀπειροτάτοι τῶν ἀνθρώπων, οἱ τοῖς
 “ πρῶτοις ἀγίοσι σφαλέντες, ἔπειτα διαπαντὸς τὴν
 “ ἐλπίδα τοῦ φόβου ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν.
 “ ἀλλ' ὅσοι τε Ἀθηναίων πάρεστε, πολλῶν ἤδη
 “ πολέμων ἔμπειροι ὄντες, καὶ ὅσοι τῶν ξυμμάχων
 “ ξυστρατευόμενοι ἀεὶ, μνήσθητε τῶν ἐν τοῖς πολέ-
 “ μοις παραλόγων, καὶ τὸ τῆς τύχης κἂν μεθ' ἡμῶν
 “ ἐλπίσαντες σῆναι, καὶ ὡς ἀναμαχοῦμενοι ἀξίως
 “ τοῦδε τοῦ πλήθους, ὅσον αὐτοὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐφορᾶτε,
 “ παρασκευάζεσθε.

ξβ'. "Α δὲ ἀρωγὰ ἐνείδομεν ἐπὶ τῇ τοῦ λιμένος
 " σθενότητι, πρὸς τὸν μέλλοντα ὄχλον τῶν νεῶν ἔσει-
 " σθαι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ἐπὶ τῶν καταστροφμάτων
 " παρασκευῆν, οἷς πρότερον ἐβλαπτόμεθα, πάντα καὶ
 " ἡμῖν νῦν, ἐκ τῶν παρόντων, μετὰ τῶν κυβερονητῶν
 " ἐσκευεμμένα ἡτοίμασαι. καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ
 " ἀκοντισαὶ ἐπιθήσονται, καὶ ὄχλος, ὧ, ναυμαχίαν
 " μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει, οὐκ ἀν ἐχωόμεθα, διὰ τὸ
 " βλάπτειν ἂν τὸ τῆς ἐπισήμης τῇ βαρύτητι τῶν
 " νεῶν· ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἠναγκασμένη ἀπὸ τῶν νεῶν
 " πεζομαχίᾳ πρόσφορα ἔσαι. εἴρηται δ' ἡμῖν ὅσα χρή
 " ἀντιναυπηγεῖσθαι, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐπωτιδῶν αὐ-
 " τοῖς παχύτητας, ὧπερ μάλισα ἐβλαπτόμεθα, χει-
 " ρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαὶ, αἱ σχήσουσι τὴν πάλιν ἀνά-
 " κρουσιν τῆς προσπεσούσης νεῶς, ἣν τὰ ἐπὶ τούτοις
 " οἱ ἐπιβάται ὑπουργῶσιν. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ἠναγκά-
 " σμεθα ὡσεὶ πεζομαχεῖν ἀπὸ τῶν νεῶν. καὶ τὸ μήτε
 " αὐτοὺς ἀνακρούεσθαι, μήτ' ἐκείνους εἶν, ὠφέλιμον
 " φαίνεται ἄλλως τε καὶ τῆς γῆς, πλὴν ὅσον ἂν ὁ
 " πεζὸς ἡμῶν ἐπέχη, πολεμίας οὐσης.

ξγ'. "Ἦν χρή μεμνημένους, διαμάχεσθαι ὅσον
 " ἂν δύνησθε, καὶ μὴ ἐξωθεῖσθαι ἐς αὐτήν, ἀλλὰ
 " ξυμπεσούσης νηὶ νεῶς, μὴ πρότερον ἄξιον ἀπολίε-
 " σθαι, ἣν μὴ τοὺς ἀπὸ τοῦ πολεμίου κατασρώματος
 " ὀπλίτας ἀπαράξητε. καὶ ταῦτα τοῖς ὀπλίταις οὐχ
 " ἦσσαν τῶν ναυτῶν παρακελεύομαι, ὅσω τῶν ἀνι-
 " σθεν μάλλον τὸ ἔργον τοῦτο. ὑπάρχει δ' ὑμῖν ἔτι
 " νῦν γε ταπλείω τῷ πεζῷ ἐπικρατεῖν. τοῖς δὲ
 " ναύταις παραινῶ, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε καὶ
 " θέομαι, μὴ ἐκπεπληχθαί τι ταῖς ξυμφοραῖς ἄγαν,
 " τὴν τε παρασκευῆν ἀπὸ τῶν καταστροφμάτων βελτίω
 " νῦν ἔκοντας, καὶ τὰς ναῦς πλείους. ἐκείνην τε
 " τὴν ἠθονὴν ἐνδυμεῖσθαι ὡς ἀξία ἐστὶ διασώσασθαι,
 " οἱ τέως Ἀθηναῖοι νομιζόμενοι καὶ μὴ ὄντες ὑμῶν,
 " τῆς τε φωνῆς τῇ ἐπισήμῃ, καὶ τῶν τρόπων τῇ μι-
 " μήσει, ἐθαυμάζεσθε κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῆς
 " ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας οὐκ ἔλασσαν κατὰ τὸ ὠφε-
 " λεῖσθαι, ἔς τε τὸ φοβερὸν τοῖς ὑπηκόοις, καὶ τὸ μὴ
 " ἀδικεῖσθαι, πολὺ πλείον μετείχετε. ὡσεὶ κοινῶν

“ μόνου ἐλευθέρου ἡμῖν τῆς ἀρχῆς ὄντες, δικαίως ἂν
 “ αὐτὴν νῦν μὴ καταπροδίδοιτε. καταφρονήσαντες δὲ
 “ Κορινθίων τε, οὓς πολλάκις νενικήκατε, καὶ Σικε-
 “ λιωτῶν, ὧν οὐδ’ ἀντιστῆναι οὐδεὶς, ἕως ἡκμαζε
 “ τὸ ναυτικόν, ἡμῖν ἠξίωσεν, ἀμύνασθε αὐτούς, καὶ
 “ δεῖξατε ὅτι καὶ μετὰ ἀσθενείας καὶ ξυμφορῶν ἡ
 “ ὑμετέρας ἐπιστήμη κρείστων ἐστὶν ἐτέρας εὐτυχοῦσης
 “ ῥώμης.

ξδ΄. “ Τούς τε Ἀθηναίους ὑμῶν πάλιν αὖ καὶ τάδε
 “ ὑπομιμνήσκω, ὅτι οὔτε ναῦς ἐν τοῖς νεωσοίκου ἀλλας
 “ ὁμοίας ταῖσδε, οὔτε ὀπλιτῶν ἡλικίαν ὑπελίπετε. εἴτε
 “ ξυμβήσεται τι ἄλλο ἢ τὸ κρατεῖν ὑμῖν, τούς τε
 “ ἐνθάδε πολεμίους εὐδὺς ἐπ’ ἐκεῖνα πλευσουμένους,
 “ καὶ τούς ἐκεῖ ὑπολοίπους ἡμῶν ἀδυνάτους ἐσομέ-
 “ νους τούς τε αὐτοῦ καὶ τούς ἐπελθόντας ἀμύνα-
 “ σθαι. καὶ οἱ μὲν ἂν ὑπὸ Συρακουσίοις εὐδὺς γί-
 “ γνοισθε, οἷς αὐτοὶ ἴσε οἷα γνώμη ἐπήλθετε· οἱ δ’
 “ ἐκεῖ, ὑπὸ Λακεδαιμονίοις. ὥς ἐν ἐνὶ ταῦδε ὑπὲρ
 “ ἀμφοτέρων ἀγωνί καθεστῶτες, καρτερήσατε, εἴπερ
 “ ποτὲ, καὶ ἐνδυμείσθε καθ’ ἐκάστους τε καὶ ξύμπαν-
 “ τες, ὅτι οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἐσόμενοι, καὶ πε-
 “ ζοὶ τοῖς Ἀθηναίοις εἰσὶ καὶ νῆες, καὶ ἡ ὑπόλοιπος
 “ πύλις, καὶ τὸ μέγα ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν· περὶ ὧν
 “ εἴτις τι ἕτερος ἐτέρου προφέρει ἢ ἐπιστήμη, ἢ εὐψυ-
 “ χία, οὐκ ἂν ἐν ἄλλῳ μᾶλλον καιρῷ ἀποδειξάμενος,
 “ αὐτός τε αὐτῷ ὠφέλιμος γένοιτο, καὶ τοῖς ξύμπασι
 “ σωτήριος.”

ξε΄. Ὁ μὲν Νικίας, τοσαῦτα παρακελευσάμενος,
 εὐδὺς ἐκέλευε πληροῦν τὰς ναῦς. τῷ δὲ Γυλίππῳ
 καὶ τοῖς Συρακουσίοις παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι, ὁρῶσι
 καὶ αὐτὴν τὴν παράσκευόν, ὅτι ναυμαχήσουσιν οἱ
 Ἀθηναῖοι. προηγγέλη δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ ἐπιβουλὴ τῶν
 σιδηρῶν χειρῶν. καὶ πρὸς τε τᾶλλα ἐξηροτύσαντο ὡς
 ἕκαστα, καὶ πρὸς τοῦτο. τὰς γὰρ πρῶρας καὶ τῆς
 νεῶς ἄνω ἐπὶ πολὺν κατεβύρσωσαν, ὅπως ἂν ἀπολισθά-
 νοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἢ χεῖρ ἐπιβαλλομένη. καὶ
 ἐπειδὴ πάντα ἔτοιμα ἦν, παρακελεύσαντο ἐκείνοις οἱ τε
 στρατηγοὶ καὶ Γυλίππος, καὶ ἔλεξαν τοιαῦδε.

ξς΄. “ ὍΤΙ μὲν καλὰ τὰ προειρηγασμένα, καὶ

“ ὑπὲρ καλῶν τῶν μελλόντων ὁ ἀγὼν ἔσαι, ὃ Συρα-
 “ κούσιοι καὶ ξύμμαχοι, οἳ τε πολλοὶ δοκεῖτε ἡμῖν
 “ εἰδέναι (οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτως αὐτῶν προθύμως ἀντε-
 “ λάβεσθε), καὶ εἴ τις μὴ ἐπὶ ὅσον δεῖ ἡσθῆται, ση-
 “ μανοῦμεν. Ἀθηναίους γὰρ ἐς τὴν χώραν τήνδε
 “ ἐλθόντας, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῆς Σικελίας καταδου-
 “ λώσει, ἔπειτ', εἰ κατορθώσειαν, καὶ τῆς Πελοπον-
 “ νήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ ἀρχὴν τὴν ἥδη
 “ μεγίστην τῶν τε πρὶν Ἑλλήνων καὶ τῶν νῦν κεκτη-
 “ μένους, πρῶτοι ἀνθρώπων ὑποσάντες τῷ ναυτικῷ,
 “ ὥπερ πάντα κατέσχον, τὰς μὲν νενικήκατε ναυμα-
 “ χίας, τὴν δ' ἐκ τοῦ εἰκότος νῦν νικήσετε. ἄνδρες
 “ γὰρ ἐπειδὴν ὦ ἀξιοῦσι προὔχειν κολουσθῶσι, τὸ γ'
 “ ὑπόλοιπον αὐτῶν τῆς δόξης ἀσθενέστερον αὐτὸ ἑαυ-
 “ τοῦ ἐσίν, ἢ εἰ μὴ δ' ᾤηθησαν τοπρωτόν. καὶ τῷ παρ'
 “ ἐλπίδα τοῦ ἀυχήματος σφαλλόμενοι, καὶ παρὰ
 “ ἰσχὺν τῆς δυνάμεως ἐνδιδοάσιν. ὁ νῦν Ἀθηναίους
 “ εἰκὸς πεπονθῆναι.

ξζ'. “ Ἡμῶν δὲ, τό, τε ὑπάρχον πρότερον, ὥπερ
 “ καὶ ἀνεπιστήμονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν, βεβαίω-
 “ τερον νῦν, καὶ τῆς δοκίσεως προσγενομένης αὐτῷ, τὸ
 “ κρατίστους εἶναι, εἰ τοὺς κρατίστους ἐνικήσαμεν, δίπλα-
 “ σία ἐκάσου ἢ ἐλπίς. τὰ δὲ πολλὰ, πρὸς τὰς ἐπι-
 “ χειρήσεις ἢ μεγίστη ἐλπίς μεγίστην καὶ τὴν προθυμίαν
 “ παρέχεται. τὰ τε τῆς ἀντιμιμήσεως αὐτῶν τῆς πα-
 “ ρασκευῆς ἡμῶν, τῷ μὲν ἡμετέρῳ τρόπῳ ξυνήθη τέ
 “ ἐσι, καὶ οὐκ ἀνάρμοσοι πρὸς τὴν ἐκάστην αὐτῶν
 “ ἐσόμεθα· οἳ δ' ἐπειδὴν πολλοὶ μὲν ὀπλῖται ἐπὶ τῶν
 “ κατασρωμάτων παρὰ τὸ καθεστηκὸς ὄσι, πολλοὶ δὲ
 “ ἀκοντισταὶ χερσαῖοι, ὡς εἰπεῖν, Ἀκαρνανές τε καὶ
 “ ἄλλοι ἐπὶ ναῦς ἀναβάντες, οἳ οὐδ' ὅπως καθεζομένουσ
 “ χρεὶ τὸ βέλος ἀφεῖναι εὐρῆσουσι, πῶς οὐ σφαλοῦσί τε
 “ τὰς ναῦς, καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς πάντες, οὐκ ἐν τῷ
 “ αὐτῶν τρόπῳ κινούμενοι, ταραζονται; ἐπεὶ καὶ τῷ
 “ πλήθει τῶν νεῶν οὐκ ὠφελήσονται· εἴ τις καὶ τόδε
 “ ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἴσαισ ναυμαχήσει, πεφόβηται. ἐν ὀλί-
 “ γῳ γὰρ πολλαὶ, ἀργότεραι μὲν ἐς τὸ δεῖν τι ὦν
 “ βούλονται ἔσονται, ῥᾶσαι δὲ ἐς τὸ βλάπτεσθαι ἀφ'
 “ ὦν ἡμῖν παρειασκέυασαι. τὸ δ' ἀληθέςατον γινῶτε, ἐξ

“ ὡν ἡμεῖς οἰόμεθα σαφῶς πεπύσθαι. ὑπερβαλλόντων
 “ γὰρ αὐτοῖς τῶν κακῶν, καὶ βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς παρ-
 “ ούσης ἀπορίας, ἐς ἀπόνοιαν καθεσθήκασιν, οὐ παρα-
 “ σκευῆς πίσει μᾶλλον, ἢ τύχης ἀποκινδυνεύσει οὕτως
 “ ὅπως δύνανται· ἴν’ ἢ βιασάμενοι ἐκπλεύσωσιν, ἢ
 “ κατὰ γῆν μετὰ τοῦτο τὴν ἀποχώρησιν ποιῶνται, ὡς
 “ τῶν γε παρόντων οὐκ ἂν πράξοντες χεῖρον.

ξή’. “ Πρὸς οὖν ἀταξίαν τε τοιαύτην, καὶ τύχην
 “ ἀνδρῶν ἑαυτὴν παραδεδωκυῖαν πολεμιωτάτων, ὀργῇ
 “ προσμίξαμεν· καὶ νομίσωμεν, ἅμα μὲν νομιμώτατον
 “ εἶναι πρὸς τοὺς ἐναντίους, οἳ ἂν ὡς ἐπὶ τιμωρία τοῦ
 “ προσπεσόντος δικαιώσωσιν, ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης
 “ τὸ θυμούμενον, ἅμα δὲ ἐχθροὺς ἀμύνασθαι ἐγγενη-
 “ σόμενον ἡμῖν, καὶ τὸ λεγόμενόν που ἡδῖσον εἶναι. ὡς
 “ δὲ ἐχθροὶ καὶ ἐχθιστοί, πάντες ἴσε, οἷγε ἐπὶ τὴν ἡμε-
 “ τέραν ἡλθον δουλωσόμενοι. ἐν ᾧ εἰ κατώρθωσαν,
 “ ἀνδράσι μὲν ἂν τὰ ἀλγιστα προσέθεσαν, παισὶ δὲ
 “ καὶ γυναιξὶ τὰ ἀπρεπέστατα, πόλει δὲ τῇ πάσῃ τὴν
 “ αἰσχίστην ἐπέκλυσιν. ἀνδ’ ὧν μὴ μαλακισθῆναι τινὰ
 “ πρέπει, μηδὲ τὸ ἀκινδύνως ἀπελθεῖν αὐτοὺς, κέρδος
 “ νομίσαι. τοῦτο μὲν γὰρ, καὶ ἐὰν κρατήσωσιν, ὁμοί-
 “ ως δράσουσι· τὸ δὲ, πραξάντων ἐκ τοῦ εἰκότος ἂ
 “ βουλούμεθα, τούσδε τε κολασθῆναι, καὶ τῇ πάσῃ
 “ Σικελίᾳ, καρπουμένη καὶ πρὶν, ἐλευθερίαν βεβαιοτέ-
 “ ραν παραδοῦναι, καλὸς ὁ ἀγών. καὶ κινδύνων οὗτοι
 “ σπανιώτατοι, οἳ ἂν ἐλάχισα ἐκ τοῦ σφαλῆναι βλά-
 “ πτοντες, πλεῖστα διὰ τὸ εὐτυχεῖν ἀφελοῦσι.”

ξθ’. Καὶ οἱ μὲν τῶν Συρακουσίων στρατηγοὶ καὶ Γύ-
 λιππος, τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ τοῖς σφετέροις στρατιώταις
 παρακελευσάμενοι, ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς εὐθύς, ἐπειδὴ
 καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἠσθάνοντο. ὁ δὲ Νικίας, ὑπὸ τῶν
 παρόντων ἐκπεπληγμένος, καὶ ὄρων ὅτις ὁ κίνδυνος, καὶ
 ὡς ἐγγὺς ἦδη ἦν, ἐπειδὴ καὶ ὅσον οὐκ ἔμελλον ἀνάγε-
 σθαι, καὶ νομίσας, ὅπερ πάσχουσιν ἐν τοῖς μεγάλοις
 ἀγῶσι, πάντα τε ἔργω ἔτι σφίσι ἐνδεᾶ εἶναι, καὶ λόγῳ
 αὐτοῖς οὐπὼ ἰκανὰ εἰρησθαι, αὐθις τῶν τριηράρχων ἕνα
 ἕκασον ἀνεκάλει, πατρόθεν τε ἐπονομάζων, καὶ αὐτοὺς
 ὀνομασί καὶ φυλήν· ἀξιῶν τό, τε καθ’ ἑαυτὸν, ᾧ ὑπῆρ-
 χε λαμπρότητός τι, μὴ προιδόναι τινὰ, καὶ τὰς πα-

τρικὰς ἀρετὰς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζειν· πατρίδος τε τῆς ἐλευθερωτάτης ὑπομιμνήσκων, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀνεπιτάκτου παῶσιν ἐς τὴν δίαιταν ἐξουσίας· ἄλλα τε λέγων ὅσα ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντες ἄνθρωποι, οὐ πρὸς τὸ δοκεῖν τινὶ ἀρχαιολογεῖν φυλαξάμενοι εἴποιεν ἂν, καὶ ὑπὲρ ἀπάντων παραπλήσια, ἐς τε γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ θεοὺς πατροφῶς προφερόμενα, ἀλλ' ἐπὶ τῇ παρούσῃ ἐκπλήξει ὠφέλιμα νομίζοντες ἐπιβοῶνται. καὶ ὁ μὲν, οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ ἀναγκαῖα νομίσας παρηγήσθαι, ἀποχωρήσας ἤγε τὸν πεζὸν πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ παρέταξεν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο, ὅπως ὀτιμεγίστη τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ὠφέλεια ἐς τὸ θαρσεῖν γίγνοιτο. ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ Εὐθύδημος (οὗτοι γὰρ ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέβησαν) ἄραντες ἀπὸ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου, εὐθύς ἔπλεον πρὸς τὸ ζεύγμα τοῦ λιμένος, καὶ τὸν καταλειφθέντα διέκπλουν, βουλόμενοι βιάσασθαι εἰς τὸ ἔξω.

δ'. Προεξαγαγόμενοι δὲ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξυμμαχοὶ ναυσὶ παραπλησίαις τὸν ἀριθμὸν, καὶ πρότερον κατὰ τε τὸν ἔκπλουν μέρει αὐτῶν ἐφύλασσαν, καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν ἅμα προσπίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς ἅμα παρὰ βοτῆν ἤπερ καὶ αἱ νῆες κατίσχοιεν. ἤρχον δὲ τοῦ ναυτικοῦ τοῖς Συρακουσίοις, Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγάθαρχος, κέρως ἑκάτερος τοῦ παντὸς ἔχων, Πυθὴν δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέσον. ἐπειδὴ δ' οἱ Ἀθηναῖοι προσέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ ῥύμῃ ἐπιπλέοντες ἐκράτουν τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῶν, καὶ ἐπειρῶντο λύειν τὰς κλήσεις. μετὰ δὲ τοῦτο, πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων ἐπιφερομένων, οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα ἐγίγνετο· καὶ ἦν καρτερὰ, καὶ οἷα οὐχ ἐτέρα τῶν πρότερον. πολλὴ μὲν γὰρ ἑκατέρωις προσδυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς τὸ ἐπιπλεῖν ὅποτε κελυσθεῖν ἐγίγνετο, πολλὴ δὲ ἡ ἀντιτέχνησις τῶν κυβερνητῶν καὶ ἀγωνισμὸς πρὸς ἀλλήλους. οἱ τε ἐπιβάται ἐδυσάπευον, ὅτε προσπέσοι ναῦς νηὶ, μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ κατασρώματος τῆς ἄλλης τέχνης. πᾶς τέ τις, ἐν

ἢ προσετέτακτο, αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι. Συμπεσοῦσῶν δὲ ἐν ὀλίγῳ πολλῶν νεῶν (πλεῖσαι γὰρ ὅτῃ αὐταὶ ἐν ἐλαχίσῳ ἐναυμάχησαν. βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφότεραι διακόσμαι γενέσθαι) αἱ μὲν ἐμβολαὶ, διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους, ὀλίγαι ἐγίνοντο, αἱ δὲ προσβολαὶ, ὡς τύχοι ναῦς νηὶ προσπεσοῦσα, ἢ διὰ τὸ φεύγειν, ἢ ἄλλῃ ἐπιπλέουσα, πυκνότεραι ἦσαν. καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσφέροίτο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν κατασρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις καὶ τοξέμασι καὶ λίθοις ἀφθόνως ἐπ' αὐτὴν ἐχρῶντο· ἐπειδὴ δὲ προσμίξιαν, οἱ ἐπιβάται εἰς χεῖρας ἰόντες ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. ξυνετύγχανέ τε πολλαχοῦ, διὰ τὴν σενοχωρίαν, τὰ μὲν, ἄλλοις ἐμβεβληκέναι, τὰ δὲ, αὐτοὺς ἐμβεβληθῆναι, δύο τε περὶ μίαν καὶ ἔστιν ἢ καὶ πλείους ναῦς κατ' ἀνάγκην ξυνηρηθῆσθαι· καὶ τοῖς κυβερνήταις τῶν μὲν φυλακῆν, τῶν δ' ἐπιβουλήν, μὴ καθ' ἐν ἕκαστον, κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν περιεσῆναι. καὶ τὸν κτύπον μέγαν ἀπὸ πολλῶν [τῶν] νεῶν συμπιπτουσῶν, ἐκπληξίῳ τε ἅμα καὶ ἀποσέρησιν τῆς ἀκοῆς ὧν οἱ κελυφαὶ φθέγγονται παρέχειν. πολλὴ γὰρ ἡ παρακέλευσις καὶ βοή ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελυφαῖς, κατὰ τὴν τέχνην, καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν, ἐγίνετο· τοῖς μὲν Ἀθηναίοις βιάζεσθαι τε τὸν ἐκπλοῦν ἐπιβοῶντες, καὶ περὶ τῆς ἐς τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν, εἶποτε καὶ αὐτοῖς, προθύμως ἀντιλαβέσθαι· τοῖς δὲ Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις, καλὸν εἶναι κωλύσαι τε αὐτοὺς διαφυγεῖν, καὶ τὴν οἰκίαν ἑκάστους πατρίδα νικήσαντας ἐπανξῆσαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ προσέτι ἑκατέρων, εἴτινά που ὀρῶεν μὴ κατ' ἀνάγκην πρύμναν κρούμενον, ἀνακαλοῦντες ὀνομασί τὸν τριήραρχον, ἡρώτων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, εἰ τὴν πολεμιωτάτην γῆν, οἰκειότεραν ἤδη τῆς-αὐ δι' ὀλίγου κεκτημένης θαλάσσης ἡγούμενοι, ἀποχωροῦσιν· οἱ δὲ Συρακούσιοι, εἰ οὖς σαφῶς ἴσασι προθυμουμένους Ἀθηναίους παντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν, τούτους αὐτοὶ φεύγοντας φεύγουσιν.

οά. Ὁ, τε ἐκ τῆς γῆς περὶ ἀμφοτέρων, ἰσορρόπου τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας, πολὺν τὸν ἀγῶνα καὶ ξύσασιν τῆς γνώμης εἶχε, φιλονεικῶν μὲν ὁ αὐτόθεν περὶ

τοῦ πλείονος ἤδη καλοῦ, δεδιότες δὲ οἱ ἐπελθόντες, μὴ τῶν παρόντων ἔτι χεῖρω πρᾶξωσι. πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμένων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς, ὃ, τε φόβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος οὐδενὶ ἔοικως, καὶ διὰ τὸ, ἀνώμαλόν καὶ τὴν ἔποψιν τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο ἔχειν. δι' ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς θέας, καὶ οὐ πάντων ἅμα ἐς τὸ αὐτὸ σκοπούντων, εἰ μὲν τινες ἴδοιέν πη τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσυσάν τε ἂν, καὶ πρὸς ἀνάκλησιν θεῶν, μὴ σερεῖσθαι σφᾶς τῆς σωτηρίας, ἐτρέποντο· οἱ δ', ἐπὶ τὸ ἠσώμενον βλέψαντες, ὀλοφυρμῶ τε ἅμα μετὰ βοῆς ἐχρῶντο, καὶ ἀπὸ τῶν ὄρωμένων τῆς ὕψεως καὶ τὴν γνώμην μᾶλλον τῶν ἐν τῷ ἔργῳ ἐδουλοῦντο. ἄλλοι δὲ καὶ πρὸς ἀντίπαλόν τι τῆς ναυμαχίας ἀπιδόντες, διὰ τὸ ἀκρίτως ξυνεχῆς τῆς ἀμίλλης, καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῖς ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς ξυναπονεύοντες, ἐν τοῖς χαλεπώτατα διῆγον. ἀεὶ γὰρ παρ' ὀλίγον ἢ διέφευγον, ἢ ἀπώλλυντο. ἦν τε ἐν τῷ αὐτῷ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν, πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι, ὀλοφυρμὸς, βοή, νικῶντες, κρατέμενοι· ἄλλα ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα στρατόπεδον πολυειδῆ ἀναγκάζοιτο φθέγγεσθαι. παραπλήσια δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἐπασχον· πρὶν γε δὴ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐπιπολὺ ἀντισχούσης τῆς ναυμαχίας, ἔτρεψάν τε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐπικείμενοι λαμπρῶς, πολλῇ κραυγῇ καὶ διακελευσμῶ χρώμενοι, κατεδίωκον ἐς τὴν γῆν. τότε δὴ ὁ μὲν ναυτικός στρατός, ἄλλος ἄλλη ὅσοι μὴ μετέωροι ἐάλωσαν, κατενεχθέντες ἐξέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον. ὁ δὲ πεζός, οὐκέτι διαφόρως, ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς ὀρμῆς, οἰμαγῇ τε καὶ ζόνῳ πάντες δυσανασχετοῦντες τὰ γινόμενα, οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ναῦς παρεβήθουν, οἱ δὲ, πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους, ἐς φυλακὴν· ἄλλοι δὲ οἱ πλείοι ἤδη περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπη σωθήσονται διεσκόπουν· ἦν τε ἐν τῷ παραυτίκα οὐδὲ μιᾶς δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἐκπληξίς. παραπλήσιά τε ἐπεπόνθισαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν Πύλῳ. διαφθαρεισῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, προσάπώλλυντο αὐταῖς καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες διαβεβηκότες· καὶ τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπισον ἦν τὸ κατὰ γῆν σωθήσεσθαι, ἦν μὴ τι παράλογον γίγνηται.

οδ'. Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας, καὶ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροις καὶ ἀνδρώπων ἀπολομένων, οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπικρατήσαντες, τὰ τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο· καὶ ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν, τροπαῖον ἔζησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν, νεκρῶν μὲν πῆρι ἢ ναυαγίων οὐδὲ ἐπενόουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν, τῆς δὲ νυκτὸς ἐβουλεύοντο εὐδὺς ἀναχωρεῖν. Δημοσθένης δὲ Νικία προσελθὼν, γνώμην ἐποιεῖτο, πωληρώσαντας ἔτι τὰς λοιπὰς τῶν νεῶν, βιάσασθαι ἢν δύνωνται ἅμα ἔω τὸν ἔκπλου. λέγων ὅτι πλείους ἔτι αἱ λοιπαὶ εἰσι νῆες χρήσιμαί σφίσι ἢ τοῖς πολεμίοις (ἦσαν γὰρ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις περίλοιποι ὡς ἑξήκοντα, τοῖς δ' ἐναντίοις ἐλάσσους ἢ πεντήκοντα)· καὶ ξυγχαρῆντος Νικίου τῇ γνώμῃ, καὶ βουλομένων πωληροῦν αὐτάς, οἱ ναῦται οὐκ ἤθελον ἐσθαινεῖν, διὰ τὸ καταπεπληχθαι τῇ ἦσση, καὶ μὴ ἂν ἔτι οἴεσθαι κρατῆσαι. καὶ οἱ μὲν ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσοντες ἤδη ξύμπαντες τῆς γνώμην εἶχον.

ογ'. Ἐρμοκράτης δὲ ὁ Συρακούσιος, ὑπονοήσας αὐτῶν τὴν διάνοιαν, καὶ νομίσας δεινὸν εἶναι εἰ τοσαύτη στρατιὰ κατὰ γῆν ἀποχωρήσασα, καὶ καθεξομένη ποι τῆς Σικελίας, βουλησεται αὐθις σφίσι τὸν πόλεμον ποιῆσθαι, ἐφηγεῖται ἐλθῶν τοῖς ἐν τέλει οὔσι ὡς οὐ χρεῶν ἀποχωρῆσαι τῆς νυκτὸς αὐτοὺς περιιδεῖν, (λέγων ταῦτα ἂ καὶ αὐτῷ ἐδόκει,) ἀλλὰ ἐξελθόντας ἤδη πάντας Συρακουσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους τὰς τε ὁδοὺς ἀποικοδομῆσαι, καὶ τὰ ξενόπορα τῶν χωρίων προφθάσαντας φυλάσσειν. οἱ δὲ, ξυνεγίγνωσκον μὲν καὶ αὐτοὶ οὐχ ἦσσαν ταῦτα ἐκείνου, καὶ ἐδόκει ποιητέα εἶναι· τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἄρτι ἀσμένους ἀπὸ ναυμαχίας τε μεγάλης ἀναπεπαυμένους, καὶ ἅμα ἑορτῆς οὔσης (ἔτυχε γὰρ αὐτοῖς Ἡράκλεια ταύτην τὴν ἡμέραν Δυσία οὔσα) οὐ δοκεῖν ἂν ῥαδίως ἐθελῆσαι ὑπακοῦσαι. ὑπὸ γὰρ τοῦ περιχαροῦς τῆς νίκης, πρὸς πόσιν τετράφθαι τοὺς πολλοὺς ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ πάντα μᾶλλον ἐλπίζειν ἂν σφῶν πεῖθασθαι αὐτοὺς, ἢ ὄπλα λαβόντας ἐν τῷ παρόντι ἐξελθεῖν. ὡς δὲ τοῖς ἀρχουσι ταῦτα λογιζομένοις ἐφαίνετο ἄπορα, καὶ οὐκ ἔπειθεν αὐτοὺς

ὁ Ἐρμοκράτης, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τὰδε μηχανᾶται· δεδιὼς μὴ οἱ Ἀθηναῖοι καθ' ἡσυχίαν προφθάσωσιν ἐν τῇ νυκτὶ διελθόντες τὰ χαλεπώτατα τῶν χωρίων, πέμπει τῶν ἐταίρων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ μετὰ ἰππέων πρὸς τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ἥνικα ξυνεσκόταζεν· οἱ προσπελάσαντες ἐξ ὅσου τις ἔμελλεν ἀκούσασθαι, καὶ ἀνακαλεσάμενοι τινὰς, ὡς ὄντες τῶν Ἀθηναίων ἐπιτήδαιοι, (ἦσαν γάρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι τῶν ἔνδοθεν,) ἐκέλευον φεράζειν Νικίᾳ μὴ ἀπάγειν τῆς νυκτὸς τὸ στρατεύμα, ὡς Συρακουσίων τὰς ὁδοὺς φυλασσόντων, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τῆς ἡμέρας παρασκευάσασθαι ἀποχωρεῖν. καὶ οἱ μὲν, εἰπόντες ἀπῆλθον· καὶ οἱ ἀκούσαντες διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων.

οδ'. Οἱ δὲ πρὸς τὸ ἄγγελμα ἐπέσχον τὴν νύκτα, νομίσαντες οὐκ ἀπάτην εἶναι. καὶ ἐπειδὴ καὶ ὡς οὐκ εὐδὺς ὥρμησαν, ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν περιμεῖναι, ὅπως ξυσκευάσαιντο ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν οἱ στρατιῶται ὀτιχρησιμώτατα· καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα καταλιπεῖν, ἀναλαβόντας δὲ αὐτὰ ὅσα περὶ τὸ σῶμα ἐς δίαιταν ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια, ἀφορμαῖσθαι. Συρακούσιοι δὲ καὶ Γύλιππος τῷ μὲν πεζῷ προεξελθόντες, τὰς τε ὁδοὺς τὰς κατὰ τὴν χώραν, ἧ εἰκὸς ἦν τοὺς Ἀθηναίους ἰέναι, ἀπεφράγνυσαν, καὶ τῶν ρείθρων καὶ τῶν ποταμῶν τὰς διαβάσεις ἐφύλασσον· καὶ ἐς ὑποδοχὴν τοῦ στρατεύματος, ὡς κωλύσοντες, ἧ ἔδοκει ἐτάσσοντο· ταῖς δὲ ναυσὶ προσπλεύσαντες, τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεῖλκον. ἐπέρησαν δὲ τινὰς ὀλίγας, ὥσπερ διενοήθησαν αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι, τὰς δ' ἄλλας καθ' ἡσυχίαν, οὐδενὸς κωλύοντος, ὡς ἐκάστην ποι ἐκπεπτωκυῖαν ἀναδησάμενοι ἐκόμιζον ἐς τὴν πόλιν.

οε'. Μετὰ δὲ τούτο, ἐπειδὴ ἔδοκει τῷ Νικίᾳ καὶ τῷ Δημοσθένει ἰκανῶς παρασκευάσασθαι, καὶ ἡ ἀνάστασις ἤδη τοῦ στρατεύματος τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίνετο. δεινὸν οὖν ἦν οὐ καθ' ἐν μόνον τῶν πραγμάτων, ὅτι τὰς τε ναῦς ἀπολωλεκότες πάσας ἀπεχώρουν, καὶ ἀντὶ μεγάλης ἐλπίδος καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πόλις κινδυνεύοντες· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπολείψει τοῦ στρα-

τοπέδου ξυνέβαινε τῇ τε ὄψει ἐκάσῳ ἀλγεινὰ καὶ τῇ γνώμῃ αἰσθῆσθαι. τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε τις ἴδοι τινὰ τῶν ἐπιτηδείων κείμενον, ἐς λύπην μετὰ φόβου καθίσατο. καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι τραυματαῖα τε καὶ ἀσθενεῖς, πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ζῶσι λυπηρότεροι ἦσαν, καὶ τῶν ἀπολωλῶτων ἀδλιώτεροι. πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τραπόμενοι, ἐς ἀπορίαν καθίσασαν, ἄγειν τε σφᾶς ἀξιῶντες, καὶ ἕνα ἕκασον ἐπιβοῶμενοι, εἴ τινὰ πού τις ἴδοι ἢ ἐταίρων, ἢ οἰκείων· τῶν τε ξυσκῆνων ἤδη ἀπίοντων ἐκκροεμανύμενοι, καὶ ἐπακολουθοῦντες ὅσον δύναιντο. εἴτω δὲ προλείποι ἡ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῆς ἀπολειπόμενοι, ὥς ἐδάκρυσιν πᾶν τὸ σράτευμα πλεῖστον καὶ ἀπορία τοιαύτη, μὴ ῥαδίως ἀφορμᾶσθαι, καίπερ ἐκ πολεμίας τε, καὶ μείζῳ ἢ κατὰ δάκρυα, τὰ μὲν πεπονθότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανείῳ δεδιότας μὴ τι πάθωσι. κατήφειά τε τις ἅμα καὶ κατάμεμψις σφῶν αὐτῶν πολλὴ ἦν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ πύλει ἐκπεπολιορμημένη ἐώκεσαν ὑποφευγούσῃ, καὶ ταύτῃ οὐ σμικρᾷ. μυριάδες γὰρ τοῦ ξυμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσάρων ἅμα ἐπορεύοντο. καὶ τούτων οἱ τε ἄλλοι πάντες ἔφερον ὅ, τι τις ἐδύνατο, κατὰ τὸ χρῆσιμον, καὶ οἱ ὀπλίται καὶ οἱ ἰππεῖς, παρὰ τὸ εἰωθὸς, αὐτοὶ τε [καὶ] τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία, ὑπὸ τοῖς ἔπλοις, οἱ μὲν, ἀπορία ἀκολούθων, οἱ δὲ, ἀπισία. ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πάλαι τε, καὶ οἱ πλεῖστοι παραχοῆμα. ἔφερον δὲ οὐδὲ ταῦτα ἰκανά. σῖτος γὰρ οὐκέτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἰκία, καὶ ἰσομορία τῶν κακῶν, ἔχουσα τινὰ ὅμως τὸ μετὰ πολλῶν κούφισιν, οὐδ' ὡς ῥαδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο· ἄλλως τε καὶ ἀπὸ οἷας λαμπρότητος καὶ αὐχέματος τοῦ πρώτου ἐς οἷαν τελευτήν καὶ ταπεινότητα ἀφῆκτο. μέγισον γὰρ δὴ τὸ διάφορον τοῦτο τῷ Ἑλληνικῷ στρατεύματι ἐγένετο, οἷς ἀντὶ μὲν τοῦ ἄλλους δουλωσομένους ἦκειν, αὐτοὺς τοῦτο μᾶλλον δεδιότας μὴ πάθωσι ξυνέβη ἀπίεναί. ἀντὶ δ' εὐχῆς τε καὶ παιάνων, μεθ' ὧν ἐξέπλεον, πάλιν τούτων τοῖς ἐναντίοις ἐπιφημίσμασιν ἀφορμᾶσθαι· πεζοὺς δὲ ἀντὶ ναυβατῶν πορευομένους, καὶ ὀπλιτικῷ προσχόντας μᾶλλον ἢ

ναυτικῶ. ὁμως δὲ ὑπὸ μεγέθους τοῦ ἐπικρεμαμένου ἔτι κινδύνου πάντα ταῦτα αὐτοῖς οἷσ' ἀφαινετο.

ος'. Ὁρῶν δὲ ὁ Νικίας τὸ σράτευμα ἀδυμοῦν, καὶ ἐν μεγάλῃ μεταβολῇ ὄν, ἐπιπαριῶν, ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐδάρσυνέ τε καὶ παρεμυθεῖτο, βοῆ τε χρώμενος ἔτι μᾶλλον ἐκάσους καθ' οὓς γίγνοιτο, ὑπὸ προθυμίας, καὶ βουλόμενος ὡς ἐπιπλεῖσον γεγωνίσκων ἀφελεῖν.

οζ'. “ ΕΤΙ καὶ ἐκ τῶν παρόντων, ὦ Ἀθηναῖοι
 “ καὶ ξύμμαχοι, ἐλπίδα χρῆ ἔχειν. ἦδη τινὲς καὶ ἐκ
 “ δεινότερων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν. μηδὲ καταμέμψα-
 “ σθαι ὑμᾶς ἄγαν αὐτοὺς μήτε ταῖς ξυμφοραῖς, μήτε
 “ ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν νῦν κακοπαθείαις. καὶ γὰρ τοι οὐ-
 “ δενὸς ὑμῶν οὔτε βώμη προφέρων, (ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ, ὡς
 “ διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου,) οὔτ' εὐτυχία δοκῶν περ ὕσε-
 “ ρός του εἶναι κατὰ τὸν ἴδιον βίον, καὶ ἐς τὰ ἄλλα,
 “ νῦν ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φαυλοτάτοις αἰωροῦμαι
 “ καίτοι πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιήτημαι, πολ-
 “ λὰ δὲ ἐς ἀνθρώπους δίκαια καὶ ἀνεπίφθονα. ἀνδ' ὦν
 “ ἡ μὲν ἐλπίς ὁμως θαρσεῖα τοῦ μέλλοντος, αἱ δὲ ξυμ-
 “ φοραὶ οὐ κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσι· τάχα δ' ἂν καὶ λω-
 “ φήσειαν. ἱκανὰ γὰρ τοῖς τε πολεμίοις εὐτύχηται,
 “ καὶ εἴτω θεῶν ἐπίφθονοι ἐσρατεύσαμεν, ἀποχερώντως
 “ ἦδη τετιμωρήμεθα. ἦλθον γὰρ πῶς καὶ ἄλλοι τινὲς
 “ ἦδη ἐφ' ἐτέρους, καὶ ἀνθρώπεια δράσαντες, ἀνεκτὰ
 “ ἔπαθον. καὶ ἡμᾶς εἰκὸς νῦν τὰ τε ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐλπί-
 “ ζειν ἡπιώτερα ἔξειν· (αἵτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἀξιώ-
 “ τεροι ἦδη ἐσμὲν ἢ φθόνου.) * καὶ ὁρῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς,
 “ οἷοι ὑπλῖται ἅμα καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι χωρεῖτε,
 “ μὴ καταπεπλήχθε ἄγαν· λογιζέσθε δὲ ὅτι αὐτοί
 “ τε πόλις εὐδύς ἐσέ, ὅποι ἂν καθέξοισθε, καὶ ἄλλη
 “ οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν Σικελίᾳ οὔτ' ἂν ἐπιόντας δέ-
 “ ξαιτο βράδιως, οὐδ' ἂν ἰθρυθέντας πῶς ἐξανασηήσειε.
 “ τὴν δὲ πορείαν ὡς' ἀσφαλῆ καὶ εὐτακτον εἶναι,
 “ αὐτοὶ φυλάξατε, μὴ ἄλλο τι ἡγησάμενος ἕκαστος,
 “ ἢ, ἐν ᾧ ἀναγκασθῆ χρωσθίω μάχεσθαι, τοῦτο δὲ
 “ πατρίδα καὶ τεῖχος κρατήσας ἔξειν. σπουδὴ δὲ
 “ ὁμοίως καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν ἔσαι τῆς ὁδοῦ. τὰ γὰρ
 “ ἐπιτήδεια, βραχεία ἔχομεν· καὶ ἦν ἀντιλαβώμεθα

“ τοῦ φιλίου χωρίου τῶν Σικελῶν, (οὗτοι γὰρ ἡμῖν διὰ
 “ τὸ Συρακουσίων δέος ἔτι βέβαιοί εἰσι,) ἤδη νομίζετε
 “ ἐν τῷ ἐχυρῷ εἶναι. προπέμπετε δ’ ὡς αὐτοὺς, καὶ
 “ ἀπαντᾶν, εἰρημένον, καὶ σιτία ἄλλα κομίζειν. τὸ δὲ
 “ ξύμπαν, γνῶτε, ὧ ἄνδρες σρατιῶται, ἀναγκαῖόν τε
 “ ὄν ὑμῖν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς γίνεσθαι, ὡς μὴ ὄντος
 “ χωρίου ἐγγὺς ὅποι ἂν μαλακισθέντες σωθείητε, καὶ
 “ ἦν νῦν διαφύγητε τοὺς πολεμίους, οἳ τε ἄλλοι τευ-
 “ ξόμενοι ὦν ἐπιδυμεῖτέ που ἐπιδεῖν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
 “ τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς πόλεως, καίπερ πεπτωκυῖ-
 “ αν, ἐπανορθώσοντες. ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τεί-
 “ χη, οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί.”

οἷ. Ὁ μὲν Νικίας, τοιάδε παρακελυόμενος ἅμα
 ἐπῆει τὸ σράτευμα, καὶ εἶπε ὁρῶν διεσπασμένον καὶ
 μὴ ἐν τάξει χωροῦν, ξυνάγων καὶ καθίσας· καὶ ὁ
 Δημοσθένης, οὐδὲν ἤσπον τοῖς καθ’ ἑαυτὸν τοιαυτά τε
 καὶ παραπλήσια λέγων. τὸ δὲ ἐχώρει ἐν πλαισίῳ
 τεταγμένον τοῦ Νικίου, ἐφεπόμενον δὲ, τὸ Δημοσθέ-
 νους· τοὺς δὲ σκευοφόρους καὶ τὸν πλεῖστον ὄχλον ἐντὸς
 εἶχον οἱ ὀπλίται. καὶ ἐπειδὴ τε ἐγένοντο ἐπὶ τῇ δια-
 βάσει τοῦ Ἀνάπου ποταμοῦ, εὖρον ἐπ’ αὐτῷ παρατε-
 ταγμένους τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων, καὶ τρε-
 ψάμενοι αὐτοὺς καὶ κρατήσαντες τοῦ πόρου, ἐχώρουν ἐς
 τὸ πρόσθεν. οἱ δὲ Συρακούσιοι, παριππεύοντες τε
 προσέκειντο, καὶ ἐσακοντίζοντες οἱ ψилоί. καὶ ταύτη
 μὲν τῇ ἡμέρᾳ προελθόντες σαδίους ὡς τεσσαράκοντα,
 ἠύλισαντο πρὸς λόφῳ τινὶ οἱ Ἀθηναῖοι. τῇ δ’ ὕσε-
 ραία πρῶτ’ ἐπορεύοντο, καὶ προῆλθον ὡς εἴκοσι σαδίους.
 καὶ κατέβησαν ἐς χωρίον ἀπεδόν τι, καὶ αὐτοῦ ἐσρα-
 τοπεδεύσαντο, βουλόμενοι ἔκ τε τῶν οἰκιῶν λαβεῖν τι
 ἐδώδιμον (ὠκεῖτο γὰρ ὁ χῶρος) καὶ ὕδατος μετὰ σφῶν
 αὐτῶν φέρεσθαι αὐτόθεν. ἐν γὰρ τῷ πρόσθεν ἐπὶ
 πολλὰ σαδία ἢ ἔμελλον ἰέναι, οὐκ ἄφθονον ἦν. οἱ
 δὲ Συρακούσιοι ἐν τούτῳ προελθόντες, τὴν δίοδον τὴν
 ἐν τῷ πρόσθεν ἀπετείχιζον. ἦν δὲ λόφος καστερὸς,
 καὶ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ χαράδρα κρημνώδης· ἐκα-
 λεῖτο δὲ Ἀκραῖον λέπας. τῇ δ’ ὕσεραία οἱ Ἀθηναῖοι
 προῆσαν, καὶ οἱ τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων
 αὐτοὺς ἰππεῖς καὶ ἀκοντισαὶ ὄντες πολλοὶ ἐκάτεροι

ἐκώλυον, καὶ ἐσηκόντιζόν τε καὶ παρλίππευον. καὶ χρόνον μὲν πολὺν ἐμάχοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπειτα ἀνεχώρησαν πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον, καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ὁμοίως εἶχον. οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν οἶόν τ' ἦν ἀπὸ τῶν ἰππέων.

οδ'. Πρωτὶ δὲ ἄρσαντες, ἐπορεύοντο αὔθις, καὶ ἐβιάσαντο πρὸς τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτετειχισμένον. καὶ εὖρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτετειχίσματος τὴν πεζὴν στρατιὰν παρατεταγμένην οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων. σενὸν γὰρ ἦν τὸ χωρίον. καὶ προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐτειχισμάχουν, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ τοῦ λόφου ἐπάντους ὄντος, (διῖκνοῦντο γὰρ ῥᾶον οὐ ἀνωθεν,) καὶ οὐ δυνάμενοι βιάσασθαι, ἀνεχώρουν πάλιν, καὶ ἀνεπαύοντο. ἔτυχον δὲ καὶ βρονταὶ τινες ἅμα γενόμεναι, καὶ ὕδωρ, οἷα τοῦ ἔτους πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος φιλεῖ γίνεσθαι. ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν, καὶ ἐνόμιζον ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ καὶ ταῦτα πάντα γίνεσθαι. ἀναπαυομένων δὲ αὐτῶν, ὁ Γύλιππος καὶ οἱ Συρακούσιοι πέμπουσι μέρος τὶ τῆς στρατιᾶς, ἀποτετειχοῦντας ἐκ τοῦ ὅπισθεν αὐτοὺς ἢ προσεληλύθεισαν. ἀντιπέμψαντες δὲ κακῆῖνοι σφῶν αὐτῶν τινὰς, διεκώλυσαν. καὶ μετὰ ταῦτα πᾶση τῇ στρατιᾷ ἀναχωρήσαντες πρὸς τὸ πεδίον μᾶλλον οἱ Ἀθηναῖοι, ἠύλισαντο· τῇ δ' ὑσεραία προῦχώρουν. καὶ οἱ Συρακούσιοι προσέβαλλον τε πανταχῇ αὐτοῖς κύκλω, καὶ πολλοὺς κατετραυματίζον. καὶ εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν· εἰ δ' ἀναχωροῖεν, ἐπέκειντο, καὶ μάλισα τοῖς ὑσάτοις προσπίπτοντες, εἴπως κατὰ βραχὺ τρεψάμενοι, πᾶν τὸ στρατεύμα φοβήσειαν. καὶ ἐπιπολὺ μὲν τοιούτῳ τρόπῳ ἀντεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι· ἔπειτα προσελθόντες πέντε ἢ ἕξ σαδίους, ἀνεπαύοντο ἐν τῷ πεδίῳ. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Συρακούσιοι ἀπ' αὐτῶν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον.

π'. Τῆς δὲ νυκτὸς τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει ἐδόκει, ἐπειδὴ κακῶς σφίσι τὸ στρατεύμα εἶχε, τῶν τε ἐπιτηδείων πάντων ἀπορία ἤδη, καὶ κατατετραυματισμένοι ἦσαν πολλοὶ, ἐν πολλαῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων γεγεννημέναις, πωρὰ καύσαντες ὡς πλεῖστα ἀπάγειν τὴν στρατιὰν, μηκέτι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἢ διενοήθησαν, ἀλλὰ

τοῦναντίον ἢ οἱ Συρακούσιοι ἐτήρουν, πρὸς τὴν θάλασσαν. ἦν δὲ ἡ ξύμπασα ὁδὸς αὕτη οὐκ ἐπὶ Κατάνης τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς Σικελίας, τὸ πρὸς Καμαρίναν καὶ Γέλαν, καὶ τὰς ταύτη πόλεις καὶ Ἑλληνίδας καὶ βαρβάρους. καύσαντες οὖν πυρὰ πολλὰ, ἐχώρουν ἐν τῇ νυκτί. καὶ αὐτοῖς (οἷον Φιλεῖ καὶ πᾶσι στρατοπέδοις, μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις, φόβοι καὶ δείματα ἐγγίγνεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐν νυκτί τε καὶ διὰ πολεμίας, καὶ ἀπὸ πολεμίων οὐ πολὺ ἀπεχόντων ἰούσιν) ἐμπίπτει ταραχή. καὶ τὸ μὲν Νικίου στρατεύμα, ὥσπερ ἠγείτο, ξυνέμενέ τε καὶ προῦλαβε πολῶ· τὸ δὲ Δημοσθένους, τὸ ἡμισυ μάλιστα καὶ τὸ πλεόν ἀπεσπᾶσθη τε, καὶ ἀτακτότερον ἐχώρει. ἅμα δὲ τῇ ἔω ἀφικνοῦνται ὅμως πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐσβάντες ἐς τὴν ὁδὸν τὴν Ἑλωρινὴν καλουμένην, ἐπορεύοντο, ὅπως ἐπειδὴ γένοιτο παρὰ τῷ ποταμῷ τῷ Κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν ἄνω διὰ μεσογείας. ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς Σικελοὺς ταύτη, οὓς μετέπεμψαν, ἀπαντήσεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ, εὗρον καὶ ἐνταῦθα φυλακὴν τινα τῶν Συρακουσίων ἀποτειχίζουσαν καὶ ἀποσαυροῦσαν τὸν πόντον. καὶ βιασάμενοι αὐτήν, οὐδέθυσαν τε τὸν ποταμὸν, καὶ ἐχώρουν αὐθις πρὸς ἄλλιν ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν. ταύτη γὰρ οἱ ἡγεμόνες ἐκέλευον.

πα'. Ἐν τούτῳ δ' οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς ἦ τε ἡμέρα ἐγένετο, καὶ ἔγνωσαν τοὺς Ἀθηναίους ἀπεληλυθότας, ἐν αἰτία τε οἱ πολλοὶ τὸν Γύλιππον εἶχον, ἐκόντα ἀφεῖναι τοὺς Ἀθηναίους· καὶ κατὰ τάχος διώκοντες, ἢ οὐ χαλεπῶς ἠσθάνοντο κεχωρηκότας, καταλαμβάνουσι περὶ ἀρίστου ἦσαν. καὶ ὡς προσέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ Δημοσθένους, ὑξέροις τε οὔσι, καὶ σχολαίτερον καὶ ἀτακτότερον χωροῦσιν, ὡς τῆς νυκτὸς τότε ξυνεταράχθησαν, εὐθὺς προσπεσόντες ἐμάχοντο. καὶ οἱ ἰππεῖς τῶν Συρακουσίων ἐκυκλοῦντό τε ῥᾶον αὐτούς, δίχα δὴ ὄντας, καὶ ξυνῆγον ἐς ταυτό. τὸ δὲ Νικίου στρατεύμα ἀπεῖχεν ἐν τῷ πρόσθεν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίους. θάσσόν τε γὰρ ὁ Νικίας ἦγε, νομίζων οὐ τὸ ὑπομένειν ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἐκόντας εἶναι, καὶ μάχεσθαι, σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ ἀστάχιστα ὑποχω-

ρεῖν, τοσαῦτα μαχομένους ὅσα ἀναγκάζονται. ὁ δὲ Δημοσθένης ἐτύγχανέ τε ταπλῆϊω ἐν πόνῳ τε ξυνεχεσέρῳ ἄν, διὰ τὸ ὑσέρῳ ἀναχωροῦντι αὐτῷ ἐπικεῖσθαι τοὺς πολεμίους. καὶ τότε γνοὺς τοὺς Συρακουσίους διώκοντας, οὐ προῦχώρει μᾶλλον ἢ ἐς μάχην ξυνετάσσετο, ἕως ἐνδιατρίβων κυκλοῦται τε ὑπ' αὐτῶν, καὶ πολλῶν δορύβῳ αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ἀθηναῖοι ἦσαν. ἀνειληθέντες γὰρ ἕς τι χωρίον, ᾧ κύκλῳ μὲν τειχίον περιῆν, (ὁδὸς δὲ ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν,) ἐλαίας δὲ οὐκ ὀλίγας εἶχεν, ἐβάλλοντό τε περισαδόν. τοιαύταις δὲ προσβολαῖς, καὶ οὐ ξυσαδόν μάχαις, οἱ Συρακούσιοι εἰκότως ἐχρῶντο. τὸ γὰρ ἀποκινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπονενοημένους, οὐ πρὸς ἐκείνων μᾶλλον ἦν ἔτι ἢ πρὸς τῶν Ἀθηναίων. καὶ ἅμα φειδώ τε τὶς ἐγένετο ἐπ' εὐπραγία ἤδη σαφεῖ μὴ προαναλωθῆναί τω, καὶ ἐνόμιζον καὶ ὡς ταύτῃ τῇ ἰδέᾳ καταδαμασάμενοι λήψεσθαι αὐτούς.

πβ'. Ἐπειδὴ γοῦν δι' ἡμέρας βάλλοντες πανταχόθεν, τοὺς Ἀθηναίους καὶ ξυμμάχους ἐώρων ἤδη τεταλαιπωρημένους τοῖς τε τραύμασι καὶ τῇ ἄλλῃ κακώσει, κήρυγμα ποιοῦνται Γυλίππος καὶ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρῶτον μὲν τῶν νησιωτῶν εἴτις βούλεται ἐπ' ἐλευθερίᾳ ὡς σφᾶς ἀπιέναι. καὶ ἀπεχώρησαν τινὲς πάλαις οὐ πολλαί. ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μετὰ Δημοσθένους ὁμολογία γίνεταί, ὡς ἐπὶ παραδοῦναι, καὶ μὴ ἀποθανεῖν μηδένα, μήτε βιαίως, μήτε δεσμοῖς, μήτε τῆς ἀναγκαιοτάτης ἐνδείᾳ διαίτης. καὶ παρέδοσαν οἱ πάντες σφᾶς αὐτοὺς ἑξακισχίλιοι, καὶ τὸ ἀργύριον ὃ εἶχον ἅπαν κατέδεσαν, ἐσβαλόντες ἐς ἀσπίδας ὑπτίας, καὶ ἐπέπλησαν ἀσπίδας τέσσαρας. καὶ τούτους μὲν εὐδὺς ἀπεκόμισαν ἐς τὴν πόλιν. Νικίας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀφικνοῦνται αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν, καὶ διαβὰς πρὸς μετέωρόν τι ἐκάθισε τὴν στρατίαν.

πγ'. Οἱ δὲ Συρακούσιοι τῇ ὑσεραίᾳ καταλαβόντες αὐτὸν, ἔλεγον ὅτι οἱ μετὰ Δημοσθένους παραδεδώκοιεν σφᾶς αὐτούς, κελεύοντες κακείνῳ τὸ αὐτὸ δεῖν. ὁ δ' ἀπιστῶν σπένδεται ἰππέα πᾶσι σκεψόμενον. ὡς δ' οὐχόσιμος ἀπήγγειλε πάλιν παραδεδωκότας, ἐπικηρυκεῖται Γυλίππῳ καὶ Συρακουσίοις εἶναι ἕτοιμος ὑπὲρ

Ἀθηναίων ξυμβῆναι, ὅσα ἀνάλωσαν χρήματα Συρακούσιοι ἐς τὸν πόλεμον, ταῦτα ἀποδοῦναι, ὡς ἐ τὴν μετ' αὐτοῦ στρατιάν ἀφείναι αὐτούς. μέχρις οὗ δ' ἂν τὰ χρήματα ἀποδοθῆ, ἀνδρας δώσειν Ἀθηναίων ἡμέρους, ἕνα κατὰ τάλαντον. οἱ δὲ Συρακούσιοι καὶ Γύλιππος οὐ προσεδέχοντο τοὺς λόγους, ἀλλὰ προσπεσόντες, καὶ περὶ πάντας πανταχόθεν, ἔβαλλον καὶ τούτους μέχρι ὀψέ. εἶχον δὲ καὶ οὗτοι πονήρως σίτου τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἀπορία. ὅμως δὲ τῆς νυκτὸς φυλάξαντες τὸ ἡσυχάζον ἔμελλον πορεύσεσθαι. καὶ ἀναλαμβάνουσί τε τὰ ὄπλα, καὶ οἱ Συρακούσιοι αἰοθάνονται, καὶ ἐπαιώνισαν. γνόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι οὐ λανθάνουσι, κατέδεντο πάλιν, πλὴν τριακοσίων μάλιστα ἀνδρῶν. οὗτοι δὲ διὰ τῶν φυλάκων βιασάμενοι, ἐχώρουν τῆς νυκτὸς ἢ ἐδύναντο.

πδ'. Νικίας δὲ, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, ἤγε τὴν στρατιάν· οἱ δὲ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι προσέκειντο τὸν αὐτὸν τρόπον πανταχόθεν βάλλοντές τε καὶ κατακοντίζοντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν Ἀσσίναρον ποταμὸν, ἅμα μὲν βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς ἰππέων τε πολλῶν καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου, αἰόμενοι ῥᾶόν τι σφίσιν ἔσεσθαι ἢν διαβῶσι τὸν ποταμὸν· ἅμα δὲ ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας, καὶ τοῦ πεινῆ ἐπιθυμίας. ὡς δὲ γίνονται ἐπ' αὐτῶ, ἐσπίπτουσιν οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι, ἀλλὰ πᾶς τε τις διαβῆναι πρῶτος βουλούμενος. καὶ οἱ πολέμιοι ἐπικείμενοι χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ἐποιοῦν. ἀδρόοι γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν, ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοις, καὶ κατεπάτου, περὶ τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν οἱ μὲν εὐδὺς διεφθείροντο, οἱ δὲ, ἐμπαλασσόμενοι κατέρρρον. ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα δὲ τοῦ ποταμοῦ παρᾶ πάντες οἱ Συρακούσιοι (ἦν δὲ κρημνοῦδες) ἔβαλλον ἀνωθεν τοὺς Ἀθηναίους, πίνοντάς τε τοὺς πολλοὺς ἀσμένους, καὶ ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους. οἱ τε Πέλοποννήσιοι ἐπικαταξάντες τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ μάλιστα ἔσφαζον. καὶ τὸ ὕδωρ εὐδὺς διέφθαρτο· ἀλλ' οὐδὲν ἦσσαν ἐπίνετό τε ὁμοῦ τῷ πηλῷ ἡματωμένον, καὶ περιμάχητον ἦν τοῖς πολλοῖς.

πε'. Τέλος δὲ, νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ' ἀλλήλοις ἤδη

κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος, τοῦ μὲν, κατὰ τὸν ποταμὸν, τοῦ δὲ, καὶ εἴτι διαφύγοι, ὑπὸ τῶν ἰππέων, ὁ Νικίας Γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι, πεισέυσας μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς Συρακουσίοις. καὶ ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ἐκέλευεν ἐκεῖνόν τε καὶ Λακεδαιμονίους ὅ, τι βούλονται, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας παύσασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ Γύλιππος μετὰ τοῦτο ζωγρεῖν ἤδη ἐκέλευε, καὶ τοὺς τε λοιποὺς, ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο, (πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο,) ξυνεκόμισαν ζῶντας, καὶ ἐπὶ τοὺς τριακοσίους οἱ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτὸς, πέμψαντες τοὺς διωζομένους, ξυνέλαβον. τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος ἐς τὸ κοινόν, οὐ πολὺ ἐγένετο, τὸ δὲ διακλαπὲν, πολὺ. καὶ κατεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως, ὥσπερ τῶν μετὰ Δημοσθένους, ληφθέντων. μέρος δὲ τι οὐκ ὀλίγον καὶ ἀπέθανε. πλείστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσαν τῶν ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις προσδόλαις ταῖς κατὰ τὴν πορείαν συχναῖς γενομέναις οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεσαν. πολλοὶ δὲ ὅμως καὶ διέφυγον, οἱ μὲν, καὶ παραυτίκα, οἱ δὲ, καὶ δουλεύσαντες, καὶ διαδιδράσκοντες ὕστερον. τούτοις δ' ἦν ἀναχώρησις ἐς Κατάνην.

πς'. Συναθροισθέντες δὲ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τῶν τε αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύνατο πλείστους καὶ τὰ σκύλα ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ὀπίσους ἔλαβον, κατεβίβασαν ἐς τὰς Λιδοτομίας, ἀσφαλεσάτην εἶναι νομίσαντες τὴν τήρησιν. Νικίαν δὲ καὶ Δημοσθένην ἄκοντος Γυλίππου ἀπέσφαξαν. ὁ γὰρ Γύλιππος καλὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζεν οἱ εἶναι, ἐπὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσαι Λακεδαιμονίους. ξυνέβαινε δὲ, τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένην, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ· τὸν δὲ, διὰ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεϊότατον. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων ὁ Νικίας προὔθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥς εἰ ἀφεθῆναι. ἀντ' ὧν οἱ τε Λακεδαιμόνιοι ἦσαν αὐτῷ προσφιλεῖς, ἀρκέϊνος οὐχ ἤκιζα πεισέυσας ἑαυτὸν τῷ

Γυλίππῳ παρέδωκεν. ἀλλὰ τῶν Συρακουσίων τινὲς (ὡς ἐλέγετο) οἱ μὲν, δείσαντες, ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγητο, μὴ βασανιζόμενος διὰ τὸ τοιοῦτον ταραχὴν σφίσιν ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ, ἄλλοι δὲ (καὶ οὐχ ἦκιστα οἱ Κορίνθιοι) μὴ χρεῖμασι πείσας τινὰς (ὅτι πλούσιος ἦν) ἀποδρᾶ, καὶ αὐδῆς σφίσι νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται, πείσαντές τε τοὺς ξυμμάχους ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοιαύτῃ ἢ ὀτιεγγυτάτῳ τούτων αἰτία ἐτεθνήκει, ἦκιστα δὲ ἄξιός ὢν τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυσυχίας ἀφικέσθαι, διὰ τὴν νενομισμένην ἐς τὸ θεῖον ἐπιτήδευσιν.

πζ'. Τοὺς δ' ἐν ταῖς Λιθοτομίαις οἱ Συρακούσιοι χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους μετεχείρισαν. ἐν γὰρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας πολλοὺς οἱ τε ἥλιοι τοπρῶτον καὶ τὸ πνίγος ἔτι ἐλύπει, διὰ τὸ ἀσέγασον, καὶ αἱ νύκτες ἐπιγιγνώμεναι τούναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ, τῇ μεταβολῇ ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον. πάντα τε ποιούντων αὐτῶν διὰ ξενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ προσέτι τῶν νεκρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων, οἱ ἕκ τε τῶν τραυμάτων, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ τὸ τοιοῦτον ἀπέθνησκον. καὶ ὄσμαι ἦσαν οὐκ ἀνεκτοὶ, καὶ λιμῶ ἅμα καὶ δίψῃ ἐπιέζοντο. ἐδίδοσαν γὰρ αὐτῶν ἐκάσῳ ἐπὶ ὀκτῶ μῆνας κοτύλην ὕδατος καὶ δύο κοτύλας σίτου· ἄλλα τε ὅσα εἰκὸς ἐν [τῷ] τοιοῦτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθεῖσαι, οὐδὲν ὅ, τι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς. καὶ ἡμέρας μὲν ἐβδομήκοντά τινας οὕτω διητήθησαν ἀδρόοι· ἔπειτα, πλὴν Ἀθηναίων, καὶ εἴτινες Σικελιωτῶν ἢ Ἰταλιωτῶν ξυνεστράτευσαν, τοὺς ἄλλους ἀπέδοντο. ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξυμπαντες, ἀκριβεῖα μὲν χαλεπὸν ἐξειπεῖν, ὅμως δὲ οὐκ ἐλάσσους ἑπτακισχιλίων. ξυνέβη τε ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τούδε μέγιστον γενέσθαι· δοκεῖν δ' ἐμοιγε, καὶ ὢν ἀκοῇ Ἑλληνικῶν ἴσμεν, καὶ τοῖς τε κρατήσασι λαμπρότατον, καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι δυσυχέστατον. κατὰ πάντα γὰρ πάντως νικηθέντες, καὶ οὐδὲν ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες, πανωλεθρία δὴ, τὸ λεγόμενον, καὶ πεζὸς καὶ νῆες, καὶ οὐδὲν ὅ, τι οὐκ ἀπώλετο· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐπ' οἴκου ἀπενόσησαν. ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν Σικελίαν γενόμενα.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΟΓΔΟΟΝ.

ΕΣ δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἤγγέλθη, ἐπιπολὺ μὲν ἠπίσουν καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαπεφευγῶσι, καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι, μὴ οὕτω γε ἂν πανσυδεῖ διεφθάρθαι. ἐπειδὴ δὲ ἔγνωσαν, χαλεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς ξυμπροθυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν, ὥσπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισάμενοι, ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι, καὶ ὅποσοι τὶ τότε αὐτοὺς θειάσαντες ἐπήλπισαν ὡς λήψονται Σικελίαν. πάντα δὲ πάνταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε, καὶ περιεισῆκει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ φόβος τε καὶ κατάπληξις μεγίστη δὴ. ἅμα μὲν γὰρ σερόμενοι καὶ ἰδία ἕκαστος καὶ ἡ πόλις ὀπλιτῶν τε πολλῶν καὶ ἰππέων, καὶ ἡλικίας οἷαν οὐχ ἑτέραν ἐώρων ὑπάρχουσιν, ἐβαρύνοντο· ἅμα δὲ ναῦς οὐχ ὀρώντες ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἱκανὰς, οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ, οὐδ' ὑπηρσίας ταῖς ναυσὶν, ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σωθῆσθαι. τοὺς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολεμίους εὐθὺς σφίσιν ἐνόμιζον τῷ ναυτικῷ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ τοσοῦτον κρατήσαντας, καὶ τοὺς αὐτόθεν πολεμίους, τότε δὴ καὶ διπλασίως πάντα παρεσκευασμένους, κατὰ κράτος ἤδη καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἐπικεῖσεσθαι, καὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν μετ' αὐτῶν ἀποσάντας. ὅμως δὲ, ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἐδόκει χρῆναι μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι καὶ ναυτικόν, ὅθεν ἂν δύνωνται ξύλα ξυμπορισαμένους καὶ

χρήματα, καὶ τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι, καὶ μάλισα τὴν Εὐβοίαν, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν τὶ ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι· καὶ ἀρχὴν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἐλέσθαι, οἵτινες περὶ τῶν παρόντων ὡς ἂν καιρὸς ἢ προβουλεύουσι. πάντα τε πρὸς τὸ πάραχρημα περιδεῖς (ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν) ἔτοιμοι ἦσαν εὐτακτεῖν. καὶ ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίουν ταῦτα, καὶ τὸ θέρους ἐτελεύτα.

β'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνωμένου χειμῶνος, πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν εὐθύς οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπηρημένοι ἦσαν· οἱ μὲν μηδετέρων ὄντες ξύμμαχοι, ὡς ἦν τις καὶ μὴ παρακαλῆ σφᾶς, οὐκ ἀποσατέον ἔτι τοῦ πολέμου εἶη, ἀλλ' ἐθέλοντι ἰτέον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους· νομίσαντες καὶ ἐπὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐτοὺς, εἰ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ κατώρθωσαν, καὶ ἄμα ἠγούμενοι βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πόλεμον, οὗ μετασχεῖν καλὸν εἶναι· οἱ δ' αὐτῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι, ξυμπροθυμηθέντες ἐπιπλέον ἢ πρὶν ἀπαλλάξασθαι διὰ τάχους πολλῆς ταλαιπωρίας. μάλισα δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι ἔτοιμοι ἦσαν καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν ἀφίσασθαι, διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πρᾶγματα, καὶ μὴδ' ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς, ὡς τό γ' ἐπὶ τὸν θέρους οἰοί τ' ἔσονται περιγενέσθαι. ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων πόλις πᾶσί τε τούτοις ἐθάρσει, καὶ μάλισα ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς ξύμμαχοι πολλῇ δυνάμει, κατ' ἀνάγκην ἤδη τοῦ ναυτικοῦ προσγεγεννημένου, ἄμα τῷ ἦρι, ὡς εἰκὸς, παρέσεσθαι ἔμελλον. πανταχόθεν τε εὐέλπιδες ὄντες, ἀπροφασίως ἄπτεσθαι διανοοῦντο τοῦ πολέμου· λογιζόμενοι, καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ, κινδύνων τε τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν τοιοπὸν οἶος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων περιέσση ἂν αὐτοὺς, εἰ τὸ Σικελικὸν προσέλαβον· καὶ καθελόντες ἐκείνους, αὐτοὶ τῆς πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφαλῶς ἠγήσεσθαι.

γ'. Εὐθύς οὖν Ἄγις μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ ὀρμηθεὶς στρατῷ τινὶ ἐκ Δεκελείας, τὰ τε τῶν ξυμμάχων ἠεγυρολόγησεν ἐς τὸ ναυτικόν, καὶ τραπόμενος ἐπὶ τοῦ Μηλιέως κόλπου, Οἰταίων τε, κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν, τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβών,

χρήματα ἐπράξατο, καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτη Θεσσαλῶν ὑπηκόους, μεμφομένων καὶ ἀκόντων Θεσσαλῶν, ὁμήρους τέ τινας ἠνάγκασε δοῦναι καὶ χρήματα. καὶ κατέδετο τοὺς ὁμήρους ἐς Κόρινθον, ἔς τε τὴν ξυμμαχίαν ἐπειράτο προσάγειν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρόσαξιν ταῖς πόλεσιν ἑκατὸν νεῶν τῆς ναυπηγίας ἐποιοῦντο· καὶ ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς πέντε καὶ εἴκοσιν ἑκατέροις ἔταξαν, Φωκεῦσι δὲ καὶ Λοκροῖς, πεντεκαίδεκα, καὶ Κορινθίοις, πεντεκαίδεκα· Ἀρκάσι δὲ καὶ Πελληγεῦσι καὶ Σικυωνίοις, δέκα· Μεγαρεῦσι δὲ καὶ Τροιζηνίοις καὶ Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἐρμιονεῦσι, δέκα. τὰ τε ἄλλα παρεσκευάζοντο ὡς εὐδὺς πρὸς τὸ ἔαρ ἐξόμενοι τοῦ πολέμου.

δ'. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ διενόηθησαν, ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ τὴν τε ναυπηγίαν, ξύλα ξυμποροισάμενοι, καὶ Σούνιον τειχίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια ταῖς σιταγωγαῖς ναυσὶν εἴη τοῦ περιήλου. καὶ τό, τε ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα ἐκλιπόντες, ὁ ἐνωκοδόμησαν παραπλέοντες ἐς Σικελίαν, καὶ τὰ ἄλλα, εἶπου τί ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυσελλόμενοι ἐς εὐτέλειαν· μάλισα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων διασκοποῦντες ὅπως μὴ σφῶν ἀποσῆσονται.

ε'. Πρασσόντων δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων, καὶ ὄντων οὐδὲν ἄλλο ἢ ὥσπερ ἀρχομένων [ἐν] τῇ κατασκευῇ τοῦ πολέμου, πρῶτοι Εὐβοεῖς ὡς Ἄγιν περὶ ἀποσάσεως τῶν Ἀθηναίων ἐπρεσβεύσαντο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ. ὁ δὲ, προσδεξάμενος τοὺς λόγους αὐτῶν, μεταπέμπεται ἐκ Λακεδαιμόνος Ἀλκαμένην τὸν Σθενελαΐδου καὶ Μέλανδρον, ἄρχοντας, [ὡς] ἐς τὴν Εὐβοίαν. οἱ δ' ἦλθον ἔχοντες τῶν Νεοδαμωδῶν ὡς τριακοσίους, καὶ παρεσκεύαζεν αὐτοῖς τὴν διάβασιν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Λεσθιοὶ ἦλθον, βουλόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀποσῆναι. καὶ ξυμπρασσόντων αὐτοῖς τῶν Βοιωτῶν, ἀναπείδεται Ἄγισ ὡς εὐβοίας μὲν πὲρὶ ἐπισχεῖν, τοῖς δὲ Λεσθίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπόσασιν, Ἀλκαμένει τε ἄρμος ἦν διδοῦς, ὃς ἐς Εὐβοίαν πλεῖν ἔμελλε. καὶ δέκα μὲν Βοιωτοὶ ναῦς ὑπέσχοντο, δέκα δὲ Ἄγισ. καὶ ταῦτα ἄνευ τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ἐπράσσετο. ὁ γὰρ Ἄγισ ὅσον χρόνον ἦν περὶ Δεκέλειαν, ἔχων τὴν μετ' ἑαυτοῦ δύνα-

μιν, κύριος ἦν καὶ ἀποσέλλειν εἴ ποί τινα ἐβούλετο στρατιάν, καὶ ξυναγείρειν, καὶ χρήματα πρᾶσσειν. καὶ πολὺ μᾶλλον, ὡς εἶπεῖν, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν αὐτοῦ οἱ ξυμμαχοὶ ὑπήκουον, ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμονίων. δύναμιν γὰρ ἔχων αὐτὸς ἐκασαχόσε δεινὸς παρῆν. καὶ ὁ μὲν τοῖς Λεσβίοις ἔπρασσε. Χῖοι δὲ καὶ Ἐρυθραῖοι, ἀποσῆναι καὶ αὐτοὶ ἔτοιμοι ὄντες, πρὸς μὲν Ἄγιν οὐκ ἐτράποντο, ἐς δὲ τὴν Λακεδαίμονα. καὶ παρὰ Τισσαφέρνους, ὃς βασιλεῖ Δαρξίῳ τῷ Ἀρταξέρξου στρατηγὸς ἦν τῶν κάτω, πρεσβευτὴς ἅμα μετ' αὐτῶν παρῆν. ἐπήγετο γὰρ καὶ ὁ Τισσαφέρνης τοὺς Πελοποννησίους, καὶ ὑπισχνεῖτο τροφὴν παρῆξιν. ὑπὸ βασιλέως γὰρ νεωσὶ ἐτύγχανε πεπραγμένος τοὺς ἐκ τῆς ἐαυτοῦ ἀρχῆς φόρους, οὓς δι' Ἀθηναίους ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐ δυνάμενος πρᾶσσεσθαι, ἐπωφείλησε. τοὺς τε οὖν φόρους μᾶλλον ἐνόμιζε κομιεῖσθαι, κακώσας τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἅμα βασιλεῖ ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποιήσειν, καὶ Ἀμόργην τὸν Πισσοῦδνου υἱὸν νόθον, ἀφεςῶτα περὶ Καρίαν, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε βασιλεὺς, ἢ ζῶντα ἄξιει, ἢ ἀποκτείνειν. οἱ μὲν οὖν Χῖοι καὶ Τισσαφέρνης κοινῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπρασον.

ς'. Καλλίγειτος δὲ ὁ Λαοφῶντος, Μεγαρέως, καὶ Τιμαγόρας ὁ Ἀθηναγόρου, Κυζικηνὸς, φυγάδες τῆς ἐαυτῶν ἀμφοτέρω, παρὰ Φαρναβάζῳ τῷ Φαρναβάκου κατεικοῦντες, ἀφικνοῦνται περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐς τὴν Λακεδαίμονα, πέμψαντος Φαρναβάζου, ὅπως ναῦς κομίσειαν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ αὐτὸς, εἰ δύναίτο, (ἅπερ ὁ Τισσαφέρνης προὔθυμεῖτο,) τάς τε ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ πόλεις ἀποστήσειε τῶν Ἀθηναίων, διὰ τοὺς φόρους, καὶ ἀφ' ἐαυτοῦ βασιλεῖ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων διὰ τάχων ποιήσειε. πρᾶσσόντων δὲ ταῦτα χωρὶς ἐκατέρων, τῶν τε ἀπὸ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Τισσαφέρνους, πολλὴ ἄμιλλα ἐγίγνετο τῶν ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὅπως οἱ μὲν ἐς τὴν Ἰωνίαν καὶ Χίον, οἱ δ' ἐς τὸν Ἑλλήσποντον πρότερον ναῦς καὶ στρατιὰν πείσωσι πέμπειν. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι τὰ τῶν Χίων καὶ Τισσαφέρνους παραπολὺ προσεδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασσε γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἀλκιβιάδης, Ἐνδίων

ἐφορεύοντι πατρικὸς ἐς τὰ μάλιστα ξένος ὢν· ὄθεν καὶ τοῦνομα Λακωνικὸν ἢ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχευ. Ἐνδοῖος γὰρ Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο. ὅμως δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρῶτον κατάσκοπον ἐς τὴν Χίον πέμψαντες Φρύνιν, ἀνδρα περιόικον, εἰ αἶ τε νῆες αὐτοῖς εἰσὶν ὅσας περ ἔλεγον, καὶ τὰ ἄλλα ἢ πόλις ἰκανὴ ἐς πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν· ἀπαγγείλαντος αὐτοῖς ὡς εἶη ταῦτα ἀληθῆ ἄπερ ἤκουον, τοὺς τε Χίους καὶ τοὺς Ἐρυθραίους εὐθύς ξυμμάχους ἐποίησαντο· καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ οὐκ ἔλασσον ἢ ἐξήκοντα, ἀφ' ὧν οἱ Χῖοι ἔλεγον, ὑπαρχουσῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον δέκα τούτων αὐτοῖς ἔμελλον πέμπειν, καὶ Μελαγκρίδαν, ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν. ἔπειτα, σεισμοῦ γενομένου, ἀντὶ τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἔπεμπον, καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἐνὸς δέου εἰκοσὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

ζ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθύς ἐπειγομένων τῶν Χίων ἀποσεῖλαι τὰς ναῦς, καὶ δεδιότων μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ πρᾶσσόμενα αἰσθῶνται, (πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο,) ἀποπέμπωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀνδρας Σπαρτιάτας ἐς Κόρινθον τρεῖς, ὅπως ἀπὸ τῆς ἐτέρας θαλάσσης ὡςάχις ἐπὶ τὴν πρὸς τὰς Ἀθήνας ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθμὸν, κελεύσωσι πλεῖν ἐς Χίον πάσας, καὶ ἃς ὁ Ἅγισ παρεσκευάζεν ἐς τὴν Λέσθον, καὶ τὰς ἄλλας. ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξυμμαχικῶν νῆες αὐτόθι μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα.

η'. Ὁ μὲν οὖν Καλλίγειτος καὶ Τιμαγόρας ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου οὐκ ἐκοινωνοῦντο τὸν στόλον ἐς τὴν Χίον, οὐδὲ τὰ χρήματα ἐδίδοσαν ἃ ἤλθον ἔχοντες ἐς τὴν ἀποσολὴν, πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα, ἀλλ' ὕστερον ἐφ' ἑαυτῶν διενοοῦντο ἄλλω στόλῳ πλεῖν. ὁ δὲ Ἅγισ, ἐπειδὴ ἕώρα τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν Χίον πρῶτον ὠρμημένους, οὐδ' αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίνωσκεν, ἀλλὰ ξυνελθόντες ἐς Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι ἐβουλεύοντο. καὶ ἔδοξε πρῶτον ἐς Χίον αὐτοὺς πλεῖν, ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ Λακωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκευάσεν· ἔπειτα ἐς Λέσθον, καὶ Ἀλκαμένην ἄρχοντα, ὄνπερ καὶ

Ἄγις διανοεῖτο· τὸ τελευταῖον δὲ, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι. προσετέτακτο δὲ ἐς αὐτὸν ἄρχων Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίου. διαφέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν τὰς ἡμίσεις τῶν νεῶν πρῶτον, καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν, ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχωσιν, ἢ τὰς ὕσερον διαφερομένας. καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύτῃ ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐποιοῦντο, καταφρονήσαντες τῶν Ἀθηναίων ἀδυνασίαν, ὅτι ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν πολὺ πω ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν εὐθὺς μίαν καὶ εἴκοσι ναῦς.

Ζ'. Οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειγομένων αὐτῶν τὸν πλοῦν, οὐ προεδυμήθησαν ξυμπλεῖν πρὶν τὰ Ἴσθμια, ἃ τότε ἦν, διορτάσωσιν. Ἄγις δὲ αὐτοῖς ἔτοιμος ἦν, ἐκείνους μὲν μὴ λύειν δὴ τὰς Ἴσθμιάδας σπονδάς, ἑαυτοῦ δὲ τὸν σόλον ἴδιον ποιήσασθαι. οὐ ξυγχωροῦντων δὲ τῶν Κορίνθίων, ἀλλὰ διατριβῆς ἐγγιγνομένης, οἱ Ἀθηναῖοι ἤσθοντο τὰ τῶν Χίων μᾶλλον, καὶ πέμψαντες ἕνα τῶν στρατηγῶν Ἀριστοκράτην, ἐπητιῶντο αὐτούς. καὶ ἀρνούμενων τῶν Χίων, τὸ πρὶν ναῦς σφίσι ξυμπέμπειν ἐκέλευον ἐς τὸ ξυμμαχικόν· οἱ δ' ἐπέμψαν ἑπτὰ. αἴτιον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν, οἱ μὲν πολλοὶ τῶν Χίων, οὐκ εἰδότες τὰ πρᾶσσόμενα, οἱ δὲ ὀλίγοι ξυνειδότες, τό, τε πλῆθος οὐ βουλόμενοί πω πολέμιον ἔχειν, πρὶν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι, καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐκέτι προσδεχόμενοι ἦξιεν, ὅτι διέτριβον.

Ι'. Ἐν δὲ τούτῳ τὰ Ἴσθμια ἐγίνετο· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι (ἐπηγγέλησαν γὰρ) ἐθρώρουν ἐς αὐτά· καὶ κατάδηλα μᾶλλον αὐτοῖς τὰ τῶν Χίων ἐφάνη. καὶ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, παρεσκευάζοντο εὐθὺς ὅπως μὴ λήσωσιν αὐτούς αἱ νῆες ἐκ τῶν Κεγχρειῶν ἀφορμηθεῖσαι. οἱ δὲ, μετὰ τὴν ἑορτὴν, ἀνήγοντο μιᾶ καὶ εἴκοσι ναυσὶν ἐς τὴν Χίον, ἄρχοντα Ἀλκαμένην ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι τοπρῶτον ἴσαις ναυσὶ προσπλεύσαντες, ἐπήγον ἐς τὸ πέλαιος. ὡς δ' ἐπὶ πολὺ οὐκ ἐπηκολούθησαν οἱ Πελοποννήσιοι, ἀλλ' ἀπετράποντο, ἐπανεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι. τὰς γὰρ τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς ἐν τῷ ἀριθμῷ μετὰ σφῶν ἔχοντες, οὐ πρὶν ἐνόμιζον, ἀλλ' ὕσερον ἄλλας προσπληρώσαντες ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, παραπλέοντας αὐτοὺς καταδιώκωσιν ἐς Πειραιὸν τῆς Κο-

ρινθίας· (ἔσι δὲ λιμὴν ἔρημος καὶ ἔσχατος πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἐπιδαυρίας·) καὶ μίαν μὲν ναῦν ἀπολλύουσι μετέωρον οἱ Πελοποννήσιοι, τὰς δὲ ἄλλας ξυναγαγόντες ὀρμίζουσι. καὶ προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων καὶ κατὰ θάλασσαν ταῖς ναυσὶ, καὶ ἐς τὴν γῆν ἀποβάντων, θόρυβός τε ἐγένετο πολὺς καὶ ἄτακτος. καὶ τῶν τε νεῶν τὰς πλείους κατατραυματίζουσιν ἐν τῇ γῇ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸν ἄρχοντα Ἀλκαμένην ἀποκτείνουσι. καὶ αὐτῶν τινὲς ἀπέθανον.

ια'. Διακριθέντες δὲ, πρὸς μὲν τὰς πολεμίας ναῦς ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανὰς, ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐς τὸ νησιδιον ὀρμίζονται, ἐν ᾧ οὐ πολὺ ἀπέχοντι ἐσρατοπεδεύοντο, καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπὶ βοήθειαν ἔπεμπον· παρήσαν γὰρ καὶ τοῖς Πελοποννησίοις τῇ ὕσεραϊα οἱ τε Κορινθιοὶ βοηθοῦντες ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ οὐ πολλῶ ὕσερον καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι. καὶ ὀρῶντες τὴν φυλακὴν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ ἐπίπνον οὔσαν, ἠπόρουν. καὶ ἐπενόησαν μὲν κατακαῦσαι τὰς ναῦς, ἔπειτα δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς ἀνεγκύσαι, καὶ τῷ πεζῷ προσκαθημένους φυλακὴν ἔχειν, ἕως ἂν τις παρατύχη διαφυγῆ ἐπιτηδεΐα. ἔπεμψε δ' αὐτοῖς καὶ Ἄγις, αἰσθόμενος ταῦτα, ἄνδρα Σπαρτιατὴν Θέρμωνα. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλθη ὅτι αἱ νῆες ἀνηγμένοι εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ, (εἴρητο γὰρ, ὅταν γένηται τοῦτο, Ἀλκαμένην ὑπὸ τῶν Ἐφόρων, ἰπέα πέμψαι,) καὶ εὐθὺς τὰς παρὰ σφῶν πέντε ναῦς καὶ Χαλκιδέα ἄρχοντα καὶ Ἀλκιβιάδην μετ' αὐτοῦ ἐβούλοντο πέμπειν· ἔπειτα ὠρμημένων αὐτῶν, τὰ περὶ τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ τῶν νεῶν καταφυγὴν ἠγγέλθη. καὶ ἀδομήσαντες ὅτι πρῶτον ἀπτόμενοι τοῦ Ἰωνικοῦ πολέμου ἔπταισαν, τὰς ναῦς [τὰς] ἐκ τῆς ἑαυτῶν οὐκέτι διενεοῦντο πέμπειν, ἀλλὰ καὶ τινὰς προαναγγεμένας μετακαλεῖν.

ιβ'. Γνοὺς δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης πείθει αἰθῆρας Ἐνδιον καὶ τοὺς ἄλλους Ἐφόρους μὴ ἀποκνήσαι τὸν πλοῦν, λέγων ὅτι φθῆσονται πλεύσαντες πρὶν τὴν τῶν νεῶν συμφορὰν Χίους αἰσθῆσθαι, καὶ αὐτὸς ἔταν προσθάλη Ἰωνία, ῥαδίως πείσειν τὰς πόλεις ἀφίσασθαι· τὴν τε Ἀθηναίων λέγων ἀσθένειαν, καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων προθυμίαν. πιστότερον γὰρ ἄλλων φανεῖσθαι. Ἐνδίῳ

τε αὐτῷ ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι δι' ἐκείνου ἀποσησαί τε Ἰωνίαν, καὶ βασιλέα ξύμμαχον ποιῆσαι Λακεδαιμονίοις, καὶ μὴ Ἄγιδος τὸ ἀγώνισμα τοῦτο γενέσθαι. ἐτύχχανε γὰρ τῷ Ἄγιδι αὐτὸς διάφορος ὢν. καὶ ὁ μὲν πείσας τοὺς τε ἄλλους Ἐφόρους καὶ Ἐυθίων, ἀνήγετο ταῖς πέντε ναυσὶ μετὰ Χαλκιδέως τοῦ Λακεδαιμονίου. καὶ διὰ τάχους τὸν πλοῦν ἐποιοῦντο.

ιγ'. Ἀνεκομίζοντο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας Πελοποννησίων ἐκκαίδεκα νῆες, αἱ μετὰ Γυλίππου ξυμπολεμήσασαι, καὶ περὶ τὴν Λευκαδίαν ἀποληφθεῖσαι, καὶ κοπεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν, ὧν ἤρχεν Ἴπποκλῆς Μενίππου, φυλακὴν ἔχων τῶν ἀπὸ τῆς Σικελίας νεῶν. αἱ γὰρ λοιπαὶ, πλὴν μιᾶς, διαφυγοῦσαι τοὺς Ἀθηναίους, κατέπλευσαν εἰς τὴν Κόρινθον.

ιδ'. Ὁ δὲ Χαλκιδεὺς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης πλείοντες, ὅσοις τε ἐπιτύχοιεν ξυνελάμβανον, τοῦ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι· καὶ προσβαλόντες πρῶτον Κωρύκιω τῆς ἠπείρου, καὶ ἀφέντες ἐνταῦθα αὐτούς, αὐτοὶ μὲν προξυγγενόμενοι τῶν ξυμπρασσόντων Χίων τισὶ, καὶ κελευόντων καταπλεῖν μὴ προσιπόντας εἰς τὴν πόλιν, ἀφικνῶνται αἰφνίδιοι τοῖς Χίοις. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἐν θαύματι ἦσαν καὶ ἐκπλήξει, τοῖς δ' ὀλίγοις παρρησιασθεὶς ὥστε βουλήν τε τυχεῖν ξυλληγομένην, καὶ λεγομένων λόγων ἀπὸ τε τοῦ Χαλκιδέως καὶ Ἀλκιβιάδου, ὡς ἄλλαι τε νῆες πολλαὶ προσπλεύουσι, καὶ τὰ περὶ τῆς πολιορκίας τῶν ἐν τῷ Πειραιῷ νεῶν οὐ δηλωσάντων, ἀφίσανται Χιοὶ καὶ αὖθις Ἐρυθραῖοι Ἀθηναίων· καὶ μετὰ ταῦτα τρισὶ ναυσὶ πλεύσαντες, καὶ Κλαζομένους ἀφίσασσι. διαβάντες δὲ οἱ Κλαζομένιοι εὐθὺς εἰς τὴν ἠπείρου, τὴν πολίχναν ἐτείχιζον, εἴτι θεοὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς νησίδος ἐν ἧ οἰκοῦσι πρὸς ἀναχώρησιν. καὶ οἱ μὲν ἀφεσῶτες πάντες ἐν τειχισμῷ ἦσαν καὶ παρρησιασθεῖς πολέμου.

ιε'. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ταχὺ ἀγγελία τῆς Χίου ἀφικνεῖται· καὶ νομίσαντες μέγαν ἤδη καὶ σαφῆ τὸν κίνδυνον σφᾶς περιεσῆναι, καὶ τοὺς λοιποὺς ξυμμάχους οὐκ ἐδέλθσειν τῆς μεγίστης πόλεως μεδισσηκυίας ἡσυχάζειν, τὰ τε χίλια τάλαντα, ὧν διὰ παντὸς τοῦ πα-

λέμου ἐγλίχοντο μὴ ἄψασθαι, εὐδὺς ἔλυσαν τὰς ἐπι-
κειμένας ζημίας τῷ εἰπόντι, ἢ ἐπιψηφίσαντι, ὑπὸ τῆς
παρούσης ἐκπλήξεως, καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν, καὶ ναῦς
πληροῦν μὴ ὀλίγας· τῶν τε ἐν τῷ Πειραιῷ ἐφορμουσῶν
τὰς μὲν ὀκτῶ ἤδη πέμπειν, αἱ ἀπολιπούσαι τὴν φυλα-
κὴν, τὰς μετὰ Χαλκιδέως διώξασαι καὶ οὐ καταλά-
βοῦσαι, ἀνακεχωρήκισαν (ἤρχε δὲ αὐτῶν Στρομβιχί-
δης Διοτίμου) ἄλλας δὲ οὐ πολὺ ὕστερον βοηθεῖν δώδε-
κα μετὰ Θρασυκλέους, ἀπολιπούσας καὶ ταύτας τὴν
ἐφόρμησιν. τὰς τε τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς, αἱ αὐτοῖς ξυνε-
πολιόρκουν τὰς ἐν τῷ Πειραιῷ ἀπαγαγόντες, τοὺς μὲν
δούλους ἐξ αὐτῶν ἠλευθέρωσαν, τοὺς δ' ἠλευθέρους κατ-
έδησαν. ἑτέρας δ' ἀντὶ πασῶν τῶν ἐπελθουσῶν νεῶν ἐς
τὴν ἐφόρμησιν τῶν Πελοποννησίων, διὰ τάχους πλη-
ρῶσαντες, ἀντέπεμψαν, καὶ ἄλλας διενουῦντο τριάκοντα
πληροῦν. καὶ πολλὴ ἦν προθυμία, καὶ ὀλίγον ἐπράσ-
σετο οὐδὲν ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν Χίον.

15'. Ἐν δὲ τούτῳ Στρομβιχίδης ταῖς ὀκτῶ ναυσὶν
ἀφικνεῖται ἐς Σάμον, καὶ προσλαβὼν Σαμίαν μίαν,
ἐπλευσεν ἐς Τέων, καὶ ἠσυχάζειν ἠξίου αὐτούς· ἐκ δὲ
τῆς Χίου ἐς τὴν Τέων. καὶ ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ τριῶν
καὶ εἴκοσι νεῶν ἐπέπλει, καὶ ὁ πεζὸς ἄμα καὶ ὁ Κλα-
ζομενίων καὶ Ἐρυθραίων παρήει. προαισθόμενος δὲ ὁ
Στρομβιχίδης, προανήγετο· καὶ μετεωρισθεὶς ἐν τῷ
πελάγει, ὡς ἑώρα τὰς ναῦς πολλὰς τὰς ἀπὸ τῆς Χίου,
φυγὴν ἐποιεῖτο ἐπὶ τῆς Σάμου. αἱ δὲ ἐδίωκον. τὸν δὲ
πεζὸν οἱ Τηῖοι τοπρῶτον οὐκ ἐσδεχόμενοι ὡς ἔφυγον οἱ
Ἀθηναῖοι, ἐσηγάγοντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πολλοὶ, καὶ
Χαλκιδεῖα ἐκ τῆς διώξεως περιμένοντες. ὡς δὲ ἐχρόνιζε,
καθήρουν αὐτοὶ τὸ τεῖχος ἢ ἀνωκοδόμησαν οἱ Ἀθηναῖοι,
τῆς Τηῖων πύλεως πρὸς ἠπειρον. ξυγκαθήρουν δὲ αὐ-
τοῖς καὶ τῶν βαρβάρων ἐπελθόντες οὐ πολλοὶ, ὧν ἤρ-
χεν ὁ Τάγης ὑπαρχος Τισσαφέρους.

16'. Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης, ὡς κατεδίωξαν
ἐς Σάμον Στρομβιχίδα, ἐκ μὲν τῶν ἐκ Πελοποννήσου
νεῶν τοὺς ναύτας ὀπλίσαντες, ἐν Χίῳ καταλιμπάνου-
σιν· ἀντιπληρῶσαντες δὲ ταύτας τε ἐκ Χίου καὶ ἄλλας
οἴκοσιν, ἔπλεον ἐς Μίλητον ὡς ἀποσῆσοντες. ἐδούλετο
γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης, ὧν ἐπιτήδειος τοῖς πρᾶσι τῶν

Μιλησίων, φθάσαι τὰς τε ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ναῦς
 πρῶσαγαγόμενος αὐτοὺς, καὶ Χίοις καὶ ἑαυτῷ καὶ
 Χαλκιδεῖ, καὶ τῷ ἀποσεύιλαντι Ἐνδίῳ, ὥσπερ ὑπέσχε-
 το, τὸ ἀγώνισμα προσδεῖναι, ὅτι πλείστας τῶν πόλεων
 μετὰ τῆς Χίων δυνάμεως καὶ Χαλκιδέως ἀποσήσας.
 λαθόντες οὖν τὸ πλείστον τοῦ πολυῦ, καὶ φθάσαντες
 οὐ πολὺ τὸν τε Στρομβιχίδην καὶ τὸν Θρασυκλέα, ὃς
 ἔτυχεν ἐκ τῶν Ἀθηναίων δώδεκα ναυσὶν ἄσφι παρῶν καὶ
 ξυνδιώκων, ἀφισᾶσι τὴν Μίλητον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
 κατὰ πόδας μιᾶς θεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ἐπιπλεύσαντες,
 ὡς αὐτοὺς οὐκ ἐδέχοντο οἱ Μιλήσιοι, ἐν Λάδῃ τῇ ἐπι-
 κειμένη νήσῳ ἐφώρουν. καὶ ἡ πρὸς βασιλέα ξυμ-
 μαχία Λακεδαιμονίοις ἢ πρῶτη, Μιλησίων εὐδύς
 ἀποσάντων, διὰ Τισσαφέρους καὶ Χαλκιδέως ἐγένε-
 το ἦδε.

ιγ'. " ΕΠΙ τοῖσδε ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς
 " βασιλέα καὶ Τισσαφέρνην Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ
 " ξύμμαχοι. Ὀπόσῃν χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς
 " ἔχει, καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως εἶχον, βασιλέως
 " ἔσω· καὶ ἐκ τούτων τῶν πόλεων ὅποσα Ἀθηναίοις
 " ἐφοῖτα χρήματα, ἢ ἄλλο τι, κωλυόντων κοινῇ βασι-
 " λεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὅπως μῆτε
 " χρήματα λαμβάνωσιν Ἀθηναῖοι, μῆτε ἄλλο μηδέν.
 " καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίους κοινῇ πολε-
 " μούντων βασιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμα-
 " χοι· καὶ κατάλωσιν τοῦ πολέμου πρὸς Ἀθηναίους
 " μὴ ἐξέσω ποιεῖσθαι, ἢ μὴ ἀμφοτέροις δοκῇ, βασιλεῖ
 " καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμαχοῖς. ἢν δέ τινες
 " ἀφισῶνται ἀπὸ βασιλέως, πολέμιοι ἔσωσαν καὶ Λα-
 " κεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμαχοῖς· καὶ ἢν τινες ἀφι-
 " σῶνται ἀπὸ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμαχῶν, πο-
 " λέμιοι ἔσωσαν βασιλεῖ κατὰ ταυτὰ."

ιδ'. Ἡ μὲν ξυμμαχία, αὕτη ἐγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα
 οἱ Χῖοι εὐδύς, δέκα ἑτέρας πληρώσαντες ναῦς, ἐπλευ-
 σαν ἐς Ἀναίαν, βουλόμενοι περὶ τε τῶν ἐν Μιλήτῳ
 πυθέσθαι, καὶ τὰς πόλεις ἅμα ἀφισάναι. καὶ ἐλθού-
 σης παρὰ Χαλκιδέως ἀγγελίας αὐτοῖς ἀποπλεῖν πάλιν,
 καὶ ὅτι Ἀμόργης παρέσαι κατὰ γῆν σρατιᾶ, ἐπλευσαν
 ἐς Διὸς ἱερόν· καὶ καθορῶσιν ἐκκαίδεκα ναῦς, ἃς ὕψε-

ρον ἔτι Θρασυκλέους Διομέδων ἔχων ἀπ' Ἀθηναίων προσέπλει. καὶ ὡς εἶδον, ἔφευγον μιᾷ μὲν νηϊ ἐς Ἐφεσον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τῆς Τέω. καὶ τέσσαρας μὲν κενὰς οἱ Ἀθηναῖοι λαμβάνουσι, τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν γῆν φθασάντων, αἱ δ' ἄλλαι ἐς τὴν Τητίων πόλιν καταφεύγουσι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς Σάμου ἀπέπλευσαν. οἱ δὲ Χῖοι, ταῖς λοιπαῖς ἀναγαγόμενοι, καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν, Λέβεδον ἀπέστησαν, καὶ αὖθις Ἐράς. καὶ μετὰ τοῦτο ἕκαστοι ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν, καὶ ὁ πεζὸς καὶ αἱ νῆες.

κ'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αἱ ἐν τῷ Πειραιῶ εἴκοσι νῆες τῶν Πελοποννησίων καταδιωχθεῖσαι τότε, καὶ ἐφορμούμεναι ἴσω ἀριθμῷ ὑπὸ Ἀθηναίων, ἐπέκπλουν ποιησάμεναι αἰφνίδιον, καὶ κρατήσασαι ναυμαχίᾳ, τέσσαράς τε ναῦς λαμβάνουσι τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀποπλεύσασαι ἐς Κεγχρειᾶς, τὸν ἐς τὴν Χίον καὶ τὴν Ἰωνίαν πλοῦν αὖθις παρεσκευάζοντο. καὶ ναύαρχος αὐτοῖς ἐκ Λακεδαιμόνος Ἀσύοχος ἐπῆλθεν, ὧπερ ἐγγίνετο ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία. ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ ἐκ τῆς Τέω πεζοῦ, καὶ Τισσαφέζνης αὐτὸς στρατιᾷ παραγενομένος, καὶ ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ Τέω τεῖχος, εἴτι ὑπελείφθη ἀνεχώρησε. καὶ Διομέδων, ἀπελθόντος αὐτοῦ, οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναυσὶν Ἀθηναίων ἀφικόμενος, ἐσπείσατο Τητίους ὥστε δέχεσθαι καὶ σφᾶς. καὶ παραπλεύσας ἐπὶ Ἐράς, καὶ προσβαλὼν, ὡς οὐκ ἐλάμβανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν.

κα'. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπανάστασις ὑπὸ τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς, μετὰ Ἀθηναίων, οἱ ἔτυχον ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. καὶ ὁ δῆμος ὁ Σαμίων διακοσίους μὲν τινὰς τοὺς πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε· τετρακοσίους δὲ φυγῇ ζημιώσαντες, καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας νειμάμενοι, Ἀθηναίων τε σφίσιν αὐτονομίαν μετὰ ταῦτα ὡς βεβαίως ἤδη ψηφισαμένων, τὰ λοιπὰ διώκουν τὴν πόλιν, καὶ τοῖς γεωμόροις μετεδίδωσαν οὔτε ἄλλου οὐδενός, οὔτε ἐκδοῦναι, οὔτε ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων, οὐδ' ἐς ἐκείνους, οὐδενὶ ἔτι τοῦ δήμου ἐξῆν.

κβ'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τοῦ αὐτοῦ θέρους, οἱ Χῖοι, ὥσπερ ἤρξαντο, οὐδὲν ἀπολείποντες προθυμίας, ἄνευ

τε Πελοποννησίων πλήθει παρόντες ἀποσησαι τὰς πόλεις, καὶ βουλόμενοι ἅμα ὡσπλείζους σφίσι ξυγκινδυνεύειν, στρατεύονται αὐτοὶ τε τρισκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον (ὡσπερ εἶρητο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων δευτερον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι), καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἑλλάσποντον· καὶ ὁ περὶ τὸν ἅμα Πελοποννησίων τε τῶν παρόντων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παρῆει ἐπὶ Κλαζομενῶν τε καὶ Κύμης. ἤρχε δ' αὐτοῦ Εὐάλας Σπαρτιάτης, τῶν δὲ νεῶν, Δεινιάδας περὶοικος. καὶ αἱ μὲν νῆες καταπλεύσασαι Μῆθυμναν πρῶτον ἀφισῶσιν.

κγ'. Ἀσύοχος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος, τέσσαρσι ναυσὶν, ὡσπερ ὄρητο, πλέων ἐκ τῶν Κεγχρειῶν, ἀφικνεῖται ἐς Χίον καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἤκοντος, αἱ Ἀττικάι νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν ἔπλεον ἐς Λέσβον, ὧν ἤρχε Λέων καὶ Διομέδων. Λέων γὰρ ὕσερον δέκα ναυσὶ προσεβοήθησεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν. ἀναγαγόμενος δὲ καὶ ὁ Ἀσύοχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὄψε, καὶ προσλαβὼν Χίαν ναῦν μίαν, ἔπλει ἐς τὴν Λέσβον, ὅπως ὠφελοίη εἶτι δύναιτο. καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν Πύρραν, ἐκεῖθεν δὲ τῇ ὑσεραῖᾳ ἐς Ἐρεσσον· ἔνθα πυνθάνεται ὅτι ἡ Μιτυλήνη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐτοθεσθὶ ἐάλωκεν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ὡσπερ ἔπλεον ἀπροσδόκητοι, κατασχόντες ἐς τὸν λιμένα, τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν, καὶ ἀποβάντες, τοὺς ἀντιζάντας μάχῃ νικήσαντες, τὴν πόλιν ἔσχον. ἃ πυνθανόμενος ὁ Ἀσύοχος τῶν τε Ἐρεσσίων, καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης μετ' Εὐδούλου Χίων νεῶν, αἱ τότε καταληφθεῖσαι, καὶ, ὡς ἡ Μιτυλήνη ἐάλω, φεύγουσαι περιέτυχον αὐτῷ τρεῖς· (μία γὰρ ἐάλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων) οὐκέτι ἐπὶ τὴν Μιτυλήνην ὄρησεν, ἀλλὰ τὴν Ἐρεσσον ἀποσήσας, καὶ ὀπλίσας καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν ὀπλίτας, περὶ τὴν παρῆει ἐπὶ τὴν Ἀντισσαν καὶ Μῆθυμναν, ἄρχοντα Ἐτεόνικον προσάξας. καὶ αὐτὸς ταῖς τε μετ' ἑαυτοῦ ναυσὶ καὶ ταῖς τρισὶ ταῖς Χίαις παρῆει ἐπὶ Ἀντισσαν καὶ Μῆθυμναν, ἐλπίζων τοὺς Μηθυμναίους θασήσειν τε ἰδόντας σφᾶς, καὶ ἐμμενεῖν τῇ ἀποσάσει. ὡς δὲ αὐτῷ τὰ ἐν τῇ Λέσβῳ πάντα ἠναντιοῦτο, ἀπέπλευσε τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν ἀναλαβὼν ἐς τὴν Χίον. ἀπεκομίσθη δὲ πάλιν κατὰ πόλεις καὶ ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν

πεζῶς, ὃς ἐπὶ τὸν Ἑλλάσποντον ἐμέλλησεν ἵεναι. καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κεγχρεῖᾳ ξυμμαχίδων Πελοποννησίων νεῶν ἀφικνοῦνται αὐτοῖς ἐξ μετὰ ταῦτα ἐς τὴν Χίον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὰ τε ἐν τῇ Λέσβῳ πάλιν κατεστῆσαντο, καὶ πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς, Κλαζομενίων τὴν ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίχναν τειχιζομένην ἐλόντες, διεκόμισαν πάλιν αὐτοὺς ἐς τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν, πλὴν τῶν αἰτίων τῆς ἀποστάσεως· οὗτοι δὲ ἐς Δαφνοῦντα ἀπῆλθον. καὶ αὐτῶν Κλαζομεναὶ προσεχώρησαν Ἀθηναίους.

κδ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, οἱ τ' ἐπὶ Μιλῆτι Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσὶν ἐν τῇ Λάδῃ ἐφορμοῦντες, ἀπόθεσιν ποιησάμενοι ἐς Πάνορμον τῆς Μιλήσιας, Χαλκιδέα τε τὸν Λακεδαιμόνιον ἄρχοντα μετ' ὀλίγων παραβοηθήσαντα ἀποκτείνουσι, καὶ τροπαῖον τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕσερον διαπλεύσαντες ἔστησαν· ὃ οἱ Μιλήσιοι, ὡς οὐ μετὰ κράτους τῆς γῆς σταθῆν, ἀνείλκον. καὶ Λέων καὶ Διομέδων ἔχοντες τὰς ἐκ Λέσβου Ἀθηναίων ναῦς, ἔκ τε Οἰνουσσῶν τῶν πρὸ Χίου νήσων, καὶ ἐκ Σιδούσσης, καὶ ἐκ Πτελεοῦ, ἃ ἐν τῇ Ἐρυθραίᾳ εἶχον τείχη, καὶ ἐκ τῆς Λέσβου ὀρμώμενοι, τὸν πρὸς τοὺς Χίους πόλεμον ἀπὸ τῶν νεῶν ἐποιούντο. εἶχον δὲ ἐπιβάτας τῶν ὀπλιτῶν ἐκ καταλόγου ἀναγκασούς. καὶ ἐν τε Καρδαμύλῃ ἀποβάαντες, καὶ ἐν Βολίσσῳ τοὺς προσβοηθήσαντας τῶν Χίων μάχῃ νικήσαντες, καὶ πολλοὺς διαφθείραντες, ἀνάστα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία. καὶ ἐν Φαναῖς αὐτῶν ἄλλη μάχῃ ἐνίκησαν, καὶ τρίτῃ ἐν Λευκωνίᾳ. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ μὲν Χῖοι ἤδη οὐκέτι ἐπεξήσαν, οἱ δὲ τὴν χώραν καλῶς κατεσκευασμένην, καὶ ἀπαθῆ ὄσαν ἀπὸ τῶν Μηδικῶν μέχρι τότε, διεπόρθησαν. Χῖοι γὰρ μόνοι μετὰ Λακεδαιμονίους, ὧν ἐγὼ ἤσθόμην, εὐδαιμονήσαντες, ἅμα καὶ ἐσωφρόνησαν, καὶ ὅσω ἐπεδίδου ἢ πόλις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ μῆζον, τόσω καὶ ἐκοσμοῦντο ἐχυρώτερον. καὶ οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν (εἰ τοῦτο δοκοῦσι παρὰ τὸ ἀσφαλέςερον πρῶτον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι ἢ μετὰ πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἔμελλον κινδυνεύσειν, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἤσθάνοντο οὐδ' αὐτοὺς ἀντιλέγοντας ἔτι, μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμφορὰν, ὡς οὐ πᾶν πόνησα σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἶη. εἰ δὲ

τι ἐν τοῖς ἀνδραπείοις τοῦ βίου παραλόγοις ἐσφάλησαν, μετὰ πολλῶν, οἷς ταῦτα ἔδοξε τὰ τῶν Ἀθηναίων ταχὺ ξυναιρεθῆσεσθαι, τὴν ἀμαρτίαν ξυνέγνωσαν. εἰργομένοις οὖν αὐτοῖς τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ γῆν πορευομένοις, ἐνεχείρισάν τινες πρὸς Ἀθηναίους ἀγαγεῖν τὴν πόλιν· οὓς αἰσθόμενοι οἱ ἄρχοντες, αὐτοὶ μὲν ἠσύχασαν, Ἀσύοχον δὲ ἐξ Ἐρυδρῶν τὸν ναύαρχον μετὰ τεσσάρων νεῶν, αἱ παρεῆσαν αὐτῷ, κομίσαντες, ἐσκόπουν ὅπως μετρίωτατα ἢ ὁμῆρων λήψει, ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ καταπαύσῃ τὴν ἐπιβουλὴν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπρασσον.

κέ'. Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, χίλιοι ὀπλίται τῶν Ἀθηναίων καὶ πεντακόσιοι, καὶ χίλιοι Ἀργείων (τοὺς γὰρ πεντακοσίους τῶν Ἀργείων ψιλούς ὄντας ὄπλισαν οἱ Ἀθηναῖοι) καὶ χίλιοι τῶν ξυρμάχων, ναυσὶ δυοῖν δεούσαις πεντήκοντα, ὧν ἦσαν καὶ ὀπλιταγωγοὶ, Φρυνίχου καὶ Ὀνομακλέους καὶ Σκιρωνίδου στρατηγούντων, κατέπλευσαν ἐς Σάμον, καὶ διαβάντες ἐς Μίλητον ἐστρατοπεδεύσαντο. Μιλήσιοι δὲ ἐξελθόντες, αὐτοὶ τε ὀκτακόσιοι ὀπλίται, καὶ οἱ μετὰ Χαλκιδέως ἐλθόντες Πελοποννήσιοι, καὶ Τισσαφέρνους τὶ ξενικὸν ἐπικουρικόν, καὶ αὐτὸς Τισσαφέρνης παρῶν, καὶ ἡ ἵππος αὐτοῦ, ξυνέβαλον τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ξυρμάχοις. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι τῷ σφετέρῳ αὐτῶν κέρα προεξάξαντες, καὶ καταφρονήσαντες, ὡς ἐπὶ Ἴωνάς τε καὶ οὐ δεξιόμενους ἀτακώτερον χωροῦντες, νικῶνται ὑπὸ τῶν Μιλησίων, καὶ διαφθεῖρονται αὐτῶν ὀλίγω ἐλάσσους τριακοσίων ἀνδρῶν. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς τε Πελοποννησίους πρῶτους νικήσαντες, καὶ τοὺς βαρβάρους καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον ὠσάμενοι, τοῖς Μιλησίοις οὐ ξυρμίζαντες, ἀλλ' ὑποχωρησάντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀργείων τροπῆς ἐς τὴν πόλιν, αἷς ἐώρων τὸ ἄλλο σφῶν ἠσπώμενον, πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν τῶν Μιλησίων κρατοῦντες ἤδη τὰ ὅπλα τίθενται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τοὺς Ἴωνας ἀμφοτέρων τῶν Δωριέων κρατῆσαι. τοὺς τε γὰρ κατὰ σφᾶς Πελοποννησίους οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκων, καὶ τοὺς Ἀργεῖους οἱ Μιλήσιοι. σήσαντες δὲ τροπαῖον, τὸν περὶ τειχισμὸν, ἰσθμώδους ὄντος τοῦ χω-

εἶου, οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο νομίζοντες, εἰ προσαγάγοιντο Μιλήτου, ῥαδίως ἂν σφίσι καὶ τὰ ἄλλα προσχωρήσειν.

κς'. Ἐν τούτῳ δὲ, περὶ δειλὴν ἤδη ὀψίαν, ἀγγέλλεται αὐτοῖς τὰς ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Σικελίας πέντε καὶ πεντήκοντα ναῦς ὕσονοῦ παρεῖναι. τῶν τε γὰρ Σικελιωτῶν, (Ἐρμοκράτους τοῦ Συρακουσίου μάλιστ' ἐνάγοντος ξυνεπιλαβέσθαι τῆς ὑπολοίπου Ἀθηναίων καταλύσεως,) εἴκοσι νῆες Συρακουσίων ἦλθον, καὶ Σελινούντιαι δύο· αἶ τε ἐκ Πελοποννήσου, ἃς παρεσκευάζοντο, ἔτοιμοι ἤδη οὔσαι, καὶ Θηραμένει τῷ Λακεδαιμονίῳ ξυναμφότεραι ὡς Ἀσύοχον τὸν ναύαρχον προσαχθεῖσαι κομίσαι, κατέπλευσαν ἐς Ἐλεῖν πρῶτον τὴν πρὸ Μιλήτου νῆσον. ἔπειτα ἐκεῖθεν αἰσθόμενοι ἐπὶ Μιλήτῳ ὄντας Ἀθηναίους, ἐς τὸν Ἰασικὸν κόλπον πρῶτον πλεύσαντες, ἐβούλοντο εἰδέναι τὰ περὶ τῆς Μιλήτου. ἐλθόντος δὲ Ἀλκιβιάδου Ἰππῶ ἐς Τειχιόυσσαν τῆς Μιλησίας, ἥπερ τοῦ κόλπου πλεύσαντες ἠύλισαντο, συνθάνονται τὰ περὶ τῆς μάχης. παρῆν γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ ξυνεμάχετο τοῖς Μιλησίοις καὶ Τισσαφέρνει· καὶ αὐτοῖς παρῆν, εἰ μὴ βούλονται τὰ τε ἐν Ἰωνίᾳ καὶ τὰ ξύμπαντα πράγματα διολέσαι, ὥσπαστα βοηθεῖν Μιλήτῳ, καὶ μὴ περιιδεῖν ἀποτειχισθεῖσαν.

κς'. Καὶ οἱ μὲν ἅμα τῇ ἔῳ ἔμελλον βοηθήσειν· Φρύνιχος δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, ὡς ἀπὸ τῆς Δέξου ἐπύθετο τὰ τῶν νεῶν, σαφῶς βουλομένων τῶν ξυναρχόντων ὑπομείναντας διαναυμαχεῖν, οὐκ ἔφη οὔτ' αὐτὸς ποιήσειν τοῦτο, οὔτ' ἐκείνοις οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ ἐς δύναμιν ἐπιτρέψειν. ὅπου γὰρ ἔξοισιν ἐν ὑσέρῳ, σαφῶς εἰδόμενος πρὸς ὀπόσας τε ναῦς πολεμίας, καὶ ὅσαις πρὸς αὐτὰς ταῖς σφετέραις, ἰκανῶς καὶ καθ' ἡσυχίαν παρασκευασμένοις ἔσαι ἀγωνίσασθαι, οὐδέποτε τῷ αἰσχυρῷ οὐκ εἶδεν εἶξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν. οὐ γὰρ αἰσχυρὸν εἶναι Ἀθηναίους ναυτικῶ μετὰ καιροῦ ὑποχωρεῖσαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὁπουοῦν τρόπου αἰσχυρὸν ξυμβῆσθαι, ἢ ἡσσηθῶσι· καὶ τὴν πόλιν οὐ μόνον τῷ αἰσχυρῷ, ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ περιπίπτειν, ἢ μόγις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμφοραῖς ἐνδέχασθαι μετὰ βεβαίου πα-

ρασκευῆς καθ' ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνάγκη προτέρῃ ποι ἐπιχειρεῖν, ποῦ δὴ μὴ βιαζομένη γε, πρὸς αὐταίρετους κινδύνους ἵεναι; ὥσταχιστα δὲ ἐκέλευε τοὺς τε τραυματίας ἀναλαμβάνοντας, καὶ τὸν πεζὸν, καὶ τῶν σκευῶν ὅσα ἦλθον ἔχοντες, ἃ δ' ἐκ τῆς πολεμίας εἰλήφασιν, καταλιπόντες, ὅπως κοῦφαι ᾧσιν αἱ νῆες, ἀποπλεῖν ἐς Σάμον· ἀκεῖθεν ἤδη ξυναγαγόντας πάσας τὰς ναῦς, τοὺς ἐπίπλους, ἦν που καιρὸς εἶη, ποιεῖσθαι. ὡς δὲ ἔπεισε, [καὶ ἔδρασε] ταῦτα, καὶ ἔδοξεν οὐκ ἐν τῷ αὐτίκα μᾶλλον ἢ ὕσερον, οὐκ ἐς τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ ἐς ὅσα ἄλλα Φρύνιχος κατέστη, οὐκ ἀξύνετος εἶναι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀφ' ἐσπέρας εὐθὺς τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀτελεῖ τῇ νίκῃ ἀπὸ τῆς Μιλήτου ἀνέστησαν. καὶ οἱ Ἀργεῖοι κατὰ τάχος καὶ πρὸς ὄργην τῆς ξυμφορᾶς ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Σάμου ἐπ' οἴκου.

κγ'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἅμα τῇ ἔφ' ἐκ τῆς Τειχιούσσης ἄρραντες, ἐπικατάγονται, καὶ μείναντες ἡμέραν μίαν, τῇ ὕσεραία καὶ τὰς Χίας ναῦς προσλαβόντες τὰς μετὰ Χαλκιδέως τοπρωῶτον ξυγκαταδιωχθείσας, ἐβούλοντο πλεῦσαι ἐπὶ τὰ σκευῆ ἃ ἐξείλοντο ἐς Τειχιούσσαν πάλιν. καὶ ὡς ἦλθον, Τισσαφέρνης τῷ πεζῷ παρελθὼν, πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Ἰασον, ἐν ᾗ Ἀμόργης πολέμιος ὢν κατεῖχε, πλεῦσαι. καὶ προσβαλόντες τῇ Ἰάσῳ αἰφνίδιοι, καὶ οὐ προσδεχομένων ἀλλ' ἢ Ἀττικὰς ναῦς εἶναι, αἰρούσι. καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Συρακούσιοι ἐπηνέβησαν, καὶ τὸν τε Ἀμόργην ζῶντα λαβόντες Πισσοῦθου νότον υἱὸν, ἀφεςῶτα δὲ βασιλέως, παραδιδόασιν οἱ Πελοποννήσιοι Τισσαφέρνει ἀπαγαγεῖν (εἰ βούλεται) βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε. καὶ τὴν Ἰασον διεπύρθησαν, καὶ χρήματα πάνυ πολλὰ ἢ στρατιὰ ἔλαβε. παλαιόπλουτον γὰρ ἦν τὸ χωρίον. τοὺς τ' ἐπικούρους τοὺς περὶ τὸν Ἀμόργην παρὰ σφᾶς αὐτοὺς κομίσαντες, καὶ οὐκ ἀδικήσαντες, ξυνέταξαν, ὅτι ἦσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ Πελοποννήσου· τό, τε πῶλισμα Τισσαφέρνει παραδόντες, καὶ τὰ ἀνδράπυδα πάντα καὶ δοῦλα καὶ ἐλεύθερα, ὢν καθ' ἕκασον στρατήρα Δαρεικὸν παρ' αὐτοῦ ξυνέβησαν λαβεῖν. ἔπειτα ἀνεχώρησαν ἐς τὴν Μίλητον. καὶ Περδάριόν τε τὸν Λέοντος ἐς τὴν Χίον ἄρχοντα Λακεδαιμονίων πεμφάντων, ἀποσέλλουσι πεζῇ

μέχρι Ἐρυθρῶν, ἔχοντα τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικόν, καὶ ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθισᾶσι. καὶ τὸ Δέρος ἐτελεύτα.

κθ΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν Ἰασον κατεσήσατο ὁ Τισσαφέρνης ἐς Φυλακὴν, παρῆλθεν ἐς τὴν Μίλητον, καὶ μηνὸς μὲν τροφὴν (ὥσπερ ὑπέσθη ἐν τῇ Λακεδαιμονίᾳ) ἐς δραχμὴν Ἀττικὴν ἐκάσῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε, τοῦ δὲ λοιποῦ χρόνου ἐξούλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἂν βασιλεῖα ἐπέξηται. ἦν δὲ κελεύη, ἔφη δώσειν ἐντελῆ τὴν δραχμὴν. Ἐρμοκράτους δὲ ἀντειπόντος τοῦ Συρακουσίου στρατηγοῦ, (ὁ γὰρ Θηραμένης οὐ ναύαρχος ὢν, ἀλλ' Ἀσούχῳ παραδοῖναι τὰς ναῦς ξυμπλέων, μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ,) ὅμως δὲ παρὰ πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἐκάσῳ ἢ τρεῖς ὄσοι ἀμολογήθησαν. ἐς γὰρ πέντε ναῦς καὶ πεντήκοντα τρία τάλαντα ἐδίδου τῷ μηνός· καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσω πλείους νῆες ἦσαν τούτου τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτον ἐδίδοδο.

λ΄. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίοις, προσαφιγμένοι γὰρ ἦσαν καὶ οἰκοθεν ἄλλαι νῆες πέντε καὶ τριάκοντα, καὶ στρατηγοὶ, Χαρμίνος καὶ Στρομβιχίδης καὶ Εὐκτῆμων, καὶ τὰς ἀπὸ Χίου πάσας καὶ τὰς ἄλλας ξυναγαγόντες, ἐξούλοντο, διακληρωσάμενοι, ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῷ ναυτικῷ ἐφορμεῖν, πρὸς δὲ τὴν Χίον καὶ ναυτικὸν καὶ πρῶτον πέμψαι. καὶ ἐποίησαν οὕτω. Στρομβιχίδης μὲν γὰρ καὶ Ὀνομακλῆς καὶ Εὐκτῆμων, τριάκοντα ναῦς ἔχοντες, καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλίων ὀπλιτῶν μέρος ἀγαγόντες ἐν ναυσὶν ὀπλιταγωγοῖς, ἐπὶ Χίον λαχόντες ἐπλεον, οἱ δ' ἄλλοι ἐν Σάμῳ μένοντες, τέσσαρσι καὶ ἐβδομήκοντα ναυσὶν ἐθαλασσοκράτου, καὶ ἐπίπλου τῇ Μιλήτῳ ἐποιούντο.

λα΄. Ὁ δ' Ἀσούχος, ὡς τότε ἐν τῇ Χίῳ ἔτυχε διὰ τὴν προδοσίαν τοὺς ἡμέρους καταλεγόμενος, τούτου μὲν ἐπέσχεν, ἐπειδὴ ἤσθετο τὰς τε μετὰ Θηραμένους ναῦς ἠκούσας, καὶ τὰ περὶ τὴν ξυμμαχίαν βελτίῳ ὄντα λαβῶν δὲ ναῦς, τὰς τε Πελοποννησίων δέκα, καὶ Χίας δέκα, ἀνάγεται. καὶ προσβαλὼν Πτελεῶ, καὶ οὐχ

ἐλὼν, παρέπλευσεν ἐπὶ Κλαζομενάς· καὶ ἐκέλευεν αὐτῶν τοὺς τὰ Ἀθηναίων φρονούντας ἀνοικίζεσθαι εἰς τὸν Δαφνούντα, καὶ προσχωρεῖν σφίσι. ξυνεκέλευε δὲ καὶ Τάμωσ, Ἰωνίας ὑπαρχος ὢν. ὡς δ' οὐκ ἐσθήκουον, ἐσβολὴν ποιησάμενος τῇ πόλει οὖσῃ ἀτειχίστῳ, καὶ οὐ δυνάμενος ἐλεῖν, ἀπέπλευσεν ἀνέμῳ μεγάλῳ, αὐτὸς μὲν εἰς Φώκαιαν καὶ Κύμην, αἱ δὲ ἄλλαι νῆες κατῆσαν εἰς τὰς ἐπικειμένας ταῖς Κλαζομεναῖς νήσους, Μαράθουσαν, καὶ Πήλην, καὶ Δορίμυσαν. καὶ ὅσα ὑπεξέκειτο αὐτόθι τῶν Κλαζομενίων, ἡμέρας ἐμμείναντες, διὰ τοὺς ἀνέμους, ὀκτῶ, τὰ μὲν διήρπασαν καὶ ἀνάλωσαν, τὰ δὲ ἐσβαλλόμενοι ἀπέπλευσαν εἰς Φώκαιαν καὶ Κύμην, ὡς Ἀσύοχον.

λβ'. Οὗτος δ' αὐτοῦ ἐνταῦθα, Λεσβίων πρέσβεις ἀφικνούνται, βουλόμενοι ἀποσηναί· καὶ αὐτὸν μὲν πείθουσιν, ὡς δ' οἱ τε Κορίνθιοι καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀπρόθυμοι ἦσαν διὰ τὸ πρότερον σφάλμα, ἄρας ἔπλει ἐπὶ τῆς Χίου. καὶ χειμασθεισῶν τῶν νεῶν, ὕστερον ἀφικνούνται ἄλλαι ἄλλοθεν εἰς τὴν Χίον. καὶ μετὰ τοῦτο Παιδάριτος τότε παριὼν περὶ τῆς Μιλήτου, γενόμενος ἐν Ἐρυθραῖς, διαπεραιούται αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατιὰ εἰς Χίον. ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδίων ὡς εἰς πεντακοσίους ξὺν ὄπλοις καταλειφθέντες. ἐπαγγελλομένων δὲ τινῶν Λεσβίων τὴν ἀπόσασιν, προσφέρει τῷ τε Παιδαρίτῳ καὶ τοῖς Χίοις Ἀσύοχος λόγον ὡς χρὴ παραγενομένους ταῖς ναυσὶν, ἀποσηναί τὴν Λέσβον. ἡ γὰρ ξυμμάχους πλείους σφᾶς ἔξειν, ἢ τοὺς Ἀθηναίους, ἢν τι σφάλλωνται, κακώσειν. οἱ δ' οὐκ ἐσθήκουον· οὐδὲ τὰς ναῦς ὁ Παιδάριτος ἔφη τῶν Χίων αὐτῷ προήσειν.

λγ'. Κακείνους λαβὼν τὰς τε τῶν Κορινθίων πέντε, καὶ ἕκτῃ Μεγαρίδα, καὶ μίαν Ἐρμιονίδα, καὶ ἄς αὐτὸς Λακωνικὰς ἤλθεν ἔχων, ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ναυαρχίαν, πολλὰ ἀπειλήσας τοῖς Χίοις, ἢ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν ἢν τι δέωνται. καὶ προσβαλὼν Κωρύκῳ τῆς Ἐρυθραίας, ἐνηυλίσατο. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Σάμου Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν Χίον πλείοντες τῇ στρατιᾷ, καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα λόφου διείεγοντο, καὶ καθωρμίσαντο, καὶ ἐλελήθησαν ἀλλήλους. ἐλθούσης δὲ παρὰ Παιδα-

ρίτου ἐπισολῆς, ὡς Ἐρυθραίων ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ Σάμου ἐπὶ προδοσίᾳ εἰς Ἐρυθρὰς ἦκουσιν ἀφειμένοι, ἀνάγεται ὁ Ἀσύοχος εὐθὺς εἰς τὰς Ἐρυθρὰς πάλιν. καὶ παρὰ τοσοῦτον [ἐγένετο] αὐτῷ μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. διαπλεύσας δὲ καὶ ὁ Παιδάριτος παρ' αὐτῶν, καὶ ἀναζητήσαντες τὰ περὶ τῶν δοκούτων προδιδοῦναι, ὡς εὖρον ἅπαν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς Σάμου προφασισθῆν, ἀπολύσαντες τῆς αἰτίας, ἀπέπλευσαν· ὁ μὲν εἰς τὴν Χίον, ὁ δὲ εἰς τὴν Μίλητον ἐκομίσθη, ὥσπερ διενοεῖτο.

λδ'. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων στρατιὰ ταῖς ναυσὶν ἐκ τοῦ Κωρύκου περιπλέουσα κατ' Ἀργίον, ἐπιτυχάνει τρισὶ ναυσὶ τῶν Χίων μακραις, καὶ ὥσπερ ἰδόντες αὐτὰς ἐπεδίωκον· καὶ χειμῶν τε μέγας ἐπιγίγνεται, καὶ αἱ μὲν τῶν Χίων μόγις καταφεύγουσιν εἰς τὸν λιμένα, αἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων, αἱ μὲν μάλισα ὀρμήσασαι τρεῖς διαφθεύονται, καὶ ἐκπίπτουσι πρὸς τὴν πύλιν τῶν Χίων, καὶ ἄνδρες, οἱ μὲν ἀλίσκονται, οἱ δ' ἀποθνήσκουσιν· αἱ δ' ἄλλαι καταφεύγουσιν εἰς τὸν ὑπὸ τῷ Μίμαντι λιμένα, Φοινικοῦντα καλούμενον. ἐντεῦθεν δ' ὕστερον εἰς τὴν Λέσβον καθορμισάμενοι, παρεσκευάζοντο εἰς τὸν τειχισμὸν.

λε'. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος Ἴπποκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος ἐκπλεύσας δέκα μὲν Θουρίαις ναυσὶν, ὧν ἦρχε Δωριεὺς ὁ Διαγόρου, τρίτος αὐτὸς, μιᾷ δὲ Λακωνικῇ, μιᾷ δὲ Συρακουσίᾳ καταπλεῖ εἰς Κνίδον· ἡ δ' ἀφεισθήκει ἤδη ἀπὸ Τισσαφέρνους. καὶ αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ, ὡς ἤσθοντο, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμισείαις τῶν νεῶν Κνίδου φυλάσσειν, ταῖς δὲ περὶ Τριόπιον οὖσαις τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ὑλκάδας προσβαλλούσας ξυλλαμβάνειν. ἔσι δὲ τὸ Τριόπιον ἄκρα τῆς Κνιδίας προῦχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερόν. πυθόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου, λαμβάνουσι τὰς ἐπὶ Τοριπίῳ φρουρούσας ἕξ ναῦς· οἱ δ' ἄνδρες ἀποφεύγουσιν ἕξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τοῦτο εἰς τὴν Κνίδον καταπλεύσαντες, καὶ προσβαλόντες τῇ πύλει ἀτειχίστω οὔσῃ, ὀλίγου εἶλον. τῇ δ' ὕστεραία αὖτις προσέβαλλον καὶ, ὡς ἄμεινον φραζάμενων αὐτῶν ὑπὸ νύκτα, καὶ

ἐπεισελθόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ τοῦ Τριοπίου ἐκ τῶν νεῶν διαφυγόντων, οὐκέθ' ὁμοίως ἔβλαπτον, ἐπελθόντες καὶ δηλώσαντες τὴν τῶν Κνιδίων γῆν, ἐς τὴν Σάμον ἀπέπλευσαν.

λς'. Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀσούχου ἤκοντος ὡς τὴν Μίλητον ἐπὶ τὸ ναυτικόν, οἱ Πελοποννήσιοι εὐπόρως ἔτι εἶχον ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον. καὶ γὰρ μισθὸς ἐδίδοτο ἀρκούντως, καὶ τὰ ἐκ τῆς Ἰάσου μεγάλα χρήματα διαρπασθέντα ὑπῆν τοῖς στρατιώταις· οἱ τε Μιλήσιοι προθύμως τὰ τοῦ πολέμου ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν Τισσαφέρην ἐδόκουν ὅμως τοῖς Πελοποννησίοις αἰ πρῶται ξυνθῆκαι, αἱ πρὸς Χαλκιδέα γενόμεναι, ἐνδεεῖς εἶναι, καὶ οὐ πρὸς σφῶν μᾶλλον· καὶ ἄλλας ἐπὶ Θηραμένους παρόντος ἐποίουν. καὶ εἰσὶν αἰδῆ.

λζ'. “ΞΥΝΘΗΚΑΙ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς βασιλέα Δαρεῖον, καὶ τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως καὶ Τισσαφέρην, σπονδὰς εἶναι καὶ φιλίαν κατὰ τάδε. Ὀπόση χώρα καὶ πόλεις βασιλέως εἰσὶ Δαρείου, ἢ τοῦ πατρὸς ἦσαν ἢ τῶν προγόνων, ἐπὶ ταύτας μὴ ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ, μηδὲ κακῶ μηδενί, μήτε Λακεδαιμονίους μήτε τοὺς ξυμμάχους τοὺς Λακεδαιμονίων· μήτε φόρους πρᾶσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων τούτων μήτε Λακεδαιμονίους, μήτε τοὺς ξυμμάχους τῶν Λακεδαιμονίων· μηδὲ Δαρεῖον βασιλέα, μηδὲ ὧν ὁ βασιλεὺς ἄρχει, ἐπὶ Λακεδαιμονίους μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ, μηδὲ κακῶ μηδενί. ἦν δὲ τι δέωνται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι βασιλέως, ἢ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων, ὅ, τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους, τοῦτο ποιούσι καλῶς ἔχειν. τὸν δὲ πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κοινῇ ἀμφοτέρους πολεμεῖν· ἦν δὲ κατάλυσιν ποιῶνται, κοινῇ ἀμφοτέρους ποιεῖσθαι. ὀπόση δ' ἂν στρατιὰ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ βασιλέως, ἢ, μεταπεμφαμένου βασιλέως, τὴν δαπάνην βασιλέα παρέχειν. ἦν δὲ τις τῶν πόλεων ὀπόσαι ξυνέθεντο βασιλεῖ, ἐπὶ τὴν βασιλέως ἴη χώραν, τοὺς ἄλλους κωλύειν, καὶ ἀμύνειν βασιλεῖ κατὰ τὸ δυνατόν. καὶ ἦν τις τῶν ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ, ἢ ὅσης βασιλεὺς

“ ἄρχει, ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων ἦν ἢ τῶν ξυμμά-
 “ χων, βασιλεὺς κωλυέτω, καὶ ἀμυνέτω κατὰ τὸ
 “ δυνατόν.”

λη'. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ξυνθήκας, Θηραμένης μὲν, παραδοὺς Ἀσυόχῳ τὰς ναῦς, ἀποπλέων ἐν κέλῃτι, ἀφανίζεται. οἱ δ' ἐκ τῆς Λέσβου Ἀθηναῖοι ἤδη διαβεβηκό-
 τες τὴν Χίον τῇ στρατιᾷ, καὶ κρατοῦντες τῆς γῆς καὶ θαλάσσης, Δελφίνιον ἐτείχιζον, χωρίον ἄλλως τε ἐκ γῆς καρτερόν, καὶ λιμένας ἔχον, καὶ τῆς τῶν Χίων πό-
 λεως οὐ πολὺ ἀπέχον. οἱ δὲ Χῖοι, ἐν πολλαῖς ταῖς πρὶν μάχαις πεπληγμένοι, καὶ ἄλλως ἐν σφίσιν αὐτοῖς οὐ πᾶν εὖ διακείμενοι, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ τοῦ Τυδέως τοῦ Ἴωνος ἤδη ὑπὸ Πεδαρίτου ἐπ' Ἀττικισμῶ τεθνεώ-
 των, καὶ τῆς ἄλλης πόλεως κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγον κατεχομένης, ὑπόπτως διακείμενοι ἀλλήλοις ἡσύχαζον· καὶ οὐτ' αὐτοὶ διὰ ταῦτα, οὔτε οἱ μετὰ Πεδαρίτου ἐπί-
 κouroi ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ἐφαίνοντο. ἐς μέντοι τὴν Μίλητον ἔπεμπον, κελεύοντες σφίσι τὸν Ἀσυόχον βοηθεῖν· ὡς δ' οὐκ ἐσήκουεν, ἐπιστέλλει περὶ αὐτοῦ ἐς τὴν Λακε-
 δαίμονα ὁ Πεδαρίτος ὡς ἀδικοῦντος. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ Χίῳ ἐς τοῦτο καθεισθήκει τοῖς Ἀθηναίοις. αἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου νῆες αὐτοῖς ἐπίπλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ, ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανάγοιεν, ἀναχωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἡσύχαζον.

λθ'. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι αἱ τῷ Φαρναδάζῳ ὑπὸ Καλλιγείτου τοῦ Μεγαρέως καὶ Τιμαγόρου τοῦ Κυζικηνοῦ πρᾶσσόντων παρασκευασθεῖσαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες, ἄρσασαι ἔπλεον ἐπὶ Ἰωνίας, περὶ ἡλίου τροπᾶς· καὶ ἄρχων ἔπλει αὐτῶν Ἀντισθένης Σπαρτιατῆς. ξυνέπεμψαν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἑνδεκα ἀνδρας Σπαρτιατῶν ξυμβούλους Ἀσυόχῳ, ὧν εἷς ἦν Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου. καὶ εἶρητο αὐτοῖς, ἐς Μίλητον ἀφικομένους, τῶν τε ἄλλων ξυνεπιμελεῖσθαι ἢ μέλλει ἄριστα ἔξειν, καὶ τὰς ναῦς ταύτας, ἢ αὐτὰς, ἢ πλείους, ἢ καὶ ἐλάσσους, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὡς Φαρναδάζον (ἦν δοκῆ) ἀποπέμ-
 πειν, Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου, ὃς ξυνέπλει, ἄρχοντα πρὸς ἄξαντας· καὶ Ἀσυόχον, ἦν δοκῆ τοῖς ἑνδεκα ἀνδράσι, παύειν τῆς ναυαρχίας, Ἀντισθένην δὲ καδι-

ζάναι. πρὸς γὰρ τὰς τοῦ Πεδαρίτου ἐπισολὰς ὑπώπτευον αὐτόν. πλεύουσαι οὖν αἱ νῆες ἀπὸ Μαλείας πελάγαι, Μήλω προσέβαλον, καὶ περιτυχόντες ναυσὶ δέκα Ἀθηναίων, τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενὰς, καὶ κατακαίουσι. μετὰ δὲ τοῦτο, δεδιότες μὴ αἱ διαφυγοῦσαι τῶν Ἀθηναίων ἐκ τῆς Μήλου νῆες (ὅπερ ἐγένετο) μηνύσωσι τοῖς ἐν τῇ νήσῳ τὸν ἐπίπλου αὐτῶν, πρὸς τὴν Κρήτην πλεύσαντες, καὶ πλείω τὸν πλοῦν διὰ φυλακῆς ποιησάμενοι, ἐς τὴν Καῦνον τῆς Ἀσίας κατῆραν. ἐντεῦθεν δὴ, ὡς ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες, ἀγγελίαν ἐπεμπον ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Μιλήτῳ ναῦς τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι.

μ'. Οἱ δὲ Χῖοι καὶ Πεδάριτος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον οὐδὲν ἤσπον, καίπερ διαμέλλοντα τὸν Ἀσύοχον, πέμποντες ἀγγέλους, ἠξίουσαν σφίσι πολιορκουμένοις βοηθῆσαι ἀπάσαις ταῖς ναυσὶ, καὶ μὴ περιιδεῖν τὴν μεγίστην τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ξυμμαχίδων πόλεων ἐκ τε θαλάσσης εἰεγομένην, καὶ κατὰ γῆν λησειαῖς πορθουμένην. οἱ γὰρ οἰκέται τοῖς Χίοις πολλοὶ ὄντες, καὶ μιᾷ γε πόλει, πλὴν Λακεδαιμονίων, πλείωσι γενόμενοι, καὶ ἅμα διὰ τὸ πλῆθος χαλεπωτέρως ἐν ταῖς ἀδικίαις κολαζόμενοι, ὡς ἡ στρατιὰ τῶν Ἀθηναίων βεβαίως ἔδοξε μετὰ τείχους ἰδρῦσθαι, εὐθύς αὐτομολία τε ἐχρήσαντο πολλοὶ πρὸς αὐτούς, καὶ τὰ πλείω κακὰ ἐπιστάμενοι τὴν χώραν οὗτοι ἔδρασαν. ἔφασαν οὖν χρῆναι οἱ Χῖοι, ἕως ἔτι ἐλπίς καὶ δυνατὸν κωλύσαι, τειχιζομένου τοῦ Δελφίνιου, καὶ ἀτελοῦς ὄντος, καὶ στρατοπέδῳ καὶ ναυσὶν ἐρύματος μείζονος προσπεριβαλλομένου, βοηθῆσαι σφίσιν. ὁ δὲ Ἀσύοχος, καίπερ οὐ διανοούμενος διὰ τὴν τότε ἀπειλήν, ὡς ἕωρα καὶ τοὺς ξυμμάχους προθύμους ὄντας, ὄρητο ἐς τὸ βοηθεῖν.

μα'. Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ τῆς Καῦνου παραγίνεται ἀγγελία ὅτι αἱ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες καὶ οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ξύμβουλοι πᾶρειςι. καὶ νομίσας πάντα ὕστερα εἶναι τὰ ἄλλα πρὸς τὸ ναῦς τε, ὅπως θαλασσοκρατοῖεν μᾶλλον, τσαύτας ξυμπαρακομίσαι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, οἱ ἦκον κατάσκοποι αὐτοῦ, ἀσφαλῶς περαιωθῆναι, εὐθύς ἀφείς τὸ ἐς τὴν Χίον, ἔπλει ἐς τὴν Καῦνον. καὶ ἐς Κῶν τὴν Μεροπίδα ἐν τῷ πα-

ράπλω ἀποβάς, τὴν τε πόλιν, ἀτείχισον οὖσαν, καὶ ὑπὸ σεισμοῦ, ὃς αὐτοῖς ἔτυχε μέγιστός γε δὴ ὧν μεμνήμεθα γενόμενος, ξυμπεπτωκυῖαν, ἐκπορθεῖ, τῶν ἀνθρώπων ἐς τὰ ἔρη πεφευγόντων· καὶ τὴν χώραν καταδρομαῖς λείαν ἐποιεῖτο, πλὴν τῶν ἐλευθέρων. τούτους δὲ ἀφίει. ἐκ δὲ τῆς Κῶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Κνίδον νυκτὸς, ἀναγκάζεται ὑπὸ τῶν Κνιδίων παραινούντων μὴ ἐκβιάσαι τοὺς ναύτας, ἀλλ' ὥσπερ εἶχε, πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς εἴκοσιν, ἃς ἔχων Χαρμῖνος, εἰς τῶν ἐκ Σάμου στρατηγῶν, ἐφύλασσε ταύτας τὰς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ναῦς, ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσπλευούσας, ἐφ' ὅσπερ καὶ ὁ Ἀσύχοτος παρέπλει. ἐπύθοντο δὲ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἐκ τῆς Μιλήτου τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, καὶ ἡ φυλακὴ τῷ Χαρμῖνῳ περὶ τὴν Σύμην καὶ Χάλκην καὶ Ῥόδον καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἦν. ἤδη γὰρ ἤσθάνετο καὶ ἐν τῇ Καύνῳ οὖσας αὐτάς.

μβ'. Ἐπέπλει οὖν, ὥσπερ εἶχε, πρὸς τὴν Σύμην ὁ Ἀσύχοτος, πρὶν ἔκπυτος γενέσθαι, εἶπὼς περιλάβοι πῶς μετεώρους τὰς ναῦς. καὶ αὐτῷ ὑετός τε καὶ τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ξυννέφελα ὄντα πλάνησιν τῶν νεῶν ἐν τῷ σκοτει καὶ ταραχὴν παρέσχε. καὶ ἅμα τῇ ἔῳ, διεσπασμένου τοῦ ναυτικοῦ, καὶ τοῦ μὲν φανεροῦ ἤδη ὄντος τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ εὐωνύμου κέρως, τοῦ δὲ ἄλλου περὶ τὴν νῆσον ἔτι πλανωμένου, ἐπανάγονται κατὰ τάχος ὁ Χαρμῖνος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν ἢ ταῖς εἴκοσι ναυσὶ, νομίσαντες ὥσπερ ἐφύλασσον ναῦς, τὰς ἀπὸ τῆς Καύνου, ταύτας εἶναι. καὶ προσπεσόντες εὐθὺς, κατέδυσάν τε τρεῖς, καὶ κατετραυμάτισαν ἄλλας. καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐπεκράτουν, μέχρις οὗ ἐπεφάνησαν αὐτοῖς παρὰ δόξαν αἱ πλείους τῶν νεῶν, καὶ πανταχόθεν ἀπεκλείοντο. ἔπειτα δὲ ἐς φυγὴν καταστάντες, ἕξ μὲν ναῦς ἀπολλύασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς καταφεύγουσιν ἐς τὴν Τεύγλουσαν νῆσον· ἐντεῦθεν δὲ, ἐς Ἀλικαρνασσόν. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι, ἐς Κνίδον κατὰρξαντες, καὶ ξυμμιγείσων τῶν ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν αὐτοῖς, ξυμπάσαις πλεύσαντες, καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ σῆσαντες, πάλιν ἐς τὴν Κνίδον κατὰρξάντες.

μγ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶ

πάσαις, ὡς ἦσθοντο τὰ τῆς ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην, καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἐν τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ ὀρμήσαντες, οὐδ' ἐκεῖνοι ἐπ' ἐκείνους, λαβόντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκευὴ τῶν νεῶν, καὶ Λοζύμοις τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ προσβαλόντες, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον. ἅπασαι δ' ἤδη οὔσαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες ἐπεσκειυάζοντό τε εἴτι ἔδει, καὶ πρὸς τὸν Τισσαφέρην (παρεγένετο γὰρ) λόγους ἐποιοῦντο οἱ ἔνδεκα ἄνδρες τῶν Λακεδαιμονίων περὶ τε τῶν ἤδη πεπραγμένων, εἴτι μὴ ἤρσκεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος πολέμου, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα καὶ ξυμφορώτατα ἀμφοτέροις πολεμήσεται. μάλισα δὲ ὁ Λίχας ἐσκόπει τὰ ποιούμενα, καὶ τὰς σπονδὰς οὐδετέρας, οὔτε τὰς Θηραμένους ἔφη καλῶς ξυγκεῖσθαι, ἀλλὰ δεινὸν εἶναι εἰ χιῶρας ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἤρξαν πρότερον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιώσει κρατεῖν. ἐνῆν γὰρ καὶ νήσους ἀπάσας πάλιν δουλεύειν, καὶ Θεσσαλίαν, καὶ Λοκρούς, καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν, καὶ ἀντ' ἐλευθερίας ἀν Μηδικὴν ἀρχὴν τοῖς Ἑλλησι τοὺς Λακεδαιμονίους περιθεῖναι. ἐτέρας οὖν ἐκέλευε βελτίους σπένδεσθαι, ἢ ταύταις γε οὐ χρήσεσθαι, οὐδὲ τῆς τροφῆς ἐπὶ τούτοις δεῖσθαι οὐδέν. ἀγανακτῶν δὲ ὁ μὲν Τισσαφέρης ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν δι' ὄργῆς, καὶ ἄπρακτος.

μδ'. Οἱ δ' ἐς τὴν Ῥόδον, ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν, τὴν γνώμην εἶχον πλεῖν, ἐλπίζοντες νῆσόν τε οὐκ ἀδύνατον καὶ ναυδατῶν πλήθει καὶ πεζῶ προσάξεσθαι, καὶ ἅμα ἡγούμενοι αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ξυμμαχίας δυνατοὶ ἔσεσθαι, Τισσαφέρην μὴ αἰτοῦντες χρεῖματα, τρέφειν τὰς ναῦς. πλεύσαντες οὖν εὐδὺς ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἐκ τῆς Κνίδου, καὶ προσβαλόντες Καμείρῳ τῆς Ῥοδίας πρώτη ναυσὶ τέσσασσι καὶ ἐννεμήκοντα, ἐξεφόθησαν μὲν τοὺς πολλοὺς, οὐκ εἰδότες τὰ πρᾶσσόμενα, καὶ ἔφευγον, ἄλλως τε καὶ ἀτειχίστου οὐσίας τῆς πόλεως· εἶτα ξυκαλέσαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους τε καὶ τοὺς ἐκ τῶν δυοῖν πόλεις Λίνδου τε καὶ Ἴηλυσοῦ Ῥοδίους, ἔπεισαν ἀποσῆναι Ἀθηναίων. καὶ προσεχώρησε Ῥόδος Πελοποννησίοις. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶν αἰσθόμενοι ἔπλευσαν

μὲν, βουλόμενοι φθάσαι, καὶ ἐφάνησαν πελάγιοι ὕπερισαντες δὲ οὐ πολλῶ, τὸ μὲν παραχρῆμα ἀπέπλευσαν εἰς Χάλκην, ἐντεῦθεν δ' εἰς Σάμον ὕπερον δὲ ἐκ τῆς Χάλκης καὶ ἐκ τῆς Κῶ καὶ ἐκ τῆς Σάμου τοὺς ἐπίπλους ποιοῦμενοι, ἐπὶ τὴν Ῥόδον ἐπολέμου. οἱ δὲ χρήματα μὲν ἐξέλεξαν εἰς δύο καὶ τριάκοντα τάλαντα οἱ Πελοποννήσιοι παρὰ τῶν Ῥοδίων, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον ἡμέρας ὀγδοήκοντα, ἀνεγκύσαντες τὰς ναῦς.

μέ'. Ἐν δὲ τούτῳ, καὶ ἔτι πρότερον πρὶν εἰς τὴν Ῥόδον αὐτοὺς ἀναστῆναι, τάδε ἐπράσσετο. Ἀλκιβιάδης μετὰ τὸν Χαλκιδέως θάνατον, καὶ τὴν ἐν Μιλήτῳ μάχην, τοῖς Πελοποννησίοις ὑποπτος ὢν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀφικομένης ἐπιστολῆς πρὸς Ἀσύοχον ἐκ Λακεδαιμόνος ὡς ἀποκτεῖναι (ἦν γὰρ τῷ Ἄγιδι ἐχθρὸς, καὶ ἄλλως ἀπιστος ἐφαίνετο), πρῶτον μὲν ὑποχωρεῖ δεῖσας παρὰ Τισσαφέρην, ἔπειτα ἐκάκου πρὸς αὐτὸν ὅσον ἐδύνατο μάλισα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα. καὶ διδάσκαλος πάντων γιγνόμενος, τὴν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν, ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς ὡσεὶ τριώβολον (καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς) διδόνθαι· λέγειν κελεύων τὸν Τισσαφέρην πρὸς αὐτοὺς ὡς Ἀθηναῖοι ἐκ πλείονος χρόνου ἐπιστήμονες ὄντες τοῦ ναυτικοῦ, τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδόνασιν· οὐ τοσοῦτον πεινᾶ, ὅσον ἵνα αὐτῶν μὴ οἱ ναῦται ἐκ περιουσίας ὑβρίζοντες, οἱ μὲν, τὰ σώματα χεῖρω ἔχωσι, δαπανῶντες εἰς τοιαῦτα ἀφ' ὧν ἡ ἀσθένεια ξυμβαίνει, οἱ δὲ, τὰς ναῦς ἀπολιπόντες, εἰς ὀμηρεῖαν τὸν προσοφειλόμενον μισθόν. καὶ τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων ἐδίδασκεν ὡσεὶ δόντα χρήματα, αὐτὸν πεῖσαι ὡσεὶ ξυγχωρῆσαι ταῦτα ἑαυτῷ, πλὴν τῶν Συρακουσίων. τούτων δὲ, Ἐρμοκράτης τε ἠγναντιοῦτο μόνος ὑπὲρ τοῦ ξύμπαντος ξυμμαχικοῦ, τὰς τε πόλεις δεομένας χρημάτων ἀπήλασεν αὐτὸς, ἀντιλέγων ὑπὲρ τοῦ Τισσαφέρονος, ὡς οἱ μὲν Χῆοι ἀναίσχυτοι εἶεν, πλουσιώτατοι ὄντες τῶν Ἑλλήνων, ἐπικουρία δὲ ὅμως σωζόμενοι, ἀξιοῦσι καὶ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς χρήμασι ἄλλους ὑπὲρ ἐκείνων ἐλευθερίας κινδυνεύειν. τὰς δ' ἄλλας πόλεις ἔφη ἀδικεῖν, αἱ εἰς Ἀθηναίους πρότερον ἀποστῆναι ἀνάλογον, εἰ μὴ καὶ νῦν τῶσαυ-

τα καὶ ἔτι πλείω ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἐθελήσουσιν ἐσφέρειν. τὸν τε Τισσαφέρην ἀπέφαινε, νῦν μὲν, τοῖς ἰδίοις χρήμασι πολεμοῦντα, εἰκότως φειδόμενον· ἦν δέ ποτε τροφή καταβῆ παρὰ βασιλέως, ἐντελῆ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθὸν, καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφλήσειν.

μς'. Παρῆνει δὲ καὶ τῷ Τισσαφέρει μὴ ἄγαν ἐπειγέσθαι τὸν πόλεμον διαλύσαι, μηδὲ βουλευθῆναι κομισαντα ἢ ναῦς Φοινίσσας, ἄσπερ παρεσκευάζετο μελλήσει πλείοσι μισθὸν πορίζοντα, τοῖς αὐτοῖς τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δοῦναι, ἔχειν δ' ἀμφοτέρους ἔαν δίχα τὴν ἀρχὴν, καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς λυπηροὺς τοὺς ἑτέρους ἐπάγειν. γενομένης δ' ἂν καθ' ἐν τῆς ἐς γῆν καὶ θάλασσαν ἀρχῆς, ἀπορεῖν ἂν αὐτὸν οἷς τοὺς κρατοῦντας ξυγκαταίρῃσει, ἦν μὴ αὐτὸς βούληται μεγάλη δαπάνη καὶ κινδύνῳ ἀνασᾶς ποτε διαγωνίσασθαι. εὐτελέερα δὲ τὰ δεινὰ βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης, καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας κατατρίψαι. ἐπιτηδειοτέρους τε ἔφη τοὺς Ἀθηναίους εἶναι κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς ἀρχῆς. ἦπσον γὰρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι, τὸν λόγον τε ξυμφορώτατον καὶ τὸ ἔργον ἔχοντας πολεμεῖν· τοὺς μὲν γὰρ ξυγκαταδουλοῦν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλάσσης μέρος, καὶ ἐκείνῳ ὅσοι ἐν τῇ βασιλέως Ἕλληνας οἰκοῦσι· τοὺς δὲ, τούναντίον ἐλευθερώσοντας ἤκειν. καὶ οὐκ εἰκὸς εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀπὸ μὲν σφῶν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν νῦν τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ἦν μὴ ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι, μὴ ἐλευθερῶσαι. τρίθειν οὖν ἐκέλευε πρῶτον ἀμφοτέρους, καὶ ἀποτεμόμενον ὡς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἔπειτ' ἤδη τοὺς Πελοποννησίου ἀπαλλάξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διενοεῖτο τὸ πλεόν οὕτως ὁ Τισσαφέρης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν ποιουμένων ἦν εἰκάται. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ διὰ ταῦτα, ὡς εὖ περὶ τούτων παραινοῦντι, προσθεῖς ἑαυτὸν ἐςπίξιν, τὴν τε τροφήν κακῶς ἐπόριζε τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ ναυμαχεῖν οὐκ εἶα· ἀλλὰ καὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς φάσκων ἤξειν, καὶ ἐκ [τοῦ] περιόντου ἀγωνιεῖσθαι, ἔφθεριζε τὰ πράγματα· καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ

ναυτικοῦ αὐτῶν ἀφείλετο, γενομένον καὶ πάνυ ἰσχυρὰν, τὰ τε ἄλλα καταφανέσερον ἢ ὡσεὶ λανθάνειν οὐ προσωδύμως.

μζ'. Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ταῦτα ἅμα μὲν τῷ Τισσαφέρνει καὶ τῷ βασιλεῖ, ὧν παρ' ἐκείνοις, ἄριστα εἶναι νομίζων, παρήνει, ἅμα δὲ τὴν ἑαυτοῦ κἀδοδον εἰς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδὼς, εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτήν, ὅτι ἔσαι ποτὲ αὐτῷ πείσαντι κατελθεῖν. πείσαι δ' ἂν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου εἰ Τισσαφέρνης φαίνοιτο αὐτῷ ἐπιτήδεις ὧν. ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ ἤσθοντο αὐτὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προσπέμφαντος λόγους εἰς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἀνδρας, ὡσεὶ μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ εἰς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχία βούλεται, καὶ οὐ πονηρία, οὐδὲ δημοκρατία τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλοῦσθαι, κατελθῶν, καὶ παρασχὼν Τισσαφέρνην φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν. τὸ δὲ πλεόν, καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήσαρχοί τε τῶν Ἀθηναίων, καὶ δυνατώτατοι, ὤρμητο εἰς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν.

μη'. Καὶ ἐκινήθη πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦτο, καὶ εἰς τὴν πόλιν ἐντεύθεν ὕσερον. τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ διαδόντες τινὲς ἐκ τῆς Σάμου εἰς λόγους ἦλθον, καὶ ὑποτείνοντος αὐτοῦ, καὶ Τισσαφέρνην μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλέα φίλον ποιήσῃν, εἰ μὴ δημοκρατοῖντο. οὕτω γὰρ ἂν πισειῦσαι μᾶλλον βασιλέα, πολλὰς ἐλπίδας εἶχον, αὐτοί τε αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν τὰ πράγματα, ὅπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα, εἰς ἑαυτοὺς περιποιήσῃν, καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσῃν. ἔς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες ξυνίσασάν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδέιους εἰς ξυνωμοσίαν, καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς φανεροῦς ἔλεγον ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο, καὶ χρήματα παρέξοι, Ἀλκιβιάδου τε κατελθόντος, καὶ μὴ δημοκρατουμένων. καὶ ὁ μὲν ὄχλος, εἰ καὶ τι παραυτίκα ἤχθετο τοῖς πρᾶσσομένοις, διὰ τὸ εὐπορον τῆς ἐλπίδος τοῦ βασιλέως μισθοῦ, ἡσύχαζεν. οἱ δὲ ξυνισάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῷ πλῆθει ἐκοίνωσαν,

αὔθις καὶ σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ τῷ πλέονι τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφαίνετο εὐπορα καὶ πωρὰ, Φρυνίχῳ δὲ φρατήγῳ ἔτι ὄντι οὐδὲν ἤρεσκεν. ἀλλ' ὅ, τε Ἀλκιβιάδης (ὅπερ καὶ ἦν) οὐδὲν μᾶλλον ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ, ἢ ἄλλο τι σκοπεῖσθαι ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας, ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακληθεῖς κάττεισι. σφίσι δὲ περιπτέον εἶναι τοῦτο μάλιστα, ὅπως μὴ φρασιάσωσι τῷ βασιλεῖ οὐκ εὐπορον εἶναι [λέγων,] καὶ Πελοποννησίων [ἤδη] ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσῃ ὄντων, καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐκ ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προσθέμενον, οἷς οὐ πωρεῦσι, πράγματα ἔχειν· ἐξὸν Πελοποννησίους, ὑφ' ὧν κακὸν οὐδὲν πέπονθε, φίλους ποιήσασθαι. τὰς τε ξυμμαχίδας πόλεις, αἷς ὑπεσχηθῆναι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίαν, ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ οὐ δημοκρατήσονται, εὖ εἰδέναι ἔφη ὅτι οὐδὲν μᾶλλον σφίσι οὐδ' αἱ ἀφεςηκῦται προσχωρήσονται, οὐδ' αἱ ὑπάρχουσαι, βεβαιότεραι ἔσονται. οὐ γὰρ βουλήσασθαι αὐτοὺς μετ' ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δουλεύειν μᾶλλον, ἢ μετ' ὁποτέρου ἂν τύχωσι τούτου ἐλευθέρους εἶναι. τοὺς τε καλοὺς κάγαθὸς ὀνομαζομένους οὐκ ἐλάσσω αὐτοὺς νομίσειν σφίσι πράγματα παρέξειν τοῦ δήμου, ποριστὰς ὄντας καὶ ἐσηγητὰς τῶν κακῶν τῷ δήμῳ, ἐξ ὧν τὰ πλείω αὐτοὺς ὠφελείσθαι. καὶ τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι, καὶ ἄκριτοι αὐ καὶ βιαιότερον ἀποθνήσκουσιν, τὸν δὲ δήμον, σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι, καὶ ἐκείνων σωφρονιστὴν. καὶ ταῦτα παρ' αὐτῶν γε τῶν ἔργων ἐπισαμένους τὰς πόλεις σαφῶς αὐτοὺς εἰδέναι ὅτι οὕτω νομίζουσιν. οὐκ οὐκ ἑαυτῷ γε τῶν ἀπὸ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐν τῷ παρόντι πρᾶσομένων ἀρέσκειν οὐδέν.

μθ'. Οἱ δὲ ξυλλεγέντες τῶν ἐν τῇ ξυμμαχίᾳ, ὥσπερ καὶ τοπρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει, τὰ τε παρόντα ἐδέχοντο, καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις Πείσανδρον καὶ ἄλλους παρεσκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περὶ τε τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόλου πράσσοιεν καὶ τῆς τοῦ ἐκεῖ δήμου καταλύσεως, καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον τοῖς Ἀθηναίοις ποιήσειαν.

ν'. Γνοὺς δὲ ὁ Φρύνιχος ὅτι ἔσοιτο περὶ τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου λόγος, καὶ ὅτι Ἀθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτήν, δείσας πρὸς τὴν ἐναντίωσιν τῶν λεχθέντων ὑφ' αὐτοῦ, μὴ ἦν κατέλθῃ, ὡς κωλυτὴν ὄντα κακῶς δεῖν, τρέπεται ἐπὶ τοιούδε τι. πέμπει ὡς τὸν Ἀσύοχον τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον, ἔτι ὄντα τότε περὶ τὴν Μίλητον, κρούφα ἐπισείλας ὅτι Ἀλκιβιάδης αὐτῶν τὰ πράγματα φθείρει, Τισσαφέρην Ἀθηναίοις φίλον ποιῶν. καὶ τάλλα σαφῶς ἐγγράψας. ξυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ περὶ ἀνδρὸς πολεμίου, καὶ μετὰ τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφοροῦ, κακόν τι βουλευεῖν. ὁ δὲ Ἀσύοχος τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην, ἄλλως τε καὶ οὐκέτι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἴοντα, οὐδὲ διενεοῖτο τιμωρεῖσθαι. ἀπέλθων δὲ παρ' αὐτὸν ἐς Μαγνησίαν, καὶ παρὰ Τισσαφέρην, ἅμα λέγει τε αὐτοῖς τὰ ἐπισαλέντα ἐκ τῆς Σάμου, καὶ γίνεται αὐτοῖς μηνυτής· προσέθηκέ τε (ὡς ἐλέγετο) ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι Τισσαφέρνει ἑαυτὸν καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν ἄλλων. διόπερ καὶ περὶ τῆς μισθοφορᾶς οὐκ ἐντελοῦς οὔσης μαλακωτέρως ἀνθήπτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης πέμπει εὐθύς κατὰ Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον πρὸς τοὺς ἐν τέλει ὄντας, οἷα δέδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν ἀποδνήσκειν. θορυβούμενος δὲ ὁ Φρύνιχος, καὶ πᾶν ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὦν διὰ τὸ μήνυμα, ἀποσέλλει αὐθις πρὸς τὸν Ἀσύοχον, τάτε πρότερα μεμφόμενος ὅτι οὐ καλῶς ἐκρούφθη, καὶ νῦν, ὅτι ὅλον τὸ σράτευμα τὸ τῶν Ἀθηναίων ἕτοιμος εἴη τὸ ἐν τῇ Σάμῳ παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἕκαστα, ἀτειχίσου οὔσης Σάμου, ὃ ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξῃς, καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ ἦδη εἴη, περὶ τῆς ψυχῆς δι' ἐκείνους κινδυνεύοντι, καὶ τοῦτο καὶ ἄλλο τι ἂν δεῖσαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθρίων αὐτὸν διαφθαρεῖναι. ὁ δὲ Ἀσύοχος μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ.

να'. Καὶ ὡς προήσθητο αὐτὸν ὁ Φρύνιχος ἀδικοῦντα, καὶ ὅσον οὐ παρούσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου περὶ τούτων ἐπίσολην, αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι ἐξαγγελος γίνεται ὡς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίσου οὔσης τῆς Σάμου, καὶ ἅμα τῶν νεῶν οὐ πασιῶν ἔνθον ὕρμουσῶν, ἐπιδήσεισθαι τῷ στρατοπέδῳ· καὶ ταῦτα σαφῶς πεπυσμένος εἴη, καὶ χρῆναι τειχίζειν τε Σάμον ὡς ἄ-

χισα, καὶ τᾶλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν. ἐσρατήγει δὲ καὶ κύριος ἦν αὐτὸς πρᾶσσων ταῦτα. καὶ οἱ μὲν τὸν τειχισμὸν τε παρεσκευάζοντο, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ ὡς μέλλουσα Σάμος, θᾶσσον ἐτειχίσθη. αἱ δὲ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐπιστολαὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἦκον, ὅτι παραδίδοται τε τὸ γράτευμα ὑπὸ Φρυγίχου, καὶ οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐπιθήσεσθαι. δόξας δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐ πιστὸς εἶναι, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων προειδῶς, τῷ Φρυγίχῳ ὡς ξυνειδοῖτι κατ' ἔχθραν ἀνατιθέναι, οὐδὲν ἔβλαψεν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ ξυνεμαστύρησε μᾶλλον, ταῦτα ἐξαγγείλας.

ββ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀλκιβιάδης μὲν Τισσαφέρην παρεσκευάζε καὶ ἀνέπειθεν ὅπως φίλος ἔσαι τοῖς Ἀθηναίοις, δεδιότα μὲν τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι πλείοσι ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων παρῆσαν, βουλόμενον δὲ ὄμως, εἰ δύναϊτό πως, πεισθῆναι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηραμένους σπονδῶν ἤσθετο τῶν Πελοποννησίων. ἤδη γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ ὄντων αὐτῶν ἐγεγένητο, ἐν τῇ τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον πρότερον εἰρημένον περὶ τοῦ ἐλευθεροῦν Λακεδαιμονίους τὰς ἀπάσας πόλεις, ἐπηλήθευσεν ὁ Δίχας, οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι ξυγκεῖσθαι, κρατεῖν βασιλέα τῶν πόλεων ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ πατέρες ἦρχον. καὶ μὲν δὴ ὁ Ἀλκιβιάδης, ἅτε περὶ μεγάλων ἀγωνιζόμενος, προθύμως τῷ Τισσαφέρει δεξαπέλιον προσέκειτο.

γγ'. Οἱ δὲ μετὰ τοῦ Πεισάνδρου πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀποσαλέντες ἐκ τῆς Σάμου, ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας, λόγους ἐποιοῦντο ἐν τῷ δήμῳ, κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν, μάλισα δὲ, ὡς ἐξείη αὐτοῖς Ἀλκιβιάδην κατάγουσι, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον δημοκρατουμένοις, βασιλέα τε ζύμμαχον ἔχειν, καὶ Πελοποννησίων περιγενέσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ ἄλλων περὶ τῆς δημοκρατίας, καὶ τῶν Ἀλκιβιάδου ἅμα ἐχθρῶν διαβοῶντων ὡς δεινὸν εἶη εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος κάτεισι, καὶ Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων, περὶ τῶν μουσικῶν, δι' ἅπερ ἔφυγε, μαρτυρουμένων, καὶ ἐπιθιαζόντων μὴ κατάγειν, ὁ Πείσανδρος παρελθὼν πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν καὶ σχετλιασμὸν, ἠρώτα ἕνα ἕκαστον παραγῶν

τῶν ἀντιλεγόντων, ἦν τινα ἐλπίδα ἔχει σωτηρίας τῇ πόλει, Πελοποννησίων ναῦς τε οὐκ ἐλάσσους σφῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ἀντιπρώρους ἔχόντων, καὶ πόλεις ξυμμαχίδας πλείους, βασιλέως τε αὐτοῖς καὶ Τισσαφέρηνους χρήματα παρεχόντων, σφίσι τε οὐκέτι ὄντων, εἰ μὴ τις πείσει βασιλέα μεταστῆναι παρὰ σφῶς. ὁπότε δὲ μὴ φαίησαν ἐρωτώμενοι, ἐνταῦθα δὴ σαφῶς ἐλέγετο αὐτοῖς ὅτι τοῦτο τοῖνον οὐκ ἔστιν ὑμῖν γενέσθαι εἰ μὴ πολιτεύσομέν τε σωφρονέσμερον, καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον [τὰς ἀρχὰς ποιήσαιμεν,] ἵνα πισειύη ἡμῖν βασιλεὺς, καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ πλεόν βουλευώμεν ἐν τῷ παρόντι ἢ περὶ σωτηρίας. ὕπερον γὰρ ἐξέσαι ἡμῖν καὶ μεταδέσθαι, ἦν μὴ τι ἀρέσκη· Ἀλκιβιάδην τε κατὰξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν οἷός τε τοῦτο κατεργάσασθαι.

νδ΄. Ὁ δὲ δῆμος τὸ μὲν πρῶτον ἀκούων, χαλεπῶς ἔφερε τὸ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας· σαφῶς δὲ διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου μὴ εἶναι ἄλλην σωτηρίαν, δεισας, καὶ ἅμα ἐλπίζων ὡς καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. καὶ ἐψηφίσαντο, πλεύσαντα τὸν Πείσανδρον καὶ δέκα ἀνδρας μετ’ αὐτοῦ, πρᾶσσειν ὅπη ἂν αὐτοῖς δοκοίη ἄριστα ἔξειν, τὰ τε πρὸς τὸν Τισσαφέρην καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. ἅμα τε διαβαλόντας καὶ Φρόνιχον τοῦ Πεισάνδρου, παρέλυσε τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸν ξυνάρχοντα Σκιρωνίδην. ἀντέπεμψαν δὲ στρατηγούς ἐπὶ τὰς ναῦς Διομέδοντα καὶ Λέοντα· τὸν δὲ Φρόνιχον ὁ Πείσανδρος, φάσκων Ἰασον προδοῦναι καὶ Ἀμόργην, διέβαλεν, οὐ νομίζων ἐπιτήδειον εἶναι τοῖς πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην πρᾶσσομένοις. καὶ ὁ μὲν Πείσανδρος τὰς τε ξυνωμοσίας, αἵπερ ἐτύγχανον πρότερον ἐν τῇ πόλει οὔσαι ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς, ἀπάσας ἐπελθὼν, καὶ παρακελευσάμενος ὅπως ξυστραφέντες καὶ κοινῇ βουλευσάμενοι καταλύσωσι τὸν δῆμον, καὶ τ’ ἄλλα παρασκευάσας ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ὡς μηκέτι διαμέλλεσθαι, αὐτὸς μετὰ τῶν δέκα ἀνδρῶν τὸν πλοῦν ὡς τὸν Τισσαφέρην ποιεῖται.

νε΄. Ὁ δὲ Λέων καὶ ὁ Διομέδων ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἀφιγμένοι ἤδη ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, ἐπίπλουν τῇ Ρόδῳ ἐποιήσαντο. καὶ τὰς μὲν ναῦς καταλαμβάνουσιν ἀνειλχυσμένας τῶν Πελοποννησίων, ἐς δὲ τὴν γῆν ἀπόβασιν τινα ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βοηθήσαντας Ρο-

δίωκναι νικήσαντες μάχη, ἀπεχώρησαν ἐς τὴν Χάλκην καὶ τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν μᾶλλον ἐκ τῆς Κω̄ ἐποιοῦντο. εὐφυλακτοτέρα γὰρ αὐτοῖς ἐγίγνετο, εἴποι ἀπάρτοι τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν. ἦλθε δὲ ἐς τὴν Ῥόδον καὶ Ξενοφαντίδας Λάκων παρὰ Πεδάριτου ἐκ Χίου, λέγων ὅτι τὸ τεῖχος τῶν Ἀθηναίων ἤδη ἐπιτετέλεσαι, καὶ, εἰ μὴ βοηθήσουσι πάσαις ταῖς ναυσὶν, ἀπολείται τὰ ἐν Χίῳ πράγματα· οἱ δὲ διανοοῦντο βοηθήσειν. ἐν τούτῳ δὲ ὁ Πεδάριτός τε καὶ τὸ περὶ αὐτὸν ἐπικουρικὸν ἔχων, καὶ τοὺς Χίους, πανστρατιᾶ προσβαλὼν τῶν Ἀθηναίων τῷ περὶ τὰς ναῦς ἐρύματι, αἰρεῖται τι αὐτοῦ, καὶ νεῶν τινῶν ἀνειλκυσμένων ἐκράτησεν. ἐπεκβοηθήσαντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, καὶ τρεψαμένων τοὺς Χίους πρῶτους, νικᾶται καὶ τὸ ἄλλο τὸ περὶ τὸν Πεδάριτον καὶ αὐτὸς ἀποδνήσκει, καὶ τῶν Χίων πολλοὶ, καὶ ὄπλα ἐλήφθη πολλά.

νς'. Μετὰ δὲ ταῦτα, οἱ μὲν Χῖοι ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπολιορκοῦντο, καὶ ὁ λιμὸς αὐτοῖσι ἦν μέγας· οἱ δὲ περὶ τὸν Πείσανδρον Ἀθηναίων πρέσβεις, ἀφικόμενοι ὡς τὸν Τισσαφέρην, λόγους ποιοῦνται περὶ τῆς ὁμολογίας. Ἀλκιβιάδης δὲ (οὐ γὰρ αὐτῷ πᾶν τὰ ἀπὸ Τισσαφέρους βέβαια ἦν, φοβουμένῳ τοῖς Πελοποννησίοις μᾶλλον, καὶ ἔτι βουλομένῳ, καδᾶπερ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐδιδάσκετο, τρίβειν ἀμφοτέρους) τρέπεται ἐπὶ τοιούτῳ εἶδος, ὥς τε τὸν Τισσαφέρην ὡς μέγιστα αἰτοῦντα παρὰ τῶν Ἀθηναίων, μὴ ξυμβῆναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ Τισσαφέρην τὸ αὐτὸ βουληθῆναι, αὐτὸς μὲν, διὰ τὸ δέος, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπειδὴ ἐώρα ἐκείνον καὶ ὡς οὐ ξυμβασειόντα, δοκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις ἐβούλετο μὴ ἀδύνατος εἶναι πεῖσαι, ἀλλ' ὡς πεπεισμένῳ Τισσαφέρει καὶ βουλομένῳ προσχωρῆσαι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἱκανὰ δίδόναι. ἤτει γὰρ τοσαῦτα ὑπερβάλλων ὁ Ἀλκιβιάδης, (λέγων αὐτὸς ὑπὲρ παρόντος τοῦ Τισσαφέρους,) ὥς τε τῶν Ἀθηναίων, καίπερ ἐπιπολὺ ὅ, τι αἰτιοῖ ξυγχωρούντων, ὅμως αἴτιον γενέσθαι. Ἴωνίαν τε γὰρ πᾶσαν ἠξίου δίδοσθαι, καὶ αὐτὸς νήσους τε τὰς ἐπικειμένας, καὶ ἄλλα, οἷς οὐκ ἐναντιουμένων τῶν Ἀθηναίων, τέλος ἐν τῇ τρίτῃ ἤδη ξυνόδῳ δείσας μὴ πᾶν φωραθῆναι ἀδύνατος ὦν, ναῦς ἠξίει

εἶν βασιλέα ποιεῖσθαι, καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυτῶν γῆν ὅποι ἂν καὶ ὅσαις ἂν βούληται. ἐνταῦθα δὲ οὐκέτι, ἀλλ' ἄπορα νομίσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐξηπατῆσθαι, δι' ὀργῆς ἀπελθόντες, κομίζονται εἰς τὴν Σάμον.

νζ'. Τισσαφέρνης δὲ εὐθύς μετὰ ταῦτα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι παρέρχεται εἰς τὴν Καῦνον, βουλόμενος τοὺς Πελοποννησίους πάλιν τε κομίσαι εἰς τὴν Μίλητον, καὶ ξυνηθήκας ἔτι ἄλλας ποιησάμενος, ἃς ἂν δύνηται, τροφὴν τε παρέχειν, καὶ μὴ παντάπασιν ἐκπεπολεμησθαι· ὀδιδῶς μὲν, ἣν ἀπορῶσι πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς, ἢ τοῖς Ἀθηναίοις ἀναγκασθέντες ναυμαχεῖν ἡσθηθῶσιν, ἢ κενωθεισῶν τῶν νεῶν, ἄνευ ἑαυτοῦ γένηται τοῖς Ἀθηναίοις ἃ βούλονται. ἔτι δὲ ἐφοβεῖτο μάλιστα μὴ τῆς τροφῆς ζητήσῃ πορῶσι τὴν ἡπειρον. πάντων οὖν τούτων λογισμῷ καὶ προνοίᾳ ὥσπερ ἐβούλετο ἐπανισοῦν τοὺς Ἕλληνας πρὸς ἀλλήλους, μεταπεμφάμενος οὖν τοὺς Πελοποννησίους, τροφὴν τε αὐτοῖς δίδωσι, καὶ σπονδὰς τρεῖς τάσδε σπένδεται.

νη'. “ ΤΡΙΤΩ καὶ δεκάτῳ ἔτει Δαρείου βασιλεύοντος, ἐφορευόντος δὲ Ἀλεξιπίδα ἐν Λακεδαιμόνι, “ ξυνηθήκαι ἐγένοντο ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ Λακεδαιμονίων “ καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Ἰεραμέ- “ νην, καὶ τοὺς Φαρνάκου παῖδας, περὶ τῶν βασιλέως “ πραγμάτων καὶ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων “ χώραν τὴν βασιλέως, ὅση τῆς Ἀσίας ἐστὶ, βασιλέως “ εἶναι. καὶ περὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ βουλευέτω “ βασιλεὺς ὅπως βούλεται. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τὸς “ ξυμμάχους μὴ ἵεναι ἐπὶ χώραν τὴν βασιλέως ἐπὶ “ κακῷ μηδενί, μηδὲ βασιλέα ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων “ μηδὲ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἦν δὲ τις “ Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἢ ἐπὶ “ τὴν βασιλέως χώραν, τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς “ ξυμμάχους κωλύειν· καὶ ἦν τις ἐκ τῆς βασιλέως “ ἢ ἐπὶ κακῷ ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἢ τοὺς ξυμμάχους, “ βασιλεὺς κωλύετω. τροφὴν δὲ ταῖς ναυσὶ ταῖς νῦν “ παρούσαις Τισσαφέρνην παρέχειν κατὰ τὰ ξυγκεί- “ μενα, μέχρις ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι· Λακε- “ δαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασι-

“ λέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἦν βούλωνται
 “ τρέφειν, ἐφ’ ἑαυτοῖς εἶναι· ἦν δὲ παρὰ Τισσαφέρνους
 “ λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τροφήν, Τισσαφέρνην παρ-
 “ ἔχειν. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους τε-
 “ λευτῶντος τοῦ πολέμου τὰ χρήματα Τισσαφέρνει
 “ ἀποδοῦναι ὅποσα ἂν λάβωσιν. ἐπὶν δὲ αἱ βασι-
 “ λέως νῆες ἀφίκωνται, αἶ τε Λακεδαιμονίων νῆες
 “ καὶ αἱ τῶν ξυμμάχων καὶ αἱ βασιλέως κοινῇ τὸν
 “ πόλεμον πολεμούντων, καθ’ ὅ, τι ἂν Τισσαφέρνει
 “ δοκῇ, καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἦν
 “ δὲ καταλύειν βούλωνται πρὸς Ἀθηναίους, ἐν ὁμοίῳ
 “ καταλύεσθαι.”

νδ’. Αἱ μὲν σπονδαὶ, αὗται ἐγένοντο. καὶ μετὰ ταῦτα
 παρεσκευάζετο Τισσαφέρνης τὰς τε Φοινίσσας ναῦς
 ἄξιων ὥσπερ εἶρητο, καὶ τὰλλα ὅσαπερ ὑπέσχετο. καὶ
 ἐβούλετο παρασκευαζόμενος γοῦν δῆλος εἶναι.

ξ’. Βοιωτοὶ δὲ, τελευτῶντος ἤδη τοῦ χειμῶνος,
 Ὠρωπὸν εἶλον προδοσίᾳ, Ἀθηναίων ἐμφρουσούντων.
 ξυνέπραξαν δὲ Ἐρετριέων τε ἄνδρες καὶ αὐτῶν Ὠρω-
 πίων, ἐπιβουλεύοντες ἀπόσασιν τῆς Εὐβοίας. ἐπὶ γὰρ
 τῇ Ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον ὄν, ἀδύνατα ἦν, Ἀθηναίων ἐχόν-
 των, μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν καὶ Ἐρετρίαν καὶ τὴν
 ἄλλην Εὐβοίαν. ἔχοντες οὖν ἤδη τὸν Ὠρωπὸν, ἀφι-
 κνοῦνται ἐς Ῥόδον οἱ Ἐρετρεῖς ἐπικαλούμενοι ἐς τὴν
 Εὐβοίαν τοὺς Πελοποννησίους. οἱ δὲ, πρὸς τὴν τῆς Χίου
 κακουμένης βοήθειαν μᾶλλον ὥρμητο, καὶ ἄραντες
 πάσαις ταῖς ναυσὶν ἐκ τῆς Ῥόδου ἔπλεον. καὶ γενόμε-
 νοι περὶ τὸ Τριόπιον, καθορῶσι τὰς τῶν Ἀθηναίων
 ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς Χάλκης πλεούσας· καὶ ὡς
 οὐδετέροι ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἀφικνοῦνται οἱ μὲν ἐς τὴν
 Σάμον, οἱ δὲ ἐς τὴν Μίλητον· καὶ ἐώρων οὐκέτι ἄνευ
 ναυμαχίας οἷόν τε εἶναι ἐς τὴν Χίον βοηθῆσαι. καὶ ὁ
 χειμῶν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ εἰκοςὸν ἔτος ἐτελεύτα τῷ
 πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

ξα’. Τοῦ δ’ ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα τῷ ἦρι εὐθύς
 ἀρχομένῳ, Δερκυλίδας τε ἀνὴρ Σπαρτιάτης, στρατιᾶν
 ἔχων οὐ πολλήν, παρεπέμφθη περὶ τῆς ἐφ’ Ἑλλάσποντον,
 Ἀβυδὸν ἀποσῆσων (εἰσὶ δὲ Μιλησίων ἀποικοί)· καὶ
 οἱ Χῖοι, ἐν ὅσῳ αὐτοῖς ὁ Ἀσύοχος ἠπόρει ὅπως βοη-

θήσοι, ναυμαχῆσαι, πιεζόμενοι τῇ πολιορκίᾳ, ἠναγκάσθησαν. ἔτυχον δὲ, ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀσυόχου, ἐκ τῆς Μιλήτου Λέοντά τε ἄνδρα Σπαρτιάτην, ὃς Ἀντισθένοι ἐπιβάτης ξυνεξῆλθε, κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδαρίτου θάνατον, ἄρχοντα, καὶ ναῦς δώδεκα, αἱ ἔτυχον Φύλακες Μιλήτου οὔσαι· ὧν ἦσαν Θούριαι πέντε, καὶ Συρακούσαι τέσσαρες, καὶ μία Ἀναίτις, καὶ μία Μιλησία, καὶ Λέοντος μία. ἐπεξελθόντων δὲ τῶν Χίων πανδημεῖ, καὶ καταλαβόντων τὶ ἐρυμνὸν χωρίον, καὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἅμα ἕξ καὶ τριάκοντα ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων δύο καὶ τριάκοντα ἀναγομένων, ἐναυμάχησαν. καὶ κρατερᾶς γενομένης ναυμαχίας, οὐκ ἔλασσαν ἔχοντες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Χῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι (ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ ἦν) ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πύλιν.

ξβ΄. Μετὰ δὲ τοῦτο εὐθύς τοῦ Δερκυλίδου περῆν ἐκ τῆς Μιλήτου παρεξελθόντος, Ἄβυδος ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀφίσταται πρὸς Δερκυλίδαν καὶ Φαρνάβαζον, καὶ Λάμψακος δυοῖν ἡμέραιν ὕπερον. Στρομβιχίδης δ' ἐκ τῆς Χίου πυθόμενος, κατὰ τάχος βοηθήσας ναυσὶν Ἀθηναίων τέσσαρσι καὶ εἴκοσιν (ὧν καὶ στρατιώτιδες ἦσαν ὀπίτας ἄγουσαι), ἐπεξελθόντων τῶν Λαμψακηνῶν, μάχῃ κρατήσας, καὶ αὐτοβοεῖ Λάμψακον ἀτείχιζον οὔσαν ἐλὼν, καὶ σκευὴ μὲν καὶ ἀνδράποδα ἀρπαγὴν ποιησάμενος, τοὺς δὲ ἐλευθέρους πάλιν κατοικίσας, ἐπ' Ἄβυδον ἦλθε. καὶ ὡς οὔτε προσεχώρουν, οὔτε πρῶσθαλὼν ἐδύνατο ἐλεῖν, εἰς τὸ ἀντιπέρας τῆς Ἀβύδου ἀποπλεύσας, Σησὸν πύλιν τῆς Χερσονήσου (ἣν ποτὲ οἱ Μῆδοι εἶχον) καθίστατο φρούριον καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς Ἑλλησπόντου.

ξγ΄. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Χῖοί τε θαλασσοκράτορες μᾶλλον ἐγένοντο, καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ, καὶ ὁ Ἀσυόχος πυθόμενος τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὸν Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα, ἐθάρσησε. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεῶν Ἀσυόχος εἰς Χίον, κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς, καὶ ξυμπάσαις ἤδη ἐπίπλουν ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον. καὶ ὡς αὐτῷ, διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτως ἔχειν, οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν εἰς τὴν Μίλητον. ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἔτι πρότερον

ἢ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία κατελύετο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφένου εἰς τὴν Σάμον ἦλθον, τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι [ἔτι] βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρεψάντων τοὺς δυνατοὺς ὥσε πειραῖσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καίπερ ἐπανασάντας αὐτοὺς ἀλλήλοις ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται. καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο, Ἀλκιβιάδην μὲν, ἐπειδὴπερ οὐ βούλεται, εἶναι (καὶ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι εἰς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν) αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὄραν ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεδήσεται τὰ πράγματα, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων προθύμως χρήματα, καὶ ἤν τι ἄλλο δέη, ὡς οὐκέτι ἄλλοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας.

ξδ'. Παρακελευσάμενοι οὖν τοιαῦτα, τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθύς τότε καὶ τῶν πρέσβειων τοὺς ἡμίσεας ἀπέξελλον ἐπ' οἴκου, πράξοντας τάκεῖ, (καὶ εἶρητα αὐτοῖς, τῶν ὑπηκόων πόλειων αἷς ἂν προσίσχωσιν, ὀλιγαρχίαν καθιστάναι,) τοὺς δ' ἡμίσεας εἰς τᾶλλα τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλους ἄλλη διέπεμπον. καὶ Διοτρεφὴν ὄντα περὶ Χίου, ἡρημένου δὲ εἰς τὰ ἐπὶ Θράκης ἄρχειν, ἀπέξελλον ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ἀφικόμενος εἰς τὴν Θάσον, τὸν δῆμον κατέλυσε. καὶ ἀπελθόντος αὐτοῦ, οἱ Θάσιοι δευτέρῳ μηνὶ μάλισα τὴν πόλιν ἐτείχιζον, ὡς τῆς μὲν [μετ'] Ἀθηναίων ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι προσδεόμενοι, τὴν δὲ ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἐλευθερίαν ὄσαι ἡμέραι προσδεχόμενοι. καὶ γὰρ καὶ φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ αὕτη μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδείων κατὰ κράτος ἔπρασσε ναῦς τε κομίσαι, καὶ τὴν Θάσον ἀποσῆσαι. ξυνέβη οὖν αὐτοῖς μάλισα ἂ ἐβούλοντο, τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως ὀρθοῦσθαι, καὶ τὸν ἐναντιωσόμενον δῆμον καταλελύσθαι. περὶ μὲν οὖν τὴν Θάσον τάναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθιστᾶσι τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο, δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων. σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις, καὶ ἀδειαν τῶν πρᾶσομένων, ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἀντικρυς ἐλευ-

Φερσίαν, τὴν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕπουλον εὐνομίαν οὐ προτιμήσαντες.

ξέ'. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Πείσανδρον, παραπλέοντες τε, ὥσπερ ἐδέδοκτο, τοὺς δῆμους ἐν ταῖς πόλεσι κατέλυον, καὶ ἅμα ἔσιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὀπλίτας ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους, ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ καταλαμβάνουσι τὰ πλεῖστα τοῖς ἐταίροις προειργασμένα. καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα τέ τινα τοῦ δήμου μάλιςα προεσῶτα ξυσάντες τινὲς τῶν νεωτέρων, κρύφα ἀποκτείνουσιν, ὥσπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἠκίσα ἐξήλασε· καὶ αὐτὸν κατ' ἀμφοτέρω, τῆς τε δημαγωγίας ἔνεκα, καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιάδῃ ὡς κατιόντι, καὶ τὸν Τισσαφέρην φίλον ποιήσοντι, χασιεῖσθαι, μᾶλλον τι διέφθειραν. καὶ ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδείους τῷ αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνάλωσαν. λόγος τε ἐκ τοῦ φανεροῦ προείργαστο αὐτοῖς, ὡς οὔτε μισθοφορητέον εἶη ἄλλους ἢ τοὺς στρατευομένους, οὔτε μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσιν ἢ πεντακισχιλίους, καὶ τούτοις οἱ ἂν μάλιςα τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ὠφελεῖν οἴοι τε ᾧσιν.

ξς'. Ἦν δὲ τοῦτο εὐπρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους, ἐπεὶ ἔξειν γε τὴν πόλιν οἴπερ καὶ μεθισάναι ἔμελλον. δῆμος μέντοι ὅμως ἔτι καὶ βουλὴ ἀπὸ τοῦ κυάμου ξυνελέγετο. ἐβούλευον δὲ οὐδὲν ὅ, τι μὴ τοῖς ξυνεσῶσι δοκοίη· ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ἐκ τούτων ἦσαν, καὶ τὰ ῥηθησόμενα πρότερον αὐτοῖς προῦσκέπτετο. ἀντέλεγέ τε οὐδεὶς ἔτι τῶν ἄλλων, δεδιὼς καὶ ὄρων πολὺ τὸ ξυνεσηκός· εἰ δέ τις καὶ ἀντείποι, εὐθὺς ἐκ τρόπου τινὸς ἐπιτηδείου ἐτεθνήκει. καὶ τῶν δρασάντων οὔτε ζήτησις, οὔτ', εἰ ὑπαπτεύοντο, δικαίωσις ἐγίνετο· ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχεν ὁ δῆμος, καὶ κατάπληξιν τοιαύτην, ὡς ἐκέρδος, ὁ μὴ πάσχων τί βίαιον, εἰ καὶ σιγῇ, ἐνόμιζε. καὶ τὸ ξυνεσηκὸς πολὺ πλεόν ἠγούμενοι εἶναι ἢ ἐτύγχανεν ὁ ἦν, ἡσσῶντο ταῖς γνώμαις· καὶ ἐξευρεῖν αὐτὸ ἀδύνατοι ὄντες διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ [διὰ] τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν οὐκ εἶχον. κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ προσολοφύρασθαι τινὶ ἀγανακτήσαντα, ὡς ἀμύνασθαι ἐπιβουλεύσαντα, ἀδύνατον ἦν. ἢ γὰρ ἀγνωῖτα ἂν εὔρην ᾧ ἐρεῖ, ἢ γνώριμον, ἄπισον. ἀλλήλοις γὰρ ἅπαντες ὑπό-

πτως προσήσαν οἱ τοῦ δήμου, ὡς μετέχοντά τινα τῶν γιγνομένων. ἐνῆσαν γὰρ καὶ οὓς οὐκ ἂν ποτέ τις ᾤετο εἰς ὀλιγαρχίαν τραπέσθαι, καὶ τὸ ἄπιστον οὗτοι μέγιστον πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν, καὶ πλεῖστα εἰς τὴν τῶν ὀλίγων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν, βέβαιον τὴν ἀπισίαν τῷ δήμῳ πρὸς ἑαυτὸν καταστήσαντες.

Ξζ'. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ καιρῷ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόντες, εὐθύς τῶν λοιπῶν εἶχοντο· καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον συλλέξαντες, εἶπον γνώμην, δέκα ἄνδρας ἐλέσθαι ξυγγραφέας αὐτοκράτορας· τούτους δὲ ξυγγράψαντας γνώμην ἐσενεγκεῖν εἰς τὸν δῆμον εἰς ἡμέραν ῥητὴν, καθ' ὃ, τι ἄριστα ἢ πόλις οἰκίσηται· ἔπειτα ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα ἐφῆκε, ξυνέλεξαν τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸν Κολωνόν· (ἔξι δὲ ἰερὸν Ποσειδῶνος ἔξω τῆς πόλεως, ἀπέχον σαδίους μάλιστα δέκα·) καὶ ἐσήνεγκαν οἱ ξυγγραφεῖς ἄλλο μὲν οὐδὲν, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἐξεῖναι μὲν Ἀθηναίων ἀνειπεῖν γνώμην ἣν ἂν τις βούλεται· ἣν δὲ τις τὸν εἰπόντα ἢ γράψῃται παρανόμων, ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ βλάβῃ, μεγάλας ζημίας ἐπέθεσαν. ἐνταῦθα δὴ λαμπρῶς ἐλέγετο ἤδη μῆτε ἀρχὴν ἀρχεῖν μηδεμίαν ἔτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου, μῆτε μισθοφορεῖν. Προέδρους τε ἐλέσθαι πέντε ἄνδρας, τούτους δὲ, ἐλέσθαι ἑκατὸν, καὶ τῶν ἑκατὸν ἕκαστον πρὸς ἑαυτῷ τρεῖς. ἐλθόντας δὲ αὐτοὺς τετρακοσίους ὄντας εἰς τὸ βουλευτήριον, ἀρχεῖν ὅπῃ ἂν ἄριστα γινώσκωσιν αὐτοκράτορας· καὶ τοὺς πεντακισχιλίους δὲ συλλέγειν, ὅποταν αὐτοῖς δοκῇ.

Ξη'. Ἦν δὲ ὁ μὲν τὴν γνώμην ταύτην εἰπὼν Πείσανδρος, καὶ τᾶλλα ἐκ τοῦ προφανοῦς προθυμώτατα ξυγκαταλύσας τὸν δῆμον· ὁ μέντοι ἅπαν τὸ πρᾶγμα ξυνθεῖς, ὅτῳ τρόπῳ κατέστη εἰς τοῦτο, καὶ ἐκ πλείους ἐπιμεληθεῖς, Ἀντιφῶν ἦν, ἀνὴρ Ἀθηναίων τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τε οὐθενὸς ὕσερος, καὶ κράτιστος ἐνδυμηθῆναι γενόμενος, καὶ ἅ ἂν γνοίῃ, εἰπεῖν. καὶ εἰς μὲν δῆμον οὐ παριῶν, οὐδ' εἰς ἄλλον ἀγῶνα ἐκούσιος οὐδένα, ἀλλ' ὑπόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος διακείμενος, τοὺς μέντοι ἀγωνιζομένους, καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ ἐν δήμῳ πλεῖστα, εἰς ἀνὴρ, ὅσις ξυμβουλευσάιτό τι, δυνάμενος ὠφελεῖν. καὶ αὐτὸς τε, ἐπειδὴ τὰ τῶν τετρα-

κοσίων ἐν ὑσέρῳ μεταπεσόντα ὑπὸ τοῦ δήμου ἑκακοῦτο, ἄριστα φαίνεται τῶν μέχρις ἐμοῦ ὑπὲρ αὐτῶν τούτων αἰτίας, ὡς ξυγκατέστησε θανάτου δίκην ἀπολογησάμενος. παρέσχε δὲ καὶ Φρόνιχος ἑαυτὸν πάντων διαφερόντως προθυμότεον ἐς τὴν ὀλιγαρχίαν, δεδιὼς τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ ἐπισάμενος εἰδότες αὐτὸν ὅσα ἐν τῇ Σάμῳ πρὸς τὸν Ἀσύοχον ἔπραξε· νομίζων οὐκ ἂν ποτε αὐτὸν κατὰ τὸ εἶκος ὑπ' ὀλιγαρχίας κατελθεῖν. πολὺ δὲ πρὸς τὰ θεινὰ, ἐπειδὴπερ ὑπέστη, φερεγγυώτατος ἐφάνη. καὶ Θηραμένης ὁ τοῦ Ἄγωνος, ἐν τοῖς ξυγκαταλύουσι τὸν δῆμον πρῶτος ἦν, ἀνὴρ οὔτε εἰπεῖν οὔτε γνῶναι ἀδύνατος. ὥσε ἀπ' ἀνδρῶν πολλῶν καὶ ξυνετιῶν πρᾶχθὲν τὸ ἔργον, οὐκ ἀπεικίως, καίπερ μέγα ὄν, προὐχώρησε. χαλεπὸν γὰρ ἦν τὸν Ἀθηναίων δῆμον ἔτει ἑκατοσῶ μάλιστα ἐπειδὴ οἱ τύραννοι κατελύθησαν, ἐλευθερίας παῦσαι, καὶ οὐ μόνον μὴ ὑπήκουον ὄντα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἡμισυ τοῦ χρόνου τούτου αὐτὸν ἄλλων ἄρχειν εἰωθότες.

Ξθ'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία, οὐδενὸς ἀντειπόντος, ἀλλὰ κυρώσασα ταῦτα διελύθη, τοὺς τετρακοσίους τρόπων τοιῶδε ὕσερον ἤδη εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσήγαγον. ἦσαν δ' Ἀθηναίων πάντες ἀεὶ, οἱ μὲν ἐπὶ τείχει, οἱ δ' ἐν τάξει, τῶν ἐν Δεκελείᾳ πολεμίων ἕνεκα, ἐφ' ὅπλοις. τῇ οὖν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς μὲν μὴ ξυνειδόμενος εἶασαν, ὥσπερ εἰώθεσαν, ἀπελθεῖν, τοῖς δ' ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ εἴρητο ἡσυχῇ μὴ ὑπ' αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις ἀλλ' ἄπωθεν περιμένειν, καὶ, ἢν τις ἐνίστηται τοῖς ποιουμένοις, λαβόντας τὰ ὅπλα μὴ ἐπιτρέπειν. ἦσαν δὲ καὶ Ἄνδριοι, καὶ Τήνιοι, καὶ Καρυσίων τριακόσιοι, καὶ Αἰγινητῶν τῶν ἐποίκων, οὗς οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν οἰκήσοντας, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἦκοντες ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὅπλοις, οἷς ταῦτα προεἴρητο. τούτων δὲ διατεταγμένων οὕτως, ἐλθόντες οἱ τετρακόσιοι, μετὰ ξιφιδίου ἀφανοῦς ἑκαστος, καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν Ἕλληνες νεανίσκοι (οἷς ἐχρῶντο εἶτι περὶ δέοι χειρῶν εἶναι) ἐπέστησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς, οὗσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι, λαβοῦσι τὸν μισθόν. ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοῖ, καὶ ἐξιούσιν ἐδίδασαν.

οί. Ὡς δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἢ τε βουλή οὐδὲν ἀντειπούσα ὑπεξῆλθε, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον, ἀλλ' ἠσύχαζον, οἱ δὲ τετρακόσιοι, ἐσελθόντες ἐς τὸ βουλευτήριον, τότε μὲν Πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλήρωσαν, καὶ ὅσα πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιζάμενοι ἐς τὴν ἀρχὴν ἐχρήσαντο. ὕσερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως, πλὴν τοὺς φεύγοντας οὐ κατήγον, τοῦ Ἀλκιβιάδου ἕνεκα· τὰ δὲ ἄλλα, ἔνεμον κατὰ κράτος τὴν πόλιν. καὶ ἄνδρας τέ τινας ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς, αἱ ἐδόκουν ἐπιτήδευοι εἶναι ὑπεξαιρεθῆναι, καὶ ἄλλους ἔδησαν, τοὺς δὲ καὶ μετέστησαν. πρὸς τε Ἄγιν τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὄντα ἐν τῇ Δεκελείᾳ, ἐπεκηρυκέοντο, λέγοντες διαλλαγῆναι βούλεσθαι, καὶ εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίσῳ δήμῳ μᾶλλον ξυγχαρῆναι.

οά. Ὁ δὲ, νομίζων τὴν πόλιν οὐχ ἠσυχάζειν, οὐδὲ εὐθύς οὕτω τὸν δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν· εἴτε στρατιὰν πολλὴν ἴδοι σφῶν, οὐκ ἂν ἠσυχάσειν, οὐδὲ ἐν τῷ παρόντι πᾶν πεισεύων μὴ οὐκέτι ταραττεσθαι αὐτούς, τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθοῦσιν οὐδὲν ξυμβατικὸν ἀπεκρίνατο, προσμεταπεμφάμενος δὲ ἐκ Πελοποννήσου στρατιὰν πολλὴν, οὐ πολλῷ ὕσερον καὶ αὐτὸς τῇ ἐκ τῆς Δεκελείας φρουρᾷ μετὰ τῶν ἐλθόντων κατέβη πρὸς αὐτὰ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων· ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας αὐτούς μᾶλλον ἂν χειρωθῆναι σφίσι ἢ βούλονται, ἢ καὶ αὐτοβοεῖ ἂν, διὰ τὸν ἔνδοθεν τε καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ εἰκὸς γενησόμενον θόρυβον. τῶν γὰρ μακροῶν τειχῶν, διὰ τὴν κατ' αὐτὰ ἐρημίαν, λήψεως οὐκ ἂν ἄμαρτεῖν. ὡς δὲ προσέμιξέ τε ἐγγύς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἔνδοθεν οὐδ' ὀπωσιοῦν ἐκίνησαν, τοὺς δὲ ἰππέας ἐκπέμφσαντες, καὶ μέρος τι τῶν ὀπλιτῶν καὶ ψιλῶν καὶ τοξοτῶν, ἄνδρας κατέβαλον αὐτῶν διὰ τὸ ἐγγύς προσελθεῖν, καὶ ὄπλων τινῶν καὶ νεκρῶν ἐκράτησαν, οὕτω δὴ γνοὺς ἀπήγαγε πάλιν τὴν στρατιάν. καὶ αὐτὸς μὲν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κατὰ χώραν ἐν τῇ Δεκελείᾳ ἔμενον· τοὺς δ' ἐπελθόντας, ὀλίγας τινὰς ἡμέρας ἐν τῇ γῆ μείναντας ἀπέπεμψαν ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ τοῦτο, παρά τε τὸν Ἄγιν ἐπρε-

σθεύοντο οἱ τετρακόσιοι οὐδὲν ἤσπον, καὶ ἐκείνου μᾶλλον ἤδη προσδεχομένου καὶ παραινοῦντος, ἐκπέμπουσι καὶ εἰς τὴν Λακεδαιμόνα περὶ ξυμβάσεως πρέσβεις, βουλόμενοι διαλλαγῆναι.

οβ΄. Πέμπουσι δὲ καὶ εἰς τὴν Σάμον δέκα ἄνδρας, παραμυθησομένους τὸ στρατόπεδον, καὶ διδάξοντας ὡς οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως καὶ τῶν πολιτῶν ἡ ὀλιγαρχία κατέσῃ, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ξυμπάντων πραγμάτων· πεντακισχίλιοί τε ὅτι εἶεν, καὶ οὐ τετρακόσιοι μόνον οἱ πρᾶσσοντες, καίτοι οὐ πώποτε Ἀθηναίους διὰ τὰς στρατείας καὶ τὴν ὑπερόριον ἀσχολίαν εἰς οὐδὲν πρᾶγμα οὕτω μέγα ἐλθεῖν βουλεύσοντας, ἐν ᾧ πεντακισχιλίους ξυνελθεῖν. καὶ τᾶλλα ἐπισείλαντες τὰ πρέποντα εἰπεῖν, ἀπέπεμψαν εὐθὺς μετὰ τὴν αὐτῶν μετάσασιν, δεισάντες μὴ (ὅπερ ἐγένετο) ναυτικὸς ὄχλος, οὔτε αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ ἐθέλη, σφᾶς τε μὴ, ἐκεῖθεν ἀρξαμένου τοῦ κακοῦ, μετασῆσωσιν.

ογ΄. Ἐν γὰρ τῇ Σάμῳ ἐνεωτερίζετο ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν, καὶ ξυνέβη τοιαύδε γενέσθαι ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον ὅνπερ οἱ τετρακόσιοι ξυνίσαντο. οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων ἐπανασάντες τοῖς δυνατοῖς, καὶ ὄντες δῆμος, μεταβαλλόμενοι αὐθις, καὶ πεισθέντες ὑπὸ τε τοῦ Πεισάνδρου ὅτε ἦλθε, καὶ τῶν ἐν τῇ Σάμῳ ξυνεσῶτων Ἀθηναίων, ἐγένοντό τε εἰς τριακοσίους ξυνωμίται, καὶ ἔμελλον τοῖς ἄλλοις ὡς δῆμῳ ὄντι ἐπιθήσεσθαι. καὶ Ὑπέρολον τέ τινα τῶν Ἀθηναίων, μοχθηρὸν ἄνθρωπον, ὡσρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον, ἀλλὰ διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσι, μετὰ Χαρμίνου τε ἑνὸς τῶν στρατηγῶν, καὶ τινων τῶν παρὰ σφίσιν Ἀθηναίων, πῶς διδόντες αὐτοῖς. καὶ ἄλλα μετ' αὐτῶν τοιαῦτα ξυνέπραξαν. τοῖς τε πλείοσιν ἄρμητο ἐπιτίθεσθαι. οἱ δὲ, αἰσθόμενοι, τῶν τε στρατηγῶν Λέοντι καὶ Διομέδοντι (οὗτοι γὰρ οὐχ ἐκόντες, διὰ τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου, ἔφερον τὴν ὀλιγαρχίαν) τὸ μέλλον σημαίνουσι, καὶ Θρασυβούλῳ καὶ Θρασύλλῳ, τῷ μὲν, τριηραρχοῦντι, τῷ δὲ, ὀπλιτεύοντι, καὶ ἄλλοις οἱ ἐδόκουν ἀεὶ μάλισα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεσῶσι· καὶ οὐκ ἠξίουσαν περιῖδεῖν αὐ-

τούς σφᾶς τε διαφθαρέντας, καὶ Σάμον Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν, δι' ἣν μόνον μέχρι νῦν ἡ ἀρχὴ αὐτοῖς ἐς τοῦτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ, ἀκούσαντες, τῶν στρατιωτῶν ἕνα ἕκασον μετήεσαν μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ οὐχ ἤκιστα τοὺς Παράλους ἀνδράς Ἀθηναίους τε καὶ ἐλευθέρους πάντας ἐν τῇ νηὶ πλέοντας, καὶ ἀεὶ δῆποτε ὀλιγαρχία καὶ μὴ παρούση ἐπικειμένους· ὃ, τε Λέων καὶ ὁ Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινὰς ὁπότε πῶι πλείοιεν, κατέλειπον φύλακας. ὥσε, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπετίθεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων πάντων τούτων, μάλισα δὲ τῶν Παράλων, περιεγένοντο οἱ τῶν Σαμίων πλείονες. καὶ τριάκοντα μὲν τινὰς ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς δὲ τοὺς αἰτιωτάτους φυγῇ ἐζημίωσαν· τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνησικακῶντες, δημοκρατούμενοι τοιοῦτον ξυνεπολίτευον.

οδ'. Τὴν δὲ Πάραλον ναῦν, καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτου, ἀνδρὰ Ἀθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν μετᾶσασιν πρόθυμον, ἀποπέμπουσιν οἱ τε Σάμιοι καὶ οἱ στρατιῶται κατὰ τάχος ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀγγελοῦντα τὰ γεγενημένα. οὐ γὰρ ἤδεσαν πῶ τοὺς τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ καταπλευσάντων αὐτῶν, τῶν μὲν Παράλων τινὰς οἱ τετρακόσιοι δύο ἢ τρεῖς ἔδησαν, τοὺς δὲ ἄλλους, ἀφελόμενοι τὴν ναῦν, καὶ μετεκδιθάσαντες εἰς ἄλλην στρατιῶτιν ναῦν, ἔταξαν φρουρεῖν περὶ Εὐβοίαν. ὁ δὲ Χαιρέας, εὐθύς διαλαθὼν πως, ὡς εἶδε τὰ παρόντα, πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν, ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖζον πάντα δεινώσας τὰ ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ὡς πληγαῖς τε πάντας ζημιοῦσι, καὶ ἀντειπεῖν ἐσιν οὐδὲν πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν πολιτείαν, καὶ ὅτι αὐτῶν καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ὑβρίζονται· καὶ διανοοῦνται, ὅποσοι τε ἐν Σάμῳ στρατεύονται μὴ ὄντες τῆς σφετέρας γνώμης, τούτων πάντων τοὺς προσήκοντας λαβόντες εἰσῆξιν, ἵνα ἦν μὴ ὑπακούσῃσι, τεθνήκῃσι. καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπικαταψευδόμενος ἔλεγεν.

οε'. Οἱ δ' ἀκούοντες, ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλισα ποιήσαντες, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας τὸ μὲν πρῶτον ὠρμησαν βάλλειν, ἔπειτα μέντοι, ὑπὸ τῶν διὰ μεσου κωλυθέντες, καὶ διδαχθέντες, μὴ, τῶν πε-

λεμίων ἀντιπρώρων ἐγγύς ἐφορμούντων, ἀπολέσωσι τὰ πρᾶγματα, ἐπαύσαντο. μετὰ δὲ τοῦτο, λαμπρῶς ἤδη ἐς δημοκρατίαν βουλόμενοι καταστῆσαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ ὃ, τε Θρασύβουλος ὁ τοῦ Λύκου καὶ Θράσυλλος (οὔτοι γὰρ μάλις αὖθις ἐκείσιν τῆς μεταβολῆς) ὤρκωσαν πάντας τὰς στρατιώτας τὰς μεγίστας ὄρκους, καὶ αὐτὰς τὰς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας μάλις, ἢ μὴν δημοκρατήσεσθαι τε καὶ ὁμονήσειν, καὶ τὸν πρὸς τοὺς Πελοποννησίους πόλεμον προθύμως διοίσειν· καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοι τε ἔσεσθαι, καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι. ξυνώμυσαν δὲ καὶ Σαμίων πάντες τὸν αὐτὸν ὄρκον οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ τὰ πρᾶγματα πάντα καὶ τὰ ἀποθησόμενα ἐκ τῶν κινδύνων ξυνεκοινώσαντο οἱ στρατιῶται τοῖς Σαμίοις· νομίζοντες οὔτε ἐκείνοις ἀποστροφὴν σωτηρίας, οὔτε σφίσι εἶναι, ἀλλ' ἐάν τε οἱ τετρακόσιοι κρατήσωσιν, ἂν τε οἱ ἐκ Μιλήτου πολέμιοι, διαφθαρήσεσθαι.

ος'. Ἐς φιλονεικίαν τε κατέβησαν τὸν χρόνον τοῦτον, οἱ μὲν, τὴν πόλιν ἀναγκάζοντες δημοκρατεῖσθαι, οἱ δὲ, τὸ στρατόπεδον ὀλιγαρχεῖσθαι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐκκλησίαν εὐθύς οἱ στρατιῶται, ἐν ἣ τὸς προτέρους στρατηγούς, καὶ εἴ τινα τῶν τριηράρχων ὑπόπτευον, ἔπαυσαν, ἄλλους δὲ ἀνδείλυντο καὶ τριηράρχους καὶ στρατηγούς, ὧν Θρασύβουλός τε καὶ Θράσυλλος ὑπῆρχον. καὶ παραινέσεις ἄλλας τε ἐποιοῦντο ἐν σφίσι ἀνισάμενοι, καὶ ὡς οὐ δεῖ ἀδυμεῖν ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἀφῆξηκε. τοὺς γὰρ ἐλάσσους ἀπὸ σφῶν τῶν πλεόνων καὶ ἐς πάντα πορισωτέρων μεθιστάναι. ἐχόντων γὰρ σφῶν τὸ πᾶν ναυτικόν, τὰς ἄλλας πόλεις ὧν ἄρχουσιν ἀναγκάσειν τὰ χρήματα ὁμοίως διδόναι, καὶ εἰ ἐκείθεν ὄρηθη. πόλιν τε γὰρ σφίσι ὑπάρχειν Σάμον, οὐκ ἀσθενῆ, ἀλλ' ἢ παρ' ἐλάχισον ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς θαλάσσης, ὅτε ἐπολέμησεν, ἀφελῆσθαι, τοὺς τε πολεμίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἀμύνεσθαι οὔπερ καὶ πρότερον. καὶ δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς, ἔχοντες τὰς ναῦς, πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει. καὶ δι' ἑαυτούς τε ἐν τῇ Σάμῳ προσκαθημένους, καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου, καὶ νῦν ἐς τοσοῦτο καταστῆσονται μὴ βουλόμενοι σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, ὡς αὐτοὶ καὶ δυνατώτεροι εἶναι εἴργειν

ἐκείνους τῆς θαλάσσης ἢ ὑπ' ἐκείνων εἶργεσθαι. βραχύ τε τι εἶναι καὶ οὐδενὸς ἄξιον ὁ πρὸς τὸ περιγίγνεσθαι τῶν πολεμίων ἢ πόλις σφίσι χρήσιμος ἦν· καὶ οὐδὲν ἀπολωλεκέναι, οἳ γε μήτε ἀργύριον ἔτι εἶχον πέμπειν, ἀλλ' αὐτοῖς ἐπορίζοντο οἱ στρατιῶται, μήτε βούλευμα χρῆσθον, οὐπερ ἔνεκα πόλις στρατοπέδων κρατεῖ. ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις τοὺς μὲν ἡμαρτηκέναι, τοὺς πατρῷους νόμους καταλύσαντας, αὐτοὺς δὲ σώζειν καὶ ἐκείνους πειράσσεσθαι πρὸς ἀναγκάζειν. ὥς τε οὐδὲ τούτους οἵπερ ἂν βουλευμένον τι χρῆσθον παρὰ σφίσι, χεῖρους εἶναι. Ἀλκιβιάδην τε, ἣν αὐτῷ ἄδειαν τε καὶ κάδοον ποιήσωσιν, ἄσμενον τὴν παρὰ βασιλέως ξυμμαχίαν παρῆξιν. τό, τε μέγιστον, ἣν ἀπάντων σφάλλωνται, εἶναι αὐτοῖς τοσοῦτον ἔχουσι ναυτικὸν πολλὰς τὰς ἀποχωρήσεις, ἐν αἷς καὶ πόλεις καὶ γῆν εὐρήσουσι.

οζ'. Τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις ἐκκλησιάσαντες, καὶ παραθασύναντες σφᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰ τοῦ πολέμου παρεσκευάζοντο οὐδὲν ἤσπον. οἳ δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες ἐς τὴν Σάμον, οἳ δέκα πρὸς βουλευτὰς, ὡς ταῦτα ἐν τῇ Δήλῳ ἤδη ὄντες ἤσθάνοντο, ἤσυχάζον.

οη'. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ οἳ ἐν τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιῶται κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διεβῶν ὡς ὑπὸ Ἀσύοχου καὶ Τισσαφέρους φθείρεται τὰ πράγματα· τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος οὔτε πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι αὐτοῖ τε ἔρρωντο μᾶλλον, καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ὀλίγον ἦν, οὔτε νῦν, ὅτε στρασιάζειν τε λέγονται, καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσὶν, ἀλλὰ τὰς παρὰ Τισσαφέρους Φοινίσσας ναῦς μένοντες, ἄλλως ὄνομα καὶ οὐκ ἔργον κινδυνεύειν διατριβῆναι. τὸν δ' αὖ Τισσαφέρην τὰς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζειν, καὶ τροφήν ὅτι οὐ ξυνεχῶς οὐδ' ἐντελῆ διδούς, κακοῖ τὸ ναυτικόν. οὐκ οὐκ ἔφασαν χρῆναι μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ διαναυμαχεῖν. καὶ μάλιστα οἳ Συρακούσιοι ἐνῆγον.

οθ'. Αἰσθόμενοι δὲ οἳ ξύμμαχοι καὶ ὁ Ἀσύοχος τὸν θροῦν, καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου ὥς τε διαναυμαχεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἢ ἐν τῇ Σάμῳ ταραχῇ, ἄσαντες ταῖς ναυσὶ πάσαις, οὐσαις δῶδεκα καὶ ἑκατὸν, καὶ τοὺς Μιλησίους περὶ κελεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκά-

λης παριέναι, ἔπλεον πρὸς τὴν Μυκάλην. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ Σάμου ναυσὶ δυοῖν καὶ ὀγδοήκοντα, αἱ ἔτυχον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὀρμοῦσαι, (διέχει δὲ ὀλίγον ταύτῃ ἢ Σάμος τῆς ἠπείρου πρὸς τὴν Μυκάλην,) ὡς εἶδον τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐπιπλεύσας, ὑπεχώρησαν ἐς τὴν Σάμον, οὐ νομίσαντες τῷ πλήθει διακινδυνεῦσαι περὶ τοῦ παντὸς ἱκανοὶ εἶναι. καὶ ἅμα (προήσθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου ναυμαχησείουτας) προσεδέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντος σφίσι ταῖς ἐκ τῆς Χίου ναυσὶν ἐπ' Ἀβύδου ἀφικομέναις προσβοηθήσειν· πρᾶπεμπτο γὰρ αὐτῷ ἄγγελος. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἐπὶ τῆς Σάμου ἀνεχώρησαν· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, καταπλεύσαντες ἐπὶ Μυκάλῃς, ἐςρατοπεδεύοντο, καὶ τῶν Μιλησίων καὶ τῶν πλεσιοχώρων ὁ πεζός. καὶ τῇ ὕσεραία, μελλόντων αὐτῶν ἐπιπλεῖν τῇ Σάμῳ, ἀγγέλλεται ὁ Στρομβιχίδης ταῖς ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου ναυσὶν ἀφιγμένους. καὶ εὐθὺς ἀπέπλεον πάλιν ἐπὶ τῆς Μιλήτου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, προσγενομένων σφίσι τῶν νεῶν, ἐπίπλουσαν αὐτοὶ ποιοῦνται τῇ Μιλήτῳ ναυσὶν ὀκτῶ καὶ ἑκατὸν, βουλόμενοι διαναυμαχῆσαι· καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἀντανήγετο, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς τὴν Σάμον.

π'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τῆτο εὐθὺς οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἀδρόαις ταῖς ναυσὶν οὐκ ἀξιομάχοι νομίσαντες εἶναι οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπορήσαντες ὀπόθεν τοσαύταις ναυσὶ χρήματα ἔξουσιν, ἄλλως τε καὶ Τισσαφέρνους κακῶς διδόντος, ἀποσέλλουσιν ὡς τὸν Φαρνάβαζον (ὥσπερ καὶ τοπρῶτον ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσετάχθη) Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου, ἔχοντα ναῦς τεσσαράκοντα. ἐπεκαλεῖτο γὰρ αὐτοὺς ὁ Φαρνάβαζος, καὶ τροφὴν ἑτοιμος ἦν παρέχειν. καὶ ἅμα καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπεκηρυκεῖτο αὐτοῖς ἀποσῆναι. καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων αὐταὶ νῆες ἀπάρασαι ἐς τὸ πέλαγος, ὅπως λάθοιεν ἐν τῷ πλῶ τοὺς Ἀθηναίους, χειμασθεῖναι, καὶ αἱ μὲν Δήλου λαβόμεναι αἱ πλείους μετὰ Κλεάρχου, καὶ ὕσερον πάλιν ἐλθοῦσαι ἐς Μίλητον (Κλεάρχος δὲ κατὰ γῆν αὐθις ἐς τὸν Ἑλλησπόντον κομισθεὶς ἤρχεν) αἱ δὲ μετὰ Ἐλίξου τοῦ Μεγαρέως στρατηγοῦ ἄεκα, ἐς τὸν Ἑλλησπόντον διασωθεῖσαι,

Βυζάντιον ἀφισᾶσι. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ ἐκ τῆς Σάμου πέμπουσιν αἰσθόμενοι νεῶν βοήθειαν καὶ Φυλακῆν, ἐς τὸν Ἑλλησποντον. καὶ τις καὶ ναυμαχία βραχεῖα γίγνεται πρὸ τοῦ Βυζαντίου, ναυσὶν ὀκτῶ πρὸς ὀκτῶ.

πα'. Οἱ δὲ προεσιῶτες ἐν τῇ Σάμῳ, καὶ μάλιστα Θρασύβουλος, αἰεὶ τε τῆς αὐτοῦ γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε τὰ πράγματα, ὥστε κατάγειν Ἀλκιβιάδην, καὶ τέλος ἀπ' ἐκκλησίας ἔπεισε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν. καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν Ἀλκιβιάδην κάδοον καὶ ἄδειαν, πλεύσας ὡς τὸν Τισσαφέρην, κατήγεν ἐς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην νομίζων μόνην σωτηρίαν εἰ Τισσαφέρην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελοποννησίων. γενομένης δὲ ἐκκλησίας, τὴν τε ἰδίαν ξυμφορὰν τῆς φυγῆς ἐπητίασε καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης· καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν πολλὰ εἰπὼν, ἐς ἐλπίδας γε αὐτοὺς οὐ μικρὰς περὶ τῶν μελλόντων καθίστη· καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρει, ἵνα οἷτε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἐχούτες φοβοῖντο αὐτὸν, καὶ μᾶλλον αἰ ξυνωμοσῖαι διαλυθεῖεν· καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμιώτερόν τε αὐτὸν ἄγοιεν, καὶ αὐτοὶ ἐπιπλείον θαρσοῖεν· οἱ τε πολέμιοι τῷ Τισσαφέρει ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο, καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν. ὑπισχνεῖτο δ' οὖν τάδε μέγιστα ἐπικομπῶν ὁ Ἀλκιβιάδης, ὡς Τισσαφέρης αὐτῷ ὑπεδέξατο, ἥ μὴν, ἕως ἂν τι τῶν ἑαυτοῦ λείπηται, ἦν Ἀθηναίοις πισεύη, μὴ ἀπορήσειν αὐτοὺς τροφῆς, οὐδ' ἦν δέη τελευτῶντα τὴν ἑαυτοῦ σρωμνὴν ἐξαργυρῶσαι· τὰς τε ἐν Ἀσπένδῳ ἤδη οὔσας Φοινίκων ναῦς κομίσειν Ἀθηναίοις, καὶ οὐ Πειλοποννησίοις. πισεῦσαι δ' ἂν μόνως Ἀθηναίοις εἰ αὐτὸς κατελθὼν αὐτῷ ἀναδέξαιτο.

πβ'. Οἱ δὲ, ἀκούοντες ταῦτά τε καὶ ἄλλα πολλὰ, στρατηγόν τε αὐτὸν εὐθύς εἶλοντο μετὰ τῶν προτέρων, καὶ τὰ πράγματα πάντα ἀντίθεσαν. τὴν τε παραυτίκα ἐλπίδα ἕκαστος τῆς τε σωτηρίας καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων τιμωρίας, οὐδενὸς ἀντηλλάξαντο· καὶ ἔτοιμοι ἤδη ἦσαν κατὰ τὸ αὐτίκα τοὺς τε παρόντας πολεμίους ἐκ τῶν λεχθέντων καταφρονεῖν, πλεῖν τε ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ. ὁ δὲ, τὸ μὲν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν, τοὺς ἐγγυτέρω πολεμίους ὑπολιπόντας, καὶ πᾶν διεκώλυσε,

πολλῶν ἐπειγομένων· τὰ δὲ τοῦ πολέμου πρῶτον ἔφη, ἐπειδὴ καὶ στρατηγὸς ἤρρητο, πλεύσας ὡς Τισσαφέρην, πρῶξεν. καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκκλησίας εὐθὺς ᾤχετο, ἵνα δοκῇ πάντα μετ' ἐκείνου κοινοῦσθαι, καὶ ἅμα βουλόμενος αὐτῷ τιμιώτερός τε εἶναι, καὶ ἐνδείκνυσθαι ὅτι καὶ στρατηγὸς ἤδη ἤρρηται, καὶ εὖ καὶ κακῶς οἴος τε ἐσὶν αὐτὸν ποιεῖν. ξυνέβαινε δὲ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, τῷ μὲν Τισσαφέρνει τοὺς Ἀθηναίους φοβεῖν, ἐκείνοις δὲ τὸν Τισσαφέρην.

πγ'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐν τῇ Μιλήτῳ πυνθανόμενοι τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον, καὶ πρότερον τῷ Τισσαφέρνει ἀπισθοῦντες, πολλῶ δὴ μᾶλλον ἔτι διεβέβληντο. ξυνηέχθη γὰρ αὐτοῖς καὶ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον Ἀθηναίων ἐπίπλουν, ὡς οὐκ ἠθέλησαν ἀνταναγαγόντες ναυμαχῆσαι, πολλῶ ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν Τισσαφέρην ἀρρώσότερον γενόμενον, καὶ ἐς τὸ μισεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν πρότερον ἔτι τούτων διὰ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπιδεδωκέναι. καὶ ξυνηζάμενοι πρὸς ἀλλήλους οἵαπερ καὶ πρότερον οἱ στρατιῶται ἀνελογίζοντο, καὶ τινες τῶν ἄλλων τῶν ἀξίων λόγου ἀνθρώπων, καὶ οὐ μόνον τὸ στρατιωτικόν, ὡς οὔτε μισθὸν ἐντελῆ πώποτε λάβοιεν, τό, τε διδόμενον, βραχὺ, καὶ οὐδὲ τοῦτο ξυνεχῶς· καὶ εἰ μὴ τις ἢ διαναυμαχῆσει, ἢ ἀπαλλάξεται ὄθεν τροφὴν ἔξει, ἀπολείψειν τοὺς ἀνθρώπους τὰς ναῦς· πάντων τε Ἀσύοχον εἶναι αἴτιον, ἐπιφέροντα ὄργας Τισσαφέρνει διὰ ἴδια κέρδη.

πδ'. Ὄντων δ' αὐτῶν ἐν τοιοῦτῳ ἀναλογισμῷ, ξυνηέχθη καὶ τοιόσδε τις θόρυβος περὶ τὸν Ἀσύοχον. τῶν γὰρ Συρακουσίων καὶ Θουρίων, ὅσα μάλιστα καὶ ἐλεύθεροι ἦσαν τὸ πλῆθος οἱ ναῦται, τοσοῦτῳ καὶ δρασύτατα προσπεσόντες τὸν μισθὸν ἀπήτουν. ὁ δὲ ἀνδραδέσπερόν τε τὶ ἀπεκρίνατο, καὶ ἠπέιλησε καὶ τῷ γε Δωριεῖ ξυναγορεύοντι τοῖς ἑαυτοῦ ναύταις, καὶ ἐπανήγατο τὴν βακτηρίαν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ὡς εἶδον, οἶα δὴ ναῦται, ὤρμησαν ἐγκραγόντες ἐπὶ τὸν Ἀσύοχον, ὥσε βάλλειν. ὁ δὲ, προῖδὼν, καταφεύγει ἐπὶ βωμόν τινα. οὐ μέντοι ἐβλήθη γε, ἀλλὰ διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων. ἔλαβον δὲ καὶ τὸ ἐν Μιλήτῳ ἐνωκοδομημένον τοῦ Τισσαφέρους φρούριον οἱ Μιλήσιοι, λάθρα ἐπιπε-

σόντες, καὶ τοὺς ἐνόοντας φύλακας αὐτοῦ ἐκβάλλουσι. ξυνεδόκει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ταῦτα, καὶ οὐχ ἦκιστα τοῖς Συρακουσίοις. ὁ μέντοι Λίχας οὔτε ἤεσκετο αὐτοῖς, ἔφη τε χρῆναι Τισσαφέρνει καὶ δουλεύειν Μιλησίους, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ βασιλείῳ, τὰ μέγιστα, καὶ ἐπιθεραπεύειν, ἕως ἂν τὸν πόλεμον εὖ θῶνται. οἱ δὲ Μιλήσιοι ὠργίζοντό τε αὐτῷ, καὶ διὰ ταῦτα καὶ δι' ἄλλα τοιοῦτότροπα, νόσῳ ὕστρον ἀποθανόντα αὐτὸν οὐκ εἶσαν θάψαι οὐ ἐβούλοντο οἱ παρόντες τῶν Λακεδαιμονίων.

πς'. Κατὰ δὴ τοιαύτην διαφορὰν ὄντων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, πρὸς τε τὸν Ἀσύχον καὶ τὸν Τισσαφέρνην Μίνδαρος διάδοχος τῆς Ἀσύχου ναυαρχίας ἐκ Λακεδαιμόνος ἐπῆλθε, καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ἀσύχος ἀπέπλει. ξυνέπεμψε δὲ καὶ Τισσαφέρνης αὐτῷ πρεσβευτὴν τῶν παρ' ἑαυτοῦ, Γαυλείτην ὄνομα, Κᾶσα, δίγλωσσον, κατηγοροῦντα τῶν τε Μιλησίων περὶ τοῦ φρουρίου, καὶ περὶ αὐτοῦ ἅμα ἀπολογησόμενον· εἰδὼς τοὺς τε Μιλησίους πορευομένους ἐπὶ καταβοῇ τῇ αὐτοῦ μάλις, καὶ τὸν Ἑρμοκράτην μετ' αὐτῶν, ὃς ἔμελλε τὸν Τισσαφέρνην ἀποφαίνειν φθείροντα τῶν Πελοποννησίων τὰ πρᾶγματα μετὰ Ἀλκιβιάδου, καὶ ἐπαμφοτερίζοντα. ἔχθρα δὲ πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ αἰεί ποτε περὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀποδόσεως. καὶ τὰ τελευταῖα, φυγόντος ἐκ Συρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους, καὶ ἐτέρων ἡκόντων ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Συρακουσίων ἐς τὴν Μίλητον στρατηγῶν, Ποτάμιδος καὶ Μύσκωνος καὶ Δημάρχου, ἐνέκειτο ὁ Τισσαφέρνης φυγάδι ὄντι ἤδη τῷ Ἑρμοκράτει πολλῷ ἔτι μᾶλλον, καὶ κατηγορεῖ ἄλλα τε, καὶ ὡς χρήματα ποτὲ αἰτήσας αὐτὸν, καὶ οὐ τυχῶν, τὴν ἔχθραν οἱ προθεῖτο. ὁ μὲν οὖν Ἀσύχος καὶ οἱ Μιλήσιοι καὶ ὁ Ἑρμοκράτης ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα· ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης διεβεβήκει ἤδη παρὰ τοῦ Τισσαφέρνου ἐς τὴν Σάμον.

πς'. Καὶ οἱ ἐκ τῆς Δήλου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πρεσβευταί, οὓς τότε ἐπεμψαν παραμυθησομένους, καὶ ἀναδιδάξοντας τοὺς ἐν τῇ Σάμῳ, ἀφικνοῦνται παρόντος τοῦ Ἀλκιβιάδου· καὶ ἐκκλησίας γενομένης, λέγειν ἐπεχείρουν. οἱ δὲ στρατιῶται τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελον

ἀκούειν, ἀλλ' ἀποκτείνειν ἐβόων τοὺς τὸν δῆμον καταλύοντας. ἔπειτα μέντοι μόλις ἴσυχάσαντες, ἤκουσαν. οἱ δ' ἀπήγγελον ὡς οὔτε ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἢ μετὰσσις γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὐδ' ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοθῆ. ἐξεῖναι γὰρ ὅτε ἐσέβαλον ἦδη σφῶν ἀρχόντων τοῦτο ποιῆσαι. τῶν τε πεντακισχιλίων ὅτι πάντες ἐν τῷ μέρει μεθέξουσιν, οἱ τε οἰκείοι αὐτῶν οὐδ' ὑβρίζονται, (ὥσπερ Χαιρέας διαβάλλων ἀπήγγελεν,) οὔτε κακὸν ἔχουσιν οὐδὲν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἕκαστοι κατὰ χώραν μένουσιν. ἄλλα τε πολλὰ εἰπόντων, οὐδὲν μᾶλλον ἐσήκουον, ἀλλ' ἔχαλέπαινον· καὶ γνώμας ἄλλοι ἄλλας ἔλεγον, μάλιστα δὲ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν. καὶ ἐδόκει Ἀλκιβιάδης πρῶτος τότε καὶ οὐδενὸς ἔλασσον τὴν πόλιν ὠφελῆσαι. ὠρημένων γὰρ τῶν ἐν Σάμῳ Ἀθηναίων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτοὺς, (ἐν ᾧ σαφέςατα Ἰωνίαν καὶ Ἑλλάσποντον εὐδὺς εἶχον οἱ πολεμιοί,) κωλυτῆς γενέσθαι καὶ ἐν τῷ τότε ἄλλος μὲν οὐδ' ἂν εἰς ἱκανὸς ἐγένετο κατασχεῖν τὸν ὄχλον, ἐκεῖνος δὲ τοῦ τ' ἐπίπλου ἔπαυσε, καὶ τοὺς ἰδίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὀργιζομένους λαιδορῶν ἀπέτρπεπεν· αὐτὸς δὲ ἀποκρινάμενος αὐτοῖς ἀπέπεμπεν ὅτι τοὺς μὲν πεντακισχιλίους οὐ κωλύοι ἄρχειν, τοὺς μέντοι τετρακοσίους ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν αὐτοὺς, καὶ καθιστάναι τὴν βουλὴν ὥσπερ καὶ πρότερον τοὺς πεντακοσίους. εἰ δὲ ἐς εὐτέλειάν τι ξυντέμνηται, ὥσε τοὺς στρατευομένους μᾶλλον ἔχειν τροφήν, πάνυ ἐπαινεῖν· καὶ τᾶλλα ἐκέλευεν ἀντέχειν, καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις. πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς σωζομένης τῆς πόλεως, πολλὴν ἐλπίδα εἶναι ξυμβῆναι· εἰ δὲ ἄπαξ τὸ ἕτερον σφαλῆσεται, ἢ τὸ ἐν Σάμῳ, ἢ ἐκεῖνο, οὐδὲ ὅτω διαλλαγήσεται τις ἔτι ἔσεσθαι. παρήσαν δὲ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, ἐπαγγελλόμενοι τῷ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων δήμῳ ὥσε βοηθεῖν. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπαινέσας αὐτοὺς, καὶ εἰπὼν ὅταν τις καλῆ παρεῖναι, οὕτως ἀπέπεμπεν. ἀφίκοντο δὲ οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Παράλων, οἱ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηϊ ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, περιπλεῖν Εὐβοίαν, καὶ ἄγοντες Ἀθηναίων ἐς Λακεδαιμόνα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμπτοὺς πρέσβεις, Λαισποδίαν καὶ Ἀγισοφῶντα καὶ Μελησίαν· οἱ ἐπειδὴ ἐγέ-

νοντο πλείοντες κατ' Ἄργος, τοὺς μὲν πρέσβεις ξυλλαβόντες τοῖς Ἀργείοις παρέδωσαν, ὡς τῶν οὐχ ἦκιστα καταλυσάντων τὸν δῆμον ὄντας, αὐτοὶ δὲ οὐκέτι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀφίκοντο, ἀλλ' ἄγοντες ἐκ τοῦ Ἄργους ἐς τὴν Σάμον τοὺς πρέσβεις ἀφικνουῦνται ἤπερ εἶχον τριήρει.

πζ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Τισσαφέρηνς, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ μάλιστα διὰ τε τᾶλλα καὶ τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον, ἤχθοντό αὐτῷ οἱ Πελοποννήσιοι ὡς φανερώς ἤδη Ἀττικίζοντι, βουλόμενος, ὡς ἐδόκει δὴ, ἀπολύεσθαι πρὸς αὐτοὺς τὰς διαβολὰς, παρεσκευάζετο πορεύεσθαι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς ἐς Ἄσπενδον, καὶ τὸν Λίχαν ξυμπορεύεσθαι ἐκέλευε. τῇ δὲ σρατιᾷ προσάξειν ἔφη Ταμῶν ἑαυτοῦ ὑπαρχον, ὡς τροφὴν ἐν ὄσω ἂν αὐτὸς ἀπῆ διδόναι. λέγεται δὲ οὐ κατὰ ταυτὸ, οὐδὲ ῥάδιον εἰδέναι τίνι γνώμη παρεῖληθεν ἐς τὴν Ἄσπενδον, καὶ παρελθὼν οὐκ ἦγε τὰς ναῦς. ὅτι μὲν γὰρ αἱ Φοινισσαι νῆες ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μέχρι Ἄσπενδου ἀφίκοντο, σαφές ἐστι· διότι δὲ οὐκ ἦλθον, πολλαχῆ εἰκάζεται. οἱ μὲν γὰρ, ἵνα διατροίβῃ ἀπελθὼν (ᾧσπερ καὶ διενόηθη) τὰ τῶν Πελοποννησίων· (τροφὴν γοῦν οὐδὲν βέλτιον ἀλλὰ καὶ χειρὸν ὁ Ταμῶς, ᾧ προσετάχθη, παρεῖχεν) οἱ δὲ, ἵνα τοὺς Φοινίκας προαγαγὼν ἐς τὴν Ἄσπενδον, ἐκχηματίσαιτο ἀφείς. καὶ γὰρ ὡς αὐτοῖς οὐδὲν ἔμελλε χρῆσεσθαι. ἄλλοι δ', ὡς καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδαιμόνα, τὸ λέγεσθαι ὡς οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς ἀληθῶς πεπληρωμένας. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ σαφέστατον εἶναι, τριβῆς ἕνεκα καὶ ἀνακωχῆς τῶν Ἑλληνικῶν τὸ ναυτικὸν ἐκ ἀγαγεῖν. φθορᾶς μὲν, ἐν ὄσω παρῆει ἐκεῖσε, καὶ διέμελλεν· ἀνισώσεως δὲ, ὅπως μηδέτερος, προσδέμενος, ἰσχυροτέρους ποιήσῃ, ἐπεὶ εἶγε ἐβουλήθη διαπολεμῆσαι, ἐπιφανὲς δήπου, οὐκ ἐνδοιασῶς. κομίσας γὰρ ἂν Λακεδαιμονίοις τὴν νίκην κατὰ τὸ εἰκὸς ἔδωκεν, οἶγε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἀντιπάλως μᾶλλον ἢ ὑποδεδεξέως τῷ ναυτικῷ ἀνδρώμεον. καταφθορὰ δὲ μάλιστα, καὶ ἣν εἶπε πρόφασιν οὐ κομίσας τὰς ναῦς. ἔφη γὰρ αὐτὰς ἐλάσσους ἢ ὅσας ὁ βασιλεὺς ἔταξε ξυλληγεῖναι. ὁ δὲ χάριν ἂν δήπου ἐν τούτῳ μείζω ἔτι ἔσχεν, οὔτε ἀναλώσας πολλὰ τῶν βασιλέως, τὰ τε αὐτὰ ἀπ' ἐλασσόνων πρᾶ-

ξας. ἐς δ' οὖν τὴν Ἀσπένδον ἢ τινι δὴ γνώμῃ ὁ Τισσαφέρνης ἀφικνεῖται, καὶ τοῖς Φοίνιξι ξυγγίγνεται, καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἔπεμψαν ὡς ἐπὶ τὰς ναῦς, κελεύσαντος αὐτοῦ, Φίλιππον, ἀνδρα Λακεδαιμόνιον, δύο τριήρεις.

πη'. Ἀλκιβιάδης δὲ, ἐπειδὴ καὶ τὸν Τισσαφέρνην ἤσθετο παριόντα ἐπὶ τῆς Ἀσπένδου, ἔπλει καὶ αὐτὸς, λαβὼν τρισκαίδεκα ναῦς, ὑποσχόμενος τοῖς ἐν Σάμῳ ἀσφαλῆ καὶ μεγάλην χάριν. ἢ γὰρ αὐτὸς ἄξιεν Ἀθηναίοις τὰς Φοινίσσας ναῦς, ἢ Πελοποννησίοις γε κωλύσειν ἐλθεῖν· εἰδὼς, ὡς εἰκὸς, ἐκ πλείονος τὴν Τισσαφέρνους γνώμην, ὅτι οὐκ ἄξιεν ἔμελλε, καὶ βουλούμενος αὐτὸν τοῖς Πελοποννησίοις ἐς τὴν αὐτοῦ καὶ Ἀθηναίων φιλίαν ὡς μάλις διαβάλλειν, ὅπως μᾶλλον δι' αὐτὸ σφίσιν ἀναγκάζοιτο προσχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν, ἄρας εὐδὺς τῆς Φασήλιδος καὶ Καύνου, ἀνω τὸν πλοῦν ἐποίητο.

πθ'. Οἱ δὲ ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες πρέσβεις, ἐπειδὴ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπήγγειλαν τὰ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὡς κελύει τε ἀντέχειν καὶ μηδὲν ἐνθιδόναι τοῖς πολεμίοις, ἐλπίδας τε ὅτι πολλὰς ἔχει κἀκείνοις τὸ σράτευμα διαλλάξειν, καὶ Πελοποννησίων περιέσεσθαι, ἀχθομένους καὶ πρότερον τοὺς πολλοὺς τῶν μετεχόντων τῆς ὀλιγαρχίας, καὶ ἠδέως ἂν ἀπαλλαγέντας πῆ ἀσφαλῶς τοῦ πράγματος, πολλῶ δὴ μᾶλλον ἐπέβρωσαν. καὶ ξυνίσαντό τε ἡδὴ, καὶ τὰ πράγματα διεμέμφοντο, ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πᾶν σρατηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων, οἷον Θηραμένην τε τὸν Ἀγνικον καὶ Ἀριστοκράτην τὸν Σικελίου, καὶ ἄλλους, οἱ μετέσχον μὲν ἐν πρώτοις τῶν πραγμάτων, φοβούμενοι δὲ (ὡς ἔφασαν) τό, τε ἐν τῇ Σάμῳ σράτευμα καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, τοὺς τε ἐς τὴν Λακεδαιμόνα πρεσβευομένους ἔπεμπον, μὴ τι ἄνευ τῶν πλείονων κακὸν ἠράσσωσι τὴν πόλιν, αὐτὸ ἀπαλλάξειν τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν, ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους ἔργῳ καὶ μὴ ὀνόματι χρῆναι ἀποδεικνύειν, καὶ τὴν πολιτείαν ἰσαίτεραν καθιστάειν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν, σχῆμα πολιτικὸν τοῦ λόγου αὐτοῖς, κατ' ἰδίας δὲ φιλοτιμίας οἱ πολλοὶ αὐτῶν τῷ τοιούτῳ προσέ-

κειντο ἐν ᾧπερ καὶ μάλισα ὀλιγαρχία ἐκ δημοκρατίας γενομένη ἀπόλλυται. πάντες γὰρ αὐθήμερον ἀξιοῦσιν οὐχ ὅπως ἴσοι, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρῶτος αὐτὸς ἕκασος εἶναι. ἐκ δὲ δημοκρατίας αἰρέσεως γιγνομένης ῥᾶον τὰ ἀποβαίνοντα ὡς οὐκ ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἐλασσούμενός τις φέρει. σαφέστατα δ' αὐτοὺς ἐπῆρε τὰ ἐν τῇ Σάμῳ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἰσχυρὰ ὄντα, καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἐδόκει μόνιμον τὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἔσσεσθαι. ἠγωνίζετο οὖν εἰς ἕκασος [ὑπερβολὴν] αὐτὸς πρῶτος προσάτης τοῦ δήμου γενέσθαι.

ς'. Οἱ δὲ τῶν τετρακοσίων, μάλισα ἐναντίοι ὄντες τῷ τοιούτῳ εἶδει, καὶ προεσῶτες, Φρύνιχός τε, (ὃς καὶ στρατηγήσας ἐν τῇ Σάμῳ [ποτὲ] τῷ Ἀλκιβιάδῃ τότε διηνέχθη,) καὶ Ἀρίσαρχος, ἀνῆς ἐν τοῖς μάλισα καὶ ἐκ πλείους ἐναντίος τῷ δήμῳ, καὶ Πείσανδρος, καὶ Ἀντιφῶν, καὶ ἄλλοι οἱ δυνατώτατοι, πρότερόν τε, ἐπεὶ τάχιστα κατέστησαν, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ σφῶν ἐς δημοκρατίαν ἀπέστη, πρέσβεις τε ἀπέσελλον σφῶν ἐς τὴν Λακεδαιμόνα, καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν προὔθυμοῦντο, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἡετιωνείᾳ καλουμένην τείχος ἐποιοῦντο· πολλῶν τε μᾶλλον ἔτι ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐκ τῆς Σάμου πρέσβεις σφῶν ἦλθον, ὁρῶντες τοὺς τε πολλοὺς, καὶ σφῶν τοὺς δοκοῦντας πρότερον πριστοὺς εἶναι, μεταβαλλομένους. καὶ ἀπέσειλαν μὲν Ἀντιφῶντα καὶ Φρύνιχον καὶ ἄλλους δέκα κατὰ τάχος, φοβούμενοι καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐκ τῆς Σάμου· ἐπισείλαντες παντὶ τρόπῳ ὅσιν καὶ ὅπως οὖν ἀνεκτὸς ξυναλλαγῆναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. ὠκοδόμου δὲ ἔτι προθυμότερον τὸ ἐν τῇ Ἡετιωνείᾳ τείχος. ἦν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη αὕτη (ὡς ἔφη Θηραμένης, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ) οὐχ ἵνα τοὺς ἐν Σάμῳ, ἦν βία ἐπιπλέωσι, μὴ δέξωνται ἐς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ' ἵνα τοὺς πολεμίους μᾶλλον, ὅταν βούλωνται, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶν δέξωνται. χηλὴ γὰρ ἐστὶ τοῦ Πειραιῶς ἡ Ἡετιωνεία, καὶ παρ' αὐτὴν εὐδὺς ὁ ἔσπλος ἐστίν. ἐτειχίζετο οὖν οὕτω ξὺν τῷ πρότερον πρὸς ἡπειρον ὑπάρχοντι τείχει, ὥστε καθεζομένων ἐς αὐτὸν ἀνθρώπων ὀλίγων, ἄρχειν τοῦ γε ἔσπλου. ἐπ' αὐτὸν γὰρ τὸν ἐπὶ τῷ σώματι τοῦ λιμένος σενοῦ ὄντος τὸν ἕτερον πύργον ἐτε-

λεύτα· τό, τε παλαιὸν τὸ πρὸς ἠπειρον, καὶ τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς τοῦ τείχους, τειχιζόμενον πρὸς θάλασσαν. διωκοδάμησαν δὲ καὶ σοὺν ἦπερ ἦν μεγίστη, καὶ ἐγγύτατα τούτου εὐδὺς ἐχόμενη ἐν τῷ Πειραιεῖ, καὶ ἦρχον αὐτοὶ αὐτῆς. ἐς ἣν καὶ τὸν σῖτον ἠνάγκαζον πάντας τὸν ὑπάρχοντά τε καὶ τὸν ἐπιπλέοντα ἐξαιρεῖσθαι, καὶ ἐντεῦθεν προαιροῦντας πωλεῖν.

ζα'. Ταῦτ' οὖν ἐκ πλείονος χρόνου ὁ Θηραμένης διεδρόει, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πρέσβεις ἐδὲν πρῶξαντες ἀνεχώρησαν τοῖς ξύμπασι ξυμβατικόν, Φάσκων κινδυνεύσειν τὸ τεῖχος τοῦτο, καὶ τὴν πόλιν διαφθεῖραι. ἅμα γὰρ καὶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐτύγγανον, Εὐβοέων ἐπικαλουμένων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τούτου, δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες (ὧν ἦσαν καὶ ἐκ Τάραντος καὶ ἐκ Λοκρῶν Ἰταλιώτιδες καὶ Σικελικαὶ τινες) ὀρμῆσαι ἤδη ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς, καὶ παρασκευαζόμεναι τὸν ἐς τὴν Εὐβοίαν πλοῦν. ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἠγησανδρίδας Ἠγησάνδρου Σπαρτιάτης, ὃς ἔφη Θηραμένης οὐκ Εὐβοία μᾶλλον ἢ τοῖς τειχίζουσι τὴν Ἠετιώνειαν προσπλεῖν, καὶ, εἰ μὴ τις ἤδη φυλάξεται, λήσειν διαφθαρέντας. ἦν δὲ τι καὶ τοιοῦτον ἀπὸ τῶν τὴν κατηγορίαν ἐχόντων, καὶ οὐ πᾶνυ διαβολὴ μόνον τοῦ λόγου. ἐκεῖνοι γὰρ μάλισα μὲν ἐβούλοντο ὀλιγαρχούμενοι ἄρχειν καὶ τῶν ξυμμάχων, εἰ δὲ μὴ, τὰς τε ναῦς καὶ τὰ τεῖχη ἔχοντες, αὐτονομεῖσθαι. ἐξειργόμενοι δὲ τούτου, μὴ οὖν ὑπὸ τοῦ δήμου τε αὔθις γενομένου αὐτοὶ πρὸ τῶν ἄλλων μάλισα διαφθαρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίους ἐσαγαγόμενοι, ἄνευ τειχῶν καὶ νεῶν ξυμβῆναι καὶ ὑπασοῦν τὰ τῆς πόλεως ἔχειν, εἰ τοῖς γε σώμασι σφῶν ἄδεια ἔσαι.

ζβ'. Διόπερ καὶ τὸ τεῖχος τοῦτο, καὶ πυλίδας ἔχον καὶ ἐσόδους καὶ ἐπεισαγωγὰς τῶν πολεμίων, ἐτείχιζόν τε προσδύμας, καὶ φθῆναι ἐβούλοντο ἐξεργασάμενοι. πρότερον μὲν οὖν κατ' ὀλίγους τε καὶ κρούφα μᾶλλον τὰ λεγόμενα ἦν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Φρῦνιχος ἦκων ἐκ τῆς ἐς Λακεδαίμονα πρεσβείας, πληγείς ὑπ' ἀνδρὸς τῶν περιπόλων τινὸς ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ πηλοδούση, καὶ οὐ πολὺ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἀπελθὼν, ἀπέθανε παρὰ χρῆμα· καὶ ὁ μὲν πατάξας διέφυγεν, ὁ δὲ ξυνεργὸς

Ἄργεῖος ἄνθρωπος, ληφθεὶς, καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, οὐδενὸς ὄνομα κελεύσαντος εἶπεν, οὐδὲ ἄλλο τι ἢ ὅτι εἰδεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐς τοῦ περιπολάρχου καὶ ἄλλοσε κατ' οἰκίας ξυνιόντας. τότε δὴ οὐδενὸς γεγεννημένου ἀπ' αὐτοῦ νεωτέρου, καὶ ὁ Θηραμένης ἤδη θρασύτερον καὶ ὁ Ἀριστοκράτης, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν τετρακοσίων αὐτῶν καὶ τῶν ἕξωθεν ἦσαν ὁμογνώμονες; ἤεσαν ἐπὶ τὰ πράγματα, ἅμα γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίας αἱ νῆες ἤδη περιπεπλευκυῖαι, καὶ ὀρμισάμεναι ἐς τὴν Ἐπίδαυρον, τὴν Αἴγιαν καταδεδραμήκεσαν. καὶ οὐκ ἔφη ὁ Θηραμένης εἰκὸς εἶναι ἐπ' Εὐβοίαν πλεούσας αὐτάς, ἐς Αἴγιαν κατακολπίσαι, καὶ πάλιν ἐν Ἐπίδαυρῳ ὀρμεῖν, εἰ μὴ παρακληθεῖσαι ἤκοιεν ἐφ' οἷσπερ καὶ αὐτὸς ἀεὶ κατηγόρει. οὐκέτι οὖν οἷόν τε εἶναι ἡσυχάζειν. τέλος δὲ, πολλῶν καὶ φασιστικῶν λόγων καὶ ὑποψιῶν προσγενομένων, καὶ ἔργῳ ἤδη ἤπτοντο τῶν πραγμάτων. οἱ γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ τὸ τῆς Ἡετιωνείας τεῖχος ὀπλίται οἰκοδομοῦντες (ἐν οἷς καὶ Ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν, καὶ τὴν ἑαυτοῦ φυλακὴν ἔχων) ξυλλαμβάνουσιν Ἀλεξικλέα στρατηγὸν ὄντα ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας, καὶ μάλισα πρὸς τοὺς ἑτέρους τετραμμένον, καὶ ἐς οἰκίαν ἀγαγόντες εἴρξαν. ξυνεπελάβοντο δὲ ἅμα αὐτοῖς καὶ ἄλλοι, καὶ Ἐρμων τῶν περιπόλων τις τῶν Μουνηχιᾶσι τεταγμένων ἀρχῶν. τὸ δὲ μέγιστον, τῶν ὀπλιτῶν τὸ ζῆφος ταῦτα ἐβουλεύετο. ὡς δὲ ἐσηγγέλη τοῖς τετρακοσίοις, (ἔτυχον δὲ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ξυγκαλῆμενοι,) εὐθύς, πλὴν ὅσοις μὴ βουλομένοις ταῦτα ἦν, ἔτοιμοι ἦσαν ἐς τὰ ὄπλα ἵεναι, καὶ τῷ Θηραμένει καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ἠπειλοῦν. ὁ δὲ, ἀπολογούμενος, ἔτοιμος ἔφη εἶναι ξυναφαιρησόμενος ἵεναι ἤδη. καὶ παραλαβὼν ἓνα τῶν στρατηγῶν, ὅστις ἦν αὐτῷ ὁμογνώμων, ἐχώρει ἐς τὸν Πειραιᾶ. ἐβοήθει δὲ καὶ Ἀρίσαρχος, καὶ τῶν ἰππέων νεανίσκοι. ἦν δὲ Δόρυβος πολὺς καὶ ἐκπληκτικός. οἱ τε γὰρ ἐν τῷ ἄξει ἤδη ὦντο τὸν τε Πειραιᾶ κατειληφθεῖν, καὶ τὸν ξυνελημμένον τεθνήσκειν. οἱ τε ἐν τῷ Πειραιεῖ, τοὺς ἐκ τοῦ ἄξεως ὄσον οὐκ ἐπὶ σφᾶς παρῆναι. μόγις δὲ τῶν τε προσκυτέρων διακωλύοντων τοὺς ἐν τῷ ἄξει διαδέοντας, καὶ ἐπὶ τὰ ἔπλα φερισμένους, καὶ Θουκυδίδου τοῦ Φαρσαλίου τοῦ

προξένου τῆς πόλεως παρόντος, καὶ προθύμως ἐμποδίων τε ἐκάσους γιγνομένου, καὶ ἐπιβουαμένου μὴ, ἐφειδρευόντων ἐγγὺς τῶν πολεμίων, ἀπολέσαι τὴν πατρίδα, ἢ σύχασάν τε, καὶ σφῶν αὐτῶν ἀπέσχοντο. καὶ ὁ μὲν Θηραμένης, ἐλθὼν ἐς τὸν Πειραῖα (ἦν δὲ καὶ αὐτὸς στρατηγός) ὅσον ἀπὸ βοῆς ἔνεκα, ὠργίζετο τοῖς ὑπλίταις. ὁ δὲ Ἄριστορχος καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ πλῆθει ἐχαλέπαινον. οἱ δὲ ὀπλίται ὁμῶς τε ἐχώρουν οἱ πλεῖστοι τῷ ἔργῳ, καὶ οὐ μετεμέλοντο· καὶ τὴν Θηραμένην ἠρώτων εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ’ ἀγαθῷ τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι, καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι καθαιρεῖν. ὁ δὲ, εἴπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνοδεῖν. καὶ ἐντεῦθεν εὐθύς ἀναβάντες οἱ τε ὀπλίται καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων, κατέσκαπτον τὸ τεῖχος. ἦν δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἢ παρακλήσεις, ὡς χρῆ, ὅσις τοὺς πεντακισχιλίους βούλεται ἄρχειν ἀντὶ τῶν τετρακοσίων, ἵνα ἐπὶ τὸ ἔργον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ἔτι τῶν πεντακισχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἀντικεῖς δῆμον ὅσις βούλεται ἄρχειν ὀνομάζειν. φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ὡσι, καὶ πρὸς τινα εἰπὼν τις τὴν ἀγνοίαν σφαλῆ. καὶ οἱ τετρακοσίοι διὰ τοῦτο οὐκ ἤθελον τοὺς πεντακισχιλίους οὔτε εἶναι, οὔτε μὴ ὄντας δῆλους εἶναι. τὸ μὲν καταστῆσαι μετόχους τοσούτους, ἀντικεῖς ἀν δῆμον ἡγούμενοι, τὸ δ’ αὖ ἀφανῆς, φόβον ἐς ἀλλήλους παρέξειν.

57. Τῇ δ’ ὑσεραῖα, οἱ μὲν τετρακοσίοι ἐς τὸ βουλευτήριον ὅμως καὶ τεθορυβημένοι ξυνελέγοντο· οἱ δ’ ἐν τῷ Πειραιεῖ ὀπλίται τὸν τε Ἀλεξικλέα, ὃν ξυνέλαβον, ἀφέντες, καὶ τὸ τεῖχος καθελόντες, ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνοχίᾳ Διονυσιακὸν θέατρον ἐλθόντες, καὶ θέμενοι τὰ ὄπλα, ἐξεκκλησιάσαν τε, καὶ ὄξαν αὐτοῖς, εὐθύς ἐχώρουν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔδεντο αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀνακείῳ τὰ ὄπλα. ἐλθόντες δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων τινὲς ἡρημένοι, πρὸς αὐτοὺς ἀνὴρ ἀνδρὶ διελέγοντό τε, καὶ ἔπειθον οὗς ἴδιοιεν ἀνθρώπους ἐπεικεῖς, αὐτοὺς τε ἡσυχάζειν, καὶ τοὺς ἄλλους παρακατέχειν· λέγοντες, τοὺς τε πεντακισχιλίους ἀποφανεῖν, καὶ ἐκ τούτων ἐν μέρει, ἢ ἀν τοῖς πεντακισχιλίοις δοκῆ, τοὺς τετρακοσίους ἔσεισθαι· τέως δὲ τὴν πόλιν μηδενὶ τρόπῳ διαφθείσειν, μηδ’ εἰς τοὺς πολεμίους ἀνωσαι. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν ὀπλι-

τῶν, ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς πολλοὺς λόγων γιγνομένων, ἠπιώτερον ἦν ἢ πρότερον, καὶ ἐφοβεῖτο μάλιστα περὶ τοῦ παντὸς πολιτικοῦ. ξυνεχώρησάν τε ὡς ἕς ἡμέραν ῥητὴν ἐκκλησίαν ποιῆσαι ἐν τῷ Διονυσίῳ περὶ ὁμονοίας.

5δ'. Ἐπειδὴ δὲ ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία, καὶ ὁσονοὺ ξυνειλεγμένοι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες καὶ ὁ Ἠγησανδρίδας ἀπὸ τῶν Μεγάρων τὴν Σαλαμίνα παραπλεῖν. καὶ πᾶς τις τῶν ὀπλιτῶν αὐτὸ τοῦτο ἐνόμιζεν εἶναι τὸ πάλαι λεγόμενον ὑπὸ Θηραμένους καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ὡς ἕς τὸ τείχισμα ἔπλεον αἱ νῆες, καὶ χρησίμως ἐδόκει καταπεπτωκέναι. ὁ δὲ Ἠγησανδρίδας τάχα μὲν τι ἀπὸ ξυγκειμένου λόγου περὶ τε τὴν Ἐπίδαυρον καὶ ταύτῃ ἀνεσρέφετο, εἰκὸς δ' αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν παρόντα σασιασμόν τῶν Ἀθηναίων, δι' ἐλπίδος ὡς καὶ ἐς θεόν παραγένοιτο, ταύτῃ ἀνέχειν. οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι, ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς, εὐθύς δρομέω ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν, ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου, μείζονος ἢ ἀπὸ τῶν πολεμίων, οὐχ ἕκασ ἀλλὰ πρὸς τῷ λιμένι ὄντος. καὶ οἱ μὲν ἐς τὰς παρούσας ναῦς ἐσέβαινον, οἱ δὲ ἄλλας καθεῖλκον, οἱ δὲ τινες ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τὸ σῶμα τοῦ λιμένος παρεβοήθουν.

5ε'. Αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες, παραπλεύσασαι καὶ περιβαλοῦσαι Σούνιον, ὀρμίζονται μεταξὺ Θορῆκου τε καὶ Πρασίων· ὕπερον δὲ ἀφικνοῦνται ἐς Ὠρωπόν. Ἀθηναῖοι δὲ κατὰ τάχος καὶ ἀξυγκροτήτοις πηλῶμασιν ἀναγκασθέντες χρήσασθαι, οἷα πόλεως τε σασιαζούσης, καὶ περὶ τοῦ μεγίστου βουλόμενοι ἐν τάχει βοηθῆσαι (Εὐβοία γὰρ αὐτοῖς, ἀποκεκλεισμένης τῆς Ἀττικῆς, πάντα ἦν) πέμπουσι Θυμόχαριν στρατηγὸν καὶ ναῦς ἐς Ἐρετριάν. ὧν ἀφικομένων, ξὺν ταῖς πρότερον ἐν Εὐβοίᾳ οὖσαις, ἕξ καὶ τριάκοντα ἐγένοντο. καὶ εὐθύς ναυμαχεῖν ἠναγκάζοντο, ὁ γὰρ Ἠγησανδρίδας ἀριστοποιησάμενος ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ ἀνήγαγε τὰς ναῦς· διέχει δὲ μάλιστα ὁ Ὠρωπὸς τῆς τῶν Ἐρετριέων πόλεως, θαλάσσης μέτρον ἐξήκοντα σταδίους. ὡς οὖν ἐπέπλει, εὐθύς ἐπλήρουν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰς ναῦς, οἴομενοι σφίσι παρὰ ταῖς ναυσὶ τοὺς στρατιώτας εἶναι· οἱ δὲ ἔτυχον οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄριστον ἐπισιτιζόμενοι (οὐδὲν γὰρ ἐπα-

λειτο ἀπὸ προνοίας τῶν Ἐρετριέων) ἀλλὰ ἐκ τῶν ἐπ' ἔσχατα τοῦ ἄξεος οἰκιῶν, ὅπως σχολῇ πλήρουμένων φθάσειαν οἱ πολέμιοι προσπεσόντες, καὶ ἐξαναγκάσειαν τοὺς Ἀθηναίους οὕτως ὅπως τύχοιεν ἀνάγεσθαι. σημεῖον δὲ αὐτοῖς, ἐς τὸν Ὠρωπὸν ἐκ τῆς Ἐρετρίας, ὅποτε χρὴ ἀνάγεσθαι, ἤρθη. διὰ τοιαύτην δὴ παρασκευὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἀναγόμενοι, καὶ ναυμαχήσαντες ὑπὲρ τοῦ λιμένος τῶν Ἐρετριέων, ὀλίγον μὲν τινα χρόνον ὄμως καὶ ἀντέσχον· ἔπειτα ἐς φυγὴν τραπόμενοι, καταδιώκονται ἐς τὴν γῆν· καὶ ὅσοι μὲν αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἐρετριέων ὡς φιλίαν καταφεύγουσι, χαλεπώτατα ἔπραξαν, φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν· οἱ δὲ ἐς τὸ ἐπιτείχισμα τὸ ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ, ὃ εἶχον αὐτοὶ, περιγιγνονται, καὶ ὅσαι ἐς Χαλκίδα ἀφικνοῦντα τῶν νεῶν. λαβόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι δύο καὶ εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ἀποκτείναντες, τοὺς δὲ ζωγρήσαντες, τροπαῖον ἔζησαν. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον Εὐβοίαν τε ἅπασαν ἀποσήσαντες, πλὴν Ὀρεοῦ (ταύτην δὲ αὐτοὶ Ἀθηναῖοι εἶχον), καὶ ἄλλα περὶ αὐτὴν καθίσαντο.

55'. Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ὡς ἤλθε τὰ περὶ τὴν Εὐβοίαν γεγενημένα, ἐκπληξίς μεγίστη δὴ τῶν πρὶν παρέση. οὔτε γὰρ ἦ ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφορὰ, καίπερ μεγάλη τότε δόξασα εἶναι, οὔτε ἄλλη οὐδὲν πω οὕτως ἐφόβησεν. ὅπου γὰρ στρατοπέδου τε τοῦ ἐν Σάμῳ ἀφεσηκότος, ἄλλων τε νεῶν οὐκ οὐσῶν, οὐδὲ τῶν ἐσθησομένων, αὐτῶν τε σασιάζόντων, καὶ ἄδηλον ὃν ὅποτε σφίσι αὐτοῖς ξυρράξουσι, τοσαύτη ἡ ξυμφορὰ ἐπεγεγένητο, ἐν ἣ ναῦς τε, καὶ τὸ μέγιστον, Εὐβοίαν ἀπολωλέκεσαν, ἐξ ἧς πλειὴν ἢ τῆς Ἀττικῆς ἀφελούντο· πῶς οὐκ εἰκότως ἠθύμουν; μάλισα δ' αὐτοὺς καὶ δι' ἐγκυτάτου ἐθορύβει, εἰ οἱ πολέμιοι τολμήσουσι, νενικηκότες, εὐδὺς σφῶν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἔρημον ὄντα νεῶν πλεῖν· καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς παρεῖναι· ὅπερ ἂν, εἰ τολμηρότεροι ἦσαν, ῥαδίως ἂν ἐποίησαν· καὶ διέζησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν εἰ ἐπολιόρκουν μένοντες, καὶ τὰς ἀπ' Ἰωνίας ναῦς ἠνάγκασαν ἂν, καίπερ πολεμίας οὐσας τῇ ὀλιγαρχίᾳ, τοῖς σφετέροις οἰκειοῖς καὶ τῇ ξυμπάσῃ πόλει βοηθήσαι. καὶ ἐν τούτῳ Ἑλλήσποντός τε ἂν ἦν αὐτοῖς,

καὶ Ἰωνία, καὶ αἱ νῆσοι, καὶ τὰ μέχρι Εὐβοίας, καὶ, ὡς εἶπειν, ἡ Ἀθηναίων ἀρχὴ πᾶσα. ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις πάντων δὴ ξυμφορώτατοι προσπολεμῆσαι ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. διάφοροι γὰρ πλεῖστον ὄντες τὸν τρόπον, οἱ μὲν, ὄξεις, οἱ δὲ, βραδεῖς· καὶ οἱ μὲν, ἐπιχειρηταί, οἱ δὲ, ἄτολμοι, ἄλλως τε καὶ ναυτικῇ ἀρχῇ πλεῖστα ὠφέλουσι. ἔδειξαν δὲ οἱ Συρακούσιοι. μάλισα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι, ἄριστα καὶ προσεπολέμησαν.

ζζ'. Ἐπὶ δ' οὖν τοῖς ἠγγελημένοις οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς τε εἴκοσιν ὅμως ἐπλήρουν, καὶ ἐκκλησίαν συνέλεγον, μίαν μὲν εὐθύς τότε πρῶτον ἐς τὴν Πνύκα καλουμένην, οὐπερ καὶ ἄλλο τε εἰώθεσαν· ἐν ἧπερ καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες, τοῖς πεντακισχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πρᾶγματα παραδοῦναι· εἶναι δὲ αὐτῶν, ὅποσοι ὄπλα παρέχονται. καὶ μισθὸν μηδένα φέρειν μηδεμίᾳ ἀρχῇ· εἰ δὲ μὴ, ἐπάρατον ἐποιήσαντο. ἐγίνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πικναὶ ἐκκλησίαι, ἀφ' ὧν καὶ νομοθέτας καὶ τᾶλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν. καὶ οὐχ ἦκιστα δὴ τὸν πρῶτον χρόνον ἐπί γε ἐμοῦ Ἀθηναῖοι φαίνονται εὖ πολιτεύσαντες. μετρία γὰρ ἦ τε ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς ξύγκρασις ἐγένετο. καὶ ἐκ πονηρῶν τῶν πραγμάτων γενομένων τοῦτο πρῶτον ἀνίηκε τὴν πόλιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Ἀλκιβιάδην καὶ ἄλλους μετ' αὐτοῦ κατιέναι. καὶ παρὰ τε ἐκείνου καὶ παρὰ τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον πέμψαντες, διεκελεύοντο ἀντάπτεισθαι τῶν πραγμάτων.

ζη'. Ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ ταύτῃ εὐθύς οἱ μὲν περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ Ἀλεξικλέα, καὶ ὅσοι ἦσαν τῆς ὀλιγαρχίας μάλισα, ὑπεξέρχονται ἐς τὴν Δεκέλειαν. Ἀρίσταρχος δὲ αὐτῶν μόνος (ἔτυχε γὰρ καὶ στρατηγῶν) λαβὼν κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τὸς βαρβαρωτάτους, ἐχώρει πρὸς τὴν Οἰνίην. ἦν δὲ Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τῆς Βοιωτίας τείχος. ἐπολιόρκουν δ' αὐτὸ διὰ ξυμφορὰν σφίσιν ἐκ τῆς Οἰνίης γιγνομένην ἀνδρῶν ἐἰ Δεκελείας ἀναχωρούντων διαφθορᾶς οἱ Κορίνθιοι, ἐδελουτηδὸν προσκαλέσαντες τοὺς Βοιωτοὺς. κοινολογησάμενος οὖν αὐτοῖς ὁ Ἀρίσταρχος, ἀπατᾷ τοὺς ἐν τῇ

Οινόη, λέγων ὡς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει τ' ἄλλα ξυμβε-
 ἔηκασι Λακεδαιμονίοις, καὶ κείνους δεῖ Βοιωτοῖς τὸ
 χωρίον παραδοῦναι· ἐπὶ τούτοις γὰρ ξυμβιδάσθαι. οἱ
 δὲ, πεισθέντες ὡς ἀνδρὶ στρατηγῷ, καὶ οὐκ εἰδότες
 οὐδέν, διὰ τὸ πολιορκεῖσθαι, ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται.
 τούτῳ μὲν τῷ τρόπῳ, Οἰνόην τε ληφθεῖσαν Βοιωτοὶ
 κατέλαβον, καὶ ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις ὀλιγαρχία καὶ σά-
 σις ἐπαύσατο.

ζδ'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου
 καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ Πελοποννήσιοι, ὡς τροφὴν τε οὐ-
 δεῖς ἐδίδου τῶν ὑπὸ Τισσαφέρους τότε ὅτε ἐπὶ τὴν Ἄσ-
 πενδον παρῆει προσαχθέντων, καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες
 οὐδὲ ὁ Τισσαφέρους πού ἦκων, ὃ, τε Φίλιππος ὁ ξυμ-
 πεμφθεὶς αὐτῷ, ἐπεσάλκει Μινδάρω τῷ ναυάρχῳ, καὶ
 ἄλλος Ἰπποκράτης ἀνῆς Σπαστιάτης, καὶ ὧν ἐν Φασή-
 λιδι, ὅτι οὔτε αἱ νῆες παρέσειντο, πάντα τε ἀδικοῖντο
 ὑπὸ Τισσαφέρους, Φαρνάβαζός τε ἐπεκαλεῖτο αὐτοὺς,
 καὶ ἦν πρόθυμος, κομίσας τὰς ναῦς, καὶ αὐτὸς τὰς
 λοιπὰς ἔτι πόλεις τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἀποσῆσαι τῶν
 Ἀθηναίων, ὥσπερ καὶ ὁ Τισσαφέρους, ἐλπίζων πλεόν
 τι σχήσειν ἀπ' αὐτοῦ· οὕτω δὲ ὁ Μίνδαρος πολλῷ κό-
 σμῳ, καὶ ἀπὸ παραγγέλματος αἰφνιδίου, ὅπως λάδοι
 τοὺς ἐν Σάμῳ, ἄρας ἀπὸ τῆς Μιλήτου ναυσὶ τρισὶ καὶ
 ἐβδομήκοντα, ἔπλει ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. πρότερον δὲ
 ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τῷδε ἑκαταδὲκα ἐς αὐτὸν νῆες ἐπέ-
 πλευσαν, καὶ τῆς Χερρόνησου τὶ μέρος κατέδραμον.
 χειμασθεῖς δὲ ἀνέμῳ καὶ ἀναγκασθεῖς καταίρει ἐς τὴν
 Ἰκαρον, καὶ μείνας ἐν αὐτῇ ὑπὸ ἀπλοίας πέντε ἢ ἕξ
 ἡμέρας, ἀφικνεῖται ἐς τὴν Χίον.

ρ'. Ὁ δὲ Θράσυλλος ἐκ τῆς Σάμου, ἐπειδὴ ἐπύθετο
 αὐτὸν ἐκ τῆς Μιλήτου ἀπηρκότα, ἔπλει καὶ αὐτὸς
 ναυσὶ πέντε καὶ πενήκοντα, ἐπειγόμενος μὴ φθάσῃ
 ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐσπλεύσας. αἰσθόμενος δὲ ὅτι ἐν
 τῇ Χίῳ εἶη, καὶ νομίσας αὐτὸν καθεξῆς αὐτοῦ, σκο-
 πούς μὲν κατεσῆσατο καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ καὶ ἐν τῇ ἀν-
 τιπέρας ἠπεῖρω, εἰ ἄρα ποῖ κινοῖντο αἱ νῆες, ὅπως μὴ
 λάδοιεν. αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Μήθυμναν παραπλεύσας,
 ἀλφιτά τε καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήρεια παρασκευάζει

ἐκέλευσεν, ὡς, ἢν πλείων χρόνος γίγνηται, ἐκ τῆς Λέσβου τοὺς ἐπίπλους τῇ Χίῳ ποιησόμενος. ἄμα δὲ, Ἐρεσὸς γὰρ τῆς Λέσβου ἀφεισθήκει, ἐβούλετο ἐπ' αὐτὴν πλεύσας, εἰ δύναίτο, ἐξελεῖν. Μηθυμναίων γὰρ οὐχ οἱ ἀδυνατώτατοι φυγάδες, διακομίσαντες ἐκ τῆς Κύμης προσεταιριστοὺς ὀπλίτας ὡς πεντήκοντα, καὶ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου μισθωσάμενοι, ξύμπασιν ὡς τριακοσίοις, Ἀναξάρχου Θηβαίου κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἡγουμένου, προσέβαλον πρῶτῃ Μηθύμνῃ· καὶ ἀποκρουσθέντες τῆς πεύρας διὰ τοὺς ἐκ τῆς Μιτυλήνης Ἀθηναίων φρουροὺς προελθόντας, αὐθις ἔξω μάχῃ ἀπωσθέντες, καὶ διὰ τοῦ ὄρους κομισθέντες, ἀφισᾶσι τὴν Ἐρεσόν. πλεύσας οὖν ὁ Θράσυλλος ἐπ' αὐτὴν ναυσὶ διενεοῖτο προσβολὴν ποιεῖσθαι. προαφιγμένος δὲ αὐτόσε ἦν καὶ Θρασύβουλος πέντε ναυσὶν ἐκ τῆς Σάμου, ὅτε ἠγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν φυγάδων αὕτη διάβασις. ὑσερήσας δὲ, ἐπὶ τὴν Ἐρεσὸν ἐλθὼν, ἐφώρμει. προσεγένοντο δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου τινὲς δύο νῆες ἐπ' αἴκου ἀνακομιζόμεναι, καὶ Μηθυμναῖαι. καὶ αἱ πᾶσαι νῆες παρῆσαν ἑπτὰ καὶ ἐξήκοντα, ἀφ' ὧν τῷ στρατεύματι παρεσκευάζοντο, ὡς κατὰ κράτος μηχαναῖς τε καὶ παντὶ τρόπῳ, ἦν δύνωνται, αἰρήσοντες τὴν Ἐρεσόν.

ρβ'. Ὁ δὲ Μίνδαρος ἐν τούτῳ, καὶ αἱ ἐκ τῆς Χίου τῶν Πελοποννησίων νῆες, ἐπισιτισάμενοι δυσὶν ἡμέραις, καὶ λαβόντες παρὰ τῶν Χίων τρεῖς τεσσαρακοσὰς ἕκαστος Χίας, τῇ τρίτῃ διὰ ταχέων ἀπαίρουσιν ἐκ τῆς Χίου πελάγαι, ἵνα μὴ περιτύχωσι ταῖς ἐν τῇ Ἐρεσῷ ναυσὶν, ἀλλὰ ἐν ἀρισερᾷ τὴν Λέσβον ἔχοντες, ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἠπειρον. καὶ προσβαλόντες τῆς Φωκαίδος ἐς τὸν ἐν Κρατερείοις λιμένα, καὶ ἀριστοποιησάμενοι, παραπλεύσαντες τὴν Κύμαιαν διεπναιοῦνται ἐν Ἀργινούσαις τῆς ἠπείρου, ἐν τῷ ἀντιπέρας τῆς Μιτυλήνης. ἐντεῦθεν δὲ ἔτι πολλῆς νυκτὸς παραπλεύσαντες, καὶ ἀφικόμενοι τῆς ἠπείρου ἐς Ἀρματοῦντα καταντικρὺ Μηθύμνης, ἀριστοποιησάμενοι, διὰ ταχέων παραπλεύσαντες Λέκτον καὶ Λάρισσαν καὶ Ἀμαξιτὸν, καὶ τὰ ταύτη χωρία, ἀφικνοῦνται ἐς Ραίτιον ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου, πρῶττερον μέσων νυκτῶν. εἰσὶ δ' αἱ τῶν

νεῶν καὶ ἐς Σίγειον κατῆραν, καὶ ἄλλοσε τῶν ταύτη χωρίων.

εβ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Σησιῶ δυοῖν θεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ὄντες, ὡς αὐτοῖς οἷ τε φρυκτωροὶ ἐσήμαινον, καὶ ἤσθάνοντο τὰ πυρὰ ἐξαίφνης πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ φανέντα, ἔγνωσαν ὅτι ἐσπλέουσιν οἱ Πελοποννήσιοι. καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς ὡς εἶχον τάχος ὑπομίξαντες τῇ Χερρόνησῳ, παρέπλεον ἐπ' Ἐλαιούντας, βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἐκκαίδεκα ναῦς ἔλαδον, προειρημένης φυλακῆς τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἔξουσιν, ἢ ἐκπλέωσι· τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου ἅμα τῇ ἔῳ κατιδόντες, τὴν δίωξιν εὐθὺς ποιούμενοι, οὐ φθάνουσι πᾶσαι, ἀλλ' αἱ μὲν πλείους ἐπὶ τῆς ἠπείρου καὶ Λήμνου διέφυγον, τέσσαρες δὲ τῶν νεῶν αἱ ὕσεται πλέουσai, καταλαμβάνονται παρὰ τὸν Ἐλαιούντα. καὶ μίαν μὲν, ἐποκείλασαν κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πρωτεσιλάου, αὐτοῖς ἀνδράσι λαμβάνουσι, δύο δὲ ἐτέρας, ἄνευ τῶν ἀνδρῶν· τὴν δὲ μίαν πρὸς τῇ Ἰμβρῳ κενὴν κατακαίουσι.

ργ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ταῖς τε ἐξ Ἀβύδου ξυμμιγείσαις καὶ ταῖς ἄλλαις ξυμπάσαις ἐξ καὶ ὀγδοήκοντα πολιορκήσαντες Ἐλαιούντα ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς οὐ προσεχώρει, ἀπέπλευσαν ἐς Ἀβυδον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ψευσθέντες τῶν σκοπῶν, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλουν τῶν πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τειχομαχοῦντες, ὡς ἤσθοντο, εὐθὺς ἀπολιπόντες τὴν Ἐρεσσὸν, κατὰ τάχος ἐβοήθουν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ δύο τε ναῦς τῶν Πελοποννησίων αἰροῦσιν, αἱ πρὸς τὸ πέλαγος τότε θρασύτερον ἐν τῇ διώξει ἀπάσασαι, περιέπεσον αὐτοῖς. καὶ ἡμέρᾳ ὕσερον ἀφικόμενοι, ὁρμίζονται ἐς τὸν Ἐλαιούντα, καὶ τὰς ἐκ τῆς Ἰμβρου ὅσαι κατέφυγον κομίζονται· καὶ ἐς τὴν ναυμαχίαν πέντε ἡμέρας παρεσκευάζοντο.

ρδ'. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐναυμάχουν τρόπῳ τοιῶδε. οἱ Ἀθηναῖοι παρέπλεον ἐπὶ κέρως ταξάμενοι παρ' αὐτὴν τὴν γῆν, ἐπὶ τῆς Σησιῶ· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, αἰσθόμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου, ἀντανῆγον καὶ αὐτοὶ· καὶ ὡς ἔγνωσαν ναυμαχήσοντες, παρέτεινον τὸ κέρως, οἱ μὲν

Ἄθηναῖοι παρὰ τὴν Χερσόνησον, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰθάκου μέχρι Ἀρρίανων, νῆες ἕξ καὶ ὀγδοήκοντα· οἱ δ' αὖ Πελοποννήσιοι, [ὡς] ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Δαρδάνου, νῆες ὀκτώ καὶ ἐξήκοντα. κέρας δὲ τοῖς μὲν Πελοποννησίοις εἶχον, τὸ μὲν δεξιὸν Συρακούσιοι, τὸ δ' ἕτερον αὐτὸς Μίνδαρος, καὶ τῶν νεῶν αἱ ἄριστα πλέουσαι. Ἄθηναίοις δὲ τὸ μὲν ἀριστερὸν Θρασύλλος, ὁ δὲ Θρασύβουλος τὸ δεξιόν· οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοί, ὡς ἕκαστοι διετάξαντο. ἐπειγομένων δὲ τῶν Πελοποννησίων πρότερόν [τε] ξυμμίξαι, καὶ κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν τῶν Ἄθηναίων ὑπερσχύοντες αὐτοὶ τῷ εὐανύμῳ, ἀποκλείσαι τοῦ ἕξω αὐτοὺς ἔκπλου, εἰ δύναιντο, κατὰ δὲ τὸ μέσον, ἐξῴσαι πρὸς τὴν γῆν, οὐχ ἕκασ οὖσαν, οἱ Ἄθηναῖοι γνόντες, ἧ μὲν ἐδούλουτο ἀποφράξασθαι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεξῆγον, καὶ περιεγίγνοντο τῷ πλωῖ· τὸ δ' εὐανύμον αὐτοῖς ὑπερβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν, ἣ Κυνὸς σῆμα καλεῖται. τῷ δὲ μέσῳ, τοιοῦτου ξυμβαίνοντος, ἀσθενέσι καὶ διεσπασμέναις ταῖς ναυσὶ καδίσαντο, ἄλλως τε καὶ ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος, καὶ τοῦ χωρίου τοῦ περὶ τὸ Κυνὸς σῆμα ὀξείαν καὶ γωνιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος, ὡς ἐν τῷ ἐπέκεινα αὐτοῦ γιγνόμενα μὴ κάτοπτα εἶναι.

ρξ'. Προσπεσόντες οὖν οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ τὸ μέσον, ἐξέώσαν τε ἐς τὸ ξηρὸν τὰς ναῦς τῶν Ἄθηναίων, καὶ ἐς τὴν γῆν ἐπεξέβησαν, τῷ ἔργῳ πολὺ περισχύοντες. ἀμῦναι δὲ τῷ μέσῳ οὐδ' οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὑπὸ πλῆθους τῶν ἐπικειμένων νεῶν ἐδύνατο, οὐδ' οἱ περὶ τὸν Θρασύλλον, ἀπὸ τοῦ εὐανύμου. ἀφανές τε γὰρ ἦν διὰ τὴν ἄκραν τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ ἅμα οἱ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἐλάσσους ἐπιτεταγμένοι, εἶχον αὐτούς· πρὶν οἱ Πελοποννήσιοι διὰ τὸ κρατήσαντες ἀδεῶς ἄλλοι ἄλλην ναῦν διώκειν, ἤρξαντο μέρει τινὶ σφῶν ἀτακτότεροι γενέσθαι. γνόντες δὲ οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον τὰς ἐπὶ σφίσι ναῦς ἐπεχούσας, παυσάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς ἤδη τοῦ κέρως, καὶ ἐπαναστρέψαντες, εὐδύς ἠμύνοντό τε καὶ τρέπουσι· καὶ τὰς κατὰ τὸ νικῆσαν τῶν Πελοποννησίων μέρος ὑπολαβόντες πε-

πλανημένας, ἔκοπτόν τε, καὶ ἐς φόβον τὰς πλείους ἀμαχεὶ καθίσασαν. οἳ τε Συρακούσιοι ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ ἤδη τοῖς περὶ τὸν Θράσυλλον ἐνδεδωκότες, καὶ μᾶλλον ἐς φυγὴν ἐσμήσαντες, ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἄλλους εἰώρων.

ρς'. Γεγεννημένης δὲ τῆς τροπῆς, καὶ καταφυγόντων τῶν Πελοποννησίων πρὸς τὸν Πύδιον μάλισα ποταμὸν τοπρῶτον, ὕσερον δὲ ἐς Ἄβυδον, ναῦς μὲν ὀλίγας ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι, (ξενὸς γὰρ ὦν ὁ Ἑλλησποντος βραχείας τὰς ἀποφυγὰς τοῖς ἐναντίοις παρεῖχε,) τὴν μέντοι νίκην ταύτην τῆς ναυμαχίας ἐπικαιροτάτην δὴ ἔσχον. φοβούμενοι γὰρ τέως τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν, διὰ τε τὰ κατὰ βραχὺ σφάλματα, καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφορὰν, ἀπηλλάγησαν τοῦ σφᾶς τε αὐτοὺς καταμέμφεσθαι, καὶ τοὺς πολεμίους ἔτι ἀξίους τοῦ ἐς τὰ ναυτικά νομίζειν. ναῦς μέντοι τῶν ἐναντίων λαμβάνουσι, Χίας μὲν ὀκτώ, Κορινθίας δὲ πέντε, Ἀμπρακιώτιδας δὲ δύο, καὶ Βοιωτίας δύο, Λευκαδίων δὲ καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Συρακουσίων καὶ Πελληναίων, μίαν ἐκάσων· αὐτοὶ δὲ πεντεκαίδεκα ναῦς ἀπολλύουσι. σήσαντες δὲ τροπαῖον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ οὗ τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ τὰ ναυάγια προσαγαγόμενοι, καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς ἐναντίοις ὑποσπόνδους ἀποδόντες, ἀπέστειλαν καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας τριήρη ἄγγελον τῆς νίκης. οἱ δὲ, ἀφικομένης τῆς νεῶς, καὶ ἀνέλπισον τὴν εὐτυχίαν ἀκούσαντες, ἐπὶ τε ταῖς περὶ τὴν Εὐβοίαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ κατὰ τὴν γᾶσιν γεγεννημέναις πολὺ ἐπερρώσθησαν, καὶ ἐνόμισαν σφίσιν ἔτι δυνατὰ εἶναι τὰ πρᾶγματα, ἣν πρὸδύμως ἀντιλαμβάνονται, περιγενέσθαι.

ρζ'. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν ἡμέρα τετάρτη ὑπὸ σπουδῆς ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς οἱ ἐν Σησιῶ Ἀθηναῖοι, ἐπέπλεον ἐπὶ Κύζικον ἀφεςηκυῖαν καὶ κατιδόντες κατὰ Ἀρπάγιον καὶ Πρίαπον τὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ὀκτὼ ναῦς ὀρμούσας, ἐπιπλεύσαντες, καὶ μάχη κρατήσαντες τοὺς ἐν τῇ γῆ, ἔλαβον τὰς ναῦς. ἀφικόμενοι δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Κύζικον ἀτείχισον οὔσαν, προσηγάγοντο πάλιν, καὶ χρήματα ἀνέπραξαν. ἐπλευσαν δὲ ἐν τούτῳ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἐπὶ

τὸν Ἐλαιούντα, καὶ τῶν σφετέρων νεῶν [τῶν] αἰχμαλώτων ὅσαι ἦσαν ὑγιεῖς ἐκομίσαντο, τὰς δὲ ἄλλας Ἐλαιούσιοι κατέκαυσαν, καὶ ἐς τὴν Εὐβοίαν ἀπέπεμψαν Ἴπποκράτην καὶ Ἐπικλέα κομιούοντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.

ρη'. Κατέπλευσε δὲ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσὶν ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος ἐς τὴν Σάμον, ἀγγέλλων ὅτι τὰς τε Φοινίσσας ναῦς ἀποτρέψειε Πελοποννησίοις ὥς μὴ ἐλθεῖν, καὶ τὸν Τισσαφέρην ὅτι φίλον πεποιήκοι μᾶλλον Ἀθηναίοις ἢ πρότερον. καὶ πηλώσας ναῦς ἐννέα πρὸς αἷς εἶχεν, Ἀλικαρνασσίας τε πολλὰ χεῖματα ἐξέπραξε, καὶ Κῶν ἐτείχιζε. ταῦτα δὲ πρᾶξας, ἄρχοντας ἐν τῇ Κῶ καταστήσας, πρὸς τὸ μετόπισρον ἤδη ἐς τὴν Σάμον κατέπλευσε. καὶ ὁ Τισσαφέρης ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου, ὡς ἐπύθετο τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐκ τῆς Μιλήτου ἐς τὸν Ἑλλησπόντον πεπλευκυίας, ἀναξεύξας ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Ἴωνας. ὄντων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἐς τῷ Ἑλλησπόντῳ, Ἀντάνδροιοι (εἰσὶ δὲ Αἰολεῖς) παρακομισάμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου περὶ διὰ τῆς Ἰδῆς τοῦ ὄρους ὀπλίτας, ἐσηγάγοντο ἐς τὴν πόλιν, ὑπὸ Ἀσάκου τοῦ Πέρσου Τισσαφέρηνος ὑπάρχου ἀδικούμενοι, ὅσπερ καὶ Δηλίου τοὺς Ἀτραμύτιον οἰκήσαντας, ὅτε ὑπ' Ἀθηναίων Δήλου καθάρσεως ἕνεκα ἀνέστησαν, ἔχθραν προσποιησάμενος ἀδελον, καὶ ἐπαγγελίας σρατιᾶν αὐτῶν τοῖς βελτίστοις, ἐξαγαγὼν ὡς ἐπὶ φιλίᾳ καὶ ξυμμαχίᾳ, τηρήσας ἀριστοποιουμένους, καὶ περιεσήσας τοὺς ἑαυτοῦ, κατηκόντισε. φοβούμενοι οὖν αὐτὸν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον μήποτε καὶ περὶ σφᾶς τι παρανομίῃσιν, καὶ ἄλλα ἐπιβάλλοντος αὐτοῦ ἅ φέρειν οὐκ ἠδύναντο, ἐκβάλλουσι τοὺς φρουροὺς αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως.

ρθ'. Ὁ δὲ Τισσαφέρης, αἰσθόμενος καὶ τοῦτο τῶν Πελοποννησίων τὸ ἔργον, καὶ οὐ μόνον τὸ ἐν Μιλήτῳ καὶ Κνίδῳ (καὶ ἐνταῦθα γὰρ αὐτοῦ ἐξεπεπτώκεσαν οἱ φρουροὶ) διαβεβλήσθαι τε νομίσας αὐτοῖς σφῶδρα, καὶ δείσας μὴ καὶ ἄλλο τι ἐπιβλάπτωσι, καὶ ἅμα ἀχθόμενος εἰ Φαρνάβαζος ἐξ ἐλάσσονος χρόνου καὶ δαπάνης δεξάμενος αὐτοὺς, κατορθώσει τι μᾶλλον τῶν πρὸς

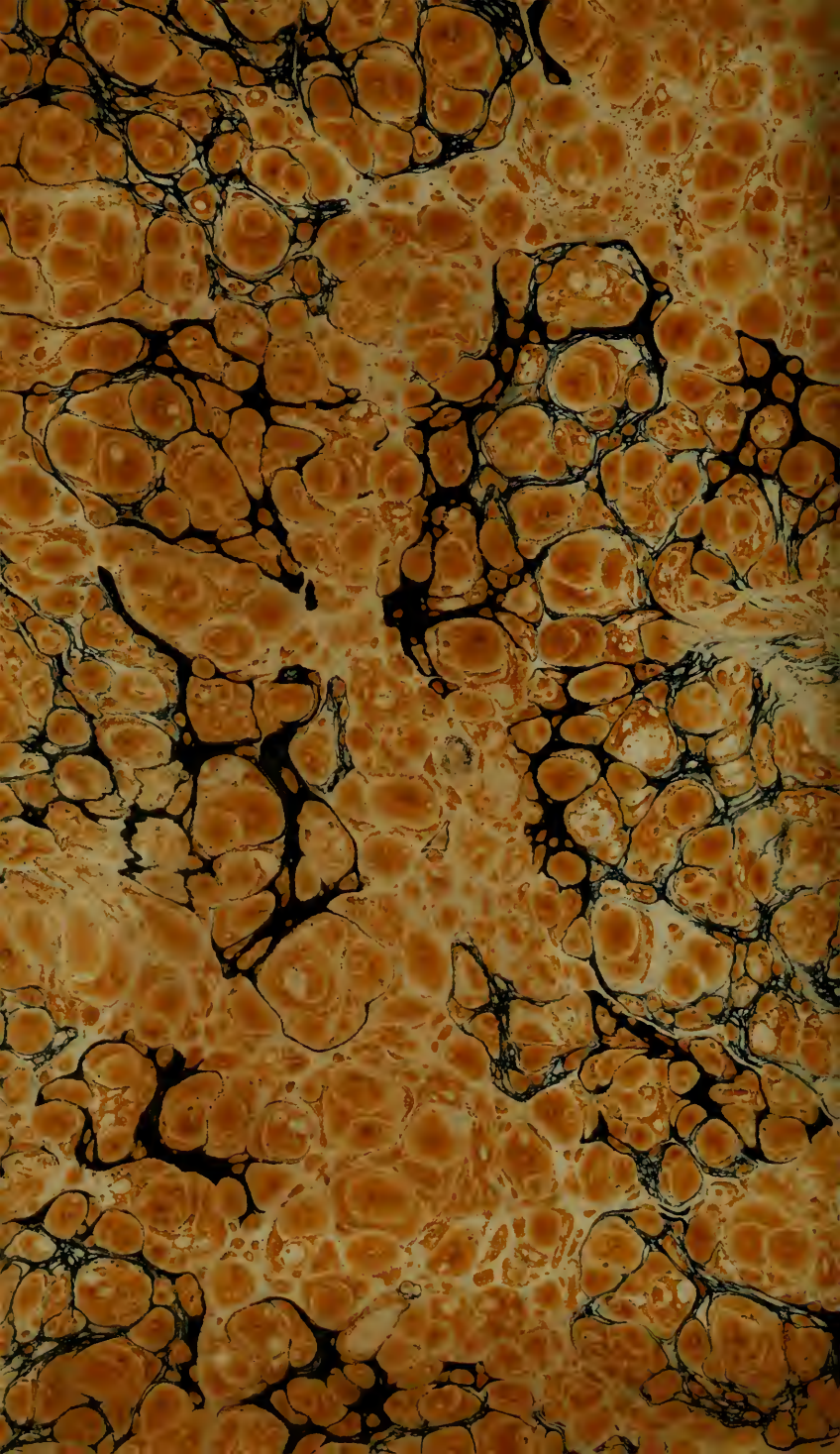
τοὺς Ἀθηναίους, πορεύεσθαι διανοεῖτο πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπως μέμψηταί τε τῶν περὶ τὴν Ἄντανδρον γεγενημένων, καὶ τὰς διαβολὰς, καὶ περὶ τῶν Φοινίσσων νεῶν καὶ τῶν ἄλλων ὡς εὐπρεπέστατα ἀπολογήσεται. καὶ ἀφικόμενος πρῶτον ἐς Ἐφεσον, θυσίαν ἐποιήσατο τῇ Ἀρτέμιδι. ὅταν ὁ μετὰ τοῦτο τὸ θέρος χειμῶν τελευτήσῃ, ἐν καὶ εἰκοστὸν ἔτος πληροῦται.

ΤΕΛΟΣ.

W.P.W.

W.P.W.
J.C. Williams

fr.

181903

Author Thucydides

LGr

T532

Title De bello Peloponnesiaco libro octo, Graece, ad 1815
editionem Dukeri expressi.

DATE.

NAME OF BORROWER.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

